YAZILAR
8

İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

İSBN:
ismailhakkialtuntas@gmail.com
http://ismailhakkialtuntas.com

Dizgi : **H. İsmail Hakkı Altuntaş**
Kapak :
Baskı- Cilt :

2012

بِسْــمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

İnternetteki sitemiz **http://ismailhakkialtuntas.com/** da 2012 yılarında okuyucularımızla paylaştığım yazıları bu kitapta topladım. Yazılarda sıra gözetilmedi. Değişik konular peş peşe yazıldı. Bu şekilde okuyan açısından fazla sıkıntı oluşturmayacağı düşünüldü.

Tevfik ve inayet Allah Teâlâ'dandır.

İhramcızâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
Esenler /İstanbul

Başlangıç: 05. 12. 2012

Bitiş :31. 01. 2013

İçindekiler

RASÛLÜLLAH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN SIRTINDAKİ MÜHÜR HAKKINDA

Hâtem-i Nübüvvet Hakkındadır

Celaleddin es-Suyuti , Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Mucizeleri ve Büyük Özelliklerinden bahsederken buyurdular ki; [1]

Buhari ve Müslim, Sâib bin Zeyd'den rivayet ederler. O şöyle demiştir:

> **"Ben, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz'in tam arkasına dikilip O'nun iki omzu arasındaki Nübüvvet Mührü denilen kısma dikkatle baktım; gördüğüm, keklik yumurtası büyüklüğünde idi."**

Müslim ve Beyhakî'nin Câbir bin Semura'dan rivayeti ise şöyledir:

> **"Ben Resûlüllâh Efendimiz'in iki omzu arasındaki nübüvvet mührünü, tıpkı bir güvercin yumurtası şeklinde gördüm. Rengi de, kendi cesedinin rengine yakındı."**

İmâm Tirmizî ise bunu:

> **"Güvercin yumurtası büyüklüğünde ve kırmızımtırak bir bez idi"** ifadesiyle vermiştir." [2]

Müslim, Abdullah bin Cercls'in şöyle dediğini rivayet eder:

> **"Ben, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omzu arasındaki nübüvvet mührüne baktığım zaman onu; sol omuz kemiğinin çıkıntısı yanında ve üzerinde siyahımsı benler bulunan bir yumru hâlinde gördüm."**

İmam Ahmed ve Beyhakî de Kurre'nin şöyle dediğini nakleder:

> "Ben dedim ki: **"Ey Allah'ın Resulü, omzunuzdaki mührü bana gösterir misiniz?"** Peygamberimiz buyurdu ki: **"Elini uzat!"** Elimi uzattım baktım, omuzu ucunda, yumurta büyüklüğünde bir şeydi."

Yine İmam Ahmed, Beyhakî ve İbn-i Sa'd, çeşitli tarikler ile Ebû Ramse'den şöyle rivayet ederler:

> **"Ben babamla birlikte Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme gitmiştim. O'nun iki omzu arasındaki mühre baktığımda onu, (güvercin yumurtası büyüklüğünde) bir ur şeklinde gördüm."**

İmam-ı Buhârî'nin Tarih'inde, Beyhaki'nin Sünen'inde Ebû Saîd'den rivayetlerine göre, o şöyle demiştir:

> **"Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omuzları arasındaki mühür, bir et çıkıntısı idi"** Tirmizi de:
>
> **"Arkasında, yumru hâlinde bir et parçası idi"** şeklinde rivayet eder.

Yukarıda geçen bir bahiste görüldüğü veçhile ve Beyhakî'nin rivayeti ile Selmân-ı Fârisî de bu hususta şunları söylemektedir:

> **"Ben Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme gittiğim zaman, ridâsını omuzundan biraz sarkıtıp:**
>
> **"Ey Selmân, sana söylenen mührü görmek istersen bak!" buyurdular. Baktığımda, iki omuzu arasında, güvercin yumurtası büyüklüğündeki mührü gördüm."**

---

[1] Peygamberimizin Mucizeleri ve Büyük Özellikleri, Uysal Kitabevi: üçüncü bölüm

[2] İmam, aynı zamanda: "Bu hadis, hasendir, sahihtir" demiştir. Bakınız, hadis no" 3644

Ahmed, Tirmizî ve sahihtir kaydiyle Hâkim, Ebû Ya'lâ ve Taberânî Ulba bin Ahmed'den o da Ebû Zeyd'den şöyle rivayet ederler:

> "Resûlüllâh Efendimiz bana dediler ki: **"Ey Ebû Zeyd, bana yaklaş ve elinle arkamı meshet!"** Yaklaştım ve elimle arkasını meshedip parmaklarımı mühür üzerine koydum."
>
> -Yanındakiler Ebû Zeyd'e: **"Mühür nedir?"** diye sordular. O da: **"Omuzundaki toplu olarak bitmiş olan kıllardır"** cevabını verdi."

Taberanı ile İbn-i Asâkîr ise Ebû Zeyd bin Ahtab'dan şöyle rivayet ediyor:

> **"Ben Peygamber Efendimizin iki omzu arasındaki mührü; kan alma şişesinin vurulduğu yer kadar büyüklükte, bir et çıkıntısı olduğunu gördüm."**

İbn-i Asâkîr ve Târih-i Nisabur adlı eserinde Hâkim, İbn-i Ömer'den şöyle rivayet ederler: Hâtem-i Nübüvvet, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin arkasında fındık büyüklüğünde bir et parçası olup üzerinde **"Muhammedün Resûlüllâh"** yazısını andırır bir şekil vardı."

Ebû Nuaym ise, Selman'dan şöyle rivayet etmektedir:

> "Bu nübüvvet mührünün bâtınında: "**Allah birdir, O'nun ortağı yoktur, Muhammed ise Allah'ın Resulüdür! "** diye yazılı idi. Zahirinde ise **"Nereye isterse oraya teveccüh et! Bil ki sen, mansûr ve muzaffersin!"** diye yazılıdır[3]
>
> الله وحده لا شريك له، محمد رسول الله، فإنك منصور، توجه حيث شئت فإنك المنصور

Taberâni ve Ebû Nuaym El-Ma'rife adlı eserinde Abbâd bin Ömer'den şöyle rivayet ederler:

> **"O'nun iki omzu arasındaki nübüvvet mührü, küçük bir oğlağın diz kapağındaki mühür gibiydi ve Resûlüllâh bu mührün görülmesinden pek hoşlanmazdı."**

İbnü Ebî Hayseme tarihe dâir yazdığı eserinde, Hz. Aişe radiyallâhü anhadan naklen der ki:

> **"Nübüvvet mührü, siyah bir ben idi, biraz sarıyı andırıyordu... Benin etrafında, at yelesi gibi sık kıllar vardı..."**

Açıklama:

Alimlerimiz dediler ki; Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omuzu arasında bulunduğu rivayet edilen nübüvvet mührü hakkındaki sözler; birbiriyle farklı bulunmaktadır. Fakat aslında bu, mühim bir ihtilaf sayılmamalıdır. Zira bu râvîlerden her biri, bir benzetme yoluyla rivayet etmekte ve rivayetleri arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Râvîlerden biri: **"Bir keklik yumurtası büyüklüğünde idi"** derken biri: **"Güvercin yumurtası kadardı"** demekte; bir diğeri de: **"Bir keçi yavrusunun dizindeki mühür kadardı"** demektedir. Biri: **"Bir et yumrusu idi"** derken, biri: **"Bir et çıkıntısı idi"** demekte; biri **"Siyah bir bendi"** derken bir diğeri: **"Şişenin kan almak için vurulduğu yerde bıraktığı iz gibiydi."** demektedir. Yâni, bunların hepsi birbirine yakın şeylerdir. Ve gerçekten o, bir et parçasından ibaret idi. İşte, âlimlerimiz böyle izah etmektedirler. Bunlar arasından İmam-ı Kurtubî ise şöyle demektedir:

> **"Sabit ve sahih olan hadisler delâlet eder ki, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omuzu arasındaki mühür; sol omuz yanında kırmızımtırak renkte ve çıkıntı halinde bir şey idi. Küçülüp azaldığı zaman güvercin yumurtası şeklinde oluyor, büyüyüp şiştiği zaman da yumruk kadar oluyordu... (Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin vefatı zamanında ise, şişkinlik kaybolmuştu...)**

Süheylî de demiştir ki:

> **"Nübüvvet mührü, sol omuz kemiğinin çıkıntısı yanında idi. Çünkü Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şeytanın vesvesesinden masum bulunuyordu. Mührün**

---

[3] (Mevahib ve Şerhi Zerkani, 1156).

bulunduğu yer de; kalbin karşısında olup şeytanın vesvese vermesine engeldi..."

Alimler,

"Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omuzu arasındaki mührün doğuştan mı, yoksa doğduktan sonra mı vurulduğu üzerinde ihtilaf ettiler. İkinci şıkkı tercih edenler, yukarıda geçen ve O'nun süt emmesi ile ilgili bulunan Şeddâd bin Evs hadisini, delil tutarlar. Az önce işaret ettiğimiz gibi, bu mühür, Resûlüllâh'm vefatından sonra da kaybolmuştu... Bunu, ayrıca O'nun vefatı bölümünde anlatacağız... Bu konuda, Hâkim'in Müstedrek'inde, Vehb bin Münebbih'ten şu rivayeti vardır:

> **"Cenâb-ı Hakk'ın gönderdiği bütün peygamberlerin sağ elleri içinde bir peygamberlik nişanı vardı. Ancak, bizim peygamberimiz müstesna. Zira O'nun peygamberlik nişanı, iki omuzu arasında idi**[4]

İbn-i Sa'd ve İbn-i Asâkir Mûsâ bin Yâkâb el-Zemeî tarikiyle Guseyme'nin âzadlısı Sehl'den rivayet ederler, Sehl, Murays kabilesine mensub bir nasrânî idi ve amcası evinde büyüyen bir yetimdi... O demiştir ki:

> **"Bir gün ben, İncil'i elinden aklım ve okumaya başladım... Derken birbirine yapışık iki yaprak vardı. Onları ayırarak okumaya başladım ve orada Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin sıfatlarını gördüm. O'nun boyundan, renginden, oturuş şeklinden, iki omuzu arasındaki mühürden, sadaka kabul etmemesinden, hilim ve tevâzuundan haberler vardı... Orada, kendisinin İsmâil aleyhisselâmın soyundan olduğu ve isminin Ahmed olduğu da yazılı idi... Ben, bu kısımları okumakla idim ki, bu sırada amcam geldi ve bana: <u>"Niçin o yapışık olan kısmı açıp okuyorsun? Sen kim oluyorsun ki bunları okuyasın?"</u> diye şiddetle çıkıştı ve beni dövdü... Ben dedim ki: "Ey amcacığım, bak bu kısımlarda Ahmed adındaki peygamberle ilgili haberler var!" Amcam bana, yine öfkeyle: "O peygamber henüz gelmedi!" diye bağırdı..."**[5]

---

[4] Hafız, Allâme eş-Şâmî bu rivayet hakkında tevakkuf gösterip; "Ben, bu rivayetin sahih olabileceğini zannetmiyorum! Lütfen senedine nazar kılınsın... Bu rivayet Vâkidî tankından gelmektedir. Vâkidî ise metruktür Hattâ hadîs ilmi âlimlerinden bir topluluk; onun yalancı olduğunu söylemişlerdir" demektedir. (Bakınız, Şerhu'z-Zerkânî Alel-Mevâhibı'l-Le-dünniye, 1/156).
Celaleddin es-Suyuti, Peygamberimizin Mucizeleri ve Büyük Özellikleri, Uysal Kitabevi: 1/115-117.

[5] Celaleddin es-Suyuti, Peygamberimizin Mucizeleri ve Büyük Özellikleri, Uysal Kitabevi: 1/26-40.
Yukarıda adı geçen kaynakların bu tespitine göre, Selmân-ı Fârisî hazretleri, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Kubâ'dan ayrıldıktan sonra müslümanlığı kabul etmiş oluyor...

Selmân'a gelince: O dâima İslâm'a hizmet etmiş, hakkın hak olarak bilinip yaşanmasına, bâtılın bâtıl olarak bilinip ondan kaçılmasına yardımcı olmuş; Ebüd-Derdâ gibi bir sahâbîye yazdığı mektubunda bile: **"Bak kardeşim, eğer sen gerçekten hekim isen dikkatli ve açık konuş; zira senin sözün (vehim ve vesveselere) şifâ olacaktır..."** diye yazmıştır (Kûtül-Kulûb, 1/147).
Ashâb-ı Kiram arasındaki lakabı ise hep "Selmanü'l-Hayr" olmuştur. (Üsdü'l-Gâbe, 2/328). Gerçekten ashabın en büyük ve en hayırlılarından olan Selmân-ı Fârisî hazretleri, hayrı çok sever ve çok sadaka verirdi. Hazîneden kendisine tahsis edilen yıllık maaşının tamâmını sadaka olarak fakirlere dağıtır, kendisi ise, el emeği ile kazandığından geçinirdi. (Hurma liflerinden hasır örüp satardı).
"Nesebin nedir, kimin oğlusun?" diye soranlara, **"Ben, İslâm oğlu Selmân'ım"** diye karşılık veren ve gerçekten de **"Müslümanlığın Çocuğu"** olan bu büyük sahâbî; Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemın müjdelediği **"Cennetin iştiyakla kendilerini beklediği üç bahtiyardan..."** da biri olmak şerefine m az har bulunuyordu... Bu üç bahtiyar: Hz. Ali, Ammâr ve Selmân idiler... (İbnü'l-Kayyim, El-Fevâid, 38-Beyrut, 1393).
Çok abid ve zâhid olan bu mübarek zât hakkında Hz. Ali kerremallâhü veche demiştir ki:
"O, öncekilerin de, sonrakilerin de ilmine vâris olmuştur. O, dibi bulunamaz bir deniz idi..." Aynı zamanda, Ehl-i Beytin bir üyesi de sayılan Selmân-ı Fârisi hazretleri-, uzun ömürlü olmakla tanınır ise de en sahih kavle göre seksen sene yaşamış olup hicretin 35-36 yıllarında Hakk'a yürümüştür. (Şerhû'l-Mevâhib ül-Zerkânî, 3/309). Ve ondan bize, bir büyük nasihat:
"Ey müslümanlar, ilmi ilerletiniz, öldürmeyiniz!

Nihayet yine bir pazar günü halkın huzuruna geldik. O aynı şekilde bir konuşma yaptı ve dedi ki: **"...Biliniz ki ben artık iyice ihtiyarladım, ölümüm yakındır. Ben yıllardır Kudüs'e gitmek hasretiyle yanmaktayım ve mutlaka gitmeliyim."** Böyle dedi ve yola çıktı. Ben de kendisinden ayrılamayacağımı söyleyerek onunla birlikte çıktım. Nihayet Beyt-i Makdis'e geldik. O, mescid'e girip ibâdet etmeğe başladı. O bana demişti ki:

"Ey Selmân, Allah yakında bir peygamber gönderecek, adı Ahmed olacak, Mekke'den çıkacak... O, hediyeyi kabul edecek, sadakayı kabul etmeyecek... İki omuzunun biraz sol tarafında mühür bulunacak, işte şu içinde bulunduğumuz zaman, onun gelmesinin yaklaştığı zamandır... Bana gelince, sanmıyorum ki ben ona yetişeyim! Zira iyice ihtiyarladım. Eğer sen ona yetişecek olursan, ona inan ve tabî ol!" Ben kendisine dedim ki: **"Efendim, eğer o peygamber, bana sizden öğrendiğim ve şimdi üzerinde bulunduğum dinimi terketmemi emrederse, yine ona tabî olayım mı?"** Cevabında:

"Evet, benden öğrendiğin dînin terkedilmesini istese dahî, ona uy!" dedi... Sonra Beytü'l-Makdis'ten çıktı. Onun kapısı Önünde bir adam oturuyordu. Onun elinden tutarak: **"Kum bismillah Allah'ın adıyla kalk!"** dedi ve o kötürümü ayağa kaldırdı. O da bir şeyi yokmuş gibi kalktı... Sonra üstad, kimseye bakmadan çekip gitti. Ben de hemen arkasından koşturmak istedim, fakat oradaki adam bana:

'Yardım et de eşyamı sırtıma alayım, ben de yoluma gideyim" dedi. Ben de kendisine yardım ettim. Sonra üstadın peşinden koştum... Fakat bir türlü kendisine yetişemedim. Kime rastlasam onu soruyordum. Aldığım cevaplarda hep **"İleride, ileride!"** oluyordu... (Ahmed b. Hanbel, V, 442-443 ve Beyhaki'nin diğer tarîkten rivayetlerinde böyle tasrîh edilmiştir.)

Yine Ebû Nuaym'ın Ebû Seleme bin Abdurrahman'dan nakline göre, Hz. Selmân radiyallâhü anhın önceki üstadlarından birinin kendisine şöyle dediği anlatılmaktadır:

- "...Ey delikanlı, Meryem oğlu İsa'nın kim olduğunu biliyor musun?" Ben:

- "Hayır, bunu işitmedim" dedim. O dedi ki:

- **"İsâ, Allah'ın Resulüdür. Kim İsa'nın ve ondan sonra gelecek olan Ahmed adındaki zatın peygamberliğine inanırsa, Allah o kimseyi dünyanın gamından âhiretin ferahlığına ve nimetine eriştirir..."**

Ben bu üstadın çok iyi bir insan olduğuna şahit olmuştum. Onun bana ilk öğrettiği şey şu idi: **"Allah'tan başka ilâh yoktur, Meryem oğlu İsa Allah'ın resulüdür. Ondan sonra gelecek olan Muhammed de Allah'ın resulüdür. Öldükten sonra dirilmek de haktır."** O bana, namaz kılmayı da öğretmişti ve demişti ki:

"Namaz kılacağın zaman kıbleye dön! Ateş sana ürperti verse dahi ona iltifat etme. Sen farz olan namazı kılarken, anan veya baban sana çağırsa bile, namazını kesme! Ancak bir peygamber çağırırsa kesersin. Çünkü Allah'ın Resulü, ancak Allah'ın vahyi ile seni çağırır, kendiliğinden değil... Eğer sen, Tihama dağlarından (Mekke'den) çıkacak olan Muhammed bin Abdullah'ın zamanına yetişecek olursan, muhakkak ona imân et ve kendisine benim selâmımı söyle." Ben de kendisine dedim ki:

- "Efendim bana Muhammed'in sıfatını anlatır mısın?" O dedi ki:

- "O, âlemlere rahmet olarak gönderildiğinden kendisine "Nebiyyü'r-Rahme" yâni

---

Biliniz ki, İnsanlar kendileri ölmeden önce sahibi bulundukları bilgileri yeni nesillere aktardıkları müddetçe, hayır ve hidâyet üzere bulunurlar... Aksi takdirde hepsi hayır ve hidâyetten uzaklaşıp helak olurlar..." (Sünenü'd-Darimî, 79-lst. 1401)

rahmet peygamberi denilecektir, babasının adı Abdullah olacaktır... Tihama dağlarından çıkacaktır... Son derece mütevazı olup deveye, merkebe, ata ve katıra da binecek; hür olanla köle olan yanında eşit olacaktır... Rahmet, O'nun hem kalbinde hem de uzuvlarında dopdolu olacaktır... İki omuzu arasında güvercin yumurtası büyüklüğünde bir mühür bulunacaktır. Bunun zahirinde: "Her nereye teveccüh etsen, Allah'ın yardımı seninle olacaktır" mealinde bir yazı; bâtınında ise: "Allah birdir, O'nun hiçbir ortağı yoktur! Muhammed de O'nun resulüdür!" diye yazılmış olacak... O, hediye olandan yiyecek, sadaka olandan yemeyecek... Ne bir muâhide, ne de bir müslümana, asla zulüm etmiyecek..."

(Nübüvvet mührünün, zahirdeki ve bâtındaki yazılarından söz eden bu rivayet, münker sayılmıştır.) [6]

Hafız Ebâ Zekeriyyâ Yahya bin Aiz, Resûlüllâh'ın doğumuyla ilgili olarak yazdığı "Mevlid" kitabında, İbn-i Abbâs'ın şöyle dediğini-kaydeder:

"Amine, doğum yaptığı güne dâir konuşur ve şöyle derdi:

"Ben büyük bir hayranlık içinde iken, ansızın üç kişi geldi; sanki güneş onların yüzünden doğmuştu... Birinin elinde gümüş bir ibrik vardı, içinde misk gibi bir koku bulunmakta idi. İkincinin elinde dört köşeli ve yeşil zümrütten bir tepsi vardı ve her köşesinde beyaz inciler bulunmakta idi. Biri ansızın şöyle diyordu:

"İşte dünyâ! Bütün denizleri ve karası, doğusu ve batısı ile! Ey Allah resulü, ne tarafını almak istiyorsan al." Ben bu sıra, Rasulullah'ın hangi tarafım tutacağını görmek için baktım ve gördüm ki O, tepsinin ortasından kavrayıp aldı. Biri şöyle, nida etti: **"Hiç şüphesiz Muhammed Kabe'yi ve onun işaret ettiği mânayı almıştır! Sımsıkı Tevhîd'e tutunmuştur. Şüphesiz Allah Kabe'yi O'na kıble olarak vermiş ve O'na mübarek bir makam kılmıştır!,.."** O gelen güneş yüzlü zatlardan üçüncüsünün elinde ise, iyice durulmuş beyaz bir ipek vardı. Onu açtı ve içinden bir mühür çıkardı. **Mühür, görenleri hayretler içinde bırakacak güzellik ve parlaklıkta idi.** Sonra o zât, bana doğru yaklaştı ve elindeki mührü, elinde tepsi tutmakta olan zâta verdi. Bu sırada elinde gümüş ibrik tutmakta olan zât ibriği dökerek mührü yedi defa yıkadılar. **Sonra Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki omuzu arasını mühürlediler.** Tekrar mührü beyaz ipek parçasına iyice sardılar. Sonra Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin omuzun u mühürleyen zât, O'nu kanatlan arasınaa alarak bir müddet tuttu... Sonra O'nun kulağına birşey söyledi, fakat ben ne söylediğini anlayamadım... Sonra O'na hitaben dedi ki:

"Sana müjdeler olsun yâ Muhammed! Senden önceki peygamberlere verilmiş bulunan bütün ilimler de sana verilmiştir! Peygamberler içinde ilmi en çok olan, şecaat ve kahramanlıkta da en ileri bulunan sensin! îlâhî nusretin ve zaferlerin anahtarı seninledir! Senin adını duyan her bir asker veya kumandanın, mutlaka kalbine bir korku ve saygı dolacaktır. Senden korkacaktır, ey Allah'ın halîfesi!....

(Hadis bilginlerinden ibn Dıhye bu rivayet hakkında et-Tenvir adlı kitabında: "Bu garib bir rivayettir" demiştir. Suyûtî.) [7]

---

[6] I. Bölüm

[7] Hadîs İlimleri ıstılahında Garîb rivayetten maksat; Bir şahsın, sevkettiği rivayetinde teferrüd etmesi, yâni yalnız kalmasıdır ki, böyle olan rivayetin, diğer rivayetlerde benzerine rastlanmadığı yahut diğer rivayetler ona muhalif olduğu için, o bu adı almıştır. Garîb haberlerin, sahîh, hasen ve zaîf gibi nevileri bulunmakla beraber pekçoğu zayıf olduğundan, ihtiyatlı davranmak yerinde olur. Nitekim başlıca hadîs İmamlarının tavsiyeleri; hu merkezde olmuştur. (Bakınız: Tecrîd Tercemesi, 1/111. Nuhbetü'l-Fiker, 13. Ulûmü'l-Hadîs, 93, Kemâleddin Taî, Bağdad, 1391).

Kaynak:

Celaleddin es-Suyuti, Peygamberimizin Mucizeleri ve Büyük Özellikleri, Uysal Kitabevi: 1/248-250.

****

Muhammed Hamidullah, İslâm Peygamberi isimli eserindeki açıklamalarında şöyle söylemektedir.

İlk asrın müslüman tarihçilerine göre, Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin sırtında, biyografisinde müteaddit defalar bahsedilen bir çeşit "ur" (veya "ben") vardı. (İbn Hişâm, s. 141) Selmân Farisi radiyallâhü anhın ve Heraklius'un elçisinin bunu arayıp sorması (Ibn Hanbel, IV, 74–75) Yine bir Arap tabip bununla alâkadar olmuştu (İbn Sa'd, I/II, s. 132–3)

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin Hakk'a yürüyüşünden sonra, kendisini son defa yıkayanlar, bu "ur"u bulamadılar. Bunun *Risâlet Mührü* olduğuna inanılmıştır; ölümüyle nübüvvet son bulduğundan bu mühür geri alınmıştır. (Prof. Dr. Muhammed Hamidullah, İslâm Peygamberi, İst, 2003, c. II, s. 1102)

****

Kettani, Hz.Peygamber'in Yönetimi, Et-teratibu'l-idariyye, İz Yayıncılık: 2/211-219.

İbn Ebî Usaybia Tabakâtu'l-etibbâ'da bir bâb başlığı açarak şöyle der: "İslâm'ın zuhurunun ilk zamanlarındaki Arap ve diğer tabiplerin taba-katına dair yedinci bâb."[8] Burada Haris b. Kelede,[9] oğlu Nadrb. Haris [10] ve İbn Ebî Rimse et-Temîmî'nin biyografilerini verir ve bu sonuncusu ile ilgili olarak şöyle der: Resulullah (sav) zamanında tabipti, cerrahlık yapıyordu. Nuaym, İbn Ebî Uyeyne'den, o İbn Ebcer'den, o Ziyâd'dan, o Lakît'ten, o da İbn Ebî Rimse'den şöyle dediğini rivayet eder:

Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme geldim, iki omuzu arasında mühürü gördüm.

"Ben tabibim, bırak onu tedavi edeyim" dedim, şöyle buyurdu:

"Sen mahir ve latif bir kimsesin, tabip ise Allah'tır," Süleyman b. Hassan şöyle dedi:

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem onun el maharet ve hafifliğine sahip (iyi bir cerrah) olduğunu fakat ilimde üstün olmadığını bilmiş olup bu da onun "tabip Allah'tır" sözünden anlaşılmaktadır.[11]

****

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sırtında bulunan mühr-ü şerif hakkında geniş bir inceleme yapmış olan Yrd. Doç. Dr. Erdinç AHATLI açıklayıcı bilgiler sunmuştur.

Özet olarak;

> Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki kürek kemiği arasında bulunan ve herhangi bir insandaki normal bir benden daha büyükçe olan "ben", ilgili kaynaklarda genellikle O'nun nübüvvet alâmetlerinden birisi olarak değerlendirilmiş ve **"nübüvvet/ peygamberlik mührü"** anlamına gelen **"hâtemü'n-nübüvve"** diye isimlendirilmiştir. Bu nedenle nübüvvet mührü, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin nübüvvetini konu alan ilim dallarından şemâil, delâil ve hasâis türü eserlerin mutlaka yer verdikleri temel konulardan birisi olmuştur.
>
> **Kaynaklarda güvercin** veya keklik yumurtası/gerdek çadırının düğmesi, yumruk halinde veya insan bedeninde çıkan siğile ve daha başka **şeylere benzetilerek** yapılan bu tasvirlerin ortak noktası, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sırtında iki kürek kemiği arasında, sol kürek

[8] Uyûnul-enbâ, s. 161. Usaybia kelimesi metinde Udaybia şeklinde geçmiştir.
[9] age, 161-167.
[10] age, 167-170.
[11] age, 170-171. Metindeki hata ve düşükler aslından düzeltilerek tercüme edilmiştir.

kemiğine yakın irice bir et parçasının bulunduğudur. Bu çalışmanın hedefi, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kürek kemikleri arasında bulunan bu benin hadis kitaplarında ve ilgili diğer eserlerde nasıl tasvir edildiğinin dökümünü yapmak değildir. Nitekim nübüvvet mührü bahis konusu olduğunda verilen bilgilerin neredeyse tamamının, mezkur benin ilgili kaynaklarda yapılan tasvirleri etrafında odaklaştığı müşâhede edilmektedir. Bu çalınmanın asıl amacı, sözkonusu "ben"in hangi özelliği sebebiyle **"nübüvvet mührü"** ismini aldığı ve bunun tarihî süreçte nasıl algılandığı ve anlamlandırıldığı sorularına cevap aramaktır. Bir başka ifadeyle nübüvvet mührü, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin peygamberliğini ne yönüyle kanıtlayan bir delildir?

Bu soruya ilgili rivayetler ve yapılan değerlendirmeler ışığında iki tür cevap verilebilir.

Birincisi, kadîm semavî kitaplarda ileride gelecek son peygamber Hz. Muhammed'in tanınmasını sağlayacak alâmetlerden birisi olarak, onun fizik süretini resmeden bilgiler sadedinde iki kürek kemiği arasında irice bir benin bulunduğundan bahse dilmesidir. İkincisi ise, birinci cevabı dışlamamakla birlikte anılan bu benin normal bir insanda bulunandan ayrı ve mucizevî bir özellik arz ettiğidir.

Birinci cevabın tahlilini çalışmanın son kısmına bırakarak İkincisinden başlamak ve konunun boyutlarını bu merkezde ele almaya çalışmak daha isabetli olacaktır. Meseleye bu açıdan bakıldığında karşımıza yine bir soru çıkmaktadır:

Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kürek kemikleri arasındaki bu benin olağanüstülük yönü nedir?

Bu ben hangi ayırıcı vasıflarıyla peygamber olmayan diğer insanlarda da bulunabilecek benlerden ayrılmaktadır?

Konuyla ilgilenen İslâm âlimlerinin ki bu yönüyle konu üzerinde az durulmuştur- bu soruya verdikleri cevap nübüvvet mührüne yükledikleri anlamda kendisini belli etmektedir. Buna göre, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki kürek kemiği arasındaki bu et parçası doğuştan meydana gelmiş tabiî bir ben değil, melekler tarafından onun peygamberliğinin delili olmak üzere sonradan, âdeta bir mühür gibi mühürlenmek suretiyle oluşmuş mucizevî bir bendir. **Bu nedenle anılan benin doğuştan olduğunu bildiren haberler hep zayıf kabul edilmiş ve itimâda şâyan bulunmamıştır**.

Bu benin doğurtan olmayıp sonradan melekler tarafından gerçekleştirilen bir ameliye ile meydana geldiği İleri sürüldüğünde de problem tam olarak çözüme kavuşmamakta ve "ne zaman" sorusu gündeme gelmektedir. İşte burada konu **"şakku'l sadr"** veya **"şerhu's-sadr"** ismi verilen, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin göğsünün yarılıp kalbinin çıkarılması ve temizlendikten sonra tekrar yerine konması ile ilgili rivâyetlerle direkt olarak irtibatlı hale gelmektedir. Ne var ki şerhu's-sadr olayını anlatan rivâyetler Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin hayatında bu hadisenin dört ayrı zamanda gerçekleştiğini bildirmektedir. Bunlar; sütannesi Hz. Halîme'nin yanındayken dört beş yaşlarında, on küsur yaşlarında, ilk vahiy inmezden önce ve Mîrâc'a çıkmadan önce olmak üzere zikredilen rivâyetlerdir. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kürek kemikleri arasına nübüvvet mührünün vurulmasını şerhu's-sadr rivayetlerindeki bilgilerle açıklamaya çalışan âlimler, anılan rivâyetlerin bizzat kendilerinden kaynaklanan farklı malumat dolayısıyla konuyu izah etmeye gayret etmişlerdir.

Öyle anlaşılıyor ki, zaman içerisinde bu bene mucizevî bazı anlamlar yüklenmiş ve Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin nübüvvetini ispat eden kamtiar arasında, bu yönü ağır basan bir manada sayılmıştır. Dolayısıyla sözkonusu olağanüstülük anlayışının bir uzantısı olarak, bu benin doğuştan olmadığı ve Mat genellikle şerhu's sadr rivâyederiyle irtıbatlandırılarak sonraki bir dönemde melek tarafından âdeta bir mühür şeklinde vurulduğu kabul edilmiştir. Halbuki bu iddiaya delil olarak getirilen rivâyetler tahlil edildiğinde, bunların hem sened hem de metin açısından pek çok zaaflarının bulunduğu ve itimâda şayan

olmadıkları görülmektedir. Aynı şekilde bu benin doğuştan olduğunu gösteren rivayetler de sahih olarak nitelendirilemez. Ancak konuyla ilgili bütün sahih rivâyetlerde, bu benin olağanüstülüğünü gösteren Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin ağzından bir ifadenin bulunmaması, mezkur benin doğuştan gelen tabii bir fizyonomik durum olduğu kanaatini haklı çıkarmaktadır. Nitekim bu konuya dair sahîh rivâyetler, sadece nübüvvet mührünün çeşitli tasvirlerini içermektedir. Ayrıca Ebû Rimse et-Temîmî hadisi de bunun tabiî bir ben şeklinde algılandığım destekler mahiyettedir.

Tüm bu anlatılanların ışığında bu çalışmada varılan sonuçlar hakkında şunlar söylenebilir: Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin iki kürek kemiği arasında, görgü şahitlerinin algılama ve anlatma kapasitesine göre değişik şekillerde tasvir ettikleri bir et parçası veya irice bir benin olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Bu ben, kaynaklarda genellikle nübüvvet mührü anlamına gelen **"hâtemü'n-nübüvve"** diye isimlendirilmiştir. Bu tabirin ne ifade ettiği hususu beraberinde farklı anlamaları ve anlamlandırmaları tevlîd etmiştir. Selmân-ı Fârisî'nin hayat hikâyesinden bâriz bir şekilde ortaya çıkağı üzere, önceki kitap ehlinin Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sırtındaki bu benden haberdâr oldukları anlaşılmaktadır. Selmân-ı Fârisî radiyallâhü anhın, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Medine'ye hicret eder etmez, hemen onun yanına gelip müslüman olmasından hareketle, nübüvvet mührüne ilişkin bilginin Medine döneminin başından itibaren yaygınlaştığı söylenebilir.

Öyle anlaşılıyor ki, zaman içerisinde bu bene mucizevî bazı anlamlar yüklenmiş ve Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin nübüvvetini ispat eden delillller arasında, bu yönü ağır basan bir manada sayılmıştır. Dolayısıyla sözkonusu olağanüstülük anlayışının bir uzantısı olarak, bu benin doğuştan olmadığı ve fakat genellikle şerhu's sadr rivâyetleriyle irtibatlandırılarak sonraki bir dönemde melek tarafından âdeta bir mühür şeklinde vurulduğu kabul edilmiştir. Hâlbuki bu iddiaya delil olarak getirilen rivâyetler tahlil edildiğinde, bunların hem sened hem de metin açısından pek çok zaaflarının bulunduğu ve itimâda şayan olmadıkları görülmektedir. Aynı şekilde bu benin doğuştan olduğunu gösteren rivayetler de sahih olarak nitelendirilemez. Ancak konuyla ilgili bütün sahih rivâyetlerde, bu benin olağanüstülüğünü gösteren Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin ağzından bir ifadenin bulunmaması, mezkur benin doğuştan gelen tabii bir fizyonomik durum olduğu kanaatini haklı çıkarmaktadır. Nitekim bu konuya dair sahîh rivâyetler, sadece nübüvvet mührünün çeşitli tasvirlerini içermektedir. Ayrıca Ebû Rimse et-Temîmî hadisi de bunun tabiî bir ben şeklinde algılandığım destekler mahiyettedir.

Diğer taraftan, **Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sırtındaki bu ben, bir yönüyle onun peygamberliğini ispat eden delillerden sayılabilir.** Bu cihet, kitap ehlinin söz konusu ben hakkında bilgisinin olması yönüdür. Onlara, ileride gönderilecek son peygamberin fizîki suretinden bahsedilirken, onu tanımaya yarayacak ayırıcı bir özellik olarak, iki kürek kemiği arasında irice bir benin olacağı bildirilmiştir. **Zira bu tür bir ben insanlar arasında çok sık görülmez.** Dolayısıyla bu benin, Hz. Peygamber hakkında mümeyyiz bir vasıf olduğu söylenebilir. Diğer bir ifadeyle, sırtında bu ben bulunmayan birisi, asla geleceği bildirilen son peygamber değildir. Ancak çok nadir de olsa, sıradan herhangi bir insanda Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemde bulunan bu bene benzer bir ben bulunabilir. Fakat sadece bu ben, o insanın peygamberliği için yeterli bir delil değildir. Netice itibariyle, "nübüvvet mührü" kavramının içinin, yukarıda uzunca değerlendirilmeye çalışılan olağanüstülük anlayışıyla izah edilen rivayetlerle değil; önceki kitap ehline geleceği bildirilen son rasülün, fizik süretinde tanınmasını sağlayacak tabiî bir ben şeklinde doldurulmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı söylenebilir.

[Daha geniş bilgi için bkz: Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi, Yrd. Doç. Dr. Erdinç AHATLI, NÜBÜVVET MÜHRÜ, (Târihî süreçteki algılanması ve anlamlandırılması) Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 3/2001]

ŞEHABEDDİN SÜHREVERDİ Kaddesellâhü sırrahu'l azîz VE KARINCALARIN DİLİ

Şeyh Işrak, Şeyh Maktul, Şeyh Şehid ve Şehab-ı Maktul lâkaplarıyla tanınan Ebu'l-Fütuh Şeyh Şehabeddin Yahya bin Habeş bin Emirek Sühreverdi hicri 549'da (m. 1154-1155) İran'ın Zencan vilayetine bağlı Ebher ilçesinin Sühreverd köyünde dünyaya geldi.

Sühreverdi, ilk eğitimini kendi köyünde tamamladı. Daha sonra, **felsefeye, özellikle İbn-i Sina'nın görüşlerine şiddetle karşı çıkacak olan Fahruddin-i Razi ile birlikte, o dönemde İran'ın ilim merkezi konumunda olan Merağe şehrine giderek Şeyh Mecdüddin-i Ceylî'den hikmet ve fıkıh usûlü dersleri aldı.**

Merağe'de bir müddet kaldıktan sonra ilim tahsilini tamamlamak üzere İsfahan şehrine gitti. Orada Zahiruddin Kari namıyla meşhur bir mantıkçının yanında İbnu Şahlan es-Sevî'nin Beşâir adlı eserini okudu.

Sühreverdi'nin Merağe ve İsfahan'daki bu iki hocası dışında elbette başka hocaları da olmuştur ama maalesef bunların kim oldukları hakkında herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

Sühreverdi, Merağe ve İsfahan şehirlerinde felsefe, mantık, fıkıh, hadis, tefsir ve edebiyat başta olmak üzere, o dönemde medreselerde okutulan bütün dersleri okudu. Eserlerinden onun matematik, astronomi ve ulum-ı garibe denilen ilimlerden de haberdar olduğu anlaşılmaktadır.

Sühreverdi, İsfahan'da bulunduğu dönemde sufilerle tanışmış, Beyazid Bestami kaddesellâhü sırrahu'l azîz ve Hallacı Mansur gibi ariflerin etkisinde kalmıştır. Büyük bir ihtimalle yine bu dönemde, Antik İran felsefesi veya kendi deyimiyle Husrovanî hikmetin temel esaslarıyla tanışmıştır.

Sühreverdi, İsfahan'da ilim tahsilini bitirip sufilerle tanıştıktan sonra uzun seferlere çıktı. Anadolu ve Suriye'ye gitti. Uzun bir zaman Diyarbakır, Miyafarkin (Silvan), Hani ve Mardin şehirlerinde kaldıktan sonra Konya ve Sivas'a gidip Sultan II. Kılıçarslan'nı oğulları Berkyaruk, Melikşah ve Süleyman'a ders verdi. Sonra tekrar Diyarbakır'a döndü, oradan da Suriye'ye giderek **Selahattin Eyyubi'nin oğlu ve Halep şehrinin hâkimi Melik Zahirin isteği üzere, şehid olacağı güne kadar Halep'te kaldı.**

Sühreverdi, bu zaman zarfında nefsini terbiye etmeyi esas alarak zamanının çoğunu itikâf ve ibadetle geçirmiş, kendisini çetin riyazetlere adamıştır.

> Sühreverdi'nin Halep şehrinin ulemasıyla olan İlmî tartışmaları Melik Zahir'in kulağına gittiği zaman, Sühreverdi'yi şehrin önde gelen âlimlerinin katıldığı bir münazaraya davet etti. Melik Zahir bu münazara sırasında Sühreverdi'nin düşüncelerinden çok etkilendi ve kendisine, Halep'te kalıp ders vermesi için gerekli ortamı hazırladı.
>
> Melik Zahir'in Sühreverdi'yi sevip kollaması, her gün kendisiyle görüşmesi ve Sühreverdi'nin kimseden korkmadan açık sözlülükle bildiklerim anlatması şehir ulemasının rahatsızlığına neden oldu. Sühreverdi'yi Melik Zahir'e şikâyet etmekle bir fayda elde edemeyeceklerini bildiklerinden, altında mühürlerinin olduğu şikâyetnameyi Selahattin Eyyubi'ye gönderdiler. Haçlılarla savaş halinde olan Selahattin Eyyubi, ulemanın desteğinden mahrum kalmamak için oğluna Sühreverdi'yi öldürmesi emrini verdi. **Melik Zahir, babasını bu karardan vazgeçirmek istediyse de başarılı olamadı, sonunda istemeyerek de olsa babasının emrini yerine getirdi.**
>
> Melik Zahir, tahta oturduğu zaman, Sühreverdi'yi çekemeyip Selahattin Eyyubi'ye şikâyet ederek öldürülmesine sebep olan âlimlerden bazılarını öldürdü, bazılarının

da mallarına el koyup zindana attı.

Sühreverdi'nin hangi tarihte şehadet makamına ulaştığına dair kesin bir bilgiye sahip değiliz. Bazıları onun hicri 586'da, bazıları da 588'de öldürüldüğünü söylemişlerdir ama 587 (m. 1191) tarihi ilim âleminde daha çok kabul görmüştür.

Sühreverdi'nin nasıl şehid edildiği hakkında da kesin bir bilgiye sahip değiliz. Bazıları onun kılıçla, bazıları boğularak, bazıları da aç bırakılarak öldürüldüğünü söylemişlerdir. Öğrencisi Şehrzuri, Sühreverdi'nin hayatını kaleme aldığı yazının son kısmında onun şu cümlesini nakletmektedir:

> **'Her şeyin kaynağı olan Allah'a kavuşmam için beni bir evde hapsedin, yiyecek ve içecek vermeyin.'**

Buradan, Sühreverdi'nin Melik Zahir'den, hakkında verilen ölüm hükmünü bu şekilde uygulamasını talep ettiği anlaşılmaktadır. Melik Zahir'in de bu isteği kabul ettiği rivayet edilmektedir.

Sühreverdi'nin Sembolik Hikâyeleri

Sühreverdi, büyük bir filozof olmasının yanı sıra büyük bir edebiyatçı olduğunun da delili olan hikâyelerinde, birçok arif ve mutasavvıfın yaptığı gibi, herkesin muhtevasını anlayamayacağı sembolik bir dil kullanmıştır. Bu eserler, son bin yıllık İran edebiyatında, edebî özellikleri açısından eşi bulunmayan yapıtlardır. **Hikâyeler her ne kadar farklı mevzuları işliyor gibi görünse de aralarında derin felsefî ve irfanî bağlar vardır.**

Sühreverdi'nin hikâyelerinde üç kaynak dikkat çeker. Bunlardan ilki, belki de en önemlisi, tabir yerindeyse Sühreverdi'nin hareket merkezi olan Kur'ân-ı Kerim'dir. Zira o, tüm hikâyelerinde Kur'an'a başvurmuş, Kur'an'dan ayetler getirmiş, hatta Aşk'ın Hakikati ve Batıya Yolculuk risalelerini Kur'an'daki kıssalardan esinlenerek yazmıştır. Onun hikâyelerinin diğer bir hareket kaynağı antik İran hikâyeleridir. Zira hikâyelerinde İran edebiyatında önemli bir yere sahip olan Anka Kuşu, Zaloğlu Rüstem gibi sembollerden yararlanmıştır. Bu hikâyelerinin diğer bir özelliği de muhtevasından ve hedefinden de anlaşıldığı gibi irfanı olmalarıdır. Sühreverdi hikâyelerinde, sembolik bir dille, salikin irfanî riyazetlere nasıl başlayacağını, bu yolda karşılaşacağı zorlukları ve bu zorluklardan sonra elde edeceği irfanî lezzetleri anlatmaya çalışır.

Sühreverdi'nin hikâyelerini hangi tarihte kaleme aldığı bilinmediği gibi bu hikâyelerin yazılış sıraları da bilinmemektedir. Aşağıda örnek olarak bir hikâyesi sunulmuştur.

Karıncaların Dili Hakkında

Bu hikâye yapı bakımından Sühreverdi'nin diğer tüm hikâyelerinden farklı olup bir yerine birçok sembolik hikâye bir arada anlatılmıştır.

Sühreverdi, hikâyeler mecmuası olan Karıncaların Dilini, bir dostunun kendisinden seyr ü sülük yollarını örnek hikâyelerle anlatmasını istemesi üzerine yazdığını belirtmiştir.

Mecmuanın ilk hikâyesi, karıncaların, yaprakların üzerinde gördükleri billurlaşmış birkaç şebnem damlasının aslı hakkındaki tartışmaları üzerinedir. İkinci hikâye, kaplumbağaların suda yüzen renkli bir kuş görmeleri ve aslı hakkında tartışmaları; üçüncü hikâye, Bülbül'ün Süleyman'la karşılaşması; dördüncü hikâye, Keyhüsrev'in elindeki dünyayı gösteren kadeh; beşinci hikâye, bir adamın cinlerin büyüğüyle tanışması; altıncı hikâye, Yarasalar ile Bukalemun arasındaki husumet; yedinci hikâye, Hüdhüd'ün baykuşlarla karşılaşması; sekizinci hikâye, bahçesinde çok güzel tavuslar olan padişah; dokuzuncu hikâye, İdris aleyhisselâmın Ay ile olan münazaraları hakkındadır. Onuncu ve on birinci bölümlerde nasihatler yer alır. Nihayet, elindeki feneri güneşin önüne tutan budala bir çocuğun, annesine '**Neden güneş fenerimin ışığım yok etti?'** diye sormasıyla başlayan irfanî hikâyeyle mecmua sona erer.

Karıncaların Dili

Tüm varlıkların tasdikiyle mutlak vücuda layık, varlıkların yegâne yaratıcısı ve her şeyin hakikati olan

Allah'a hamd olsun. İnsanoğlunun serveri Muhammed Mustafa'ya ve ehlibeytinin pak ruhlarına da selam olsun.

Yanımda hatırı sayılır aziz dostlardan biri, benden, seyr ü sülük yollarını kendisine anlatmam için örnek hikâyeler istedi. Ben de ehli olmayanlardan uzak tutması şartıyla bu isteğini kabul ettim. **'Karıncaların Dili'** olarak adlandırdığım bu hikâyede beni muvaffak kılması için Allah Teâlâ'dan tevfik istedim.

Birinci Bölüm

Birkaç çalışkan karınca, rızık aramak için bir çöle doğru gitti. Tesadüfen bir sabah vakti, dalda yaprakların üzerinde billurlaşmış birkaç şebnem damlası gördüler.

Biri sordu: **'Bu nedir?'**

Diğeri, **'Bu damlaların aslı topraktır'** dedi.

Başka biri, **'Denizdir'** diye itiraz etti.

Derken tartışmaya başladılar.

Aralarında sözü sayılır bir karınca vardı, onlara dedi ki:

'Biraz sabredin, bunun neye meyilli olduğunu görelim. Zira her şey kendi kaynağına doğru çekim halindedir. Taş yerden alınıp havaya atıldığında asıl yeri ve kaynağı toprak olduğu için, 'her şey aslına döner' kaidesine binaen tekrar toprağa iner. Karanlığa meyleden şeyin aslı karanlıktır ve nuru arayan her şey de nurdandır.'

Karıncalar bunları dinlerken güneş etrafı ısıttı ve şebnem billur şeklinden çıkıp aslı olan gökyüzüne doğru gitti. Böylece karıncalar onun topraktan olmadığını anladılar. **'Nur üstüne nur! Allah dilediği kimseye nurunu iletir. Allah insanlara böyle misaller verir.'**[12] **'Ve gidiş Rabbinedir. '**[13] **'Güzel söz ona yükselir ve salih amel de onu yükseltir.'**[14]

İkinci Bölüm

Sahilde birkaç kaplumbağa yaşıyordu. Bir gün deniz kıyısında gezerlerken renkli bir kuşun suda yüzdüğünü gördüler. Bu kuş, bazen suyun altına dalıyor, bazen de üstüne çıkıyordu.

Kaplumbağalardan biri sordu: **'Acaba bu, suda mı yoksa gökyüzünde mi yaşayan varlıklardan biridir?'**

Diğeri cevap verdi: **'Suda yaşayan varlıklardan biri değilse suda ne arıyor?'**

Başka bir dedi ki: '**Eğer bu, suda yaşayan varlıklardan biri ise suyun dışında yaşayamaz.'**

Kaplumbağalar arasında güngörmüş bir hekim vardı, dedi ki: **'Dikkatlice onu izleyin. Eğer susuz yaşayabiliyorsa suda yaşayan varlıklardan biri değildir ve suya da ihtiyacı yoktur. Bunun delili, sudan ayrıldıktan sonra hayatına devam edemeyen balıktır.'**

Aniden bir rüzgâr esmeye başladı ve denizin suyu dalgalandı. Kuş uçup gökyüzüne gitti.

Kaplumbağalar o hekime dediler ki: **'Bize daha fazla bilgi ver.'**

Hekim, Mekkeli Hz. Ebu Talib'in, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin vecd ve korkusu hakkındaki **'Eğer Allah ondan akıl düzeninin elbisesini kaldırırsa, mekân da kendisinden kalkar'** sözünü söyledi.

'Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem vecd halinde iken gözlerinin önünden mekân hicabını kaldırıyorlardı.'

Hasan bin Salih'in 'muhabbet' babının 'hillet (dostluk)' makamı hakkında diyorlar ki: **'Onun için mekânı aşıp görmek aşikârdı (kolaydı).'**

Büyükler; akıl, mekân, hava ve cisim'i hicaplardan saymışlardır. Hüseyin bin Mansur, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem hakkında diyor ki: **'Mekândan gözleri kapalıydı.'** Başka biri diyor ki: **'Sufi**

12Nur, 24/35

13Necm, 53/42

14 Fatır, 35/10

iki âlemi ve üstteki iki âlemi görür.'

Ayrıca ekabir, hicaplar ortadan kalkmadıkça şuhûdun mümkün olmadığı ve şuhûd mahalline gelen cevherin hâdis ve mahluk olduğu konusunda da hemfikirdirler.'

Bütün kaplumbağalar itiraz edip dediler ki: **'Mekânda olan cevher, nasıl mekân dışına çıkıp boyut ve yönden ayrılır?'**

Hekim cevap verdi: **'Ben de bu yüzden bu uzun hikâyeyi anlattım.'**

Kaplumbağalar bağırarak, **'Ey Hekim! Seni yanımızdan kovuyoruz'** dediler ve hekimin üstüne toprak atıp kendi kabuklarına girdiler.

Üçüncü Bölüm

Bülbül dışında, bütün kuşlar Süleyman'ın dergâhında toplanmışlardı. Süleyman bir kuşu görevlendirip Bülbül'ü yanına çağırdı.

Süleyman'ın mesajı Bülbül'e ulaştığında, Bülbül o zamana kadar yuvasından dışarı çıkmamıştı. Dostlarıyla istişarede bulundu: **'Bu elçi yalan söylemiyor. Süleyman emretmiş, onunla görüşmemiz gerekiyor. Eğer o yuvanın dışında ve biz de içeride olursak onunla görüşmemiz mümkün olmaz, ayrıca o bizim yuvamıza da sığmaz. Başka bir çare yok.'**

İçlerinden yaşlı olan biri dedi ki: 'Eğer 'Kavuşacakları güne kadar'[15] **'Hepsi toplanıp huzurumuza getirileceklerdir'** [16] **'Onların dönüşü yalnız Bizedir'** [17]**'Güçlü padişahın yanında güzel koltuklarda'**[18] **vaadi hak olursa, elçinin söyledikleri doğrudur. Ve bu meselenin tek bir çözüm yolu vardır. Eğer o bizim yuvamıza sığmıyorsa, biz yuvamızı terk edip onun dergâhına gideriz. Aksi takdirde, onunla görüşmemiz mümkün olmaz.'**

Cüneyd'den tasavvufun ne olduğunu sordular. Cüneyd kaddesellâhü sırrahu'l azîz bu beyti okudu:

> **Kalbim zengin olur, önceden zengin olduğu gibi**
> **Vardık, önceden olduğumuz gibi**

Dördüncü Bölüm

Keyhüsrev'in elinde dünyayı gösteren bir kadeh vardı. Bu kadehle gaybdan ve kâinattan istediği bilgiyi elde edebiliyordu. Kılıfı deriden olan bu kadehin on tane açıcı ipi vardı. Keyhüsrev gaybdan bir haber almak istediği zaman bu kadehi ağaç yontan makinanın içine koyuyordu. Bütün ipleri açıldığında kadeh kılıfından çıkmıyordu ama ipleri bağlandığı zaman Keyhüsrev kendisini ağaç atölyesinde buluyordu.

Keyhüsrev, güneş gökyüzünün orta yerine geldiği zaman bu kadehi karşısına koyuyordu ve kadehe büyük ışık nurları yansıdığı zaman âlemin bütün ince ayrıntıları görünüyordu. '**Yeryüzü dümdüz edildiği zaman. İçindeki şeyleri atıp boşaldığı zaman. Ve kendi yaratılışına uygun Rabbine boyun eğdiği zaman. '**[19] **'O gün hiçbir sırrınız gizli kalmaz.'**[20] **'Her nefis öne ne sunduysa ve geriye ne bıraktıysa bilir.'** [21]

> **Üstadımdan dünyayı gösteren kadehin vasıflarını işittiğimde**

---

[15] Tevbe,9/77
[16] Yasin, 36/32

[17] Gaşiye, 88/25
[18] Kamer, 54/55

[19] İnşikak, 84/3-4-5

[20] Hakka, 69/18
[21] İnfitar, 82/5

Dünyayı gösteren kadehin kendisi bendim
Dünyayı gösteren kadehten şarabı yâd edin
O defnedilmiş kadeh, bizim keçe elbiselerimizdir

Şu şiir Cüneyd'indir.

Nur yollan eğer başlarsa ortaya çıkar
Gizli zahir olur cemaate haber verir

Beşinci Bölüm

Bir gün bir adam, cinlerin büyüğüyle tanışıp kendisine, **'Seni ne zaman görebilirim'** diye sordu.

Cin şöyle cevapladı:

'**Beni görmek istediğin zaman, ateşe buhur otu at ve evde demir gibi ses çıkaran her şeyi dışarı koyup pencereye bak. 'Elini onlara ver ve selam de. ' Sonra bir dairenin içinde otur. Buhur otu yanınca beni görürsün. 'Onlar dışındakiler için kötü bir misaldir.'**

Cüneyd'den tasavvufun ne olduğunu sordular. Cüneyd dedi ki:

'Onlar ehli beyttir ve onların dışındakiler oraya giremezler.'

Hace Ebu Said Harraz diyor ki:

'Bütün sıfatlarımı Melik için anlattı
Meclisten kaybolduğum zaman sıfatlarım da kayboldu
Ben burda olmadığım zaman gaybetimin eceli vardı
Fena budur anlayın, ey hissin çocukları'

Bu beytin cevabında demişler ki:

'Geldi de anlamadım yanıma gelişini
İnsanların ben ve hemcinslerim hakkında söyledikleri şey dışında'

Büyüklerden biri diyor ki: **'Halkın Rabbini müşahede etmek için bağlılıklardan el çekip soyut ol.'** Ve ben bunları yapıp şartlarını yerine getirdiğimde **'Yeryüzünü, Rabbinin nuruyla nuranî kıldım ve kendim de arasında hakkla durdum.'** Ayrıca denilmiştir ki: **'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun ve selam zalimlerin vahşet nedeni, şeriat olan o anlaşmanın üzerine olsun.'**

Altıncı Bölüm

Günün birinde birkaç yarasa ile bir bukalemun arasında husumet oluştu ve aralarında şiddetli bir tartışma çıktı. Yarasalar, içe çökük felek yuvarlak olup Yıldızlar Reisi ortaya çıktığında kendisini yakalayıp istedikleri cezayı vermek için bukalemunu esir almaya karar verdiler.

Kararlaştırdıkları vakitte yuvalarından çıktılar ve zavallı bukalemunu karanlık yuvalarına çekip hapsettiler.

Sabah olduğunda toplanıp düşündüler: **'Bu bukalemunu nasıl bir cezaya çarptıralım?'**

Ortak bir kararla bukalemunun ölüm hükmünü verdiler. Sonra ölüm fermanını nasıl uygulayacakları hakkında meşveret ettiler: **'Hiçbir ceza güneşe bakmaktan daha kötü değildir.'**

Yarasalar kendi hayat şartları içinde, güneşin altında ölmenin en kötü ceza olduğunu

düşündüler. Bukalemunu güneşin önüne bırakmakla tehdit ettiler.

Bukalemun ise Allah Teâlâ'dan böyle bir ölümü istiyor ve güneşin altında olmayı şiddetle arzuluyordu.

Hüseyin Mansur diyor ki:

> **Bana itimat edenler, beni öldürün**
> **Öldürülmemde hayatım var**
> **Hayatım ölümümdedir**
> **Ve ölümüm hayatımdadır**

Yarasalar güneş çıktığında azap çekerek ölmesi için bukalemunu yuvasından çıkarıp güneşin önüne attılar. Bu ceza bukalemun için yeni bir hayattı. **'Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Hayır onlar Rableri katında diridirler, rızıklanmaktadırlar. Allah'ın kendi fazlından onlara verdikleriyle sevinç içindedirler.'**[22]

Eğer yarasalar verdikleri bu cezanın, bukalemun için ne büyük bir ihsan olduğunu bilselerdi, kendi zatlarında var olan güneşi görememe eksikliğinden haberdar olup öfkeden ölürlerdi.

Ebu Süleyman Darâni diyor ki: **'Eğer gafiller, ariflerin sahip oldukları lezzetten haberdar olsalar, hemen o anda orada ölürler.'**

Yedinci Bölüm

Bir gün Hüdhüd kuşu yoldan geçerken baykuşlarla karşılaştı. Dinlenmek için baykuşların yaşadığı yere kondu. Arapların yanında da meşhur olduğu gibi, baykuşların gözleri gündüzleri kördür ama Hüdhüd kuşunun gözleri çok iyi görür.

Hüdhüd kuşu o gece baykuşların yuvasında kaldı. Baykuşlar Hüdhüd kuşuna çeşitli konularda sorular sordular. Hüdhüd kuşu sabah yola düşeceği zaman baykuşlar itiraz ettiler: '**Ey miskin, bu ne biçim bir âdettir! Sabahları yolculuğa çıkılır mı?'**

Hüdhüd kuşu şaşırdı: **'Ne tuhaf sözler söylüyorsunuz, yolculuk vakti sabahtır.'**

Baykuşlar şaşırdılar: **'Deli misin? Sabah karanlığının nedeni olan güneş gökyüzündeyken ve her yeri karartmışken nasıl görebilirsin?'**

Hüdhüd kuşu itiraz etti: **'Siz tam aksini söylüyorsunuz, tüm ışıklar güneştendir. Bütün varlıklar güneşin nuruyla aydınlanıp görünür ve aydınlatıcı her ne varsa güneşe benzetilir.'**

Baykuşlar Hüdhüd kuşuna sordular: **'Öyleyse neden herkes sabahları karanlıklar içinde kalıyor?'**

Hüdhüd cevap verdi: **'Siz, herkesin size benzediğini zannediyorsunuz. Oysa herkes sabahları görür. Ben şu an görüyorum. Güneş doğunca perdeler kalktı ve bu âlemde her şey bana ayan olmaya başladı. Şu an görüp derk edebiliyorum.'**

Baykuşlar bunu duyunca hep birden bağırdılar: **'Bu kuş karanlık günün, aydınlık olduğunu söylüyor.'**

Sonra gagaları ve pençeleri ile Hüdhüd kuşunun gözlerine saldırdılar. Gün ışığında görmemeyi hüner sayan baykuşlar, Hüdhüd kuşunu tehdit ettiler: **'Ey gündüzleri gören! Eğer dediklerinden vazgeçmezsen seni öldürürüz.'**

---

[22] Al-i İmran, 3/169-170

Hüdhüd kuşu kendi kendine düşündü: **'Bunlar gözlerime saldırıyorlar. Eğer kör numarası yapmazsam hem kör olurum, hem de öldürülürüm.'**

Bu sırada Hüdhüd kuşuna, **'halkın anladığı dilde kendileriyle konuşması'** ilham edildi. Gözlerini yumup dedi ki: **'Şimdi ben de sizin mertebeye indim ve hiçbir şeyi göremiyorum, kör oldum.'** Bunu duyan baykuşlar Hüdhüd kuşundan el çektiler. Böylece Hüdhüd kuşu, baykuşlar arasında İlâhî sırrı ifşa etmenin küfür olduğunu anladı. Eğer iddiasında ısrar etseydi, öleceği güne kadar çile çekip kör yaşamaya mahkûm olacaktı.

Defalarca anlatayım dedim
Zamanların içinde ne sır varsa
Ama kılıç ve arkadan gelecek darbe korkusundan
Dilimin üstünde binlerce çivi var

Çabuk nefes alıp veriyor ve şöyle diyordu: **'Muhakkak ki iki tarafımda bulunan ilmi açıklayacak olursam öldürülürüm. '** (Hadis-i şerif) '**Eğer hicaplar ortadan kalkarsa yakînimden bir şey artmaz. '** (Hz. Ali) Sonra bu ayetleri okudu:

'-Şeytan onları doğru yoldan çevirmiştir ki- Allah 'a secde etmesinler diye; -o Allah ki- gizlileri ortaya çıkarır.'[23] **'Hiçbir şey yoktur ki hâzineleri yanımızda olmasın ama biz onu ancak belirli ölçüde indiririz.'**[24]

Sekizinci Bölüm

Bir padişahın, içinde dört mevsimde meyveler, çiçekler ve türlü nimetler bulunan, ortasında büyük akarsuların aktığı ve akarsuların etrafında çok renkli kanatlara sahip tavus kuşları gibi değişik kuşların toplanıp öttüğü, kısaca akla gelen her türlü nimet ve hayal edilen her güzelliğin bulunduğu çok güzel bir bağı vardı.

Bu padişah bir gün, tavus kuşlarından birini, kendi bedenindeki ve kanatlarındaki güzellikleri göremeyecek şekilde deri bir posta koymaya karar verdi. Üstelik sadece bir deliği açık olan kapalı bir kafesin içine konulmasını ve hayatta kalıp kuvvetini elden vermemesi için önüne bir miktar yem bırakılmasını emretti.

Böylece uzun bir zaman geçti. Tavus kuşu kendisini, padişahı, bağı ve diğer tavus kuşlarını unuttu. Kendisine baktığı zaman yalnızca değersiz bir deriden ibaret olduğunu ve karanlık bir yuvada yaşadığını görüyordu. Hatta, bu deriden daha uygun bir beden ve içinde yaşadığı bu karanlık kafesten daha iyi bir yuvanın olmadığını kendince kabullenip inandı. Eğer biri, yaşadığı bu hayattan daha iyi bir hayatın olduğunu ve yaşadığı bu yerden daha güzel bir yerin olduğunu iddia etse, bu sözlerini küfrünün ve cehaletinin göstergesi olarak kabul edecek duruma gelmişti.

Ama bazen rüzgâr estiğinde, ağaçların, filizlerin, benefşelerin, yasemenlerin, diğer çiçek ve bitkilerin kokuları yaşadığı kafesin deliğinden içeri sızınca, ıstırap hissiyle birlikte anlatılamayacak bir lezzet duygusu tüm bedenini kaplıyor, neşeyle doluyordu. Ama bu şevkin neden kaynaklandığını bilmiyordu. Zira her şeyi unutmuştu. O deriden başka bir giysi, o kafesten başka bir âlem ve o yemlerden başka bir gıda tanımıyordu. Ancak, tavus kuşlarının seslerini, ötüşlerini ve diğer kuşların nağmelerini işitince yine o eski şevk ve isteği fark ediyor, ama bu seslerin ve latif rüzgârın kaynağını hatırlamıyordu.

Üzerime esen ağır rüzgâr diyor ki
Ben geldim yanına Resulün Habibinden

---

[23] Neml, 27/25
[24] Hicr, 15/21

Tavus kuşu uzun bir müddet bunların kaynağı hakkında düşündü: **'Acaba bu güzel kokan rüzgâr nedir? Bu güzel sesler nereden geliyor?'**

Ey parlayan şimşek
Hangi taraftan parlıyorsun

Bu soruya cevap bulamıyordu.

Eğer o karanlık imarete teslim olunursa
Ben ve benden başkaları için toprağın katmanları vardır

Sevinç ya da darlığa teslim oldum
Münadî kabirden ona doğru sesleniyor

Kendisini ve vatanını unutmuş olması onu cahil kılmıştı. **'Kendileri Allah'ı unutmuş, böylece O da onlara kendi nefislerini unutturmuştur.'**[25] Ama ne zaman bağdan bir rüzgâr esse veya kuş seslerini işitse, içinde sebebini anlayamadığı bir özlem duyuyordu.

Padişah, **'Kuşu o kafesten ve deri posttan çıkarın'** emrini verene kadar tavus kuşu günlerini bu şaşkınlık içinde geçirdi. **'O bir tek korkunç sesten ibarettir.'** [26] '**Kabirlerinden çıkıp Rablerine doğru koşuyorlar.'** [27] **'Kabirlerdeki şeyler altüst edildiği zaman. Göğüslerdeki sırlar hasıl olduğu zaman. Şüphesiz Rableri o gün onlardan kesin olarak haberdardır.'**[28]

Tavus kuşu o kafesten kurtulunca bağın ortasında olduğunu fark etti. Kendi bedenine, bağın güllerine, fezasına ve dinlenme yerlerine baktı. Farklı kuş türlerinin seslerini ve ötüşlerini gördü, kendi haline üzüldü. **'İşlediğim kusurlardan dolayı yazıklar olsun bana'**[29] '**Perdeni üzerinden kaldırdık, bugün gözlerin pek keskindir.'** [30] **'Can boğaza dayandığı zaman. Siz o sırada bakar durursunuz. Biz ona sizden daha yakınız ama siz göremezsiniz.'** [31] **'Hayır sonra bileceksiniz. Yine hayır, sonra bileceksiniz.'**[32]

Dokuzuncu Bölüm

Hazreti İdris aleyhisselâm tüm yıldızlarla ve gezegenlerle konuşuyordu. Aya sordu: **'Neden nurun bazen azalıp bazen çoğalıyor?'**

Ay dedi ki: **'Bil ki benim cismim siyah, düz ve cilalıdır. Kendime ait bir ışığım da yoktur. Ama güneşin karşısına geçtiğimde, maddelerin aynadaki yansımaları gibi, güneşin nuru da benim cismime yansır ve karşısında kaldığım zaman boyunca kendisinden nur alırım. Güneşe en yakın olduğum an, nurum hilalden dolunaya çıkar.'**

İdris aleyhisselâm tekrar sordu: **'Güneş ile ne kadar dostluğunuz var?'**

Dedi ki: **'Güneş ile karşılaştığım zaman, kendime baktığımda güneşi görüyorum. Zira herkesin bildiği gibi, güneşin misali bende zahirdir. Ve cismimin yüzeyi cilalı olduğundan güneşin ışığıyla dol-**

[25] Haşr, 59/19
[26] Saffat, 37/19

[27] Yasin, 36/51

[28] Adiyat, 100/9-10-11
[29] Zümer, 39/56

[30] Kaf, 50/22
[31] Vakıa, 56/83-84-85

[32] Tekasür, 102/3-4

muştur. Dolayısıyla kendime her baktığımda güneşi görüyorum.

Aynayı güneşin karşısına koyduklarında güneş suretinin kendisinde zahir olduğunu görmüyor musun? Eğer aynanın gözleri olsaydı ve güneşin karşısına geçip kendisine baksaydı, sadece güneşi görürdü. Hatta ayna, metal dahi olmuş olsa, 'Ben güneşim (Ene şemsün)' derdi. Çünkü kendisinde güneşten başka bir şey görmezdi. Ve eğer bu durumda 'Ben Hakk'ım (Enel Hakk)' veya 'Benim mertebem çok yücedir' derse özrü Hakk'ın nezdinde kabuldür.'

Onuncu Bölüm

Bir evde sakin olan, yön'e sahipse evi de yön'e sahiptir. Eğer ev bir yön'e sahip de o evde oturan kişi yön'e sahip değilse, yön'ün kendisini nefy etmemiz gerekir. **'Ben kalpleri kırık olanların yanındayım. '** Bu yüzden Allah mekândan ve yönden münezzeh olup hataları bağışlayandır. **'Gayret edenlerin, gelmeye gayret ettikleri kadar. '**

> Evdeki her şey ev sahibine benzer. Ama hiçbir zaman ev ve ev sahibi bir değildir. '**Hiçbir şey Ona benzemez; O işitendir, görendir. '**[33]

Onbirinci Bölüm

Hayra mani olan her şey kötü ve doğru yola hicap olan her şey küfürdür. Nefsin sahip olduklarına razı olmak ve sülük yolunda onunla uzlaşmak acizlik, kendine güvenmek de abesle iştigaldir. Eğer amaç Hakk ise tümüyle Hakk'a yönelmek ihlastır.

Onikinci Bölüm

Bir budalanın elinde, güneşin önünde tuttuğu bir fener vardı. Dedi ki: **'Anne, güneş fenerimin ışığını yok etti.'**

Annesi dedi ki: **'Evden çıktığın zaman, bilhassa güneşin karşısına geçtiğin zaman hiçbir şey bâkî kalmaz.'**

Fenerin ışığı yok olmaz; ne var ki göz daha azametli bir şey gördüğünde küçük olanı göremez olur. Güneşin önünden kaçıp eve giden herkes hava aydınlık dahi olsa hiçbir şey göremez. **'Onun üzerindeki her şey fanidir. Ancak Celal ve İkram Sahibi Rabbinin zâtı bakîdir.'**[34] **'O, İlktir, Sondur, Açıktır, Gizlidir. O, her şeyi hakkıyla bilendir.'** [35]

Hikâye bitti.

Hikayeler için Yorumlar

Mecmuanın ilk hikâyesindeki, *birkaç çalışkan karıncanın rızık peşinden çöle doğru gitmesinden* kasıt, insanın karşılaştığı sorunlar ve bu sorunları bertaraf etmek için gösterdiği çabadır. *Yaprakların üzerinde billurlaşmış birkaç şebnem damlasının aslını sormaları*, insanın soru soran zamirine delalet eder. Yani insan birçok sorunu olmasına rağmen hakikatleri araştırmaktan gafil olmaz. Şebnem damlasının aslı hakkındaki farklı görüşler, insanların farklı farklı düşüncelere sahip olduğunu gösterir. *Sözü sayılır bir karınca'dan* kasıt, mürşiddir. *Şebnem damlasının aslının gökyüzü olmasından* kasıt, varlıkların asıllarının ilâhı olmalarıdır.

İkinci hikâyede, asıllarından habersiz olan ve dünyanın işlerine dalan insanlar anlatılmaktadır. Bu hikâye, asıllarım unutmuş insanların, yol gösterici mürşid gelip kendilerine hakikati hatırlatması durumunda da bunu anlayıp kabul etmeyeceklerine delalet eder.

Üçüncü hikâyedeki *bülbülden* kasıt, insan-ı kâmil; *Süleyman'dan* kasıt, ruhu'l-a'zam veya Allah

---

[33] Şura, 42/11

[34] Rahman, 55/26-27
[35] Hadid, 57/3

Teâlâ'dır. *Bülbülün Süleyman'la görüşmesinden* kasıt, insan-ı kâmilin, Hakk'ın dergâhına varmasıdır.

Dördüncü hikâyede yer alan, *Keyhüsrev'in dünyayı gösteren kadeh'i,* ilahî nurların yansıdığı kalptir. *Deri kılıftan* kasıt, insan bedeni; *on ip'*ten kasıt ise, insanın zahirî ve batınî duyularıdır.

Beşinci hikâyedeki, beni görmek istediğin zaman, ateşe buhur otu at ve evde demir gibi ses çıkaran her şeyi dışarı koy, cümlesiyle, madde ve cisim âlemi anlatılmaktadır.

Altıncı hikâyedeki *yarasalar,* Hakk'ın nurundan kaçan insanları temsil eder. *Bukalemun'*dan kasıt, Hallacı Mansur gibi insanlardır. Güneşin nuruyla cezalandırmak ve öldürmekten kasıt, fena fillahtır.

Yedinci hikâyede, herkesin anlama kabiliyetinin farklı olduğu ve herkese anladığı dille konuşulması gerektiği vurgulanır.

Hikâyedeki *baykuşlardan* kasıt, Hakk'ın nurundan kaçanlar; *hüdhüd*ten kasıt ise Sühreverdi ve Hallaç gibi insanlardır.

Sekizinci hikâyedeki *padişah* Allah'tır. *Tavus'*tan kasıt, Hak'tan uzak düşmüş insandır. *Bağ'*dan kasıt cennettir. *Deri post* tan kasıt dünyadır.

Dokuzuncu hikâyede, vahdet-i vücudun hakikati anlatılmıştır. Orada Güneş'ten kasıt Allah Teâlâ ve *Ay'*dan kasıt, tecelliye ulaşmış saliktir.

Kaynak:

Şehabeddin Sühreverdi, Cebrail'in Kanat Sesi hzl: Sedat Baran, 1. Baskı: Sufi: Şubat 2006, İstanbul

THE CORPORATİON-Şirket (2003)

Yönetmen: Mark Achbar , Jennifer Abbott

Ülke: Kanada

Tür: Belgesel, Tarihi

Vizyon Tarihi: 10 Eylül 2003 (Kanada)

Süre:145 dakika

Dil: İngilizce, İspanyolca

Senaryo: Joel Bakan , Joel Bakan , Harold Crooks ,

Müzik: Leonard J. Paul

Görüntü Yönetmeni: Mark Achbar , Rolf Cutts , Jeffrey M. Hoffman ,

Yapımcılar:Mark Achbar , Mark Achbar , Joel Bakan ,

Firma: Big Picture Media Corporation

Özet

Bundan 150 yıl önce şirketler, iş yapabilmenin düzenlenmiş bir yolu olarak ortaya çıktılar. Şimdi ise şirket, küresel bir güç. şirket, hukuki anlamda bir kişilik olarak algılanan bu kurumun felsefesini ve işleyişini çarpıcı ropörtajlarla ve esprili bir bakışla mercek altına alan bir belgesel.

“Dünya Sağlık Örgütü”nün, psikologların ve psikiyatristlerin kullandığı standart araçlarla bu kişinin karakterinin temel özelliklerini incelemeye alan belgesel, oldukça rahatsız edici bir sonucu gözler önüne seriyor.

Bencil, ahlaksız, duygusuz ve hilekar olan şirketlerin işleyiş ilkeleri onların anti-sosyal kişiliklere bürünmesine neden oluyor.

Anlayış, sevgi ve paylaşım gibi insani özellikleri taklit ederken bile, yoluna çıkan sosyal ve hukuki standartları yerle bir eden şirketler, hiçbir zaman suçluluk duygusunu hissetmiyorlar.

Teşhis: serbest piyasa ekonomisinin ilkelerinin kurumsal bir düzenlemesi olarak karşımıza çıkan şirketler aslında bir psikopatta gözlenen tüm özelliklere sahipler. şirketin belkemiğini, dünyanın en büyük şirketlerinin **(shell, pfizer, ibm, goodyear vb.)** yöneticileriyle ve önemli düşünürlerle (Noam Chomsky, Peter Drucker, Milton Friedman, Naomi Klein, Mark Kingwell, Vandana Shiva And Michael Moore) yapılan röpörtajlar oluşturuyor.

bu karışıma bir de şirket casusları, gizli bir pazarlamacı, akademisyenler, tarihçiler ve aktivistler eklendiğinde ve TV reklamlarından, şirket propagandalarından ve filmlerden görüntüler de eklendiğinde, şirket denen kurumun büyüleyici bir portresiyle karşı karşıya kalıyoruz. Bugüne kadar katıldığı tüm festivallerde izleyici ödüllerini toplayan şirket, belli ki çağımızın en vahim hastalığına parmak basıyor.

Belgeselden Bir kısım

150 yıl önce ticari anonim şirket göreceli olarak önemsiz bir kurumdu. Bugün tümden egemendir. **“Kilise gibi”** başka zaman ve yerlerdeki monarşi ve komünist parti gibi anonim şirket günümüzün hakim kurumudur. Bu belgesel modern ticari anonim şirketin doğası, evrim etkileri ve olası geleceğini inceliyor. Önceleri dar bir yasallık verilmişken bugünün şirketinin yaşamlarımız üstünde bu denli olağanüstü güç ve etkinlik kazanmasına izin veren nedir?

Sorgulamamıza, skandallar büyük şirketler üzerinde kamusal denetim eksikliğini geniş bir tartışmaya açmak üzereyken başlıyoruz. Sanırım güvensizlik pazarında bir tantana var. Yüzde veya öyle bir yüzde büyük bir yüzde ile ticaret kesimi dürüsttür ve tüm iyi yanlarını göstermezler dengeli telafi programları vardır.. **“Ancak bazı çürük elmalar vardır...”** şirket dünyasının temel çalışma ilkeleri üzerindeki medya tartışması hızla "lideri izle" oyununa indirgendi.

İşçilerle Görüşmek Mümkün mü?

Honduras'ta idik bazı işçiler ne üzerinde çalıştığımızı anladılar ve bize yaklaşıp dediler ki fabrikamızda koşullar korkunç. Lütfen bizimle görüşür müsünüz. Ve biz görüşürüz dedik.

“Ama gelişmekte olan ülkelerde görüşemezsiniz” bir fabrikaya elinizde defterle gidemezsiniz ve söyleşi için işçiler çıkıp gelemezler. Yani işveren kabadayıları vardır casuslar vardır askeri polis vardır bu yüzden herşeyi gizlice yaparsınız. Toplantıya başlamak üzereydik ve içeri üç adam girdi çok sert görünüşlü adamlar. Şirket toplantımızı öğrenmişti ve bu casusları yollamıştı. Açık ki toplantıyı yapmadık.

“Ama bu genç kızlar gerçekten zekiydiler” Ve giderlerken casusların görüş alanından çıktıklarında ellerini masanın altına koymaya başladılar. Ve ben de elimi alta koydum ve elime ücret koçanlarını koydular. Kim olduklarını bilelim diye aldıkları ücreti öğrenelim ve fabrikada yaptıkları markaları kim için çalıştıklarını bilelim diye. Herkes gittikten sonra elime baktım. Ve avucumun içinde **“Kathy Lee Gifford'un yüzü vardı”** Ve onun altında da bu elbisenin satışından elde edilecek gelirin bir kısmının çeşitli çocuk yardım kuruluşuna bağışlanacağı vardı. Çok dokunaklı geliyor size. Wal-Mart size diyor ki bu pantolonları satın alırsanız Kathy Lee size diyor ki bu pantolonları alırsanız çocuklara yardım etmiş olacaksınız. Sorun şuydu ki bize bu etiketleri verenler 13 yaşında idiler.

> **Ailenden çok kişi çalışıyor mu burada? Sadece ben. Kaç kişiye bakıyorsun? Sekiz kişi mi? Ve bu maaşla nasıl yapıyorsun yeterli mi? Hayır.**

“Buna başka bir açıdan bakalım”

“Buna Bangladeş'te açlıktan ölenlerin” bakış açısından bakalım.

[Bir "Pazar Çözümleri" Düşünce Kuruluşu]

“NİKE” GİYENLER İÇİN ACI BİR BİLGİ

Ölesiye aç olan Çin halkı ve sahip oldukları birine verebilecekleri tek şey bir değeri olan tek şey düşük işçilik ücretleridir. Sonuçta tüm dünyaya söyledikleri bu büyük pankartlarında yazan Gelin bizi kiralayın. Saati 0.10 $ için çalışırız. **“Çünkü saatte 0.10 $ açlıktan ölmemizi önleyecek”** pirinci almamızı sağlar. Ve gelin ve bizi halimizden kurtarın. Ve böylece **“NİKE”** gelir topluluktaki herkes tarafından büyük bir lütuf gibi kabul edilir.

> [Hey bekle! Burada olma izniniz yok! Kapı ardına kadar açıktı. Hayır hayır hayır hayır hayır. Bu benim elbisem. Şunlar benim elbiselerim. Bunlar sizin elbiseleriniz değil. Neden kameranız!? Kadına dokunma. Neden!?]

Burası özel bir şirket. İzinsiz buraya nasıl girebilirsiniz?

“Evet kapı ardına kadar açıktı” Kapılar çalışanlar içindir sizin için değil. Dominik Cumhuriyeti'nde artık çöpleri karıştırdık. Bu işleri hep yaparız etrafa bakınırız. Bir gün “Nike”'ın iç maliyet belgelerini bulduk. “Nike” her işleme bir zaman çerçevesi verir. Dakikalardan bahsetmezler. Zaman çerçevesini bindebir saniyelere bölerler. “22 işlemin sonuna ulaşırsınız;” işçilere gömleği yapmak için 6.6 dakika verirler. Dominik Cumhuriyeti'nde saat ücreti 0.70 dolardır. 6.6 dakika 0.08 $ yapar. Bunlar Nikes'ın belgeleri. Bu demektir ki ücretler satış fiyatının yüzde birinin onda üçü olur. **Gerçek bu. Bu sömürü bilimidir.**

[İnsan Sağlığına Zarar Tehlikeli Ürünler]

[İnsan Sağlığına Zarar Zehirli Atıklar]

[İnsan Sağlığına Zarar Kirlilik]

[İnsan Sağlığına Zarar Sentetik Kimyasallar]

1940'ta bir şey oldu ve yeni bir çağ başlattı. Sentetik ve yaratma yeteneği çağı.

[Dr Samuel Epstein Çevre Tıp Ordinaryüs Prof. İllinois Ü.] Sınırsız bir ölçekte daha önce dünyada olmayan yeni kimyasallar. Ve araştırmanın büyüsünü kullanarak petrol şirketleri, petrol molekülünü parçalamada rekabet ediyorlar ve yeni maddelere dönüştürüyorlar... Böylece birdenbire her tür yeni kimyasalı üretmek olanaklı oldu sentetik kimyasallara benzerleri daha önce dünyada hiç var olmayan ve her tür amaç için ve ne pahasına olursa olsun . Kumaş, diş fırçası, otolastiği, böcek ilacı kozmetik, ot öldürücü. Dünyadaki yaşamı iyileştirmek için galaksi dolusu şey. Örneğin bir kimyagere gidip deseniz ki bak bir kimyasal istiyorum örneğin bir böcek öldürücü yiyecek zincirinde süregitsin ve onu çok sık yenileme gereğim olmasın

“ve onun nisbeten yokedilemez olmasını istiyorum” ve o, iki benzen molekülünü karatahtaya yerleştirip bir klor oraya ve bir klor buraya ekler DDT bu idi! Sekizinci ordu Japon sivillerin yardımına gereksinim duyduğunda işgalimiz sırasında yerel doktorların DDT uygulamasını istediler bizim adamlarımızın gözetiminde potansiyel bir tifüs salgınına karşı. Hastalık kontrolü için bu önlem biraz fazla ileri gidiyor ve burun sürtmenin biraz aşırısı.

“"Temizliği bağışlayın"

“Petrokimyasal çağı gelişti ve gelişti bu kimyasalların tehlikeli olabileceğine dair işaretler ortaya çıktı. İlk veriler önemsiz ve kulaktan idi ancak giderek veriler birikmeye başladı öyle kapsamlı ki artık biliyoruz, çalışma yerlerimize, tüketim maddelerimize, “havamıza, suyumuza” sızan sentetik kimyasallar kansere yol açtı ve doğum bozukluklarına ve diğer bazı toksik etkilere.

[DuPont Şirketinin Mantar İlacına Maruz Kaldı]

[Oğulları Gözsüz Doğdu]

Dahası endüstri bunu biliyordu en azından çoğu endüstri bunu biliyordu ve bu riskleri küçümsemeye çalıştılar. **[Başkalarının Güvenliğine Pervasız Kayıtsızlık]** Bir silah alıp sizi vursam bu suçtur. Sizi bazı kimyasallara maruz bıraksam sizi öldüreceğini bilerek ne fark vardır? Fark şu ki ölümünüz daha uzun sürer. Artık büyük bir kanser salgınının ortasındayız ve kuşkum yok ki ve bunu belgeledim ki bu büyük

kanser salgınından büyük oranda endüstri sorumludur burada yaşamı boyunca her iki erkekten biri ve her üç kadından biri kansere yakalanmaktadır.

[Hayvanlara Zarar : Yaşam Alanı Yoketme]

[Hayvanlara Zarar : Fabrika Besiciliği]

[Hayvanlara Zarar : Deneyler]

1989 yılı sonuna doğru **[Hayvanlara Zarar : rBGH/rBST/Posilac]** nereden geldiği belli olmayan büyük bir kutu dolusu belge büroma ulaştı. Ve onları açtığımda RBGH verilen ineklerin toksik testleri ile ilgi Monsanato belgelerinin tamamıyla karşılaştım.

"BST ticari isimli Posilac Monsanto'ya göre" Birleşik Devletler'de süt inekleri çiftliklerinin dörtte birinden fazlasında kullanılıyor. Süt, Amerikan nüfusunun büyük kısmı tarafından içiliyor çünkü besin ve ilaç dairesi güvenli olduğunu ilan etti, **"hem inekler, hem insanlar için..." "Ve burada Monsanto diyordu ki"** Hiçbir kanıt yoktur, **"yan etkiler hakkında" Antibiyotik kullanmıyoruz. Ve bu açıkça gösteriyordu ki yalan söylüyorlardı göz göre göre.**

[Aldatıcılık; Kâr İçin Sürekli Yalan Söyleme ve Başkalarını Kandırma]

Belgeler kronik iltahap bölgeleri tarif ediyordu ciğerlerde, kalpte, böbreklerde, dalakta ve üreme sorunlar ve bir dizi başka problemler.

[Daha Çok Süt Daha Çok Para]

"...ilacın en kapsamlı bağımsız değerlendirmesi" "ineklerde gereksiz ağrılara" acılara ve strese yol açıyordu. Tasarlanma amacı sadece "süt üretimini arttırmak" olan bir ilaç için bu kabul edilemez Bu aptal bir ürün. Endüstri dünyası süt içinde yüzüyor.

[Jeremy Rifkin] Fazla süt üretiyoruz..

[Ekonomik Eğilimler Vakfı Başkanı] Hatta dünyada süt üretmesinler diye çiftçilere para veren hükümetler var.

"Böylece Monsanto'nun ilk ürünü" gerek duymadığımız şeyin fazlasını üreten bir ürün.

"Tabi her ineğe Posilac" [Monsanto Tanıtım Filmi] "injekte etmek isteyeceksiniz" çünkü etmediğiniz her inek kaçırılmış bir gelir fırsatı.

"Ancak sorun şuydu ki" yapay hormonun bu kullanımı [Steve Wilson] inekler için bir çok soruna yol açtı. [Araştırmacı Gazeteci] Mastitis denen şeye neden oldu bu, memelerin çok acılı bir iltahabıdır. İneği sağdığınızda eğer inekte mastitis sorunu varsa bir kısmı ve yani bunu nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum umarım yemek sırasında izlemiyorsunuzdur ancak meme iltahabındaki irinin bir kısmı süte karışır. Ve somatic hücre sayısı dedikleri sütünüzün içindeki bakteri sayısı yükselir. İneklere de bir bedel vardır. RBGH enjekte edildiğinde inekler hastalanır. Onlara antibiyotik verilir. İnsanların antibiyotik aldığını biliyoruz

[Jane Akre Araştırmacı Gazeteci] besinler yoluyla ve biliyoruz ki bu da antibiyotiğe dayanıklı bakteri ve hastalıklar oluşumuna katkıda bulunuyor. Ve biliyoruz ki acil bir durumda biri hastaneye gidip hastane

enfeksiyonu kapabilir ve bu tedavi edilemez ve ölebilir. Bu bir kriz. **"İnek için kötü" "Çiftçi için kötü" "Tüketici için potansiyel olarak kötü"** Jüri çekildi potansiyel sağlık riskleri hakkında çelişkili kanıtlar var karşımızda. Ve tabbi tüketici olarak inancım o ki neden risk alalım?

Monsanto ürünlerinin tek kurbanları inek çiftlikleri değil. "Vietnam'ın geniş bölgelerindeki çalılar Amerikan ordusu tarafından" Monsanto'nun Agent Orange'ı ile temizlendi.

"Toksik ot ilacının 5000'den fazladoğum arızasına yol açtığı bildirildi" ve Vietnam sivilleri ve askerlerinde yüzbinlerce kanser vakasına ve Güneydoğu Asya'da görev yapmış eski Amerikan askerlerinde. Vietnam'lı kurbanlardan farklı olarak Agent Orange'a maruz kalmış Amerikalı Vietnam gazileri hastalıklarına neden olan Monsanto'ya dava açabildiler.

"Monsanto anlaşma ile mahkemeden kurtuldu" $ 80 milyon zarar bedeli ödeyerek. "Ama hiçbir zaman suçu kabul etmedi."

----

http://www.yesilist.com/bir-gdo-devinin-dna-apos-s-monsanto-cms

Dikkat Dikkat Aldatılıyorsunuz!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

[KIZIŞTIRICININ ZAFERİ] Gizli Pazarlama Uzmanı

Size gizli pazarlamanın hedefi olabilen **[Gizli Pazarlama Uzmanı]** bir insanın hayatından bir gün verebilirim Ve size şunu belirteyim bunların bazısı tam şu anda meydana geliyor etrafınızda. Sabahleyin binanızdan çıkarsınız şehrin birinde ve kapıcının yanından geçip dersiniz ki selam günaydın! Ve ayağının dibinde bir doğrudan pazarlama veya posta ödemeli satıcıdan gelen bir grup kutu dikkatinizi çeker. Ve tabii orada bir grup kutuda büyük marka mesajları vardır. **"Dışarı çıkar ve düşünürsünüz"** bir çok insan bu şirkete sipariş veriyor olmalı. Eh, burada bilmediğiniz bu boş kutuları orada tutmak için kapıcıya para verdiğimizdir.

"Sokağa çıkarsınız" ve bazı insanların biraz gürültülü olarak konuştuğunu duyarsınız bir müzik parçası hakkında ve birbirlerine kulaklıkları verip durmaktadırlar ve demektedirler ki bu ne harika! Hey biliyor musun bu CD'nin bulunması zormuş diye duydum ama X. dükkanında satıldığını duydum.

"Bunu duyar ve kaydedersiniz" ve sonra bunu kulaktan öğrenirsiniz ve belki de sonra düşünürsünüz hey büyük parça neydi bang bu kafanızdadır belki. Sonra büronuza gidersiniz ve buzdolabında belli bir marka su vardır. Bu ne?

"Onu alıp içersiniz o oradadır" pek üstünde düşünmezsiniz. Vay! Bayağı iyi bir su. Kim bilir?

"Belki birisi suyu oraya koymuştur" Öğle arası için çıkarsınız parkta oturuyorsunuz ve insanlar etraftadır parkta konuşuyorlardır ve bang birden başka bir mesaj duyarsınız.

"Yatağa dönene kadar olasıdır ki sekiz veya dokuz" farklı örtülü mesaj almışsınızdır.

“İnsanlar hep düşünürler ki” eh, ürün yerleştirmeyi biliyorum Filmlere şeyleri yerleştirdikleri zaman! Evet bir tür. Yani bu kesinlikle geleneksel ürün yerleştirme. Ama gerçek hayatta ürün yerleştirme şudur:”

“Ürünleri filme yerleştirme, ancak film aslında yaşamınızdır” Bir grup erişilebilir insan alalım ancak etkilenebilir insanlar onlar süpermodeller değiller tam sizin gibi insanlar bizim için bir şey yapıyorlar belli bir tür içecek içiyorlar veya belli bir çamaşır deterjanı kullanıyorlar her ne ise.

“Deyin ki bunlar bir tür hamamböceği moteli”

“İnsanlar onlara gelecek” ve bunlar da onlara bu küçük marka yemini verecekler. Bu makul bir bilgi parçası veya alışkanlık olabilir. Tüketiciler bu karafatma yemini alırlar ve sonra yutarlar. Ah epey güzel! Sonra gidip arkadaşlarına yayarlar. Eğer kuşkucu olmak isterseniz yaşamınızı böyle sürmek isterseniz size yaklaşan her insana kuşkucu olun.

“Ama size uygun bir şey gösteriyorlar” ve işe yarayan bir şey ve bir şekilde yaşamınızı iyileştiren bir şey eh o zaman kimin umrunda. Yine "teşekkürler!" deriz.

[ÖNGÖRÜ]

“Tüm şu betona bak pencerelere bak” çalışanlara bak makyaja bak.

“Şu güce bak” Yine de bu şirketlere ulaşabiliyorsunuz. Yine de bir etki yaratabiliyorsunuz. Küçük çarpışmalar dünya çapında kazanılıyor, ancak, sanırım insanlar kaybediyor.

Çocuklarımızın bugünü ve geleceğini gerçekten karanlık görüyorum. Ancak halkın düşünme, coşku ve isyan gücüne güveniyorum. Hükümeti değiştirebiliriz.

Yeniden tasarlamanın, yeniden düşünmenin, sermaye ve mülkün ne yapabileceğini yeniden belirlemenin tek yolu bu. Onbeş şirket kontrol etmek istiyor yaşamımızın koşullarını ve milyonlarca insan diyor ki sadece size ihtiyacımız yok biz daha iyisini de yapabiliriz. Yeryüzünü besleyen sistemler yaratacağız ve insanları besleyen. Ve bunlar marjinal deneyler değil bunlar dünya çapında çok sayıda topluluğun başlıca dayanakları Gelecek burada yatıyor.

M. MOORE DİYOR Kİ……………………….

“Yani bunun çok ironik olduğunu düşünmüşümdür” yani tüm bunları yapabiliyorum ve yine neredeyim? Görsel medyadayım. Büyük şirketlerin sahipleri olduğu stüdyolar tarafından yayınlanıyorum. Şimdi ben, temsil ettikleri her şeye karşıyken beni neden yayınlıyorlar?

Ve ben onların parasıyla onların inandıklarına karşı çıkıyorum. Tamam mı? Evet çünkü onlar hiç bir şeye inanmazlar. Beni yayınlarlar çünkü bilirler ki benim filmimi veya TV gösterimi izlemek isteyen milyonlarca insan var ve böylece para

kazanacaklar. Ve ben de düşüncelerimi ortaya koyabiliyorum çünkü kamuoyunun kapitalizmdeki bu inanılmaz kusur boyunca sürüyorum açgözlülük kusuru. Anlatıldığı gibi zengin adam sana ipi satar onu asacağın ipi eğer bundan para kazanacağını düşünürse evet ben ipim.

Umarım. İpin bir kısmı. Ve yine inanırlar ki insanlar beni izlediğinde "veya belki bu filmi veya herneyse izlediğinde" sanırlar ki yani evet yani bilirsiniz bunu izlerler ve bir şey yapmazlar çünkü onların beynini uyuşturup onları aptallaştırmada öyle başarılı olmuşuzdur ki "yani hiç etkilenmeyeceklerdir..." "İnsanlar divanlarından kalkmayacaklar" ve gidip politik bir şey yapmayacaklardır. Buna inanıyorlar. Ben aksine inanıyorum. İnanıyorum ki bir kaç insan bu sinemadan çıkacak veya divanından kalkacak gidip bir şeyler yapacak bu dünyayı tekrar elimize geçirmek için herhangi bir şey.

Doğumun Ölümü: Şirket – The Corporation/ **Serdar AKBIYIK**

Zamanın Ruhu köşesinin amacıyla ilgili bir açıklama yapmak gerektiğini düşünüyorum. Bu köşe asla herhangi bir ideolojinin veya zümrenin köşesi olmayacak. Bu köşenin amacı dünyayı daha yaşanılır kılmanın peşinden giden yapımlara yer açmak, Türk izleyicisinin bu tür yapımlarla buluşmasını sağlamaktır.

Dünyayı yaşanılır kılmak başlı başına bir devrimdir. Bizim filmlerimizi anlatırken bahsettiğimiz devrim işte budur. Bu devrim ancak her tür inançtan ve ideolojiden insanların bir araya gelmesiyle başarılabilecek bir devrimdir. Odağında sadece insan ve onun yaşadığı dünya vardır. Nasıl ki kendi şeytanlarımızı bizler üretiyorsak onları da yok etmenin çaresi biz insanların inancından, çabasından geçer. Bu anlamda dönemimizin bütün karanlıklarının altından para, onu her ne pahasına olursa olsun kazanmaya çalışan şirketler çıkmaktadır. Dünya döndükçe gücün sahibi odaklar değişmiş ama amaçları asla değişmemiştir. İlk başlarda dini kurumlar, daha sonra imparatorlar, bunlardan sonra ise Birleşmiş Milletler veya NATO gibi kurumlar odaklara hâkim olmuş, günümüzde ise IMF, Dünya Bankası gibi mali kurumların arkasındaki uluslararası şirketler dünyayı yönetmektedir. Bu gerçeği olduğu gibi odağına alan filmleri sizlerle buluşturmaktayız. Bu görevimizde bize yardımcı olan ve diğer internet sitelerine bu köşeyi taşıyan arkadaşlarımıza da teşekkürü borç biliriz.

> "Şirket" filmi kendini yenileyen bir dünyayı öldüren sistemi açık ediyor. Bu sistemi doğa kurmadı, biz insanlar kurduk. Ve ona Şirket adını verdik.

Bu ayki filmimizin adı Corporation (Şirket). Şimdiye kadar yayınladığımız, **Zeitgeist The Movie, Zeitgeist Addendum, Büyük Satış** gibi filmlerden önce çekilmiş ve bütün bu üretimlere kaynak olmuş bir belgesel Şirket. 2003 yapımı olan film 2004 yılında da Bağımsız Filmler Festivali'nde de gösterildi. Bu 165 dakikalık uzun filmin yaratıcıları ise **Jennifer Abbott, Mark Achbar ve Joel Bakan.**

Film hukuki anlamda bir kişilik olan şirketler için Dünya Sağlık Örgütü, psikologlar ve psikiyatristlerin kullandığı bir seri standart değerlendirmeyle belirlemelerde bulunuyor. Bütün değerlendirmelerden çıkan sonuç şu:

> **Şirketler insan olsaydılar "psikopat" olarak tanımlanırlardı.**

Belgeselde bir çok tanınmış isim yer alıyor. Dünyanın en büyük şirketlerinin **(Goodyear, IBM, Shell, Pfizer)** yöneticileriyle ve önemli düşünür ve gazeteciler **(Noam Chomsky, Peter Drucker, Milton Friedman, Naomi Klein, Mark Kingwell, Vandana Shiva ve Michael Moore)** yapılan röportajlar yanı sıra eylemciler, şirket casusları gibi birçok isim kendi bakış açılarıyla şirketlerin psikopat yönünü ortaya çıkarıyorlar.

Burada bence en etkileyici olan büyük şirketlerin CEO'larının yaptığı açıklamalar. Kimi yapılanlardan pişmanlık duyuyor ve sistemin düzeltilmesi için aktif rol alıyor. Kimiyse SHELL'in CEO'su gibi alttan alta duyduğu pişmanlıkla kendince açıklamalarda buluyor. Filmi baştan sona seyrettiğinizde içinizi bir karamsarlık ve suçluluk kaplıyor.

Filmin sonunda Michael Moore'un sözleri bu durumu aslında çok iyi açıklıyor:

> **"Yani bunun çok ironik olduğunu düşünmüşümdür. Yani tüm bunları yapabiliyorum ve yine neredeyim? Görsel medyadayım. Büyük şirketlerin sahipleri olduğu stüdyolar tarafından yayınlanıyorum. Şimdi ben, temsil ettikleri her şeye karşıyken beni neden yayınlıyorlar? Ve ben onların parasıyla onların inandıklarına karşı çıkıyorum. Tamam mı? Evet çünkü onlar hiç bir şeye inanmazlar. Beni yayınlarlar çünkü bilirler ki benim filmimi veya TV gösterimi izlemek isteyen milyonlarca insan var ve böylece para kazanacaklar. Ve ben de düşüncelerimi ortaya koyabiliyorum çünkü kamyonumu kapitalizmdeki bu inanılmaz kusur tarafından oluşturulmuş yol üstünde sürüyorum, bu yolun adı açgözlülük. Anlatıldığı gibi zengin adam sana ipi satar, onu asacağın ipi, eğer bundan para kazanacağını düşünürse. Evet işte ben o ipim. Umarım… İpin bir kısmı… Ve yine inanırlar ki insanlar beni izlediğinde veya belki bu filmi veya her neyse izlediğinde sanırlar ki bir şey yapmazlar. Çünkü onların beynini uyuşturup onları aptallaştırmada öyle başarılı olmuşuzdur ki, hiç etkilenmeyeceklerdir… İnsanlar divanlarından kalkmayacaklar ve gidip politik bir şey yapmayacaklardır. Buna inanıyorlar. Ben aksine inanıyorum. İnanıyorum ki bir kaç insan bu sinemadan çıkacak veya divanından kalkacak gidip bir şeyler yapacak. Bu dünyayı tekrar elimize geçirmek için herhangi bir şey."**

Moore'un bu sözleri filmin bir başka bölümünde daha tekrarlanıyor aslında.

Kolombiya'daki su savaşlarını daha önce başka filmlerde de size anlatmıştık. Bu filmde de yer alıyor bu savaşlar. Yağan yağmuru bile özelleştiren bir mantığı halkın isyanıyla yıkılması ve suyun Kolombiyalılar'a devri çok etkileyici tabii. Şirket filminde de Kolombiyalı aktivistlerin lideri şunu söylüyor:

> **"Savaşımın zirvesinde, ordu barakalarında kaldı; polis de karakollarında kaldı; Kongre üyeleri görünmez oldu; Vali saklandı ve sonra, istifa etti. Hiçbir otorite kalmamıştı. Tek meşru otorite şehir merkezinde toplanarak büyük topluluklarla kararlar veren halktı. Ve, sonunda su konusunda kararlar verdiler. Sanırım insanlar, hepimiz, genç ve yaşlı, demokrasi susuzluğumuzu gidermeyi başardık. Bir devlet şirketi devraldık teknik problemleriyle ve parasal ve hukuksal problemleriyle, yönetim problemleriyle. Hepsinin üstesinden geliyoruz. Eğer sıradan çalışan insanların kendi sorunlarını çözebildiğini kanıtlayabilirsek, özelleştirilen her şeyi tüm satılanları, yani şirketlerin elindeki her şeyi halkın eline geri alma olanağıyla karşılaşabiliriz. Böylece, çok önemli bir dersi o zaman öğrendim, halkın gücü hiçbir zaman hafife alınmamalıdır. Gösterilerde her zaman tekrar ettiğim sloganın: 'HALK BİRLEŞTİĞİNDE, ASLA YENİLMEZ' in ne kadar doğru olduğunu bir kere daha anladım."**

Özelleştirme, bu şirketlerin ilk amacı. Çünkü bu sayede yaşamın içine sızıyorlar, içtiğiniz sudan soluduğunuz havaya kadar sahip oluyorlar. Kısacası sizleri, bizleri köleleştiriyorlar. Buna karşı durmak bir ideolojinin değil insanlığın sorumluluğudur. Bu yazıları okuyanlar internete girip bu filmleri bulup seyretsinler. Kendinize bunu borçlusunuz. Üstelik çoğunun da Türkçe alt yazısı bulunmakta.

Son Söz

Para ve kar amacıyla insanoğlu kendini yok etmekte. Kendini yok etmesi yetmezmiş gibi bütün doğayı da mahvetmekte. Bizim anladığımız dünyanın sonu aslında sadece insanlığın sonu olabilir. Biz yok olunca dünya ve doğa yoluna devam edebilir. **Bu güzel gezegende kendimizi yok olmaya mahkum**

etmemiz çok acı. Üstelik bir insanın değil bütün insanlığın ortak işlediği bir suç bu. Bu filmde anlatılan şirketleri yaratan ne? Biz insanlar değil miyiz? Acaba bu filmle de kendi suçumuzu yarattığımız sanal imgenin üstüne atıp rahatlamıyor muyuz? **Bizim canavarımız ne şirketler ne başka bir şey. Bizim canavarımız kendimiziz. Ve en zor savaş da insanın kendisine karşı verdiği savaştır. Aç gözlülüğümüzü, gaddarlığımızı yenmek zorundayız. Buna da her şeyin suçlusunun kendimiz olduğunu kabullenerek başlayabiliriz. Şirket filmi bu başlangıç için iyi bir fırsat sunuyor bize.** İyi seyirler…

http://www.tersninja.com/dogumun-olumu-sirket-the-corporation

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ kaddesellâhü sırrahu'l azizin İKİ MEKTUBU

(BARLA 228, 16 MEKTUP 63)

باسـمه سبحانه و ان من شئ الا يسبح بحمده

السـلام عليكم ورحمة الله بركاته

Aziz, sıddık, fedakâr, gayyur, vefadar kardeşim Kürd Bekir Bey!

Maatteessüf bilmecburiye nâhoş ve malayani sayılacak bir bahis söyleyeceğim. Fakat bu bahsim, hakikî hamiyetperver Türkçülere karşı değil, belki firengîlik hesabına sahtekâr bir surette Türkçülüğü kendine perde eden mütecavizlere karşı söylüyorum. Şöyle ki:

Mülhid münafıkların en son ve alçakça ve vicdansızca aleyhimizde istimal ettikleri bir silâhı şudur ki, diyorlar:

"Said Kürddür, bir Kürdün arkasında bu kadar koşmak hamiyet-i milliyeye yakışmaz."

Ben bu münafıkların vicdansızcasına desiselerine karşı değil, belki bazı safdillerin temiz kalbleri bunların sözleriyle bulanmamak için diyorum ki:

Evet ben başka memlekette dünyaya gelmişim. Fakat Cenab-ı Hakk beni bu memleketin evlâdına hizmetkâr etmiş ki; dokuz sene mütemadiyen bu memleketteki milletin ondan dokuz kısmının saadetine, kendi dilleriyle hizmet ettiğim bu havalideki insanlara malûmdur.

Hem ben bu memlekette **Hulusi, Sabri, Hâfız Ali, Hüsrev, Re'fet, Âsim, Mustafa Çavuş, Süleyman, Lütfü, Rüşdü, Kuleönü'lü Mustafa, Zekâi, Abdullah** gibi yirmi otuz Müslüman Türk gençlerini âdeta yirmi otuz bin milletdaşlarıma tercih ettiğimi ve onları o otuz bin adam yerine kabul ettiğimi, bu dokuz senedeki Türkçe âsâriyle ve hizmet ile göstermişim.

Evet ben bin gafil ve âmi Kürdü bir Türk olan Hulusi'ye karşı tutmadığımı ve bin cahil Kürdü birer Türk olan Âsim ve Re'fet'e mukabil göremediğimi ve bir genç Türk olan Hüsrev'i bin âmi Kürdle değişmediğimi ehl-i dikkat ve benim ahvalime muttali olanlar tasdik ettikleri halde, firengîlik namına ve ilhad hesabına, Türkçülük perdesi altında, sahtekâr bir milliyetperverlik suretinde ve hodfuruşluk cihetinde bana tecavüz edenler ve Türk milletini ve milliyetini zehirleyen mülhidler bilsinler ki:

Ben millet-i İslâmiyenin en mühim ve mücahid ve muazzam bir ordusu olan Türk milletine binler Türk kadar hizmet ettiğimi, binler Türk şahiddir.

İşte bana Kürd diyen ve ittiham eden, zahiri hamiyetperverlik gösteren sahtekârlar, bu millete ne gibi hizmet ettiklerini göstersinler.

Bu fıravuncuklann enaniyetini kabartan mahviyetkârane söz söylemek caiz olmadığından, bilmecburiye o mütekebbirlere karşı izzet-i İlmiyeyi muhafaza etmek için, söylenmeyecek ve izharı münasib olmayan uhrevî hizmetlerimi Cenab-ı Hakk'ın afvına güvenerek izhar ettim.

الباقى هو الباقي

(Dördüncü Remz tashihli nüsha) Kardeşiniz

Said Nursi

Kaynak:

Risale-i Nur Külliyatından Rumuzât-ı Semaniyye [Yirmidokuzuncu Mektubun İkinci Makamı], Müellifi Bediüzzaman Said Nursi, Hazırlayan: Hüseyin BULUT İstanbul -2001, s.228-229

(26. MEKTUP 326)

باسـمه سبحانه و ان من شئ الا يسبح بحمده

Fikr-i milliyet şu asırda çok ileri gitmiş. Hususan dessas Avrupa zalimleri, bunu İslâmlar içinde menfi bir surette uyandırıyorlar, tâ ki parçalayıp onları yutsunlar.

Hem fikr-i milliyette bir zevk-i nefsanî var, gafletkârâne bir lezzet var, şeâmetli bir kuvvet var. Onun için, şu zamanda hayat-ı içtimaiye ile meşgul olanlara **"Fikr-i milliyeti bırakınız"** denilmez. Fakat fikr-i milliyet iki kısımdır:

Bir kısmı menfidir, şeâmetlidir, zararlıdır. Başkasını yutmakla beslenir, diğerlerine adâvetle devam eder, müteyakkız davranır. Şu ise, muhasamet ve keşmekeşe sebeptir.

Onun içindir ki, hadis-i şerifte ferman etmiş:

الاسلامية حبت العصبية الجاهلية

Bu ibare, İslâmiyet öncesi câhiliye âdetlerine dönmekten men eden hadislerden iktibas edilmiştir. Bu mevzuda birçok hadis-i şerif rivayet edilmiştir. Bunlardan birisi şöyledir:

الاسلام يجب ما قبله

Manâsı: **"İslâm dini kendinden önceki bâtıl olan fiil, hareket, âdet ve inanışları keser, kaldırır."** (Buharî)

ve Kur'ân da ferman etmiş:

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

"Kâfirler, kalblerine cahiliyet taassubundan ibaret olan o gayreti yerleştirdiklerinde, Allah, Resulünün ve mü'minlerin üzerine sükûnet ve emniyetini indirdi ve onlara takvâda ve sözlerine bağlılıkta sebat verdi. Zaten onlar buna lâyık ve ehil kimselerdi. Allah ise herşeyi hakkıyla bilir." Fetih Sûresi, Fetih:26.)İşte şu hadis-i şerif, şu âyet-i kerime, kat'î bir surette menfi bir milliyeti ve fikr-i unsuriyeti kabul etmiyorlar. Çünkü müsbet ve mukaddes İslâmiyet milliyeti ona ihtiyaç bırakmıyor.

Evet, acaba hangi unsur var ki, üç yüz elli milyon vardır? Ve o İslâmiyet yerine o unsuriyet fikri, fikir sahibine o kadar kardeşleri, hem ebedî kardeşleri kazandırsın?

Evet, menfi milliyetin tarihçe pek çok zararları görülmüş. Ezcümle, Emevîler, bir parça fikr-i milliyeti siyasetlerine karıştırdıkları için, hem âlem-i İslâmı küstürdüler, hem kendileri de çok felâketler çektiler.

Hem Avrupa milletleri şu asırda unsuriyet fikrini çok ileri sürdükleri için, Fransız ve Almanın çok şeâmetli ebedî adâvetlerinden başka, Harb-i Umumîdeki hâdisât-ı müthişe dahi, menfi milliyetin nev-i beşere ne kadar zararlı olduğunu gösterdi

> CÂ-YI DİKKAT BİR HAL:
>
> Türk milleti anâsır-ı İslâmiye içinde en kesretli olduğu halde, dünyanın her tarafında olan Türkler ise Müslümandır. Sair unsurlar gibi müslim ve gayr-ı müslim olarak iki kısma inkısam etmemiştir. Nerede Türk taifesi varsa Müslümandır. Müslümanlıktan çıkan veya Müslüman olmayan Türkler, Türklükten dahi çıkmışlardır (Macarlar gibi). Halbuki küçük unsurlarda dahi hem müslim ve hem de gayr-ı müslim var.

Ey Türk kardeş!

Bilhassa sen dikkat et. Senin milliyetin İslâmiyetle imtizaç etmiş; ondan kabil-i tefrik değil. Tefrik etsen, mahvsın. Bütün senin mazideki mefâhirin İslâmiyet defterine geçmiş. Bu mefâhir, zemin

yüzünde hiçbir kuvvetle silinmediği halde, sen şeytanların vesveseleriyle, desiseleriyle o mefâhiri kalbinden silme.

الباقى هو الباقي

Said Nursî

KETENCİZÂDE MEHMED RÜŞTÜ EFENDİ KADDESELLÂHÜ SIRRAHU'L AZÎZ (1834-1916)

"Mezârın üzre elbet ehl-i diller bir duâ eyler
O devlet sana besdir kim o şâha reh-güzâr oldun"

A — HAYATI

Erzurum topraklarından yetişmiş eşsiz değerlerin başında Ketencizâde Hacı Hafız Mehmed Rüştü Efendi, Erzurum'da doğmuştur.

1914 (1332) yılında Envar-ı Şarkî Matbaası'nda **"İstirham"** adıyla basılan Mevlidinin sonundaki

"Ne ilmim var, ne âmâlim, ne malım
Ne hayr u tâata kaldı mecalim
Erişti seksene gafletle sâlim
Aceb rûz-ı cezada n'ola hâlim"

dörtlüğünden çıkardığımız sonuca göre 1834 yılında doğmuş oluyor.

Babası keten bezi alıp satmakla geçinen Rizeli Bekir Efendi adında bir kişidir. Bu yüzden Mehmed Rüştü Efendi **"KETENCİZÂDE"** diye anılmıştır.

Tüm öğrenimini Erzurum medreselerinde yapmış, icazetname (diploma)sını burada almış ve üne yine bu kentte ulaşmıştır.

Cemaleddin Server REVNAKOĞLU'nun deyimiyle **"kendi çağında ve çapında her zaman tek ve rakipsiz kalmış"** olan Ketencizâde, bir süre Kavak Camiinde müezzinlik yapmış. Daha sonraları Ulu Camii gibi büyük bir camiye imam-hatip olmuş. Uzun yıllar burada görev yaptığı için **"Ulu Camii İmamı"** olarak ta tanınmıştır.

Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendi, bir yandan da Nakşibendî tarikatına gönül vermiştir. İlk olarak Kishalı (Tortumlu) H. Feyzullah Efendiye bağlanmıştır. Onun ölümünden sonra Ketencizâde, Erzurum'a küsüp ayrılmış. Oldukça uzun bir zaman gurbet elde gezmiş, dolaşmış. Bir ara Hacc'a giderek bu dinî görevi de yerine getirmiş. Bu arada nice insan-ı kâmilleri ziyaret etmiş, derdine derman aramış. Derken **Bursalı Şeyh Süleyman Efendi**'yi bulmuş, ona gönül vermiş. Gerek gönlünün dolması ve gerekle kutsal toprakları ziyaret etmesi yavaş yavaş eski sağlığına ulaşmasını sağlamış. Günleri neşe içerisinde geçerken Erzurum'un esir düştüğünü büyük üzüntüyle öğrenmiş. Böyle kederli bir vaziyette İstanbul'a gelmiş. Ne var ki, doğduğu kentin içinde bulunduğu durum orada daha fazla kalmasına izin vermemiş ve artık geri dönmeye karar vermiş. Tabii derdi yeniden tazelenen Ketencizâde, bu kez gönülden bağlı kalmıştır.

Ketencizade'nin hakkında bildiklerimizden biride evli olduğudur. Fakat kaç çocuğu hakkında tam bilgimiz yoktur. Bu konuda **"Güz Destanından"** anlaşılana göre erkek çocuğu yoktur. Rivayetlere göre **Şakire ve Sakine** adlı iki kızı varmış. Fakat onlarında çocuğu olmamıştır. Esma adında manevi bir kızı var olduğu rivayetleride bulunmaktadır.

ÖLÜM TARİHİ VE İKİNCİ KEZ DEFNEDİLİŞİ

Ketencizade'nin 1962 yılında Salim Bağcı tarafından yeni mezarlığı için hazırlanan aşağıda sunduğumuz mezartaşındaki kitabeye göre:

Hüvel Baki
"Kalbi mahzun, ciğeri hûn, bülbül-veş dildâdedir

Sönmez aşkın sebebi içtiği bir bâdedir
Hem hafız Rüştü derler idi, hem hatip
Üslûbu gayet akıcı, lisanı hoş-sâdedir
Tam Seferberlik içinde gitti ukbaya
331 yılında ölüme amâdedir
1962 Eylülünde nakleden
Şairi (mağfûr hüve) bizzat Ketâncizâde'dir.”

ölüm tarihi rumî 1331 (1915/16) yılıdır.

26 Eylül 1962 tarihli Milletin Sesi gazetesinde yer alan **“Ketencizâde Kimdir?”** başlıklı yazıya göre ise —C. S. Revnakoğlu'nun Ketencizâde hakkında hazırladığı kitaptan öğrenildiği söylenenvefat tarihi—12 Mayıs 1332, yani 25 Mayıs 1916 tarihidir.

Biz bunlardan onun hakkında en geniş araştırma yapmış olan Revnakoğlu'nun verdiği tarihi daha doğru buluyoruz. Nitekim büyüklerimiz **“Ketencizâde, Erzurum Rus işgalindeyken ve de seksen yaşının üzerindeyken vefat etmiştir.”** derken Divanından aldığımız aşağıdaki beyitlerde onun Erzurum'un son kez düşman eline düşüşünü gördüğünü anlıyoruz :

“...Dediler Erzurum’u düşman almış Esârette ahâli cümle kalmış

Cemel gibi dize çöktüm duyunca Müyesser olmadı kalmak doyunca...”

(Mesnevi)

Demek ki, 1916 yılındaki bu üzücü olaya tanık olmuştur. Sonra Erzurum’un işgalini, şehir halkının çektiği çileleri dile getirdiği Divanında yer alan Mesnevi nin tarih mısraında

“Gelip ibretle bak ahz-ı belâ lafza olur tarih” 1334

görüleceği üzere hicrî 1334 (1916) yılı veriliyor ki, bu da Ketencizâde’nin daha önceki bir tarihte vefat etmiş olmayacağını gösterir.

Diğer yandan merhumun yattığı yer uzun zaman pek bulunamamıştır. O zamanın valisi Fahrettin Akkutlu, belediye başkam Hadi Koçak’e birçok hayırsever kişinin yardımlarıyla, özellikle de C. S. Revırakoğlu’nun araştırmaları sayesinde Ketencizâde’nin Yetim Hoca ve Sarı gümrükçü ile birlikte yattıkları kabristan bulunmuştur. Daha sonra 1962 yılının 28 Eylül günü Cuma namazından sonra seçkin bir kitlenin katıldığı toplulukla üç büyük kişi “Asrî Mezarlık” ta “Meşhurlar Suffesi” adıyla hazırlanan bugünkü yerlerine bakiyeleri nakledilmiştir.

B-KİŞİLİĞİ

Ketencizâde, hafızdır, âlimdir, mütefekkirdir mutasavvıftır, hatiptir sairdir hattattır, kâmil insandır, gönül adamıdır. Ayrıca onu Erzurum tarihi ile ilgili manzumeleri nedeniyle kentin manzum bir tarihçisi Hatta bazı günlük olayları yansıtmasından ötürü kentin vakanüvisi de sayabiliriz. Kısacası tüm bu nitelikleri kendisinde toplamış ustun yetenekli bir kişidir.

O, her insanda bulunmayacak derecede doğru, dürüst, görevine bağlı, temiz ahlâk sahibi, alçak gönüllü, çalışkan bir insandır. Yeri geldiğinde son söyleyeceğini ilkten söyleyen ve yeri geldiğinde de doğru bildiğini budaktan esirgemeyen, haramdan çok korkan, Hakk’tan-hakikatten yana birisidir.

Oldukça kültürlü bir insan olduğu, yaptığı tahsil ve edindiği bilgiler eserlerinden anlaşılmaktadır. Arapça ve Farsça'yı çok iyi bilir, özellikle yaşadığı dönemde Erzurum'da Farsça'yı en iyi bilen kişilerden biri olduğu söylenilmektedir.

Onda kalabalıktan kaçma diye bir şey yoktur. Tam tersine halk ile haşır-neşir, hoş-sohbet bir meclis adamıdır. Aynı zamanda çok hazır cevaptır da...

Kimi zaman bol bol güldüren, kimi zaman bol bol düşündüren Ketencizâde, çoğu zaman da öğüt veren, yol gösteren bir insan kimliği taşır.

C— S AN'ATI

Ketencizâde çok yönlü bir sanatçıdır.

1- Şairliği

Ketencizâde, gazeller, kasideler, seciyyeler, manzum tarihler, mersiyeler, veladetiyyeler yazmıştır. Fakat bunların büyük çoğunluğu kaybolmuştur. Bizim derleyebildiklerimiz öyle sanıyoruz ki, az bir kısmıdır. Buna örnek olarak o günün Erzurum'undaki otuz iki esnaf teşekkülüne yazdığı manzumeleri gösterebiliriz. Uzun zaman aramamıza rağmen ancak bunların yedi tanesini bulabildik, diğer yirmisini ise bulamadık.

Şairimiz toplumu ilgilendiren olaylara hiçbir zaman seyirci kalmamıştır. Kiminin doğan çocuğuna, kiminin ölen büyüğüne, kiminin yaptırdığı binaya, kimilerinin de kış ortasında zorluk çekmemeleri için dilinin döndüğünce birşeyler söylemiş, öğütler vermiştir. İşte bunlar gösteriyor ki, Ketencizâde çok sayıda eser vermiştir. Ne yazık ki, günümüze çoğu ulaşamamıştır.

Onun şiirleri sayesinde Erzurum'un tarihi, o günkü yaşayışı, yapılan ve kimi kişileriyle ilgili bilgi edinebiliyoruz. Böylesine günlük konulan şiirleştirirken gösterdiği beceri onun bilgisini, şairliğini, sanat gücünü ve hatta Erzurum'u, Erzurumluyu nasıl tanıdığını göstermeye yeter sanırız.

Ketencizâde, hem medreselerde okutulan bilgilere sahip olması, hem de tarikat ehli bir kişi olması dolayısıyla şiirlerinde Tekke ve özellikle Divan edebiyatı geleneğine bağlıdır. Bu yüzden bol ve güçlü eserler vermiş, ardında zengin bir şiir mirası bırakmıştır.

Ketencizâde'nin musikiden de oldukça iyi anladığı şiirlerinden anlaşılıyor. Nitekim bazıları bestelenmiş izlenimi verirler. Bunda musikişinas kişilerin bulunduğu topluluklara, irfan meclislerine, tekkelere girip çıkmış olmasının da büyük etkisi vardır. Bu sayede de kimi gazelleri tarikat ehli kişilerin, gazelhanların dillerinde yaşaya yaşaya günümüze kadar gelebilmiştir.

Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendi, şiirlerinde kimi zaman "Ketencizâde", kimi zaman "Rüşdi", kimi zaman da "Ketencizâde Rüşdi" mahlaslarını kullanmıştır.

2- Hattatlığı

İyi bir hattattır. Onun birbirinden güzel hat levhaları Erzurum'un tarihi camilerinde görmek mümkündür. Özellikle "talik" yazıda sağladığı başar, tartışılmaz. Bu yazı türünde Erzurum'un yetiştirdiği hattatların başında gelir.

Ketencizâde'nin oldukça güzel bir el hattı vardır. Gerek hatta (yazıda), gerek yerleştirişte ve gerekse tezyinatta (süslemede) başarılı olduğu söylenebilir. Bugün kimde ve nerede olduğu bilinemeyen elyazması Kur'an-ı Keriminin, eline geçenler tarafından yıllarca gizli bölmelerde büyük titizlikle saklanmış olması, satıldığı zamanlarda da gününe göre oldukça yüksek fiyatlarla satılmış olması Ketencizâde'nin hattının değerini göstermeye yeter sanırız.

Ne yazık ki, Ketencizâde'nin çok az sayıda levhası günümüze ulaşabilmiştir.

3- Kitabeciliği

Ketencizâde'nin Erzurum'un yalnızca edebiyatında değil, tarihinde de başlı başına bir yeri olduğunu daha önce de belirtmiştik. Ketencizâde'nin tesbit edebildiğimiz manzum olarak hazırladığı mezartaşı kitabelerinin tümünün tarihî değerleri büyüktür. Çünkü bunların her biri Erzurum tarihinin birer parçasını aydınlatmaya yarayan tarihî belgelerdir. Onun hazırladığı bu manzum kitabeler genellikle yörede tanınmış, iz bırakmış kişilere aittir. İşte bu kitabeler, hem o kişilerin mezarlarının **Onun demirciler için yazdığı,**

Yansam da ocak gibi gamım eylemem izhar
Sokma beni ateşlere ey çarh-ı cefakâr

Gürcükapı'daki Leblebici Hacı Ahmet Usta için yazdığı,

Nevcivanlar ekli derse leblebi
Pir olanda istemez kuvvet habi

Bezzazlara için,

Hor görme sakın sanatını sıdk ile sa'y et
Ser mezhebimiz Hazret-i Numan idi bezzaz

Seyfullah Çeşmesi için,

Hudaya teşnegân-ı Kerbelâ ervâhını şâd et
Okuyup besmele nûş edeni her gamdan azat et
Niyâzımdır ki Seyfullah Efendi ber- murâd olsun
Kamu sevdikleriyle ömr ü ikbâlini müzdâd et
Bu zibâ çeşmeye "feyz-i hayatı" eyledi tarih

Yurdunun güzelliklerini, güzel sevgisi halinde anlatan Ketencizâde'nin yine meselâ Erzurum'un üç buçuk saat kuzey doğusunda, soğuk sıcak iki çermiği ve bir de küçük şelâlesi olan, hakikaten şirin ve yazlık ova köylerinden "Akdağ"ı öğmek için ise:

Erzurum'da her kimin seyrangehi Akdağ ola,
Görmeye cevr ü meşakkat, cism ü cânı sağ ola,
Bir teferrüçgâhtır kim belde içre misli yok,
Bed nazarlardan, kederlerden bütün irağ ola.
kaybolmalarını önlemiş, hem de bizlerin o kişiler hakkında az-çok bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır.

4- Tarih Düşürmedeki Becerisi

Ketencizâde, ebced hesabıyla tarih düşürmede de ustadır. Onun önemli yanlarından birisi de budur!. Özellikle hazırladığı levhalar için ebced hesabıyla düşürdüğü tarih mısraları yapıldığı her bakımından büyük tarihî değer taşır. Ayrıca başlı başına tarih düşürmede ustalığını göstermek için yazdığı, bol bol tarih düşürdüğü manzumeleri de vardır.

Aşağıda Erzurum'da Narmanlı Mahallesi, Tabakhane Cadddesi, 56 daki A. Hamit Bey Konağı için yazdığı ve Haşim Karpuz'un "Eski Erzurum Evleri" üzerine yaptığı araştırma sırasında tesbit ederek resmini çektiği kaside (inşa levhası) yeni harflerle sunulmuştur.

Zehi tarzı nevin gayret de ra'nâ bir müferrih ca
Rızayı Hakk için Abdülhamid bey eyledi inşa
Otursun cümle evlâd ü iyaliyle bekâm olsun
Umârım iki âlemde olalar her cihet â'lâ
Görenler barek okusun ihlâs ile daim
Dua'yı hayr edenler derd ü mihnet görmesin kat â
Yapıldı hatır-ı dilber gibi çok nakd ile lâkin
Perişan oldu hasidler yıkıldı hane-i a'da

Gülistan-ı cihanda gonca-veş babı açıldıkça
Kapansın çeşm-i zâlim düşmen-i îman ola rüsva
İmaret oldu kat kat dostların yağ bağladı cismi
Ehibba, esdikaayı şad ü handan eylesin Mevlâ
Açıldı sine-i âşık gibi her cânibe revzen
Sanasın naz u işve eylemiyor mahbûb-i müstesna
Muhabbet asi için fer'a olursa asla raci'dir
Kişinin kalbine nazır olur çün Hâlik-ül-eşyâ
Hudayâ Hızr-ı tevfikin bize her dem refik eyle
Umarız lûtfunu ya Rab eğer dünya eğer ukba
Alıp her mısraın ser harfini cana hesab eyle
Sana tâ kim görüne **Rüşdî** gibi tarihi ra'nâ
Vezan olsun Ketencizâde bâd- rıza-yı hakk
Ne dünyada elem çeksin ne ukbada keder asla

Bütün mısraların ilk harfleri ebced değerlerinin toplamı 1305 (hicri) tarihini vermektedir.

11 Beyitten meydana gelen kasidenin altında tezyinatlı bir kısım içerisinde iki madalyon mevcuttur. Bu iki madalyon üzerinde damla biçimli sahalar üzerinde Arapça olarak, kasidenin nazımı Ketencizâde Rüşdi Efendinin olduğu belirtilmiştir. Ayrıca talik olan hattın hattatının Erzurum Müftüsü Ömer Fazıl Efendinin oğlu Abdullah Edip olduğu yazılarak en sonda ebced hesabı gösterilmiştir. Ebced hesabı gerçek ten 1305 hicri, 1887/1888 miladi tarihini vermektedir.

(Tarih Yolunda Erzurum, Sayı : 1 (17), Haziran 1980)

5- Eserleri

Ketencizâde'nin şiirleri gibi, diğer alanlarda verdiği eserlerinden de birçoğunu kaybolmuş olmaları nedeniyle bulamadık. Onların bulunamamasının en büyük nedeni, Rus işgali ile Ermeni mezalimi sırasındaki tahribattır. Sonra kültür hayatındaki büyük değişiklik, eski eserlere olan ilginin azalmış olması ve yakınlarının kalmaması gibi nedenleri ¿e sayabiliriz.

Onun tespit edebildiğimiz eserleri şunlardır :

1— Mevlid

A — İSTİRHAM (Yazma Mevlid) : Aynı adlı “matbu mevlid “in asıl elyazmasıdır. Hicri Receb 1324 (Ağustos, 1906)'da Hüseyin Avni tarafından kaleme alınmıştır. “Matbu”nun son sayfasında yer alan açıklama niteliğindeki bitim sayfası sonradan “yazma”ya da eklenmiştir. Bu yüzden birbirlerinin aynısıdırlar. Zaten bu “yazma” mevlidi halen elinde bulunduran İbrahim özdemir'e her yıl okuması için (o zamanlar) komşusu olan Ketencizâde’nin evlatlığı Esma abla vermiştir.

B — İSTİRHAM (Matbu Mevlid) : 1332 (1914) yılında Erzurum Envâr-ı Şarkî Matbaası'nda basılmıştır. Halen mevcudu vardır.

C — NAĞMETU'R-RUH : Bu adı taşıyan ve Mevlidin diğer nüs-halarındaki birkaç bolümün [(İstirham va. 1/a-b), (Der Beyân ı Miracı Hatemü’l Enbiya Salla Aleyhi Halikul Eşyâ va. 1 l/b, 12/a-b, 13/a-b, 14/a-b, 15/a)] yer almadığı bu eksik nüsha (İstanbul) Millet Kütüphanesi (Ali Emir! Kısmında (Kayıt No : 900/2) bulunmaktadır. Erzurum eski mebuslarından Yeşilzade Mehmed Saîih Efendi tarafından 1351 (1935)'de bağışlanmış olan bu nüsha, 1320 (1902) yılında Karahanoğîu Mustafa Muhtar tarafından istinsah edilmiştir.

2— Divan

Müellif nüshası değildir. Basılıp basılmadığını bilmiyoruz. Bizim elimizdeki, halen H. Nazif Şehidoğlu’ndaki yazma nüshadır. Aslının ne zaman yazıldığı belirtilmeyen bu nüsha sonradan 1959 da

İbrahim Toraman tarafından kaleme alınmıştır. Bu nüshanın içerisinde yer alan birkaç gazel, kaside ve tahmisi bazı kişilerin özel def terlerinde, birkaçını sözlü olarak, birkaçını da Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özeğe Kütüphanesindeki (29037 nolu) cönkün içerisinde aynen bulduk. Bunlar Divanın H. Nazif Şehidoğlu'ndaki yazma nüshanın doğruluğunu göstermesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Hemen hemen her divanda olduğu gibi Ketencizâde'nin Divanında da tevhid, münacât, na't, kasideler, gazeller, kıtalar, müfredler, müstezatlar tahmisler... vardır.

"Müretteb halde" olmayan Divanı biz müretteb hale getirdik.

3— Yazma Kur an-ı Kerîm

Ketencizâde'nin kendi hattıyla yazılmış olan Kur an-ı Kerim'in çok aramamıza rağmen ne kendisini, ne de bir izini bulabildik.

4— Levhaları

Bu (inşa) levhaların kimileri hatt sanatının inceliklerini göstermesi bakımından, kimileri de yapılış nedenlerini anlatması bakımından değerlidir.

KETENCÎZADE'NÎN ÜNLÜ DEVRİYESİ (NUN İLE BAŞLAYIP BİTEN İNŞÂ LEVHA)

Aşağıya tümünü aldığımız, Ketencizâde'nin büyük değer taşıyan bu inşa levhası başlı başına bir san'at eseridir. Bakılınca çok emek sarf edildiği hemen anlaşılır. (63 x 46 cm.) boyutlarındaki -kıblegâh olarak da asılan bu levhayı Erzurumlu eski ailelerle bazı camii ve mescidlerde bulmak mümkündür. (Lalapaşa Camii'nde, Ketencizâde Mescidi'nde olduğu gibi...)

Kendine ait elyazmasının yanı sıra bu levhanın matbusu da mevcuttur. Zaten ellerde mevcut bulunanlar matbudur. (h. 1310 tarihlidir.)

Bu levha, iki bölümden oluşmaktadır. Üstte halkalardan oluşan bir bölüm; altta ise bir saksının bulunduğu bölüm yer alır. Halkaların ve saksının içerisi manzum bir biçimde yazılmıştır. Asıl değerli olan halkalardan oluşan üstteki bölümdür. Halkaların tam ortasında yer

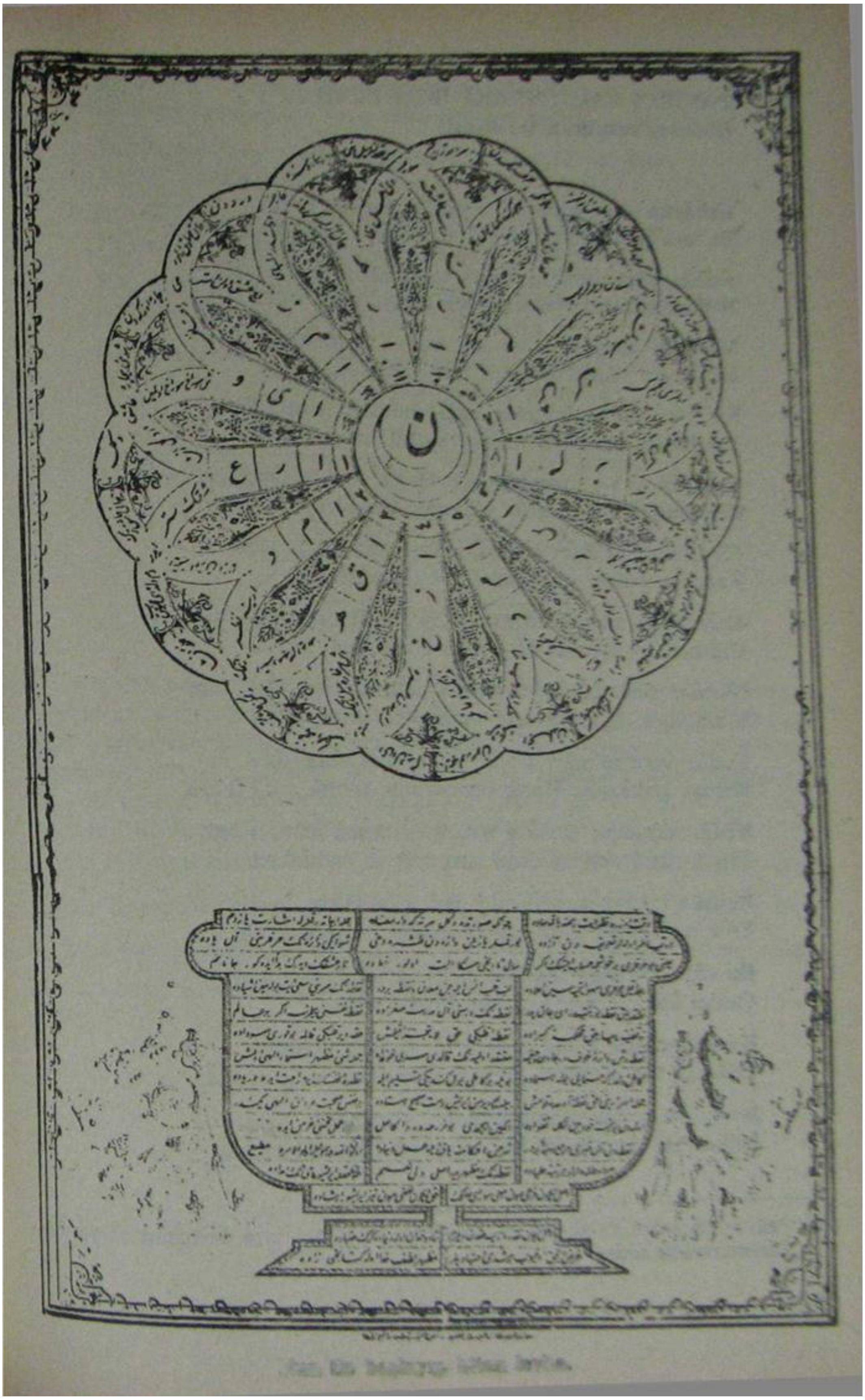
alan NUN (j) harfi bütün beyitlerin (yani halkaların) başlangıç ve bitiş harfidir. İçeriden dışan doğru hareket ederken de, son olarak içeriye girerken de hep NUN (ن) harfini gözönünde bulundurmak gerekir. Ancak bu biçimde okunabilir; yoksa ne okunulabilir, ne de bir anlam çıkar.

Ketencizâde, NUN ile başlayıp biten bu Devriye'sini Kırım Şahı Şahin Giray'dan esinlenerek yazmıştır. Şahin Giray Devriyesinin ortasında YA (ى) harfini kullanmıştır ki, bu harf içeriden dışarıya çıkarken başlattığı kelimeyi YA olarak okutturur, içeriye tekrar girerken ise bitirdiği kelimeyi (İ) ile okutturur. Bu bakımdan Ketencizâde'nin levhasında böyle bir durumla karşılaşılmaz. Zaten onunkisini üstün kılan yanlardan birisi de budur.

Divanında bu çok emek verdiği Devriyesinin şifresini çözüp de okuyabilenler için şöyle diyor:

"Bakıp devriyeme kim kılsa dikkat

Huda'dan her cihanda bula izzet"

(Halkaların bulunduğu üstteki bölümün okunuşu)

Nâr-ı aşkın setr ederdim dilde ey mahbûb-ı Hakk
Halka ifşâ etmek ister dembedem didemde kan
Nâka-veş her hâre meyil etmek dilerdi dil dedim
İncelirsin rişte-tek münkir olur hep şâdumân
Nâm-daşım kıssa amma anlara talîm-i aşk
Eylerim sâyende ey Peygamber i âhir-zamân
Nâm-ı zibâm duyanlar nâ-bedid etti kamu
Her ne varı var ise senden dilerler hep âmân
Nâm-ı Ahmed ârî olsa çünki harf-i Mimden
Sırr-i vahdetten haber söylerdi ehl-i zahirân
Nârâ can attıysa ger pervâne âciz dertten
Âşık-ı sâdık olur mu râhat-ı nefse uyan
Nây-veş sûrâh sûrâh olmayan âşık değil
Cân-ı âşık terkeder etmez özün ez-nâdümân
Nâmdânna nazar etmek ne mümkün âşıkın
Gonce-i vasim dilerler ermeden ömre hazân
Nâz-i handânın umanlar rişte-tek incelmeden
Peyk-i lütfün anlara olsa n'ola müjde-resân
Nâs rumûz-i aşktan gâfildir ey mihr-i münîr
Gün doğanda nâ-bedid olmaz mı necm-i Kehkeşân
Nâ-şekîb olmuş ise ger iyd-i vasla âşıkın
Tâ n olunmaz çünki hivrin gibi yok bâr-ı girân
Nâr-ı kürbet âşıka söyler ki Hak'tan bil beni
Çâresinde âciz olmuştur etibbâ-yı zamân
Na-mizâc-ı aşk olan ister mi çâre özgeden
RUŞDİ-i bî-çâre âşıktır, değil ez-şâirân
Rikkat üzre nazar et resmine bakma sâde
Fâ i lâ tün Fa i lâ tün Fa i la tün Fa i lün

(Saksının bulunduğu alttaki bölümün okunuşu)

Çunki sûrette değil her ne ki var manâda
Cümle ebyâta rakamlarla işaret yazdım
Okuyanlar olalar tarifeden
Bu rakamlar yazılan dâireden taşra dahi
Şu iki dâirenin harflerini al yâd'a
Yani bu harfleri bir hoşça hesab etsen eğer
Sâl-i tarihi sana elbet olur âmâde
Nâr ı aşkın diyerek bed' edegör cananım
Râbt kıl harfleri sehv etmeyesin imlâda
Lübb ü kalb ins ile cin mâden ü nokta birdir
Noktanın sırrım say et bulasın eşyâda
Nutka bak nokta bu ziynettir ey cân peder
Noktanın dersini al medrese-i suğrâda
Nokta-i nefsini bilmezse eğer bir âlim
Ne kaziyye yapacak mahkeme-i kübrâda
Nokta-i kalbini Hakk lâ yetecezzâ kılmış
Hakk a ver kalbini, kalma bu kuru sevdâda
Nokta-veş dâire-i havf u recâdan çıkma
Mutekîd olmayanın kaldı seri kavgada
Cümle şey' mazhar-ı esmâ-i İlâhi olmuş
Kâmil oldur ki müsemmâyı bula esmâda

Böyle bir kâmili bul kendini teslim eyle
Katre-i nefsin ere râhat ede deryâda
Cümle esrârını Hakk nokta-i âdemde komuş
Bileyim dersen eriş dest-i sahih üstâda
Bir nefes sohbet i merdân ilâhı yektir
Olmadan yüz sene hodbinlikle takvada
Ekmeyen biçmedi bu mezra'ada velhâsıl
Saç amel tohumunu harman edesin ferdâda
Noktadan al haberi merci' ve mebde birdir
Şer'in ahkâmına bak eyle amel dünyâda
Olan Allah ve Resûliyile u'lül emre muti
Her dü-âlemde olur mertebe-i ulyâda
Noktanın mazharıdır aslı veliyyi niâmın
Avn-i Hak'la erişir ruhu anın imdada
Asi içün fer'i seven aslı sever ey salik
Hakk içün halkı seven tez erişür irşada
Ehl-i îmân ne kadar var ise Hakk'ın dilerim
Şad u handan ola dünyâda gerek ukbâda
Garaz ancak okuyub RÜŞDİ ehibbâ diyeler
Mazhar-ı lutf-ı Huda ola KETENCİZÂDE
Fâ i lâ tün Fe i lâ tün Fe i la tün Fe i lün

5— (Mezar taşlarındaki) Kitabeleri

Ketencizâde'nin yörenin oldukça tanınmış kişilerinin mezartaşlarına yazılmaları için hazırladığı bu manzum kitabeler hem onların mezarlarının kaybolmamasını sağlamış, hem de bizlere o kişiler hakkında az-çok bilgi vermiştir. Ketencizâde'nin çeşmelere de kitabe hazırladığı olmuştur.

Soğukçeşme Sokak'taki Tekke Şeyhlerinden Eşref Efendi'nin Mezartaşı Kitabesi

Olunca şeyhim İsmail Sırrı âzim-i dergâh
Bi-avn'illah gelip ruh hin oldu ana hem-rah
Fedâ kıldı Hudâya kebş-i ruhun şehr i Şevval'da
Nazar kıl nice teslim oldu hem-nâm-ı zebîh'ullah
Tarîk-ı Kâdirî Şeyhi Tokatlızâde ye rahmet
Zihî âlim, zihî kâmil, zihî ârif, zihî agâh
Nice evlâd suveri mânevisi kaldı dünyâda
N olur ahvâlimiz şimden gerü derler bizim eyvah
Füyûzât-ı ah, lafzı ki târih oldu manada
Oku bir fatiha ihlâs ile RÜŞDİ ana her gâh

H. 1310

Me fâ î lün Me fâ i lün Me fâ î lün Me fâ i lün

HAKKINDAKİ RİVAYETLER

1— Bağdat'ta uzun bir zaman Mevlânâ Halid kaddesellâhü sırrahu’l azîze hizmet eden, aynı zamanda onun halifeliğini de yapan Kishah H. Feyzullah Efendi günün birinde şeyhi tarafından Erzurum’a irşad etmek üzere yedi yıllığına doğduğu kente gönderilmiş.

Böyle bir görevle Erzurum'a gelen Şeyh H. Feyzullah Efendi seherde dolaşırken, daha toy bir delikanlı olan Ketencizâde M. Rüştü Efendi ile karşılaşırlar. Bu sırada Rüştü Efendi’nin dilinde şöyle bir beyit söylenmekteymiş :

“Ma'şûka âşıktan evvel yetişir aşkın âteşi
Şem'i gör ki yandırmadı yanmadan pervâneyi”

Henüz daha tanımadığı H. Feyzullah Efendiye yaklaştığında Onun da aynı sözleri söylediğini duymuş. O anda kendisine manevi bir ışık gösterildiğini sezmiş. Şeyhin ellerine kapanmış, intisap etmek istemiş. Fakat Şeyh Efendi Hz. acele etmemesi gerektiğini söylemiş ve **“Hele, bir istihareye yat ondan sonra gel”** demiş,

Ma'şûkuna ulaşan Ketencizâde, akşamı beklemeksizin abdest alıp iki rekât namaz kılmış. Sonra mollaların ders gördüğü Alipaşa Medreseleri'nde gündüzden istihareye yatmış. Rüyasında Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi, âl-i âbasını ve silsile takibiyle bütün velileri, en sağda da H. Feyzullah Efendi yi görmüş. O mübarek zatların ellerini öpmek, dualarını almak için her birinin yanına ayrı ayrı gitmiş. O gittiği anda da hepsi Hz. Âdem aleyhisselâm ve Havva’nın tevbe duası olan

“Rabbena zalemna enfusena Ve in lem tağfirlena ve terhemna lenekunenne minel hasirin.” Meali: “Ey Rabbimiz! Biz nefsimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve merhamet etmezsen, elbette büyük ziyana uğrayanlardan olacağız.”(Araf-23) ayet-i kerimesini okumuşlar. En son bu ayet; okuyan H. Feyzullah Efendi’nin de elini öptükten sonra irkilmiş, uyanmış... O sırada Şeyh Efendi, Karaköse (mahallesindeki) Medreselerinde bulunmaktaymış. Ketencizâde, Alipaşa Medreselerinden Karaköse Medreseleri ne bir solukta koşa koşa gelmiş. Kapıyı vurup içeri girmiş ki, H. Feyzullah Efendi aynen rüyasında okuduğu ayet-i kerimeyi okumaktadır. Hemen el öpmüş, O Mübareğe intisap etmiş,

(Erzurum Eski Müftülerinden H. Osman Bektaş Hocadan derlenmiştir.)

2— Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendi gençlik yıllarında Hızır Aleyhisselam’ı görmek ister. Onun bu isteğini öğrenen babası bir gün şöyle demiş:

— Oğlum Rüştü, Hızır Aleyhisselam’ı görmek istermisin?

Ketencizâde, elbette isterim, deyince babası şunları söylemiş:

— Öyle ise Ulucami’ye devam et. Kırk sabah namazı kıl. Hızır Aleyhisselam’ı görmezsen gel yanıma.

Ketencizâde, babasının bu sözü üzerine her sabah namaz için Ulucamii’ye gider olmuş. O kadar hevesle gitmiş ki camiin temizliğini, müezzinliğini yapmış. Hasretle Hızır Aleyhisselamla görüşmeyi arzu etmiş. Fakat kırkıncı gün sabah banyo yapması gerekmiş. Yıkanması, camiye yetişmesi zaman almış. Nerdeyse namaz bitecekken namaza yetişmiş. İçinden **“Yazık, otuzdokuz gün zamanında geldik, son gün Hızır’ı göreceğimiz zamanda geç kaldık. Olacakşey mi!”** diye geçirmiş. Ketencizade bu düşüncelerle camiden çıkarken yanına bir ihtiyar yaklaşmış.

— Gurban, niye böyle telaşlısın? demiş. O da :

— Sorma, bugün Hızır’ı görecektim. Ona yetişemedim. Telaşım, acelem bu yüzdendir.

Yaşlı adam da,

— Yavrum daha gençsin. Hızır’ı daha çok görürsün, demiş.

Ulucami’nin kapısından beraber çıkıp karşıya geçmişler. Yaşlı adam Ulucami’nin tam karşısındaki türbede yatan Ebu İshak Kazirunî Hazretlerinin türbesini göstererek,

— Gurban Ebu İshak'ı bilir misin? Çok büyük zattır. Benim de askerlik arkadaşımdır. Gel hele birer fatiha okuyalım, demiş. Birer fatiha okuduktan sonra ayrılmışlar. Yaşlı adam Erzurum Kalesi'ne çıkan sokağa, Ketencizâde de Taşmağazalar tarafına doğru yönelir. Ketencizâde'nin az sonra yaşlı adamın **"Ebu İshak büyük bir zattır. Benim de askerlik arkadaşımdır."** sözlerini hatırlar. Bu nasıl olur. Ebu İshak 700 yıl önce yaşamış bir zattır, nasıl asker arkadaşı olur, diye düşününce yaşlı adamın Hızır Aleyhisselam olduğunu anlamış. Hemen geri dönüp ara sokağa koşmuş, ama Hızır Aleyhisselam sır olmuş, kaybolmuş. Öyle ya 700 yıl önce yaşamış bir zatla nasıl asker arkadaşı olabilirler? Tabi o anda karşılaştığı bu yaşlı adamın Hızır aleyhisselâmolduğunu anlamış. Hemen geriye dönüp ara sokağa koşmuş. Ne var ki, Hızır aleyhisselâm sır olmuş..

Böylece hiç ummadığı bir anda karşılaştığı Hızır aleyhisselâmı elinden kaçırmıştır.. Daha sonraları da Ketencizâdenin Hızır aleyhisselâmla birkaç kez karşılaştığı yine söylenmektedir.

(Kadıköy esnafından Erzurumlu H. Vefa Acar'dan derlenmiştir.)

3 — Ketencizâde nin babası Bekir Efendi, Gürcü Mehmed Camii'nde Kisbalı Şeyh Feyzullah Efendiden devamlı ders alırmış. O sıralarda henüz daha çocuk olan Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendinin yaramazlığı da oldukça fazlaymış. Bu durum Şeyh Efendinin bile kulağına gitmiş.. Bir gün ders bitiminde Şeyh H. Feyzullah Efendi ile Bekir Efendi birlikte Emir Şeyh Camii'ne aşağı gelirlerken karşı taraftan (bakalların sırasından) da Rüştü Efendi onlardan habersizce geliyormuş. O sırada babası Rüştü Efendiyi Şeyh Efendi'ye işaret ederek **"İşte köleniz efendim!."** demiş. Şeyh H. Feyzulah Efendi de tam işte o zaman ufak bir nazar etmiş. Ketencizâde o anda meczûp olmuş, gönülden bağlanmış. Ne yazık ki mükemmel bir duruma gelmeden de Şeyh Efendi dünyasını değiştirmiş.. Hatta H. Feyzullah Efendi ölmeden kısa bir süre önce de Ketencizâde yi tam yetiştirmediğini imâ ederek, **"Bir talebemizi de can-keş bırakıyoruz"** demiş.

(Erzurum Merkez Vaazlardan H. Lütfullah Bingöl hocadan derlenmiştir)

4-Ketencizâde merhumun beşaltı yaşlarında bir oğlu varmış Bu çocuk bir gün arkadaşlarıyla birlikte kapıda oynarken, çocuklardan birisi ona **"piç"** demiş. O sırada oradan geçen bir adam bu lafın daha — den tanıdığı Ketencizâde nin oğluna denildiğini duymuş. Daha yemeden bu lafı acele Ketencizâde ye yetiştirmiş.

"Hoca efendi senin oğlu'na piç dediler." Ketencizâde'nin kafası çok bozulmuş. Derhal eve koşmuş, karısına demiş ki .

"Ben bu çocuğa bugüne kadar bir parça olsun haram lokma yedirmedim. Bende bir kusur yoktur. Her ne kusur varsa şendedir. Sana akşama kadar mühlet veriyorum. İyi düşün taşın kusurunu bul.. Buldun buldun yoksa seni hiç anlamam boşarım"

Kadıncağız akşama kadar düşünüp taşınmış, kendi kendin; helak etmiş. Bir türlü bir kusuru kabahati var mı hatırlayamamış. Aksam olunca Ketencizâde eve gelmiş. **"Buldun mu kusurun? hatan nedir hatırladın mı?"** diye sormuş, Karısı eline ayağına yapışmış

"Ser, bilirsin bir kusurum, bir hatam var mı? bulamadım. Her ne de varsa sen affet Affetmek büyüklüğün şanındandır.. Bu güne kadar her ne dedinse yaptım, yapma dediklerini yapmadım. Sen bilirsin yuvamızı yıkma"

Ketencizâde **"ben anlamam"** diyor, başka birşey aklına gelmiyormuş. Hele dinle bak ki **"Hoca efendi, şöyle bir şeyden olur mu? Hatırlarsan ben bu oğlana hamileyken sen bana bir çift iskarpin ısmarlamışım. Bittiği sıra iskarpinleri kunduracının çırağı olan on-onbir yaşlarındaki bir ermeni uşağı getirmişti. Çocuk öyle güzeldi ki ben de heveslendim. Allah Teâlâ'ya yalvardım ki**

"Allah'ım böyle güzel bir oğlan da bana ver.Allah da dilediğimi kabul etti ki bu oğlan dünyaya geldi. Acaba hatam bu olabilir mi?"

Ketenci Efendi **"vallaha ben bilmem. Şimdi kalk ikimiz de apdest alıp, ikişer rekat namaz kılalım"** Namazdan sonra çocuğun yatağının önüne gelmişler. Hoca Efendi dua etmiş, karısı amin demiş. Hoca Efendi dua etmiş karısı 'amin' demiş. Bir ara Ketenci demiş ki

"Ya Rabbi bu uşak hayırlı olacaksa ve de eğer böyle bir düşünceden olmuşsa canını al. Yoksa onu bizlere bağışla" Kadın da amin demiş.

Ketencizâde karısına demiş ki

"Hadi kalk yorganı aç bakalım oğlan ne yapıyor."

Kadıncağız yorganı açmış bakmış ki, çocuk simsiyah kesilmiş, ruhunu teslim etmiş.. Tabii kadıncağız vurunup dövünmüş ama elden ne gelir?..

(Kuyumcu H. Mahir Altuniş ten derlenmiştir.)

5— Ketencizâde Rüştü Efendi, rivayete göre çok sigara içermiş. Babasının yanında da içemediğinden tez tez çıkar, sigarasını içer gelirmiş. Oğlunu aşın derecede seven, onun bir anlık bile ayrılmasına dayanamayan, yalnızca bir tek oğul babası olan Bekir Efendi görünün nuru Rüştü Efendinin yanından ayrılmaması için sigara içmesine izin vermeyi bile düşünürmüş...

Ketencizâde'nin sigaraya olan aşın düşkünlüğü Hasankale'de "dersiâmlık" yapan Mustafa Cafer Efendi Hocanın da kulağına gitmiş. Hiç tanımadığı Ketencizâde'ye çok hayıflanmış, çok kızmış. Aradan pek zaman geçmeden başına öyle bir ağrı dikilmiş ki sormayın.. Bu ağrıyı uzun zaman çekmiş.

M. Cafer Efendi bir gün Erzurum'a gelmiş Memişağa Sokağına yukarı giderken şimdi Ketencizâde Mescidi diye bilinen o zamanlar medrese olan yerin biraz alçak olan kapısı dikkatini çekmiş. Kimindir, kim vardır diye merakla kapıyı itelemiş bakmış. Kapı açılınca o an bahçede olan Ketenci başını kaldırmış bakmış ki Cafer Efendi. Hemen demiş ki "Buyur Cafer Efendi.." Cafer Efendi ise o güne kadar hiç karşılaşmadığı, hiç tanışmadığı bu adamın kendisini tanımasına hayret etmiş. Ketencizâde M. Cafer Efendi yi buyur edip oturtmuş, hoş safa ettikten sonra kendisini tanıtmış, mollalara da

"Hoca Efendiye de hele bir çubuk doldurun" demiş. M. Cafer Efendi de o güne kadar hiç içmediği bir şeyi, arkasında kendisine hayıflandığı Ketencizâde'nin elinden içmiş, içtikçe de başının ağrısı kesilmiş. Tabi, kendisini hiç görmediği halde tanıyan, sigara içmesi yüzünden kendisine haksızca dil uzattığı bu Ketencizâde'nin ne mertebede bir insan olduğunu anlamış.

(Tüccar Lütfü Kocabey'den derlenmiştir.)

6— Ketencizâde'nin imam olduğu Ulu Camiye her gün Pabuçcu Baba diye biri gelirmiş. Bu zatın üzeri kir, pas içerisinde; hatta üstü-başı bit doluymuş. Rüştü Efendi ise çok titiz bir insanmış. Pabuçcu Baha'nın bu haliyle her zaman camiye gidip gelmesi onu çok rahatsız edermiş. Ketencinin böyle rahatsız olması da Pabuçcu Baba'nın canını sıkarmış. Birgün Babuçcu Baba Ketencizâde ye demiş ki : **"Beni öyle et ki bu camiden, bu cemaattan ayırmayasın!"** Ketencizâde merhumun da bu söze canı sıkılmış ve Pabuçcu Baba yı mollalara yaman bir dövdürmüş. Onun da canı yanmış olacak ki, beddua etmiş :

"Seni çöplüğün başında kalasın" Gel zaman, git zaman birgün, Seferberlik'ten önceki Büyük Deprem zamanında barakasını çöplüğün başında bulmuş! Tabi durumu hemen kavramış. Bu olay üzerine Rüştü Pabuçcu Babayı buldurmuş ve ondan özür dilemiş, hayır duasını almış, ona yeni giyecekler vermiş. Pabuçcu Baba da **"Allah seni bir daha çöplüğün babında bırakmasın"** diye dua etmiş.

(Kuyumcu H. Mahir Altuniş'ten derlenmiştir)

7— Ketencizâde, bir gün Ceride-i Erzurum'a gitmiş. Bu gazeten yazı işleri müdürü hem talebesi, hem de damadıymış. Müdüre demiş ki, Ceride nin bugünkü münacâtı (başîığı)na şunları yazın

"Yâ Rab, yok mu bu uğursuz gecelerin bir seheri, bir sabah:

Yoksa mahşerde mi göstereceksin bu bî-çâre kullara felahı?"

Akşama damadı eve gelmiş, gazete de söylenilen başlıkla çıkmış. Ketencizâde, otur demeden oturmayan, karşısında her zaman el pençe divan duran damadına sormuş :

"Ne var, ne yok yavrumm. Bugünkü Ceride-i Erzurum çıktı mı? Benim söylediğim başlık koyuldu mu?. Damat biraz sessizce :

"Koyuldu, efendim" demiş. Ketencizâde : **"Evladım sen biraz cansız söyledin, acep niye? Yoksa başlığı beğenmedin mi?"**. Damattan hiç ses çıkmamış. Bir kez daha Ketencizâde :

"Yavrum niye sükût ettin?" diye sorunca damat izin alarak şöyle konuşmuş : **"Efendim, haddim olmayarak konuşacağım. Bugünlere hamdolsun! Narmanlı Camiinde hatm-ı hacegân okunuyor.. Lalapaşa Camii'nde her sabah H. Haşıl Efendi Hz.leri zikrullah yaptırıyor.. Sonra çok şükür tekkelerimiz açık, medreselerimiz açık.. Hal beyleyken bu başlık ağır olmadı mı hocam?"**

Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendi de :

"Yok yavrum yok, ben. Bu gün için söylemedim. Ciğerim yandı yarın için, gelecek günler için söyledim. Yoksa bu gün için değil. Elbette bu günlere şükürler olsun" demiş.

(Kuyumcu H. Mahir Altuniş'ten derlenmiştir.)

8— Ketencizâde, ölümünden çok kısa bir süre Önce Alvarlı Mehmed Efendi'nin babası H. Hüseyin Efendi yi ziyarete gitmiş, helallik almış. Kalkarken de sarılmışlar birbirlerine. Tam o sırada Ketencizâde H. Hüseyin Efendi'ye **"Biz artık ahirete intikal ediyoruz. Fakat sizler, şanlı geleceksiniz"** demiş. Hakikaten Rus işgalinin bu son aylarınca Ketencizâde merhum Hakk'a yürümüş. Bir süre sonra da tam Erzurum'un Moskof'tan temizlendiği günde, H. Hüseyin Efendi şehadet şerbetini içmiş. Nitekim merhum, Ketenrizâde'nin de daha önceden söylediği gibi ahirete şanlı bir şekilde, intikal etmiştir.

(Tüccar Lütfü Kocabeyden derlenmiştir.)

9— Ketenrizâde'nin vaazlık yaptığı da bilinmektedir. Bir gün vaazın da şunları söylemiş:

"Öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda kara cübbeliler ile beyaz köynek (gömlek) liler dağdaki eşkıyadan daha merhametsiz, daha gaddar olacaklardır."

(Eski Tüccarlardan H. Faik Elmalı'dan derlenmiştir.)

10— Ketencizâde hakkında oldukça bilgi sahibi olan, hatta birçok eserini görmüş olan H. Mahir Altuniş onun hattatlığı için şunları söylüyor : **"Mübarek, elinin tarzı bozulur diye kapı tokmaklarına bile vurmazmış. O güzel elleriyle çok antika Kur'ân-ı Kerîm yazarmış."**

(Kuyumcu H. Mahir Altuniş'ten derlenmiştir.)

11— Ketencizâde merhum, Ulu Cami nin itikâf bölmesine kırk hurma ve biraz da su alarak girermiş. Başka hiçbir şey ne yermiş, ne de içermiş. Fakat o kırk günlük çilenin bitiminde koluna birkaç kişi girerek onu oradan çıkarırlarmış. Öyle bir durumda olurmuş ki, bir deri bir kemik! Görenler tanıyamazmış bile... İşte mübarek Ketencizâde'nin ihtikâfa girmesi bile bambaşkaymış.

(Dervişağa Camii eski imamlarından H. İbrahim Gürgür Hocadan derlenmiştir.)

DİVANINDAN

Na't ı şerif ve Hâk-pây-ı saâdet-ı peygamberiyyeye gönderilen arz-ı hâl suretidir :

Ey dil yine hem-râh olarak bâd-ı sabâya
Azm et taraf-ı dergeh-i mahbûb-ı Hudâya
Yüzler sürüp ol hâk-i ıtır-nâk-i latife
Ah eyleyerek ağlayarak başla recâya
Sıdk üzre salât ile selâm eyleyip evvel

Bed' eyle niyâza şeh-i iklim i bekâya
De ki seni Hallâk-ı cihân âleme rahmet
Gönderdi şeref geldi şehim her dü-serâya
Hâk-âverin iksirdir ey şâhid-i Levlâk
Kim dest-res olsa erişir hayr-ı gınâya
Her zerresi bir dürr-i girân mâyedir anın
Kim nâ'il olursa nazar etmez kimyâya
Kim cânına hırz eyler ise nüsha-i aşkın
Elbette o cân uğramaya sû-i kazâya
Her derde devâyı sana bahş eyledi
Mevlâ Elbette bulur çâre gelen dâr-ı şifâya
Ey hikmet-i hak üzre hâkim kande bu âciz
Lokman dahi bin cân ile tâlib o devâya
Her kim ki dahîlek sanadır iki cihânda
Eltâf-ı Hudâ ile erer izz ü alâya
Ta'zîm ile ismin anan ey mefhar-i âlem
Bî-rayb bulur her dü-serâ izzet ü pâye
Geldik der-i in'âmma el boş, yüzü kara
Me’luf-ı kadîmiz şehim ihsan u atâya
O nûr-ı mücessem senin evsâf-ı cemilin
Bildirmek içün nâzil olupdur nice aya
Ey ümmî-lakab ya ni kütübhâne-i allâm
İlmine eder hazret-i Kur ân kifâye
Esrârını ancak sana bildirdi o allâm
Hayret getirir noktası kutbu'l-ulemâya
Gülzâr-ı cihânda ne ki halk eyledi Hallâk
Sensin sebeb ancak bu kadar neşv ü nemâya
Senden güzelim Ka'be-i maksûda erildi
Beyt içre ne hâcet bakıla kıble-nümâya
Ümmîd ederim cennet-i vaslın gece gündüz
Hicrin bana dûzah gibidir koyma o caya
Bu hılkat-ı eşyaya sebeb sensin efendim
Eşyâ yine senden bulur her vech ile vâye
Feryâdıma efgânıma lutfunla nigâh et
Derdinle tenim inlemede benzedi nâya
Çirkâb-ı ma asîde harâb oldu vücûdum
Bir berk-i giyâh gibi gönül uydu hevâya
Meccânen eger cürmümü afv etmeseMevlâ
Nice gideyim mahkeme-i rûz-ı cezâya
Sen hâmi-i ümmetsin eyâ ma'den-i şefkat
Şefkat buyurup âsîleri eyle himâye
Bî-çârelere çâre şefâ'atle olur hep
Çünki iki şeydir elimizde bize mâye
Eltâf-ı Hudâ eyle şefâat dü-cihânda
Bir hısn-ı haşindir bütün erbâb-ı hatâya
Yakdı beni ser-tâ-be-kadem âteş-i gaflet
Salsan n'ola ey nahl-i kerem farkıma sâve
Bir bende-i nâçiz ki çâkerine yazıldım
Sâyende baş eğmem vükelâya vüzerâya
Hasta dilimin merhemi sende durur ancak
Yok fâ'ide sordumsa da pek çok hükemâya
Pergâr-sıfat merkez-i aşk üzre dolandım

Cânâ gireli dâ'ire-i havf u recâya
Şâhım dilerim aşk ile bu hâne-i kalbim
Ancak dola dola kim kalmaya yer hubb-ı sivâya
Ümmetlerini vuslat içün da vet edende
Ah n'ola muhâtab olabilsem o nidaya
Hurşîd-i cemâlin umarız ey şeh-i kevneyn
Hayra getirir kim baka mahsûf olan aya
Ömrüm bütün isyân ile geçdi nideyim âh
Adem düşicek zelle içün bunca bükâya
Bir tıfîın olunca peder ü mâderi mevcûd
Her derdini söyler ya anaya ya ataya
Ey menba'-ı şefkat ebeveynim sana kurbân
Zerre nice nisbet olunur şems-i duhâya
Yok hüsn-i amel peyki ecel gelmege hâzır
Şeytân ile nefs aldı beni böyle araya
Bilmem n'ideyim pençe-i a'dâda esirim
Ey şâh-ı cihân merhamet eyle üserâya
Mahlûkda yok ben gibi âsî vü perîşân
Ihsânını mebzûl buyurun böyle gedâya
Asûde olup görmeye hiç mihnet-i dâreyn
Sâyende erişsin o dahi kûy-ı rızâya
Vasfın ki senin câna safâ, ruha gıdâdır
Uşşâk temeyvül edemez özge gıdâya
Na'tın ki Bilâl okur idi vakt-i seherde
Aşk ile felekler de yanardı o sadâya
Ancak seni vasf etmek içün Hazret-i İzid
Ben anladığım bu hâli verdi şu arâya (?)
Tâ vird i zebân eyleyeler medh-i şerifin
Rûzî kıla in amini kısm-ı bülegâya
Hassân gibi RÜŞDİ kuluna atf-ı nigâh et
Sâyende o da mâlik ola hüsn-i edâya
****
Bu kıllet-i ömr içre o denlü güneh etdim
Yüz binde biri sığmaya bu arz u semâya
Leyk sana ümmet ki beni eyledi Mevlâ
Hâşâ ki beni uğrada âlâm u cefâya
Bu ni'met-i uzmâya bedel Hazret-i Hakk a
Var ömrümü sarf eylesem az hamd ü senaya
Her demde hezârân salavât ruhuna olsun
Yârânına ahbâbma ashâb-ı safâya
Olsun dahi evlâdına ahfâdına cümle
Hem cümle cemâ1atına hem âl-i abâya
Ediyye ne vâki' ola mabeyni salâteyn
Elbette icâbet olacakdır o du'âya
Bu âciz ti bî çâre perîşân u zülfe
Sen sâhib olunca eder Allah vikâye
Münker yere sarf oldu bu nakdine-i ömrüm
Ahz edemedim su geleli dâr-ı fenâya
Pünhân u ayân etdiğim isyan heme ma'lûm
Mümkin mi kusûrum çekeyim semt-i hafâya
Tevhîd edip Allah'ı seni kim ede tasdik
Ümmîd ederim düşmeye o câh-ı gavâva

Bir dil ki ola aşk ile ma'mûr u müsellem
Hâşâ ki adû rahne ura böyle binâya
Ey ekrem-i âlî bana rahm et ki fakirim
Muhtâclığım benzemez özge fukaraya
RÜŞDÎ kuluna avn ü inayet ola dâiim
Dâ'im ola RÜŞDİ kuluna avn u inâve
Ol denlü salât ile selâm ola sana kim
İzz ü şerefin tek ana da olmaya gâve

Mef û lü Me fâ I lü Me fâ i lü Fe û lün

Medine-i Münevvere'de manzar-ı saadet olan makamdı mübârekden kubbe-i sa'âdet göründükde zuhûr eden na't-ı şerif :

Yâ Nebiyyallah Cenâb-ı Hakk seni kılmış habib
Sebebden bâğ-ı vahdetde sen oldun andelîb
Enbiyâ vü evliyâ senden devâ ister kamu
Çün hakim-i mutlakm mülkünde bir sensin tabîb
Kûy-ı pâkinde nice şahlar gezer subh u mesâ
Ağlayıp feryâd edip boynun büküp ister nasîb
Niceler bu hâk-i pâke geldi yüzler sürdüler
Geldi mi eyâ benim-tek böyle bir miskin garîb
Dest-gîr ol yâ Resûlallah emândır el-emân
Nefs elinde âciz oldum çok eder mekr ü firîb
Nîm-nigehle her dü-âlemde kulun mesrûr kıl
Bu gedâvı pâdişâh etse çerâğ olmaz acîb
Senden özge yâ kime RÜŞDİ dahılek söylesin
Yâ Nebiyyallah Cenâb-ı Hakk seni kılmış habîb

Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lâ tün Fâ i lün

Gazel

Garîk-i bahr-i isyânım dahilek ya Resulallah
Gedâyım, çok perişânım dahilek ya Resulallah

Cihanda kalmadı bir cürüm kim ben yapmadım anı
Sana geldim pişmânım dahilek ya Resulallah

Gelen müflis der-i in'amına mamûr olur mutlak
Bana rahm et ki virânım dahilek ya Resulallah

Heva-yı nefse uydum nefsim uydu dev meluna
Neden uydum nemidânem dahilek ya Resulallah

Sakalım ak, yüzüm kara, yaşım heftâde yetmiştir
Velâkin ehl-i imânım dahilek ya Resulallah

Cihanda zerre denlü ateşe takat getürmezken
Cehennemde nice yanam dahilek ya Resulallah

Ketencizâde-veş cümle günahkâre şefaat kıl
Bu hâl üzre duahanım dahilek ya Resulallah

Gazel

Yıldız âsâ geceler gözleyen ey mâh seni
Seyreder gün gibi elbette sehergâg seni

İsm-i a'zâmın senin nâm-ı şerifin oldu
Buldu hüsrân-ı ebed, bilmeyen eyvah seni

İsmini vird-i zebân eyleyen irşâd oldu
Hakk'ı bildi bilen ey mürşid-i agâh seni

Kim bugün yârin ola, yarın olurmuş yârin
İki âlemde bize yâr ede Allah seni

Nâil-i feyzin olan ârif-i billah oldu
Enbiyâ cündüne Hakk kıldı şehinşah seni

Âlem-i gayb u şühud sırrı sanadır mekşuf
Kıldı Hakk mahrem-i esrâr-ı haremgâh seni

Sâyeveş hâk-ı mezellette koma Rüşdi kulun
Kıl şefaat göre hak-bîn ile her gâh seni

Âşığım Ben Sana

Âşığım ben sana rûz-u ezelden
Sen benim şâhımsın ben senin benden

İster öldür kulun ister çırağ et
Râzıyım her ne ki gelirse senden

Cismim de senindir bu cân da senin
Mukîm de senin mihmân da senin

Derdim de senindir dermân da senin
Ben senden geçemem cân çıksa tenden

Sana kulluk için cihâna geldim
Leyk gayet yaman zamâna geldim

Bed-huylar elinden amâna geldim
Ayırma Rüşdî'yi hulk-ı hasenden

Güz Mesârif Destanı

Mevsimi geldi efendi git pelit al, dal da al
Çam, kavak, sorhun, tezek, saçma dahi herhâlde al

Tuz, çaşır, peynir, güzel yaprak bu günlerde gelir
Bir kuru tatlı erik, hurma ile yağ, bal da al

Sebze, kişmiş, bademiçi, fındıkiçi çok getir
Köme, pestil, bamyaya bak her ne var bakkalda al

İki yüz batman kadar un parası ver köylüye
Gendime, bulgur da gelsin, mercimek, şalgam da al

İşine elbette adem ihtiyat etmek gerek
Hasılı tut pendimi, kurbanlığı Şevval'da al

Et gelince zerzevat günden güne elbet gelir
İki yük ala pirinç alınca bir gırbal da al

Ademe bir şan imiş ahırda hayvan beslemek
Adımız var, şanımız var bari birkaç mal da al

Ot, saman, yonca ile arpa alınca dikkat et
Üç sepet, iki kürek, ahır yüzüne sal da al

At, katır, merkep, öküz lazımsa ihmal eyleme
Bir çekiç, bir kerpeten, çokca döğülmüş nal da al

İki top çilvari, üç top basma, on el havlusu
Üç tulum, beş top gezi, lahuri bir top şal da al

Vakıa bunlarsız olmaz bir çiçek gördüm bugün
Çarşıya git bir su'al et, bul anı dellal da al

Bir kazan, iki soba, bir lamba, üç çay güğümü
İki-üç seccade, iki hâlı, üç mangal da al

Biz de inci var velakin az olunca ar olur
Şimdilik çok istemem bundan otuz miskal da al

Otuzaltı tane altun, top dahi lazım bize
İki altun kordela saat, kıza halhal da al

"Ya bize çarşaf' dedi, "alası yok burda" dedim
Otuz altun Bağdad'a ba-posta et irsal da al

Küp, güveç, çömlek, çanak, fincan, tabak subardağı
Bir fıçı gaz, çokça boru, kapıya mandal da al

62 Yazılar

Pek ucuz bir makine gördüm piyango malıdır
Nerde ise oğlanı ardınca anın sal da al

Kakula, tarçın, biber, hem zencefil malumunuz
Çay, şeker daim alırsın bak da o emsalda al

Çok makama ile güllaç ve şurup, şehriyye hem
Her zaman lâzım bize attardan tutkal da al

Evdeki, hariçteki hizmetçiler muhtaçtır
Her ne isterlerse sor da, onlara partal da al

Bunca eşyayı kim alsın, kuvvetim yoktur dedim
"Mollalar gelsin efendi, bir iki hammal da al"

Neyleyim bilmem ki cebimde yoktur bir beyaz
Bu hayâl mekkaresi ikdam eder ki al da al

Elde para yok ise eşyaları ahzetmeğe
Eyleyip dainleri temin biraz imhâl da al

Parasız ancak bu alemde günah almak olur
Para yoktur söylesem havf eylerim der: çal da al

Kim güvensin bu cihanda bir tıfıl oğlum da yok
Dedi: sıdk ile Huda'dan isteyip etf'al da al

Bu kadar masraf ne kar ile olur sordum dedi:
"Doktor ol, ya avukat, ya dağda ol kattal da al"

Dedim ikbalim olaydı gelmez idim âleme
Dedi: "Ömründe yalan söz söyleme, ikbal de al"

Ah! dedim hâlim yaman; dedi ki: "tut rah-ı rıza"
Lutf-ı Hak'la himmet-i peygamberi hoş-hâl da al

Kesb-i rahat etmeğe alemde yol yok mu? dedim
Dedi: "Terk-i rahat-ı dünyada kıl ikmal da al"

Bildiği hâlde gönül o rahatı almaz dedim
"Hakk'a yalvar" dedi, Hakk kılsm anı meyyal da al

Ey civan ergenliğin bil kadrini, rahat yaşa
Ben de bir iş isterim derse bu bahre dal da al

Bulmak istersen eğer Rüşdi meta-ı izzeti
Kendini gene-i kanaat içre kıl, idhâl da al

Lutfuna mazhar buyur ya Rab Ketencizâde'yi
Cürmünü meccânen afv et koyma bu işgalda al

Bana
Bu cihâna geleli hayli zamân oldu bana
Öyle sandım ki kadîm üzre mekân oldu bana
Gün-be-gün za'fdan her hâl yamân oldu bana
Anladım göçmek için cümle nişân oldu bana
Cân gibi dost dediğim düşmen-i cân oldu bana
Düşmen öz bahtım imiş şimdi ayân oldu bana
Yâr idim herkes ile cümlelere bâr oldum
Gülşen-i dehrde bir gonca iken hâr oldum
Allah Allah ne aceb küşte-i ağyâr oldum
Hâsılı minnet ü gam çekmede bî-zar oldum
Cân gibi dost dediğim düşmen-i cân oldu bana
Düşmen öz bahtım imiş şimdi ayân oldu bana
Ne içündür bilemem kıldı ehibbâ nefret
Hem-demim hem-rehim hep eyledi terk-i sohbet
Zerre ihsânı olan kıldı çekilmez minnet
Çekilir yük mü nedir bunda da bilmem hikmet
Cân gibi dost dediğim düşmen-i cân oldu bana
Düşmen öz bahtım imiş şimdi ayân oldu bana
Sağ iken ağzı olanlar diler elbette yemek
Beşerin hâli budur bizleri zannetme melek
Söylemek şekva ise âteş olur söylememek
Hayrı Allah içün et, kılma etek öptürmek
Cân gibi dost dediğim düşmen-i cân oldu bana
Düşmen öz bahtım imiş şimdi ayân oldu bana
Aslı pâk nesli güzel kimse semâhat eyler
Mükrime bil ki le'im kimse hıyânet eyler
Havf-ı Mevlâ'sı olan işte sadâkat eyler
Tâm tevekkülde olan Rüşdî kanâ'at eyler
Cân gibi dost dediğim düşmen-i cân oldu bana
Düşmen öz bahtım imiş şimdi ayân oldu bana

Gönül
Böyle bir bezm-i muhabbet her zamân ister gönül
Yâr ile ağyârdan hâlî mekân ister gönül
İhtiyâr oldum elimde ihtiyârım kaldı
İhtiyâr oldukça nev-civân ister gönül
Aşkdan bir bâde nûş et her kederden sâlim ol
Görmez misin her zamân darü'l-amân ister gönül
Çok da yakma cânımı âhımdan eyle istinâb
Ey felek rûz-ı cezâda kana kan ister gönül
Zulmü çok eyler güzellerden feragat eylemiş
Âşıkânın hâline bir mihribân ister gönül
Şâh-ı hûbân nakd-i cân ister metâ-ı vuslata
Ol sebebden Rüşdî dâima terk-i cân ister gönül

Görür
Hulk u hûyı hûb olanlar âlemi zîbâ görür
Aşk ile Mecnûn olanlar halkı hep Leylâ görür
Sâlik-i râh-ı hakîkat tefrika bilmez nedir
Deyrde ruhbânı görse tâlib-i Mevlâ görür
Ehl-i irfân olmağa sa'y et bâsiret ehli ol

Çeşm-i ibretle bakanlar katreyi deryâ görür
Eşk-i sûret suda görmüş aksini mihr ü mehin
Nitekim nakşa doyar münkir anı İsâ görür
Sırr-ı vahdetten haberdâr olmayan gâfillere
Her ne esrârı haber versen anı eşyâ görür
Kim müsemmâyı Ketencizâde-veş maksûd ede
Her ne şey görse cihânda mazhar-ı esmâ görür

Kaynak:

Erzurumlu Ketencizâde Mehmed Rüştü Efendi, hzl: Naci ELMALI, 9.10.1984, Elli Matbaası , Ankara

NACİ ELMALI

1956 yılında Erzurum'da doğdu. 1977 yılında Erzurum Kâzım Karabekir Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünü bitirdi. Halen serbest çalışmakta ve Erzurumlu ilgili araştırmalarıyla tanınmaktadır. Yazarın basıma hazır eserleri şunlardır :

1 — Erzurumlu Şairler,
2 — Çeşitli Yönleriyle Erzurumlu Folkloru.

Erişim:

http://www.turkulerleerzurum.com/forum/showthread.php?t=20070

BÜTÜNE BAKARKEN KÖRLÜĞÜN GİDERİLMESİ

"Çoğunluk" diyebileceğimiz bir kesim olarak, olgularda seçiciliğimizde baktıklarımız ve gördüklerimizde farklılık olduğunu bilmeden yaşamaya devam ediyoruz. Aynı şeyi, duyuyoruz, bakıyoruz veya görüyoruz. Ancak Başka başka ve farklıyız. Beynimiz dahi birçok arizi faktörler ile algılamasında, bulunduğumuz halin etkilemesi ile farklılaşmış duyumlara ve illüzyonlara düşerek yargılarını tam oluşturamıyor. Aldanıyoruz veya aldatılıyoruz. Gerçekliği oluşturamıyoruz.

Aşağıdaki sitelerde bu illüzyonlarla karşılaştığımızda çok şeyde aldanma paydamız her gün biraz daha artırıldığını düşünmekteyiz. Bu nedenle geç kalmadan, yargılarımızda bütüne bakmayı şimdiden öğrenmeye başlayalım. Yargılarımızda diyorum. Çünkü bütün resme bakmak her kişinin kârı değildir.

İncelemeniz gereken site

http://www.dtail.com/2010/05/gigapan/

Ayrıca bu linklerde faydalı olabilir.

http://www.webhatti.com/bilmeceler/438646-12-gizli-resim-bakmadan-gecme.html

http://www.mydizayn.org/gorsel/gizli-olani-bulabilir-misiniz

http://www.ondokuz.net/f73/resim-icinde-gizli-resimler-35293/

http://www.youtube.com/watch?v=AT2w0X1ly8k

Algıda Seçicilik

Bir olayın tümü yada bir bölümü üzerinde zihin gücünün toplanmasıdırOrganizmaya aynı anda bir çok uyarıcı etki eder. Ancak organizma bunlardan bazılarını seçer algılar,bazılarını algılamazBu duruma **algıda seçicilik(dikkat)** diyoruz.

Algıda seçicilik(Dikkat) ikiye ayrılır. Etkin dikkat ve Edilgin dikkat

Etkin Dikkat(Seçici dikkat):İrade ile gerçekleştirilen ve bireyin kendi çabasının ürünü olan dikkattir. Örneğin bir çok uyarıcının etki ettiği gürültülü bir ortamda öğrencinin kendi çabası ile dikkatini psikoloji kitabında toplaması

Edilgin(İrade dışı) Dikkat :Dış etmenlerin doğrudan etkisi ile oluşturulan dikkattir. Örneğin Yoldan geçenlerin dikkatini siren çalan itfaiye arabasına çevirmesi

Dikkatle ilgili kavramlar

1-Dikkat toplaşımı (konsantrasyon): Dikkatin belirli bir çaba sonucu tek bir nokta üzerinde toplanmasıdır

2-Dikkatte kayma: Dikkatin bir konudan başka bir konuya geçmesi(atlaması)dir

3-Dikkatsizlik: Dikkatin kesik ve oynak oluşudur. Zihin belli bir konu üzerinde sürekli olarak toplanamaz

*4-Dalgınlık:*Dikkatin sadece belli bir konuya fazlasıyla verilmesi,ilginin dışındaki konulara dikkat edilmemesidir

Algıda seçiciliği(dikkati) etkileyen iç faktörler Bireyin kendisinde kaynaklanan özellikler faktörlerdir

-Duygu düşünce ve ihtiyaçlar

Örneğin aç olan birinin dikkatini pastanedeki yiyecekler,susuz olan birinin olan birinin dikkatini içecekler çeker (ihtiyaçlara örnek)

-İlgi istek ve beklentiler

(Örneğin kitaplara ilgi duyan kişi kitaplarla doktor olmak isteyen kişi tıpla, müziğe ilgisi olan kişi müzikle ilgili haberlere yoğunlaşır)

-Önceden öğrenilenler

-*Kişilik özellikleri ve meslekler*

(Örneğin bir doktorun hastasını muayene ederken bizim gözümüzden kaçan birçok şeyi görmesi)

Algıda seçiciliği(dikkati) etkileyen dış faktörler:Algılanan uyarıcıdan kaynaklanan dış(çevresel) faktörlerdir

-Uyarıcınnı şiddetli ve büyük olması

(Örneğin güçlü bir ışık,ses,koku dikkatimizi çeker)

-Aşırı zıtlıklar

(Örneğin zıt renklerden oluşan giysiler daha çok dikkat çeker)

-Uyarıcının alışılmışın dışında ve yeni olması

(Örneğin çok uzun ve ya çok kısa biri, sınıfa yeni gelmiş bir öğrenci)

-Hareket eden uyarıcılar

(Örneğin tiyatroda oturanların arasından birisinin ayağa kalkması)

-Sürekli tekrar eden uyarıcılar

tekrarlar (yinelemeler);tekrarlar(yinelemeler); dikkatimizi çeker

ALGI YANILMALARI:

Algılarımızın düzensiz ve eksik olmasıdırBaşlıca iki türü vardır. İllüzyon ve Halüsinasyon

a-)İllüzyon(Yanılsama): Varolan bir nesne yada uyarıcının yanlış algılanmasıdır. Başka bir deyişle de duyumların yanlış algılanmasıdırİki türü vardırFiziksel ve psikolojik illüzyon

Fiziksel illüzyon;Varolan uyarıcıların herkes tarafından yanlış algılanmasıdır. Fiziksel illüzyon fiziksel(çevresel faktörlerden) yada fizyolojik nedenlerden (duyu organlarının algılamada yetersiz kalması gibi) kaynaklanır. Örn:Su bardağındaki kaşığın kırık görülmesi vb

*Psikolojik illüzyon ise;*Bireyin psikolojik durumunun etkisi ile varolan uyarıcıları yanlış algılamasıdırHerkes aynı şekilde yanılmaz. Kişiden kişiye değişir. Örn:Bahçedeki hortumu yılan zannetmek. Geceleyin rüzgarın sesini gece bekçisini düdüğünün sesi olarak algılamak

b-)Sanrı(Halüsinasyon): Hiçbir dış uyarıcı yada nesne olmadığı halde gerçekleşen yanlış algılamadır. Sanrı nesnesiz algıdır ve daha çok ruh hastalarında görülür. Halüsinasyon tamamıyla zihnin yarattığı imgelerden oluşur. Örn:Hiç sebep yokken cinler ,periler görmekOrtalık sessiz olmasına rağmen kişinin kulağına seslerin geldiğini bildirmesi vb

İllüzyon ile Halüsinasyon arasındaki farklar;

*İllüzyonda mutlaka bir dış uyarıcıya gerek vardır. Halüsinasyon dış uyarıcı olmadan gerçekleşir

*İllüzyon normal her insanda görülebilen bir durumdur. Halüsinasyon ise akıl hastalarında bazen de ateşli hastalık geçirenlerde görülür.

*Normal insanda aynı durum aynı yanılsamayı meydana getirirken(fiziksel illüzyonda), halüsinasyonda ise kişiler farklı şeyler görürler ve işitirler

10-)Algıyı etkileyen etmenler

Algıyı etkileyen iç etmenler:

***Duygularımız** algılarımızı etkilerSevdiğimiz birinin iyi yönlerini gözümüzde büyüterek algılarız

**İhtiyaçlarımız(gereksinmelerimiz)*algılarımızı etkiler. Karnımız aç olduğunda yemekleri daha lezzetli algılarız

**Zihinsel tutumumuzda*algımızı etkiler. Benimsediğimiz düşüncelere uygun olan şeyleri kolayca algılarız. Benimsemediklerimizi görmezden geliriz

**Zihinsel Kurulum(Hazır olma):Neyi* algılamaya hazırsak onu algılarızBize suçlu olduğu söylenen birinin fotoğrafı gösterildiğinde onu suçlu olarak algılarız

**Korku ,öfke,kaygı gibi durumlar*algılarımızı etkiler. Örn:Tehdit edilen bir kişinin yolda gördüğü tüm insanlardan şüphelenmesi

**Hipnoz ve telkinde* algılarımızı etkiler. Örneğin rakamlar bir malın iyi,ucuz olduğunu telkin eder öyle algılarız

Algıyı etkileyen dış etmenler:

Dış etmenler fiziksel ve toplumsal kaynaklı olmak üzere ikiye ayrılır

Fiziksel etmenler: hem nesnenin,hem olayın hem de algının olduğu ortamın etkisi vardır. Örn:bir bardak soğuk suyun soğuk havada algılanışı ile sıcak havada algılanışı bir değildir. Gri renk beyaz zeminde koyu,siyah zeminde açık algılanır

*Toplumsal etmenler:*Uyarıcıları toplumsal, kültürel bir çevre içerisinde algılarızÖrn:müzik parçaları kültürlere göre farklı algılanır. Bir kültürde beğenilen müzik parçaları diğer kültürde beğenilmeyebilir.

http://www.gecekahvesi.org/felsefe-ve-psikoloji/157759-algida-secicilik.html

DEĞİŞİME UĞRAYAN FARELER

Bir yaz mevsiminde, bulundukları yerde aç kalan fareler bir balıkçı teknesi vasıtasıyla bir adaya çıkarak orayı istila etmişler. Adada bulunan hindistan cevizine fareler musallat olmaya başlamış. Ancak adada bulunanlar bu farelerden kurtulmak için çeşitli çareler aramışlar. Bir benzin bidonu bulup bunu kapana çevirip hindistan cevizine iple bağlamışlar. Fareler hindistan cevizini almaya geldiklerinde kapana düşerek yakalanıp yok olmaya başlamışlar. Bir müddet sonra adadakiler kuvvetli tüm fareleri yakalamışlar. Sadece kıyıda köşede birkaç zayıf fareden başka hiç fare kalmamış. Adadakiler fare sorunu bitti zannedip, kapanı okyanusa mı atalım yoksa imha mı edelim diye düşünmüşler. Sonra vaz geçip kapanı öylece bırakmışlar. Kalan birkaç zayıf fare ise ağaçlara saklanıp hayatlarını sürdürmeyi başarmışlar.

Zayıf fareler yine çoğalmış ve acıkmaya başlayınca etrafa saldırmaya başlamışlar. Bu sefer fareler hindistan cevizi yemeyi unuttuklarından birer birer birbirlerini yemeye başlamışlar. Saldırmayı iyi öğrenenlerden iki tane fare sadece hayatta kalmış. Yine tekrar çoğalmışlar. Bu seferki çoğalan fareler insanlara saldırmaya başlamışlar.

Hikâyeden çıkan sonuç şudur. Her yok etme hareketine maruz kalan gurubun bir şekilde son kalan tarafı bir sonraki nesilde devamını sağlarken, dönüşüme ve değişime uğrayarak daha kuvvetli karakterlere sahip olarak gelişme göstermektedirler. Bu nedenle insanların fareleri yok etmede sınırları aştığında karşılaşılan sonuç tabiatlarını değiştirmekten başka bir şeye yaramadığından beraber yaşamayı öğrenmeleri gerekmekte olduğu veya fareleri müsbet yönde ehlileştirmelerinden başka çareleri olmadığı anlaşılmaktadır.

Skyfall 007 Ajan James Bond [2012] filmindeki hikâyeden uyarlanmıştır.

PROPAGANDA VE YANILTILAN HALK

Nurullah AYDIN
11 Ocak 2013-ANKARA

İç ve dış şer güçler arası işbirliği, ittifakı devam ediyor. Bazıları hala gerçeği söylemiyor, anlatmıyor, yazmıyor. Korkuyorlar çünkü korkutuluyorlar.

Toplum ayrışmaya devam ediyor. Devleti tasfiye operasyonu, ekonomik kaynakların el değiştirmesi ile kimliksizleştirme ile milli güçleri etkisizleştirme ile devam ediyor.

Bunun için kullandıkları yöntem ise **yalan**. Oluşturulan yandaş medya gerçekleri olduğu gibi vermek yerine hikayelendirmekte ve böylece gerçekleri deforme etmektedir.

Medya ile insanların beyinlerinde yeni mitler oluşturulmaktadır. Buna bağlı olarak belli bir yaşam tarzı tüm dünyaya empoze edilmeye çalışılmaktadır. Bu hedefe ulaşmada kendine karşı olanları ötekileştirerek onları düşman olarak lanse etmektedir. Bireyin direniş azmini kırarak, moral değerlerini elinden alarak, manevi çöküntüye uğratıp baştan yenilgiyi kabul etmesine çalışmaktadır.

Bunu, en iyi gerçekleştirme aracı **propaganda**dır. **Propagandanın cephanesi söz ye kelimelerdir.** Üzerinde çok düşünülmüş, zaman ve zemini iyi hesaplanmış hedef kitlesi tayin edilmiş bir faaliyettir. Propagandanın beyaz, gri ve siyah olmak üzere üç farklı türü vardır.

Beyaz Propaganda: Kaynağı belli, açık, şeffaf bir propaganda türüdür. Doğru haberlerin sadece kendileri tarafından verildiğine ikna ederler.

Gri propaganda ise bulanık bir propaganda türüdür. Burada kaynak belli değildir. Doğru ya da yalan olduğu ispatlanamaz. Gri propagandanın ana malzemesi rivayetlerdir. Çalışma tarzı açık propaganda gibi değildir. Güçlü yönü muhatapları tarafından iyi kabul görmesidir. İnsan üzerinde propaganda hissi uyandırmaz. Senaryo iyi yazılmışsa rivayetler dilden dile dolaşır.

Kara propagandada kaynak saptırılır ve gizlidir. Hile, yalan ve iftira gibi metotlar kullanılır.

Beyaz, Gri ve Kara propagandanın her türü ile toplumlar şekillendirilir. Propagandalarının etkisizleştirilmesi için, önce kafalardaki gücün yenilmezliği imajı yıkılmalıdır.

Bilinçaltını ve bilinç üstünü etkilemeye dönük faaliyetlerin temelinde; eski düşünce kalıplarını şoklar yaratarak sıfırlayıp sonra yeni düşüncenin yerleştirilmesi gerekmektedir.

Güç odakları; insanları yanıltırken en fazla insan hakları, demokrasi ve özgürlük kavramlarını kullanırlar. Davranış şekli, yalakalıktır, yalancılıktır.

Dünyevi arzuları hiçbir engel tanımayan güruh her dönem farklı kimlikle halkın karşısında yer alır. Her söz ve uygulamalarına kılıf uydururlar.

Uygulanan taktiklerle:

Bilgiyi o kadar ufak parçalara ayırıyorlar ki parçalar birbiriyle buluşamıyor.

Tarih kavramını bozarak bin yıllık birlikteliği parçalıyorlar. Halklar oluşturulmak isteniyor.

Hem yatay hem de dikey olarak asimetriler yaratılarak tarihi gerçekler algılanamıyor.

Değişik tarihlerde yaşanmış olayları aynı zaman diliminde olmuş gibi anlatarak zaman mefhumunu ortadan kaldırıyorlar.

Bunun için de; Türkiye'nin sosyal değerleri aleyhinde kampanya başlatılarak genel kabul görecek sloganlar seçilir. Yıkılacak bu imiş gibi bir imaj yaratılır.

Zamanda sınırsızlık beyni dağıtır. Böylece geçmişe ait şoklar yaratarak kazanılmış değerler yok edilmektedir.

Dili bozup parçalayıp özelliğinin kaybettirilmesi, yazının ise, parçalanarak bütünlüğünün kaldırılması sağlanır. Dil beynin zihinsel faaliyet aracıdır.

İnsanın beynindeki doğru tarih bilgileri param parça edilir. Hafızasını yok etmek üzere geliştirilmiş bir psikolojik hareket yürütülmektedir. Bu psikolojik savaş sonucu parçalara ayrılan zihinde hafıza kayıtları otomatik olarak dağıtılır.

Günün Sözü: Zihinleri bozularak etki altına alınan insanları uyandırmak; aydınların, sanatçıların asıl görevidir.

http://www.interpolhaber.com/propaganda-ve-yaniltilan-halk-makale,926.html

"İSLAM'I KULLANMAK!"

CİA: 'İhvan'ı Nasır'a karşı kullandık! İz bırakmadık!'

"Robert Baer, eski bir CIA örtülü operasyon uzmanı.. 'Şeytanla Uyumak' adlı kitabında CIA'nin Müslüman Kardeşler'i Nasır iktidarına karşı nasıl kullandığını anlatıyor:

'Washington Müslüman Kardeşler örgütüne gizli müttefiki olarak destek verdi. İhvan, Washington'un 'gizli silahı' idi. Örtülü operasyon 1950'lerde Dulles kardeşlerin öncülüğünde başladı.. Suudi Arabistan Mısır'da Nasır'a karşı İhvan'ı fonlayacaktı. Washington bu kararı aldığında, Allen Dulles CIA'deydi, John Foster Dulles ABD Dışişlerinde!

'Baer, 'Eğer Allah bizden yanaysa harika' diyor. 'Eğer Allah siyasi suikastlere izin vermişse o da harika! Yeterki bu gizlice yapılsın!' Diğer tüm örtülü operasyonlar gibi, Mısır'da da 'iş' iz bırakılmadan gerçekleşti. CIA kayıtlarında da, Kongre kayıtlarında da bundan bahis olmadı. Beyaz Saray sadece Müslüman Kardeşler Örgütünü destekleyen Suudlara ve Ürdün'e göz kırptı… .'"

Global Research: (Robert Dreyfuss, "How the United States Helped to Unleash Fundamentalist Islam")

http://istihbaratalani.wordpress.com/2013/01/21/islami-kullanmak/

BANU AVAR : " ZİHİNSEL SOYKIRIM" ÜZERİNE.

Bissel, CIA' nin Gizli hizmetler Direktörüydü. 1968 de yazdığı gizli raporda, toplumlara 'sızma' tekniğinden sözediyordu. Rapora göre, hedef ülkelerde,

'1) Hükümetlere siyasal tavsiye ve danışmanlık,

2) Tek tek şahıslarla temas, kişisel yardım uygulaması,

3) Siyasal partilere maddi ve teknik yardım,

4) İşçi sendikaları kooperativler ve özel örgütlenmeleri desteklemek,

5) Kişilerin özel olarak eğitilmesi, EĞİTİM TAKASLARI,

6) Ekonomik operasyonlar,

7) Gizli propaganda,

8) Bir rejimi desteklemek ya da devirmek için askeri ya da siyasal operasyonlar' yapılacaktı.

Bissel raporunda yeralan aşamalar, Türkiye'de yıllardır adım adım uygulanmıştır. Toplumlara çeşitli yollarla SIZILMAKTADIR. 'Sızma tekniği' , Oltadaki Balık Türkiye (M. Emin Değer) adlı kitapta şöyle özetlenir:

'Tıb dilinde 'infiltrasyon/Sızma', bir mikrobun ya da kanser hücresinin, vücudun en yaşamsal bölgesinin tüm hücrelerine girmesini, mikrobun bünyenin her tarafına yayılmasını gösterir.. İşte Amerika'nın uyguladığı yöntem de budur!'

Amerikalı sosyologlar bu yöntemi 'Görünmez faktör' olarak tanımlarlar. Görünmez faktör, 'kontrol mekanizmalarının toplamı'dır. ve 'Görünmezlik, zihinlerin sömürgeleştirilmesi yoluyla başarılmaktadır.'

Bu yolda en etkili araç 'eğitimin ele geçirilmesi'dir.

Amerikalı uzman Max Von Thornburg, 1947 Ekim ayında The Fortune dergisindeki 'Türkiye'ye niçin yardım etmeli?' başlıklı raporunda 'İdeolojik taarruzun Amerikan Ulusal Güvenlik Stratejisi için, atom bombası kadar önemli olduğunun' altını çizmiştir.

'Yalnız sermayemizi değil, hizmetlerimizi, geleneklerimizi, kültürümüzü ve ideallerimizi de Türkiye'ye konuşlandıracağız!' demiştir.

İşte bu nedenle, ekonomik yardımı, eğitim/kültür anlaşmaları takip etmiştir. Ülkenin 'aydın adayları'nın beynini 'iğdiş' etme operasyonudur bu!

http://istihbaratalani.wordpress.com/2013/01/21/banu-avar-zihinsel-soykirim-uzerine/

ESKİ CUMHURİYET SAVCISI GÜLTEKİN AVCI : Öldürme teknolojileri ve Kozinoğlu

Gültekin AVCI
gavci
Yıl 2004.

Cumhuriyet Savcısı olarak görev yaparken, saygı duyduğum 50 yaşlarında siyasal menşeli bir istihbaratçı ağabeyimle bir mevkide hasbıhal ediyordum.

Konuşurken ona **"Bir kitap yazma hazırlığı içindeyim"** dedim. (Bu kitaptan sevenlerimin yoğun ısrarları üzerine vazgeçtim.)

İnfialle bana dedi ki:

-**"Sakın ağabeycim, böyle bir şey yapma!"**

Israrla sebebini sorduğumda fevkalade müteessir bir şekilde şöyle dedi:

-**"Yapma! Bak sen savcısın. Farklısın. Seni bir gece görev yaptığın yerden bir ekip alır. İl merkezinde ….. mevkiinde bir yapı var. Oraya götürürler."**

(Orayı hatırladım.)

-İşte orası Batı Çalışma Grubu'nun sorgu merkezidir. Seni sorgularlar. Sonra da diğer kimyasalları bir tarafa bırak en basitinden ….. dedi ve sustu.

Yüzünde **"bunu söylemeli miyim"** kararsızlığını izhar eden derin çizgiler belirmişti.

Et haşlama suyu

Heyecanla **"Evet ağabey"** diyerek devam etmesini istedim.

-**"Et haşlama suyunu bilir misin"** dedi.

Şaşırmıştım.

"Evet" dedim.

Devam etti.

-**"Sorguladıktan sonra beline et haşlama suyu şırınga ederler. 50 tane savcı ve adli tabip gelse ölüm sebebini bulamaz!"**

Şoke olmuştum.

"Böyle mi ve hâlâ mı" diye sordum.

Başını öne eğdi.

4-5 yıl önce yayınlanan Genelkurmay Cumhuriyeti isimli kitabımda mevcut bir hatıraydı bu.

Yüzlerce ölüm şekli ve ceset inceleyen birisi olarak **"otopside bulgu vermeyen"** böyle farmakolojik bir tasfiye operasyonunu hiç duymamıştım.

Et haşlama suyu bele veya omuriliğe enjekte edildiğinde böyle bir etki doğurur mu bilmiyorum doğrusu.

Ama kesin olan şu ki, öldürme teknolojileri bilimin ve istihbaratın gelişmesine paralel ilerliyor.

Adli mekanizma istihbarattan geridedir

Şunu unutmayın.

Teknolojik bir gelişme halkla paylaşılıyorsa, istihbarat teknolojisi onun en az 10 yıl ilerisindedir.

Bilimsel alanlardaki tüm teknolojiler öncelikle askeri ve istihbari tezgâhtan geçerler.

Derin yapıların tümü de istihbarat teknolojisiyle kucak kucağadır.

Merhum Prof. Haluk Nurbaki, faks cihazının icadıyla halkın kullanımına sunulması arasında insan ömrü kadar bir zaman dilimi vardır diyordu.

Komplo teorisi falan değil.

1974 yılında bilim adamı Kaznacheyev, ölümün uzak bir mesafeden ultraviyole ışınlarının nakledilmesiyle gerçekleştirilebildiğini ispatladı.

Yine aynı yıl Çek mühendis Robert Pavlita, böcekleri uzak bir mesafeden (1000 km) psikotronik cihazlarla öldürebildiğini gösterdi.

CIA, Pavlita'nın çalışmalarıyla ilgili rapor da hazırladı.

Dikkatinizi çekerim yıl 1974.

Bunları anlatırken Kozinoğlu bu şekilde bir operasyona maruz kaldı demiyorum.

Ama otopside bulgu vermeyen kimyasal maddelerin varlığı bir hakikatse, Özal ve Kozinoğlu'nun ölümü kaçınılmaz olarak farmakolojik tasfiye operasyonunu düşündürür.

Gerek elektromanyetik dalga harekâtı, gerekse ileri seviyede farmakolojik operasyonlarla yapılan tasfiyeleri çözebilecek bir adli teknolojimiz yok.

Kozinoğlu, özel harp geçmişiyle, MİT'teki ve devletteki Ergenekon/mafya networkunu çok yakından tanımasıyla Oda soruşturmasının en kilit adamıydı.

Yalçın Küçük ve Soner Yalçın'dan çok daha önemli bir adam.

Taşıdığı derin sırlarla Balyozcular'dan da kritik bir adam.

Bunlara bir de duruşmaya 10 gün kala ölmesini eklediğinizde şüphelerin yoğunlaşması kaçınılmaz oluyor.

Kozinoğlu'nun konuşması, en az 1, belki 2 Ergenekon iddianamesi daha demekti.

En önemlisi Ergenekon'un hâlâ diri olan askeri istihbarat ayağının çökmesi demekti.

Ama ileri yaşlarda psikolojik çöküntüyle ağır ve uzun süreli spor faaliyeti birleştiğinde enfarktüsün gelişebileceği adli tıbbın gerçeklerinden biri.

Hatırlarsanız Ergenekon tutuklusu Levent Ersöz'ün kanında, 'et yiyen virüs'ün tespit edilmesini önleyen ve kalp krizine neden olan ilaç kalıntıları bulunduğu belirtilmişti.

Bu en azından bulgu veren bir kimyasal.

Sonuçta klasik otopsi sonucu yapılan organ analizlerinde bir şey çıkmazsa, Kozinoğlu'nun ölümü de **"acaba"** sorularıyla tarihteki yerini alacaktır.

http://istihbaratsahasi.wordpress.com/2012/12/14/eski-cumhuriyet-savcisi-gultekin-avci-oldurme-teknolojileri-ve-kozinoglu/

ARAŞTIRMA DOSYASI : Fahri Korutürk'ün arşivinden PKK'nın kuruluş şeması

" TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu tarafından 12 Eylül Askeri darbesine ilişkin yargılamayı yapan mahkemeye gönderilen belgelerde çarpıcı detaylar yer aldı. „

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu tarafından 12 Eylül Askeri darbesine ilişkin yargılamayı yapan mahkemeye gönderilen belgelerde çarpıcı detaylar yer aldı.

Gönderilen belgeler arasında darbe öncesinde yapılan "Sıkıyönetim Koordinasyon Toplantılarının" teyp kaydı ile Abdullah Öcalan tarafından kurulan PKK'nın ilk dönemine ilişkin şeması da var. Belgeler arasında, Özel Harp Dairesinin faaliyetlerine ilişkin bir bilgi notu da yer aldı.

TBMM Darbe ve Muhtıraları araştırma komisyonun, Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'yı yargılayan Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesine gönderdiği belgeler arasında, darbe öncesinde yapılan "Sıkıyönetim Koordinasyon Toplantılarının Teyp Band Metinlerini" de gönderdi. 19 Ocak 1979 tarihinde yapılan toplantıya Kenan Evren dönemin Genelkurmay Başkanı sıfatıyla katılırken, Bülent Ecevit de Başbakan sıfatıyla katılıyor. Toplantıda polis teşkilatındaki Pol-Der ve Pol-Bir adı altında yapılan farklı gruplara ilişkin olarak Evren, derneklerin kapatılması önerisinde bulunuyor. Evren ayrıca, Trbazon Bölgesine dikkat etmek gerektiğini belirterek şunları söylüyor: "Bölge halkı çok ateşlidir. Anında hemen feveran eder. O yönü ile şimdi Of'u seçmişlerdir. O bölge halkı dindardır, dinine çok bağlıdır doğuya yaklaştıkça. Of'tan sonra oralarda sıkıyönetim bölgesi de değil."

HINÇLA HAREKET EDİYORLAR

Aynı toplantıda Ecevit ise Emniyet görevlilerin kişisel hınçla hareket ettiğini belirterek "Sıkıyönetim bölgelerinde polis sırtını sıkı yönetime dayayarak yetkilerini çok aşan tabiri mazur görürseniz şımarıkça davranmaktadır. Sıkıyönetim yarattığı ortamdan yararlanarak eylemleri giriyorlar. Aynı zamanda sıkıyönetim komutanlarının da emniyet mensuplarını bu konuda uyarmalarında büyük yarar vardır. Kişisel hınç almak heveslerini, filen bu dönemi uygulama yoluna gidiyorlar" diyor.

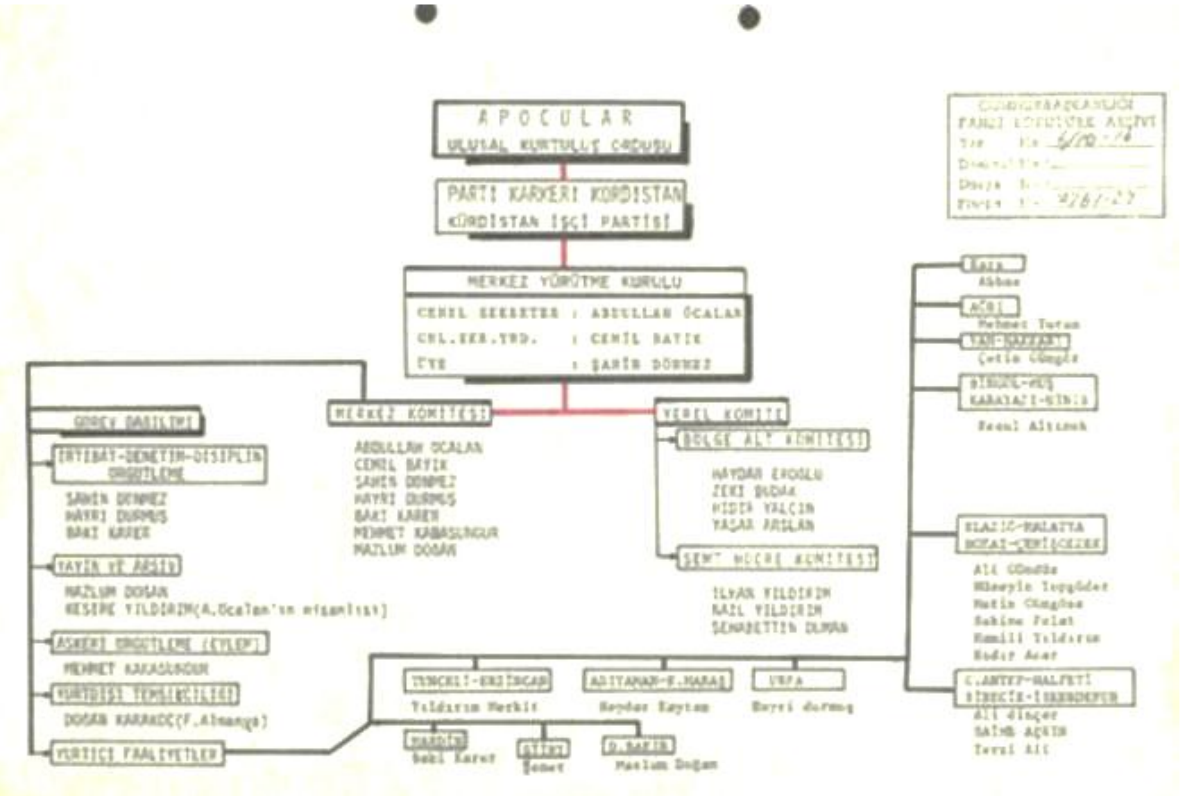
DEMİREL'İN APO UYARISI

16 Nisan 1980 tarihinde yapılan Sıkıyönetim Koordinasyon Toplantısına ise Süleyman Demirel Başbakan sıfatıyla katılıyor. Toplantıda Demirel, o dönemde APO'cular olarak faaliyet gösteren PKK üyelerinin büyük bir bölümünün tutuklanmış olmasına rağmen hala etkili olduğunu anlatarak şunları

kaydediyor: "Bölücü örgütlerin içerisinde en tesirlisi Apo'dur. Yüzde 40 ile yüzde 45 civarında mensuplarının tutuklanmış olmasına rağmen Apo hala seyrini, tesirliliğini sürdürüyor. Sıkıyönetim tedbirlerimizin tedbirleri var ama Siverek yangını söndürülebilmiş değildir."

Komünistler cehenneme

Demirel, konuşmasında siyasi faaliyetler nedeniyle verilecek bir idam kararını hemen infazını gerçekleştirmek için harekete geçeceğini de anlatarak şu çarpıcı ifadeleri kullanıyor: "Yargıtay'dan geçsin kararı kaptığımız gün Meclisin huzuruna gidip Mecliste bunu tasdik etmeye mecbursunuz. Aksi halde vebal sizindir diyebiliyim. Her gün soruyorum ne zaman bu geçibilir diye. Ama sıkıyönetim suçlarından dolayı bir tane karar elime geçse meclislerin karşısına gidip dikileceğim. (…) 1 Mayıs meselesi herhalde devletin gücüne gidecek, devletin ağrına gidecek bir şeyin yapılmasına kesinlikle buna mani oluruz. Her ne şekilde olursa olsun yani orak-çekiç bayraklarla Lenin'i-Stalin'i bir takım adamları bu sokaklarda dolaştırmayız. Yani herkes komünistse cehennemin dibine kadar yolu var."

Mahkemeye gönderilen belgeler arasında Fahri Korutürk Arşivinde PKK yapılanması ilişkin dikkat çekici belgeler yer aldı. Korutürk arşivinde "APOCULAR" isimli bir şemada PKK'nın ilk yöneticileri ve görevleri ve sorumlu olduğu bölgeler bulunuyor. Arşivde Abdullah Öcalan ile ilgili bir rapor da yer aldı. Söz konusu raporda Öcalan doğup büyüdüğü yer, eğitimi durumu anlatıldıktan sonra şöyle deniliyor: "Apocular adı bu gurubu oluşturan kişinin adından gelmektedir. 1974 yılında kurulan AYÖD yönetim kurulunda yer alan Öcalan dernek içerisinde doğul gençleri kendi çevresinde toplamak istemesinden dolayı dernek yönetimiyle ihtilafa düşmüş bilahare dernekten uzaklaşmıştır. Abdullah Öcalan AYÖD'den ayrıldıktan sonra doğu ve güneydoğu illerini gezerek kendisine taraftar toplamış ve örgütün ilk çekirdeğini oluşturarak bölge sorunlarını tespit etmiştir."

KONTGERİLLA YAPILANMASI YOKTUR

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu'nun mahkemeye gönderdiği belgeler arasında Özel Harp Dairesinin yapısı ve görevlerine ilişkin belgelerde yer aldı. Komisyonu'nun Özel Harp Dairesinin faaliyetleri hakkındaki bilgi talebine, Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz tarafından gönderilen bir bilgi notuyla yanıt verildi. Gizli ibareli yazıda Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın 27 Eylül 1982 tarihinde "Hususi ve Yardımcı Muharip Birlikler" ismiyle kurulduğunu daha sonra "Seferberlik Tetkik Kurul

Başkanlığı" adını aldığı belirtilerek şöyle denildi: "14 Aralık 1970 tarihinde Özel Harp Daire Başkanlığı adını almıştır. Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın kontgerilla yapılanması yoktur."

Komisyona gönderilen yazıda Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın görevleri ise şöyle sıralandı:"Harekat Ortamında müstakil ve birleşik Özel Kuvvetler Harekatı icra etmek. Yurt içi ve yurt dışında icra edilecek terörle mücadele harekâtında destek vermek. Emirle Gayri Nizami Harp Harekâtını planlamak ve icra etmek. Seferde düşman derinliklerine bilgi toplamak hedef profili yapmak, taktik, akın/pusu icra etmek ve düşman işgaline uğramış bölgelerde harekat başlatmak."

Haber: MESUT HASAN BENLİ / Arşivi – Radikal

http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1117555&CategoryID=77

OSCAR WİLDE ANLATIMIYLA HZ. İSÂ ALEYHİSSELÂM

Ben (Oscar Wilde), Hz. İsâ'nın hayatiyle, sanatçının öz yaşayışı arasında daha özel ye doğru bir ilgi buluyorum. Istırap, ömrümü benimsemezden ve beni arabasına bağlamazdan çok zaman önce, **The Soul of Man**'de, [Oscar Wilde The Soul of Man under Socialism, 1891] Hz. İsâ'nın hayatına benzer bir ömür sürmek isteyenin, bütün bütün ve salt olarak kendi kendisinin olması gerektiğini yazmış olmaktan derin bir haz duyuyorum. Bunun için aldığım tip yalnız dağdaki çoban ve zindandaki tutuklu değildi, ayni zamanda dünyayı bir geçit töreni gibi gören ressamı ve dünyayı bir garkı sayan şairi almıştım. Metafiziğe az, ahlâka da hiç ilgi duymadığım sıralarda, bir gün Paris kahvelerinden birinde, konuşurken André Gide'e, Eflâtun'un ya da Hz. İsâ'nın söylediklerinden hemen sanat alanına götürülmeyecek ve orada tam oluşunu bulmayacak hiç bir şey yoktur; dediğimi hatırlıyorum.

Hz. İsâ'da, yalnız kişilikle; hayatta klâsik hareketle romantik hareket arasında gerçek bir ayrılış olan olgunlaşmanın o sıkı birliğini bulmayız; belki onun tabiatının kökü sanatçı tabiatının kökü ile birdir, geniş ve alev gibi bir hayal gücü. O, sanat alanında yaratmanın bir tek sırrı olan hayal gücüne ait sempatiyi, insancıl ilgiler alanında gerçeklendirmiştir. O, cüzamlının cüzamını, körün karanlıklarını, zevk için yaşayanların acı hiçliğini ve zenginin acaip yoksulluğunu anlamıştır. Azap içinde iken biri bana yazıyordu:

"Siz tahtınızın üzerinde olmayınca enteresan değilsiniz". Bu zavallı, Matthew Arnold'un "Hz. İsâ'nın sırrı" dediği şeyden ne kadar uzaktı! Adı geçenlerin her ikisi de ona şunu öğreteceklerdi: **"Başkasının başına gelen size de gelebilir."** Eğer zevk ya da ıstırap için sabah, akşam okumak üzere bir formül isterseniz, güneşin yaldızlayacağı ve ayın gümüşleyeceği duvarınıza şu cümleyi yazınız:

"Senin başına gelen başkasına da gelir!".

Hz. İsâ'nın yeri elbette, şairler arasındadır. Onun insanlık tasarısı, onu yalnız anlayabilecek olan "Hayal" etme yetkisinden geliyordu. Pantheiste'ler için Allah ne ise, insan da Hz. İsâ için oydu. Ayrılmış ırkların birliğini düşünen ilk o oldu. Ondan önce, Tanrılar ve insanlar vardı. Sempatinin mysticisme'i ile, ikisinin de kendisinde varlık bulduklarını duyarak, mizacına göre kendisine, Allah'ın Oğlu ya da Âdem, Oğlu adını takıyor ve bizde, tarihte kimsenin yapamayacağı kadar, romanesk'in biteviye el uzattığı hayret fakültemizi uyandırıyor. Galile'li genç bir köylünün, bütün dünyanın yükünü; şimdiye kadar yapılan ve şimdiden sonra yapılacak olan bütün baskıların, Neron'un, Cesar Borgia'nın, altıncı Alexandre'ın, Roma İmparatoru ve Güneşin Papazı olanın cinayetlerini, sayıları milyonları aşan ve yerleri toprak olanların, ezilmiş milletlerin, fabrikada çalışan çocukların, hırsızların, tutuklularını, baskı altında dilsiz kalan ve susması yalnız Allah yönünden duyulanların ıstıraplarını sadece hayal etmeyip, gerçekten omuzuna almasında —öyle ki bu anda onun kişiliğiyle karşılaşan herkes, mihraplarında eğilmeyen, papazları önünde yere kapanmayanlar bile, herhangi bir şekilde, suçlarındaki çirkinliklerin silindiğini ve ıstıraplarındaki güzelliğin kendilerine göründüğünü anlıyorlar— benim için gene de inanılmayacak birşey var.

Hz. İsâ'nın yerinin şairler arasında olduğunu söylemiştim. Bu doğrudur. Shelley ve Sophocle onunla beraberdirler. Ama asıl yaşayışı, şiirlerin en güzelidir. Yunan trajedileri soyunda **"Acımak ve korku"** konusunda buna benzer bir şey yoktur. Protagoniste'in temizliği bütün hayatının plânını, romantik sanatın öyle bir tepesine yükseltir ki; korkunçlukları yüzünden, Thebes'in ve Pelops ırkının ıstırapları bunun dışında kalır. Ve bu nokta Aristo'nun dram hakkındaki kitabında, ıstırabı son dereceye varmış

bir adamın hali görülemez, dediği vakit ne kadar haksız olduğunu ortaya kor. Ne şefkatin; büyük ustaları, Eschyle ve Dante'de, ne bütün büyük sanatçıların en insan olanı Shakespeare'de, ne kâinatın güzelliğini gözyaşından bir sis altında gösteren ve gözünde bir adamın hayatının değeri, bir çiçeğin hayatının değerinden çok olmayan Celt mitolojisinde, destanlarında, dram yetkisinin yüksekliğiyle birleşmiş heyecanın sadeliği bakımından, Hz. İsâ'nın îhtiras'ının son perdesine, eşit ya da yaklaşan hiç bir şey yoktur. Aralarından biri kendisini bir kese gümüş için satmış arkadaşlarıyla **Yemek**, ay ışığıyla aydınlanmış sessiz bahçede can çekişme, bir öpme ile ele vermek için kendisine yaklaşan kalp dost, gene de güvendiği ve üzerine bir kaya üzerine imiş giBi, Âdem oğlu için bir sığınak kuracağını sandığı, horoz şafakı bildirirken kendisini inkâr eden dost, salt yalnızlığı, boyun eğmesi, ve bunlara ek olarak, baş hahamın öfkeden elbisesini parçaladığı ve yargıcın bu günahsız kanından temizlenmek umuduyla boş yere ellerini yıkamak için su istediği ve kendisini tarihin kızıl çehresi yapan sahneler; geçmiş zamanların eşsiz bir olayı hazin Taç giyme töreni, Günahsız'm annesinin ve sevdiği öğrencilerinin gözü önünde çarmıha gerilmesi; askerlerin elbiselerini paylaşmak için zar atmaları; en ebedî sembolünü dünyaya vermesine yol açan korkunç ölüm; son olarak zengin adamın mezarına gömülmesi, bedeninin sanki kral çocuğu imiş gibi, pahalı kokularla, Mısır sargılarına sarılması... bütün bunları yalnız sanat bakımından görünce, Kilisenin bu trajediyi, Rabbin İhtirasını, kan dökmeden, konuşmalar, elbiseler ve hareketlerle, mistik bir şekilde temsil ederek en büyük tören yapmasına içimizden borçlu olmamak kabil değildir.

Yaratılan Tapınak tülü ile, yer yüzüne inen karanlıklarla ve mezarın ağzına yuvarlanan taşla bitmesine karşılık, Hz. İsâ'nın hayatı—Istırapla güzellik mâna ve görünüşlerinde o kadar birleşiyorlar — gerçekten bir idylle'dir. O, her zaman arkadaşları arasında bir nişanlı gibi anılır. Aslında bir yerde, kendisini ovalarda, koyunlarıyla serin ırmaklar, yeşil çayırlar bulmak için dolaşan, bir çoban gibi; musikisiyle Allah'ın kentinin duvarlarını örmeğe uğraşan bir müzisyen gibi; ya da bizim küçük dünyamız için sevmek gücü çok geniş olan âşık gibi gösteriyor. Onun mucizeleri benim için ilkbaharın gelişi kadar tatlı ve onun kadar tabiîdir. Sıkıntı içindeki ruhlara, yalnız varlığının rahatlık vermiş olmasına inanmakta güçlük çekmiyorum; kişiliğinin tılsımı o kadar kuvvetliydi. Elbiselerine ya da ellerine dokunabilenler ıstıraplarını unutuyorlardı. Hayatın büyük yolundan geçtiği vakit, yaşamanın sırrından hiç bir şey görmeyenlerin gözleri açılıyordu. Zevkin sesinden başka seslere kulakları tıkalı olanlar, ilk defa sevginin sesini duyuyorlar, ve onu "Apollon'un lavtası kadar ahenkli" buluyorlardı. Kötü ihtiraslar onun yakınlaşmasıyla dağılıyor, ve yaşayışları karanlık, bayağı, ölümün belli bir manzarası olan insanlar, o çağırınca neredeyse mezarlarından kalkıyorlardı. Dağda vazettiği vakit, insan yığınları, açlığı, susuzluğu ve bu dünyanın kaygılarını unutuyorlardı. Sofrada, dostları sözlerini dinlerken, tatsız yemekleri lezzetli buluyorlar, su şarap oluyor, bütün ev Rum sünbülü kokularile doluyordu.

"Hz.İsâ'nın hayatı"nda —beşinci İncil ya da Saint Thomas İncili denebilecek olan kitabında— Renan, **Kurtarıcının en büyük savaşı, sağken olduğu kadar, ölümünden sonra da kendini sevdirmesidir,** diyor. Elbette; yeri şairler arasında ise; âşıkların sultanıdır. O, filozofların aradığı, dünyanın ilk sırrı sevgi olduğunu, cüzamlının yüreğine ve Allah'ın ayaklarına yalnız sevgi ile yaklaşılabileceğini gördü.

Bunlardan başka Kurtarıcı, bireycilerin en büyüğüdür. Miskinlik (tevazu) de,'bütün denemelerin sanat bakımından benimsenmesi gibi, sadece bir ifade şeklidir. Hz. İsâ'nın biteviye aradığı, insanın ruhunu yakalamaktır. Ona "Allahın saltanatı" diyor ve onu küçük şeylere, bir tohuma, bir tutam mayaya, bir inciye benzetiyor. Çünkü ruhun özü, bütün yabancı ihtiraslardan, kazanılmış her türlü kültürden, iyi ya da kötü her türlü eşyadan soyunularak elde edilir.

Bir cins inat ve pek çok azgınlıkla, yer yüzünde bana bir tek şey kalıncaya kadar, her kuvvete karşı geldim. Adımı, yerimi, mutluluğumu, hürriyetimi, zenginliğimi kaybetmiştim. Tutuklu ve fakirdim. Ama bana çocuklarım kalıyordu. Birden kanunla onları da elimden aldılar. Bu, o kadar müthiş bir vuruş oldu ki, ne yapacağımı bilemedim. Diz çöküyor, başımı eğerek ağlıyor ve **"Bir çocuğun varlığı Rabbin varlığı gibidir. Ne birine ne de İkincisine değerim"** diyordum. Bu an beni kurtarır gibi oldu. Anladım ki benim için, her şeye boyun eğmekten başka yol yoktur. O zamandan sonra —ne kadar garip görünürse görünsün— daha mutluyum. Çünkü ruhumun en derin özüne dokundum. Türlü yönden, onun düşmanı idim; ama, onu bir dost gibi, beni bekler buldum. Ruhla alış verişe girişilince, Hz. İsâ'nın dediği gibi, insan bir çocuk kadar sadeleşiyor. Yalnız pek az kimsenin ölmezden önce **"kendi ruhuna sahip olabilmesi"** çok hazindir. Emerson "**İnsanda kendi öz davranışından daha az hiç bir şey yoktur"** diyor. Bu, doğrudur. **İnsanların çoğu kendilerinden bambaşkadırlar. Düşünceleri başkalarının düşünceleri, yaşayışları komik bir taklit ve ihtirasları da bir özenmedir.** Hz. İsâ yalnız en büyük bireyci değildi, belki tarihin ilk bireycisiydi. Bir takımları onu bayağı bir insanlık sever sanacak oldular. Ya da bilgisizler ve çok duygulu insanlarla birlikte onu da altruiste saydılar. Ama doğrusu o ne beriki, ne öteki idi. Şüphesiz fakirlere, zindandakilere, miskinlere ve alçalmışlara acırdı. Ama zenginlere, zevk düşkünlerine, hürriyetini kurban ederek eşyanın esiri olanlara, ince ve ağır kumaşlardan elbiseler giyerek kral saraylarında oturanlara daha çok acırdı. **Zenginlikle, zevk doğrusu ona fakirlikte, ıstıraptan daha büyük facia görünüyordu.** Altruisme'e (başkalarını düşünme, fedakârlık) gelince, bizim kişiliğimizi belli eden, sınırlandıran şeyin irade olmayıp, kader ve istidat olduğunu ve böğürtlenden üzüm, deve dikeninden incir toplanamayacağını ondan daha iyi kim bilir. Belli ve akıllı bir sonuç olarak, başkaları için yaşamak, onun imanı ve imanının temeli değildi. **"Düşmanlarınızı affediniz!"** dediği vakit, düşmanı sevdiğinden değil, ama bencilliğinden böyle söylüyordu. Ve Çünkü sevgi öçten daha güzeldir. Zengin delikanlıya verdiği öğütte:

— Git! Bütün varını sat fakirlere dağıt! — fakirleri değil, ama zenginliğin çürüttüğü delikanlının ruhunu düşünmektedir. Hayatı görüşünde; önüne geçilmez kendi kendisinin salt olgunlaşması kanunu dolayısıyla, ilkbaharda ak dikenin çiçek açması, daha sonra buğdayın altın rengine boyanması, o kadar kesin olarak, elbette, şairin de şiir söylemesi, heykelcinin tunçla düşünmesi ve ressamın dünyayı heyecanlılarının aynası haline getirmesi gerektiğini bilen; sanatçıyla bir düşüncededir.

Ama Kurtarıcı, insanlara **"Başkaları için yaşayınız"** dememiş olsa bile, başkalarının yaşamasıyla kendi hayatımız arasında hiç bir ayrılık olmadığını göstermiş ve bu yol ile, insana geniş, dev gibi bir kişilik vermiştir. **Onun gelişinden beri, her kişinin tarihi dünyanın tarihidir, ya da tarihi olabilir.** Şüphesiz, **kültür insanın kişiliğini genişletmiştir.** Sanat bize binlerce ruh verdi. Artist tabiatı olanlar Dante ile sürgüne gider ve tuzun nasıl başkalarının ekmeği olabileceğini öğrenirler. Bir an Goethe'nin huzurunu benimserler. Bununla birlikte Beaudelaire'in. Allah'a, şöylece haykırdığını bilirler :

O Seigneur! Donnez-moi la force et le courage
De contempler mon corps et mon coeur sans de goût.

"Ey Rabbim, bana varlığımı ve yüreğimi iğrenmeden görecek kuvvet ve cesareti ver!"

Belki kendi zararlarına olarak, Shakespeare'in: sonnet'lerinden aşkının sırrını aktarır ve benimserler. Yeni hayatı yeni gözlerle seyrederler. Çünkü Ghopin'in Nocturne'lerini dinlemişler, Yunan elişlerine dokunmuşlar, saçları ince altın tellere ve ağzı nara benzeyen bir kadına, önceleri bir adamın çektiği sevdanın hikâyesini okumuşlardır. Ama artist tabiatının sempatisi zorunlukla ifadesini bulana

gitmektedir. Sözlerle ya da renklerle, musiki ya da mermerle, Eschyle'in bir dramının boyalı maskeleri arkasından ya da Sicilyalı bir çobanın delinmiş ve birleştirilmiş kamışı ile insan ve kaderi görünür.

Sanatçıya göre ifade; içinde âlemi tasarlayabileceği bir tek görünüştür. Ona göre dilsiz olan ölüdür. Ama Hz. İsâ için böyle değildi. İnsanı şaşkınlıklara salan, eşsiz ve geniş bir hayal ile, kendisine saltanat olarak ıstırabın bütün sessiz dünyasını aldı ve onun sözcüsü oldu. Kendisine kardeş olarak baskı altında dilsiz kalanları ve **"susması yalnız Allah yönünden duyulanları"** seçti. Körlerin gözü, sağırların kulağı ve dili bağlanmış olanların dudaklarında bir haykırış olmak istedi. Amacı, söz bulamayan yüz binlerin, göklere doğru imdat seslerini yükseltecek bir ses olmaktı. Kendi güzellik tasarısını var edebilmek için, acı ve ıstırabı bir üslûp sayan varlıkların artistik karakteriyle, bir düşüncenin ancak gövde bulduğu ve bir şekil aldığı vakit, değeri olacağını duyarak, kendisini **"Istırap Adamı"** sembolü yaptı. Ve bu şekille hiç bir Yunan Tanrısının başaramayacağı derecede sanatı büyüledi ve ona hâkim oldu.

Çünkü Yunan Tanrıları, çevik, güzel organlarının canlılığıyla birlikte, göründükleri gibi değildiler. Apollon'un yuvarlak alnı, bir dağın ardından şafakta yükselen güneşin kursuna benziyordu, ayakları sabah rüzgârı gibiydi. Ama, o, Marsyas'a karşı çok insafsız davranmış, Niobe'yi çocuklarından yoksun etmişti. Minerve'in gözlerinin çelik kalkanında, Arachne için merhamet yoktu. **Tanrıların Babası bile, Havva'nın kızlarına çok düşkünlük göstermişti.** Yunan mitolojisinin en çok ilham veren iki kişisi, din için, Olympos'a kabul edilmeyen, yeryüzünün Tanrıçası Demeter, sanat için de, kendisini doğururken ölen bir kadının oğlu Dionysos'tur.

Böyleyken hayatın kendisi, en zavallı, en basit çerçevesinde, Proserpine'in annesinden ya da Semele'nin oğlundan daha çok imrenilecek bir harika yarattı. Nâsıra'lı dülgerin dükkânından, mitolojinin yarattıklarından son derece büyük, ve asıl garibi, henüz ne Citaeron'da, ne de Enna'da, kimsenin yapmadığı şekilde âleme şarabın mistik manasını, kır zambaklarının gerçek güzelliğini gösterecek bir insan belirdi.

Eş'iya[36] peygamber : **"O, aşağı görülendir, ve insanların en sıradan olanıdır. Yasın ne olduğunu bilen bir ıstırap adamıdır ve biz ondan yüzümüzü çevirdik"** derken, onu önceden keşfetmiş görünüyor. Böyle bir cümleden korkmamalıyız. Yaratılmış olan her sanat eseri bilinmez âlemden verilen bir haberin gerçek olmasıdır. Çünkü her sanat eseri bir düşüncenin bir şekle girmesidir. Böylece her insan da bilinmez âlemden verilen bir haberin gerçekleşmesi olmalıdır. Çünkü **her yaratılmış insan ya Allah yolunda, ya insanlık yolunda bir idealin gerçekleşmesi olmalıdır.** Hz. İsâ örneği buldu, çizdi ve Virgilius ekolünde bir şairin hülyası, Kudüs'te olsun Bâbil'de olsun, yüzyılların uzun akışında, âlemin **"beklediğinde"** gövde buldu

Benim için, tarihin en acınacak olaylarından biri, Chartres katedralini Arthuriennes efsaneler zincirini, Asizli Fransuva'nın hayatını, Giotto'nun sanatını ve Dante'nin İlâhî Komedya'sını doğuran Hz. İsâ'nın gerçek rönesansının, kendi çizgilerine göre gelişme hürriyetini bulamaması ve bize Raphael'in freskolarını, Palladio'nun mimarîsini, Fransız trajedisini, Saint Paul katedralini, Pope'un şiirlerini ve bütün ölü kurallarla dıştan yapılan ve içten ilham edici bir nefesle fışkırmayan veren klâsik ve sıkıcı rönesansla bozulup kesilmesidir. Ama sanatta nerede şu ya da bu biçimde, romantik bir kıpırdanma

---

[36] EŞ'İYA aleyhisselâm: Beni-İsrail peygamberlerindendir. (M.Ö. 759-700) tarihlerine kadar Beni-İsrail arasında peygamberlik yapmış, birçok mucizeler göstermiştir. Zamanının padişahı tarafından takib ettirilerek bir ağaç oyuğunda gizli olduğu halde, ağaçla beraber biçki ile kesilerek şehid edilmiştir. 66 babdan ibaret kitabında İsa'nın geleceğini müjdelediğinden Hristiyanlar arasında Eş'iyanın İncili diye şöhret bulmuştur. (K. A'lâm)

belirirse, orada, Hz. İsâ ve Hz. İsâ'nın ruhu bulunur. O, Romeo ve Juliette'de Kış hikâyeleri'nde Provence şiirleri'nde, Eski Bahriyelinin Ballade'nda, ve Aman vermez Güzel Kadın'da, Chatterton'un Bellade'ında bulunmaktadır.

Ona en değişik kişileri ve şeyleri borçluyuz, Hugo'nun Sefiller'ini, Beaudelaire'in şiirlerini, Rus romanlarının merhametini, Verlaine'i ve şiirlerini, vitrayi, halıları, Gioto'nun kulesi kadar, Burne Jones ile William Morris'in on dördüncü yüz yıla ait eserlerini, Lancelot ile Guinevere'i, Tannhâuser'i, Michel Ange'ın isyan içindeki heykellerini, Gotik mimarîyi, çocuk ve çiçek sevgilerini hep ona borçluyuz. Çiçek ve çocuk sevgisine klâsik sanat doğrusu, az, ancak büyüyüp oynayacakları kadar yer vermektedir. Bununla birlikte on ikinci yüzyıldan bugüne kadar, çocuklar ve çiçekler, sanatta, türlü şekillerde ve türlü çağlarda çocukların ve çiçeklerin yaptıkları gibi, arasıra ve dileyince ortaya çıkmışlardır: Nitekim her vakit ilkbahar, çiçeklerin saklanmış oldukları ve yaşlı insanların onları aramaktan yorulup, bırakmaları korkusu ile güneşe çıktıkları duygusunu verir; bir çocuğun hayatı da, nerkisler için yağmurlu ve açılıp kapanan bir Nisan günü neyse, ondan başka bir şey değildir.

Hz. İsâ'yı romantik'in çırpınan ortamı yapan, bu hülyacı tabiatıdır. Dramın ve ballade'ın garip çehreleri, başkalarının hayal kuvvetiyle yaratılmıştır, **Oysaki Nâsıra'lı Hz. İsâ, kendisini hayal gücüyle yaratmıştır.** Bülbülün ötmesinin, ayın doğmasıyla hiç bir ilgisi olmadığı gibi, Eş'iya'nın haykırışının da, Hz. İsâ'nın gelmesiyle ne çok, ne de az bir ilgisi vardır. O, bilinmeyen âlemden verilen haberin doğrulaması olduğu kadar inkârıydı. Tamamladığı her ümit için, yok ettiği bir ümit vardı. Bacon, **"Her, güzellikte ölçü garabeti vardır!** diyor ve ruhtan doğanlar —yani Isa gibi dinamik kuvvetlerden olanlar— için Isa, rüzgâr gibidirler, **"İstediği yerde eser ve hiç kimse nereden geldiğini, nereye gittiğini bilemez."** diyor. Sanatçılar üzerindeki çekiciliğin bu kadar büyük olması bundandır. Onda her türlü sır, aykırılık, heyecan, aşılama, coşkunluk ve sevgi; hayatın her çeşidi vardır. O, olağanüstü anlayışa başvurur ve ancak içinde anlaşılabileceği, o ruh havasını yaratır.

> **Benim için, o, "Sadece hayal dünyası" ise, âlemin de ayni özden olduğunu hatırlamak büyük bir sevinçtir. Dorian Gray'de, dünyanın büyük cinayetlerinin beyinde olup bittiğini söylemiştim. Doğrusu her şey beyinde olup biter. Şimdi, gözlerimizle görmediğimiz gibi, kulaklarımızla da işitmediğimizi, bunların şöyle böyle doğrulukla, duyularımızdan aldığımız izlemleri götüren araçlar olduğunu biliyoruz. Gelincik beynimizde kırmızıdır, elma beynimizde kokuludur ve tarla kuşu beynimizde öter.**

Bir süredir Hz. İsâ konulu dört şiir üzerinde çalışıyorum. Noel'de Yunanca bir İncil buldum. Her sabah odamı yıkadıktan ve öteberimi temizledikten sonra, İncillerin bir yerinden, rasgele, on iki ayet okuyorum. Bu, güne başlamak için çok güzel bir usûl. Herkes, gürültülü ve düzensiz bir hayat içinde bile, bunu yapmalıdır. Her fırsatta, bitmez tükenmez ve ulu orta yapılan tekrarlar, bizim için, İncillerin, romantik ve sade olan tılsımını, tazeliğini, bozmuştur. Çokluk ve pek kötü okunup tekrarlandığını duyuyoruz. Tekrar ise manevî ve ruhtan olanın zıddıdır. Yunancaya dönünce, insan dar ve karanlık bir evden çıkıp da zambaklarla süslü bir çimenliğe girmiş olduğunu sanıyor.

Hz. İsâ'nın belki harfi harfine kullandığı terimleri kullanmak düşüncesi, bendeki zevki kat kat çoğaltıyor. **Uzun zaman, Hz. İsâ'nın Arâmî dille konuştuğu sanılmıştı.** [37] Renan bile buna inanıyordu.

[37] **Hulki Cevizoğlu:** Mu kıtası ile Mayaların bir ilgisi var mı?

Ama şimdi, bugünün İrlandalıları gibi, Galile köylerinin de iki dil kullandıklarını biliyoruz. Yunanca Fiistinde, baştanbaşa bütün Doğu'da, günlük işler için kullanılmaktaydı. Hz. İsâ'nın gözlerini, çevirisinin çevirisinden okumak hoşuma gitmiyordu. Hiç olmazsa konuşmalarındaki parçalarda, Charmides'in onu dinleyebileceğini; Sokrates'in onunla konuşacağını, Eflâtun'un, onu anlayabileceğini düşünmek ve sonunda şu Yunanca cümleyi söylemesi: "Ben İyi bir Çobanım" (İncil) ne çalışan, ne dokuyan sahraların zambaklarını düşündüğü vakit, şöylece meramını anlatması: **"Kır zambaklarının nasıl büyüdüklerine iyi bakın, ne çalışırlar ve nede iplik eğirirler"— her şey yapıldığı hayatım bitti ve olgunluğunu buldu** — diye haykırdığı vakit, söylediği cümlenin Saint Jean'ın iyice aktardığı gibi olması: **"Tamam oldu."** benim için en büyük zevk oluyor.

İncilleri —özellikle Saint Jean'ı, ya da onun rengini ve adını almış her hangi bir Gnostique'i— okurken, biteviye hayal gücünün maddî ve manevî her hayatın temeli olarak gösterdiğini, ayni zamanda, ona göre hayal gücünün yalnız bir cins sevgi olduğunu ve sevginin de terimin en geniş manasıyla sultan olduğunu görüyorum. Aşağı yukarı altı hafta önce, doktor cezaevinin kara ekmeği ya da peksimedi yerine, bana has ekmek yemeğe izin verdi. Bu, gerçek bir yemiş! Kuru ekmeğin yemiş olabilmesi tuhaf görünür. Benim için bu öyle bir yemiş ki, her yemeğin sonunda, madenden tabağımda kalan ya da masayı kirletmemek için kullanılan sofra bezi üzerine düşen, en ufak kırıntıları bile dikkatle toplayıp yiyorum. Bunu açlıktan yapmıyorum, yediğim yemek bana çok bile geliyor. Ama sadece nasibimden hiç bir şey kaybolmasın, diye yapıyorum. İşte sevgiye böyle değer verilmelidir.

Hz. İsâ'nın bütün büyüleyen kişiler gibi, yalnız güzel gözler söylemek değil, ayni zamanda başkalarına da güzel sözler söyletmek gücü vardı. Saint Marc'ın, bir Yunanlı kadın için anlattığı hikâyeyi çok severim. Hz. İsâ, imanını denemek üzere, bu kadına, Beni İsrail Oğullarının ekmeğini kendisine vermeyeceğini söylediği vakit, o, **masa altındaki küçük köpeklerin çocukların düşürdükleri ekmek kırıntılarıyla geçinirler!** diye cevap veriyor. İnsanların çoğu sevgi ve hayranlık için yaşar, oysaki sevgi ve hayranlıkla yaşamalıyız. Sevilirsek, buna hiç değimli olmadığımızı anlamalıyız. **Hiç bir insan sevilmeğe değmez.** Allah'ın insanı sevmesi, ideal şeylerin İlâhî, düzeninde, ebedî sevginin ebediyen değimli (iliyakatli) olmayanlara verileceği yazılı olduğunu bildirir. Bu cümle çok: acı görünürse, lâyık olabileceklerden başka herkes sevilmeğe lâyıktır diyelim. Aşk öyle kutsal bir şeydir ki, yere diz çökmüş olarak karşılanmalıdır. Ve karşılayanların, dudaklarında yüreklerinde Domine„ non sumdigus **"Ey Rab ben lâyık değilim."** (Meta İncili bölüm: 8.. Ayet: 8) sözü olmalıdır.

(Torun) Osman Mayatepek: Amerikalının yaptığı araştırma ve Tahsin Bey'in ulaştığı nokta var diyor. Hz. İsa'nın son sözlerinin ne olduğunu anlayamıyorlar. İbranice değil. **"Allah'ım Allah'ım! Beni neden yalnız bıraktın?"** diye anlıyorlar. Aynı şey Maya diline göre **"Fenalaşıyorum fenalaşıyorum! Yüzümü karanlık kapladı"** anlamına geliyor. Bu sözler tam Maya lisanı. Hz. İsa Maya lisanını nerden biliyor? Bu tartışılır tabi ama enteresan bir nokta. Maya dilinde mesela "lop", "et" demek. Biz de "lop lop et" deriz demek ki buradan geliyor. Mesela "ulus" kelimesi... Aynı anlamdadır. Başka bir şey Arizona'da bir gölün adı "hava-su" Amerikan Kızılderilisi mesela nerden biliyor bunu?
Hulki Cevizoğlu: Hz İsa'nın bu sözleri ne manaya geliyor sizce?
Osman Mayatepek: Hz. İsa'nın on senesinin nerede geçtiği meçhul. Bir teoriye göre Hz. İsa Hindistan'a gidiyor ve Maya dilini öğreniyor. Gözümüz kapalı böyle bir şeyi kabul etmek zor. Hz. İsa'nın Hindistan'da ne aradığını ben de düşünemiyorum. Ama Tahsin Bey'in bir fikri değil, yapılan araştırmayı sunuyor zaten.

Erişim:
http://www.yg.yenicaggazetesi.com.tr/habergoster.php?haber=77793
http://tr.wikipedia.org/wiki/Tahsin_Mayatepek
Hasan Tahsin Mayatepek, Türk diplomat. Soyadının Mayatepek olmasının nedeni, Maya dilinde tepe sözcüğünün "tepek" olmasından ileri gelir. Diplomat ve iş adamı Osman Mayatepek torunlarındandır.

Eğer gene yazarsam, yani bir sanat eseri verebilirsem üzerinde yazı yazacağım ve kendimi anlatmağa çalışacağım, yalnız iki konu var; biri: **"Hayatta romantik hareketin müjdecisi olarak Hz. İsâ",** öteki: **"Yaşayışla ilgisi bakımından sanat hayatı".**

Şüphesiz birincisi çok çekici, Çünkü Hz. İsâ'da yüksek romantik tipinin prensibini gördükten başka romantik tabiatın kötülüklerini ters zevklerini ve bütün kazalarını görü yorum. **O, insanlara çiçekler gibi yaşamalarını söyleyen ve cümleyi kuran ilk adamdır**. İnsanın varacağı son amaç olarak çocukları almıştır. Onları, büyüklerine örnek gösteriyor. Yetkinlik; bir şeye yararsa, ben de çocukların başlıca yarayacağı şeyin, bu olduğunu düşünmekteydim. Dante insanın ruhunu Allah'tan gelirken: "**bir çocuk gibi gülerek, aylayarak"** anlatır. Hz. İsâ'da ruhlarımızın "a guisâ di fanciulla che piangendo e ridendo pargoleggia" **"Çocuklaşmış bir genç kız gribi, bir anda hem güler, hem ağlar "** olması gerektiğini görmüştü. Hayatın değişik, oynak, kıvrak olduğunu ve her hangi bir şekilde kalıplaşmasının ölüm olduğunu sezmişti. İnsanların maddî ve bayağı çıkarları çok ciddiye almalarını, maddî şeylerden sıyrılmanın önemli bir iş olduğunu ve işle çok uğraşmamalarını söylüyordu: **Kuşlar çalışmıyorlar.** İnsan niçin çalışsın? **"Yarını hiç düşünmeyiniz! Ruh tenden ve beden elbiseden daha değerli değil midir?"** dediği vakit ne eşsizdir. Bir Yunanlı bu son cümleyi kullanabilirdi, Çünkü Yunan duygululuğuyla doludur. Ama ikisini birden, ancak Hz. İsâ söyleyerek, bize olgun şekilde hayatı özetleyebilirdi

Ahlâkı, tam ahlâkın olması gerektiği şekilde, sadece sempatidir. Yalnız şu kelimeleri söyleseydi: **"Suçları affedilmiştir; Çünkü o çok sevdi!"** bunları söylemek ölmeğe değerdi. Adaleti, tam adaletin olması gerektiği gibi bir adalettir. Kötü adam talihsiz olduğu için Cennet'e gidecektir. Onu Cennete göndermek için başka bir sebep tasarlayamıyorum. Akşamın serinliğinde, bağda yalnız bir saat çalışan işçiler, yakıcı güneşin altında bütün gün çalışanların gündeliğini anlıyor. Niçin almasınlar? Belki hiç birisi gündeliği hak etmemiştir. Belki işçiler başka kaliteliydiler. Hz. İsâ, insanları ve bütün dünyayı eşya sanan, cansız, mekanik sıkıcı sistemlere hiç göz yumamaz. Onun için kanun yoktu; her hangi bir adama ya da her hangi bir şeye, sanki dünyada benzer hiç bir şey yokmuş gibi; sadece ayrılar vardı.

> **Romantik sanatı besleyen güç, onun için normal yaşayan en doğru temelidir, başkasını tasarlayamaz. Suç yaparken yakalanan bir kadını getirip, kanunun hükmünü söyleyerek, ne yapmak gerekeceğini sordukları vakit, hiç bir şey duymamış gibi, parmağıyla kum üzerine yazmağa koyuldu. Cevap vermek için sıkıştırılınca, başını kaldırdı ve: "İçinizde günahsız olan ona ilk taşı atsın!" dedi. Böyle bir cümle söylemek, yaşamak zahmetine değer.**

Bütün şair yaradılışlılar gibi, okuyup yazma bilmeyenleri seviyordu. Seziyordu ki, okuyup yazmasız bir kimsenin ruhunda, !her zaman büyük bir düşünceye yer vardır. Ama aptallara özellikle ve öğretimle sersemleştirilmiş olanlara dayanamazdı. Kafası düşüncelerle dolu olan ve hiç birini anlamayan kimseleri; tamimiyle yeni olan bu tipi, Hz. İsâ, bilimin anahtarına; sahip, kendi kullanmağa kabiliyetsiz, ve Allah'ın saltanatının kapısını açmak ihtimallerine rağmen, başkalarına da kullanmayı yasak eden örneği anlattığı vakit; güzelce tarif etmiştir.

Onun başlıca kavgası yobazlarla oldu. Bu, bütün ışık çocuklarının karışması gereken bir savaştır. Yobazlık, Hz. İsâ'nın içinde yaşadığı ve devrin en önemli karakteriydi. Düşüncelere karşı ağır anlayışsızlıklarıyla, can sıkıcı tören severekleriyle, orthodoxie (Dedelerden kalma düşünceler) leriyle, bayağı hırslarıyla, yalnız hayatın kabaca maddeyi üstün tutan yönüne düşkünlükleriyle, kendi hakkındaki düşüncelere ve önemliliklerine imanlarıyla, Hz. İsâ'nın zamanında Kudüs'ün Yahudi'leri, devrimizin İngiliz yobazlığının gerçek şekliydi.

Hz. İsâ "Kutsal" (Respectability, yüksek kişi) lığın **"badanalı mezarları"** ile alay ederek ebediyen bu terimi tespit etti.

[Matta İncilinin yirmi üçüncü bölümünün 27 nci:. âyetine işaret: "Vay size iki yüzlü bilginler ve Fereysîler, (Pharisien, Philistin) zira siz dışarıdan güzel görünüp içeriden ölü kemikleri ve her murdarlıkla dolu olan badanalı kabirlere benzersiniz." Bu deyim Luka İncilinin on birinci bölümünün kırk dördüncü âyetinde şöyledir: Vay size ey ikiyüzlü bilginler ve Fereysîler; zira âdemler bilmeyerek üzerlerinde gezdikleri "belli olmayan kabirler" gibisiniz.]

Maddî başarıyı, aşağı görülecek bir şey diye sayıyordu. Bunda güzel hiç bir şey görünmüyordu. Zenginlik ona göre insan için bir yüktü. Hayatı bir düşünce ya da ahlâk sistemine kurban etmenin lâfını bile duymak istemezdi. İnsanın şekil ve tören için değil, şekil ve törenin insan için olduğunu söylüyordu. Softalığı iğrenilecek ve şüphe edilecek şeylerin örneği olarak aldı. Soğuk insan severlikleri, göze görünmek isteyen sevgiyi, bayağı kimselerin düşkün oldukları boğucu şekle tapmayı, müthiş bir hakaretle açıkladı.

Orthodoxie kelimesinin bizim için, sadece kolay ve budalaca bir uymadır. Oysaki onların elinde ve görüşünde müthiş ve felce uğratan bir baskıydı. Hz. İsâ bunu kesip attı. Ve ortaya koydu ki, yalnız ruhun bir değeri vardır. **Onlara peygamberlerin kitaplarını ve kanunlarını biteviye okumalarına rağmen, ne demek istedikleri hakkında en ufak bir düşünceleri olmadığını göstermekte şeytanca bir zevk duydu. Her günü, belli iş güç olarak değişmez bir görenekle parçalamalarının zıddına olarak, an için yaşamanın büyük önemini söyledi.**

Günahlarından kurtardıkları, yalnız hayatlarındaki güzel anlar için kurtulmuşlardır. Hz. İsâ'yı görünce, Marie Madeleine yedi âşıkından birinin verdiği, kaymak taşından, pahalı vazoyu kırarak O'nun yorgun ve tozlu ayaklarına kokular saçtı. Ve bu tek an yüzünden ebediyen, Cennet'in beyaz gül çelenkleri içinde, Béatrice ile Ruth'ın arasında yer aldı. Philistinisme'in, insanın hayalle aydınlanmamış yönü olması dolayısıyla, Hz. İsâ'nın küçük işaretlerle bize öğrettiği, ömrümüzün her anının güzel ve ruhun her zaman âşıkın sesine dikkatli, sevgilinin gelmesine her vakit hazır bulunması gerektiğidir. O, hayatın bütün güzel etkilerini ışığın görünmesi sayar: Aslında hayal fakültesi dünyanın ışığıdır. Dünya onunla meydana gelmiştir, böyleyken dünya onu anlamasını bilmez. Bunun sebebi, hayal fakültesinin sevginin görünüşü olması ve insanları birbirinden ayıran şeyin sevgi özelliği olmasıdır.

Ama Hz. İsâ, asıl bir suçlu ile olan ilgisinde en doğru manasında romantiktir. **Dünya, her zaman ermişleri sevmiştir. Çünkü onlar Allah'ın olgunluğuna, olabilecek en büyük yakınlıktır.** İlâhî bir içgüdüye uyarak, Hz. İsâ her zaman suçluyu insan olgunluğuna mümkün en büyük yakınlık olarak sevmişe benzer görünüyor. Onun ilk isteği ıstırabı dindirmek olmadığı gibi, insanları da yola getirmek değildi. **Merak uyandıran bir hırsızı, can sıkıcı orta halli bir namuslu adama çevirmek onun hedefi olamazdı.** Zindandakileri rahata eriştirmek ve bu gibi ayni cinsten yeni hareketleri yapabilmek için onun toplum hakkında çok bayağı bir düşüncesi olmalıydı. **Bir tefeciyi bir yobaza çevirmek ona bir kazanç görünmüyordu.** Ama şimdi bile dünyanın

> anlamadığı bir şekilde, günah ve ıstırabı, kendiliklerinden güzel ve kutsal şeylerden ve olgunluk basamaklarından sayıyordu.

Bu, tehlikeli bir düşünce gibi görünmektedir. Doğrusu her büyük düşünce gibi tehlikelidir. Bunun, Hz. İsâ'nın imanı olmasından şüphe edilemez. En doğru iman olmasından ben hiç şüphe etmiyorum.

Her halde günahlının pişman olması gerekir. Ama niçin?

Şu sebepten; başka türlü yaptığını anlayamaz. Pişmanlık anı yola girme anıdır. Belki bundan da çok bir şeydir. Bu, geçmişi değiştirecek bir yoldur. Yunanlılar bunu olmaz sanıyorlardı. Gnomique sözlerinde çokluk **"Tanrılar bile geçmişi değiştiremez."** derler. Hz. İsâ en Bayağı suçlunun bunu yapabileceğini ve yapabileceği tek şey olduğunu ortaya koydu. Sorsalardı, inanıyorum ki, Hz. İsâ, saçıp savuran çocuğun dize düşüp ağladığı anda, rezaletlerini, çirkinleşmesini, hayatında güzel ve kutlu anlara çevirdiğini söyleyecekti. İnsanların çoğu için bu düşünceyi kavramak güçtür. Bunu anlamak için cezaevlerine gitmek gerektiğini söylemeğe cesaret ediyorum Böyleyse, cezaevine gitmek belki zahmete değer.

Hz. İsâ'da, o kadar bulunmaz bir şey var ki... Şafaktan önce yalancı şafaklar, safranları aldatıp, zamanından önce altınlarını savuracak ya da akılsız kuşu ötmeğe ve dişisini çıplak dallar üzerinde yuvalarını yapmağa sürükleyecek, mevsimsiz, güneşli kış günleri olduğu gibi, Hz. İsâ'dan önce de Hıristiyanlar vardı.. Onlara borçlu kalmaklığımız gerekir. **Ama asıl felâket o zamandan beri hiç Hıristiyan yetişmemesindedir. Biri başka: Asizli Fransuva!** Ama. Allah, doğarken ona bir şair ruhu verdi. Ve o da ilk gençliğinde, mistik evlenmede kendisine kadın olarak fakirliği; seçti. Bir şair ruhu ve bir dilenci vücuduyla, olgunluk yolunu güç bulmadı. Hz. İsâ'yı anladı. Böylelikle onun gibi oldu. Asizli Fransuva'nın hayatının gerçek bir Hz. İsâ'nın Taklidi olduğunu anlamaklığımız için Liber Conformitatum'a ihtiyacımız yoktur. Bununla birlikte bir şiir olan Hz. İsâ'nın Taklidi Liber ile karşılaştırılınca sade düz şiir kalır.

Her şey söylenince, doğrusu Hz. İsâ'nın büyüsü, bütünlüğünde bir sanat eserine benzemesindedir. Aslı aranırsa, o bize hiç bir şey öğretmez. Ama yalnız karşısına çıkmakla insan bir şey olur. Her birimizin bu huzura erişmesi yazılıdır. Hayatta en az bir kere, adam Hz. İsâ ile Emmaüs'e (Emvas: Filistinde Yahudiyye'de, Kudüs yakınlarında Hz. İsâ'nın dirildikten sonra öğrencilerine ilk kez göründüğü köy.) kadar birlikte yürür.

Öteki konuya gelince; Sanat Hayatiyle yaşayış formunun ilgisini seçmekliğim elbette size tuhaf gelecektir. Bazı kimseler parmaklarıyla Reading Cezaevini göstererek: **"İşte sanat hayatının götürdüğü yer!"** derler. İyi, ama, bundan da kötü yerlere götürebilirdi. Hayat, kendileri için titiz bir hesaba, yollara ve usullere bağlı, güç bir alavere olan insanlar, her zaman nereye gittiklerini bilirler ve oraya varırlar. Ruhanî dairelerinin kavası ya da zongocu olmak idealiyle davranır ve yerleştikleri çevre neresi olursa olsun, ruhanî çevrelerinin uşağı olurlar; işte o kadar. Milletvekili, zengin bakkal, ünlü avukat, yargıç ya da onlar kadar can sıkıcı ve kendisinden başka bir şey olmak ülküsünü kovalayan, olmak istediğine yoluyla her vakit erişir.

Onun cezası bundadır. Bir maske isteyenler onu takmağa mahkûm olurlar. Ama hayatın dinamik kuvvetleriyle ve kendilerinde bu kuvvetlerin vücut bulduğu adamlarla, iş başka türlüdür. İsteği yalnız kendisi olan adamlar, nereye gittiklerini hiç bilmezler; bilemezler.

Sözün bir manasına göre, Yunan kâhininin dediği gibi, "**kendi kendini tanımak**" gerektir. Bilginin birinci adımı budur. Ama bir insan ruhunun bilinmez olduğunu bilmek, en büyük hikmetin sonudur.

Son sır kendimiziz. Güneşi terazide tarttıktan, ayın dönemlerini ölçtükten, yedi göğün haritasını yıldız yıldız hesaplayarak çizdikten sonra, gene bilinmez olarak benliğimiz kalır. Ruhunun nerelerde dolaştığını kim hesaplayabilir? Oğul babanın eşeklerini aramağa gittiği vakit, Allah adamının kendisini kutsal yağla beklediğini ve kendi ruhunun daha şimdiden bir padişah ruhu olduğunu bilmiyordu.

> Ömrümün sonunda, karakteri hakkında şöyle söyleyebileceğim bir eser yazmak için, yetecek kadar yaşayacağımı sanırım: **“Evet! İşte sanat hayatı insanı nereye götürür!”** En olgun görebildiğim iki hayat, Verlaine ile Prens Kropotkin’in hayatlarıdır. İkisi de zindanda yıllarca kaldılar. Birincisi Dante’den beri ilk Hıristiyan şairdir. Öteki Rusya’dan gelmesi beklenilen beyaz, güzel bir Hz. İsâ ruhuna sahiptir. Dışarıdan, hemen hemen aralıksız gelip çatan, bir sürü azaba rağmen, şu son yedi sekiz ay içinde, bu zindanda, eşya ve insanlar yoluyla ağır basan ve bana bitmez tükenmez derecede yardımı dokunan, yeni bir anlayışla karşılaştım. Bu anlayış üzerimde o kadar tepki yaptı ki, tutukluluğumun birinci yılı, hatırladığıma göre, kısır bir ümitsizlikle, ellerimi ısırıp **“Ne son! Ne acı bir son!”** diye bağırdığım: halde, şimdi ve kendimi yemediğim zamanlar içten ve doğru olarak **“Ne başlangıç! Ne eşsiz başlangıç!”** demeğe çalışıyor ve diyorum. Belki sahiden bu böyledir ve böyle olabilir. Bu durumda, zindanda, herkesin varlığını değiştiren bu yeni kişiliğe çok borçlu olacağım.

Kaynak:

Burhan TOPRAK, Oscar Wilde Hayatı Eşsiz Hikâyeleri Ve Cezaevi Anıları, İstanbul, 1967, s.106-128

Güncel bir kaynak:

Oscar Wilde, De Profundis -Andre, Gide’in Önsözüyle, trc: Roza Hakmen, Can Yayınları, Ocak, 2012

> **de profundis:** "derinliklerden" manasinda gelir. incil'de mezmurlarda de profundis clamavi ad te domine olarak gecer. bizim fatiha suresine elham dememiz gibi, Hristiyanlar da bu sureye (ya da her neyse) de profundis domine derler.

ANDRE GIDE'İN ANILARI VE DÜŞÜNCELERİ İLE OSCAR WİLDE

….

Oscar Wilde beni bir yana çekti; damdan düşer gibi:

“Siz gözlerinizle dinliyorsunuz, dedi, onun için size bu hikâyeyi anlatacağım dedi.

“Narcisse ölünce tarlaların çiçekleri kahroldular ve ırmaktan ona ağlamak için su damlaları istediler. — Irmak onlara “Ah!” diye cevap verdi: “Bütün bu damlalarım gözyaşı olsa, benim bile Narcisse'e ağlamama yetmez: Onu seviyordum! Tarlaların çiçekleri “Ah!” dediler. “Nareisse'i nasıl sevmezdin? O kadar güzeldi!”

— Irmak cevap verdi: O güzel miydi? Onu senden daha iyi kim bilecek? Her gün senin kıyılarına eğilmiş, senin sularına eğilmiş, senin sularında kendi güzelliğini seyrediyordu....” Wilde buraya gelince bir an duruyordu:

— Onu ben severdim; diye cevap verdi ırmak, çünkü benim sularıma eğildiği vakit, onun gözlerinde kendi sularımın gölgesini görürdüm!”

Sonra tuhaf bir kahkaha ile kurularak ekliyordu:

— İşte bu hikâyenin adı: **"Öğrenci"**dir. Kapısı önüne gelmiştik, ayrıldık. Wilde beni gene görüşmeye çağırdı. O yıl ve ertesi yıl onu birçok kez ve her yerde gördüm.

Önce de söylemiştim; Wilde başkaları yanında, şaşırtmak, eğlendirmek gerekince de, kızdırmak için yüzüne bir maske takardı. Hiç dinlemez ve kendisinin olmayan düşüncelere de aldırmazdı. Tek olarak parlamazsa, silinirdi. O zaman, onu yalnızken bulmak mümkündü.

Ama yalnız kalınca başlardı:

— "Dündenberi ne yaptınız?"

O zamanlar yaşayışım hiç aksamadan akıp geçtiği için, anlatacağım şeyin, onu saracak hiç bir yeri olamazdı. Olup biten şeyleri sayıp dökerken bir yandan da Wilde'in kaşlarının çatıldığını görürdüm.

— Sahi yaptıklarınız bu kadarcık mı?

— "Evet!" diye cevap verirdim.

— Söyledikleriniz de hep doğru mu?

— Evet, doğru...

— Öyle ise bunları ne diye sayıp dökmeli? Pekiyi görüyorsunuz: Bunların saran hiçbir yeri yok.

— **Biliniz ki iki dünya vardır: Söz açılmadan var olan dünya: Buna reel dünya derler, çünkü onu görmek için konuşmağa lüzum yoktur. Öteki de sanat âlemi! Söz açılması gereken bu âlemdir; çünkü söz açılmazsa var olamaz.**

"Geçmiş zaman içinde; köyünde masal söylediği için sevilen bir adam vardı. Her sabah köyden çıkardı ve akşam köyüne dönünce, köyün işçileri, bütün gün yorulduktan sonra, hepsi onun yanına toplanır ve derlerdi: Haydi anlat! Bugün ne gördün?

O anlatırdı:

— Ormanda kaval çalan ve küçük Sylvain'leri halka yaparak oynatan bir Faune gördüm.

— Anlat! Daha ne gördün? derlerdi.

— Deniz kıyısına vardığım vakit, dalgaların kırıldığı yerde, yeşil saçlarını altın tarakla tarayan üç Sirene gördüm!

— Ve herkes onu severdi; çünkü onlara masallar söylerdi.

"Bir sabah, her sabahki gibi köyünden çıktı. Ama deniz kıyısına gelince birden üç Sirene gördü; denizin kıyısında ve yeşil saçlarını altın tarakla tarayan üç Sirene!.. Gezinmesini uzattığı için ormana yaklaşınca kaval çalarak Sylvain'leri halka yapıp oynatan, bir Faune gördü... O akşam köyüne vardığı zaman kendisine her akşamki gibi: Haydi! Anlat! Ne gördün? diye sorulunca cevap verdi:

— **Hiç bir şey görmedim!..**

Wilde burada biraz duruyor ve hikâyenin içime sinmesini bekliyor, sonra arkasını getiriyordu:

— **"Sizin dudaklarınızı sevmiyorum. Bu dudaklar asla yalan söylememiş insanların dudakları gibi doğru. Dudaklarınızın eski Yunandaki maske dudakları gibi güzel ve büyük olması için size yalan söylemeyi öğreteceğim."**

"Sanat eserini ve tabiat eserini meydana getiren nedir ve aralarındaki ayrılıklar nedir biliyor musunuz? Zira nergis çiçeği de nihayet bir sanat eseri kadar güzeldir.

— Onları ayıran şey güzelik olamaz. Onları ayıran nedir biliyor musunuz?

— **Sanat eseri her zaman "BİR TEK"tir. Asla süren bir şey doğurmayan tabiat, yaptığı kaybolmasın diye yapısını telâfi eder durur. Birçok nergis çiçeği vardır. İşte bu yüzden her biri ancak bir gün yaşayabilir. Tabiat bir şey yarattı mı biteviye onu yapar. Bir deniz aygırı bilir ki başka denizde**

kendisinin benzeri başka bir deniz aygırı vardır. Allah bir Neron'u, bir Borgia'yı, bir Napolyon'u yarattığı zaman, başka birini bir köşeye kor. O bilinmez, önemi yoktur. Önemli olan birinin başarılı olmasıdır Çünkü Allah adamı yaratır ve adam da sanat eserini yaratır.

"Evet, biliyorum... Bir gün dünya yüzünde sanki tabiat **"BİR TEK"**, gerçekten bir tek şey yaratacakmış gibi bir sıkıntı oldu.

— Ve Hz. İsâ aleyhisselâm dünyaya geldi Evet, iyi biliyorum... Ama dinleyiniz:

"Râmullah'lı Yusuf Hz. İsâ aleyhisselâmın can verdiği Golgota tepesinden indiği akşam, beyaz bir taşın üzerine oturmuş, ağlayan bir delikanlı gördü. Ona yaklaştı ve dedi:

— Tasanın ne kadar büyük olduğunu biliyorum. Elbette bu adam doğru bir adamdı Delikanlı ona cevap verdi:

— Ah, onun için ağlamıyorum. Ağlıyorum, çünkü ben de mucizeler yaptım, Ben de körlerin gözlerini açtım, ben de inmelileri iyi ettim ve ölüleri dirilttim. Ben de yemişsiz incir ağacını kuruttum, suyu şaraba çevirdim... Ve insanlar beni Çarmıha germediler."

Böylece Oscar Wilde'ın sembolik rolüne inanmış bulunduğunu birçok kereler görmüş oldum.

Dinsiz Wilde'ı İncil rahatsız ediyor, kaygılarla kıvrandırıyordu. Hz. İsâ aleyhisselâmın mucizelerini affedemiyordu. Dinsizin mucizesi sanat eseridir: Hıristiyanlık ise onu aşıyordu. Sanattaki her kuvvetli *Irrealisme* hayatta imanlı bir *Realisme'i* icap ettirir.

Onun en dâhice akınları, çekinilecek alayları, iki ahlâkı, yeni puta tapan Naturalisme ile Hıristiyan İdealisme'ini karşılattırmak ve sonuncusunu her mânadan boşaltmak içindi.

"Hz. İsâ aleyhisselâm; Nasıra'ya döndüğü vakit; diye anlatıyordu; Nasıra, o kadar değişmiş idi ki kendi memleketini tanıyamadı. Koynunda yaşadığı Nasıra haykırışlar ve gözyaşları ile dolu idi. Hâlbuki bu şehir kahkahalarla dolup taşıyordu. Ve Hz. İsâ aleyhisselâm şehre girince bir sürü çiçek taşıyan; mermerden bir evin, mermerden merdivenlerine doğru koşan köleler gördü. Hz. İsâ aleyhisselâm eve girdi; donuk akik renginde bir salonun dibinde kızıl atlastan bir yatağa uzanmış ve çözük saçları kırmızı güllere karışmış, dudakları şaraptan kırmızılaşmış bir adam gördü. Hz. İsâ aleyhisselâm ona sokuldu; omuzunu tuttu ve dedi:

— **Niye bu hayatı sürüyorsun?** Adam döndü, onu tanıdı ve dedi:

— Ben cüzamlı idim, beni iyi ettin. Şimdi nasıl başka türlü yaşayabilirim?

"Hz. İsâ aleyhisselâm bu evden çıktı ve sokakta, yüzünü boyamış, elbisesi işlemeli, ayakkabıları incilerle süslü bir kadına rastladı. Bu kadının arkasından elbisesi iki renkli ve av peşinden gider gibi yavaş yavaş yürüyen bir adam geliyordu. Kadının yüzü bir Tanrıça yüzü kadar güzel olduğu gibi, delikanlının gözleri de isteklerle parlıyordu. Hz. İsâ aleyhisselâm bu adama yaklaştı, omuzunu tuttu ve dedi:

— **Niye bu kadını kovalıyorsun ve ona böyle bakıyorsun?** Adam döndü, onu tanıdı ve cevap verdi:

— Ben kördüm, beni iyi ettin. Şimdi başka neye bakabilirim?

Ve Hz. İsâ aleyhisselâm kadına sokuldu:

— **Tuttuğun bu yol, dedi, suç yoludur. Niye bu yoldan gidiyorsun?** Kadın onu tanıdı ve gülerek dedi:

— Tuttuğum yol zevklidir ve sen benim bütün suçlarımı affettin!...

"O zaman Hz. İsâ aleyhisselâm, yüreğinin yas ile dolduğunu sezdi ve bu şehri bırakıp gitmek istedi, Fakat çıkarken, şehrin hendekleri kenarında ağlayan bir genç adam gördü; ona yaklaştı. Saçlarının kıvırcıklarını tutarak:

— **Dostum, niye ağlıyorsun?** dedi.

“Genç adam gözlerini kaldırdı; onu tanıdı ve cevap verdi:

— Ben ölmüştüm, sen beni yeniden dirilttin, şimdi hayatımda ağlamaktan başka ne yapabilirim?

****

Başka bir gün Wilde:

—”Size bir sır söyleyeyim mi?” diye başlıyordu. Heredia'nın evindeydik. Kalabalık salonun ortasında beni bir yana çekmişti.

— “**Bir sır... ama bunu kimseye söylemeyeceğinize söz veriniz!...**

Biliyor musunuz Hz. İsâ aleyhisselâm annesini niye sevmiyordu?”

Bu söz, kulağıma yavaş sesle, nerede ise utançla söylenmişti. Wilde burada küçük bir durak yapıyor, kolumu yakalıyor, geriye çekiliyor; sonra kahkahalarını koyuvererek birdenbire:

— **“Çünkü kız oğlan kızdı!”** diyordu. Ruhun ayağını dolaştıracak olan en garip hikâyelerinden birisini daha anlatmama göz yumulsun ve Wilde'in kafasından pek az yaratılmışa benzeyen gelişmeyi de anlayabilen anlasın.

****

“... Sonra Allah Teâlâ'nın Adalet Evi'nde büyük bir sessizlik oldu.

— Suçlunun ruhu Allah'ın önünde çırçıplak ilerledi. Ve Allah suçlunun ömür defterini açtı:

— Elbette senin yaşayışın çok kötüydü: Sen..(Bunun arkasından eşsiz suçların sıralanması geliyordu.) Bütün bunları yaptığın için seni Cehenneme göndereceğim.

— Beni Cehenneme göndermezsin!

— **Seni niye Cehenneme gönderemiyeyim?**

— ÇÜNKÜ BEN BÜTÜN ÖMRÜMCE ORADA YAŞADIM. BUNUN ÜZERİNE ALLAH'IN ADALET EVİNDE BÜYÜK BİR SESSİZLİK OLDU.

— Peki, mademki seni Cehenneme gönderemiyorum, o halde Cennete göndereceğim.

— Beni Cennete gönderemezsin!

— **Seni niye Cennete gönderemiyeyim?**

— Çünkü onu hiç gözümün önüne getiremedim! Ve Allah’ın Adalet Evi’ne büyük bir sessizlik

İndi.

***

Bir sabah Wilde, “düşüncelerini daha iyi gizlemek üzere güzel hikâyeler yarattığı” için kendisini “kutlayan, oldukça kalın kafalı bir eleştirmecinin yazısını okumak üzere bana gazeteyi uzattı... **“Sanıyorlar ki, diyordu, her düşünce çıplak doğar”.** Hikâyeden başka türlü düşünensiyeceğime akıl erdiremiyorlar. Heykelci düşüncesini mermere geçirmeyi aramaz; doğrudan doğruya mermerde, düşünür. **“Ancak tunçta düşünebilen bir adam”** vardı. Bir gün bu adamın içine **“Bir ân süren zevk”**in heykelini yapmak isteği doğdu. Tunç aramak için yola düştü, bütün dünyayı dolaştı. Çünkü o, yalnız tunçla ve tunçta düşünebiliyordu.”Ama dünyanın tuncu bitmişti.

—Bütün bir hayat süren ıstırap— heykelinin tuncundan başka tunç bulmak mümkün olmadı. Oysaki bu heykeli, o, kendi elleriyle yapmış ve hayatta biricik sevdiği varlığın kabri üstüne dikmişti. En çok sevdiği bu gömülü varlığın kabri üzerine, bu heykeli, ölmeyen insan sevgisine bir işaret ve uzayıp giden insan ıstırabına bir sembol olsun diye dikmişti. İmdi bütün dünyada bu heykelinin tuncundan başka tunç yoktu. Adam düşüncesini söyleyemezse çıldıracağını anladı.

“Ve bu ıstırap heykelini —Bütün bir hayat süren ıztırap— heykelini kırdı, eritti ve onunla zevkin, —

Bir an süren zevkin heykelini yaptı.”

****

Wilde **sanatçının kaderine ve düşüncesinin insandan kuvvetli olduğuna inanıyordu**.

— “İki türlü: sanatçı vardır, diyordu, cevap getirenler ve soru soranlar. Sanatçı cevap verenlerden mi, soru soranlardan mı olduğunu bilmelidir. Zira soran asla cevap veren değildir. Bekleyen ve uzun zaman anlaşılmayan eserler vardır. Bunlar henüz ortaya atılmayan sorulara cevap getirenlerdir. Çünkü soru cevaptan çok kez korkunç biçimde geç gelir”. Ve daha ekliyordu:

—”RUH GÖVDEDE İHTİYAR OLARAK DOĞAR; GÖVDE RUHU GENÇLEŞTİRMEK İÇİN İHTİYARLAR. EFLÂTUN SOKRAT'IN GENÇLİĞİDİR..” ,

Bundan sonra üç yıl onu görmedim.

Burada acı hâtıralar başlıyor.

Wilde'in başarılarıyla birlikte! (Londra'da üç tiyatroda birden eserleri oynamaktaydı) bazılarını gülümseterek öfkelendiren, bazılarını henüz öfkelendirmeyen, ona kötü âdetler yüklemekte olan, sonu gelmeyen bir dedikodu da yayılıp büyüyordu. Aslında bu âdetleri az sakladığı, aksine olarak yaydığı ileri sürülüyordu. Kimisi bu hareketleri cesaretle, kimisi eynisme ile kimisi de yapmacık olarak yaptığını söylüyorlardı.)(Bu dedikoduları şaşırarak dinliyordum. Wilde ile tanışalıdan beri, o, beni hiç, hiç bir şüpheye düşürmemişti. Ama, ölçülü davranarak birçok eski arkadaşları ondan kaçıyorlardı. Onu açıkça tanımazlıktan geliyorlar, ona rastlamayı da istemiyorlardı.

Beklenmeyen bir karşılaşma yeniden yollarımızı birleştirdi. 1895'in kasımındaydı. Tasalı bir gönül beni uzaklara gitmeye sürüklüyordu. Yerlerin yeniliğinden çok, yalnızlık arıyordum. Havalar çok kötüydü. Cezayir'den Blidah'ya kaçmıştım. Blidah'yı bırakıp Biskra'ya gitmeğe hazırlanıyordum Otelden çıkacağım sırada işsizlikten gelen bir merakla yolcu adlarının yazılı olduğu kara tahtaya baktım, ne göreyim? Adımın yanında —işin tuhafı— Wilde'in adı... Yalnızlığa susamış olduğumu söylemiştim: süngeri aldım, adımı sildim.

Daha istasyona varmadan, bu yaptığım işte biraz alçaklık gizli olup olmadığından emin değildim, hemen geriye dönerek, bavullarımı yukarıya çıkarttım ve adımı tahtaya yazdım.

Kendisini görmediğim üç yıldan beri (Çünkü bir yıl önce Floransa'da ufak bir karşılaşmayı görüşmek sayamam) Wilde elbette değişmişti. Bakışlarında daha az yumuşaklık, gülüşünde tuhaf bir kısıklık ve sevincinde zorakilik vardı. Yaranmak, sevilmek için hem kendisine güveniyor, hem de buna varmaya az hevesli görünüyordu. Sertleşmiş, irileşmişi, küstahlığı artmış gibiydi. Ve artık hikâye anlatmaz olmuştu. Kendisi için kaldığım bu bir kaç gün içinde Wilde'den en ufak bir hikâye söküp alamadım.

İlkin onu Cezayir'de gördüğüme şaşırıyordum:

— “Ha... Çünkü dedi; şimdi sanat eserinden kaçıyorum Yalnız güneşe tapmak istiyorum... Seziyor musunuz ki güneş düşünceden iğreniyor; güneş düşünceyi biteviye kovuyor ve onu gölgelere sığınmağa zorluyor.

Güneşe tapmak, ah! Yaşamaya tapmaktı. Wilde'ın lirik tapınması azgın ve korkunç oluyordu. Bir kader onu çeviriyordu. Ondan kurtulamıyor ve kurtulmak istemiyordu. Bütün dikkatini, faziletini, talihini şiddetlendirmeğe ve kendi kendini kızıştırmaya harcıyor gibiydi. Zevklere ödeve koşar gibi koşuyordu. **“Benim vazifem, olabildiği kadar çılgınca eğlenmektir.”** diyordu. Sonraları Nietzsche beni daha az şaşırtmıştı, çünkü daha önce Wilde'in:

— **“Mutluluk değil! Mutluluk değil, zevk! Her zaman zevkin en trajiğini istemeli...”** dediğini duymuştum.

Cezayir sokaklarında, önünden, arkasından giden ya da dört yanını kuşatmış bir sürü aylaklarla dolaşıyordu; her biriyle ayrı ayrı konuşuyor, hepsine sevinçle bakıyor ve parolasını onlara dağıtıp savuruyordu.

— Bana **“Bu şehri iyice baştan çıkardığımı sanırım!”** diyordu. Flaubert'e, en çok dilediği ün hangisidir, diye sorulduğu vakit söylediği espiriyi hatırlıyorum.

— **“Ahlâk bozanlık ünü!”**

Bütün bu şeylerin karşısında şaşkınlık, imrenme ve korku ile donup kalıyordum. Sarsılan durumunu, ona karşı beslenen kinleri, saldırışları, atılgan sevincinin altında nasıl kara' bir tasa gizlediğini biliyordum . Londra'ya dönmekten söz açıyordu; Marquis de Queensbury ona küfrediyor, meydan okuyor ve onu kaçmakla suçlandırıyordu.

— Peki İngiltere'ye dönerseniz ne olacak? diye sordum. Göze aldığınız tehlikeyi biliyor musunuz?

— İnsan kendisini bekleyen tehlikeyi asla bilmemelidir... Dostlarım çok tuhaf; bana ölçüden bahsediyorlar. Ölçü! Ama benim ölçüm olabilir mi? Bu, gerilemek olur. Olabildiği kadar ileri gitmem gerek... Daha ileri gidemem... Mutlaka bir şey olmalı!.. Başka bir şey...”

Wilde ertesi gün gemiye bindi. Hikâyenin gerisi belli. Bu "Başka şey" Hard labour oldu' [38]

Kaynak:

Burhan TOPRAK, Oscar Wilde Hayatı Eşsiz Hikâyeleri Ve Cezaevi Anıları, İstanbul, 1967, s.10-23

[38] Anlattığım son fıkraları ne düzdüm, ne de bir yanını değiştirdim; Wilde'in sözleri ezberimde, daha doğrusu kulağımdadır. İlkin, Wilde'ın kendi önünde gerçekten cezaevini dikilmiş olarak gördüğünü ileri sürmüyorum. Ama birdenbire Oscar Wilde'ı dâvacılıktan suçlu yerine düşüren ve Londra'yı şaşkınlıklar işinde bırakıp, altüst eden, hiç beklenilmeyen olayın kendisine büyük bir şaşkınlık vermediğine inanıyorum. Onu artık sadece bir maskara, bir hokkabaz saymak isteyen gazeteler, onun savunmasındaki durumu, her türlü mânayı silecek kadar, keyiflerine göre değiştirdiler. Belki ileride bir gün bu korkunç dâvayı iğrenç çamurunun altından çıkarmak yerinde bir şey olacaktır.

DORİAN GRAY'İN PORTRESİ - "SATILMIŞ BİR RUHUN HİKÂYESİ"

"İnsanın kötü huylarıyla erdemleri, sanatçı için bir sanat hammaddesidir."

Dorian Gray saf ve yakışıklıdır. Basil Hallward'a sanatı için modellik rolünü üstlenirken; ressamın hayranlığını kazanacak, hatta tapınılacak kadar bir güzellikle temsil edilir. Ama kendi portresi ve şeytanın avukatı rolünü üstlenmiş **Lord Henry** saflığının ırzına geçer. Dorian Gray için Gençlik ve güzellik, bu dünyadaki tek erdemdir. Artık; günah ve kötülük ise zevkin çekim gücüyle hayatının anlamına dönüşüverir.

> **"Hissedilerek çizilmiş her portre ressamın bir portresidir, modelin değil. Modelin orada bulunması yalnızca resmin yapılmasına yol açan rastlantı, bahanedir. Ressamın gözler önüne serdiği kişi o değildir; tersine, renkli tuvalin üzerinde açılanan, ressamın kendi kişiliğidir."**

Dorian Gray de onu tuvale aktaran ressam için, yalnızca onu yaratıcılığa iten bir güdüdür. **Dorian Gray içinse ihtiyarlaşıp çirkinleştiğinde sonsuza dek genç kalacak bir aynadır ve Gray ruhunu bile satmaya razıdır o resimle yer değiştirebilmek için. Keşke sonsuza kadar genç ve muktedir kalacak olan o olsaydı…**

> **"Riyaset sevdası bir marazdır ki devası yoktur."**
>
> **"İnsanlara hükmetmek, cinsel birleşmekten yetmiş kat daha fazla haz verir."**

Resmine ve iktidarına odaklanan Dorian Gray, zamanla sonsuz gençlik karşısında ruhun satan ve sonucu olarak portreye her baktığında ruhunun ölmüş olmasından korkan bir vicdana dönüşür. **Vicdanını yansıtan portre her günahıyla, şeytanın ayak seslerine uydurduğu her melodiyle daha da çirkinleşmektedir.** Portre sahibinin günahlarının alçaltıcı etkisinin bir simgesidir. Ve resim bekâretini kaybetmiş bir sanat eseri olarak, bir odaya kilitlenir. Onu tek gören yaratıcısı ve ressamı Basil Hallward ise, Dorian tarafından öldürülür. Dorian'a aşık olan kadın (Sibyl) intihara sürüklenir. Artık o emsalsiz güzellik, Londra sokaklarının en karanlık sohbetlerinin nesnesi olmuştur. Dorian Gray, Ahlaksızlıklarına rağmen, ama hala yakışıklı kalabilmektedir. Hayat onun için sanatların en yücesidir. **Ancak Dorian bir ölüm makinesi olmuştur.**

Wilde diyor ki;

> **"Benim için, o, "Sadece hayal dünyası" ise, âlemin de ayni özden olduğunu hatırlamak büyük bir sevinçtir. Dorian Gray'de, dünyanın büyük cinayetlerinin beyinde olup bittiğini söylemiştim. Doğrusu her şey beyinde olup biter. Şimdi, gözlerimizle görmediğimiz gibi, kulaklarımızla da işitmediğimizi, bunların şöyle böyle doğrulukla, duyularımızdan aldığımız izlemleri götüren araçlar olduğunu biliyoruz. Gelincik beynimizde kırmızıdır, elma beynimizde kokuludur ve tarla kuşu beynimizde öter."** [39]

Günümüz insanının beyninde biten hayal, entrika, hırsalar portredeki gibi açığa salınsa idi ne çok çirkin olurdu. Dorian gibi insanlar sağduyu yüzünden kaybedeceğim diyerek hayat fırsatlarını kollamaktadırlar. Ve **"Hayat bir andır. Ötesi yoktur. Bu yüzden onu en güçlü alevimizle yakıp kül etmeliyiz." "Hep böyle rahat, genç, zengin vb. görünemeyeceksek ve kalmayacaksak, yeri geldiğinde günah işlemek, ruhumuzu Şeytan'ın sunağına yatırmaktan kimlerin haberi olabilir ki, bu halde kalmak için bir şeyler yapamalı değil miyiz?"** Demektedirler.

Al Capone'nun suç mazeretininde bundan pek farkı yoktur.

> **"Çocukken her akşam yatmadan önce ve aklıma geldiği her an Tanrı'ya bana bir bisiklet vermesi için dua ederdim. Bir gün Tanrı'nın çalışma tarzının bu olmadığını**

---

[39] Kaynak:
Burhan TOPRAK, Oscar Wilde HayatıEssiz Hikâyeleri Ve Cezaevi Anıları, İstanbul, 1967,s.118

anladım. Ertesi gün gittim kendime yeni bir bisiklet çaldım ve her akşam yatmadan önce Tanrı'ya günahlarımı affetmesi için dua ettim. „

İnsanların bir kısmı tüm hayatlarını özveriyle **"Tanrı korkusu ya da daha beteri, rezalet korkusu"** duyarak yaşarken, bazıları yalnızca arzularını yaşayamamaktan korkar olmuşlardır. Öyle ki gerçekçilik **"Hayattan çok daha Tiyatro'da kalmış gibidir."**

Wilde'ın Dorian Gray'in Portre'si toplumun aykırı saydığı şeyleri, ayıplarını en şahane biçimde bize açıklamaktadır. Bu romanda memleketin sahne dışında oynanan tiyatro sahnelerini, erkeklerin ve kadınların yaşam standartlarını, tiyatro da portakal yemeye zorlanan alt tabaka insanlarıyla aslında geçmişi dikizleyebilen bir dürbündür.

Dorian Gray'e hayat, aslında kötü giden bir provadır ve gibi bir an gelir, dayanılmaz bir hal alır. Kendi canına kıymak bir kurtuluştur. **Gerçek şeklini gizlemek adına günahın zehrini içer** ve bu kitap gibi sonu ölümcül bir intihar olur…

Gerçek şudur ki, "Hayatı ahlaksızlıklarla dolu olanın günün birinde yaptıklarının bir bedeli olacağını bilmelidir."

"Günahlar insanı köleleştirir. Özgür, masum, iyi biri olmak için insana kendisinden başka kimse yardım edemez."

"Prens'in Açıklanmış Sırları İle İktidâr " siyasî dehâ **Niccoló Machiavelli**'(1469-1527) diyor ki;

"Modern hayatta insanlar geçmişte olduğundan daha rahat yalan söylüyor. Araştırmalarım, insanların yalanlarını yüzlerine vurduğunuzda pek de pişmanlık göstermediklerini ortaya koyuyorlar. Çünkü toplum bunu artık eskisi gibi yadırgamıyor."

"Yalan işimize yarıyor Çünkü insanlar kendileri hakkında yalan şeyler duymayı istiyoruz; çok iyi göründüklerini, bizim onların söylediklerine katıldığımızı, çok başarılı olduklarını… Yani çoğu zaman sırf kibar olmak ve aradaki ilişkiyi iyi tutmak için yalan söylüyoruz. Bu tür yalanları insanlar, diğer yalanlardan 10-20 kat daha fazla söylüyorlar."

"Bazı durumlarda da bize diğerlerinin yanında bir avantaj sağladığı için yalana başvuruyoruz; onları inanmalarını istediğimiz şeye ikna etmek için bunu yapıyoruz. Kısacası yalan, istediğimizi almak için kullandığımız bir sosyal taktik."

DORİAN GRAY (2009)

Yönetmen: Oliver Parker

Ülke: İngiltere

Tür: Dram , Fantastik , Gerilim

Vizyon Tarihi: 09 Eylül 2009 (İrlanda)

Süre: 112 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: Toby Finlay , Oscar Wilde

Müzik: Charlie Mole

Görüntü Yönetmeni: Roger Pratt

Yapımcılar: Paul Brett , Simon Fawcett , Alexandra Ferguson ,

Oyuncular: Colin Firth, John Hollingworth, Caroline Goodall, Nathan Rosen, Jeff Lipman

Özet:

Lord Henry ile Dorian'ın karşılıklı etkileşimleri, Dorian'ın kendini giderek kötüye, şeytani olana, hazcılığa adaması filmin eksenini oluşturmaktadır. Son derece saf ve yakışıklı Dorian'daki değişim, Lord Henry'nin sözleriyle ve Dorian'ın kendi portresinde kendi güzelliğini keşfetmesiyle başlar. Lord Henry'nin etkisiyle kötülüğün ve zevkin çekimine kapılan, dünyada gençlik ve güzellikten önemli bir şey olmadığına inanan Dorian için heyecan, kötülükte ve günahtadır; iyilik ve erdemse sıkıcıdır, edilgendir. İyiliği temsil eden Basil'in Dorian'a duyduğu saf tutkuda eşcinsellik öğeleri açıkça hissedilir. Dorian'ın büyük sırrını, portredeki değişimi gören yalnızca Basil olur. Portreye odaklanan, sonsuz gençlik karşısında ruhunu satan ve ruhunun ölmüş olmasından korkan Dorian için kurtuluş var mıdır?

Özellikle bir genç adamın büyümesini, eğitimini, gelişimini, kendini ve inançlarını keşfetmesini işleyen Dorian Gray'in Portresi için Oscar Wilde, **"bir ruhun hikâyesi'** demiştir.

YALÇIN KÜÇÜK YAZILARINDAN

"AFORİZMALAR"DAN

- Tanrılar ortak olamadıkları için sevemezler ve uzak oldukları için de sevilmezler.
- İnsanların hiçbir zaman tanrılaşmamasını ve tanrıya benzememesini diliyorum.
- Tanrı olmak, insanlıktan çıkmaktır.
- Felsefe, kuşku; politika, ret ile başlar.
- Serüvenci yürüyüşün ilk sözü "la ilahe" olmak durumundadır. Tanrı yoktur, anlamına geliyor. Politikada ilk adım reddir. İkinci adım "illallah" olmak zorundadır. Allah Teâlâ'dan başka, anlamına geliyor.

Politikada, ilk ve ikinci söz, "la ilahe illallah" oluyor. Allah'tan başka tanrı yoktur, anlamını veriyor. Bu, benim bulduğum, benim yarattığım tanrıdan başka tanrı olamayacaktır, anlamına geliyor; politika var olan bütün tanrıları ret ile kendi tanrını yaratıp bulma serüveni olarak ortala çıkıyor.

- Bugün kadın, bir eğilim olarak, kurtuluşuna değil "küçük insan" olmaya koşuyor, kurtuluşunu erkeği taklide bağlayan bir illüzyona sarılıyor. Kadının kurtuluşu küçük insanı hedef almakta değil, yeni insanı yaratmadadır. Kadının kurtuluşu erkeğe yetişip geçmekte değil, erkeğin üzerinden sıçramakta yatmaktadır.

Kadın, yeni kişiliğini yarattığı zaman kendisini ve erkeği de kurtarabilir. Nasıl?

İpuçları mutlaka toplumda vardır. Yöntemi. tekelsi düzenin getirdiği sınırları, toplumdaki ipuçlarına dayanarak akıl ve sevgiyle aşmadadır. Bütün özgürlükleri, sevgiyle zorlamaktan geçiyor. Çok söylenmiştir ve bir kez daha söylemek gerekiyor. Bu düzende, tekeliyette kadının kurtuluşu imkansızdır.

Tekeliyet, insanı çökertme üzerinedir. Ve kadın, insan olduğunu unutmamak zorundadır.

Sorular.

- Bir: Neden tekstil işçileri kadındır?

İki: Neden bütün banka çalışanları kadındır?

Üç: Neden bütün telefon operatörleri kadındır?

Çünkü bu işler, İngilizce sözcükle pek "tedious" sıkıcı vc boğucu işlerdir, yaratıcılık ve itiraz istemiyor ve kadın geliştiğini iddia ederek boş bir kuruntuyla avunurken, kütlesel olarak tabi yaratık haline düş-mek durumundadır.

Dört: İşte bu yüzden, televizyonlar, bir kadın mesleği haline gelmiştir. Aydın Doğan ın "**benim kanalım**" diye övündüğü kanallar teenager ve itaatkarlar kızlarla doludur.

Beş: İşte bu nedenle Mütareke Matbuatında köşeleri genç hanımlar tutuyor; kadının yükselişini değil, düzenin en uyumlu vidalarını oynuyorlar.

Çevremize bilimsel bakabiliyor muyuz? Ciddi bakmayı, kast ediyorum.

Kaynak:
Yalçın KÜÇÜK, Aforizmalar, 2. Baskı, Ankara 2008

Diğer Yazılardan

TÜRKİYEDE ÇEVİRİ VAR MI?

İki noktayı üstüste yazmak zorundayım; **birincisi kişiseldir.** Bir yüksek öğretim kuramımda master düzeyinde kabul sınavı yapıyorduk ve bir jüri olarak çalışıyorduk. Sıra bir adaya geldi; benim genç arkadaşımdı, öğrencimdi ve politik olarak da bana yakın olmaya çalışıyordu. Bugün önemli bir yerdedir; hâlâ arkadaşım sayıyorum, o zaman master programına kabul edilmesinin doğru olmayacağını söylemiştim. Gerekçe olarak da yakından tanıdığımı, bir programın gerektirdiği çabayı gösteremeyeceğini ileri sürmüştüm; diğer jüri üyesi arkadaşlarım pek şaşırdılar. Birisi, şaşkınlıkla, "peki" dedi, bu adayın şanssızlığı sizin tanımanız mı? Gerçekten de, ya diğer adaylar, benim tanıdığım genç arkadaşımdan daha az gayretiyseler; bunu hiç düşünmemiştim ve buna da ben şaşırdım.

Bunu şu nedenle hatırlıyor ve yazıyorum: **Fatoş Dilber**'in şanssızlığı benim Charles Chaplin'e ilgi duymamdır. Fırsatım olsa Chaplin'i yazmak istiyorum; bu nedenle, Afa yayınları arasında çıkan Fatoş Dilber'in çevirdiği, Chaplin'in otobiyogragisini okumayı denedim. Hem benim ve hem de Fatoş Dilber adına ne büyük talihsizlik! Önce bu Hanım'ın İngilizce bildiğini, ancak Türkçe bilmediğini düşündüm; sonra bildiği İngilizce'nin de ancak, **"how are you?"** ya da **"give me a box of matches"** düzeyinde kaldığına karar verdim. **Amerika ve İngiltere'de bakkal ile çok iyi anlaşabilen, ancak gazete okuyamayan pek çok öğretim üyesi görmüştüm.** Sokakta karşılaştığı bir İngiliz ile üçbeş cümle söyleşebiliyorlardı; televizyonun temel haber bülteninden bir tek sözcük bile anlamıyorlardı. Dilber'in İngilizcesi bu düzeyde olmalıdır.

Yazık, donmuş havuca alışmış bir halkı donmamış havuca nasıl çevireceğiz; hep bunları düşünüyorum. Donmuş havuç bir tür yumuşak odundur; bunu havuç sanan bir halka, havucu nasıl anlatacağız, benim sorunlarımdan birisi budur. Yazık ve pek yazık; bu Afa Yayınevinde bu çeviriyi böyle yayınlarken hiç kimsenin vicdanı sızlamıyor mu? Bu ikinci noktadır.

Yazık ve çok yazık: Peki bütün bunları neden benden başka kimse görmüyor?

"Doktordan millerce uzakta olduklarından ve her zamanki kısır döngü söz konusu olduğundan, genç adam mendiliyle yılanın soktuğu yeri sıkıca sararak kan dolaşımını engellemeye çalışır. Ani bir hareketle kızı kucaklayıp ayağa kaldırır, eteğini yırtarcasına çıkarır, sonra da kızı kameranın o acımasız ışığından uzaklaştırarak hafifçe öne doğru eğer ve ağzını yılanın soktuğu yere dayayarak zehiri emip yere tükürür. Bu işlemin sonucu olarak da kız onunla evlenir"[40] Sabırla okumamı sürdürürken bu paragrafa geldim ve artık takıldım. Öyle anlaşılıyor; ya benden başka okuyan ya da benden başka takılan bulunmuyor.

Kısaca hikaye şudur: Gloria Svvanson, tropikal bir ormanda at üzerinde gezerken iner ve çiçekleri incelemeye başlar, bu sırada, birden bağırmaya başlar, göğsünü avuçlar, haykırır. Yakışıklı ve evli Gloria'nın aşkla sevdiği Tommy birden peyda olur, Gloria, "yılan soktu" der, Tommy "nereden" diye sorar, çeviriye göre "Gloria arka tarafını gösterir", bundan sonra sıra aktardığım paragrafa gelir; bu paragraf bende odun etkisi yaptı ve yutamayacağımı anladım. Bunun üzerine Chaplin'in anılarının aslını bulmayı denedim.

Yılan sokunca "kısır döngü" nasıl çıkar; bunu anlamadım. İngilizce "vicous circle", kavramsal bir deyiştir; eskiden "fasit daire" olarak çevriliyordu. Verimlilik düşükse, gelir düşüktür, gelir düşükse tasarruf azdır, tasarruf azsa yatarım düzeyi düşüktür, yatırım düzeyi düşükse verimlilik düşüktür; kısır döngü bu ve benzeri ardışık etkilenmelerde ortaya çıkıyor. Yılan sokunca kısır döngü nasıl oluyor; takıldım, durdum. Dilber Hanım'ın karıştırdığından kaygılandım; genç adamın yılanın soktuğu yeri sıkıca sarmasına da fazla sevinemedim. Çünkü yılanın soktuğu yer sarılmaz; yılanın soktuğu yerin iki çevresi sarılır ve mendil ya da bez burkulur. Güzel; ancak yılanın soktuğu yerin çevresi sarıldıktan sonra, genç adam, neden ve "ani bir hareketle" kızı kucaklıyor ve neden kızın eteğini çıkarıyor, bunu da anlamadım. Yoksa, yılan sokmuş Gloria'nın acısından yararlanarak... Aklıma kötülükler geliyor;

[40] CharJes Chaplin, Hayatımın Hikâyesi, Afa Yayınları, Fatoş dilber Çevirisi, İstanbul 1991, s. 186.

yılanın soktuğu yer mendille sarıldıktan sonra ansızın kucaklama ve etekliğin yırtılması insanı şaşırtıyor. İnsan, "yoksa Tommy yılandan cesaret alarak...."; böyle kötü kötü düşünüyor.

Bu arada bir parantez açmalıyım; anıların çevirmeni Fatoş Dilber Hanım'ın İngilizce konuşan bir ülkede yaşadığını bir hipotez olarak ortaya koyuyorum. Ancak eğer gerçekten yaşadıysa karşı cinsle ve İngilizce ile hiçbir yakınlığı olmadığına kesin hükmedebiliyorum. Çünkü Dilber Hanım, İngilizce, göğüs ile "popo"yu birbirine karıştırıyor. Yılanın Gloria'yı arkasından soktuğunu yazıyor; yakışıklı Tommy, "nereyi?" soktuğunu sorunca, "Gloria arka tarafını gösterir" diye yazıyor. Daha yukarıda da "zehirli bir yılan onu arkasından sokar" diye belirtiyor; Fatoş Hanım, İngilizce arka ile önü birbirine kanştırıyor. Gerçekten de Chaplin, yılan için, **"bites her right on the bosom"** diye yazıyor.[41] Fatoş Hanım'ın, "Gloria arka tarafını gösterir" dediği yerde, İngilizce, **"she points to her bosom"** ifadesi yer alıyor.

İngilizce "bosom" sözcüğü, "göğüs" ya da "sine" demektir. "Bottom" sözcüğü, "arka" ya da "dip" ya da insan söz konusu olunca ve kibarca "popo" daha çok da "kıç" anlamına geliyor. Dilber, bosom'ı bottom olarak anlıyor. Kıç ile göğsü karıştırıyor.

Ah bu eski solcular; kapitalist oldukları zaman en acımasızı ve en sömürücüsü oluyorlar. Afa Yayınevi, İngilizce'de "kıç" ile "göğüs" sözcüklerini karıştıran ve bunları bilmeyen birisine Chaplin anıları çevirisi ısmarlıyor; kim için üzülmeliyim? Yılan Gloria'yı, Chaplin'in yazdığına göre, arkasından değil, önünden ve göğsünden, hatta "right on the bosom" dediğine göre de, tam göğsünden, göğsün orta yerinden sokuyor.

Peki Gloria türünden bir kadının göğsünü mendille sarmak ve burkmak mümkün müdür; fizik olarak imkan dâhilinde göremiyorum. Öyleyse Dilber Hanım, Tommy'nin Gloria'nın yılan soktuğu yerini mendille sardığını yazarken, uyduruyor ve açıkça yalan söylüyor.

Gloria çiçeklere eğiliyor, buradan bir zehirli yılan çıkıyor ve Gloria'nın güzel göğsünün orta yerinden sokuveriyor; Dilber hanım, yılana, Gloria'nın poposunu layık buluyor. Tommy, kuşkusuz, Gloria'nın göğsünü mendiliyle buramıyor; Dilber Hanım, Tommy'nin bu işi yapması gerektiğini düşünüyor. Peki bundan sonra Tommy neden Gloria'nın eteğine sarılıyor; her okuyanın kendi kendisine bu soruyu sorması gerekiyor. Soru Şudur: Eğer Tommy, yılanın soktuğu yeri mendiliyle sardı ve burktuysa, neden kızcağızın eteğini indiriyor? Tommy, fırsat düşkünü kötü bir adam mıdır? Ben okurken, bu soruya takıldım ve bir türlü cevap bulamadım. Bunun üzerine Chaplin'i aslından okumak gereğini duydum. Elime kalem aldım, Dilber Hanım'ın çevirisinden ya da daha doğru bir söyleyişle, Chaplin yazımından anlamadığım, aklıma takılan yerleri işaretledim ve aslıyla karşılaştırdım.

<u>İnsanı, Türkçe okuduğuna pişman eden bir eski solcu yayınevi ile karşı karşıyayız: Solculuktan kapitalizme geçenler daha sömürücü oluyorlar. Yumuşak odunları havuç diye satıyorlar. Ne yazık, insanlarımız, havuç diye yumuşak odun yemeye alışmışlar.</u>

Fatoş Dilber, gerçekten İngilizce konuşan bir ülkede yaşamadı mı; bu hipotezimden de kuşku duymaya başlıyorum. Çünkü İngilizce aslında **"shirtwaist"** sözcüğü geçiyor; Dilber Hanım, bunu "etek" sanıyor. "Waist" sözcüğünü görünce etek sandığım sanıyorum; aynı zamanda bel demektir ve "shirtwaist", bele kadar olan, erkek gömleği biçimindeki kadın bluzuna verilen İngilizce ad oluyor. Böylece Dilber Hanım, göğüs ile kıç'ı ve bluz ile eteği karıştırıyor. Ancak haklıdır; eğer yılana Gloria'nın poposunu sokturursa, Tommy'ye de eteğini yırttırır. Fakat benim çok soran bir aklım olduğunu kabul ediyorum; yılanın soktuğu yer mendille burkulunca eteğin yırtılmasına takılıyorum.

Şimdi parantezler açabilecek durumdayım.

<u>Bir:</u> Bilim, bir uydurma işidir. Uyumsuzlar üzerinde düşünmeyle başlıyor. Uyumsuzluktan, sapmaları farketmeyen, görmeyen bir akıl bitmiştir; orada da beyinden donmuş havuçtan söz etmek gerekiyor. **Bugün Amerikan düzeni ve bu düzene yönelen Türkiye düzeni, her türlü sapma ve uyumsuzluğu değil farketmeyi yok etmeyi ilke edinen bir düzendir. Tiksindiğimi saklamıyorum.**

---

[41]Charles Chaplin, My Auto Biography, N.Y., 1964, s.186

Politik mücadele, uyumsuzların yükselişidir.

Yaşam uç'lardadır.

Türkiye düşünü, polisiye roman, ütopya yazımı kadar uçuk yaşam bilgisinden de yoksundur; önemli eksiklik sayıyorum.

İkinci parantez bir İngilizce türü üzerinedir; aslında bir genel "ağız" üzerine demek, daha doğru görünüyor. Chaplin, bir sanatçı karıkocanın çocuğu olmakla birlikte çok büyük bir yoksulluk yaşıyor, yetimevleri, bit pazarlan yazgısıdır. Böyle yerlerde yetişen, "alt tabakalar" içinde büyüyen İngilizler, son derece kısa cümlelerle konuşurlar, tekrarlarlar, küçük cümleleri zorlayarak çarpıtırlar. Chaplin de böyledir; Chaplin'in İngilizcesini anlayabilmek için, örnek olsun, Tom Jones'un bir konserde arada bir konuşmasını dinlemek yeterlidir, küçük ve yer yer kırılmış cümleler ortaya çıkıyor. Türkçe'de Fakir Baykurt'un dili ya da Fatma Girik'in Türkçesi akla getirilebilir; çevirirken, dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

"They are miles from a doctor and the usual remedy of a tourniquettwisting a hankerchief around the affected part to stop blood circulating is unthinkable. Suddenly he picks her up, tears at her shirtwaist, and bares her gleaming shoulders, then turns her from the vulgar glare of the camera, bends over her and with his mouth extracts the poison, spitting it out as he does so. As a result of this suctorial operation she marries him"

Bu paragrafı buraya aktardım; Dilber Hanım, "tourniquet" sözcüğünü de bilmiyor, sözlüğe bakmak zahmetine katlanmıyor, odunu havuç sanan bir okuyucu sürüsü olduğunu düşünüyor olmalı ve bir yerden duyduğu **"kısır döngü"** deyişi sanarak, çeviriye saldırıyor. "Tourniquet" Türkçeye "burgu" olarak çevrilebilir; bütün sözlüklerde sadece tarif ediliyor. Bazılarında resim de konuyor; bez veya mendile bir düğüm atılır ve arasından bir ince tahta geçirilerek çevrilirse, "tourniquet" oluyor, kan dolaşımını durduruyor. İlginçtir; Chaplin de hem "tourniquet" sözcüğünü kullanıyor ve hem de iki tire arasında bunu tanımlıyor. Tanımlamayı bir kenara atacak olursak, "the ussual remedy of a tourniquet is unthinkable" diye yazıyor; burgu yapmanın imkânsızlığına işaret ediyor. Dilber Hanım, göğüs ile kıç arasındaki farkı bilmediği için ve yılanın sokacağı yer olarak Gloria'nın kıçını tercih ettiğinden burgu yapıyor; Chaplin bunun yapılmadığını yazıyor. Bu durumda yakışıklı Tommy ne yapabilir; hemen kızı yerden kaldırıyor, suddenly he picks her up, ve kızın bluzunu, ortasından ikiye ayırıyor, "tears at her shirtwaist." Tommy'nin yaptığı doğrudur; ancak ben Dilber Hanım, Tommy'nin, Gloria'nın eteğini yırtarak indirdiğini yazınca, kuşkulandım ve Tommy'nin günahına girdim. Fakat bu günahımdan sorumlu Dilber'dir ve günahı, Dilber Hanım'a geçiriyorum.

Tommy'in yaptıkları arasında bir de, "bares her gleaming white shoulders" var; Tommy, Gioria'nın ışıl ışıl parıldayan beyaz omuzlarını da çın! çıplak ortaya çıkarıyor. Fakat Dilber Hanım, Tommy'in bunu yapmaması gerektiğini düşünüyor ve hiç yazmıyor; kuşkusuz, göğüs ile kıçı ve bluz ile eteği karıştırdığı için, eteği indirdiğini sandığı Tommy'nin nasıl olup da omuzları açtığını anlayamıyor ve bu uyumsuzluk karşısında, uyumlu bir düzenin mensubu olarak, bu omuz meselesini okuyucularından saklıyor. Paragrafın sonunda Chaplin, "as a result of this suctorial operation" diye yazıyor; "Bu emme operasyonun sonucu olarak" anlamına geliyor ve Dilber Hanım'ın "emme" sözcüğünü de sevmediği görülüyor. Atıyor.

Başka ne yazmalıyım?

Dilini sevmeyenin halkını sevebileceğini hiç sanmıyorum. Dili sevmek, bir kimsenin halknıı sevmesinin turnusol kağıdıdır. Dili katledenlerin halkını sevdiğine inanmam mümkün değildir.

Yazık; insanı, Osmanlıca'ya özendiriyorlar. Cumhuriyet'in fıkra yazarlarının dilindeydi; bir "olası" sözcüğüdür, tutturdular. "Mümkün" ve "muhtemel" olanı birbirinden ayıramıyorlar; "Mümkün", olanak ile ve "muhtemel" ise olası ile ilgilidir. Bir dilde "mümkün, ancak, muhtemel değil" türünden söyleyişler vardır ve olmalıdır.

Parantez açıyorum: Felsefesi ve insanın içini çözümleyen romanı olmayan hiçbir dilin gelişmesini mümkün ve muhtemel göremiyorum.

Devam ediyorum: "Edna Purviance gibi çok güzel bir kızın etkisi altında kalmaması olası değildir." Ne garip ve gerçekte çirkin bir söyleyiştir; aslını da yazma gereğini duyuyorum. Aslı şöyle: "It was inevitable that the propinquity of a beautiful girl like Edna Purviance would eventually involve my heart." Olası sözcüğünün İngilizce karşılığı "probable" oluyor; burada yer almıyor. Bunun yerine "inevitable" sözcüğü var; "kaçınılmaz" demektir ve bir imkânı ya da imkânsızlığı belirtiyor. Çeviri şöyle olabilir: "Edna Purviance gibi güzel bir kızla yakın mekân içinde olmanın, eninde sonunda, benim kalbimi de işin içine sokması kaçınılmazdı." Bu çevirinin tek çeviri ya da mükemmel olduğu iddiasında değilim; ancak Dilber Hanım'ın yaptığı çeviri değil, kaba bir özetten ileri gidemiyor.

Dilin ve anlatımın bütün ayrıntılarını ortadan kaldıran bir çeviri ya da söyleyiş, sadece kabadır.

Yaşamın güzelliği ayrıntıdadır ve yaşam Öyküleri, eninde sonunda ayrıntıya dayanmak zorundadır.

Başka ne yazabilirim? Belki de ilk paragraftan başlamak ve örnek vermek uygundur.

İlk cümle şudur: "Westminster Köprüsü açılmadan önce atlılar yalnızca Kennigton Sokağından geçebiliyordu." Mümkün mü? Şövalyeler ülkesi İngiltere'de atlılar İçin yalnızca Kennigton Road olur mu? Doğrusu şudür: "Westminster Köprüsü açılmadan önce Kennigton Sokağı, sadece atlıların kullanabildiği bir patikaydı." Daha sonra, 1750 yılında, köprüyü Brighton'a doğrudan bağlayan bir yol yapılıyor ve Kennigton Yolu, mimari değeri olan, demir parmaklıklı balkonlara sahip evlerle doluyor.

İkinci paragrafa başlamadan önce bir bilgi gerekiyor; İngiltere'de "ev" bağımsız, apartman dairesi olmayan, Türkiye'de "villa" denilen barınaklardır. Güzel ve itibarlı sayılan bunlardır ve burada oturmak önemli olabiliyor. İkinci paragraf şöyle başlıyor: "Ondokuzuncu yüzyılın ortalarında bu evlerin birçoğu pansiyona dönüştü." Doğru değil; doğrusu şöyle olabilir: "Ondokuzuncu yüzyılın ortalarına kadar bu evler kötüledi; möbleli bekâr odalarına ve apartman dairelerine dönüştü." Çeviri yaparken, çevrilen konuyu, ülkeyi bilmek veya öğrenmeye çalışmak temel ahlâk olmalıdır.

Solculuk, bir ahlâktır.

"Bizim eski solculara bu ahlâkı veremediğimiz anlaşılıyor.

Belki de bu ahlâkı veremediğimiz için eskiyorlar.

Dürüstlük?

Chaplin, anılarının bir yerinde, film yapımıyla ilgili görüşlerini de yazmak gereğini duyuyor. En önemli sözlerinden bir bölümünü Dilber Hanım şöyle Türkçeleştiriyor: "Kompozisyon, temponun vs'nin entelektüelleştirilmesi, bunların hepsi iyi şeylerdir ama oyunculukla pek ilgisi yoktur ve yavan bir dogmatizme dönüşmesi eğilimi vardır. Yaklaşımda sadelik her zaman en iyidir.'' Bu paragrafın İngilizcesini yazmakla yetiniyorum. Şöyledir: "The intellectualizing of line and space, composition, tempo, etc., is very well, but it has little to do with acting, and is liable to fall into arid dogma. Simplicity of approach is always best." Chaplin, "line", "space", "composition" ve "tempo" sözcüklerini telaffuz ediyor ve bunların entellektüelleştirilmesinden söz ediyor. Dilber Hanım, herhalde ilk ikisinin karşılığını bilmiyor ve atıyor. Yazık; başka söyleyecek söz bulamıyorum.

Örneklerim çok; ancak bunları sıralamaya gerek duymuyorum. Bu incelemeyi Chaplin'in güzel ve bilge bir deyişiyle tamamlamak istiyorum: "All intellect and no feeling can be characteristic of the archcriminal, and all feeling and no intellect exemplify the harmless iddiot. But when intellect and feeling are perfectly balanced, then we get the superlative actor." Burada da Dilber Hanım'ın çevirisini bir kenara bırakıyorum. **Chaplin şunu anlatıyor:**

"Bir insanda hep akıl var ve hiç duygu yoksa, bu, en büyük caninin özelliğidir.

Hep duygu var ve hiç akıl yoksa kendi halinde bir budala demektir."

Akıl ve duygunun mükemmel bir dengelenmesi, bize, harikulade aktörü çıkarıyor. Chaplin, bunları yazıyor. Ben bunların genel geçerli olduğuna inanıyorum.

Kapitalizmi seçen eski solcuların, duygularını yitirmiş aşın "akıllılar" olduklarına inanıyorum. Yapmayacakları yoktur.

Hepsi bu kadar.

Bu incelememin acıklı mı, gülünçlü mü olduğuna karar veremiyorum.

Kaynak:

Yalçın KÜÇÜK, Emperyalist Türkiye, Temmuz-1992,Ankara, s.389-396

Not:

Çeviri kitapları okurken anlayamam konusunda hep kendimi suçlardım. Meğer suçlu sadece ben değilmişim. Yalçın Küçük Beyefendiye teşekkürler ederim, bu yazısı sayesinde bir gerçeği daha farkettim. (İ. İsmail Hakkı)

KARAKTERSİZ KARAKTERLER

Karaktersiz karakter, ahlaksız kişi demek oluyor. Ahlak, İngilizce ethics ve Fransızca éthique. Latince ethicas. Grekçe ethike sözcüklerinden geliyor; ethicus veya ethos karakter anlamını veriyor. Ahlak, sonradan kazanılıyor. Ahlak, sonradan kaybedilebiliyor.

Her ahlakçı önce bir ahlak silicisi [42] ve sonra da bir ahlak yazıcısıdır; yalnızca mevcut ahlakı silmek, ahlaksızlığın propagandasını yapmak oluyor. Çekoslovak göçmeni Milan Kundera,[43] bir ahlaksızlık propagandistidir. Ancak yalnızca bu kadar değil; bundan daha fazladır ve bundan daha az oluyor.

Ahlaksızlık propagandasının fazlası, insanın alçalmasının reklamcılığı olarak ortaya çıkıyor. Buna yozlaşmak demek gerekiyor; yozlaşmış, sürekli olarak alçalmayı seçiyor. Milan Kundera, yaratmaya çalıştığı karakterlerle ve tümüyle, yalnızca alçalmayı seçiyor. Yaratıcı her zaman yarattığı imajların arkasındadır. Çekoslovak göçmeni Milan Kundera, yozlaşmış bir yaratık'tır. Bütün yazılarında insanlığın kazanılmış değerlerine karşı bir kemirme stratejisi sürdürmesinin yanında, insanın değerlerini teker teker atmasını istemesini bir yaşam yolu yapmaya çalışıyor.

Ahlak nasıl silinir? Ahlak nasıl yazılır?

Ahlak'ın silicisi **"korku"**dur. Korku, en büyük ahlaksızlık jeneratörü oluyor, insanlık için en büyük korku, ebedî korku, ölüm korkusu'dur; dinler, ölüm korkusundan vazgeçmiyorlar.

Açlık korkusu, işsizlik korkusu, hapis korkusu, savaş korkusu ve giderek ölüm korkusu hep bir ahlak silicisi işlevini üstleniyor. Sartre, var olan ahlakı yeni bir düzenin zorunluluk düşüncesinden ayrı olarak ve hızla silmek istediği için, savaştan doğan ölüm korkusuna bağlanıyor.

Camus de. eksistansiyalizmi, Yabancı'da ve Veba'da hep ölüm olgusu çerçevesinde kurmak zorunluluğunu duyuyor.

Sartre

Sartre yalnızca sokaktaki insan için ve vulgar (müstehcen, edebe aykiri. adi, bayağı) görgüsüz anlamda bir filozof sayılabilir; sözcüğün teknik anlamında Sartre'a bir filozof ve ekzistansiyalizme de bir filosofi demek çok zor görünüyor. Bilmenin süreciyle bilginin doğrulanma dinamiği ile ilgilenmeyene filozof demek mümkün değil; bilme ile ilgilenmek bilebilecek varlığı araştırmayı da beraberinde getiriyor. Felsefenin insan ile ilgilenmesi bir türetilmiş ilgi oluyor; dünyada bilebilen ve bilme yetisi olan tek varlık, insan'dır. Bilme sürecini anlamaya çalışmak, insan'ı anlamaksızın mümkün görünmüyor.

Ekzistansiyalizm (varoluşçuluk), bir ölüm korkusuyla insanı boşaltıp, bir varlık'a indirgedikten sonra, insanı kendi varlık'ına bağlayarak özgürleştirmek istiyor. Özü silinmiş ve yalnızca varlık'a indirgenmiş insan bir anlamsızlığa bağlanarak hareket edebiliyor; bu bir ahlak'tır. Felsefe olmadığından kuşkum yok; bir ahlak yazıcılığı olduğu konusunda kuşku duyuyorum.

Nietzsche

Nietzsche'nin de bir filozof olduğunu düşünmüyorum. Marx, «felsefi araştırmanın ilk gereği bir cüretli, özgür kafadır», the first necessity for philosophical investigation is a bold, free mind, diyor. **Nietzsche'de, bir ilk gereklilik olarak, bu var; cüretli ve sınır tanımayan bir kafası olduğundan kuşku duymamak gerekiyor.** Ancak Nietzsche de, felsefenin temel ve tek konusu olan, doğru bilgi

[42] Hiç bir alanda bir kimse önceki varlık biçimini reddetmeden ilerleme kaydedemez. Ahlâk diline çevrildiğinde "red ve inkâr" demektir. (K. Marx Engels. Collected Works. Vol. VI. s. 317)

[43] Milan Kundera 1 Nisan 1929'da Çekoslovakya'nın Brünn şehrinde doğdu. 15 kitap yazmış, sayısız ödül almış, yazarlık mesleği yanında uzun yıllar müzik ve sinemayla profesyonel olarak uğraşmıştır. Çek asıllı Fransız yazar yaşamını Paris'te, eşiyle birlikte sürdürmektedir.

edinmenin dinamiğiyle hiç ama hiç ilgilenmiyor. Sistematik olmaktan çok uzak, bir sanatçı sezgisiyle insan üzerinde düşünmeye çalışıyor.

Nietzsche, bir ahlak yazıcısı olmak istiyor. [44]**Bu nedenle ölümü ortadan kaldırmaya çalışıyor.** Edebi Dönüş ile ölüm korkusunu silmeye çalışıyor; ancak insan'a güvenmiyor. İnsana güvenmediği için de ahlakının öğelerini gelecekten ve zorunluluktan çıkarmıyor; geçmişte ve çözülmede arıyor.

İnsana güvenmek, ilerleme'ye güvenmektir; insanın zorunlu geleceğine inanmak oluyor. Ahlak ancak burada var olabiliyor. Zorunlu geleceği hızlandırıcı bir eylemlilik olarak ortaya çıkıyor.

Nietzsche, ilerleme'ye ve dolayısıyla insan'a inanmıyor. [45] Tekellerin egemenlik kurmaya başladığı bir dönemde yaşıyor; tekellerin bireyleri sürüye çevirmeye başladığını görüyor. Bu görgü ve hastalıklı bir yapıyla, tekellere cephe almak yerine sürüye dönüşen kütlelere cephe almaya kalkıyor, sıradan insandan tiksinmeye başlıyor. Friedrich Nietzsche, insanlığın ilerlemesine güvenemediği için, ahlak modelini geçmişten çıkarıyor; insanların burjuvazinin ortadan kaldırdığı aristokratlar türünden güçlü olmasını vaaz ediyor.

Friedrich Nietzsche'nin bir ahlak koyucu olduğundan kuşku duymuyorum. Ancak insana karşı bir ahlak geliştirmeye çalışıyor. Jean Paul Sartre, ekzistansiyalizminin hümanizm olduğunu ileri sürerken, Nietzsche ile karşılaştırıldığında çok daha haklı görünüyor; Sartre, mevcut değer levhalarını silmeye kalkmanın ötesinde yalnızca bağlanmanın akıl dışı olduğunu, anlamsıza bağlanan insan denilen varlığın özgürlüğe ve gelişme yollarına ulaşabileceğini belirtmekle yetiniyor. Sartre. kollektif insana olmasa bile bireysel insana güveniyor.

Nietzsche ve Sartre'ın filozof olmadıklarını tekrarlamak durumundayım.[46] Sartre'ın bir romancı olduğundan kuşku duyulmuyor. **Nietzsche ise hiç bir yere gelmiyor.** Yazdıkları içinde roman türüne en yakın olanı Zerdüşt'tür; roman demek pek çok zor geliyor. Ancak Kundera'nın yazdıklarına roman demenin güçlüğü, yüzüne karşı da ifade edilebiliyor. Bir romanının İngilizceye çevrilmesi sırasında yapılan bir söyleşide şu sözleri işitiyor:

«Your latest book is not called a novel, and yet in the text you declare: This book is a novel in the form of variations. So then is it a novel or not?»"

Kundera

Yazdığının roman olmadığı, Kundera'nın roman olmayana roman dediği anlatılıyor ve bir kez daha **«roman mı, değil mi»** sorusu önüne konuluyor. Bu soruya Çekoslovak göçmenin verdiği cevabı aktarıyorum: «Benim tümüyle kişisel estetik yargıma göre, gerçekten romandır; ancak bu düşüncemi hiç kimseye zorla kabul ettirmek istemiyorum». Güzel; Kniha Smichu a Zapomneni, Kahkaha ve Unutmanın Kitabı, için Kundera yalnızca «bana göre» roman diyebiliyor; daha fazlasını ileri sürmemekle büyük bir tevazuu göstermiş oluyor.

---

[44] " Bütün inançların inanç erlerine bakın! En çok kimden nefret ediyorlar? Kendi değer levhalarını parçalayandan, bozandan, yasa bozandan: — oysa o, yaratıcıdır." "Yoldaşlar arar yaratıcı, cesetler değil ve sürüler ve inançlar değil. Yaratma arkadaşları arar yaratıcı, yeni levhalara yeni değerler kazıyanları".F. Nietzsche, Böyle Buyurdu Zerdüşt. İstanbul, 1984, s. 29.

[45] "İnsanlık, bugün inanıldığı gibi, daha İyiye ya da daha güçlüye ya da daha yükseğe doğru bir ilerleme göstermemektedir. 'İlerleme', modern bir düşüncedir yalnızca, yani, yanlış bir düşünce?" F.Nietzsche, Deccal, İstanbul, 1986, s. 13.

[46] «Tutarlı olmak bir filozofun en büyük yükümlülüğüdür. oysa buna çok ender rastlanır.İ. Kant. Pratik Aklın Eleştirisi, 1788-1980, Ankara, s. 27.

"Ne Nietzsche ne de Kierkegaard sistematik filozof idi". Britiş bakış açısından, ekzlstansiyalizmin kendisi, çeşitli biçimleriyle, felsefe karşıtıdır".

«From a British point of view, exlstantialism itself, in many or its iorrns, is anti-philosophical". .J. Passmore, A Hundred Years oj Philosophy. Pelican, 1970. s. 467.

Kundera'nın bu söylevinden daha ilerde yeniden söz etmek zorunda kalabileceğimi düşünüyorum. Geçerken bu yozlaşmış göçmenin zanaatının özetine değinmem gerekiyor; yozlaşmanın bir kesin kanıtı olarak etrafındaki düşünce akımlarından yalnızca insanın alçalmasına katkıda bulunabilecek kırıntıları seçiyor. Grek Parmanides'in[47] doğada ve toplumda hiç bir değişmenin olmadığı, sıcaklık ile soğukluğun, aydınlıkla karanlığın birbirinin aynı olduğu, soğuğun sıcak olmamak, karanlığın aydınlık olmamaktan başka bir anlamı bulunmadığı düşüncesi Çekoslovak Göçmen için tılsımlı bir formül yerine geçiyor. Kundera, Antik Helen döneminden kalma Parmanides düşünceleriyle cehennem ile cenneti de birleştiriyor ve cehennemden kurtulabilmek için mutlaka cennetin ve cennet düşüncesinin ortadan kaldırılması gerektiğini vaaz ediyor.

Aktarıyorum: Totaliteryanizm[48] yalnızca cehennem değil aynı zamanda cennet hülyasıdır, herkesin ortak bir istem ve inanç çevresinde birleştiği, birbirinden saklısı olmadan uyum içinde yaşayacakları bir dünya rüyası, çağlardan beri var. Kundera, totalitaryanizmi ortadan kaldırabilmek için, cehennemin kökünü kazıyabilmek için, çağlar boyu insanlığın bir değeri olan bu hülyaya karşı bir haçlı seferi gereğine inanıyor.

Cehennem ile cennet arasında kurduğu bu birliği somutlaştırmak istiyor; aktarmaya devam ediyorum. **Stalinist terör döneminin tamamı bir türkülü kollektif çılgınlık dönemi idi.** Bu şimdilerde tümüyle unutuldu; aslında sorunun özü burada yatıyor. İnsanlar şöyle konuşmayı seviyorlar: İhtilal güzeldir, kötü olan yalnızca ihtilalden do-ğan terördür. Fakat bu doğru değil. Kötü zaten güzelin içinde var, cehennem zaten cennet hülyasına konmuştur; eğer biz cehennemin özünü anlamak istiyorsak, içinden çıktığı cennetin özünü incelemek zorundayız». Çok açık değil mi? Bütün Stalin düşmanları neden ayağa kalkmıyorlar, anlamakta güçlük çekiyorum. Kundera, her cennet kurucusunun mutlaka bir Stalin olacağını ve olmak zorunda kalacağını vaaz ediyor.

Stalin aklanıyor.

Cennet mahkum oluyor.

....

Bazılarının Ahir Zaman Peygamberi saydığı Kundera, cennet düşüncesi yerine «bok» felsefesini öne çıkarmak istiyor. Önce cennet'e inananları katil yapıyor;

………………..

Kundera, başı dik, mücadele eden insandan tiksiniyor.

Ben Kundera'dan tiksiniyorum.

Kim kimden özür dileyecek?

Kaynak:

Yalçın KÜÇÜK, Estetik Hesaplaşma, Şubat, 1987, s.16-23

---

[47] Parmanides, doğa filozoflarından sayılmakla birlikte, Antik Yunan felsefesinde rasyonalizm geleneğinin ilk filozoflarından biridir. M.Ö.600 ile M.Ö.500'lerde yaşadığı ve yalnızca düşünür olarak değil yasakoyucu ve devlet adamı olarak da rol oynadığı sanılmaktadır.Parmenides'e göre, evrende değişen hiçbir şey yoktur. Gerçeklik, yani Varlık, mutlak anlamda Bir'dir, kalıcıdır, süreklidir, yaratılmamıştır, yok edilemez; o ezeli ve ebedidir; onda hareket ve değişme yoktur.

[48] **Totalitarizm** kelimesinin, ona olumlu bir anlam yükleyen Mussolini tarafından icat edildiği sanılmaktadır. Mussolini, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra etkili olan merkezi otoriteye karşı yıkıcı güçler yüzünden savunmasız kalmış bir ulusun birliğini ve ulus aracılığıyla da devlette cisimleşen tarihi bir topluluk kimliğini hedefliyordu. Faşizm, devletin birey üzerindeki üstünlüğünü ve bu devletin gücünün sınırsız biçimde yayılmasını öngörür.

TARİHTE HİÇ BİR ZAMAN BİR BİZANS DEVLETİ OLMADI

Okullarda, tarih derslerinde, hep Bizans Devleti ve tarihi okutuldu. Bizans Devletini tarihçiler uydurdular; tarihçileri müthiş yaratıklar olarak görüyorum. Tarih, bütün bilimlerin anası sayılıyor; doğru buluyorum. Tarih, kütlelere akıtıldığı zaman fizik oluyor.

Bir soran olursa, bütün öğrenciler aynı cevabı verirler; Osmanlı Tarihi'nin dönemlerini hep aynı anlatıyorlar. Kuruluş Dönemi, Yükselme Dönemi, Duraklama ve diğer dönemler, bir soran olursa, ilkokul, ortaokul ya da üniversite öğrencilerinin ağzından birer fizik katılıkta akıyorlar. Bir soran olursa, sanki öğrenciler, Osmanlı Tarihi'nin ayrı dönemlerini değil, ayrı renkleri sayarlar; sanki her döneme içerilmiş bir başka eter var.

Şu Osmanlı Tarihi'nin dönemleri kadar katı ne var? Peki 1299 sayısından başlayan, 1919 sayısına kadar gelen, üzerinde kilometre taşları ve yer yer keskin virajları gösteren tabelaları olan bir yol mu var? **Bu tarihçiler müthiş insanlar oluyorlar!**

Bizans Devleti'ni tarihçiler uydurdular; hiç bir imparator veya hiç bir teba kendisinin Bizans Devleti olduğunu düşünmedi söylemedi. Başlangıçta Roma İmparatoru olduklarını söylediler, inandılar; sonra Doğu Roma İmparatoru ve en sonuna doğru da Grek İmparatorluğuna razı oldular. Osmanlı Sultanları veya milleti, hiç bir zaman tarihlerinde, bu adlarla, dönüşler görmediler.

Tarihçiler, imparatorlardan daha güçlü olabiliyorlar.

Tarihi bölüyorlar; buna «peryodizasyon» diyorlar. Tarih biliminin kütlelere akması en çok peryodizasyonla gerçekleşiyor. Peryodizasyon, tarihçilikte en önemli iş oluyor.

Tarihçi değilim; tarihin yeni bir peryodizasyonunu yapıyorum.

Varsa «tarihçiler» üniversitedeler; hiç bir tarihçiden izin almadan, kütlelerin içinde, tarihi yeniden bölüyorum. Geleceği bütünleştirmek için, tarihi yeniden bölmek zorunluluğunu duyuyorum.

Tarihini değiştiremeyenler, talihini değiştiremezler.

………………………

Hep günceli yaşamak, yaşamların en kötüsüdür; basın ile geliyor, zorlanıyor.

Büyük bilim adamlarının, büyük fizikçilerin, günlük basını güncel olarak okumadıklarını biliyorum; biriktirip ayda veya altı ayda bir toptan inceliyorlar. Fizikçiler, günlük basına veya günlük basının zorlandığı güncele, tarihçi türünden yaklaşıyorlar. Güncelin posasını atıp, özünü almaya çalışıyorlar.

Artık günlük basını izlemiyorum; gazeteleri, artık yalnızca, bir araştırma yapmak istediğim zaman, arşivde, inceliyorum.

Günlük basın artık Türkiye'de yeşil eriğe benziyor; en tazesi en çok kamaştırıyor.

Artık Türkiye'de bayatı tazesinden yararlı tek meta günlük basındır; kamaşmış göz göremiyor ve kamaşmış ağız işlemiyor. Günlük basın, görmez gözler ve işlemez ağızlar yaratmaya yarıyor. Can eriğe benziyor ve neye yarıyor?

Üzerimizde polis baskısından öte bir basın baskısı var.

Ve nerede o eski güzel gazeteciler? Hep Dorian Gray'ın Portresi oldular.[49]

---

[49]Dorian Gray'in Portresi, Oscar Wilde'ın yayınlanmış tek romanıdır. Nisan 1891'de yayımlanmıştır.
Romanın kahramanı Dorian Gray çok yakışıklı genç bir adamdır. Dorian'ın hayranı olan ressam Basil Hallward, onun güzelliğinden çok etkilenir ve sanatında yeni bir akım oluşturduğuna inanır. Basil'in evinin bahçesinde, Dorian Basil'in arkadaşı Lord Henry Wotton ile tanışır ve onun dünya görüşünden adeta büyülenir. Lord Henry, hayatta en önemli değerlerin zevk ve güzellik olduğunu düşünür ve Hazcılık üzerine kurulu bu düşüncelerini

……………

Eski güzel gazeteciler hep öldüler. Gazeteci - yazar oldular ve bu konuda kalem oynatamadılar. Tekeller hepsini yuvarlıyor ve giderek hepsi, markaları birbirinden çok ayrı diş macunları türünden birbirine benziyorlar.

Macunlar nasıl severler, pirzolalar nasıl öperler, daireler nasıl sevişirler; merakta önüme yalnızca Balzac'ı koyabiliyorum. Balzac, rekabetçi kapitalizmde yaşadı; ben, tekelci aşamadayım. Macunlar severken bulaşırlar, pirzolalar öperken ezilirler, daireler sevişirken yalnızca teğet geçerler; tekeller sevgi'nin düşmanı oluyorlar.

Sevgide ortaklık, saygıda uzaklık var.

Tekeller ortaklık duygusunun kökünü kazıyorlar, insanlıktan uzaklaştırdıkları insancıklara yalnızca te-kellere karşı bir saygıyı bırakıyorlar. Macunlaştırdıkları, pirzola yaptıkları insanların sevgi pınarlarını kurutuyorlar; aşk'ı, kemire kemire yuvarlak çakıl taşlarına dönüştürdükleri insanların veya sellerin rastlantılar sonucu yanyana getirdiği iki çakıl taşının yuvarlak temasına, benzetiyorlar.

………………………

Aşk, insanın sonsuz'u bulma serüvenidir.

Sonsuz ampirisist, ancak, hiç bir zaman güncel ol-mayan bir yazgı'dır; mutlak tarih duygusunu içeriyor. Bütün aşıkların, aşklarının «ebediyete kadar süreceğini» düşünmeleri buradan geliyor; ebediyet, belki de, insanoğlunun, en canlı, en gerçekçi ve en gerçek aldatmacası oluyor. Buna ihtiyacı var. Günceli reddedebilmesini, güncelin geçiciliğini görebilmesini sağlıyor; tekelci aşama, insan olma ile devrimci olmayı özdeşleştiriyor.

Macunların sevebileceğini düşünemiyorum. Pirzolalar öpüşemezler ve iki yuvarlak çakıl taşının te sadüfi temasına aşk demlemeyeceğine inanıyorum.

Tezi yazıyorum: Yumuşak insanın sevmesi mümkün değildir. Aşk, katı insanın harcıdır.

Aşk, dişlilerin birbirine geçmesidir. Sevgi, karşılıklı olarak bilmektir ve derinlikleri duymaktır.

Sevgide ortaklık ve saygıda uzaklık var. Tanrılar, ortak olamadıkları için sevemezler ve uzak oldukları için de sevilmezler.

Saygı, sevginin düşmanıdır. Güncel olmayan, tarihçi ve kalıcı sevgi için, aşk için, yalnız arada bir uzaklaşmaya sağlayacak ölçüde saygı gerekiyor; saygının çok azı kalıcı yapıyor ve fazlası, her türlü sevgi'yi öldürüyor..

Aşk, dişlilerin kenetlenip, açılmasıdır. Kenetlenmişlerin geleceğe yürüyüşü oluyor.

Kaynak:

Yalçın KÜÇÜK, Bir Soran Olursa, Ağustos-1987, Ankara, s.7-14 (Kısaltılarak alınmıştır.)

Dorian'a anlatır. Dorian bunun üstüne güzelliğini bir gün yitireceğini fark eder ve ağlayarak onun yerine Basil'in çizdiği resminin yaşlanmasını ne kadar çok istediğini dile getirir. Dorian'ın bu dileği gerçekleşir. Portresi işlediği her günahın izini taşımak üzere işaretlenir ve bu günahların her biri portresinde kusur veya yaşlanma belirtisi olarak yer alır. Dorian sansasyonlarla dolu bir hayat yaşar ama bir türlü yaşlanmaz. Kitapta ayrıca eşcinsel öğelere yer verilmiştir ve bu konuda büyük eleştiriler almıştır ancak döneme bakıldığında bu konuda bir devrim yapıldığını söylemek zor olmaz çünkü bu konuda yalın bir dil kullanılmıştır ve gayet açıktır. Ancak bu popularitesini daha da arttırmıştır ki yazarın klasik olarak sayılan tek romanıdır. Kitap, gotik korku fantezi türünde olup, Faust Efsanesi'ni andıran öğeler içermektedir. **Faust daha çok bilmek adına ruhunu şeytana satarken, Dorian haz ve ölümsüz güzellik için şeytana ruhunu satar.**
Çok düşündürücü yönleri vardır. Kalan dış güzelliği yanında iç dünyasının çirkinleşmesi bir resimde canlandırılır. Karakter şunu ifade etmiştir. **"Keyif ise her şeyi tattım. Mutluluk ise asla."**
http://tr.wikipedia.org/wiki/Dorian_Gray%27in_Portresi

İSTANBUL NASIL YIKILMALI

"Yıkım, Taksim'den Başlamalıdır."
Yalçın KÜÇÜK

Büyük heyecanlarım var. Uçağa bindiğimde gözümü teleskop yapıp dikkatle gözlem yapmaya çalışıyorum. **"Yeni başkenti nereye kuracağımız"** sorusuna cevap arıyorum. Yeni Cumhuriyetin yeni başkenti olmalıdır ve yeri, gecikmeden, bulunmalıdır, Öyle düşünüyorum.

Otobüslerle şehirlerarası yolculuk yaptığımda en çok camilerin (yapılışındaki estetik yoksunluğun)dan rahatsız oluyorum. Mimari, daha çirkin nasıl olur; bu soruya cevap bulamıyorum. Bu ülkede mimarlık bu kadar mı geridir; şehirlerarasında, yol kenarında kenarları budanmış patateslere benziyorlar ve yanlarına havuç yapıştırılmış, adına "cami" diyorlar. Daha çirkin bir yapı nasıl olur; gittiğim her yerde kilise ve camileri gezmekten büyük haz duyuyorum. Frankfurt'ta bir köyde Bahai tapınağını gördüm, kilise ile cami karışımı ve ancak minaresizdi. Çok başarılı değildi, ancak yine de yeni tapınağa bir başlangıç diye düşündüm.

İstanbul'a her geldiğimde İstanbul'u nasıl yıkacağımı düşünüyorum. Bu düşünceden büyük heyecan çıkarıyorum. İstanbul'u acımadan ve toptan yıkmak gerektiğine inanıyorum. **"Milli servet"** dememek gerekiyor, bu söz son zamanlarda uydurulmuştur; halkların utancı demenin daha uygun olduğunu sanıyorum.

Osmanlı ilericilerine göre Selanik, **"Kâbe-i Hürriyet"** ve İstanbul, **"Kahpe Bizans"**tır. Bana göre dünyanın en büyük randevu yeridir; bütün talihsiz buluşmalara mekân oluyor. Şimdi bütün talihsiz randevulara mekân olmak için daha çok hazırlanıyor ve daha çok övünüyor.

Kurucusunun adını taşıyor; Bizans, Daha sonra, 330 yılında imparator Konstantinus, Roma İmparatorluğu'nun başkentini buraya taşıyınca, **"Secunda Roma"** ya da **"Nova Roma"** adını alıyor. **"İkinci Roma"** ve **"Yeni Roma"** demektir. Fakat Konstantinopolis adı daha çok tutuyor; ancak yine de "Roma İmparatorluğu olarak adlandırılıyor ve halkına "Romani" ya da "Romaie" deniliyor. "Rum", Romani, Romalı, sözcüğünün Arapçasıdır; Türkçe'ye de yerleşiyor.

Haliç'ten Marmara'ya kadar yayılan bir üçgen üzerindedir. Büyük surlar içindedir. Haliç'in Elence adı, Keros ya da Boynuz'dur ve "Altın" sözcüğü kentin zenginliği ve parlaklığı yüzünden sonradan ekleniyor. Kadıköy ve Moda'nın adı ise **"Körler Kenti"** oluyor; Haliç'in güzelliği karşısında ancak körlerin buraya yerleşebileceğini anlatıyor.

Çok ismi var, en güzeli slav dillerindedir; **"Çari Gerod"** deniyor, kentler sultanı anlamına geliyor ve Varna'da bugün bile bu adla biliniyor. Parlak bir kenttir ve Elenler bazan "Parlak Kent" anlamında "Antusa" diyorlar. Eski tarihlerde bile adı "Şehir" olarak geçiyor; Araplar zaman zaman ayırd eden anlamında "Farik" de diyorlar.

İstanbul adı Elence'den, Is-Tin-Pelis, nitelemesinden çıkıyor; "şehre" veya "şehirden" anlamını veriyor. Orta Çağ boyunca en büyük cazibe merkezidir; pek çok fetih denemesine karşı koyabiliyor. Zaptedilemez olduğu düşünülüyor; zaptedildiği zaman dünyanın sonunun geldiğine inanılıyor. İkinci Mehmet'in zaptının, çağdaşları üzerinde "kıyamet" etkisi bıraktığı anlaşılıyor; bir zamanın sonu bir zamanın başlangıcıdır.

İstanbul iki kez zaptediliyor; ilki, 1204 yılında ve Latinler tarafından ele geçiriliyor. Batılılar, Latinler, şehri görülmemiş bir yağmaya tabi tutuyorlar; yine de Fatih'in askerlerine çok büyük zenginlikler kalıyor.

Galata, başından beri İstanbul'un dışındadır. İstanbul bir Roma öykünmesidir ve daha sonra pek çok kent İstanbul'a öykünüyor. Roma türünden yedi tepe üzerinde kuruluyor; ancak çok zaman yanlışlarla sanıldığı gibi bunlar arasında Çamlıca bulunmuyor. Bütün tepeler eski İstanbul'dadır, eğer tepe sayılırsa, Topkapı sarayının bulunduğu yer ya da Bayezıt Meydanı İstanbul'un iki tepesidir.

Hep yiyicidir. Hep kavga kaçkınıdır. Kavgalarının hepsi oyundur. Ölümleri bile oyun biliyorlar ve bugün Dolmabahçe'deki ölümcül oyunlar, Roma zamanında bugünkü Sultanahmet yakını olan "Et Meydanı"'ndaki ölümcül sporları hatırlatıyor. Tarihten beri İstanbullu için ölüm hep yabanadır ve hep başkalarının ölümüne ağlıyor veya oynuyor.

Onbeş-onaltı Haziran bir kenara bırakılacak olursa modern İstanbul hiç bir devrimci gelişmenin tanığı olamıyor. Patrona Halil, Kabakçı ya da Otuz bir Mart ayaklanmaları İstanbul'un tarihidir; kurtarıcıları ya Selanik'ten ya da Anadolu'dan geliyor.

Nasıl yaşadıklarını bilmek zordur ve sevişmeyi bile sonradan öğrendikleri kesindir. <u>İstanbullu için esas sevişme türü erkeğin erkekle ve kadının kadınla sevişmesidir; pek çok erkek tarafından yazılmış divan erkeklere olan aşk üzerinedir.</u> Kadınların kadınlara aşkı da öyle gizlenecek bir durum değildir; bazı kadınlara aşık kadınların bunu anlaşılır hale getirmek için beyaz tülbentten boyun bağı takmaları ve tülbentin görünen bir yerine de "ah ah" diye yazmaları usûldendir.

İstanbullunun karşı cinsi sevmesinde Kırım Savaşı önemli bir yer tutuyor; savaşta yaralı İngiliz subaylarına hastabakıcılık yapmak ve güzel vakit geçirmelerini sağlamak için İngiliz asil kızları, hemşireciliğin kurucusu Florance Nightingale de bunlar arasındadır, İstanbul'a akın ediyorlar. İstanbullu bunların aşklarını görüyor ve kadın ile erkek arasındaki aşkları taklit etmeye başlıyor. Kırım Savaşı'nın hemen arkasından daha önce kapitalize olan Mısır'ın prens ve prensesleri İstanbul'a akın ediyor; İstanbul'da sahilhane, yalı, satın alıyor ve Pera'da arabalarda mendil düşürmeyi ve göz süzmeyi yaygınlaştırıyor. Boğazdaki bütün önemli yalıların Mısırlı Prenslere ait oluşu, bu dönemden kalmadır; "İstanbulin" giymeye başlayan İstanbul erkekleri. Mısırlı prens ve prensesler arasındaki aşklarda çıraklık ediyorlar.

Cihangir ilk modern müslüman mahallesidir ve İstanbullu için eşi bulunmaz bir yeri simgeliyor. Hem Pera'nın içindedir ve hem de bir yolla ayrılıyor; hem içinde olmak ve hem de ayrılma, İstanbul aydınının kimliğidir ve bu zamandan geliyor. Cihangir'den Kabataş'a yürüyerek iniliyor; Kabataş, İstanbul'un ilk aydınlarını, vapurla, Bab-ı Ali'ye ve İstanbullu için çok önemli olan Üsküdar'a ve Boğaz'a bağlıyor. Nakliyat ağsından da fevkalede elverişli bir konumu çiziyor.

Benim İstanbul'da öğrenci olduğum yıllarda en pahalı kadın fahişelerin yeri olmaya başlamıştı. Şimdi erkek fahişelerle en modern aydınlara konut sağlıyor.

Cihangir i Taksim'den büyük oteller ve binalar ayırıyor.

II. Mehmet'in İstanbul'u fethe karar verdiğinde buralar bağdır. Gemilerini stadyumun arkasından, belki de şimdiki Hilton Oteli ile Divan Oteli'nin arasından, bağların içinden geçiriyor ve Kasım Paşa deresinden Haliç'e indiriyor.

II. Mehmet'in yolunu izlemeyi düşünüyorum.

İstanbul'un fethine Taksim'den başlamak gerektiğini düşünüyorum.

YIKIM, TAKSİM'DEN BAŞLAMALIDIR.

Taksim, dünyanın en büyük tepesi, en büyük meydanı yapılmalıdır.

Bir çırpıda Su Deposu ile Atatürk Kültür Merkezi'ni yıkmalıyız.

Yıkmadan önce bu iki binadan, Su Deposu ile Atatürk Kültür Merkezi'nden hangisinin daha çirkin olduğu konusunda bir yarışma açmalıyız. Bir kez içini de gördüm, Atatürk Kültür Merkezi kadar çirkin bir opera binası düşünemiyorum, içi mi dışından ve dışı mı içinden daha çirkin olduğuna karar veremiyorum. **"Sanatçı Deposu"** olarak inşa edildiğini sanıyorum.

Bu taş yığınları bu oteller hemen yıkılmalıdır.

The Marmara, Sürmeli Park, yanındaki binalar hemen yerle bir edilmelidir. Sıraselviler'deki kiliselere kadar taş üstünde taş bırakılmamalıdır. Ortaya dünyanın bir besin harikası olan mantar gibi düm düz bir tepe çıkmalıdır. Trafik tepenin altından verilmelidir.

Bu dünyanın en büyük tepesinde bu her yürüyenin denizi gördüğü yerde, bu dünyanın en büyük miting alanında bir tek Sheraton kalmalıdır. Sheraton, devrimini yapamamış ülkelerden gelen gençler için konuk evi olarak kullanılmalıdır.

İstanbul bize layıktır: Biz yıkmalıyız.

Kaynak:

Yalçın KÜÇÜK, Emperyalist Türkiye, Temmuz-1992,Ankara, s.254-257

ROMANZO Dİ UNA STRAGE/ BİR KATLİAM ROMANI (2012)

"PENCEREDEN BİR ANARŞİST DÜŞTÜ"

Yönetmen: Marco Tullio Giordana

Ülke: İtalya, Fransa

Tür: Dram

Vizyon Tarihi: 30 Mart 2012 (İtalya)

Süre: 129 dakika

Dil: İtalyanca

Senaryo: Paolo Cucchiarelli | Marco Tullio Giordana | Sandro Petraglia

Görüntü Yönetmeni: Roberto Forza

Yapımcılar: Marco Chimenz | Gina Gardini | Giovanni Stabilini

Oyuncular: Pierfrancesco Favino, Laura Chiatti, Luigi Lo Cascio, Valerio Mastandrea, Fabrizio Gifuni

Özet

1969 yılında İtalya'nın **Milano şehrindeki Ulusal Tarım Bankası Piazza Fontana'da büyük bir patlama oldu.** Daha kısa bir süre önce olan tren bombalamalarından sonra bu kritik olay İtalya siyasi hayatını derinden etkilemişti. Bu olay üzerine tutuklanan anarşist kimlikli Pinelli'nin Milano Emniyet Müdürlüğü penceresinden (düşmesi ?) olayı tamamen karıştırıyordu.

Tecrübe edilmiş bir İtalya gerçeği, izlemenizde fayda var. Günümüz olaylarının çözümlemesinde faydalı olacağını düşünüyoruz.

GİZLİ ÖRGÜTLER "KAVGADAN" BESLENİYOR

İtalya'daki Gladyo sürecine ilişkin yazdığı kitaplarla tanınan Philip Willan, Türkiye'de yurtsever laikler ile ılımlı İslamcıların çatışmasının gizli örgütlerin varlığının devamı için bir neden olduğunu söyledi.

Türkiye'de son dönemde yaşanan çoğu olayda Gladyo ismi anılır oldu. Darbe planları olduğu iddia edilen belgeleri hazırlayan ve uygulayacak olanların bu örgütün Türkiye ayağı olduğu, askerlerin intiharlarının benzerlerinin Gladyo'nun çözüm sürecinde başka ülkelerde yaşandığı söylendi.

En son "**Kuklacılar**" kitabı Türkiye'de yayınlanan İtalya'da Gladyo'nun çözülme sürecinde bulunan gazeteci **Philip Willan** İtalya'daki süreci anlattı. Willian'ın kitabı İtalya'nın yaşanan sürecin Türkiye'ye ne kadar benzediğini de gösteriyor.

İtalya'daki terör olaylarında Gladyo'nun rolü nedir?

'Gerilim strateji'sinin komünizm karşıtı terörizmine yöneltilen suçlamalar, kapalı kapılar ardındaki Gladio Örgütü'yle ilişkilendirilmişti. Ama gerçekte varlığı Başbakan Giulio Andreotti tarafından 1990'da parlamentoya açıklanan, resmi Gladio'ya mensup 622 kişiden hiçbiri terörizm suçlarına karışmaktan yargılanmamıştı. Gladio İtalya'daki terörizm idaresinin kısa adı haline geldi. Ama daha etkin komploların Rosa dei Venti (Rüzgar Gülü), The Nuclei di Difesa Dello Stato (Devlet Savunma Birimi) ya da gizli servis L'anello (Halka) gibi benzer örgütler tarafından yürütüldüğü düşünülüyor.

Gladyo dışında Rosa dei Venti, The Nuclei di Difesa Dello Stato gibi başka örgütlerden bahsettiniz. Bu bağlamda Gladyo'nun başka örgütleri de kullandığını söyleyebilir miyiz?

Gladio’nun gerilim stratejisini uygulamak üzere diğer örgütlerden yararlandığını söylemek mümkündür. Ancak aynı zamanda, resmi Gladio yapısının daha güçlü diğer şiddet örgütlerinin faaliyetlerini saklamak için bir duman perdesi olarak kullanıldığını da söylemek mümkündür. Komünizm karşıtı gizli operasyonlarda en önemli rolü oynadığı düşünülen örgütlerden biri üst düzey devlet yetkilileri ve ordunun bir araya geldiği P2 mason locasıdır.

İtalya'da Gladio sürecinde üst düzey askeri yetkililerin, hâkimlerin, savcıların ve politikacıların bu örgüte bağlı oldukları ortaya çıktı mı?

Üst düzey devlet yetkilileri, Gladio döneminde İtalya’da gerilim yaratma stratejisinin bir parçası olmuşlardı. Ama bu kişilerin Gladio’nun kendisiyle doğrudan bir bağlantısı olmayabilir.

İtalya’da Gladyo ile bağlantısı olduğu düşünülen şüpheli ölümler ve intiharlar nelerdi?

Esrarengiz intiharlar arasında, SIFAR olarak da bilinen silahlı kuvvetler istihbarat servisinin ekonomi casusluğu birimi başkanı Colonel Renzo Rocca’nın intiharı da var. Sözde emekliliğinin ardından Fiat için çalışmaya başlayan Rocca Roma’daki ofisinde 27 Haziran 1968’de ölü bulunmuştu. Kendisi SIFAR’da komünizm karşıtı gizli milis kuvvetinin üyelerini atamakla görevliydi.

1969 yılında ‘Piano Solo’ adlı darbe planına ilişkin soruşturmaya alınan üç askeri görevli de esrarengiz şekilde öldü. Ordu Generali Carlo Ciglieri 27 Nisan 1969’da Pauda yakınlarında bir trafik kazasında öldü.

25 Haziran’da, meslektaşı General Giorgio Manes Meclis Darbe Soruşturma Komisyonu’na kanıt sunmaya hazırlanırken kalp krizinden öldü. Üç hafta sonra asistanı Teğmen Remo D’Ottavio bir tabancayla kendini vurarak intihar etti.

Diğer bir esrarengiz intiharsa 12 Ağustos 1977’de tabancayla kendini öldüren Ordu Generali Antonio Anza’nınkiydi. Anza, Carabinieri Askeri Polisi’nin başı General Enrico Mino’nun görevini almaya adaydı.

Mino da iki ay sonra 31 Ekim’de bir helikopter kazasında öldü. Soğuk Savaş döneminin sırlarıyla ilişkilendirilen diğer iki ölüm de gazeteci Mino Perocelli ve Carabiniere Generali Carlo Alberto Dalla Chiesa’nınkiydi.

Mino Perocelli Mart 1979’da kimliği belirlenemeyen bir saldırgan tarafından öldürülürken, Chiesa’yı ise 3 Eylül 1982’de mafya öldürdü. Tanıklar, bu iki kişinin de, Hıristiyan Demokrat Parti başkanı **Aldo Moro**’nun Kızıl Tugaylar tarafından kaçırılıp öldürülmesine ilişkin çok gizli sırları bildikleri gerekçesiyle öldürüldüklerini iddia etti. Aldo Moro 16 Mart 1978’de Roma sokaklarından birinde yakalanmadan önce Komünist Parti ile güç paylaşımına dayanan bir anlaşma üzerine görüşüyordu. Belki de en yeni ve şüpheli intihar, askeri istihbarat servisi SISMI görevlisi Yarbay Mario Ferraro’nunkiydi. Yarbay 16 Ağustos 1995’te banyosunda kendisini sabahlığının kuşağıyla banyo askısına asmıştı.

SIFAR’ın ne olduğunu ve nasıl kurulduğunu açıklar mısınız?

SIFAR, savaş sonrası askeri istihbarat biriminin adıydı. Daha sonra SID, ardından da SISMI olarak değiştirildi. Şu anda ona AISI deniyor. Çoğu isim, gizli servislerin dâhil olduğu siyasal skandallara göre değişiyor.

Mafya’nın Gladio ile bir bağlantısı var mıydı? Bu bağlantı nasıldı?

Gladio’nun ve diğer benzeri gizli soğuk savaş örgütlerinin mafya ve gizli şiddet operasyonları için kullanılan Roma yeraltı örgütü Magliana Band ile bağlantısı olduğundan şüpheleniliyor.

Aldo Moro'nun Kızıl Tugaylar tarafından öldürüldüğü söylendi ilk zamanlar. Peki, bu bir Gladyo operasyonu muydu?

Aldo Moro'nun kaçırılıp öldürülmesi hala büyük şüphe uyandırmaktadır. Moro kaçırıldığında, Gladio ile bağlantısı olan bir askeri istihbarat görevlisi gündemdeydi ve ABD, Moro'nun İtalya siyasetinden uzaklaştırılmasına çok büyük ilgi gösterdi.

Gladyo planlarına uymuyorsa siyasileri öldürür müydü?

Yıllar boyunca birçok siyasetçi, gazeteci ve askeri görevli esrarengiz şekilde öldürüldü. Ama bu kişilerin ölümleri için henüz bir kesinlik kazanmadan Gladio'yu suçlamak pek mümkün değil.

1969 Piazza Fontana, 1972 Peteano ve 1980 Bologna bombalamaları ilk başta kamuoyuna nasıl yansıdı? İlerde ortaya neler çıktı?

İtalya tarihindeki "**Kurşun Yıllar**"ı (Anni di Piombo) başlatan 1969 Piazza Fontana bombalaması ve 1974 yılında gerçekleşen İlaicus Expressen treninin bombalanması da Gladio'nun eylemleriyle ilişkilendirildi. 1975 yılında Madrid'de İtalyan Ulusal Muhafızlar'ın (Avanguardia Nazionale)kurucusu Stefano Dele Chiaie; Franco'nun defni sırsında Pinochet ile tanıştı. Ardından bu ikili, Condor operasyonuna katılacaklar ve Şilili Hıristiyan Demokrat Bernardo Leighton'unki de olmak üzere cinayet teşebbüslerinde bulunacak ya da 1980'de Luis Garcia Meza'nın Kokain Darbesi'ne karışacaklardı. Chiaie, 1989'da Caracas, Venezuella'da tutuklandı ve Piazza Fontono bombalamasındaki rolü için mahkemeye çıkmak üzere İtalya'ya gönderildi. Kötü ününe rağmen Chiaie, ağır ceza mahkemesi Catanzaro tarafından, yandaşı Massimiliano Fachini ile birlikte aklandı. (Bundan sonra saldırı için kimse suçlu bulunmadı) Ulusal Muhafızlar üyesi Vincenzo Vinciguerra'ya göre "Aralık 1969 patlaması, olağanüstü hal ilan edecek olan siyasal ve askeri mercileri ikna edecek pim görevi görmüştü.''

Vinciguerra 1984 yılında; üç polis görevlisinin öldüğü 3 Mayıs 1972 tarihli Peteano terörist hareketini yürüttüğünü hâkim Fellice Casson'a itiraf etti. Vinciguerra'nın duruşmasına kadar, bu hareketin yürütülmesinden Kızıl Tugaylar sorumlu tutuluyordu. Vinciguerra, duruşma sırasında gizli İtalyan örgütler tarafından nasıl yardım gördüğünü ve Peteano katliamının ardından Franco İspanya'sına nasıl kaçtığını anlattı. Bu konuda konuşmaya başlar başlamaz Gladio tarafından ihraç edilen Vinciguerra, 1984'teki duruşmasında aşağıdakileri söylemişti:

> "**Peteano katliamı** ve ardından yaşanan tüm olaylara bakıldığında artık bilinmelidir ki, suikastları stratejik bir şekilde kapalı kapılar ardından yönlendirebilen gizli, gerçek bir yapı vardı. Bu yapı devletin içerisindeydi. İtalya'da silahlı kuvvetlere benzeyen, sivil ve askeri üyelerden oluşan, Sovyet karşıtı bir ideoloji ile İtalyan topraklarında Rus ordusuna karşı direnç oluşturacak bir yapı mevcuttur.''

Kasım 1995'te Neo-Faşist teröristler Valerio Fioravanti ve Francesca Mambro, 1980 Bologna katliamının icracıları olarak yaşam boyu hapse mahkûm edildi. Gladio ise bu katliamı doğrudan etkilemekten suçlanmaktadır. P2'nin fikir babası ve eski OSS/CIA üyesi Licio Gelli; Francesco Pazienza ve SISMI görevlileri Pietro Musumeci ve Giuseppe Belmonte ile birlikte soruşturma dairesi için mahkûm edildi. 1970 yılında son anda durdurulan darbe girişimi Golpe Borghese'de rol alan Stefano Dele Chiaie de Bologna katliamına dâhil olmaktan suçlandı.

Birçok bombalamada suç ilk olarak sol kanat aşırıcılarına atıldı. Sonraki soruşturmalar bunlardan sağ kanat teröristlerinin sorumlu olduğunu ortaya çıkardı. Ama pek azı yargılandı. Bunun durum genellikle soruşturmalara gizli örgütlerin müdahale etmesinden kaynaklanıyordu.

Gladyo'nun sol örgütler içinde de adamları var mıydı?

Sol örgütlerin içlerine sızıldığına ve Gladio döneminde gizli servisler tarafından kullanıldığına dair güçlü şüpheler var. Ama bu kesin olarak kanıtlanmış değil.

Türkiye'de en son darbe planları iddialarında camilerin bombalanması ve bir savaş uçağının düşürülmesi yer alıyordu. Buna benzer bildiğiniz Gladio planları oldu mu?

Kamuya yöneltilen terörist eylemler İtalya'da soğuk savaş döneminde oldukça sık yaşanıyordu ve bu eylemlerle, günün hükümetinin halkını korumaktan aciz olduğu yönünde itibarını sarsmak amaçlanıyordu. Türkiye'nin bu durumdan farkı, planlandığı iddia edilen terörist eylemlerin hiçbir zaman gerçekleşmemesidir. Türkiye'deki durumun İtalya'dakine ne kadar benzediğini bilmiyorum. Komünizme karşı verilen savaşın sona erdiği düşünülürse 'derin devlet' yapılarının yıkıldığına inanılabilir. Bugün Türkiye'nin karşı karşıya geldiği yurtsever laiklik ve siyasi İslam arasında önemli bir seçim yapma zorunluluğu böyle gizli organizasyonların varlığının devam etmesine bir sebep olabilir.

ntvmsnbc.com

http://www.haberiniz.com.tr/yazilar/haber8396-Gizli_orgutler_laiklik_kavgasindan_besleniyor.html

Kaynak:

http://www.azzellini.net/es/node/2159

Jens Mecklenburg, **Gladio: Nato'nun Gizli Terör Örgütü**, Orjinal isim: Elefanten Press -Sorun Yayınları, Çeviren: Saliha Nazlı Kaya/ Süheyla Kaya, 1999, İstanbul

"BİR ZAMANLAR BİR İSMET ÖZEL VARDI..." TARTIŞMASI

BİR ZAMANLAR BİR İSMET ÖZEL VARDI... / İSMET ÖZEL

(4 Ağustos 2003 - Millî Gazete)

"Yazı yazmak" demiş E.L.Doctorow, **"geceleyin araba sürmeye benzer. Önünüzü sadece size farların gösterdiği yere kadar görebilirsiniz; ama bu suretle seyahatin tamamına erersiniz."** Bu söze itibar edeceksek, ben de geldim geleceğim yere kadar, bitirdim gezimi. Benim için gazete yazarlığı bağlamındaki seyahat tamamlandı. Bundan sonra gazete yazısı yazmayacağım. Yirmi altı sene önce bir yandan inancıma ortak saydığım kimselere laf anlatmak, diğer yandan geçim derdiyle şoför mahalline bir şekilde oturduğum bu arabayı sürmem için hiçbir ahlâki gerekçe kalmadı artık. Neydi gazete yazısı yazmamdaki ahlâki gerekçe? İslamî siyaset yaklaşımı başını dik tutmak istiyorsa, ona destek olmaktı. Çok önemli ve işlev değeri çok yüksek bir işe giriştiğimi düşündüm. Yıllar ve yıllar boyunca çabalarımı hafife almadım. O kadar ki benden başka bir başka kalemle ikame edilebilecek bir tek satır yazmadım. Devran döndü ve benim niyetlerimle olduğu kadar, benim ciddiyetimle ortamın ahvali arasında herhangi bir irtibat bulunmadığı ortaya çıktı.

Bu sebepten dolayı hakkımda **"Bir zamanlar bir İsmet Özel vardı.."** denilmesi pek yakışık almaz. Ben ortalıkta dönüp duran işlere, çevrilen dolaplara bulaşmadım. Buna mukabil adı duyulmuş biri haline geldim. Adım elbet gizli kalmayacaktı. Lakin benim hedeflediğim şey adımın yaygınlaşması değildi, varlığımın neyle uğraştığının farkına varılmasıydı. Gazete yazısı yazmaya başladığım günden bugüne aradan yirmi altı yıl üç ay geçti. Sonuç benim açımdan ve benim beklentilerim açısından pek parlak değil. Aslına bakarsanız, sonucun parlaklıktan uzak kalmasını ben istedim. Bidayetten itibaren basın hayatında kendine yer açmak isteyenlerden biri değildim. Eğer nefsanî tatmin söz konusuysa edebiyattaki yerim buna kifayet ediyordu. Üstelik neye emek verdiğimi anlamayan insanların benim adımı ağızlarına almalarından oldum olası büyük bir rahatsızlık duyarım, ilk yazımda dedim ki kitle iletişim araçları vesilesiyle yazı işine giren bir Müslüman'ın vazifesi dikkate değer şeyler yazmak değil yazdıklarıyla dikkatlerin Kur'an-ı Kerîm'de yoğunlaşmasını sağlamaktır.

Dikkatler benim yazdıklarım vesilesiyle Kur'an-ı Kerîm'de yoğunlaştı mı? Hayır, hiç öyle olmadı. Meseleye "itibar" açısından bakarsanız yirmi altı senelik gazete yazarlığım pek parlaktır. Meseleyi önümüze "hakikate yönelmek" hassasiyetiyle koyarsak ortada tam bir fiyasko vardır. Demek ki girdiği yazı işinin altından kalkamamış bir Müslüman sayılırım. Neden? **Şimdiye kadar elimden, dilimden ve sair azalarımdan ne kadar gavurluk (!) sadır oldu ise hepsinin bir alıcısı çıktı.** Gel gelelim, Türklüğüme müşteri bulamadım. Bu başarısızlığı devam ettirerek daha çok rezil olmaya katlanamam. Şimdiye kadar gazete yazarlığı dolaylarındaki işi kovalamamın sebebi sabır göstermemdi. Sabır dediğimiz şey sonu olan bir şeydir. Zamanı gelince sabır taşar. Belli şartlar oluştuğu halde sabrı taşmayan insan eğik bir boyunla ve mağlubiyetle yaşamayı seçen insandır. Artık siyasete dair yazı yazmayacağım. Yazdıklarım hakkında her gün biraz daha battıkları cehaletten aldıkları cesaretle mülahazalarını beyan etme hevesine kapılan kimselere söyleyecek sözüm yok. Onlara artık tahammül edemiyorum. Şimdiye kadar kendilerine gelmelerini, kendilerini bilmelerini ümit ettim. Ümidim boşa çıktı.

Kendini bilenin rabbini bildiği gerçeği bizi aynı zamanda rabbini bilenin kendini bildiği gerçeğine götürmez mi? Hayır, götürmez. Giderek tersi olma ihtimali yüksektir, yani rablerini bilmeyi öne alan kimseler kendilerini unutma akışında ilk sırayı doldururlar. Dikkat edin, "r" harfini büyük yazmadım. "Rabbim Allah, kitabım Kur'an" diyenleri ortamdan ayrı tutuyorum. İçinde yaşadığımız çağ İslâm'ı arayanların onu ancak kitaplarda, Müslümanları arayanların onları ancak mezarlarda bulabildiği bir

çağdır. Hal-i hazırda kimin terbiyesi altında bulunuyorsak (bir zamanlar bulunmuşsak değil) rabbimiz odur. Demek ki ne ile terbiye edildiğimiz hakkında edineceğimiz her malumat rabbimizi tanıma yönünde bir miktar ilerlememize sebep olacaktır. Terbiye edeni de terbiye eden vardır diye düşünmekten kendimizi alamayız. En iyisi bir başkasının terbiyesi altında olmayanın terbiyesi altına girmektir. Demek ki kültürün kökeni bizi ilk elden ilgilendirir. Buradan kalkarak aldığımız terbiyenin Türklüğümüzün derecesini de belli ettiğinin farkına varırız. Türkiye'de yaşayanların ne kadarı Türk'tür? Siz bu soru üzerinde düşüne durun. Ben sizin durduğunuz yerden tedirgin oldum, başka yere gidiyorum.

'BENİ ANLAMADILAR' / HABER: ÖMER ÇAKKAL

(8 Ağustos 2003 - Yeni Şafak)

Gerçek Hayat'ın 26 Mayıs'ta çıkan sayısında Cuma Mektupları'nı sonlandıran İsmet Özel, geçtiğimiz Pazartesi günü de Milli Gazete'de kaleme aldığı makale ile gazete yazılarına son verdi.

Milli Gazete yazarı İsmet Özel, geçtiğimiz Pazartesi günü yayınlanan son yazısı ile gazete yazılarına son verdi. 26 Mayıs'ta Gerçek Hayat dergisindeki Cuma Mektupları köşesine veda eden İsmet Özel, bu seferki son'u; "Yirmialtı sene önce bir yandan inancıma ortak saydığım kimselere laf anlatmak, diğer yandan geçim derdiyle şoför mahaline oturduğum bu arabayı sürmem için, artık hiçbir ahlaki gerekçe kalmadı" cümleleriyle anlattı.

Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olan ve yazı hayatına atıldığı günden bu güne birçok gazete, dergi ve mecmuada yazan İsmet Özel, 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren geçirdiği fikri dönüşümün ardından İslamcı çevrelerin kanaat önderleri arasına girdi. Bu tarihlerden itibaren şairlik kimliğinin yanına yazarlık serüvenini de ekleyen Özel, pekçok dergide yazdı. Son olarak haftalık Gerçek Hayat dergisinde Cuma Mektupları adıyla makaleler yazan İsmet Özel, özellikle 'Türkçülük' konusunu işlediği son yazılarında zaman zaman dergi okurundan tepki aldı. Cuma Mektupları'nı aynı dönemde kitap olarak yayınlayan Özel, derginin 26 Mayıs'ta yayınlanan sayındaki şu cümlelerle vedasını duyurdu: "Yazacak şey bitmemiş olsa bile, artık ortada yazılacak 'yer' kalmadı. Benim için daha çok dikkat çekmek suretiyle daha çok yanlış anlaşılmaya tahammül etmenin sınırını artık geçtim."

Geçtiğimiz yıllarda Yeni Şafak gazetesinde de okurları ile buluşan Özel, Gerçek Hayat'taki vedasının ardından iki ay daha Milli Gazete'de yazmayı sürdürdü. Geçtiğimiz Pazartesi günü kaleme aldığı manifesto gibi bir makaleyle 26 yıldır sürdürdüğü gazete yazarlığı serüvenine nokta koyduğunu duyurdu.

Şoför olmak, yolcu olmak..

İsmet Özel'in siyasi yazılar diye tarif ettiği gazete yazarlığından kopuşu, ilginç yorumları da beraberinde getirdi. Yazarın, Milli Gazete'nin özellikle son dönemde izlediği politikadan duyduğu rahatsızlıktan ötürü ayrıldığı ileri sürülen görüşlerden biri. Bir başka görüş ise Özel'in, Yusuf Kaplan'ın Umran'dan ayrılış gerekçesi olan 'söylediklerine karşılık bulamaması' sorununu yaşadığı yönünde. Ancak İsmet Özel yazısının ilk cümlesinde belki de tartışmaların önüne geçmek için ayrılık nedenini kısaca şöyle anlatıyor: "Yazı yazmak" demiş E.L.Doctorow, 'geceleyin araba sürmeye benzer. Önünüzü sadece size farların gösterdiği yere kadar görebilirsiniz; ama bu suretle seyahatin tamamına erersiniz.' Bu söze itibar edeceksek, ben de geldim geleceğim yere kadar, bitirdim gezimi. Benim için gazete yazarlığı bağlamındaki seyahat tamamlandı. Bundan sonra gazete yazısı yazmayacağım."

İsmet Özel makalesinde, yazı serüveninin başladığı tarihten bu yana, şoför olmanın getirdiği zorunlulukla yalnızca kendi yazdıklarını dikkate alabildiğini, gazete yazarlığı serüvenine son vererek artık her tarafı rahatça görebileceğini ifade ediyor. Usta şair, kendisini anlamayanlara kırgınlığını, "Ben sizin bulunduğunuz yerden tedirgin oldum" sözleriyle ifade edip, yazının son cümlesinde başka yere gideceğini duyuruyor.

"Beni anlamak isteyen çaba sarfetmeli"

İsmet Özel daima sözünü ince eleyip sık dokuyarak, sözün mâna ile buluşmasındaki şiddeti en etkili haliyle ayarlayarak yazdı. Oldukça ağır bir dille kaleme aldığı makalelerini anlamakta güçlük çekip, 'Ne var sanki daha açık yazsanız" diyenlere, "Ben anlatmak için büyük çaba sarfediyorum. Anlamak isteyen de azıcık kendini yorsun" diyerek cevap veren Özel, yaptığı işe verdiği önemi son yazısındaki "O kadar ki benden başka bir kalemle ikâme edilebilecek tek bir satır yazmadım" diyerek ortaya koydu.

'TÜRKLÜĞÜME MÜŞTERİ BULAMADIM'

İsmet Özel son yazısında, içinde yaşadığımız çağı, İslâm'ı arayanların onu ancak kitaplarda, Müslümanlar'ı arayanların onları ancak mezarlarda bulabildiği bir çağ olarak niteliyor:

Neye emek verdiğimi anlamayan insanların benim adımı ağızlarına almalarından oldum olası büyük bir rahatsızlık duyarım. İlk yazımda dedim ki kitle iletişim araçları vesilesiyle yazı işine giren bir Müslüman'ın vazifesi dikkate değer şeyler yazmak değil yazdıklarıyla dikkatlerin Kur'an-ı Kerîm'de yoğunlaşmasını sağlamaktır. Dikkatler benim yazdıklarım vesilesiyle Kur'an-ı Kerîm'de yoğunlaştı mı? Hayır, hiç öyle olmadı..

Demek ki girdiği yazı işinin altından kalkamamış bir Müslüman sayılırım. Neden? Şimdiye kadar elimden, dilimden ve sair azalarımdan ne kadar gavurluk (!) sadır oldu ise hepsinin bir alıcısı çıktı. Gel gelelim, Türklüğüme müşteri bulamadım. Bu başarısızlığı devam ettirerek daha çok rezil olmaya katlanamam.

Yazdıklarım hakkında her gün biraz daha battıkları cehaletten aldıkları cesaretle mülahazalarını beyan etme hevesine kapılan kimselere söyleyecek sözüm yok.

· İSLAMİ KESİMİN ÖNCELİĞİ: ÇIKAR / RÖPORTAJ: AHMET TULGAR

(10 Ağustos 2003 - Milliyet)

İslami kesim, AKP'nin iktidara gelmesiyle birlikte yozlaştı. Başını örten kızların bir kısmıyla göbeklerini açan kızlar aynı amacı taşıyorlar.

Cemal Süreyya, İsmet Özel için şöyle bir şey söylemişti: **"İsmet Özel'den solcular vazgeçemedi, sağcılar da bir türlü tam sahiplenemedi."** Evet, Türkçenin en büyük şairlerinden İsmet Özel, 1975 yılında, o güne kadar ön saflarında yer aldığı soldan kopmuş ve İslami harekete katılmıştı. İslami kesimin,Özel'i sahiplenme sürecindeki tereddüdü bir süre sonra ünlü şairin bu kesimin yıldızı haline gelmesi, getirilmesiyle sona erdi. Özel'in şiiri ise değişmemişti, hâlâ her yazdığı şiir laik gazetelerde de tam sayfa haberlerle duyuruluyor ve okurlarını heyecanlandırıyordu. Ama Özel, bir yandan da günlük, ideolojik yazılara başlamış, İslami kesimin en önde gelen teorisyeni halini almıştı. Bu tam 26 yıl sürdü. Özel'in toplantıları tıklım tıklım dolu salonlarda, rock konserlerindeki gibi bir hayranlık isterisi eşliğinde gerçekleşiyor, onun dizeleri ve davudi sesinden etkilenen birçok genç, kendine İslami mücadele içinde bir anlatı oluşturma kararı alıyordu.

Ancak İsmet Özel, geçen hafta pazartesi Milli Gazete'de yayımlanan "Bir Zamanlar Bir İsmet Özel Vardı" başlıklı yazısı ile İslami hareketle bağlarını fiili ve ideolojik olarak kopardı. Bu karar Türkiye'nin entelektüel dünyasında tam bir şok etkisi yaptı. Şair, bu konudaki ilk ve son röportajını Milliyet'e verdi. İşte, Özel'in çarpıcı açıklamaları:

'Sıkıştıklarında vazgeçiyorlar'

Türkiye'de Cumhuriyet'in neye dönüşeceği sorusu 60'tan sonra sosyalizm olarak cevaplandırıldı. Bu cevap 80'den sonra İslamiyet oldu. Çoğunlukta olan okuryazar insan birinci aşamada, "Sosyalizm gelecek madem, benim payıma ne düşer, ne vermeliyim bunun için? Sosyalizm gelecek madem, ben buradaki yerimi nasıl elde etmeliyim?" düşüncesiyle hareket etti. İşler bu entrikayla yürüdü sosyalist hareket içinde yani.

Ve sonra aynı şey İslamiyet için de söz konusu oldu. Ama bir farkla: "Bu devlet bir İslam devletine dönüşecek madem, o halde benim payıma ne düşüyor, ben ne yaparsam bu işler daha iyi yürür?" sorusunu kimse sormadı kendisine İslami çevrelerde. İslamcılar, sadece "Madem bu devlet İslam devleti haline gelecek, öyleyse ben nereyi kapatayım da, güme gitmemeyim?" düşüncesiyle hareket ettiler. İslamcıların, sosyalistlerden farkı şuydu: Sosyalizm, Batı'nın vicdan azabıdır. İşin içine vicdan girince mesele biraz değişiyor. Şüphesiz ki o zaman bina etme, binaya harç taşıma işi daha acil, daha zaruri bir şey oluyor.

Ama İslamiyet söz konusu olduğunda bir mirasyedilik durumu oluyor. Türk toplumunun kültürel değeri zaten İslamiyettir. O yüzden de İslami siyaset yapan insanlar hazır bir şeyi kullandıkları ve bu yüzden de sosyalistler gibi harç taşımak zorunda olmadıkları için bu hareketi bir yerinden yakalayıp kullanmakla geçirdiler vakitlerini. **Aynı bugünkü felaket AKP yönetiminin yaptığı gibi.**

Sosyalistler mücadelelerinde büyük sıkıntıya girdiler, öbürleri ise sıkıştıklarında hemen **"Tamam, ben savunmuyorum, zaten bu İslamdır"** deyip bırakıyorlar. Sosyalistler, İslamcılardan daha samimiydi. İslami hareket, sadece pastanın peşinde.

'İnsanlara konum teklif ediyorlar'

İslami kesimdekiler benim kendilerine benzediğimi sanarak gurur duydular. "Bak, kömünist şair de bizim gibi oldu" dediler. Bu bana bir yıldızlık sağladı. Ama bu aynı zamanda benim ne dediğimi anlamama şartlarını da yarattı. Oysa ben İslamı onların şartlanmalarından bağımsız olarak öğrendiğim için 12'den vuruyordum hep. Ben onların korunma mekanizmalarına ihtiyaç duymadığım için asıl meseleye yöneliyordum. Ben, İslami hareket içinde çok prestijli ama söylediği kulak arkası edilen bir adam olarak yaşadım. İslami kesimde birtakım şeyleri kullanıp sivrilmek soldan çok daha kolaydır. Çünkü Necip Fazıl'dan beri bir tek adamlık, bir üstatlık mertebesi olmuştur bu kesimde. Ve isim sahibi olan insanlar, gizli ve açık olarak buna oynuyorlar. İslami kesimde insanlara asıl meseleden uzaklaşmaları karşılığında birtakım konumlar teklif ediliyor. Ve sonuçta da işte AKP oluyor.

'AKP pastanın peşindeydi, kaptı'

AKP'liler pastayı kapmak isteyen insanlardı. Ve kaptılar da. Kapmak istedikleri şey pasta olduğu için krema da bende olduğu için benim kitaplarımla dolaşmaya başladılar. Bana katılmam için teklifte bulundular mı? Hayır. İsmet Özel'e teklif edilmez çünkü. "Nasıl olsa kabul etmez" diye düşünülür. Ve "Ya, kabul ederse" diye korkulur. Kanal 7'de üç sene program yaptım, bant yayına geçtiler ve **"Biz canlı yayında sizden korkuyoruz"** dediler. **Ben bugün en hafifinden şunu söyleyebilirim ki, AKP'liler içten pazarlıklıdır.** Çok daha ağır şeyler söylenebilir tabii. (Bu sırada konuştuğumuz kafenin önünden göbeği açık, derin göğüs dekolteli bir genç kız geçiyor. İsmet Özel, onu işaret ederek sürdürüyor

konuşmasını.) Başörtülü kızların bir kısmı bu. Amaçları bu yani. Göbeklerini açan kızlarla aynı amacın peşindeler başlarını örterken.

'İslamcı kesim artık yozlaştı'

Şimdi artık gazetelerde ideolojik yazı yazmayacağım için çok rahatlamış durumdayım. Ben, hayatımı İslami ölçüler içinde düzenlemiş olmaktan pişmanlık duymuyorum. Ama ben bunun bir de yanımda, yöremde benim gibi yaşayan insanlar olması durumunda güzel olacağını düşünerek yaptım. Eğer bende şimdi bir rahatsızlık oluyorsa, bunun nedeni budur. İnsan, kendini biraz soyutlanmış hissediyor. **İslami kesim, AKP'nin iktidara gelmesiyle birlikte yozlaştı, kelimenin tam anlamıyla yozlaştı.** Artık, İslami kesimde bütün öncelik fakirler için de, zenginler için de çıkar hesabında. Gariptir, nezaket bile kayboldu.

'Ben edebiyatın hasını yaptım'

Ben, edebiyatı hep has, tamamen dünyevi endişelerden arınmış bir çerçeve içinde değerlendirdim. Benim için edebi üretim, o işi dünya ölçüsünde iyi yaptığını göstermekle eşanlamlıydı. Ama benim şiire başladığım yıllarda, yani 60'larda, Türkiye'de edebiyat "Acaba, gerçekten Türkiye'yle ilgili bir yeni endişeye bulaşmalı mıyım?" sorusunu sordu kendisine. Ve sosyalist hareketle bağlantılandırdı kendini. Ben de sosyalist harekete katıldım ama ben Türk edebiyatı için yeni bir şey de yaptım: Devrimci şiir yazdım ve bu yine de şiirdi. O zamana kadar edebiyatçılar Türkiye'de "Sol tandanslı edebiyat sol değerler dışında edebiyat olarak ne taşır?" sorusunu cevaplandıramıyordu. Benim şiirimle beraber bu soru cevaplanmış oldu. Benim edebiyatta yaptığım bu dönüşüm daha sonra bir aşama daha geçirdi. Benim kendimi 1975 yılında Müslüman olarak adlandırmamla birlikte eski arkadaşlarım da dahil olmak üzere birçok insan "Artık şiir yazamaz. Ne yazacak ki; oldu gerici!" dediler. Ama yeni kitabım çıkınca insanlar baktılar ki, "Adam hâlâ şiir yazıyor." Çünkü ben hangi sebeplerle sosyalist olduysam, aynı sebeplerle Müslüman oldum.

'İSMET ÖZEL ASLINDA HİÇ DEĞİŞMEDİ' / HABER: BELMA AKÇURA

(11 Ağustos 2003 - Milliyet)

Şair İsmet Özel'in İslami çevrelere ağır eleştiriler yönelterek bu camiadan kopuşunu sol görüşlüler, "O aslında hiç değişmedi" diye açıkladı. Bazı İslami çevreler de kararı ve yönelttiği eleştirileri "haklı" buldu.

Sol hareketten 1975'te koparak İslami harekete yönelen şair İsmet Özel'in bu kez de İslami çevrelere ağır eleştiriler yönelterek bu camiadan kopuşu farklı yorumlandı. Eski Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun da yöneticilerinden olan şair Özel'in önce soldan, sonra İslami hareketten kopuşunu sol görüşlüler, "O aslında hiç değişmedi" diye açıkladı. Bazı İslami çevreler de bu kararı ve yönelttiği eleştirileri "haklı" buldu.

Hüseyin Ergün (Eski Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun ilk Genel Başkanı): "İsmet aslında hiç değişmedi. İsyancı tavrını hep korudu; sosyalist iken de dindar iken de aynı isyancı tavrını hep sürdürdü. Onun isyanı insan değerlerinin hiçe sayılması insanın incitilmesi ile ilgili. Ben İsmet'in İslami hareket içerisinde arılığı, duruluğu, içtenliği bulamayacağını biliyordum. Yine de islami hareketin içerisinde bulunması uzun sürdü diye düşünüyordum ama böyle olacağını da biliyordum. Bu kopuşu ve eleştirileri İsmet'in isyancılığına ve dobralığına uygun bir davranış. İsmet'i yine birşeyin içerisinde olursa insanın incitilmesine karşı akımların içinde görmek mümkün olur. Öyle bir gidişin içinde olur diye düşünüyorum."

Veysi Sarısözen (Eski Fikir Kulüpleri Federasyonu yöneticisi): "İsmet benim çok eski arkadaşım; 1960'lar da o Fikir Kulüpleri Federasyonu'nda yönetici iken ben de federasyonun sekreteriydim. Yurtdışında iken İsmet'in mistik bir dünyaya yöneldiğini duyduğumda bu bana tuhaf gelmedi. Çünkü İsmet'in politik yaşamını belirleyen şiir dünyası. Bence zaten şiir sanatında mistik bir yan var her zaman. İsmet şiirleriyle, şiirdeki mistik öğeyle tutarlı olmaya çalıştı. Dolayısıyla bu durum onun o çevreye kaymasını doğal kıldı. Ancak onun düşündüğü mistik dünya, şiir dünyasının içinde var. Politik hayatın içine girdi ve bu kez de İslami politik çevre onun şiir dünyasıyla çatışmaya düştü. Sanırım İsmet hiçbir zaman politikacı olamayacak. Onun yeri kendi şiir dünyasının içinde, başka bir yerde yeri yok."

'Yerini koruyor'

Abdurrahman Dilipak (Vakit Gazetesi Yazarı): **"İsmet Özel'in eleştirisi, yozlaşma üzerine. Türkiye Müslüman bir toplum, ancak büyük bir bölümünün hayatında İslamın etkisini göremiyorsunuz. Bu bir gerçek. Dolayısıyla burada İslam'a ve gerçek anlamda Müslümanlara yönelik bir eleştiri yok. Müslüman kesimdeki yozlaşma, yabancılaşmaya karşı bir eleştiri var. AKP'yi eleştirirken de, bu yozlaşmış kesimin rant kaygıları ile AKP'ye yöneldiğini ve AKP'nin bu kesimi temsil ettiğini söylüyor. Benzer eleştirileri Mehmet Akif'in Safahat'ında, ya da Muhammed İkbal'in şiirlerinde de görebilirsiniz. Şevket Eygi de benzer eleştiriler getiriyor. Yoksa Müslüman kimliğe genel bir eleştiri yok. İsmet Özel bir şair. O yerini koruyor."**

'AKP hakkındaki değerlendirmeleri çok önemli'

Afet Ilgaz (Milli Gazete yazarı): "İsmet Özel gibi önemli bir şair ve yazarın samimiyetinden şüphe etmek de değerlendirmek de bana düşmez. Özel'in Milli Gazete'den ayrıldığını belirttiğinin ertesi günü, duyduğum üzüntüyü kendi köşe yazımda dile getirdim. Özel'in 'Türklüğüme bir müşteri bulamadım' sözleri gerçekten çok önemlidir. Çünkü bizi Türk olduğunu söylemekten adeta çekinir hale getirdiler. Türklüğe sahip çıkanlar da müslümanlığımızı anlayamadılar. Yani bu konuda büyük bir oyuna getirilmiş bulunuyorduk. İsmet Özel'in düşüncelerine derin bir saygı duyuyorum. Kendi hesabıma konuşursam sosyalist iken de, müslüman iken de aynı samimiyeti taşıdım. Ayrıca Özel'in AKP hakkındaki değerlendirmelerini de son derece dikkate değer ve önemli buluyorum."

İSLAMİ MEDYADA TENEZZÜLEN YAZDIM BENİM ONLARA TEK KURUŞ BORCUM YOK / RÖPORTAJ: NURİYE AKMAN

(14 Eylül 2003 - Zaman)

İsmet Özel, Faydasız Yazılar kitabında Chuang Tzu'nun peşinden giderek meyveleri için dallarını kimsenin taşa tutmadığı, çok budaklı olduğundan marangozların kesmeye değer bulmadığı, dokusu gevşek olduğu için yakmaya da yaramayan, kimsenin bahçesine dikmek istemeyeceği, şehrin bulvarlarına sokulmayan bir ağaç olmak istediğini anlatmıştı.

Kıraç bir ıssızlıkta, bunalmış bir yolcu, dibinde oturacağı, sırtını dayayacağı bir ağaç buldu diye ferahlarsa bunun ona yeteceğini söylüyordu.

Bu uzun söyleşi, bu portrenin bir izdüşümü oldu sanki. Okurlar, İsmet Özel gerçekten faydasız bir ağaç olabilmiş mi? Yoksa 'Meyvem var diye taşlanıyorum, kerestem mükemmel diye marangozların saldırısına uğruyorum, herkes beni bahçesine ekmek, şehri benimle süslemek istiyor' mu dediği test edilsin. Milliyet'ten Ahmet Tulgar'a İslami kesimden koptuğunu açıkladıktan sonra ortalık birbirine

girmiş, soldan, sağdan ve de ortadan pek çok kalem bunun ne anlama geldiğini sorgulamıştı. Bu söyleşi İsmet Özel'in ruhunun temel koordinatlarını çok açık bir şekilde ortaya koyuyor ve yeni tartışmalara aday görünüyor. İsteyen onun dev egosuna takılır, isteyen İslamcılıkla ilgili sözlerinin içeriğine kafa yorar. Sadece şunu söyleyeyim; söyleşi boyunca çok neşeliydi, öfkesini coşkuyla yansıttı, en mahrem sorulardan kaçmadı. Öyle ki ben daha ileri gitmekten çekinip bir noktada durmak zorunda hissettim kendimi. Söyleşi bitiminde, Türk sanat müziğinin çok ağır parçalarından oluşan bir dizi şarkı söyledi. O an, masum bir çocuk gibiydi...

Demek İslami kesimle yollarınızı ayırdınız, öyle mi? Bu eyleminiz, aşağıdakilerden hangisini kapsıyor? A) Bu kesimden insanlarla görüşmemek, B) Bu kesimin yayın organlarında görünmemek, C) Ne halleri varsa görsünler deyip İslami sorunlar üzerinde düşünmemek, D) Merkez medyaya kucak açmak, E) Sadece şiirle ilgilenmek.

Merkez medyaya kucak açmak, küçümseyebileceğim bir şey. Asıl beni bir ahlaki zaaf içinde göstermek isteyen insanların ne halleri varsa görsün diyorum. 59 yaşındayım, itibarlı çevrelere girmek için birçok imkanla karşılaştım. Hiç umrumda olmadı. Ben bir zaman, birileri tarafından itilip kakılmışım da, şimdi, birilerinin imkanlarına mı talibim yani? Asla. Ben tenezzülen, lûtfen yazdım.

Bu ne kibir böyle?

Yıllarca insanlar bana 'Buralarda neden yazıyorsun?' diye sordu. Benim çapımda bir yazarın, o yayın organlarında görülmesi zaten şaşırtıcı bir şeydi. Bu sadece kalite değil, aynı zamanda tutum meselesidir. Yazı yazdığım yayın organlarının politikasıyla benim yazdığım şeyler arasındaki konu, tavır, üslup farkına bakın. Ben fiilen kaç kere yazmayı bıraktım. Ama hayatımı idame ettirmem için bir yerden para almam lazım ve yıllarca yaptığım öğretmenlik de bunu bana sağlamadı.

O zaman nasıl, size ekmeğinizi veren yerde tenezzülen yazdığınızı söylersiniz?

Kim benim ekmeğimi vermiş? Rezzak olan Allah'tır. Ben merkez medyada da çalışabilirdim. O zaman onlar mı benim ekmeğimi vermiş olacaktı? Diyelim bir bankada veznedarım. Bana teslim edilen paraları iç etmedikten sonra, banka idaresinin bana ödediği para lûtfen mi olmuş olur? Hem ayrıca alacaklıyım ben o insanlardan.

Ne alacağınız var?

Ben yıllarca onlara 'İsmet Özel bizim gazetemizde yazıyor' deme imtiyazını bağışladım. Onlar beni beslemek yerine, ben onlara yayın imkanlarının bir şekilde tezkiye edilmesini sağladım. Yıllarca insanlar, bana müracaat etti. Kimileri gelip, dizi konuşmalarının ilkini benim yapmamı, birinci sayıda mutlaka yazımın olmasını istedi. Dolayısıyla onlar bana borçludur. Benim onlara kuruş borcum yok.

Kopmak için neden bunca yıl beklediniz?

Ben sadece sabrettim. Taşmayan sabır sabır değildir, o tahammüldür. Ben o insanların kalitece yükselmelerini bekledim. Ve nitekim, Milli Gazete'yi yazılarımı bastığı için, düşünce özgürlüğüne saygılı bir yer olarak kabul ettim. Hatta şöyle bir olay oldu: Necmettin Erbakan, 'Atatürk sağ olsaydı, Refah Partili olurdu' dediği günün ertesinde, ben Milli Gazete'de şu başlıklı bir yazı yazdım: 'Atatürk sağ olsaydı, İsrail'i durdurur muydu?' Bu, okuyucunun tepkisini çekti. Hatta bir kısmı gazeteye telefon edip, 'İsmet Özel aleyhinde imza toplayalım' teklifinde bulundu.

Bardağı ne taşırdı?

Bardağı, MSP, RP, SP çizgisinin ve tabii AKP de bunun içinde, siyasi bakımdan nasıl bir tezgâhın ürünü olduklarını izah eden bir yazımı Milli Gazete'nin basmakta tereddüt etmesi taşırdı. 'Bu İsmet Özel'in yazısı, ne olursa olsun basılır.' Böyle düşünmelerini beklerdim. Erbakan'ın uyguladığı bir sansür yok. Bilakis, bir keresinde bunlar benim istediğim parayı vermeye cesaret edemediler, Erbakan'a danıştılar, o da rıza gösterdi.

Ayrıldıktan sonra 'Niye ayrıldın?' dedi mi size Erbakan?

Demez. Tam tersine, Erbakan'la bir anlaşma alanımız yok. İsmet Özel isminin bir prestij ürettiğini biliyor, ona itirazı yok. Siyasi kamp bakımından da benim ona muhalif olan bir kampın bir elemanı olmadığımı da biliyor tabii. Erbakan'la bir sorunumuz yok.

Milli Gazete'deki tezgâh nedir?

Türk siyasi hayatındaki ihtiyaçlara cevap verecek bir mekanizmanın bir parçası, siyasal İslam dediğimiz şey. 1973'te AP oylarının bölünmesi gerektiği için MSP'ye yol verildi mesela. 80 sonrasında neyi dolduracaktı, onu tekrar tartışmamız lazım.

Saadet Partisi ile AKP arasında bir fark var mı?

Arada bir fark var. Birisi iktidarda, diğeri değil. İktidarda olduğu için birileri bazı imkanları kullanıyor, öbürleri sanki biz olsak başka türlü yapardık gibi karşılıyorlar. Ben genellikle AKP'nin bir siyasi parti olduğu ve birtakım görüşlerin savunmasını üstlenerek ve bu görüşler adına iktidara geldiği fikrini taşımıyorum. Belli güç odakları tarafından kendi uygulamalarına vesile olabilecek bir kadroyu, daha doğrusu kadrolaşma diyelim... Hazır bir kadro yoktu. Bunlar belli örgünün birer parçaları. Mesela ANAP'lı bir dalga oldukça baskın, MSP'den ziyade. O mânâda ben AKP'yi bir siyasi görüşleri billurlaşmış insanların faaliyetlerinin bir sonucu olarak değil, bir emir yerine getiren konumda görüyorum.

Kimin emrini?

Onu olaylarda görüyoruz. Mesela Irak'a asker gönderme meselesi, gündeme geldiğinde kararsızlığı ortaya çıkan; ama AB konusunda yapmayacağını bırakmayan bir performans sergiledi AKP. Bu demektir ki, sözünü dinlediği bir merkez var.

Türk derin devletini mi?

Ben Türkiye'de devletin, hiçbir derinliği olmadığı kanaatindeyim. Derin olmayan ama birçok unsurun etkilediği bir ortam var. Pervasız olarak bir politik çizgi sunmuyor AKP. Net olarak şöyle yapabilir, sınırları şudur diyemiyoruz. Kendisine bir şey söylenirse ancak yaptığını çıkarıyoruz buradan.

Daha önce de Gerçek Hayat'taki yazılarınıza son vermiştiniz. Oradaki problem neydi?

Onlar beni sadece bir malzeme, bir flaş isim olarak gördü. Ben Gerçek Hayat'ın önerisi üzerine, 'Toparlanın, gitmiyoruz' konuşmaları yaptım. Bunlar, Gerçek Hayat'ta özetle dahi olsa yansıtılmadı. Ki o konuşmalara giriş bileti, Gerçek Hayat'tı. Yeni Şafak'taki problemim de, gazetenin Müslüman olmayan yazarlarına tanıdığı hem maddi, hem manevi yer olmuştur.

Orada Hıristiyan yazar mı var?

Müslüman olmayan deyince Hıristiyan mı anlıyorsunuz?

Bir kulun Müslümanlığını başka kulun ölçmesini doğru mu buluyorsunuz?

'Ben Müslüman kimliğimle öne çıkıyorum' demeyen yazarlar diyelim. Yeni Şafak gazetesinin ortaklarından birinin, gazetede alenen, 'Bundan böyle İslamcı bir gazetede çalışıyorum demeyeceksiniz' dediğini de biliyoruz.

Siz sadece bir yazarsınız. Gazetenin bütün yayın politikası ile ilgili kararı sizin vermenizi nasıl beklersiniz? İstediğine yazdırır. Size ne? Yazınızı yazın geçin.

Tamam helal olsun, ben Yeni Şafak ile o gün bana verilen ücretlerin en üstünü, yani yazarlara ödediklerinin üstünde, üstelik bir misli para vermesi şartıyla kabul etmiştim. Bir yıl sonra zam yapılması gerekti. Yüzde 30 herkese zam yaptılar ve bana yapmadılar. Alenen yüzüme dediler ki: "Biz filanca yazara yüzde yüz zam yapıyoruz, ama onun aldığı, senin almakta olduğuna hâlâ yetişmiyor." Ben de onlara dedim ki: "Ben bu para için yazıyorum, para için yazmıyorum." Çünkü o sırada borçlarım vardı. Ondan sonra birkaç yıl daha sürdü Yeni Şafak'ta çalışmam.

Yani zamsız yazmaya devam ettiniz.

Yo yo hayır. Onlar yaptılar zammı. Ne münasebet? Hiçbir zaman kendimi birilerine mecbur hissetmedim. O yüzden de ayrılmam çok şaşırtıcı olmamalı.

Milli Gazete'den ne alıyordunuz?

En son 635 milyon alıyordum.

İslami kesimden ayrılmanın diğer şıklarına dönelim mi?

İslami kesimle ilişkim neymiş? Ne zaman kurulmuş, ne yapmışım onlarla ortak da bunu ayıracağız? Ben Müslümanlarla müşterek dergi bile çıkaramadım. Bunu istedim, fakat hiç kimse, bir kişi bile arkamda, yanımda olmadı. Siyasi olarak dönen bir dolap var ve ben bunun içinde hiçbir zaman olmadım. Kendim de bir dolap çevirmedim. O bakımdan çok rahatım, hiç dert değil bana İslami kesimin yayın organları. Kanal 7'de üç sene, haftada bir 'İsmet Özel ile Başbaşa' programı yaptım. Ama onlar hiçbir zaman rahat olmadılar bu konuda. 'İsmet Özel acaba ne der, bizi ne bakımdan zor durumda bırakır' endişesiyle, bir süre canlı olan yayın, kısa sürede bant yayına dönüştü.

Ama bir kurum, her şeyiyle, A'dan Z'ye size göre kendini dizayn edemez ki.

Valla edemez ise çok kaybeder.

Siz de kaybedebilirsiniz.

Ben niye kaybedeyim ki? Bir şey elde etmek istemişim de başarısız mı olmuşum? Türkiye'nin ileri gelen ailelerinden birine mensup değilim. Herhangi bir yarışmada birinci gelmedim. Benim İsmet Özel olmamda, Türkiye'nin tutacağı istikamet açısından sıhhatin nerede olduğunu bilip, ona göre zahmet çeken bir kimse olmanın harcı var.

SOSYAL BİR ÇEVREM HİÇ OLMADI

O kesimden insanlarla görüşmeyi de bıraktınız mı?

Benim sosyal bir çevrem hiç olmadı. İnsanlarla temas ettim, ama o insanlar baktılar ki, bu adamla işleri devam ettirmenin fiyatı çok yüksek.

Nedir o fiyat?

Yaşadığımız ortamın eleştirisini üstlenme fiyatı. Yani perhiz yapacaksınız ve lahana turşusu yemeyeceksiniz. Bu perhiz çok ağır geldi insanlara.

İslamcılığı terk ettiniz mi peki?

Hayır, ben sözlerimi İslamcılığı terk edenlere karşı söyledim. İslamcılarla eğer aramda bir mesele varsa onların İslamcı olmayışı yüzünden.

Onlardan kopuşunuzu medyatik bir gösteriye dönüştürdüğünüz yolunda eleştiriler oldu.

Valla bunu eleştiri kabul etmek doğru değil, bu bir tespit.

Niye böyle bir gösterişe ihtiyacınız var?

Gol atmak için.

Vay be! Bu ne hınç?

İçimdeki kırgınlık, bu hıncın daha üstünde. Çocuklarımın başkalarının çocukları yanında daha az imkanlar içinde büyümelerine sebep olacak bir aralıkta yaşadım hayatımı. Çocuklarımın hakkını yedim bir bakıma.

İslami medyada yazıp az para alarak mı?

Tabii. Davama sadık kalmaktan pişman değilim. Ama insanlar orada burada kuyruk sallarken ben belli bir yolu yürüdüm. Hem de ayak seslerimin duyulacağı bir şekilde.

VAKURUM, ASLA KİBİRLİ DEĞİLİM! / RÖPORTAJ: NURİYE AKMAN

(15 Eylül 2003 - Yeni Şafak)

Ahmet Tulgar'ın söyleşi diye sunduğu şey, düz bir metindi. Orada bir çarpıtma var mıydı?

Orada birçok çarpıtma var. Mesela, benim sosyalistlerle İslamcılar arasında bir kıyaslama yapıp, sosyalistleri daha samimi adlandırmam konusundaki çarpıtma. Ben şöyle dedim: Herkes Türkiye'de siyaseti, Türkiye'nin alacağı siyasi resim doğrultusunda yapıyor. Sosyalistler, 'Bir gün Türkiye sosyalist olacak, ben de burada bir yer kapayım' diye, Müslümanlar da 'Bir gün Türkiye İslami bir yer olacak, ben de burada bir yer kapayım!' diye siyaset yaptı. Herkes aslında dünyalığa talipti. Ben bunu söyleyince Ahmet Tulgar araya girip, 'Ama.' dedi, 'Sosyalistler daha samimi değiller miydi İslamcılara göre?' Ben bunun üzerine dedim ki, oradaki fark, sosyalizmin Türkiye'de Batılılaşmanın vicdan azabı olması yüzündendir. Orada yazıldığı gibi Batı'nın vicdan azabı demedim. Sosyalistler, bir bina kurmak üzere, kendi yaptıklarının isabetli olduğunu kanıtlamak için buraya harç taşımak zorundaydı. İslamcıların böyle bir şeye ihtiyacı yoktu. Çünkü, hazır bir İslami kültür var. Türk toplumunun başka bir kültürü yok. İslamcıların bunu istismar etmeleri daha kolay. Sosyalistler ise sosyalizmin haklılığını, Türkiye için yararlı olduğunu göstermek için birçok malzeme taşımak zorundalar buraya. Bir

İslamcının, İslamiyet'in Türkiye'nin lehine olduğunu göstermek için birtakım malzemeler taşımasına ihtiyaç yok. Böyle bir fark var arada dedim. Ama bu böyle yansımadı.

Neden tekzip yoluna gitmediniz?

Dedim ya, goldü bu zaten. Milliyet gibi bir gazetede böyle birinci sayfada, Pazar eki bile olsa benim böyle beyanlarımın olması benim için yeterliydi.

Neden Milliyet'i bu kadar önemsediniz?

Milliyeti mi önemsedim? Yok canım, Ahmet Tulgar benimle ilgili bir mülakatı yapmaya razı olacağını bildiğim için ve o da Milliyet'te çalıştığı için. Yani Hürriyet'te olması biraz rahatsız ederdi beni.

Patronları aynı, ne fark eder ki?

Ne bileyim, yani hava meselesi biraz.

Dergah'ta yayınlanan Of Not Being a Jew adlı şiirinizde Müslümanlar arasında kendinizi diasporada bir Yahudi gibi hissettiğinizi öğrenmiştik: "Yükün ağır / He is so heavy / Just because his your brother / Kardeşlerin pogrom sana / Dostlarının eşiğine varınca başlıyor senin diasporan." Bu kadar trajikti yani sizin durumunuz?

Evet ama, bu sadece Müslümanları kapsayan bir şey değil, Türkiye'de yaşayan hatta Türkiye'de yaşamayan Türkiye kökenli insanları bile kapsıyor.

Bu şiir 93'te yayınlandı. On yıl daha beklediniz, köprüleri atmak için.

Köprüleri atmak yanlış. Bir köprü kurmuş değiliz.

Ama kurmuş gibi davrandınız.

Türkiye'de İslamiyet'in posası çıkmak üzere kullanıldığı bir dönem var. Ve ben bu dönemde 'Bu, posası çıkarılacak bir şey değildir'in mücadelesini tek başıma veriyorum. 'Müslüman'ım' diye ortaya çıkan insanları işe yaramaz hale getirmek üzere bir siyasi program uygulandı. Ben bu programın başarısızlığa uğraması için çaba sarf ettim. Benim son yazdıklarıma, 'Vay canına herif neler söylüyor!' diyenler, merak edip, önce yazdıklarıma baktı ve 'Aaaa adam zaten bunu söylüyormuş.' dedi. Bu mücadelemin farkına varmayan insanlarla köprü mü kurmuş oldum ben şimdi? 'Hey ahmaklar' dedim ben onlara. İşin rengi, sizin bildiğiniz gibi değildir. Bunu dilimde tüy bitene kadar söyledim. Dilimde tüy bittikten sonra da artık yeter dedim.

Ama 'tenezzülen yazıyor olmak', o tevazudan yoksun oluş, yazılarınıza siniyordu demek ki.

Ben tevazuyu elden bırakmadım. Tevazu, insanın kendi yerini bilmesi demek.

Lizy Behmeoras'a dediniz ki, 'Müslümanlıkla ilgili aşkın gerçekleri bir Müslüman'la konuşamıyorum.' İyi ama abi, 'En hakiki Müslüman' sen misin?

Ben 'Türkiye'de Müslüman var mı?' sorusuna hep şöyle cevap verdim: Aynaya baktığım zaman bazen görüyorum.

Kendiniz bile her zaman Müslüman değilsiniz yani.

Ben kimseyi tekfir etmiyorum, bu dince haramdır. Pekala bütün Müslümanlar yanlış bir rüzgara kapılmış olabilir, ki bu kanaatteyim. Ben hayatının orta yaşlarında İslamiyet'i seçmiş bir insan olarak çok daha bilinçliyim birçok insandan. Yıllar önce, İzmir İlahiyat Fakültesi'nde konuşuyorlar. 'Niye İsmet Özel, İslamiyet'e bu kadar kıskançlık gösteriyor?' diyor biri. Öteki şöyle diyor: 'Herkesin gözü görüyor. Ama gözü sonradan açılmış olan adam mı gözüne ihtimam gösterir, yoksa doğuştan beri zaten görmekte olan adam mı?'

Sık sık Hz. Ömer'i örnek göstermekten hoşlandınız.

Çünkü Hz. Ömer, İslam'a büyük bir düşmanlık gören bir yerden, İslam aleyhindeki her şeye büyük bir rahatsızlık duyan bir noktaya geldi. Dolayısıyla hiç umrumda değil. İnsanlar, 'Sosyalistti, İslamcı oldu, şimdi de Türkçülük tellerini çalıyor' diyorlar. Hepsi salakça şeyler. Komünist olmam, bugünkü durumumla tıpa tıp yerine oturan bir şey. Ben pozitivist kültür içinde yetişmiş bir insan olarak, o gün komünist olmadığım takdirde, bir gün Müslüman olamayacaktım. Ben de onlara söylüyorum: 'Behey salaklar, ben komünistken siz niye değildiniz? Ben sosyalist değilim demedim hiçbir zaman. Sosyalist olmayı geride bıraktım dedim. O zaman, 'Hah İsmet Özel bak, sen bu kadar zaman vakit kaybettin. Biz bu sırada buradan buraya gelmiştik, gel bunu sana gösterelim' diyemediler. Tam tersine, ben ihtida ettikten sonra, onlara 'Bakın kardeşim, oradan buraya gelmek lazım' diye yol gösterdim.

'Niye o zaman onlar komünist olmadı?' sözünü açmak lazım. Yani dinlerini mi bıraksalardı?

Dinlerini bırakmaları gerekmiyormuş demek ki. O sırada Türkiye için sosyalizm, bugün Irak'taki işgale 'hayır' demek gibi bir şeydi.

Bunun için sosyalist etiketine gerek var mıydı?

Eee... Yok işte, görüyorsunuz. O gün Müslüman kimliğinde olmak, kirli ilişkiler içinde olmaktan ayrılamıyordu. Benim verdiğim karar, bunun üzerine zaten. Şimdi de ayrılamıyor. Ben niye, bu kadar ter dökeyim, gırtlağımı yırtayım yani?

O şiirin sonunda 'Eve dön, şarkıya dön, kalbine dön' diyorsunuz. Ev neresi, nereye dönüyorsunuz şimdi?

Oradaki sıralama içinde eve ve şarkıya dönmenin, kalbine dönmedikçe, bir üretken alan türetemediği tezi işleniyor. Eve dönmek, ülkesinin asli kültürüne dönmektir. Şarkıya dönmek, insanlık için söylenebilecek en güzel şeyi terennüm etmektir. Bütün bunlar kalbe dönmenin aşamalarıdır.

Kalp dediğiniz vahiy mi?

Hayır, Kâbe. Vahiyle, Resullullah'a inen vahyi kastediyoruz. Ama Kâbe'yi Hz. İbrahim yaptı. Ve Kâbe kalp şeklindedir.

Kare şeklindedir.

Benim Muhammed Hamidullah'tan öğrendiğim şekliyle o kalptir. Köşelerden birisi bükümlüdür, ilk yapıldığında mı artık, bakmak lazım metne.

Hep anlaşılamamaktan yakınıyorsunuz ya, şöyle düşündüm. Foucault, Joyce, Baudrilliard, Lacan da çok zor okunan, çok ağır metinler yazan insanlar. Ama hiçbiri sizin gibi anlaşılamamaktan yakınmadı. O kadar öfke dolu olmadılar insanlara karşı. Siz niye böylesiniz?

(Gülerek). Bu entelektüel sahtekârlıkla alakalı bir şey. Bu adamların hepsi şarlatan.

Hadi ya!

Çetin metin yazıyor olmaları, lafı eveleyip gevelemelerinden dolayı. Yoksa sarahaten bazı şeyleri söyleyebilirler, cesaret edemiyorlar. Politik yerlerini tespit ettiğiniz zaman, bunların şarlatanlığını fark edebiliyoruz. Habermas, NATO kuvvetleri tarafından Belgrad'ın bombalanmasının yerinde olduğunu, çünkü Belgrad'ın vahşet odağı olduğunu söylüyor. Daha geçenlerde yine Habermas bir metin yazdı. Bunu da Derida imzaladı. O zaten şarlatanların başı. Bu imzaladıkları şey de, Irak'taki işgali haklı görmek. Baudrilliard dediğiniz adam, Fransız devletine Birinci Körfez Savaşı sırasında danışmanlık yapan adam. Faucoult, Halkın Mücahitleri'yle iş tuttu İran Devrimi'nden önce. Erken öldü. Yaşasaydı ne herzeler yerdi bilmiyoruz. Lacan'ın numarası çok daha derinlerde. Onu söylemeyeceğim. Söylersem işin büyüsü bozulur. Merak etsin millet.

James Joyce'a nasıl şarlatan dersiniz?

James Joyce bugünleri göremeden öldü yazık. James Joyce şarlatan değil. Tam tersine şarlatanlık postmodernlere mahsus.

Siz sanki hayal kırıklığına uğramaktan gizli bir mutluluk duyuyorsunuz. Çünkü herkes sizi anlarsa elinizde onları eleştirme gücü kalmayacak.

Bu kesinlikle doğru. (Gülmeler)

O zaman niye 'anlaşılamıyorum' diye afra tafra yapıyorsunuz?

Ben yanlış anlaşılmayı bile nimet kabul ediyorum. Rahatsız olduğum şey, beni yanlış bile anlamıyorlar, hiç anlamıyorlar şeklinde. Yoksa beni gerçekten anlayacak olsalar, hiç konuşmam. (Gülüyor)

Siz anlaşılmak istediğinizden emin misiniz?

İnsan anlaşılmak ister mi? İnsan ancak sevgilisi tarafından anlaşılmak ister ve bu da mistik bir şeydir. İnsan, 'Rabbim Allah' dediği andan itibaren, yaratıcısı ile kendisi arasında bir sır doğar. Bu sır mutlaka saklanmalıdır. Ve bu anlaşıldığı zaman insan kalitesizleşir. O yüzden beni hiç anlamıyorlar. 'Beni bari yanlış anlayın' diyorum.

Ama canım söz oyunu var burada.

Tabii. Söz oyunu nasıl olmasın? Oyunsuz nasıl yaşanır? Ayet-i Kerîme demiyor mu ki, 'Dünya bir oyundan, oyalanmadan ibarettir' diye. Wittgenstein ne demiş, 'Language games', yani dil oyunları.

Bu kadar dil oyunu yaparsanız, samimiyetiniz sorgulanır hale gelir.

Samimiyetimi sıkıysa sorgulasınlar. Ben gençlik yıllarımdan beri edindiğim tecrübe sonucunda, işkence altında söyleyecek sözümün olmaması dikkatini gösterdim.

Başkalarına durmadan çuvaldız batırıp bir iğneyi bile kendinize çok görmekte hastalıklı bir taraf yok mu yani?

Ben buluğa erdiğim zamandan itibaren yaşamanın dayatmalara boyun eğmekle değil, seçenekler arasında yaptığım tercihle yürütülmesi gerektiğine inanarak yaşadım. O bakımdan birçok yanlış

yaptıysam eğer, bu yanlışların hepsini bile isteyerek yaptım. Yani ayağım kaymadı, bir kaza olmadı. Neden acaba ben her zaman haklıyım?

Çünkü çok kibirlisiniz.

Ben vakur bir insanım, kibirli değilim. Benim vakarımdan başka tutunacağım bir dünyevi güç yok. Babam zengin değil. Param, ilmî kariyerim yok. Onun için benim bir vakarım var, onu da elden çıkarmak istemem.

TÜRKİYELİLİK, TÜRK OLUNMAYINCA GÜLÜNÇ KALIYOR

İslamcılardan sıtkınız sıyrılmasaydı, Türklüğünüze müşteri arar hale gelir miydiniz?

Benim İslamcılığımla, Türkçülüğüm arasında hiçbir mesafe yok. İnsanlar anlamak istemiyor. Başlangıçta Türklükten söz etmek, İslam'dan uzaklaşmak içindir. Batılılaşma serüveni içinde Türklüğünü öne sürenler, İslamcılığı yok saymayı mümkün kılar ümidiyle buna yamanmışlardır. Bize Yahudilerin öğrettiği Türklükten bahsetmiyorum ben. Yaptığım Türklük tarifi şu: Kâfirle çatışmayı göze alan Müslüman'a Türk denir. Bu adam Malezya'da da olsa budur, Filistin'de de olsa budur, İzlanda'da da olsa budur. Belçika'da bir Türk köyü var. Modern çağın başlarında, kâfir devlet, bir vergi koymuş. Bu köy demiş ki 'Vermiyoruz bu vergiyi.' Devlet bunlara, 'Nasıl olur da vermezsiniz, Türk müsünüz siz?' demiş. 'Evet' demişler, bu fırsatı yakalayıp, 'Evet Türk'üz vermiyoruz.' Türk köyü olarak kalmışlar, bu vergiyi de vermemişler. Bu köy, Türk köyü adıyla hâlâ Belçika'da var. Demek ki kâfirle çatışmayı göze alan herkes Türk'tür.

Özetle Türklük vurgusuyla şu anda Müslümanların emperyalizmle işbirliği halinde olduğuna mı işaret etmek istiyorsunuz?

Emperyalizm ile işbirliği halinde olan Müslümanlar vardır. Olmayanlar da Türk'tür.

Tayyip Erdoğan'ın başlattığı 'Türkiyelilik' tartışmasına ne diyorsunuz?

Türkiyelilik, Türk olunmadığı takdirde gülünç bir şey. Mesela Bulgaristan'daki Türk diyor ki, ben Bulgar değilim, ama ben Bulgaristanlıyım. Bunun manası ne olabilir? 'Ben Türk'üm' dediği anda, Türk olmanın yükümlülükleri var. 'Ben Türk'üm, ama Müslüman değilim' diyen insanlar, bir şeye ihanet ediyorlar. Neye ihanet ettiklerini kendileri keşfetsinler!

İnsanlarla ilişkilerinizde biraz paranoyak mısınız siz?

Biraz değil, çok! Lizy Behmeroas, bana Yahudiler hakkında paranoyam olup olmadığını sordu. Dedim ki, 'Hayır, Yahudiler hakkında paranoyam yok, ben zaten paranoyakım.'

'Delidir, ne yapsa yeridir' sözünden yararlanmak için mi bu yolu seçtiniz?

Bakınız, paranoyak, komplocu, bunlar birtakım namussuzlukları saklama için birilerinin başkalarını suçladıkları şeyler. Bırak o paranoyak! Neden? Çünkü o diyor ki, filanca işi yapanlar, filanca adamlardır. O ilişkiyi keşfetmiş. Adamın yalan söylediğini kanıtlayamıyorsunuz, ne yapacaksınız? Paranoyak diyeceksiniz ona. Ben bu manada bayıla bayıla paranoyakım.

ERKEKLER ÖKÜZ OLMADIĞI SÜRECE BEN KADINLARA 'İNEK' DİYORUM / RÖPORTAJ: NURİYE AKMAN

(16 Eylül 2003 - Zaman)

İslami kesimdeki imamlık, hocalık, üstatlık, abilik sistemini eleştiriyorsunuz. Yerden göğe kadar da haklısınız. Ama İslam'ı, sizin gibi anlamadılar diye, hırçınlaşarak üstatlık rolüne talip olan siz değil misiniz?

İslami eğitim tarzında hocaya talip olunur. Onun için talebedir onun adı. Ama hoca da talebesini seçer. Yani bir insan, filancadan ders almak isteyebilir, fakat o ders verecek olan da, 'Sen bu dersi almaya müsaitsin veya değilsin' diye karar verir. Hatta tasavvufta, şeyh bazı insanların peşine düşer, müridi olsun diye. Yani çünkü vereceği şeyi o alabilir ancak. Ben şeyhlik, müritlik, üstatlık, ağabeylik sistemini eleştirirken, böyle bir ilişki kurulmadığını, işin tam tersine, hakimiyet ve yararlanma ilişkisi olarak devam ettiğini söylemeye çalıştım. Ben üstat falan olmadım. İlgilendiğim meseleler dolayısıyla uygun çizgiyi tutturacak birisi olsaydı, bunu ret mi edecektim?

Siz ederdiniz valla!

Hayır. Nitekim birçok deneme de benim haklı olduğum şekilde tezahür etti. Tıpkı yayın organlarında olduğu gibi, bireyler de bana yaklaşırken benim havamı, taşıdığım şeyden daha önemli buldular. Şimdi yarım bıraktığım şeyleri tamamlamaya çalışacağım. Çünkü ben bütün bu süreç boyunca, takınılacak tavır konusunda insanlarla yardımlaşmayı, dayanışmayı-elbette benim farkına vardığım şeylerin-onların da farkına varmasını sağlamak için uğraştım.

Ama yine de sizi idol etmelerine müsaade ettiniz. Hiç mi kusurunuz yok bunda?

Başka bir formu yok bunun. Bir adam kahve gürültüsü içinde konuşup, sözlerinin neye değdiğini anlatamaz. Diyelim ki bir kahvehanedeyiz. Herkes patır kütür konuşuyor. Bir adam da 'Biraz sonra bu kahvehane bombalanacak' diyecek. Bu adam, 'Yanındakine söylesene bu kahve bombalanacak' diyemez.

Sandalyenin üstüne çıkıp......

'Susun lan!' der. 'Laga luga yapmayın. Biraz sonra bu kahve bombalanacak!' Böyle demezse hiçbir şey anlaşılmaz. 'Ey muhterem kahvehane sakinleri' diye lafa başlasa herkes ticari kaygılarla böyle konuştuğunu, sirk palyaçosu olduğunu düşünür. Benim de bir şekilde 'Bakın, bu böyledir' demeyi sağlayacak bir üslup tutturmam gerekir.

Bunda, ruhunuzun saygı ve hürmete fazlaca ihtiyacı olmasının bir rolü yok mu?

Yok. Amerikan sosyologlarının haberdar olduğum araştırmalarına göre, politikacılar bu mesleği, daha ziyade anne şefkati arayışı için seçerlermiş. Yakın ilgi bulamadıkları için bunu kitle ilgisi ile telafi etmeye çalışırlarmış. Bu belki isabetli bir yorum olabilir. Mesela Hitler'in Führer olmadan önceki hayatı oldukça karışık. Çok özel sebeplerden dolayı, o siyasi yaklaşımı benimsemiş olabilir. Çünkü J. P. Taylor diye bir İngiliz tarihçisinin söylediğine göre Hitler, en samimi beyanlarını kitleler karşısında yaparmış. Yani Hitler'le konuşmak, onun gerçek görüşünü öğrenmek için yeterli değilmiş.

Sizde de psikolojik bir boşluk var mı?

Varsa bile, benim şiir alanında yaptıklarım, bu psikolojik sorunlarımla baş etmem için yeterlidir. Benim ayrıca bu ideolojik kelam ile bazı şahsiyet problemlerime çözüm aramam, bana göre aydınlatıcı bir bilgi sayılmaz.

Sizin şahsiyet problemleriniz neler ki?

Kendi psikanalizimi mi yapmamı bekliyorsunuz?

Varsa cesaretiniz!

Ben bunları yapıyorum. Ve bu bende kalıyor. Sonra kendimi tedavi etmeye çalışıyorum. Biraz ipucu verin.

O zaman bu sır olmaz. Ben size bir hikâye anlatayım. Anadan doğma bir kör varmış. Ama hayatını iki gözü gören bir insan gibi yaşarmış. Merak etmiş herkes tabii. Ama o, bu konuda hiçbir bilgi vermemiş. Günün birinde kıramayacağı kadar yakın birisi çıkmış karşısına. Demiş ki 'Sen nasıl oluyor da, iki gözü gören bir adam gibi yaşıyorsun?' Ona cevap vermezlikten kaçamamış. Demiş ki, 'Benim, önümde iki tane koç beliriyor. Mesela şu bardağı tutmak istedim değil mi, iki tane koç, bardağın iki yanında duruyorlar, ben ortadan bardağı tutuyorum. Hangi yoldan gitmem gerektiğinde o iki koçun arasında gidiyorum.' Ama sözünü burada kesmiş. Demiş ki, 'Bunları söyledim, koçlardan birisi kayboldu. Bunu söyledim, ikincisi de kayboldu.' Ve adam günün geri kalan kısmını bir âmâ gibi geçirmiş. İnsanın ayakta durmak için kendisiyle ve Rabbiyle sır olan kısmı, başkasına söylemesi, aleyhine olur. Onun için İslam'da bütün hükümler zahire göre verilir. Rüyalar göreni bağlar.

Ama verdiğiniz örnekte sır, pozitif. Ben sizin huysuzluğunuzun sırrını istedim. Yoksa sizin önünüze de size dev aynası tutan şeytanlar mı çıkıyor?

(Kahkaha) Benim önüme çıkan şeytan dünyayı kundaklamaya beni kışkırtıyor.

Özel hayatınızda mutlu bir adam olsaydınız, size sizi yumuşatacak bir kadın eli değseydi böyle bir İsmet mi olurdunuz?

Bu Freud'un sublimasyon yani yüceltme tezi. Freud der ki, 'İnsanlar, sanat eserleri gibi, bilim çalışmaları gibi yüce şeyleri, hayatlarındaki mahrumiyetleri, özellikle cinsel doyumsuzlukları telafi etmek için yaparlar.' Buna gençliğimde ben de inandım. Ama böyle olmadığını Freud'un talebesi Jung'dan öğrendim. O diyor ki: 'Evet, şairler birçok cinsel problemler taşıyan insanlar. Ama aynı problemleri yaşayan insanlar şair olmuyorlar ki.' Yani insanların cinsel tatminsizlik içinde olmaları eğer birtakım davranışları benimsemelerine sebep olsaydı, o zaman o tatminsizlikler kimde varsa onun da bir numara çekmesi lazımdı. Sadece şair olması lazım değil. Mimar olabilirdi. Ama böyle bir şey yok.

Şairliğinizi sorgulamaya ne cüret ederim, ne böyle bir niyetim var. Ama söyleyin, aşkı yaşayan bir insan olsaydınız, bu kadar öfkeli olur muydunuz?

Bilakis, ben bu manada birtakım tatmin fırsatları elde etmiş biri olsaydım belki çok daha cüretkâr ve saldırgan olurdum. Mesela Arapça bilmeyişimi de Allah'ın lütfu olarak yorumluyorum. İyi bir Arapça bilgim olsaydı, şimdi olduğundan çok daha ukala olurdum.

Bundan ötesini ben düşünemiyorum!

Öyle mi? Olsaydı da görseydiniz.

Siz mutsuz bir insansınız, doğru mu?

Çok doğru. Çünkü mutluluğun daha ziyade ineklere yakıştığını düşünüyorum. Saman bulan ineklerin hepsi mutlu olur.

Ama sublimasyonu şimdi yaptınız. Sahip değilsiniz diye küçümsediniz mutluluğu, kendinizi yücelttiniz.

Mutluluğu küçümsediğim yok.

Ama ineklere layık gördüğünüze göre küçümsüyorsunuz.

Boğalar mutlu değil, inekler mutlu.

Mutlu olan boğalar inekliğe mi dönüyor yani?

Herhalde onlar da mutluluğu boğalığı devam ettirmekte bulamayacaklarını anlıyorlar.

Açık konuşun, siz kadınlara inek mi diyorsunuz?

Erkekler öküz olmadığı sürece evet. Çünkü erkek olmasına rağmen öküz, erkekliğini kullanamaz.

Kadınlardan nefret mi ediyorsunuz?

Nefret demeyelim de hınç diyelim. Çünkü ben sevdiğim kızla evlenemedim. Hıncım onun gibilere. İnsan tercih edilmek, seçilmek istiyor.

Ondan yola çıkıp bütün kadınlara hınç mı besliyorsunuz?

Beni seçmeyen bütün kadınlara hınçlıyım. (Gülmeler)

Hiçbir kadını yanınıza yaklaştıracak kadar yüreğinizin sıcak olduğuna inanmıyorum.

Ben de hiçbir kadının benim yüreğime yaklaşacak kadar cesur olduğunu sanmıyorum.

Fırsat verdiniz de yaklaşamadılar mı?

Tabii ki. 'Yanarım' diye çekildiler. 'Bu adamla, onun istediği şekilde bir ilişki kurduğum takdirde ben ne olacağım?' dediler.

Sunduğunuz format neydi?

Kölelik. Bunu gönüllüce, çok arzulayarak yapması lazım.

Eşiniz köleniz olmadı diye mi küstünüz ona?

Köle olmak şöyle dursun, beklediğim yardımı bile alamadım. İyi evlilik kolay elde edilebilen bir şey değil. Bunun yanı sıra çocuklar Allah'ın bize emaneti.

Peki köleniz olmasını istediğiniz kadının siz de kölesi olacak mısınız?

Hayır. Çünkü bir ilişkide iki köle olmaz.

Neden siz değilsiniz köle de, kadın oluyor?

Çünkü Kur'an-ı Kerîm'de 'Kadınlar sizlerin tarlalarınızdır' diye yazıyor.

Bu, 'kadın köledir' değil ki. Siz oradan ürün alacaksınız, soyunuz ilerleyecek anlamındadır.

Ayet-i kerîme nasıl devam ediyor: 'Onlara istediğiniz zaman girebilirsiniz.' Kadın benim tarlam olacağına kölem olduğu takdirde, daha avantajlı durumda. Çünkü köleyle bir diyalog kurmak mümkün. (Suat Yıldırım'ın mealinde ayetin doğrusu şöyle: 'Eşleriniz sizin nesil yetiştiren tarlanızdır. Tarlanıza dilediğiniz şekilde varın. Kendiniz için ilerisini düşünerek hazırlık yapın. Allah'ın haram kıldığı şeylerden korunun ve onun huzuruna varacağınızı iyi bilin.' NA)

Kadınları Tanrı'nın muradı dışında aşağılıyorsunuz. O, böyle adaletsiz olamaz.

Tanrı'nın adaletsiz olduğunu kim söylemiş? Demek ki adalet bu.

Çok hastalıklı bir yorum bu. İstemesem bile, erkeğim benimle olmak istiyor diye buna müsaade edeceğim ha?

İnsanın fiziki zorlukları dışında evet.

Ne diyorsunuz ya siz? Psikoloji diye bir şey var.

Neden bir kadın kocasından bağımsız bir psikoloji sahibi oluyormuş?

Siz delirdiniz mi? Niye olmasın?

O zaman niye onun kocası, niye onun karısı? Evlilik bir birlik değil mi?

Sizin anlattığınız birlik değil ki.

Bir insan evlendiği zaman, evlenmeden önceki insan değildir.

Bu neden sadece kadın için geçerlidir?

Erkek için geçerli olmadığını kim söyledi? Siz bana deseniz de, kadın erkekle beraber olmak istedi, ama erkek onu reddetti. Buna erkeğin de hakkı yok tabii ki.

Köleyse, kadın efendisinden nasıl bir şey talep edecek?

Şarkıda söylendiği gibi, efendi, ihsanını köleden esirgemez.

O zaman niye kadını köle olarak adlandırıyorsunuz da, 'Erkek de onun kölesi olmalı' demiyorsunuz?

Bir iş bir türlü yapılır. Beş türlü yapılmaz.

Bir iş İsmet Özel, bin türlü yapılır.

Hayır, her biri başka iştir onların. Her biçim, başka bir özdür.

Yine söz oyunu. Bir erkeğin kölesi olma mantığıyla hiç işim olmaz!

Erkeğinin kölesi olmayan kadın, o erkekle niçin evlenmiştir?

Eğer böyle bir eşitlik kurduysanız, erkek de kadının kölesi olabilir.

Bunun nöbet defterini kim düzenleyecek?

Onların psiko-kimyaları.

Demek ki kadın ve erkeğin birliğinin üstünde bir makam belirliyorsunuz siz.

O sizi ilk başta reddeden harika kadın, belli ki köle olmak istemedi. Aferin ona. Ama siz Bir Yusuf Masalı'nda acı acı feryat ediyorsunuz, 'Gel ey kadın beni bul' diye. Kalbinizin soğukluğunu giderecek bir kadın arayışı bu kitapta çok belirgin. Ama siz 'bulunan' olmayı tercih ediyorsunuz. Arayıp bulmaya cesaretiniz yok.

Vaktim yok. (Gülüyor) Belki cesaretim de.

Çünkü rekabete girmek istemiyorsunuz.

Kesinlikle. Bunun da tabii psikolojik, derin sebepleri vardır.

Oralara girmeyeyim artık. Özetle ihtiyacım yok diyorsunuz kadınlara.

Yahu altmış yaşıma geldim ben. (Gülüyor)

Allah Allah. Her şey cinsellik değil ki. Bir paylaşımdır, bir şefkattir.

Her şey cinsellik değildir ne demek? Walt Whitman'ın bir mısraı var biliyor musunuz? Sex contains all- Cinsiyet her şeyi içerir.

O halde siz şu anda bir hiç misiniz yani?

Nerede bende o şans? (Gülüyor) Hiç olmak öyle herkese nasip olmuş mu? Ben bir şeyim ve işe yarayan bir şey değilsem, işe yarayan bir şey olmak istiyorum. Hiçlik bunun üstünde. Hiç olamıyorum, hiç olmayı çok isterdim.

Madem ki seks her şeyi içerir ve sevdiğiniz bir insan yok. O halde, zaten hiç olmuşsunuz da farkında mı değilsiniz acaba?

Olabilir. Ama farkına varmadığımız şeyler, pek bize yakın şeyler değildir.

Siz sadece kadınları değil, hiç kimseyi sevmiyorsunuz sanki.

Belki de öyledir bilmiyorum. Ama sevmeyi isteyen bir adamım en azından. Ben sevginin herkese kolayca dağıtılabilecek bir şey olduğunu sanmıyorum. Sevgimi de kıskançlıkla en uygun kişiye vermek istiyorum.

Ama veremiyorsunuz.

Veremiyorum.

Çünkü sevgi yok sizde.

Ha o zaman bende bir kabahat yok. (Gülüşmeler) Olmayan şeyi nasıl vereyim?

BENİM GÖREVİM TEBLİĞ DEĞİL Kİ

Sizin bu kendini beğenmiş tarzınızı sorgulamaya devam edeceğim. Peygamberimiz insanlara tebliğini sunarken daha anlayışlı, daha merhametliydi. Hatta Allah onu uyardı, 'Ey Muhammed, onları hidayete erdirecek sen değilsin, benim' diye. Sizin bu kadar öfkeli olmaya ne hakkınız var?

Bu soruyu tersine çevirmek lazım. Peygamber bile bir âmâya tebliğde bulunmak konusunda ihmalkâr davrandığı için Allah tarafından azarlanmışken, benim hiç peygamber olmadığım halde, hatta evliyadan biri de olmadığım halde......

Ama Peygamberimiz üzülüyordu, hidayete ermiyorlar diye, 'Senin görevin sadece tebliğ' dedi Allah.

Benim görevim tebliğ değil ki.

Eee, tebliğ yapıyormuş gibi davranıyorsunuz ama.

Hayır, ne münasebet. Ben Müslümanlığın yaşanması üzerinde hiçbir şey söylemedim. Hiç kimseye şunu yapma, şunu yap demedim. Ben sadece şartların ne olduğunu izah etmeye çalıştım insanlara. Hiçbir zaman hüküm verip, 'Kardeşim bu yanlış oluyor, şöyle yapın' demedim.

Hadi canım, basbayağı dediniz. Üstelik Gerçek Hayat'taki son yazınızda, 'Beni sevmeyenlere gelince, onların da canı sağ olsun demeyeceğim. Allah onların kalplerindeki hastalığı artırsın' diyorsunuz. Bu, Müslümanca bir tavır mı? Kusurlu bile olsa, insan böyle beddua eder mi, din kardeşlerine? Peygamberimizin geçtiği yola taşlar döşediler. Ayaklarından kanlar akarken bile böyle beddua etmedi. Siz niye bu kadar merhametsizsiniz?

Yoo ben merhametsiz değilim. Eğer, beni sevmemek bir hastalıksa, e tabii ki yani, 'Beni sevsinler' mi diyeyim?

Ama 'Canları sağ olsun demeyeceğim', büyük bir aşağılama. Peygamberimiz kimseyi aşağılamadı. 'Onları affet, ne yaptıklarını bilmiyorlar' dedi.

Onu Hz. İsa söyledi. (Gülüyor)

Hz. İsa da Allah'ın peygamberiydi, Hz. Muhammed de hiç beddua etmedi.

Acaba? Resullah hiç beddua etmedi, öyle mi? Ben peygamber değilim. Kur'an-ı Kerîm'de diyor ki, 'İnsan hayra olduğu kadar, şerre de dua eder.' Ben insanım ve bu konuda da böyle bir dua ediyorum. Kendimden çok eminim. Yani Türkiye için doğru hatt-ı hareketin ne olduğunu tespit konusunda hiçbir tereddüdüm yok. Benim söylediklerim konusunda yamru yumru şeyler söyleyen ve beni bu sebepten ötürü sevmeyen insanların, Allah kalplerindeki hastalığı bin kat artırsın.

Allah aşkına, insanların hastalıklarının artması, sizin murat ettiğiniz nihai amacın gerçekleşmesine nasıl bir katkıda bulunur?

Ben yaşadığım ülkenin ve insanlarının, dünyada haysiyetli ve itibarlı bir yere kavuşmasını öngörüyorum. Çünkü bu insanlardan birisi benim. Eğer benim yaptığım şey, Türkiye'nin aleyhindeyse, Allah benim bin belamı versin. Ama benim yaptığım şey, Türkiye'nin lehinde bir şey de insanlar bu sebepten dolayı beni sevmiyorsa, Allah hepsini kahretsin.

YAPTIĞIM BÜTÜN İŞLERE BAKINCA 'BUNU ANCAK BİR DÂHİ BAŞARABİLİR' DİYORUM / RÖPORTAJ: NURİYE AKMAN

(17 Eylül 2003 - Zaman)

Daha alçakgönüllü olamaz mısınız?

Asla! Çünkü alçakgönüllülükte alçaklık vardır.

'Allah hepinize selamet versin, hadi bana Allah'a ısmarladık' deyip, niye edeplice veda etmiyorsunuz da, kapıları çatur çutur milletin suratına kapatıp, 'Allah belanızı versin' diye bir ayrılışı seçiyorsunuz?

Ha! Ayrıldık ama dost kalalım! (Gülüyor) Bu kadar iğrenç bir şey düşünemiyorum. Niçin ayrıldık? Dostluğumuz sona erdiği için.

O kadar kapıyı sert çarpmayın, sonra bir gün tıklatmak zorunda kalırsınız.

Allah beni tekrar tıklatmak zorunda bırakmasın. Kalırsam da layık olayım bu işe. Amerikalılar derler ki, merdivenden yukarı çıkarken aşağı inenleri küçük görmeyin, çünkü bir gün rolleri değişebilirsiniz. Eğer hayattaki rolümüz, bir merdiveni çıkmak ve o merdivenden inmek şeklindeyse sadece, biz Amerikalı gibi daha çok para kazanmaktan başka hiçbir değer tanımıyorsak, tabii bizim başımıza gelenler, müstahaktır. Beter olalım.

Bu hastalığın artmasının dünya barışına katkısı ne olacak?

Dünya barışına katkısı, bu beni sevmeyenlerin manyak bir pozisyonda kalmaları, dolayısıyla Türkiye'nin artık aklı başında insanlarla daha yüksek bir hayata geçmesi.

Sizin dünyanızda hiçbir zaman sizden sevgi alabilen bir insan olmayacak.

Olmayacaksa boş ver, çekiver kuyruğunu gitsin. Peki ben öyle bir insansam, nasıl oldu da bu kadar adım duyuldu? Şöhretli biri olmak için, küçük parmağımı bile kıpırdatmadım. Hiçbir zaman nabza göre şerbet vermeye çalışmadım. Ne mevki olarak yüksek insanlara, ne benden maddi imkanları daha büyük olan insanlara tebessüm ettim. Tam tersine, onların tebessümlerinin bir gün hatalarını fark etmeye yol açacak olmasını gözeten bir davranış rotası izledim. Yani şimdilik bunu terslemiyorum. Bir gün inşaallah anlarlar diye. Yoksa, başından terslemem lazımdı birçok şeyi. O yüzden bugünlerde olup bitenler, sadece bazı şeylerin açığa çıkmasıdır. Bundan otuz sene önce, Türkiye'de namaz kılan bir insan, düzenin adamları tarafından, şüpheyle karşılanan bir insandı. Aynı insan bugün düzenin adamları tarafından küçümsenen bir insan. Bu durumda ben kimi ne gözle göreceğim. O yüzden söylediklerime pişman değilim.

Sizin şöyle bir sözünüz var. 'Dikkatler, benim yazdıklarım vesilesiyle, Kur'an-ı Kerîm üstünde yoğunlaşmadı.' Siz onun ölçümünü mü yaptınız?

Tabii ki yaptım. Yazı yazmaya, inançlarına sadık kalan bir insan olarak bir İslamî yorum getirmenin İslam'a uygun olmadığı görüşüyle başladım. Hiçbir ferdin, İslam'ı kendi şahsına ya da şartlara göre yorumlama imtiyazı yoktur. İslam neyse odur. Dersin ki, 'İslam budur, ama ben uymuyorum.' Ben bu inançla işe başladım. Bunun böyle olduğu konusunda görüş birliği içinde birçok insan var gibi görünüyordu. Hayatımızı yaşarken, asr-ı saadetteki insanların vizyonlarını değerli bulmak otuz sene önce birçok insanın, olağan, isabetli karşıladığı bir şeydi. Şimdi, bu insanlar sahabenin anlayışını ihmal edilebilir bir şey olarak bir kenara itti ve Kopenhag Kriterleri çok daha önemli oldu. O zaman beni sevmeyenlere ben niye gülücük dağıtayım?

Otuz yıl az bir zaman değil. Bu süre içinde kaç kişinin elinden tuttunuz? İyi bir entelektüel yetişmemesinde sizin de payınız var. Kimseye destek çıkmadınız. Hışmınıza uğramamak için takma adlarla yazılar yazdılar. Bir korku odağı oldunuz.

Neden benden korkuyorlar? Çünkü, ben Türkiye'de söz söyleyecek bir mevkideysem, bu mevki hiç kimse tarafından bana armağan edilmedi. Dolayısıyla aleyhimde söz söyleyecek adamın, önce o söz söyleme mevkiine nasıl geldiğinin sorgulanması lazım: 'Sen kim oluyorsun da nereden çıktı da İsmet Özel aleyhinde konuşmaya başladın?'

Bu kadar dokunulmazsınız ha!

Yo, dokunan dokunsun! Son olayların ardından Konya'dan bir kitapçı bana telefon etti ve dedi ki, 'Ben Kur'an-ı Kerîm'i ve İsmet Özel'i okumaya aynı zamanda başladım. Ve Kur'an'ı, İsmet Özel okuduğum için daha iyi anladığım kanaatindeyim. Ruz-i mahşerde bunu söyleyeceğim.' Bu bana yeter. Ben böylelikle otuz yıl değil, otuz yüz yıl boyunca yapılmış bir şeyin üstünde bir şey yaptığıma kanaat getirdim. Yazı dünyasında iyi ki, hiç kimseye destek olmamışım. Çünkü olduğum takdirde, sahte birtakım insanları hak etmedikleri avantaja kavuşturacaktım. Bu, benim terk olayımdan sonra hemen ortaya çıktı. Bir kişi bile aleyhimde yazılanlara cevap verme gereğini duymadı.

Zaman'da Nevval Sevindi olumlu şeyler yazdı sizin için.

Biliyorum, ama o benim aleyhimde yazılanlara cevap değildi. O sadece 'Bu adam iyi bir şey yapıyor.' dedi. Yoksa çirkin denebilecek saldırılar oldu. Öyle insanlar vardır ki şu dünyada, onlara gerçekten faydam olmuştur. Hiç biri, 'Ya etmeyin, eylemeyin' demedi. Ben neyle övüneceğim? Kalkıp 'filancaya şunu yaptım, bunu yaptım' mı diyeceğim? Gördüm ki, iyi ki yapmamışım.

Ece Ayhan'ın şöyle bir sözü varmış sizin için. 'Silgiler silerken, silinirler de.' Sizin silgi gibi çalıştığınızı ima etmiş, böyle bir şey doğru mu?

Onun böyle bir sözü olduğunu, dolaylı olarak biliyorum. Bütün bu laflar Sivas olaylarından sonra çıktı. Benim ahlayıp vahlamamış olup, tam tersine, 'Sivas göklerinde Sırp tayyareleri uçacak mı?' diye sormam sol görüşlülerin benim asla savunulacak bir tarafım kalmadığı fikrinde toplanmalarına neden oldu. Bundan da hiç şikâyetçi değilim.

Ama sizin için insanların yakılmasını onayladınız gibi bir anlama oldu.

İnsanların yakılmasını onaylamam için, benim o yakanların ekibine dahil olmam lazım. Otelin kuşatılması ile yanması arasında yedi saat var. Herkes Ankara'yla temasa geçildiğini gayet iyi biliyor. Ve bu olay oluyor. Ne Müslümanların, ne İsmet Özel'in birtakım insanların yanarak ölme hadisesinde bir dahli var. Burada bir kasıt var, ama bu kasıt kime ait ve kimin icraatı bu? Bu hiç konuşulmuyor. Demek ki bundan faydalanan birtakım insanlar var. Hemen akabinde Başbağlar olayı. Ve biri diğerine hiç benzemeyen iki şey. Ama sanki intikam hadisesi gibi. Şimdi bütün bu karışıklıklar içinde

Türkiye'nin lehine bir ses olmak, eğer kötü bir şeyse, ben bu kötülüğün tamamını üzerime alıyorum. Ve Sivas olayları için hâlâ ahlayıp vahlamıyorum.

Öyle demeyin.

Derim. Bunun Alevi-Sünni çatışmasını çıkarmak için çok özel bir çalışma olduğunu düşünmemek mümkün mü? Daha önce Maraş olayları var. İstanbul'da Gaziosmanpaşa olayları yaşandı. Ve mesela o sırada ben 'Eğer ajanlar devredeyse Alevi'siyle Sünni'siyle hepimiz devletiz' diye bir yazı yazdım ben. Neden insanlar bunu öne çıkarmıyor? İnsanların salaklığına saygı mı duymam lazım?

İnsanların yanmasından memnun olan bir adam görüntüsü verdiniz.

Benim insanların yanmasından memnun olduğumu ilan edenler, o yanma dolayısıyla bir provokasyonu gündeme getirememiş olmanın sıkıntısındadır. Böyle tuhaf bir duygu manipülasyonu ile Türkiye üzerine oynanan oyunlara alet olmak, güzel bir şey ise güzellik onların olsun. Çirkinlik nerede, ben oradayım. O yazı gazetede yayınlandığı zamanlar, hiç tanımadığım insanlar, bu yazıyı afiş haline getirip, duvarlara yapıştırdı. Bunu yapanlar kimlerdi? Onun için ben, elveda deyip, elimi yıkadım bu işlerden.

Şimdi tamamen şiire mi döndünüz?

Şiir öyle bir şey ki, yazmadığınız zaman bile bir parçanız olarak yaşar. Siz sadece şiir yazdığınız zaman şairseniz, hakiki şair değilsiniz.

Bir şair gibi yaşamadığınızı, hiç riske girmediğinizi, karavana atmadığınızı, evinizin yolunu hiç şaşırmadığınızı, daima hesaplı olduğunuzu, bu nedenle de şiirden uzaklaştığınızı düşünenler var.

Beethoven de öyleydi. Biraz tutumlu olduğu söylenir Beethoven'in. Çünkü sakat olan kardeşlerine de bakmak zorunda. Çalışmaktan başka bir şey yapmadı. Yani öyle maceralı bir hayatı yok. Şairlerden örnek vereyim. Mesela Wallace Stevens... Ben gençliğimden beri keşke onun gibi olabilsem derim. Onun sigortacı, bankacı gibi hayatı var. İnsan, yazdıklarıyla şairdir. Oscar Wilde ne demiş, 'Ben, dehamı hayatıma koydum. Eserlerimde sadece kabiliyetim vardır.' Hatta Amerika'ya girerken gümrük memuru, 'Deklare edeceğiniz bir şey var mı?' diye sormuş. O da, 'Dehamdan başka deklare edeceğim hiçbir şey yok' diye cevap vermiş.

Oscar Wilde ultra sanatçı hayatı yaşadı. Onun için de eserleri o kadar parlak değil. Sadece kabiliyeti olmasına rağmen, dikkate değer şeyler yaptı. İddia üzerine yazmıştır Dorian Grey'in Portresi'ni. Birisi demiş ki, 'Sen roman falan yazamazsın.' 'Öyle mi?' demiş. Efsaneye göre birkaç gündür, ama bu imkansız tabii. Çok kısa bir zamanda yazmış.

Kendinizi dâhi mi kabul ediyorsunuz?

Ben kendimi dâhi saymıyorum. Fakat, yaptığım şeylere bakıyorum ki, bunları ancak bir dâhi yapabilir. (Gülüşmeler)

Bir de şöyle deniyor: 'O kadar çok politikayla, nesirle, teoriyle uğraştı ki, düş kuracak hali kalmadı. Şiire dönse ne olacak bundan sonra, çok geç olmayacak mı?'

Valla göreceğiz. Bu adam, bütün bu düz yazı süreci içinde acaba dünyayı bir şair gözüyle mi değerlendirdi, yoksa başka bir şey mi yaptı? Reel politik diye bir şey var. Reel politik, bir çeşit ahlaksızlıktır. Demek ki politik diye bir şey var, reel olmayan. Benim bütün politik yazılarım, reel

politik değildir. O yorumu yapanlar, benim ne kadar açık uçlu bir metin ürettiğimi okumadıkları için bunu söylüyor.

BİR DAHA GAZETEDE YAZMAK MI? ALLAH KORUSUN!

Artık yazı yazmayacak mısınız?

Allah korusun! İnşaallah yazmak zorunda kalmam.

'Ben hep 12'den vurmuştum. Çünkü İslam'ı onların şartlanmalarından bağımsız öğrendim' dediniz. İslam'ı dışarıdan öğrenmek nasıl 12'den vurmanın garantisi olabilir?

Ben hep 12'den vurdum. Çünkü Müslümanlığın millet olarak bizi düze çıkaracak bir düşünce olduğu kadar yaşama biçimi olduğuna da inanarak işe başladım. Halbuki, birçok insan, gelenekten böyle olduğu için, İslam'la Türkiye arasındaki bağı kurmuş olabilir, mutaassıp bir çevreden gelebilir. Yani İslam'la olan ilişkisi fonksiyonel değildir. Benimse sadece bu ilişkim var. Zaten ben, Allah bana hidayet nasip ettikten sonra, bugünkü durumuma gelmek istemiştim, 1974'te.

Yani nasıl?

Hiç yazı mazı yazmayan. Fakat ne oldu? Benim ihtida ettiğimi öğrenen insanlar, bana öyle bir ilgi gösterdiler ki, ben şöyle düşündüm: Bu insanlara bir faydam dokunabilir. Bu, benim 11'den vurmamı önledi. Faydam olmuyorsa zaten yapmadım onu. Yani annemden babamdan gördüğüm şeyi yapmadığım için, sadece bu insanlara ne faydam olur düşüncesinde olduğum için, 12'den vurmazsam, onu vurmuş olmuyordu yani. Açın 1977'de Yeni Devir'de yazdığım yazıları, görürsünüz bugün yaşadıklarımızın o günden tohumları olduğunu. Diyelim ki, ben İETT yazmışım. Onun İstanbul, elektrik, tramvay, tünel olduğu bugün anlaşıldı. Yani bunları böbürlenerek söylemem bana rahatsızlık vermiyor. Çünkü ben bunları yaptım.

Şimdi yazı yazmayacağınıza göre, gelirlerinizde bir düşme olacak.

Evet. Trajik durum. Gelirim, üçte iki oranında azaldı. İçim birazcık titremiyor değil. Ama gayet eminim, Allah hem kapı açar, hem beni besler. Eğer sıkıntı yaşayacaksam, demek ki hak etmişimdir. Ben mutlak mânâda kaderciyimdir.

Ne kadardı yazı gelirleriniz?

Daha önce Milli Gazete'den 635 milyon aldığımı söyledim. 1,5 milyar da Gerçek Hayat'tan alıyordum.

Hocalığınız var, bir de emekli maaşınız.

Evet. O kadar. Ama hocalığım da part time.

Tek eviniz var. Onu yazı gelirlerinizle mi almıştınız?

Tabii. Gerçi, babamın Söke'deki evinin satılması sonucunda da elime geçen, çok cüzi bir para da oldu. Ama genel olarak alnımın teriyle yaptım. O günlerde beni bir yere davet ettiklerinde, 'Kusura bakmayın' diyordum, 'haftanın 14 günü işim var.' Evimin borçları bittiği gün, televizyondaki programlara son verdim.

"ÇILGININ BİRİ" KONUŞTUKÇA...

(18 Eylül 2003 - Vatan)

"Ben ne büyük bir dalgınlıkla bakmış olmalıyım ki hayata görmedim orda çinko damların ve plastik sürahilerin tanrısını yerimi yadırgadım yerim olmadı zaten kendi mezarımdan başka çılgının biri sanılmaktan sakınmaya vaktim olmadı..." Evet, şair İsmet Özel geçtiğimiz günlerde yine yerini yadırgadı; yine "çılgının biri sanılmaktan" sakınmaksızın yerini değiştirdi. Gazeteler, dergiler de günlerdir ondan söz ediyor. Solcu'ydu 60'larda. 70'lerin başında hidayete erdi. Buraya bir not koymalıyım: Bizim bu işlere pek yakın olmayan arkadaşlanmız o zaman da, şimdi de olayı anlatırken İsmet Özel'in "İslami harekete geçtiğini" yazıp durdular. Oysa ihtida etmekle (Bilerek seçim yoluyla Müslüman olmak) belli bir siyasal ideolojinin savunucusu olmak arasındaki farkı unutmamak gerek. Tabii ki ardından Türkiye'de o yıllarda gelişip zenginleşmeye başlayan İslamcı düşünce ve siyaset platformunda İsmet Özel de kendine özgü yerini aldı.

Görüşlerine katılınırsa da, katılınmasa da "İsmet Özel ne diyor?" sorusu hep heyecan verici oldu. Doğrusu o da aydın çevrelerdeki bu heyecanı iyi kullandı!.. 80'lerde medeniyet hakkında radikal teoriler geliştirdi. Batı'nın teknolojik kalitesine karşı Müslümanları, tek tek insani kalitelerini geliştirdikleri bir düzen kurmaya çağırdı. Batı medeniyetini tümüyle dışlamaktan çekinmedi. 90'larda İsmet Özel'in düşüncelerinde yeni ve alışılmadık kıpırdanmalar başladı. Müslüman kavramı yerine sık sık Türklüğü öne çıkarır olmuştu. O çevrelerdeki egemen bakışın aksine Cumhuriyet'in insanlık tarihindeki önemini vurguluyordu. (Bu aslında eski Türk-İslam sentezi tezlerinin 28 Şubat sonrası yeniden ve şairane dirilişi mi, yoksa özgün bir tez mi, ayrıca tartışılmalı!) En sonunda da Milli Gazete'deki ve Yeni Hayat'taki köşelerini bıraktı; "Bundan böyle yazmayacağım" dedi. "İslami kesime derdini anlatamadığını, anlaşılmadığını" öne sürerek, o platformdan da çekildi. Gürültü koptu. Televizyon söyleşileri, gazete söyleşileri, havalı fotoğraflar, iddialar.... Benim aklıma o söyleşileri gördükçe İsmet Özel'in şu dizeleri geldi durdu hep: "Bir hayatı, ısmarlama bir hayatı bırakıyorum görenler üstünde iyi duruyor derdi her bakışta"

İsmet Özel muhafazakâr-İslami kesim tarafından anlaşılmıyor muydu, yoksa anlaşılmak istemiyor muydu? Ben epeydir doğru yanıtın ikincisi olduğunu düşünüyorum. İsmet Özel doğruları mı anyordu, "hep haklı olmayı" mı istiyordu? Bu sorunun yanıtı da benim için ikinci şıktı. İsmet Özel hep sivri olmayı istemişti, şimdi "beni sivri buldular, kendime aralarında yer edinemedim" tavrını anlamam zor. Fakat bunlan bırakıp bugün asıl konu etmek istediğim noktaya gelelim. Zaman Gazetesi'nde geçen hafta Nuriye (Akman) öyle bir söyleşi yaptı ki İsmet Özel'le, inanılır gibi değil. (Karşısındakinin bütün korkularından çılgınca cesur laflar üreten bir söyleşi tarzı! İletişim okullarında ders olacak türden!) İşte orada şu sözleri söyleyiverdi İsmet Özel. "Kadınlara sunduğum format kölelik. Bunu gönüllüce, çok arzulayarak yapması lazım. Eşimden köle olması şöyle dursun, bekledğim yardımı bile alamadım. Erkeğin kölesi olmayan kadın, o erkekle neden evlenmiştir ki? Bu iş bir türlü yapılır. Beş türlü yapılmaz." Özel bu, düşüncesini en çarpıcı biçimde ifade ediyor. Buyrun işte! "Kadınlar inektir. Boğalar mutsuz, inekler mutludur."

Ve son olarak da şu saptama: "Cinsellik her şeyi içerir." Böylece popüler basının aradığı malzeme de bulunmuştu. Bu kez İsmet Özel medya arenasında dişi aslanların önüne atılıyor. Profesörler, toplumbilimciler, feminist olmayan ve fakat kendini feminist sananlar öfke kusuyorlar şimdi: "Dikkate almaya bile gerek yok." "Psikolojik tedaviye ihtiyacı var onun." "Bu insan haklan için ihlaldir." Bence Özel'e böyle karşı çıkanlar bir yerde ciddi yanlış yapıyorlar. Bu sözler bakkal İsmet Amca'nın laf arası saçmalıkları veya kocanızın, sevgilinizin bir sarhoşluk esnasında öfkeyle içini boşaltması veya bir sadistin itirafları filan değil ki! Bir düşünce adamı cesaretle bir şeyler söylüyor. Kızarsınız, katılmazsınız, beğenmezsiniz. Tamam. Ama böyle tezlere karşı hem "bana ne" deyip hem de bu konularda fikir yürüten birisi olamazsınız. Kaldı ki, bu sözler Bukowski, D. H. Lawrence'ın filan sözleri

olarak gündeme gelseydi, böyle sırtımızı kolayca döner miydik? Merak ediyorum. İsmet Özel'in açıklamalarını konuşmaya devam edeceğiz, umarım, yarın...

Kaynak:

http://www.40ikindi.com/kitap/oku.php?id=243

bkz:

» Bir Zamanlar Bir İsmet Özel Vardı... / İsmet Özel (04.08.2003 - Millî Gazete)
» 'Beni Anlamadılar' / Haber: Ömer Çakkal (08.08.2003 - Yeni Şafak)
» İslami Kesimin Önceliği: Çıkar / Röportaj: Ahmet Tulgar (10.08.2003 - Milliyet)
» 'İsmet Özel Aslında Hiç Değişmedi' / Haber: Belma Akçura (11.08.2003 - Milliyet)
» İsmet Özel ve Nezaket / Nevval Sevindi (12.08.2003 - Zaman Turkuaz)
» Şairin Kuyuya Attığı Taşı Kim Çıkaracak? / Mehmet Bekaroğlu (22.08.2003 / 28.08.2003 - Gerçek Hayat)
» Çok "Özel" Bir Hikaye / Sami Hocaoğlu (25.08.2003 - Yeni Şafak)
» Hiç Kimse Hep "12'den" Vuramaz / Sami Hocaoğlu (29.08.2003 - Yeni Şafak)
» "İslamcılar Ortada Yok" / Özdemir İnce (29.08.2003 - Hürriyet)
» İsmet Özel - Sevdiği Oyun: Kuka. Sevmediği Oyun: Saklambaç / Ahmet Güntan (Eylül 2003 - Kitap-lık)
» Herkes Neden Burada? / Mehmet Butakın (Eylül 2003 - Milliyet Sanat)
» "Çerağıma Kastedenin / Hak Yandırsın Çerağını" Diyebilmek... / Sami Hocaoğlu (01.09.2003 - Yeni Şafak)
» Şairin Kuyuya Attığı Taş / Hayrettin Karaman (05.09.2003 / 11.09.2003 - Gerçek Hayat)
» Evet İsyan'dan Amentü'ye - Amentü'den Evet İsyan'a... / Rahmi Emeç (13.09.2003 - Evrensel)
» İslami Medyada Tenezzülen Yazdım Benim Onlara Tek Kuruş Borcum Yok / Röportaj: Nuriye Akman (14.09.2003 - Zaman)
» Vakurum, Asla Kibirli Değilim! / Röportaj: Nuriye Akman (15.09.2003 - Zaman)
» Erkekler Öküz Olmadığı Sürece Ben Kadınlara 'İnek' Diyorum / Röportaj: Nuriye Akman (16.09.2003 - Zaman)
» Yaptığım Bütün İşlere Bakınca 'Bunu Ancak Bir Dâhi Başarabilir' Diyorum / Röportaj: Nuriye Akman (17.09.2003 - Zaman)
» Hakîkati Hakkıyla Mesele Edinemediğimiz İçin İsmet Özel'i Anlayamıyoruz (1) / Yusuf Kaplan (15.09.2003 - Yeni Şafak)
» "Çılgının Biri" Konuştukça... / Haşmet Babaoğlu (18.09.2003 - Vatan)
» İsmet Özel Ne Dedi? / Haşmet Babaoğlu (19.09.2003 - Vatan)
» Erkek Nesli Yok Oluyor / Nevval Sevindi (21.09.2003 - Zaman Turkuaz)
» İsmet Özel Şaka mı Yapıyor? / Hasan Sutay (21.09.2003 - Zaman Turkuaz)
» Üstadımız Bediüzzaman'dan, Vicdanımız İsmet Özel'e Bir "Aşk Ateşi" "Masal"ı (1) / Yusuf Kaplan (22.09.2003 - Yeni Şafak)
» Kukalı Saklambaç / Haftalık Komiser (26.09.2003 / 02.10.2003 - Akşam-lık)
» Mahkum Etmek mi? / Sami Hocaoğlu (26.09.2003 - Yeni Şafak)
» Part-Time Feministler / Mustafa Armağan (28.09.2003 - Zaman Turkuaz)
» Erkek Milleti / Hasan Sutay (28.09.2003 - Zaman Turkuaz)

» İsmet Özel Haklı mı? / Nesrin Yanık (29.09.2003 - Internethaber.com)
» Üç Kerre Çüşş / Ömer Lekesiz (Ekim 2003 - Hece)
» Bıyıklı İktidar, Etekli İktidar / Fadime Özkan (04.10.2003 - Yeni Şafak)
» Türkiye'nin Vicdanı / Osman Özbahçe (Ekim / Aralık 2003 - İslâmiyât)
» Bir "Özel" Vaka Münasebetiyle / Arif Kaya (Kasım 2003 - İktibas)

"ÇAĞRI" FİLMİNDE SEYRETMEDİKLERİNİZ

"Hüküm Allah'ındır"

Bazıları ısrarla İslam ümmetinin Kur'an'a dayandırılması hususunu savunurken, Kur'an-ı Kerim'i, hiçbir tefsire ihtiyaç duyulmaksızın lafzî hüviyetiyle itikadî ve amelî konularda yegane nizamdır derler. Bu görüşleriyle birlikte, "Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kafirlerin tâ kendisidir." (Mâide; 44) ayetine dayanırlar. Bundan da "Hüküm Allah'ındır (La hükme illa lillah)" ifadesini sloganvari ve çok katı bir şekilde kullanmışlar. Bunlar için en güzel tarif eden Hz. Ali kerremallâhü veche bu ifadeler için, **"Hak söz, fakat bununla batıl murad ediyorlar."** demektedir.

Buhari'de nakledilen bir Hadis-i Şerif'te Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Bir zümre çıkar ve kafirler hakkında inen Âyetleri müslümanlar üzerine atfederler." [50]

Yine Taberâni, Mu'cem'ul Evsafta Hz. Ömer İbn-i Hattab Radiyallahu anhu'dan rivayet edilen diğer bir

"Benden sonra ümmetimin üzerine en çok korkuğum şudur ki, bir adam çıkar, Kur'an-ı Kerim'in esas manasını çarpıtır ve başka manalara çekerek tefsir eder."[51]

"Her kim, Kur'ân-ı kendi görüşüne göre tefsir ederse cehennemde ki yerine hazırlansın."[52]

Asırlardan beri yazılan ve oynatılan oyun hep aynıdır. Oyunun ilk aşaması;

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sevgisini, sünnetlerini ve maneviyatı ortadan kaldırmaktır. Bu oyunun yazarları ise Hempher'lerin, Lavvrens'lerin arkasındaki İngiliz, Fransız ve Yahudilerdir. Figüranlar ise ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İslam ülkelerinde vahhabiler ve benzer gruplar aynı oyunu sergilemektedirler. Hatta bu vahhabi fikrini yaymaları için akademik kariyer yaptırmak suretiyle sırf bu işle görevli özel adamları yetiştirip ülkemizde önemli makamlara getirtmiş ayrıca **ilahiyat fakültelerinde profesör** olarak atamışlardır. **Bunlar sadece profesör olarak da değil, bazen tarikat şeyhi, bazen cemaat lideri, bazen hoca, bazen de araştırmacı yazar olarak karşımıza çıkarlar ve medyada halka çok derin bilgilere sahip muteber alimler gibi gösterirler.** Ancak sorulan sorulara delilsiz cevaplar vererek sadece kendi fikirlerini söylerler. Hiç bir fikirlerini Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şeriflerle destekleyemezler, ancak bazı Ayet-i Kerime'lerinde manalarını kasıtlı olarak çarpıtıp söylerler. **Hatta kâfirler için inmiş Âyet'leri müslümanlar için inmiş gibi göstermeye çalışırlar.**

Bu profesörler televizyonlarda ben vahhabiyim demezler ancak Vahhabilikle ilgili bütün yalan yanlış fikirlerini söylerler. Hz. Abdulkadir Geylani, Hz. Muhammed Bahattin Nakşibendi, Hz. Seyyid

[50] Sahih-i Buhari, (Osmanlı zamanında basılmış fakat baskı yeri ve tarihi belirtilmemiş); Kitâbu istitâbeti'l-mürteddîn ve'l-muânidîn ve kitâlihim 6; Eyüp Sabri Paşa, Mir'atül- Harameyn, (Mir'at-ül-Cezire), 1,106.
[51] Ali el-Muttaki, Kenzul-Ummal, Müesseset'ür-Risale, Beurut-1989, (I-XVIII), Hadis No: 28978; Eyüp Sabri Paşa, Mir'atül-Harameyn, (Mir'at-ül-Cezire), 1,106.
[52] Sünen-i Tirmizi, Tercüme: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre yay. İstanbul, Tesir'ul-Kur'an 1; İmam Gazali, İhya-u Ulumid-Din, Tercüme: Ahmed Serdaroğlu, Bedir yay. İstanbul-1987,1,98.

Ahmed el Rıfai, Hz. Muhyiddin İbn Arabî, Hz. Hacı Bayram-ı Veli, Hz. Yunus Emre ve Mevlana Celalettin Rumi Hazretleri (kaddesellâhü sırrahu'l azîzân) gibi ismini sayamadığımız, bütün müslümanlar tarafından takdir edilip örnek alınan tasavvuf âlimlerinin tamamına iftiralar atıp hakaret ederler.

Aynı şekilde bizlere büyük âlimler diye servis edilen ve batıl görüşleriyle meşhur olan; **İbni Teymiye, İbn-i Kayyım, Cemalettin Efgani, Muhammed Abduh, Reşit Rıza, Seyyid Kutup, Mevdudi** gibi vs. vahhabiliğin temel kaynaklarını oluşturan bu adamları överek ön plana çıkartırlar. Halbuki bu adamlardan Efgani'nin masonluğa intisabı kesindir ve ömrünün sonlarına kadar bu gizli ve esrarlı teşkilata mensubiyetini sürdürmüştür. Bununla da kalmamış çevresindeki yakın dostlarınında masonluğa girmelerine vesile olmuştur. Efgani'nin yakın dostu olan Reşid Rıza dahi kendi yazdığı bir kitabında Muhammed Abduh'u kastederek; **"üstazımızın ve imamızın masonluğa girişi"** başlığı altında bir yazı kaleme almıştır.[53] Aynı şekilde **Seyyid Kutub'un da, İngiliz ajanı olduğu açığa çıkınca, dönemin Mısır Cumhurbaşkanı Cemal Abd'un-Nasr tarafından, 1966 yılında idam edilmiştir.**

Arabistanın sünni âlimlerinden Dr. Muhammed Abduh Yemani de, bu hususta; **"Peygamber Böyle Sevilir"** adlı kitabında, **"Akademik Ünvanlara Dikkat"** başlığı altında oynanan oyunu şöyle anlatmaktadır[54]:

Hiç kuşkusuz, aklı başında her insan, bu başıboşluğa bir son vermenin ve Peygamberimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem)'in temiz sünnetine dil uzatan bu küstahlara haddini bildirmenin gerekliliğini kabul eder. Özellikle de, müslüman olduğunu iddia eden ve bu kisvenin altına gizlenerek ortalığı bulandırmaya çalışan gafillere... Şurası kesindir ki, bu insanlar belki gafletlerinden, belki cahilliklerinden, belki hinliklerinden, belki de maddi bir çıkar peşinde olduklarından, ne sebeple olursa olsun bu tür karışıklık ve desiseleri ortalığa yaymakla İslam düşmanlarına en büyük hizmeti yapıyorlar. Bu itibarla başta genç nesil olmak üzere bütün İslam ümmetini bu tür tehlikelere karşı bilinçlendirmek ve onları iki de bir ortaya atılan bu gibi şüphelere karşı uyanık tutmak hepimizin görevidir.

Bir de, üstad Fehmi Huveydi'nin pek isabetli olarak işaret ettiği gibi; Ezher gibi, islami ilimlerde araştırma yaptıran üniversitelerde verilen akademik Unvanların kriterlerini de yeniden gözden geçirmek gerekir. Nitekim, **sünnete saldıran.** Dr. Ahmet Suphi'de Ezher'den aldığı ilmi bir unvana sahiptir. Sünnete saldıran bu adam, **"Şeytan'ın insanoğlunu şaşırma ve günaha sevketme yollarından birisi işte bu Şeytani Hadisler'dir. Şeytan, saptırmak istediği kimseleri bu hadislere yönlendirmekte ve sonra onu, bir zulüm ve bir iftira olarak dine yaymaktadır,"** diyerek kendi batıl görüşüne (vahhabiliğe) ters düşen bütün Hadis-i Şeriflere; **"Şeytani Hadisler,"** diyecek kadar sapıtmıştır. Üstelik sözünü ettiğimiz bu (batıl) görüşleri doktora tezinde de zikretmiş ve bunu Ezher hocalarına taktim etmiştir. Şüphesiz ki, bu hocalar bu tezi okumuş, sonra sahibine **"iyi"** derece ile doktor ünvanını vermişlerdir. Fakat şunu belirtmek gerekir ki, gerçekten bu tezi okumuşlar ise bu çok büyük bir felakettir. Yok eğer okumadan bu ünvanı vermişlerse, felaketin boyutu çok daha ürkütü-cüdür," [55] demek suretiyle oynanan oyunu haber vermiştir.

Salman Rüsdi adındaki sapık bir kafir de: **"Şeytan Ayetleri"** adıyla yazdığı kitabında, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin bazı ayetleri kendi istediği gibi uydurduğunu iddia ederek İslam dinine hakaret etmiştir. Vahhabi zihniyetinde olan **Dr. Ahmed Suphi**'de kendi görüşüne ters olan bütün Hadis-i Şeriflere "Şeytani Hadisler" deyip İslam alimi görünerek İslam dinine aynı hakareti

53 Dr. Hasib es-Samarrai, **Dini Modernizm'in üç şövalyesi Cemaleddin Efgani- Muhammed Abduh-Reşid Rıza,** Tercüme: Ali Nar, Sezai Özel, Bedir Yay. İstanbul- 1998, s. 128-129. Ayrıca bkz.: **el-Üstaz'ül-İmam,** Reşit Rıza ve Menar Dergisi, 11/401.

54 Dr. Muhammed Abduh Yemani, **Ashabın Rasulullah sevgisi,** Tercüme: H. Mehmet Günay, Nun yay. 2. Baskı. İstanbul-2009, s. 29-33' arasından özetlenerek alınmıştır.

55 **Sahabede Peygamber Sevgisi** adlı kitaptan alınan alıntı bura sona ermiştir.

yapmaktadır.

Ezher üniversitesinin İslamiyet aleyhine yaptığı diğer bir olumsuzluk ise şudur: Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin hayatı ve İslamiyet'in ilk doğuşuna ait dönemi anlatan **"Çağrı"** filminin senaryosudur. Bu filmin senaryosu, Kahire'deki Ezher Üniversitesi tarafından, sayfa sayfa incelenerek çekimine onay verilmiştir. Filmin yönetmeni olan **Suriye Asıllı Mustafa AKAT**'ta televizyonda yaptığı bir konuşmada:

> **- "Filmin, çekimler bitip Ezher üniversitesinde incelenip onaylandıktan sonra vizyona girdiğini,"**
>
> söylemiştir. Başında ve sonunda Ezher üniversitesinin onayından geçmiş olan bu filmde, dikkat edilirse özellikle RASÛLULLÂH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN BİNLERCE MUCİZESİNDEN BİR TANESİNİ BİLE ANLATAN SAHNE ÇEKİLMEMİŞTİR. Oysaki; Yahudi ve Hristiyanlar, sırf kendi peygamberlerinin mucizelerini ön plana çıkartmak maksadıyla filimler çekmişlerdir. Ancak bütün peygamberlerin baş tacı, Alemlerin Efendisi Allah'u Teala'nın sevgilisi Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin bütün mucizeleri, bu zihniyet tarafından gizlenmeye çalışılmaktadır. Bir insan, kendi Peygamberinin mucizelerini neden gizleme gereği duyar. Bu husus, bizce hayrete şayan bir durumdur. Aslında Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sünnet ve Hadis-i Şeriflerini inkar edip mucizelerini gizlemeleri, kin ve nefretlerinin açık bir göstergesidir.

Yani ortada, yıllar önce yazılmış, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ve maneviyata olan muhabbeti ortadan kaldırmaya yönelik şablon bir proje bulunmakta ve bu proje her müslüman ülkesinde farklı kişilere uygulatılmaktadır. O gün Hempher'ler ve Lavvrens'ler vardı. Bugün de farklı isimler adı altında aynı casuslar faaliyetlerini sürdürmektedirler. Yani değişen bir durum yoktur. Bura-daki birincil amaçları İslam dinini etkisiz hale getirmektir. Bu dinin omurgasının da Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ve sünnetlerinin olduğu çok aşikar olup bu durum ise din düşmanları tarafından da çok iyi bilinmektedir. Bu nedenle de tahrifata ve tahribata ilk oradan başlamışlardır. Yüksek bir binayı yıkmak için evvela kolonlarına dinamit koyup patlatılıp binanın çökertilmesi gibi, İslam dininin de omurga ve kolonlarına aym şekilde fitne ve fesat tohumları ekip, doğrudan yıkmayı düşünmektedirler. Bu işlerin fikir babaları ise hala aynıdır ve faaliyetleri de kesintisiz sürmektedir.

> Müslüman uyanık olmalıdır. Çünkü, küfür tek millettir. Batıl fırkalar ve kafirlerin hepsi Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin maneviyatı, Hadis-i Şerif ve sünnetlerini ortadan kaldırma konusunda aynı düşünceye sahiptirler. Bu konuda, tamamı aşağıdaki Ayet-i Kerime'de ifade edildiği gibi birbirlerinin dostlarıdırlar.

"Kâfir olanlar birbirlerinin dostlarıdır. Eğer siz emredildiğiniz gibi yapmazsanız yeryüzünde bir fitne ve büyük bir fesat meydana gelir." (Sure-i Enfal, Âyet 73)

Kaynak:

Necid'de Doğan Fitne Vahhabilik,
Hazırlayanlar: Yusuf ÖZGE-Hafız Recep
OKATAN- Atik ALTINKAYA, 1.Baskı :2012
AĞUSTOS, İçel-TARSUS, s.89-92

ABD’Lİ TARİHÇİ TARPLEY 'TÜRKLER KAYBEDECEK!' DEDİ

14.01.2013

Şoke eden analiz

ABD’li tarihçi Tarpley, Türkiye hakkında şok bir analiz yaptı. Sosyal medyada videosu dolaşan tarihçi ‘’Obama Erdoğan’ı aldatıyor, Türkler kaybedecek’’ dedi.

ABD’li tarihçi Dr. Griffin Tarpley, Türkiye ve Suriye sorunu konusunda şok bir analiz yaptı. Sosyal medyada videosu dolaşan tarihçi, ‘’Obama Erdoğan’ı aldatıyor, Türkler kaybedecek’’ dedi.

‘’Obama’nın her hafta Erdoğan’ı aradığını, kibir ve hırsı ile oynayarak onu bir yere ittiği söyleniyor’’ iddiasını da ortaya atan Tarpley, ‘’Mübarek’in düşürülmesinden sonra Türk hükümeti Yeni Osmanlı İmparatorluğu fikri ile kandırıldı. Bu aldatmaca ile sıfır sorundan, başta Kürt sorunu olmak üzere, onlarca sorunlar dizisine geçiverirsiniz’’ dedi ve şunları söyledi;

PKK VE CIA: Simon Hersh’e göre PKK, CIA’nın desteklediği bir örgüttür; CIA, PKK’yı İran’a karşı kullanmaktadır. Yakın geçmişte Fransa’da Cumhurbaşkanı Mitterand’ın eşi Danielle Mitterand PKK’nın koruyucu azizesi idi. Bir yıl önce, İsrail Dışişleri Bakanı Lieberman, Mavi Marmara’daki davranışından dolayı Türkiye’yi cezalandırmak için İsrail’in PKK’yı destekleyeceğini söyledi. NATO’nun Yunanistan aracılığıyla PKK’yı desteklediği haberleri var. Bana göre Türkiye’nin anlaması gereken bu !..

TÜRKİYE’Yİ YOK ETMEK İÇİN: Türkiye’yi ziyaret ettim, pek çok siyasi lider ile görüştüm. Türkler öncelikle Amerika ve İngiltere ile ittifakın “öldüren bir kucaklama” olduğunu anlamalı; bir başka deyişle İngiliz- Amerikalılar Türkleri öldürene kadar sevecekler. Türkleri Suriye’ye karşı kullanacaklar. Ve çatışmayı modern Türkiye’yi yok etmek için kullanacaklar. Korkarım, Obama’nın aldattığı Erdoğan ve Davutoğlu bu psikoloji ile kendi çukurlarını kazıyorlar. Kazanacakları hiçbir şey yok ve kaybedecekler.

SURİYE’DE İSYAN BASTIRILIYOR: Ortada bir de Rusya sorunu var; 19 ncu yüzyılda her 20 yılda bir, Türk-Rus Savaşı olurdu. Son zamanlarda bir Türk- Rus Savaşı olmadı ama o istikamette adımlar atılıyor. Şu bilinmelidir ki, Suriye güvenlik güçleri isyancılara karşı başarılı bir harekât yürütüyorlar, isyan bastırılıyor; Buna paralel olarak, olayların ağırlık merkezi, gerçek bir devrimci hareketin başladığı Suudi Arabistan ve Katar’a doğru kayıyor.

İSKENDERUN'DA CIA VAR: Şu anda Türkler, güney bölgelerinin tamamını CIA'ya devrettiler. Oralarda CIA başıboş, kontrolsüz dolaşıyor. İskenderun otellerinde CIA cirit atıyor. Oteller El- Kaide teröristleri ile dolu. CIA Adana yakınlarındaki İncirlik üssünden, bölgeye getirdikleri teröristleri kullanıyorlar. Ve bunun Türkiye'ye geri dönüşü feci olacak. (Gazeteport)

Kaynak:

http://haber.gazetevatan.com/turkler-kaybedecek/506053/1/Haber#.UPPyuYc3NIM.facebook

ANA TEMASI İSLÂMÎ KÜLTÜRDEN AŞIRILMIŞ OLAN "YEŞİL YOL" FİLMİ

İslam tasavvufundaki "Teveccüh" bahsini bilenler, **"Yeşil Yol"** filmi hakkında söylemek istediğim şeyi hemen anlayacaklardır. Bu film, teveccüh uygulamasının maddî cephede nasıl anlatılabilirini bir kısmını göstermektedir. Epey zamandır vizyonda olan bu film için, yapacağımız yorum lüzumsuz gibi gelse de, seyrederken batılının İslâmî değerlere bizden daha fazla vakıf olduklarını bir daha anlamış olmanın üzüntüsünü içinde olduğumu ve içindeki gizli mesajlarını sizlerle paylaşmak istedim.

Filmin arkaplanı olarak hain batılı bizden aldığı bir hakikati bile, zedeleyerek ve insanlara ayrı bir yeni yara açarak sunmaktan geri kalmıyorlar. Muhtevada "teveccüh" gerçeğinin varlığını bu filmde bir aziz seviyesinde vurgulasalar da yine "zenci" tiplemesi ile bu hakikati aşağılamaktan vazgeçmiyorlar. John Coffeyn'in (Michael Clarke Duncan) devasa görüntüsü içine kapanık ve zenci oluşu insanlara göre onun suçlu olma ihtimalini kuvvetlendirirken, fiziksel görüntünün bir hiç olduğunu anlatmış gibi gösterilse de, yoruma kapalı basit zihin yapısında katil beyaz biri olarak tercih edilmeyerek, müspet ve önemli faktör yok edilmiştir. Yani rol için bir "beyaz" tercih edilmiyor.

Yine Yeşil Yol ismi ile çağrıştırılan mefhumda (İslâm) veya haklı da olsanız, batıya karşı hep ezik kalacak ve cezalandırılacaksınız deniliyor.

Bir aziz gibi gösterilen insanın suçsuzluğu kesinliğe kavuşturulmayarak bulanıklığın tercih edilmesi yetmediği gibi bir de idam edilerek ceza veriliyor.

Bu yorumlar artırılabilir.

Film subliminal mesajları ile bilinçaltını karamsarlığa iterken; iyilik ve gerçeğin çok ta insana fayda getiremeyeceğini en derinden hissettirmektedir. Ayrıca sonucun karamsarlıkla ve bir fare (nefis) ile biten arkadaşlıkla bağlamak, hakikatin, iyi insanının her şekilde yalnızlığa mahkum olduğunu dikte ediyor. Filmin en önemli mesajı **"iyi olmanız sizi kurtarmayacaktır"**.

Hulâsa; batı ve batılı sömürücü zihniyetin ulaşabileceği en son nokta, menfaat gayyasıdır. Batılı hiçbir şeye üstünlüğü kendisinden fazla layık görmez ve yok etmeye çalışır.

Her zaman söylediğimiz gibi, acı bir gerçektir. Emperyalist batılı, bizi, bizden daha iyi tanıdığından, bir zaman daha İslâm âlemini sömürmeye devam edeceği görülmektedir.

TEVECCÜH:

Arapça, yönelmek demektir. Tasavvufta teveccüh, şeyhin, bütün manevî gücünü adeta bir aşılama sebep olacak şekilde müridin kalbi üzerine yöneltmesi ve aktarmasıdır. Bu, müridin ruhunda filizlenmelere sebep olacak bir manevî aşılama olayıdır. Yani müridin ruhî kabiliyet kapasitesinin artırılmasıdır. Mürid bu şekilde mürşidinin manevî özelliklerini yüklenmiş olur. Bu uygulamaya, teveccüh-i kalbî denir. Teveccüh, yönelmek demektir. Bir tasavvuf terimidir. Nakşî tarikinde de uygulaması bulunur. **Mevlana Halid kaddese'llâhü sırrahu'l azîz Hazretleri halifesini teveccüh'e itina göstermeyi, cuma ve salı günleri şeyhin ruhaniyetine yönelip kalbine gelecek feyizleri ve mürşidinin de değerli nazarlarını beklemeyi tavsiye etmiştir.**

Konu uzundur. Filmdeki senaryoda geçen olaylara menşe olan birkaç kısımdan bahsedelim.

- **Şeyhin müridine gelen hastalığı def etmesi şöyle Olur:** Şeyh kendini hasta olan kimse gibi

kabul eder. Hastalığın aynısını kendisinde düşünür. Kalbine bu fikirden başka bir fikir gelmemesi için himmeti toplar. Bu şekilde hastalık müridden şeyhe geçer.

- **Günahkâr olan kimseyi tevbeye yöneltmek için yapılan teveccüh şu şekildedir.** Şeyh günahkâr adamın nefsini ve suretini tasavvur eder. Nefsinin kendisinden ayrılarak günahkârın nefsiyle birleştiğini kabul eder. O günahkâr nefis için pişman olur istiğfar eder. Bu teveccühle günahkâr kimse de kısa zamanda pişman olur ve tevbe eder.
- **Ehlullahın nisbetini çekmek şöyle olur:** Nisbetine yönelenlerin önüne diz çökülür vefat etmişse kabrinin önüne oturulur. Bütün hayal ve düşüncelerden sıyrılınır. Ruh nisbeti elde edilmek istenen ehlullahın ruhuna yönelir. Ehlullahın ruhuyla birleşme hâsıl olur. Sonra kendi nefsine döner. Bulacağı nisbet o yöneldiği zatın nisbetidir.
- **Kalblere muttali olmak şöyle olur:** Nefsini bütün hayal ve hatıralardan boşaltarak, nefsini kalbindekileri öğrenmek istediği kimsenin nefsiyle birleştirir. Bu arada kalbe bir söz veya hayal meydana gelirse o adamın hayali ve düşüncesidir. O kimseden kalbine yansımıştır.
- **Gelecekteki bir hadiseye keşif yoluyla vakıf olmak isteyen kimse:** Nefsini bütün hayal ve düşüncelerden boşaltıp bütün gücüyle öğrenilmek istenilen hadiseyle ilgili bilgiyi bekler. Bütün hayal ve vesveselerden uzaklaşarak susamış kimsenin suya olan talebi gibi hadiseyi öğrenmeyi ister. Kendi kabiliyeti ve istidadına göre nefsini, melaikelerin veya yerdeki velilerin cemaatine gönderir. Onlarla birlikte her şeyden mücerret olur. Bu şekilde devam ederken rüya âleminde veya manevi vakıada bir durumda veya tanımadığı bir kimse tarafından hafiften gelen bir sesle hadiseyi keşfetmek mümkün olacaktır.
- **Belaların defedilmesindeki teveccüh şekli ise şöyledir:**

Belayı misal şekliyle düşünür, kendisinin belayı şiddetle kovduğunu ve onunla çarpıştığını tasavvur eder. Bütün himmetini belanın kovulmasına harcar. Kabiliyetine göre zaman zaman nefsini yukarıdaki melaikelerin ve aşağıdaki velilerin cemaatine gönderir. Kendisinden sıyrılarak onlara katılır. Allah Teâlâ'nın kudret ve iradesiyle, bela uzaklaşıncaya kadar bu şekilde devam eder. Allah Teâlâ her şeyin hakikatini herkesten daha iyi bilir..[56]

http://ismailhakkialtuntas.com/2010/12/22/vilayet-i-ulya-velayetin-en-yuce-mertebesi/
http://ismailhakkialtuntas.com/2010/12/22/mursidin-teveccuhleri/

The Green Mile-Yeşil Yol (1999)

Yönetmen: Frank Darabont

Ülke: ABD

Tür: Suç , Dram , Fantastik

Vizyon Tarihi: 17 Mart 2000 (Türkiye)

Süre: 189 dakika

Dil: İngilizce, Fransızca

Senaryo: Stephen King , Frank Darabont

Müzik: Thomas Newman

Görüntü Yönetmeni: David Tattersall

[56] Esad Sahib, t. D.-K. (Mayıs-2008). *Mektubat-ı Mevlâna Halid.* İstanbul: : Semerkand, s.284-285

Yapımcılar: Frank Darabont , David Valdes ,

Oyuncular: Tom Hanks, Michael Clarke Duncan, David Morse

Özet & detaylar

Paul Edgecomb'un hapishanedeki görevi, idama mahkûm edilen mahkumları son yolculuklarına uğurlamaktır. Çalıştığı yıllar içerisinde yüzlerce mahkûmu idam etmiştir. Bir gün John Coffey isimli korkutucu görünümlü bir adamla tanışır. Ancak Coffey'in bu ürkütücü görünümünün altında oldukça saf bir ruh yatmaktadır. Coffey, iki küçük kız çocuğunun katil davasında yargılanmaktadır. Coffey'in günden güne gün yüzüne çıkan dünya ötesi güçleri, karakteri hakkında yeni ipuçlarını anbean ortaya çıkaracaktır.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Ye%C5%9Fil_Yol_%28film%29

ALTAY ÜNALTAY'IN YAZI VE ÇEVİRİLERİ

Bir kısmını sunduğumuz yazıların daha fazlasını okumak için http://altayu.blogspot.com/ a bakabilirsiniz.

AÇIK KOMPLO: H. G. WELLS VE DÜNYA İMPARATORLUĞU

1928’de ilerigelen İngiliz Yuvarlak Masa stratejisti H.G. Wells **"Açık Komplo: Dünya Devrimi Planı"**nı yazdı (The Open Conspiracy: Blueprints for a World Revolution, New York, Doubleday, Doran & Co.). **"Açık Komplo"** Wells’in "Mein Kampf"ı (Kavgam, A. Hitler’in kitabı, ç.n.) idi; bir dünya hükümeti kurmanın reçetesini veriyordu. Bu zamanla, belki kuşaklar boyu bir sürede, insanları kendine kazanacak, kurumlarını oluşturacak ve böylece bir Dünya "direktuarı" kurarak "yeni dünya düzenini" oluşturacaktı.

Wells faşizm ya da komünizme karşı değildi, o bunları **"yeni düzen"** arayışının ilkel öncü tipleri görüyordu ve kendi dünya düzeni bunların yerine geçecekti.

"Açık Komplo sosyalizm değildir" der Wells, "bundan çok daha gelişmiş bir düzendir; kendi sosyalist atalarından kalan ne varsa içinde sindirmiş ve kendine katmıştır." Hatta "genç insanların" Açık Komplo’ya İtalyan "fasci" teşkilatları misali katılmasını da önerir.

Ancak Wells’in Açık Komplo’nun hedefi gösterdiği tek bir düşmanı vardır: Bağımsız milli devlet. Onun yıkılması Wells’in hayatının amacıdır.

Wells’in söylediği gibi, "bu benim dinimdir ... Bu kitap mümkün olduğunca açık ve basit hayatımın fikirlerini anlatır, dünyamın perspektiflerini. Diğer yazdıklarım, istisnasız olarak aynı temel konuyu araştırdılar, denediler, yorumladılar ya da açtılar, ta ki ben şimdi temeline dek çıplak olarak ortaya koyup hatasız açıklayabileyim. .. Burada amaçlarımın yönlendiği nokta ve yaptıklarımın muhasalası vardır ... (Bu) tüm insan ihtiyaçları için de bir şemadır."

Wells, üç meşum hedef için yollar ortaya koyar; hareket savaş ve fakirliği kaldırmak ve insanı kendinden "korumak" adınadır.

•Milli devleti ebediyen sona erdirin, yerine "Atlantik" elitinin yönettiği bir dünya hükümeti getirin. "Açık Komplo" milliyetin dikkate alınmaması üzerine kuruludur, ve zararlı ya da engelleyici hükümetlerin, insanlığın şu ya da bu parçasını elde tutuyorlar diye kabul görmeleri için bir sebep yoktur. Atlantik toplumları dünyaya barış ve dünyanın bir ucundan diğerine söz ve hareket özgürlüğü getirebilir. Ve Açık Komplo’nun vazgeçemeyeceği bir gerçektir bu." Ama Wells temkinlidir, çünkü Açık Komplo "savaşı bitirmek" adına "savaş yapabilir." Açık Komplo’nun dünya barışına katkısı ve savaşları bitirmesinin, askerlerin, savaşçılığın ve askeri yöntemlerin sona erdiği anlamına gelmediğini açıklar. Asıl konu bu askerlerin "kime" sadık olacaklarıdır. Açık Komplo için "aydınlanmış" savaşçılar kullanmak gerekebilir. Wells der ki: "Başından itibaren Açık Komplo militarizmi karşısına alacaktır ... (ama) askerlik hizmetinin beklenen kaldırılışı ... zorunlu olarak askeri harekatın dünya "Commonwealth"i faydasına ve millici çeteleşmeleri bastırmak için yapılmasını da red anlamına gelmez; Açık Toplum üyelerinin askeri eğitimine de engel değildir. ... Şimdiki hükümetimize olan sadakatımızın onun akıllı ve olgun tavrına bağlı olduğunu hissettirmeliyiz.

•İnsan nüfusunu "dünya direktuarı" elitlerinin koyduğu sınırlar içinde tutmak. Bu nüfus kontrolü için kullanılacak yöntemler bilim (öjeni, kısırlaştırma, ve doğum kontrolü) ve dünya "direktuarı"nca topyekün ekonomik kontroldür; kredi çıkışı ve insanın hayatta kalması için gereken tüm ekonomik nesnelerin dağıtımı (yiyecek, su, barınak) kontrol edilir. Açık Komplo "biyolojiyi ... insan nüfusunun dünyada yerleşim ve sayısını kontrol aracı kılar." Ve bu düzey kontrol olmadan insan nesli yokolmaya mahkumdur. Böylece ABD Anayasası’nın "genel refah" ilkesi yerine Wells "seçici refah" önerir; burada Dünya direktuarı ırk ıslahı için fazla nüfusu "elimine" eder. Bu yalnız maddi bir gereklilik değil, der Wells, ama Açık Komplo’da "(İnsan) ruhu canavarca ve habis korkuların ve güdülerin eline bırakılmaz." ... İnsan daha iyi hissedecek, daha iyi olacak, daha iyi düşünecek, daha iyi görecek, tadacak ve duyacak. Bunların hepsi mümkündür. Bu yakıcı arzuları şimdi ondan kaçıyor, ve onunla

alay ediyor, çünkü şans, kargaşa ve sefalet hayatına hükmediyor. Kaderin tüm ödülleri birbirini örtmüş ve kaybedilmiş. Hala şüphelenmek ve korkmak zorunda."

•Sonsuza dek insanın Tanrı'nın suretinde yaratıldığı ve İyi'ye dönük bir tarafı olduğu "hayalini" kaldırın. Bunun yerine Wells insanın "yetersiz hayvan" olduğunu söyler: Kıskançtır, öfkelidir, kolay kızar, ve "karanlıkta güvenilmez".

"İnsan habis bir hayvandır" der Wells, ve "ortak bir ahmaklığa, tembelliğe, alışkanlıklarına yapışmaya ve kendini haklı çıkarmaya" eğilimi vardır. İnsanda yaratıcı güçler "ani yıkıcı güçlerden" daha zayıftır. İnsan tabiatı "yıkıcıdır", der ve açıklar: "Yapmak uzun ve dertli bir iştir, birçok duraklamalar ve hayal kırıklıkları işe karışır, ama "kırmak" ani bir heyecan verir. "Gümbürtü" hepimize neşe verir. Bu içtepiler Dünya direktuarınca kontrol edilmelidir."

Bir yerde Wells yeni dinini 6 "temel hayati gerek" olarak kalıba döker:

1. Şimdiki hükümetlerin ve onları kabulümüzün geçici olduğunun kesin açıklanması

2. Bu hükümetlerin anlaşmazlıklarının, insan ve mülkü militanca kullanmalarının ve dünya ekonomik sisteminin kuruluşuna müdahalelerinin her yol kullanılarak azaltılmasında ısrar

3. Özel, yerel ya da milli düzeyde kredi, ulaşım ve üretimin kaldırılarak bunların insan ırkının genel faydasına kendini adamış dünya direktuarına verilmesi

4. Dünyanın, örneğin nüfus ve hastalıklar açısından biyolojik kontrolünün gereğini kavrama

5. Dünyada asgari bir özgürlük ve refah standardını korumak

6. Kişisel hayatı bu işleri yapacak ve insan bilgisini, yeteneklerini ve gücünü geliştirecek bir dünya direktuarı emrine vermek."

Ancak bu "hayatilerden" en önemlisi bunların hasılası olan insan ruhunun fethidir, ki Wells bunda ısrar eder; oysa bu insanı hayvandan ayıran şeydir. Ona göre tüm Açık Komplocular "ölümsüzlüğümüzün şarta bağlı olduğunu ve ırkımızda yattığını, kişisel olmadığını" kabul ederler.

"Açık Komplo"yu okur okumaz diğer Yuvarlak Masa ihtilalcisi Bertrand Russell, Wells'e "bundan daha tam olarak kabul ettiğim bir şey bilmiyorum" diye yazar.

Kesintisiz Bir Süreklilik

Wells'in "Açık Komplo"sunun ana hedefi "ABD ve Latin Amerika devletleridir". Burada Wells'e göre "seçkin sınıflara ve resmi vatanseverlere ... geleneksel bağlılık" daha azdır.

İlaveten, Wells küresel bir düşünürden başkası değildir, ve ABD'ye ek olarak o Rusya'yı da Açık Komplo'ca asimile edilecek önemli bir hedef görür. Bir yerde, heyecanla Sovyetler Birliği'nin "proleteryaya" olan resmi bağlılığına rağmen Açık Komplo'nun Moskova'da New York'tan önce hüküm süreceğini söyler.

Amerika'nın Açık Komplo için önemi çoktur, çünkü ekonomik gücü artmaktadır. Wells için Amerikan ekonomik sistemi ya da Hamilton'cu ekonomi, Açık Komplo'nun düşmanı, ama finansör sınıfı müttefikidir.

1928'de şöyle der; Amerikan sanayilerinin korunmasının hiçbir pratik meşru nedeni yoktur, Amerikan finansı korumasız daha mutlu olacaktır," ama Açık Komplocular başaramazsa bu korumacılık sürgidecektir.

Şüphesiz William Yandell Elliott ve Robert Strausz-Hupe tarafından oluşturulan kurumlar kesinlikle Wells'in, yeni dinine çok düşman bulduğu Amerikan sisteminin bitirilmesi "planlarına" uygundurlar. O çağdaşı ve gelecekteki işbirlikçi komplocularına hitaben "yeni dinin" yayılması emrini vermiştir. Şöyle diyor:

"Özel uzman örgütlerce, örneğin Araştırma teşviki dernekleri, genel bilgi endeksleme, bilimsel metinlerin çevirisi, yeni bilginin yayılması dernekleri gibi, Açık Komplocuların büyük bölümünün artık enerjisi tamamen yaratıcı amaçlara kanalize edilebilir ve yeni bir dünya örgütü" kurularak "Londra'daki Royal Society, Avrupa'daki değişik Bilim Akademileri ve benzeri artık yaşlanmış ve yetersizleşmiş kimi eski ve güzel kuruluşlar" dahil edilebilir.

Daha geniş anlamda, "Açık Komplo"yu yazarken Wells geniş bir Açık Komplocular devşirme şebekesinin kurulmasını savunur; bunlar kendi milli çevreleri içinde tüm milli devletlerin küresel olarak devrilişi, gezegenin koyu tenli ırklarının "bilimsel" yollarla azaltılması ve Tek Dünya oligarşik egemenliğinin Anglo-Amerikan liderliğinde kurulması için çalışacaklardır.

"Açık Komplo"nun siyasi görevi, der Wells, "iki düzeyde ve tamamen farklı metodlarla yürütülmelidir." Ana politik hedef, politik strateji, "varolan hükümetlerin zayıflatılması, silinmesi, içerilmesi ya da ikame edilmesidir". ... Bir ülke ya da il ayrı birim olarak elverişsiz ve daha makul ve ekonomik bir hükümet sistemince içerilmek zorunda ise de, bu şimdiki yönetiminin Açık Komplo'nun gelişimi için işbirliğine sokulmasına engel değildir."

Ama Wells dikkatlidir; **"hiç kimse"** Açık Komplo'dan hariç tutulmamalıdır, ne sınıf, ne meslek ne de millet nedeniyle olsun. Tersine" ... Açık Komplo kökler olarak heterojen olmalıdır. Genç insanlar Bohemya Sokol'leri (Çek izci örgütleri, ç.n.) ya da İtalyan Fasci'lerine (Mussolini'nin gençlik örgütleri ç.n.) benzer gruplar haline getirilmelidir.

Wells'in "Açık Komplo" kutsal kitabının ilk basımı yayınlandığında Rhodes Trust, Yuvarlak Masa, İngiliz Fabian Derneği, Kraliyet Dışişleri Enstitüsü (Royal Institute of International Affairs) ve onun New York şubesi, CFR (council of Foreign Relations – Dışilişkiler Konseyi) çoktan, Tek Dünya bayrağı altında kuşaklar boyu beyaz ajanlar ve provokatör ajanlar toplama faaliyetine koyulmuşlardı. Wells'in "Açık Komplo"su bu çabaya bir odak verdi; uzun vadeli hedefleri genişçe açıklardı, ve en iyi ve parlak, ama belki de çürümüş zihinleri toplamanın ve devşirmenin önemini gösterdi; Wells bunlara "ciddi azınlık" adını verdi.

Üç çeyrek yüzyıl sonra Wells'in "Açık Komplo"su egemenliğini kuruyor.

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2011/08/acik-komplo-h-g-wells-ve-dunya.html

TANRI, İYİ VE KÖTÜ: KURTULUŞ NEREDE?

Bölgeyi kan ve ateşe boğan zalimlerle ittifak ederek ve onların istekleri doğrultusunda bir düzen için, güç ve hakimiyet peşinde koşmak mukaddes midir?

Modern medeniyetin sonunu ilan eden ve postmodern bir barbarlığın başladığını savunan kitabı "**20. Yüzyılın ve Modern Çağın Sonu"**nda Macar asıllı Amerikalı düşünür **John Lukacs,** birçok şeyin yanısıra ata memleketi Macaristan'a demirperdenin yıkılışından sonra yaptığı seyahatte gördüklerini ve yaşadıklarını da anlatır. Doğu Avrupa'da o sıra milliyetçi ideolojiler patlama halindedir. Macar milliyetçilerine Lukacs şu basit soruyu sorar:

Milliyetçiliğiniz kıyamette sizi Tanrı'nın daha çok sevmesini ve cennetine kabulünü sağlayacak mı?

Muhatapları afallar. Böyle birşeyi daha önce hiç düşünmemişlerdir. Gerçi onlar kadar Lukacs'ın da bu soruya net bir cevabı yoktur, ama bu sorunun kıymetinden birşey kaybettirmez.

Macar ve diğer Doğu Avrupalı küçük ülke milliyetçileri için büyük amacın kendi ülkelerinin kurtuluş ve bağımsızlığı olması yeterli olabilir. Ama daha doğuya, Rusya ve Türkiye'ye gelindiğinde parlak bir geçmişin mirası daha büyük hayaller bu havza insanlarını hala etkilemeye devam eder: İmparatorluklar kurmak ve iklimler üzerinde hüküm sürmek. Ama bu hayal bile yeterince büyük müdür? Ya da bunun için bir ömür vermeye değer mi?

Acaba aynı soruyu burada da sorsak mı: Bir imparatorluk kurmak ve iklimler üzerinde hükmetmek için ömrünüzü adasanız kıyamet günü Yüce Allah sizi sevecek, günahlarınızı bağışlayacak, Cennetine kabul edecek midir?

Hangi amaç kalıcı, hangisi ya da hangileri geçicidir?

Bu konuya ileride tekrar değineceğiz. Şimdi başka bir önemli konuya girelim.

İslam tasavvufunda çok kıymet verilen bir rivayet vardır: İslam peygamberi Uhud savaşından dönen yoldaşlarına şöyle der: "*Şimdi küçük cihattan büyük cihada dönüyoruz."* Neredeyse tüm tasavvufun temel edindiği bu rivayet neyi anlatmaktadır? Kimi sorularla bir yorum denemesine konuyu açalım:

Din için mücadele etmekten ve zalimlere kılıç çekmekten daha yüce ne olabilir? Ya da soruyu değiştirirsek, **din için mücadeleyi dahi anlamlı hale getiren daha yüce amaç nedir?**

Ortadoğu'nun tüm dini geleneklerinin üzerinde uzlaştığı "mebde"ye (başlangıç öyküsü) göre insan yeryüzüne Allah'ın vekili (halifesi) ve görevlisi olarak kendinin ve Rabbinin düşmanı olan Şeytan'ı altetmek ve yeryüzünü Şeytan'ın ifsadından kurtararak imar ve ıslah etmek amacıyla gönderilmiştir.

Bu anlamda tüm yeryüzü bir mücadele alınıdır; uğraş bunun içindir.

Ama bir müddet sonra Şeytan ona yeryüzünü çok güzel göstermiş, insan onun büyüsüne kapılmış, burasının geçici olduğunu, asıl görevini, kendini göndereni, kısacası kendini **unutmuştur**.

Ona her unutuştan sonra aslolanı hatırlatan peygamberler gönderilmiş, insanoğlu onların getirdiği mesajın arıtıcılığında dirilip kendine gelmiş, ama kısa süre sonra tekrar Şeytan'ın aldatışına kanmış, gönlünü teslim etmiş, asıl amacı olan yeryüzünü Allah'ın emirleri doğrultusunda imar ve ıslah etmek görevini terketmiştir.

Böyle olunca da asıl amaca izafeten anlam kazanan tali amaçlar, üstün gelme, hükmetme, insanlar arasında şerefle anılma gibi şeyler asıl amacından kopmuş, tesbih taneleri gibi dağılarak kendileri birer asli amaç haline gelmişler ve insanlar bunların peşine düşerek yoldan sapmışlardır. Kuran'da bu dünyevi boş işler, çocuk oyununa benzetilmiş, "*oyun ve eğlence*" olarak anılmıştır. Bu tabir, bu kabil işlerin zararsızları içindir. Ama insan böyle amaçlar için haksızlık ve zulüm, cinayet yoluna saparsa artık yaptığı oyun-eğlence olmaktan çıkar; Şeytan'ın işleri haline gelir.

İnsan olağanüstü bir varlıktır; kıtalar aşabilir, yüksek şehirler inşa edebilir, dağları yerinden oynatabilir. Bu yeti ve gücün gösterdiği gibi, bir anlamda insan tabii olanla tabiatüstünün birleşme noktasıdır.

Ama insan kendinde barınan bu muazzam güçler ve kabiliyetlerin ne için olduğunu unutursa korkunç bir varlığa dönüşebilir.

Daha önce dediğimiz gibi, yeryüzü Şeytan'la, yani evrensel kötülük, ifsad ve yıkım ile bir savaş alanıdır. Ancak bu mücadelenin başarılı olabilmesi için insanların bu mücadeleye hazır olması, gönüllerini böyle bir mücadelenin safı olmaya hazırlamış olması gerekir. Bu hazırlık ise başlıbaşına daha büyük bir mücadeleyi gerektirir. İslam Peygamberi'nin "Büyük cihat" olarak andığı budur.

Yeryüzündekinden çok daha öncelikle ve çok daha temel bir mücadele insanın kendi içinde, gönlünde cereyan etmektedir. Burada İyi ile Kötü, Doğru ile Yanlış, Güzel ile Çirkin birbirine karşı savaşmakta, insanı ele geçirme mücadelesi vermektedir.

İnsan burada, fethedilecek pasif bir ülke değildir. Kendi cüz'i (tekil) iradesi ile mücadeleye katılır ve taraflardan birine destek olarak kendinin onun tarafından ele geçirilmesine izin verir.

Fikirdeki bu "Büyük Cihad"ın insanın sözleri ve eylemleri ile fizik alemde yansıması ile ikincil olan "küçük cihad" başlar. Biz ancak kendimizi arındırır ve "İyiler" safında yer alabilirsek söylediklerimiz ve yaptıklarımız yeryüzünde "iyilik" ya da "ıslah" haline gelebilir.

"Yorum denemesi" ereğini uzunluk itibariyle çok aşmış bu bölümü şimdilik bağlayalım; okuyucuya sabrı için teşekkürler; ama tabii ki şu soruya da bir cevap gerekiyor: Tüm bunları anlatmaktan amaç nedir? Öyleyse başa dönelim.

Yazımızın başında dedik ki: Daha doğuya, Rusya ve Türkiye'ye gelindiğinde parlak bir geçmişin mirası büyük hayaller bu havza insanlarını hala etkilemeye devam eder: İmparatorluklar kurmak ve iklimler üzerinde hüküm sürmek. Ama bu hayal bile yeterince büyük müdür? Ya da bunun için bir ömür vermeye değer mi? ... Bir imparatorluk kurmak ve iklimler üzerinde hükmetmek için ömrünüzü adasanız kıyamet günü Yüce Allah sizi sevecek, günahlarınızı bağışlayacak, Cennetine kabul edecek midir?

Bugün Türkiye'nin etrafında, müsebbibinin büyük oranda Batılı emperyalist güçler olduğu savaş, kargaşa ve huzursuzluk ateşleri yanıyor. Kargaşadan büyük oranda sorumlu Anglosakson güçler istedikleri sonuçları elde edemediklerini ve bu bölgede amaçlanan **"Büyük Ortadoğu Projesi"**ni gerçekleştirecek yerli, dolayısıyla otoritesi daha doğal kabul edilebilecek, ayrıca bölgeyi yönetmekte "tarihi tecrübesi" olan bir yardımcı güce ihtiyaç olduğunu söylüyorlar ve spot ışıkları rahatsız edici bir şekilde Türkiye'nin üzerine dönüyor.

Soğuk savaşın bittiği 15 seneden beri ülkemizde "**Neo-Osmanlıcılık**", "bu kez doğru safta oynayarak kazanmak", Türkiye'nin uluslararası sistemin güven ve oluruyla bölge liderliğini üstlenmesi ve giderek Osmanlı mirasına sahip çıkması bu ülkenin kimi mahfillerinde akılları baştan alıyor; "atalara layık torunlar olmanın", "Osmanlı sancağını tekrar yüceltmenin" "mukaddes davası" ile gözler ve gönüller ışıldıyor, ferahlıyor. Mukaddes mi?

Evet, **mukaddes mi?**

Bölgeyi kan ve ateşe boğan zalimlerle ittifak ederek ve onların istekleri doğrultusunda bir düzen için, güç ve hakimiyet peşinde koşmak mukaddes midir?

Yol ve yöntemi ne olursa olsun büyük güç ya da imparatorluk olmak ne zamandır bu ülkenin siyasi ahlakının mukaddesi oldu? Ne zamandır delice bir dünyevi başarı ve kazanma hırsı bize eski bildiğimiz doğrularımızı ve ahlakımızı bir kenara bırakmayı telkin ediyor?

Bir projenin "feasible" olması, artık doğruluğuna delil midir?

Şeytan, insanlara yeryüzünde imparatorluklar verecek kadar güçlüdür; kıtaların, okyanusların ötesine uzanma, efsanelerdeki yokedici yıldırımlar misali parlak ışığında binlerce insanı buharlaştıracak silahları ateşleme gücünü bahşedebilir. Dolayısıyla zalimler ve emperyalistler eliyle ikbal arayanlar beklediklerinden de fazlasına kavuşabilirler. Ama bu şeref ve saadet getirmeyecektir; çünkü **Kötü'den İyi doğmaz.**

Bu ülke iktidar ve toplumuyla önümüzdeki yıllarda ciddi bir sınavdan geçecektir. Bu kez ödülü dünyevi başarılar, zenginlik ve güç olmayacaktır. Ama bunu arayanların kimi istediklerine kavuşacaktır.

Denebilir ki, "*bu ülke kimi şeyleri kabule çaresiz zorlanmaktadır. Bazı şeyleri reddetmek o kadar kolay değildir"*. Ama bunu diyen sorumluluk makamındaki insanların **yüzlerinde gizli bir hüzün** olur; **iktidar ve başarı sarhoşluğu** değil.

Ancak Büyük Cihad'ı kazanan ve bundan sonra insanlarla Dünya'yı ıslah ve imar etmekte birleşenler iklimlere saadet, kendilerine ve yanlarındakilere şeref getirebilirler. İnsanlık tarihi bunu kolay yoldan öğrenenlerle zor yoldan öğrenenlerin öykülerinden ibarettir bir anlamda.

Bunları bize öğreten Peygamberi hikmete bir Kızılderili hikmetini de katarak sözümüzü bitirelim:

> Yaşlı Kızılderili reisi kulübesinin önünde torunuyla oturmuş, az ötede birbiriyle boğuşup duran iki kurt köpeğini izliyorlardı. Köpeklerden biri beyaz, biri siyahtı ve on iki yaşındaki çocuk kendini bildi bileli o köpekler dedesinin kulübesi önünde boğuşup duruyorlardı.
>
> Dedesinin sürekli göz önünde tuttuğu, yanından ayırmadığı iki iri kurt köpeğiydi bunlar. Çocuk, kulübeyi korumak için bir köpeğin yeterli olduğunu düşünüyor, dedesinin ikinci köpeğe neden ihtiyacı olduğunu ve renklerinin neden illa da siyah ve beyaz olduğunu anlamak istiyordu artık. O merakla, sordu dedesine: Yaşlı reis, bilgece bir gülümsemeyle torununun sırtını sıvazladı.
>
> - *"Onlar"* dedi, "*benim için iki simgedir evlat.*"
>
> - "*Neyin simgesi"* diye sordu çocuk.
>
> - "*İyilik ile kötülüğün simgesi. Aynen şu gördüğün köpekler gibi, iyilik ve kötülük içimizde sürekli mücadele eder durur. Onları seyrettikçe ben hep bunu düşünürüm. Onun için yanımda tutarım onları.*
>
> Çocuk, sözün burasında; 'mücadele varsa, kazananı da olmalı' diye düşündü ve her çocuğa has, bitmeyen sorulara bir yenisini ekledi:
>
> - "*Peki*" dedi. "*Sence hangisi kazanır bu mücadeleyi?"*
>
> Bilge reis, derin bir gülümsemeyle baktı torununa.
>
> - "*Hangisi mi evlat? Ben, hangisini daha iyi beslersem!"*

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2006/05/tanr-iyi-ve-kotu-kurtulus-nerede.html

ŞEYTANİ RESİMLER

Israel Şamir

Batı, Beyrut ve başka şehirlerde elçiliklerinin yakıldığını görmekten memnun olmadı. "Şu Müslümanlar da bizim mizah anlayışımızı hiç anlamıyorlar; bizim özgürlük anlayışımızı da," diye gürledi Batılı gazeteler. Diğerleri de Danimarka'nın densizliğini kınadı, ama buna reaksiyonu ölçüsüz buldu. Ama bu patlama kendiliğinden olmak dışında herşey idi. İyi bir Amerikalı araştırmacı gazeteci olan Christopher Bollyn Danimarka'nın "Şeytani resimlerini" ve bunların yayıncısı Flemming Rose'u araştırdı, ve ne buldu dersiniz:

Rose hiç de masum bir fikir özgürlüğü aşığı değildi; uçuk-kaçık İskandinavyalı bir karikatür kolleksiyoncusu olup, Peygamber resimlerini çıplak manastır rahibesi resimleri ile yanyana duvara asan biri de değildi. Rose Neo-con Siyonist kültün bir üyesiydi ve "şeyhi" Daniel Pipes'ı (*) da daha önce ziyaret etmişti.

Buraya kadar fena değil. Ancak bu habis Rose döküntüsünü "4 ay önce" yayınlamıştı, ve bu, medyanın da dediği gibi, uzun bir süre idi. O sıra Müslümanlar onun yaptığını farketmediler bile; zaten çoğu "Jyllands Pest"i (**) okumuyordu ki. Yaramaz çocuğun yaptıkları can sıkmayınca daha da azıtması gibi, yedi ülkedeki tam 11 gazete birden bu resimleri yayınlayıverdi. Bu tam bir gösteriydi: Birçok ülkedeki birçok gazete ardında, birçok şirket ve birlik ardında biz yine alışıldık düşmanı gördük. Aslında bize birşeyi anlatmak için yeterince ikna edici bir şovdu bu: Tek bir irade ve tek bir güç dünya medya imparatorluğunu yönetir.

İşi Kim Organize Etti?

Düşman kim? Kim bu çapta medya kontrolü sağlayabilir? Sandya Jain önemli bir Hintli gazeteci ve Hint milliyetçisi olarak şunları yazıyordu: "Karikatürler politize Hıristiyanlığın dinsel hoşgörüsüzlüğünün kasdi bir eylemidir; işin içinde Avrupa ve Amerika'nın sosyal, politik ve ekonomik elitleri vardır." Hıristiyanlık birçok başka gözlemci tarafından da suçlandı. Ama emin olun ki, Müslümanları inciten bu kişiler Hıristiyanları incitmek istediklerinde asla iki kez düşünmezler. "Amen" posterlerindeki haçın gamalı haça dönüştüğü şu filmi, ya da bir bardak idrar içindeki çarmıha gerili İsa'yı hatırlayın (bu resim Talmud'dan mı alınmıştı?). Bunlar bir Brooklyn (Yahudilerin yoğun olduğu bir New York semti) müzesinden manzaralar. Aslında Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında dini bir çekemezlik yok. Ahmed Amr haklı olarak der ki:

"İslam ve Hz. Muhammed'in Avrupalı 'ifade özgürlüğü müdafileri' tarafından çizilen aşağılayıcı tabloları aslında Müslümanları dezavantajlı hale düşürüyor. Onlar asla İsa Mesih'i aşağılayarak öç alamazlar, çünkü ona Hz. Muhammed kadar saygı duyar ve Allah'ın elçisi kabul ederler. Hz. İsa ya da Hz. Meryem'le alay etmek enaz Hz. Muhammed'le alay etmek kadar "küfr"dür. Hiçbir gerçek Müslüman Mesih'in anasını küçük düşürmeyi düşünemez, çünkü onlar da onun bakire ve mucizevi gebeliğine inanırlar. İslam geleneğinde Hz. Meryem Cennet'e girecek ilk kadındır. Ve Müslümanlar Kuran gibi İncil ve Tevrat'a da iman ederler. Öyleyse Hıristiyanları bırakıp başka yana bakalım.

Batı medyası aslında Yahudiseverlerin yurdudur. Belki bunu Şaron'un hastalığı ile ilgili abartılı haber ve resimlerde farketmişsinizdir; ya da abartılan Yahudi ölümleri ve es geçilen Filistinli ölümlerinde; ya da "Soykırım" meselesinde, ya da Yahudilere diğer gerçek ve hayali tüm saldırılarda. Yahudilerin Müslüman karşıtı duygular yaymakta özel çıkarı vardır, çünkü bu onların Filistinlileri ezme ve İran'ı halletme planlarına uyar (İranlılar da bunu hemen anlamış ve tepki olarak soykırım karikatürleri yayınlamışlardır. Her ikisi de eşit derecede tatsız; göze göz, dişe diş). Ve şimdi görünüşte "Siyonist olmayan Dünya Yahudi Kongresi (World Jewish Congress) İran'a karşı kampanyasını başlattı," diye bildirmiş İsrail gazetesi Haaretz okurlarına. AIPAC (American Israelite Public Affairs Committee) "Şimdi İran'ı Durdurma Zamanı" adında bir konferans planlıyormuş. Kurt Nimmo karikatürleri "Müslümanları kızdırıp parlatmak ve böylece Avrupa ve Amerika'da Strauss'çu (***) neo-con'larca sahneye konan 'Uygarlıklar Çatışması"na taraftar toplamak için kasıtlı provokasyon" olarak

niteliyor. Hem Uygarlıklar Çatışması, hem de "Şeytani Resimler" olayı Beynelmilel Yahudiliğin Ortadoğu stratejileriyle tam uyum içindedir.

Bebek Hz. İsa ve Hz. Meryem, Osmanlı minyatürü, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul

Bu Şeytani Resimler olayındaki Yahudi parmağına açık bir delil birçok gazete manşetinde çıktı: Dünyanın heryerinde Müslüman halklar rahatsız olmuşken medya "Filistinlilerin Avrupalılara saldırıları"ndan bahsediyordu; tıpkı 2001'de "Filistinliler İkiz Kulelerin çöküşünü alkışladılar" dediği gibi; halbuki küstahlık ve paranın gücünü simgeleyen bu kulelerin çöküşüne tek sevinen Filistinliler değildi. İsrail gazetesi Haaretz geçenlerde dedi ki: **"Müslüman basın Şaron ve hahamları rezilane resmediyor; şimdi kendisi yaptıklarını tatsınlar."** Karikatürlerin ardında Yahudiseverlerin olduğuna başka bir delil.

Ama meslekdaşlar bu işin ardındaki büyük planı göremediler. Karikatürler Müslümanlarla bir savaş tablosuna uyarken, aslında onlar dünya çapında yürütülen bir "özgürlük saldırısına" tam uyuyorlar. ABD'den Rusya'ya, İngiltere'den İtalya'ya efendiler kanunlarının örgülerini sıkılaştırarak özgürlüğü ortadan kaldırıyorlar. 1968'de "savunmanın savunusu", "yasaklamak yasaktır" gibi şeylerden bahsediyorduk; ama şimdi birsürü yasakla karşıkarşıyayız. Artık sigara içip içmemeyi, ya da emniyet kemeri bağlamayı ya da rahat oturmayı seçme hakkımız yok. Bu küçük küçük yasaklar bizim "Büyük Birader"e (George Orwell'ın "1984" romanına gönderme) boyun eğişimizin işaretleri aslında. Ve sakın bana bunun kendi iyiliğim için olduğunu söylemeyin; çünki size kendi sağlığım için çok daha önemli 100 şey sayarım. Örneğin şu borçlar kaldırılsın bir. Eğer yüksek faizli riskli bir krediyi kabulde özgürsem, emniyet kemeri takıp takmamakta da özgür olmalıyım.

Özgürlüklerimiz ciddi şekilde aşınıyor. Kağıt üstünde var onlar, ama onları kullanamayız. Hayatlarımızın mahvedilmemesini isteyemeyiz. Birçok öğretmen ve üniversite profesörü kendilerini işsiz buluyorlar, çünkü "yasak kelimeyi" söylemişlerdir. "Demokratik" Almanya'da bir Komünist asla öğretmenlik yapamaz. Dahası sandıkta istediğimizi seçemeyiz: Avusturyalılar Jörg Haider'i seçtiklerinde vazgeçtiklerini söyleyinceye dek dayak yediler. Şimdi Filistin Hamas'ı seçti ve onlara kendi vergi gelirlerinin bloke edildiği ve bu suçlarından tövbe edene dek bunun verilmeyeceği söylendi (yeri gelmişken: İncil her yedi yılda bir borç affı öngörür, oysa talmud alacaklının borçluyu bağlayıp, borcunu affa rağmen ödemek istediğini söyleyinceye dek dövmesine cevaz verir). Her seferinde, ister ABD'deki uzak Montana halkı için silahlar ya da Dublin, İrlanda'daki bir meyhanede sigaralar olsun, bir emniyet kemeri ya da hepimiz için eşit-özgür oy olsun, kitlesel medyanın devasa fikir yapma makinası hep yasakları destekledi. Bazan, örneğin Şeytani Resimlerde olduğu gibi, provokasyona engel olmadı, ama buna karşı konuşmamıza engel oldu.

Medya makinesinin Yahudi amaçlarına bağlılığından onun petrol şeyhlerince yönetilmediğini anlamak kolay, ama varsayalım ki (sonra, neden böyle varsaydık, konuşacağız) Yahudiler ve onların Yahudisever destekçileri kendi medya imparatorluklarını başka amaçla kurmuş olsunlar. Eğer siz de (birçok iyi insan gibi) Yahudileri beraat ettirmek istiyorsanız, Yahudilerin medyayı antisemitizmle savaş için elde tuttuklarını , oysa şeytan parababalarının (orj: Mammonitler) aynı mekanizmayı kendi küresel diktatörlükleri için kullandıklarını varsayabilirsiniz. Yahudileri **"Hobbitt'ler"** (****) görüp **"Efendilerin Yüzüğünü"** koruduklarını, ama bunların parababalarınca onlardan alındığını düşünebilirsiniz. Öte yandan Parababaları antisemitizm masalını uydurup soykırım yaparak Yahudileri kendi yanlarında diğer insanlara karşı savaştırmış olabilirler. Onlar Yahudileri doktrine ederek normal insanların onları "yiyeceğine" ve yalnızca Parababaları iktidarının onları koruyacağına inandırmış olabilirler. Ama "Üçüncü Güvercin"de yazdığım gibi, ortada antisemitizm diye birşey yok; cadıların ve Noel Baba'nın da olmadığı gibi.

Medya makinesi müttefik kaydetmekte eşsizdir; aynı şekilde korku provoke edilerek kendi halinde Yahudiler de gönüllü kaydedilir. Medya "homofobi"yi icat etti, böylece homoseksüeller normal insanlardan korkacak ve Büyük Birader'in korumasına sığınacaklardı. "Maçoluk" ve "dövülen kadınlar" efsanesini icat ettiler, böylece kadınlar erkeklerinden korkacak ve hükmedenlerin sığınma evlerine sığınacaklardı. Sonra "ırkçılık" icat ettiler, ki her etnik azınlık Büyük Birader'in koruması altına sığınsın. "Tecavüze uğramış çocuklar"ı icat ettiler; artık anneler aile babalarından korkuyordu. Bir sürü

masal. Bir "homofobi" yok; kimse kimsenin yatağında ne yaptığıyla ilgilenmiyor, işi ortalığa dökmedikçe. Erkekler doğal olarak kadın ve çocuklarını korurlar. Beyazlar siyahların neşesini ve müziklerini severler, tabii bütün gece çalıp söylemedikleri sürece. Size söylüyorum: Hepimiz azınlığız, ve hep bir arada biz insanlarız. Büyük Birader olmadan da kendi aramızda geçinip gidebiliriz.

Dışarıda korkacak birşey yok. Gençliğimde, Amerikalılar domino teorisi ile korkutuluyorlardı. Vietnam ve Kamboçya'ya komünistler hakim olduktan sonra Kaliforniya'ya dek geleceklerdi; inanmayan beklesin de görsündü. Hiçbirşey olmadı. Komünizm korkusu trilyonlarca Dolar milli servet tüketti ve belki ilginç bir sosyal denemeyi yerlebir etti. Galip fare yenilmiş aslan için hükmünü verdi: Polonya ve Baltık ülkelerinin inisiyatifiyle Avrupa Parlamenter Asamblesi Konseyi (PACE) "komünizmin terör ve suçlarını" mahkum etti. Şimdi aynı mekanizma İslam için kuruluyor. İslam kışkırtıldı ve tepkisi azgelişmişliğine delil olarak sunuldu. Büyük korku makinesi Ortadoğu'da da, küçük Yahudi çıkarlarının kıyısında da durmayacaktır, daha başka amacı var: Bir tank ceviz kıracağı olarak da kullanılabilir, ama başka amaçla yapılmıştır. Birleşik ve mükemmel Yahudi medya makinesinin Soykırım masallarıyla uğraşmaktan öte işleri vardır. Onun asıl işi bizi "Yeni Dünya"ya (*****) taşımaktır; yeni ruhsuz bir totaliterliğe. Bu uğurda küçük adımlar büyük amaca giden yolda aşamalardır.

Son aylarda bir seri, ama görünüşte birbiriyle ilgisiz olay oldu. İngiltere Başbakanı Tony Blair, toplumunu tam kontrole doğru önemli bir adım attı. İngiltere yeni bir bilgisayar sistemi kurdu. Bu sistem vasıta trafiği hakkında bilgi topluyor ve depoluyor. Gizli video kameralara bağlı olarak, Büyük Birader'e sizi evden işe, işten eşe-dosta, oradan eve gidene dek izleme imkanı veriyor. Tasarı itirazsız geçti. Sonra sıra İnrternet Terörü Yasası'na geldi. Yasa polise "terörü destekleyen" web sitelerini kapama hakkı veriyordu. Lordlar Kamarası tasarıyı reddetti. Geçen ay aynı meclis bir terör eylemlerini "övme" yasasını da reddetmişti. Hükümetin, bir "terörist yayının" "bilerek" ya da "bilmeyerek" dağıtılması ile ilgili getirdiği yasa teklifi de tadilata uğradı. Ve en iyisi, inatçı Lordlar bir "dini nefret" yasasını da reddettiler; yasa tamamen Yahudileri eleştirmeyi yasaklamaya yönelikti.

Ve sonra "Adüvv" (orj.: Adversary = Şeytan) Şeytani Resimleri yayınlattı. Müslümanları tahmin edilir ve zaten beklenen tepkisi parlamenterleri hemen bir seri "anti-nefret" yasası çıkarmaya sevketti. Şüphesiz bu yasalar birkaç milyar Müslüman ve Hıristiyanın derdine derman olmayacak. Parababalarının sevilen maskotu Yahudiler daha iyi korunduklarını düşünecek (ve saldırıya daha açık olacak), ama daha da önemlisi, fikir özgürlüğü daha büyük bir yara alacak.

Bu büyük özgürlük Batı'nın Sovyet Doğu'ya tek üstün tarafıydı. Sovyet rejiminin pek de hoş olmayan yönlerinden biri Ceza Kanunu'nun 58. maddesi olan meşum "Anti-Sovyet propaganda" yasası idi. Stalin'in eski günlerinde, cumhuriyet düşmanlarına sevgi duyduğunu açıklayan kişi ceza görürdü; en civcivli dönemde bir şaka-espri dahi içeri atılmaya yeterdi. Yasa Brejnev döneminde toplumsal muhafazakarlığı sağlamak için kullanıldı . Sovyetlerin son günlerinde 58. maddenin Demokles kılıcı Gorbaçev'e Sovyetleri yıkan reformları itirazsız yürütme imkanı verdi. Sovyet döneminin tüm toplumsal birikimleri yok edildi; Rus sanayi ve petrolü birkaç Yahudi parababasına teslim edildi; Rus devletinin anahtarları CIA'ye teslim edildi ve ülke çatışan devletçiklere parçalandı. Bu Gorbaçov-Yeltsin dönüşümünün olması ancak 58. Madde sayesinde mümkün oldu. Şimdi o geri geliyor.

Birkaç yıl önce bombalı Yahudi karşıtı pankartlar belirdi Moskova'da Eğer orada bir geçen pankartı indirmek isterse patlıyordu. Hükümet hemen bir "anti-nefret" yasası çıkardı ve bak sen! Tüm pankartlar ortadan yok oldu. Bir ay önce bir Moskova sinagogunda yine şaibeli olaylar oldu ve hükümet hemen bir "anti aşırılıkçılık" yasasını parlamentoya sevketti.

Böylece, aşırılık, terör ve nefrete karşı savaş örtüsü altında kalan özgürlükler de gitgide gezegenimizi terkediyor. "Kennedy'nin Huntington'u" Eugene Rostow 1960'lı yıllarda komünizm ve kapitalizmin birleşeceğini öngörmüştü; böylece her ikisinin de iyi yönleri alınacak, devam edecekti. Birleşme şimdi gerçekten oldu. Bir zamanlar Kızıl Doğu'da tam sosyal güvenlik vardı, kişisel özgürlükler pahasına da olsa. Batı ise özgürdü, ama eşitlik ve sosyal güvenlik pahasına. Şimdi birleştiler: Ruslar parasız eğitim ve sağlık sistemini kaybettiler ve köprü altında özgürce uyuma hakkı kazandılar. Batı ise kendi Gulag (Guantanamo, çev.) hapishanelerine siyasi mahkumlarına sahip oldu.

Batı ve Doğu 58. maddeyi, anti-nefret, antiterör, anti-aşırılıkçılık isimleri altında tekrar yürürlüğe soktu.

Dünya hakimiyeti master planı yavaş yavaş hayata geçiyor. İlk aşamada eski elitlerle kilisenin gücü kırıldı. Parababaları eliti demokrasi ve özgürlükleri eski düzene karşı silah olarak kullandı, ve biz solcular ve Liberaller bunu sevdik. Lordlar kamarasındaki hayır oyu (gerçi yasa değişerek geçti ise de) gösteriyor ki, seki sistemin tüm hatalarına karşın kimi pozitif yönleri vardır. Ama bu dönem kapandı. Şimdi düşman demokrasi ve özgürlüğe karşı savaşıyor, korku ve (karşı-)ırkçılığı safında kullanıyor.

Düşmanın hem sağ hem de sola sızma avantajı vardır; hem büyük hem muhalif medyaya sızıp dünya çapında iş bitirebilir. İngiltere'de yenilirse Fransa'da saldırır, Gazze'de provokasyon çıkarır. Tepkinizden kin ve korku üretebilir. Bu mekanizma çalışır oldukça korku ve savaş bitmeyecek, çünkü makinenin ürünleri bunlar. Öte yandan bu, neden güçlü parababalarının –hepsi Yahudi değil- bu makineyi kullandığını ve desteklediğini de açıklar. Bu makine korku üretir, ve bunu kendi diktatörlükleri için kullanmalarını sağlar. Ama eğer çocuklarımızın bir köleler ve efendiler dünyasında yaşamasını istemiyorsak bu mücadeleyi kazanmalıyız. Belki Müslüman hassasiyetleri ya da Yahudi önyargıları sizi ilgilendirmez – ama özgürlüğümüz tehdit altında. Küresel planda düşünmeliyiz, çünkü düşman küresel planda davranıyor.

Ve nefret ve çatışmayı, düşmanın bu iki ana silahını yoketmeliyiz.

Notlar:

(*): Daniel Pipes: Meşum neocon fikir babası. Ortadoğu barışının İsrail'in bölgeye hakimiyetinden geçeceğini iddia ediyor. "Parlak fikirleri" nedeniyle Başkan Bush tarafından önemli bir barış enstitüsünün başına getirildi.

(**):Jyllands "Pest". Gazetenin asıl adı "Jyllands Posten". "Pest" veba demektir; I. Shamir kelime oyunu yapıyor.

(***): Leo Strauss: Neo-con'ların filozofu. Almanya'da eğitim gördü. Yahudi olmasına rağmen saygın Nazi çevrelerinde bulundu. Daha sonra Amerika'ya yerleşerek çok tartışmalı eserlerini kaleme aldı. Çoklarınca Amerika'ya uyarlanmış bir faşizmi savunmakla eleştirildi.

(****) Hobbitt'ler ve Efendilerin Yüzüğü: I. Shamir, "Yüzüklerin Efendisi" filmine gönderme yapıyor.

Bkz:
http://altayu.blogspot.com/2011/09/seytani-resimler.html

KREDOKRASİ'YE KARŞI DEMOKRASİ

Yalnız ve küçük bir grup
Bizden kalanlar
Kaçaklar, göçebeler
Hüzün ve acıdalar Karanlık ormanda
Köpekler ardımızda
Ve avlanan kuzu gibi
Biz esirleri getirirler
Kalabalık, parmaklarıyla
Gösterir bizi, yuhalar
Ve sabırsız keskin baltaları
Dinsizlere iner (1)
Amish Şehitler İlahisi

AŞI OLMAK YA DA OLMAMAK

Bu ay **"Amish"** denen ilginç bir Amerikalı dini gruptan sözle başlayalım. Amish'ler çok muhafazakar bir Hıristiyan tarikattır. Üyeleri modern yaşamı ve teknolojiyi reddeder, kırda ve 18. y.y. giysileri içinde basit bir hayat yaşarlar. Tarlalarını hayvanlarına çektirdikleri sabanla sürer, at veya at arabası ile yüklerini taşır ya da seyahat ederler. Elektrik, akaryakıt, doğalgaz kullanmazlar. Geceleri mum ya da gaz lambasıyla aydınlanıp odun ya da kömür yakarak ısınır, yemeklerini pişirirler. Erkekleri 18. y.y. Kolonyal dönemine has **"cadı şapkası"** benzeri geniş siperlikli şapkalar ve altına uzun elbiseler giyer ve sakal bırakır. Kadınları bebek şapkasına benzer dantellerle süslü eski kadın şapkaları ve uzun etekli bol elbiseler giyer. Doğum kontrolü ve çağdaş tıp da tarikat kurallarınca yasaktır. Hastalıklar dua ve şifalı otlarla iyileştirilmeye çalışılır. Ve bu topluluğun tüm hakları devletçe korunur, hayat tarzlarına ilişilmez.

Son yıllarda bunun bir istisnası oldu. Bundan yıllar önce yaşadıkları bir bölgede bir salgın hastalık çıktı. Devlet salgının olduğu bölgedeki tüm halkı (Amish ya da diğerleri) salgını kontrol için kitlesel aşılama kararı aldı. Herkese kurulan sağlık ocaklarına gidip aşı olmaları emredildi. Diğerleri karara uydular, ama Amish'ler karara direnerek toplu halde aşıya gitmeyeceklerini açıkladılar. Bunun üzerine devlet karar alarak, Amish'lerin kolluk gücü marifetiyle aşıya getirilmesini emretti.

Bu olay Amerika'da gürültü kopardı. O sıra ünlü bir Amerikan dergisinin kapağında yayınlanan fotoğraf dev cüsseli polislerin arasında ve bir bankonun önünde, iri gözleri ve küçük ağzı merak ve endişeden açılmış küçük ve sevimli bir Amish kızını gösteriyordu. Gerçi, devletin kararı yerindeydi. Salgını durdurmak için yapacağı bundan başka birşey yoktu. Yapılanların dikkatli ve ince bir savunusu da vardı: Amish'lerin aşı olmak ya da salgında ölmek seçimlerine devlet karışamaz. Ama Amish'lerin kendi hayat tarzı seçimleri nedeniyle bölgede ilişkide bulundukları diğer ahalinin de sağlığını riske atmak hakları yoktur. O zaman devlet müdahale eder. Amerika, kötü yönetildiği 2000'li yıllara girene ve **"Bushism"** egemen olana dek, kendi iç politikası açısından bazı standartları yakalamış bir ülke idi. Şimdisini eleştirebiliriz, ama şu anlatılanlardan çıkarılacak kimi dersler vardır.

Alınacak ders: İnsana saygıdır. İnsanlar dünyanın en saçma şeylerine bile inanıyor, tamamen akıldışı bir hayat tarzı sürdürüyor olabilirler. Ama eğer bunu kutsal biliyorlarsa devletin işi onlara doğrusunu öğretmek değil, inançlarını ve hayat tarzlarını (ki insani haysiyetlerinin bir parçasıdır) elden geldiğince koruma altına almaktır.

20 yıldır artık kanserleşmek üzere olan bir başörtüsü sorununun baş çektiği, Kürtlük, Alevilik, gayrımüslim azınlıklar gibi birçok inanç, kültür ve hayat tarzları problemine zorla **"tektipleştirmek"** şeklinde reaksiyon vererek, leyleği kuşa çeviren Nasrettin Hoca'ya bile rahmet okutmuş kimi devlet politikalarının hala savunulabildiği bir ülkede dünyanın başka yerlerindeki örneklere dönüp bakmaya hala çok ihtiyaç var. Demokrasi ya da kredokrasi ayrımı bu noktada devreye giriyor.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİN MİDİR?

Klasik cumhuriyet siyasal literatüründe cumhuriyet yönetimi, egemenliğin, yetkiyi Allah'tan aldığını iddia eden bir halife-padişah'ın elinden alınarak millete verilmesi olarak tarif edilir: **"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir."** der Mustafa Kemal.

Cumhuriyeti kuranlar gerçi konuyu böyle kabul ve ifade etmiş olsalar da, onların ardından gelen yönetici elitin **"egemenliği kayıtlı şartlı milletin"** kabul ettiği anlaşılmaktadır. Sonuçta bir ülkede örneğin kimi kamuoyu araştırmalarının, **"halkın %80'den fazlasının başörtü yasağına karşı olduğunu"** göstermesine rağmen, ne bu yasağın kalkması, ne de hiç olmazsa bu konuda "konuyu milletin hakemliğine götürelim" denip bir halkoyuna bile başvurulmaması, bir yandan Batı'nın Türk demokrasisi konusunda sürekli ortaya attığı şüphe iddialarına haklılık payı getirir ve **"egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olmadığı"** savlarına da haklılık kazandırır. Tüm bunların, **"egemenlik kayıtsız şartsız milletindir"** demiş bir liderin adını öne sürerek yapılıyor olması da kaderin garip bir cilvesi.

Bu olayın ülkeye birçok zararlı yanlarından birisi, dışgüçlerin, yönetim tarzı milletin hatırı sayılır bir bölümünü kendine küstürmüş bir ülkenin zaaflarını, kendi çıkarları için sömürmelerine alabildiğine kapı açmasıdır. Bir diğeri ise bir ülkenin insanlarının kendi mahkemelerinde bulacaklarına inanmadıkları adaleti gidip yurtdışındaki şu ya da bu mihrakın yargı müesseselerinde aramalarıdır.

> Aslında bu hal yeni değil. Vakti zamanında Osmanlı devrinde Keçecizade Fuat Paşa'nın meşhur bir **"pabuççu muştası"** meseli vardır: Fuat Paşa **"bir devlette iki kuvvet olur", dermiş, "biri yukarıdan gelen kuvvet, ikincisi aşağıdan gelen kuvvet. Yukarıdaki kuvvet saray, herkesi ezer, aşağıdaki kuvvet halk, sessiz sedasız, kaderine razı..." Fuat Paşa bunları anlattıktan sonra eklermiş: "Bunun için pabuççu muştası gibi yandan vurmalı, yandaş bir kuvvet kullanmalıyız. O kuvvet de sefaretlerdir."**

İki yüzyıl sonra değişen artık **"pabuççu muştası"** yönteminin giderek halk tarafından da benimsenmeye başlamış olması; ama belki ondan da tehlikelisi var: Uzun sürmüş bir devlet-millet küskünlüğü artık kimi elitleri de bu milletten güç devşirmek konusunda ümitsizliğe sürükler ve onlar da iktidarın bekasını Avrupa ya da Amerika ile yapılan ittifaklara bağlayarak, **"pabuççu muştası"**nı hakim siyaset haline getirirlerse, işte o zaman bu ülke için kader çanları çalmaya başlar. Bu halden ne kadar uzaktayız? Bu hale düşmemek için yapılabilecek birşey var mı? İşte demokrasi-kredokrasi ayrımı burada önem kazanıyor.

DEMOKRASİ-KREDOKRASİ

Demokrasinin ne olduğunu hepimizin bildiği varsayımıyla şimdi kredokrasiye bir tarif getirelim:

Kredokrasi, dini ya da ladini herhangi bir inanç ya da felsefi görüşün ("kredo"), kendinden menkul ve daimi iktidarıdır. Böyle bir inancın geçerliliği bir devlette kayıtsız şartsız nihai ilke kabul ediliyor ve demokratik tercihin de üstüne çıkıyorsa, burada kredokrasiden sözedilir. Bu anlamda tüm teokratik rejimler birer kredokrasi olduğu gibi, bir ideolojinin kayıtsız şartsız egemenliğini kabul eden tüm siyasal rejimler da birer kredokrasidir.

Ya da bir devlet düzeninde en üstün ilke demokrasidir, onun da üstünde başka bir inanç, fikir ya da felsefenin hâkimiyeti varsayılamaz. Ve hal öyle gösteriyor ki, bu ikisinin ortasında bir uzlaşma ya da orta yol muhaldir: Birini ya da öbürünü kesin tercih durumundayız.

Teokratik bir idareye geçit vermemek için tarif edilmiş laiklik, dünyevi başka bir imanın koruma kalkanı haline getirilmişse anlamından sapmış demektir. Demokratik bir devlet tüm dini akidelere eşit uzaklıkta olduğu gibi, tüm **"dünyevi akidelere"** de aynı uzaklıkta, sadece ve hep **"layman"**in (lugat anlamı: **"avam"**) yanındadır: **"Laisizm" (lugat anlamı: "Avamilik") anlam sahası genişletilerek böyle tarif edilmeli ve aslına döndürülmelidir.**

Bu söylenenler ilk duyulduğunda belki çok ütopik gelebilir, ama iyi düşünüldüğünde görülecektir ki, demokratik bir devlet için en kutsal olan, milletin kendisine o an kutsal olarak bildirdiğidir. Milletin devlete söylediği ise bir şekilde bilinir: Milletin seçilmiş temsilcilerinin ağzından. Bir demokraside bu heyetin dışında ve üstünde kimsenin devlete inanç ya da görüş bildirme ve dikte hakkı yoktur. Aksi halde artık kredokrasiden sözederiz.

BAŞKALARININ PROJELERİ YA DA KENDİ PROJELERİMİZ

Bu ve buna benzer görüşler zaman zaman Türkiye'nin liberal çevrelerince dile getirilmiş ve zaman içinde karşıtlarınca **"Batıcı - liberal bir proje"** olarak damgalanmıştır. Ama İstanbul'da düzenlenen son Doğu konferansının da sıkıntısını gösterdiği gibi, ülkemiz ve bölgemizde Batı karşıtlığı adına tüm baskıcı yapılar sahiplenilecek ve değişim talepleri gözardı edilecek olursa, bu ancak Batı'dan gelen **"Büyük Ortadoğu Projesi"** tipi girişimlere meşruiyet kazandırır. Ve bağımsızlığımız tartışmalı hale gelir.

Amerikan Dışişleri Bakanı Condoleeza Rice 2004'te yaptığı bir konuşmada özetle, **"Ortadoğu ile ilgili bizi bir uzmanlar güruhu hep kandırdı. 'Ortadoğu'nun kendi sosyal yapıları vardır, müdahale etmeyin' diyerek bizi diktatörlere destek vermeye sevkettiler. Şimdi anladık ki, kendimiz için istediğimiz özgürlükleri, kadın-erkek eşitliği ve diğer hakları Ortadoğu için de istemedikçe doğru sonuç almamız mümkün değil,"** demiştir. Bu sözlerin samimiyeti tartışılabilir ve tartışılmalıdır da; ama yapılmak istenene, varolan baskıcı siyasal yapılar sahiplenilerek karşı çıkılamaz. Doğu ve Türkiye kendi siyasal projelerini üretmelidir.

MİLLETE GÜVENMEK

Konunun, beni hem hayretler içinde bırakan hem de üzen bir başka yanı da, konuyu tartıştığım her, ve çoğunlukla da birbirlerine zıt siyasi görüşlerden insanın **"millete sınırsız özgürlük rejimi yıkar"** gibi bir iddiada birleşmeleri idi. Oysa güvenmedikleri millet kendileri idi. Bu kendine güvensizlik nereden kaynaklanıyor ve niçin bu kadar derindir? Halbuki tarihimiz bu vehmi doğrulamıyor.

Uzun tarihimiz, başıboş kalmış iktidarların istibdad ve zulüm hikâyelerini biteviye anlatır dururken, bunların olmadığı görece iktidarsızlaşma dönemlerinde (ki bunlar aynı zamanda büyük çapta toplumsal zaaf, savaş, felaket zamanlarına da denk gelirler!) halkın kendibaşına kaldığında, çok daha barışçı, akıllı ve mutedil adımlar attığı görülür.

Örneğin Selçuklu parçalanmasının Anadolu'yu sarstığı beylikler döneminde milletin örgütlü gücü olan Ahiler Osmanlıya tam destek vermiş, Osmanlının yıkıldığı 1. Dünya Savaşı ertesinde millet, resmi otoritenin görünürdeki hoşnutsuzluğuna rağmen Ankara'daki meclis etrafında birleşmişti. Aslında acı olsa da, bu milletin sağduyu ve tavrına gösterilecek yüz ağartan bir başka örnek, bu satırların

yazarının yaşadığı 17 Ağustos 1999 depremidir. **Devletin örgütlü kuruluşlarının 15 gün bir felç pençesinde kıvrandığı ve yardım elini uzatamadığı bir sürede, eğer ülkenin her köşesinden bu milletin sayısız temsilcisi çaresiz insanların yardımına koşmamış ve kendiliğinden devasa bir yardım kampanyası örgütlememiş olaydı, bu 15 günlük gecikme depreme uğramışlar için açlık, hastalık, sefalet ve yağmacılar elinde ölüm demekti.** Çok şükür ki, bunların hiçbiri olmadı.

Ve yine ne ilginçtir ki, bu olayda dahi gösterilen tek aşırılık, 15 gün sonra özel yardım kuruluşlarının bölgeden çekilmesini emreden ve onları adeta kendine rakip olarak gören siyasal iktidardan gelmiştir. Ondan önce çeşitli kesim ve siyasal görüş ile bağlantılı olduğu iddia edilen hiçbir yardım kuruluşu, ne birbirleriyle bir rekabete girdi, ne de bunun için çatıştı. Tersine, gerektiğinde birbirlerinin eksiklerini tamamladılar.

Bir başka konu da, Türkiye'de demokrasiye fazlaca atıf yapan liberal söylemlerin siyasal iktidarı zayıflatacağı ve bu nedenle ülkenin çıkarlarına aykırı olduğu iddiasıdır. Ama biz tersini düşünüyoruz.

Alexis de Tocqueville **"Amerika'da Demokrasi"** adlı kitabında demokratik Amerika ile Restorasyon Fransa'sı arasında ilginç bir karşılaştırma yapar: Fransa'da hemen her yasa, ya da resmi uygulamanın karşıtı bir toplumsal kesim bulmak mümkündür, çünkü yasalar bir azınlık iktidarınca yapılır. Eğer bir kanun kralın çıkarına uygunsa, büyük ihtimalle aristokrasinin çıkarına uygun değildir. Dolayısıyla, eğer o kanundan kaçıyorsanız, aristokrasi size krala karşı sığınma sağlayacaktır.
Eğer kanun aristokrasinin çıkarına uygun ise, halkın ya da kralın çıkarına uygun değildir. Bir kanun kaçağı olarak halk size emin bir sığınak sağlar. Örnek uzatılabilir. Hem halkın, hem aristokrasinin çıkarına uygun olan genellikle kralın çıkarına uygun değildir gibi.

Sonra de Tocqueville Amerika'ya dönerek, buradaki demokratik idare nedeniyle bir çıkar uyuşmazlığı olmadığından sözeder. Bir kanun kaçağı demokratik yönetimden kaçıyorsa halk onu bağrına basmayacaktır, çünki idare zaten halk çoğunluğunun rızasına uygun davranıyordur. Mahkemelere de sığınamaz, çünkü yasalar bir azınlık değil halkın seçtiği meclisçe yapıldığından, aynı rızaya uygundur. Aristokrasi yoktur, belki orduya gidilebilir; ama o da demokratik idarenin emri altındadır.
Ve nihayet de Tocqueville şu sonuca varır: **Fransa'daki kralın, tüm kesimlerin desteğinin ardında olduğundan hiçbir zaman tam emin olamayan, korkak ve ürkek idaresinin tersine, Amerika'daki demokratik iktidarın gücü hemen hemen sonsuzdur!**

Çünkü içinden çıktığı millet onu kendi amacı için seferber etmekte, o milletini zaten kendinin olan amaç için seferber etmektedir. Bu örnek, yukarıdaki **"pabuççu muştası"**nın vahim sonuçlarına tam karşıt bir başka gerçeklik olarak alınabilir.

Millete güvenmek ya da güvenmemek. Asıl konumuz budur. Bunu ister **"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir"** diyerek, ister **"Yeter! Söz milletindir!"** diyerek yapalım, aynı şeydir. Demokrasi millete güvenmeden olmaz. Ya da oturur ve **"başarılı bir dikta"** yönetiminin şartlarını düşünür, konuşuruz. İkisi de mümkündür, yol ayrımı buradadır. Demokraside karar kılarsak, artık onunla birlikte başka bir resmi kutsal, ebedi ya da üstün ilke yoktur. Demokratik ideal kendi kendisinin mukaddesidir. Ya da demokrasi ile birlikte başka bir resmi kutsal, ebedi ya da üstün ilke vardır; o zaman hakim olan demokrasi değil, bu ilkedir; kredokrasi vardır.

Tercih bizimdir.

Son olarak, bu konunun açılmasına vesile olan Amish toplumu ile ilgili bir başka anı: Amerika'ya giden bir grup Türk kurban bayramında koyun alıp şehir dışına çıkarak açık bir arazide kurbanlarını kesmeye karar verirler. Aralarında meslekten kasap yok, kimi öğrenci, kimi başka meslek erbabı, dolayısıyla tecrübesiz olduklarından; koyunları düzgün bağlayamazlar, kimi kaçar, ortalığı dört dönüp milleti peşinden koşturur.

Derken uzaktan arazideki kaynaşmayı gören birileri bunlara doğru yaklaşmaya başlar, daha yakına gelince kendine özgü kıyafetlerinden bu adamların Amish olduğunu anlaşılır. Amish'ler **"burada ne yapıyorsunuz?"** diye sorar, **"koyun kesiyoruz"** cevabı alırlar. **"Ne için burada koyun kesiyorsunuz, kasapta yok mu?"** derler, **"biz Tanrı'ya bunları kurban ediyoruz"** deyince, **"o zaman durum değişti, siz Tanrı'ya ibadet için bunu yapıyorsunuz, size yardım edelim,"** derler.

Kaçan koyunlar Amish'lerin yardımıyla yakalanır, hepsi bağlanır, kıbleye dönük yatırılır, tekbir sesleri araziyi inletir. Türklerle beraber koyunları tutan Amish'ler de okunan duaları anlamamakla birlikte "Allah" kelimesini tanırlar, duada, tekbirde "Allah" geçtikçe onlar da "Allah" diyerek eşlik ederler. Kurbanlar kesilir. Ayrılırken Amish'lere de kurban etinden verirler mi, onu bilmiyoruz. n

DİPNOT:
1- We alone, a little flock,
The few who still remain,
Are exiles wandering through the land
In sorrow and in pain...
We wander in the forests dark,
With dogs upon our track;
And like the captive, silent lamb
Men bring us, prisoners, back.
They point to us, amid the throng,
And with their taunts offend,
And long to let the sharpened ax
On heretics descend.

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2006/09/kredokrasiye-kars-demokrasi.html

HİLAFET, İSLAM DEVLETİ VE SONRASI

Kalkınmak isteyen bir toplumun, Batı uygarlığını ve Batı uygarlığının ruhunu anlamadan bunu başaramayacağını güvenle söyleyebiliriz. Bu ruhtan habersiz toplumlar, hayatlarında pozitif bir değişikliği asla sağlayamayacaklardır. Bizimki gibi, birçok İslami toplum maalesef bu bilgiden hâlâ mahrumdurlar. Hâlâ Batı uygarlığının çeşitli veçhelerinin farkında değiliz ve Batı'yla karşılaşmamız daha ziyade yüzeysel cereyan ediyor; şöyle ki, Batı'ya ya hayranlıkla ya da nefretle yaklaştık.

Batı'nın Erdemleri

Muhammed Hatemi, İran Cumhurbaşkanı

GİRİŞ

Müslümanlar olarak, 20.y.y.da dini geleneğimiz ve kültürümüzü oluşturan birçok ögenin Peygamber döneminden kalma olduğunu gururla düşünür ve 1400 yıldır değişmemiş doğrulara inandığımızı kabul ederiz. Bu sadece İslam'ın mensuplarının değil, bütün diğer dinlerin mensuplarının da ortak iddiasıdır; çünkü inanç ancak değişmez, evrensel ve kalıcı doğrulara olur. Ancak yine bütün dinler için ortak olan bir başka nokta, değişimin onlar için kaçınılmaz olduğu ve aksi takdirde ayakta kalamayacakları genel tesbitidir.

Değişim, gelişmek ve değişen şartlara ayak uydurabilmek için bu alemde her varlığın uyması gereken genel kuraldır. Dinler de yaşayan sosyal organizmalardır ve aynı kuraldan nasiplerini alırlar.

Derhal yapılması gereken bir hatırlatma, İslam, Hıristiyanlık, Yahudilik ve diğer dinlerle karşılaştırıldığında oluşan değişimin temel kaynakların tahrifi şüphesini içermemesidir. Bu anlamda değişim, gelişme sağladığından olumlu olmuş; İslam uygarlığının uzun yüzyıllar boyunca insanlık olaylarının akışı ve insanlığın ortak tarihi ilerleyişi üzerinde gurur verici bir etki yapmasını sağlamıştır.

Ortak kültürümüzün önemli bir bölümünü oluşturan siyaset de aynı temeller ışığında ele alınarak bakıldığında görülen odur ki, 13 asır önce geliştirilen hilafet ve onunla bağlantılı siyasal kurumlar uzun yüzyıllar önemli roller oynamışlar, ancak yeni değişimlerin ihtiyacının kendini dayattığı 20.y.y.da yerlerini yeni anlayış biçimlerine terketmişlerdir.

BÜYÜK DEĞİŞİM

İslam dünyasında hicri 1.y.y.da başlayan hızlı yükselişle birlikte gelen bir seri değişim medeniyetimizin tarihi içinde kalıcı etkiler bıraktı. Kısaca sözetmek gerekirse birkaç on yıl içinde "Medine Site Devleti" olarak kurulan bir toplum devasa bir "tarım imparatorluğuna" dönüştü.

İslam Peygamberi'nin Medine'de kurduğu örnek topluma "devlet" denip denemeyeceği bugün hala tartışmalı bir konudur. İnsanların arasındaki anlaşmazlıklarda hükmetmesi, şer'i cezalar vermesi ve ordular kurarak savaşması bir devlet nizamının varlığı yönünde delilse de bu devletin gelenekleri, en azından o zamanki halleriyle, uzun süre yaşayamamıştır. Aksine son 1300 yıldır medeniyetimizi siyaset açısından etkileyen kalıcı gelenekleri ondan sonra gelenler oluşturdu.

Medine toplumu ekonomisi daha çok ticaret ve biraz da tarıma dayalı bir site toplumu idi. Ticaretin ilk müslümanların iktisadi hayatında baskın rol oynadığını gerek tarihlerden gerekse de Kur'an'ın ilk müslümanlarca kolayca anlaşılan dilinden tesbit ediyoruz. Bu konuyu açarsak, Kitap insanların kolaylıkla anlayabileceği bir dilde olmalı idi çünkü o "herşeyi açıklayan" (tibyan li külli şey'in) idi.

Dolayısıyla Medine toplumunun kültür ve gündelik hayatında çok önemli rol oynayan ticaretin o kültüre kazandırdığı kavram ve terimlerle misallerini vermek ve mesajını anlatmak durumundaydı. Bu nedenle, Kitabullah'ın anlatımına ticari bir dil hakimdir. İnsanlara "ecr" (ücret, karşılık) vermekten, Allah'ın müminlerin canları ve mallarını "Cennet karşılığında satın aldığından" sözedilmektedir. Bu misaller kolaylıkla çoğaltılabilir.

Beğenelim veya beğenmeyelim bu geniş çapta reformları başlatan yönetici Hz. Ömer radiyallâhü anh, hemen hemen son şeklini veren de ilk Emevi halifesi Muaviye olmuştur.

Peygamberimizin vefatından sonra birkaç onyıl içinde İslam uzak diyarlara yayılmış büyük bir imparatorluğa dönüştüğünde bu ilk dönemin siyasi-idari geleneklerinin tek başına ihtiyaçları karşılayamayacağı açıktı. Bu nedenle bu gelenekler köklü tadilatlara uğratıldı. Beğenelim veya beğenmeyelim bu geniş çapta reformları başlatan yönetici Hz. Ömer, hemen hemen son şeklini veren de ilk Emevi halifesi Muaviye olmuştur.

Bu anlamda belirtmeli ki, Kur'an'da bildiğimiz anlamda hilafete işaret eden hiçbir ayet yoktur. Kur'an'da "halife" kelimesi birkaç ayette tüm insanların Allah'ın halifesi kılınması olarak geçer: "Hani rabbin, meleklere 'muhakkak ben, yeryüzünde bir halife var edeceğim' demişti. onlar da 'biz seni şükrünle yüceltir ve (sürekli) takdis ederken, orada bozgunculuk çıkaracak ve kanlar akıtacak birini mi var edeceksin?' dediler. (Allah:) şüphesiz sizin bilmediğinizi ben bilirim dedi." 2/30. Dileyen 6/165, 7/69, 7/74, 7/129, 10/14, 10/73, 27/62, 35/39, 38/26 ve 57/7 numaralı ayetlere bakabilir.

Bu anlamda belirtmeli ki, Kur'an'da bildiğimiz anlamda hilafete işaret eden hiçbir ayet yoktur.

Bunun dışında insanlardan "Ulu'l-Emr"e itaat istenmiştir: "Ey iman edenler, Allah'a itaat edin; elçiye itaat edin ve sizden olan Ulu'l-Emr'e de. eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, artık onu Allah'a ve elçisine döndürün. şayet Allah'a ve ahıret gününe iman ediyorsanız. bu, hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir." (4/59) Birçok tefsirde ve mealde Ulu'l-Emr kelimesi "emir sahipleri" olarak çevrilmiş ve bundan devlet görevlilerinin anlaşıldığı söylenmişse de yine burada anladığımız anlamda hilafet ile ilgili reddedilemez bir delalet (yol gösterme) yoktur. Kaldı ki, Ulu'l-Emr birçok alim tarafından "Emrin dostları" olarak da çevrilmektedir. Belki bu anlam ayette ifade edilen gerçeği bildirmeye daha yakın olur. Çünkü Emr'in sahibi Allah'tır. Onun dostları da ancak alim kişiler olur. Onlar Allah'ın emirlerini halka açıklar ve bu anlamda Emr'in koruyucusu ve dostları olurlar. Bu ise siyaset ve devletin tamamen dışında bir toplumu aydınlatma faaliyetidir. Ancak biz "tarihteki hilafete" geri dönelim.

Geleneği bir tarım imparatorluğunun gereklerine göre yorumlayan Hz. Ömer yeri geldiğinde görünüşte açık nassa da aykırı hükümler koyabilmiş; örneğin müellefe-i kulübe Beyt ül-Mal'dan yapılan yardımları durdurmuş, ya da konumuz açısından daha önemli olan bir örnek olarak, Irak arazisinin beşte birinin Beyt ül-Mal'a bırakılarak, kalanının fatihlerince mülk edinilmesini engellemiş; bütün Irak'ı devlet mülkü yapmıştır. Bu uygulamaları müslümanların hatırı sayılır kişileri arasında şiddetli tartışmalara neden olmuştur. Ancak sonuçta gerek şahsi itibarı gerekse de pratik dehasını kullanarak tartışmalardan haklı çıkmayı başarmış ve daha sonra gelenler kendisine hak vermişlerdir.

Hz. Ömer'le başlayan büyük çapta değişim Muaviye'nin saltanat düzenini standart uygulama haline getirmesi ile hemen hemen son şeklini almıştır. Bu reformlar öylesine başarılı ve kalıcı oldular ki, Endüstri Devrimi'nin başladığı 19.y.y.a kadar geçen 1200 yıla damgalarını vurdular. Yine aynı dönemde bu reformlara karşı eski dönemin sadeliğini savunan Şia ve diğer akımların ortaya çıkışı ve bütün müslümanlarca muteber görülen büyük mezhep imamlarının da bu dönemde yetişmeleri tesadüf değildir; çünkü bu dönem büyük çapta bir yeniden yapılanma dönemi idi.

HİLAFET

Hz. Ebubekir zamanından başlayarak müslümanların başına geçen reisin "Halife-ti Resulullah" ya da kısaca "Halife" olarak adlandırılması İslam medeniyetinde gelenek olmuştur. Hulefa-i Raşidun devrinde yeni halife tayininin değişik yöntemlerle yapılabilmekle birlikte adına "Ehl ül-Hal v'el-Akd"

denen müslümanların önde gelenlerinden bir kurulun rızasını almak kaide haline getirilmeye çalışılmıştır.

Ancak Hulefa-i Raşidun devrinden sonra bu kurallar değiştirilmiş ve hilafet babadan oğula geçen bir saltanat makamı haline dönüşmüştür. Öte yandan saltanat kurallarına da herzaman riayet edilmemiş ve tahta çıkış kimi zaman kılıç zoruyla da olmuş; taht kavgaları geçmişimizi karartan vakalar olarak tarihteki yerlerini almışlardır.

Artık realizm idealizme galip gelmiştir ve "olması gerekenden" çok "olanlar" hilafet teorilerine yansıtılır.

Hilafet makamı Abbasiler döneminde parçalandı ve müslümanların tek yüksek makamı olma iddiası zaafa uğradı. Kurtuba ve Kahire'de rakip hilafetlerin ortaya çıkışı ve bağımsız İranlı ve Türk hanedanların gelişi ile Bağdat'taki hilafet iktidardan mahrum kaldı. Artık Bağdat hilafeti, kendinden daha az payeye sahip şahsiyetler arasındaki iktidar değişim törenlerini icra eden kof bir manevi onurla sınırlı idi. Hilafet teorisinin "İkinci Formülasyonu" bu döneme tesadüf eder. Artık realizm idealizme galip gelmiştir ve "olması gerekenden" çok "olanlar" hilafet teorilerine yansıtılır. Bu realizm döneminde üç isim dikkati çeker: Ebu Hasan el-Maverdi, (ö. h. 450/m. 1058), Ebu Hamid Muhammed Gazali (ö. h. 505/m. 1111) ve Bedrettin İbn Cema' (ö. h. 732/m. 1332). (). Bu dönemde hilafetin bir kişinin uhdesinde olmasından teorik olarak vazgeçildi. Hilafet için aranan şartlar bir kişide yoksa bu şartları toplayan bir heyet de halife kabul edilebilirdi (Maverdi). Ancak bu heyetin seçim ve devletin başına geçişi mekanizması yeterince tarif edilemedi. Nihayet herhangi bir kılıç sahibinin "temel devlet işlevlerini" yerine getirmek şartı ile hilafet makamına el koymasında bir sakınca görülmedi (İbn Cema'). İşte bütün bu ictihadların tecviz ettiği gelenek bugünlere de ulaşmış ve toplumsal-siyasi kültürümüzün beğenilen ve beğenilmeyen bütün vechelerini oluşturmuştur. Belki bu ictihadların beklenenin ötesinde bir rağbet gördüğünden bahsedilebilir.

İslam Ortaçağındaki siyasal kargaşaya Osmanlı Sultanı Yavuz Selim'in Mısır Memluk Devletini yıkarak hilafeti İstanbul'a getirmesi ile son verdiği genel bir kanıdır. Bu kısmen doğrudur. Ancak unutulmamalı ki, Osmanlı sultanları, özellikle İstanbul'un fethi ile bir dünya devleti olarak yükseldikten sonra, kendilerine Yavuz Selim'den önce de halife denmesinde bir sakınca görmediler. Yine Yavuz Selim'in hilafeti İstanbul'a getirmesinden sonra Hindistan'da Babür Devleti şahlarına "Halife" denmeye devam edildi.

Yine Yavuz Selim'in hilafeti İstanbul'a getirmesinden sonra Hindistan'da Babür Devleti şahlarına "Halife" denmeye devam edildi

Hicri 5. ya da miladi 11.y.y.dan itibaren İslam Dünyası'nda hakim olan genel siyasi anlayışa göre büyük bir devlet kurarak müslümanların üzerinde hakim olan ve fetihler yaparak ülkesinin sınırlarını genişletebilen başarılı bir müslüman hükümdar, kendisine itaate layık olması nedeniyle "Halife" olarak adlandırılıyor ve bu ünvanın verilişinde bir silsile aranması ya da başka bir hükümdarın "Halife" sıfatını taşıyıp taşımaması artık önemli görülmüyordu.

Doğu'da Babür Devleti'nin çöküşü, Batı'da Osmanlı Devleti'nin üstün bir konuma yükselişi ve Orta'da Safevi Devleti'nin Sünni İslam siyaseti dışında bir yol tutması ile İslam Dünyası'nda tekrar makamı başında bir halife kaldı. Ancak Osmanlı sultanları "Halife" sıfatını uzun müddet ön plana çıkarmadılar. Osmanlı'nın hakimiyet dönemlerinde Osmanlı hükümdarları Farsça'dan gelen bir terim olan "Padişah", üstün güç sahibi anlamında "Sultan" ve Türkçe hükümdar anlamında olan "Han" ünvanlarını kullandılar. "Halife" ünvanının tekrar ön plana çıkışı ancak 18.y.y.da olmuştur.

1774'te Osmanlı-Rus Harbi'nin bitişiyle imzalanan Küçük Kaynarca anlaşmasında Sultan, o zamana kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçasını oluşturan Kırım ve Kuçhan Tatarlarının tam bağımsızlığını taahhüd ediyordu. Rus imparatoriçesinin Osmanlı mülkündeki Ortodoks kilisesine mensup Hıristiyanların hamiliğini üstlenmesi nedeniyle, Osmanlı yetkilileri de Sultan'ı Müslümanlar üzerinde mukabil bir manevi otoriteyle teçhiz etmek için (diğer ünvanlar yanında) "Halife-yi Ru-yi

Zemin" (Farsça: Yeryüzünün Halifesi) olarak adlandırdılar. (). Zamanla Osmanlı uleması bu doktrini Batı yayılmacılığı karşısında İslam'ın birliğini koruyacak şekilde geliştirdiler.

Hilafetin hükümdarlıktan ayrı olarak bütün müslümanlar üstünde bir manevi otorite haline gelmesi politikasının en büyük uygulayıcısı Sultan 2. Abdülhamid Han'dır

Hilafetin hükümdarlıktan ayrı olarak bütün müslümanlar üstünde bir manevi otorite haline gelmesi politikasının en büyük uygulayıcısı Sultan 2. Abdülhamid Han'dır. Zamanında Mağrip'ten Çin'e dek birçok yerde adına hutbe okunmuş ve özellikle Hint müslümanları coşkulu bir biçimde onun üstün makamını onaylamışlardır. Şüphesiz bunda İngiliz egemenliği altında olmaları ve bir zamanların "Büyük Moğolları"nı (Babür Devleti) unutmamış olmaları da rol oynamış; Osmanlı'yı birgün elbet kendilerine yardıma gelecek büyük ve bağımsız bir İslam devleti olarak selamlamışlardır.

Büyük umutlar doğuran Hilafet siyaseti 1. Dünya Savaşı öncesinde Batı'ya karşı İslam birliğini sağlayarak direniş ve ihya hareketi için bir zemin oluşturmuş görünüyordu; ancak bu umutlar Büyük Harb ile birlikte hayal kırıklığına dönüştü. Sultan 2. Abdülhamid'den sonra Osmanlı siyasetine egemen olan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin politikalarının bu hayal kırıklığına az ya da çok bir rolü olduğu bir gerçektir.

Hilafet Müslümanlar üzerinde manevi bir otorite olduğu sürece herhangi bir itiraz görmemiş; ancak birçok Müslüman millet Hilafet'e bağlılığı Osmanlı Devleti'ne bağlılıktan dikkatle ayırmıştır. Belki onların Sultan 2. Abdülhamid ile tek uzlaştıkları nokta bu ayrım olmuştur. İlk büyük örnek, Osmanlı Devleti'nden kopan Arnavut müslümanların 1. Dünya Savaşı öncesinde devlete isyan ile Hilafet'e bağlılık arasında uzlaşmaz bir çelişki görmemeleridir. 1. Dünya Savaşı sırasında Halife-yi Ru-yi Zemin'in bütün dünya müslümanları için İtilaf devletlerine karşı ilan ettiği "Cihad-ı Ekber" fetvasına, Mısır'ın gösterdiği ilgisizlik ikinci büyük darbe olmuş; Mısırlılar "üzerlerindeki İngiliz egemenliğine karşı ayaklanamayacak kadar zayıf olduklarını, ama Halife'nin orduları gelip bu esir kardeşlerini kurtarırlarsa bundan mutluluk duyacaklarını" bildirmişlerdir; ancak en büyük darbe Devlet-i Aliye'nin kendi sınırları içinden geldi.

Arap Lawrence'ın (ya da Arapların adlandırmasıyla "El-Aurans"ın) peşine düşen Arap direnişçiler, Hilafet siyasetinin ve Osmanlı birliğinin devri geçmiş bir güzel hatıra olduğunu ve acı gerçeklerin saatinin gelip çattığını kendi eylemleriyle gösterdiler.

Dünyanın büyük devletlerinin ordularına karşı birçok cephenin yanısıra Ortadoğu'da da dev bir boğazlaşmaya girmiş Osmanlı orduları bir anda öz vatanını savunan bir yerli güçten işgalci güç konumuna indirildiler. Arap Lawrence'ın (ya da Arapların adlandırmasıyla "El-Aurans"ın) peşine düşen Arap direnişçiler, Hilafet siyasetinin ve Osmanlı birliğinin devri geçmiş bir güzel hatıra olduğunu ve acı gerçeklerin saatinin gelip çattığını kendi eylemleriyle gösterdiler. Osmanlı milleti, hem de birlik ve bütünlüğün en gerekli olduğu Büyük Harb günlerinde ikiye ayrılmış, neredeyse yarısı Arap bayrağı altında ayrı bir yol tutmuştu. Osmanlı ordusunun komuta kademelerini oluşturan genç subaylar Arap direnişçilerin verdiği bu acı dersi hiç unutmadı; çünkü bunun sonuçlarını ilk elden yaşayarak gördüler. Bu acı hatıra ordu içinde Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra da yaşayacaktı.

Hilafet siyasetinin uğradığı başarısızlıkla ilgili çeşitli nedenler öne sürülmüştür. Bugün kamuoyunda en çok huzursuzluk uyandıran tartışma Osmanlı içinde Türkçü milliyetçilik akımını başlatan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin sonuçta bölünmeye yol açtığı iddiası üzerinedir. Taraflar bu tartışmayı kolay bitireceğe benzemiyorlar, ancak İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Sultan 2. Abdülhamid'e karşı muhalefette iken onun Hilafet siyasetine karşı milliyetçi bir politikayı savunsa bile; iktidara geldiğinde bunu devam ettirmekte zorlandığını söyleyebiliriz. Çünkü iktidar mantığı başkadır; bunu muhalefetten iktidara gelen herkes iyi bilir. İttihat ve Terakki de bir kez Osmanlı Devleti'nin Pay-i Taht'ında iktidar olduktan sonra devletin gerçekleriyle yüzleşmek ve belki istemeyerek de olsa milliyetçi planlarını ertelemek durumunda idi. Bu gerçekler Hilafet sancağı altında bir Osmanlı birliğini gerektiriyordu. İttihat ve Terakki'nin ileri gelenleri de bu siyasi gerekleri kavrayacak kadar zeki kişiler idiler. Nitekim bu gerçekleri kavradıkları ve devletin gereklerine uygun davrandıklarına dair tarihi bilgilerimiz vardır.

Dikkat edilirse hilafet ve devletle ilgili temel tartışmalar 19. y.y.da Sanayi Devrimi ve enerji kaynağı olarak ondan beslenen kolonyalizmin bütün dünyayı etkilediği bir çağda başlamıştır

Belki de asıl tartışılması gereken başarısızlık nedeni çok daha derinlerdedir. Araştırmamızın başında İslam uygarlığının hicri 1.y.y.da büyük bir reformdan geçtiğini, tacirlerden oluşan bir site devletinden büyük bir tarım imparatorluğuna dönüştüğünü ve hilafetin bu dönemde kalıcı olarak formüle edildiğini söylemiş idik. Dikkat edilirse hilafet ve devletle ilgili temel tartışmalar 19. y.y.da Sanayi Devrimi ve enerji kaynağı olarak ondan beslenen kolonyalizmin bütün dünyayı etkilediği bir çağda başlamıştır. İnsanlığın binyıllar sürmüş bir dönemi artık kapanıyordu. İslam alemi h. 1.y.y.da olduğu gibi enerjik bir dönüşüm yapamadı; bunun yerine varolan statüyü koruyucu ve muhafazakar eğilimler hakim oldu. Dünyanın kabaran deniz misali gerçekleri muhafazakarlığın bu zayıf duvarını ödüllendiremezlerdi; onu aştılar ve geçtiler. İşte bugün halen bu uyumsuzluk ve geçkalmışlık-gerikalmışlık sorunlarını yaşıyoruz.

İSLAM DEVLETİ

1924 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hilafeti kaldırışı ile bu konudaki tartışmalar bir dönüm noktasına ulaştı. Yeri gelmişken not etmek gerekir ki, gerek Büyük Harp'te Osmanlıya yardıma gelmeyen ve gerekse de Osmanlıya karşı silahla direnen müslüman milletler hilafet kaldırılıncaya dek yeni bir halife seçimi ya da İstanbul'daki halifenin tanınmaması yönünde bir harekette bulunmadılar; kimse böyle bir teklif de ortaya atmadı. Hilafetin manevi otoritesi ilk amaçlanandan bambaşka bir şekliyle de olsa benimsenmişti. Sultan Abdülhamid'in Hilafet siyasetinin amacı: "Maddi ayrılıklara rağmen müslümanların manevi birliği" idi. Oysa yeni anlaşılan şekli ile Hilafet: "Manevi birliğe rağmen müslümanların maddi ayrılığı" idi; gerekirse boğaz boğaza gelebilinen bir ayrılık.

Sultan Abdülhamid'in Hilafet siyasetinin amacı: "Maddi ayrılıklara rağmen müslümanların manevi birliği" idi. Oysa yeni anlaşılan şekli ile Hilafet: "Manevi birliğe rağmen müslümanların maddi ayrılığı" idi

Gerek 1924'te gerek daha sonra hilafetin bu biçimi ile dahi olsa korunması gerektiğini savunanlar çıkmıştır. Onlara göre hilafet Vatikan gibi bir kuruma dönüşse, yani inananlar ayrı devletlere parçalansalar, hatta bu devletler birbiriyle savaşsalar dahi bizzat varlığı bir manevi birlik sağlamaktadır; tek tek müslüman fertler ona itibar etmekte ve bu kurumun başlarında kalmasını çok önemli görmektedirler. Ama bu iddialar da 1924'ten sonra ciddi bir yara aldı; Türkiye son halifeyi azletti ve İslam dünyası yerine yenisinin seçilmesi için pek dikkate değer bir faaliyet göstermedi. Hilafet meselesine dünyada en çok ilgiyi Hintli müslümanlar göstermişlerdi. Bu ilgi o derecede idi ki, 1923 Kasımı'nda iki Hintli müslüman, Şii Emir Ali ve İsmaili lider Ağa Han bile tartışmaya katıldılar ve Sünni bir kurum olan hilafetin korunması yönündeki dileklerini İstanbul'da duyurdular.

Ancak hilafetin son bulmasından sonra bu ilgi kısa sürede söndü. Başlangıçta yeni bir halife seçimi için İslam Dünyası'nın bir hilafet kongresi toplaması düşünüldü ise de adayların hiçbiri bu işe yeterli bulunmadı; bitmez tükenmez tartışmalara katılmaya devam edenlerin sayısı giderek azaldı ve Hintli müslümanların coşkulu Hilafet Hareketi bile "dikkatini Hindistan müslümanlarının sosyal refahına çevirdiğini" ilan ederek 1926'da Kahire'de yapılacak Dünya Hilafet konferansı için yapılan daveti geri çevirdi. ().

Hilafetin hala ölüm-kalım mücadelesi verdiği birkaç yıl öncesinde Arap milliyetçileri bir yandan hilafetin zayıflamasından dolayı memnunluk duyuyor; öte yandan hilafetin Araplara iadesini sağlamaya çalışıyorlardı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonraki tek Arap halife adayı Mekke şerifi Emir Hüseyin'di. Ama onun İngilizlerle olan yakınlığı itibarını düşürmekteydi. Mart 1924'te Türkiye'de hilafetin ilgasından sonra kendini müslümanların halifesi ilan ettiyse de ona sadece Irak, Hicaz ve Doğu Ürdün'den temsilciler bağlılık sözü verdiler. Hintli ve Mısırlı müslümanlar İngiliz ajanı olduğu gerekçesiyle onu reddettiler. Bundan sonra İslam Dünyası'nın geri kalanının üzerinde uzlaşabileceği bir halife adayı çıkmadı. ().

Artık hilafet meselesi İslam dünyasının dikkat alanından çıkmıştı. Başta Ezher'in ulemasından saygın kişiler gelmek üzere Arap ve İslam aleminin birçok değerli alimi artık hilafet fikrinin diriltilemez olduğunu söylemeye başladılar. Ancak tahttan indirilen hilafetin yerine kısa sürede başka bir kavram oturdu: İslam devleti.

Ancak tahttan indirilen hilafetin yerine kısa sürede başka bir kavram oturdu: İslam devleti.

İslam devleti fikri 1920'lerin ortalarından başlayarak dini düşüncenin siyasi tezahürü haline geldi. Başlangıçta Suudi Vahhabilerinin, ilhamını Muhammed Abduh'tan alan İslami hümanizmin ve, modern insanın akılcılığıyla tam bir uyum içinde bir din olarak algılanan, ilk ve temiz İslam'a dönme gayreti içindeki Selefiye'nin ortak fikri buluşma zeminiydi. Daha sonra bu iki kanat Selefiye'nin giderek devrimci akımlara meyletmesi ve Vahhabiye'nin koyu bir muhafazakarlık içine kapanmasıyla birbirinden uzaklaştı. 1935'te Muhammed Reşid Rıza modern anlamda İslam devleti fikrinin temellerini attı. Bu görüş, tekrar tekrar işlenerek çeşitli varyantlarıyla bütün 20. y.y. boyunca çok etkili olmuştur. ().

Reşid Rıza'nın hilafet konusundaki eseri "El-Hilafe ev el-İmame-t'il-Uzma" (Hilafet ya da Büyük İmamet) hilafetin ilgasının hemen öncesinde 1922-23 yılında basılmıştı. Rıza hilafetin sorunlarına değindikten sonra İslami devlet konusunu gündeme getirmektedir. Bunu üç aşamada gerçekleştirir:

1) Önce hilafetin İslam siyaset teorisindeki temellerini ortaya koyar.

2) Sonra bu teoriyle müslümanların siyasi uygulamaları arasındaki ayrımlığı gösterir.

3) Sonunda da İslam devleti konusunda kendi fikirlerini açıklar.

1) İlk aşamada hilafetin vücubunu ispat için yoğun olarak hadisleri ve icmaı kullanır. Kuran'dan delil getirmez. Maverdi, Gazali, el-İci, ve Saadettin Taftazani'den alıntılar yaparak hilafeti destekler. Ancak okumaya devam edildiğinde ortaya çıkmaktadır ki, asıl amacı klasik teorinin Hilafet'in icraı konusunda çok yüksek standartlar getirdiğini göstermektir; müslümanların tarihte bu isimle tanıdıkları kurumlar asıldan aşırı derecede sapmış örneklerdir ve tereddütsüz reddedilmelidirler. Dolayısıyla bu durumda geçmişin kabul görmüş kaynaklarından yaptığı yoğun aktarımlar, muhtemel gelenekçi saldırılara karşı ihtiyati savunma hatları oluşturmaktan öte bir maksat için değillerdir.

Çoğu müslümanların üzerinde ittifak ettikleri, Raşid Halifeler ve Emevilerden Ömer b. Abdülaziz'in uyguladığı ideal hilafet ile müslümanların tarihlerinin büyük kısmında idaresi altında yaşadığı hilafeti birbirinden ayırır. Yürürlükteki hilafeti İmamet üz-Zaruret (Zaruri yönetim) ve Tegallüb b'il-Kuvve (kuvvetle üstün gelme) diye ikiye ayırır. Sonra eski fakihlerden örnekler vererek hilafetin bu şekillerine ancak geçici çareler olarak izin verilebileceğini ispatlamaya çalışır. Zaruret imamlığına hilafetin bütün şartlarının (adalet, ehliyet ve Kureyş'ten olma) bir kişide bulunmayıp, seçme mevkiinde bulunanların bu vasıfların çoğunu taşıyan bir adayda karar kılmaları halinde cevaz verilebilir. Kuvvetle üstün gelme ise despotizmdir; varlığını sürdürmesi kurucularının kabile ve aile içi dayanışması ile mümkündür. Seçicilerin iktidarı onaylamasına mahal bırakılmaz.

Rıza'nın yaklaşımına göre fukahanın bu rejimlere müslümanların rıza göstermesini istemeleri ruhsattan öte bir şey değildir. Zaruret imametinde itaat gereklidir; çünkü bunun alternatifi kargaşadır. Despotizme müsamaha ise bir zaruri hal gereğidir; hükmü açlık halinde domuz eti yemeye izin verilmesi gibidir.

Rıza kitabında adaletsiz bir hilafette ne yapılacağı üzerinde de durur. Bu konuda klasik yazarlar sükut etmişlerdir; Rıza da pek başarılı olamaz. Karşı koymanın "yararların zararlardan ağır basması" gibi şartlara bağlanmasının pratikte ne anlama geldiği çok açık değildir. İsyan isteği ile isyanın anarşi ile sonuçlanacağı korkusu hep birbirini dengelemiş; bu da tarih içinde statükonun "ehven-i şer" görülmesine yol açmıştır. Öte yandan klasik teoride halifenin aynı zamanda müçtehid sayıldığı ve eylemlerinin içtihat hükmü taşıdığı unutulmamalıdır.

Hayli ilginçtir; sıra, tarihte müslümanların adaletsiz yöneticilere karşı isyan etme haklarını nasıl kullandıklarına dair örnekler vermeye geldiğinde Rıza sadece Osmanlı saltanatını yıkan Türkleri örnek

verir. İşte bu örneğin Rıza'nın niyetlerini ele vermekte klasik fakihlerden yaptığı alıntılardan daha anlamlı olduğu muhafazakar çevrelerce çok öne sürülmüş ve Reşid Rıza bir "hilafet ve din düşmanı" ilan edilmişti. Bu tartışmalar bitmemiştir; ancak konumuz dışındadır. Şu kadarı söylenebilir ki, insanların beğenmedikleri ya da çok değişik buldukları fikirlerin sahiplerine ilk elden "dinden çıkmış" ya da "din düşmanı" demek gibi kötü bir adete saplanmaları fikri tartışmaları ve dolayısıyla uygarlığımızın ilerleyişini durdurmuş ve zararlı olmuştur. ().

2) İkinci aşamada Rıza Hilafet fikrinin eski parlaklığına kavuşmasının önündeki bir dizi pratik zorluğu vurgular. Rıza o dönemde Hilafete adaylık konusunda en istekli bulunan Mekke şerifi Hüseyin'i despot oluşu, şer'i bilgi eksikliği, İngiliz sempatizanlığı ve reform karşıtlığı gibi nedenlerle uygun aday görmez. Türkler de doğal olarak devre dışıdır. Mısırlı adaylar konusunda Rıza sessizdir; sadece Yemen İmamı Yahya, dini hukuktaki yetkinliği, ahlakı, ehliyeti, nisbi bağımsızlığı ve Kureyşiliği nedeniyle uygun bir aday görülürse de, İmam Zeydidir. Zeydi bir imama Sünni müslümanların biyatı hem teorik hem de pratik açıdan müşküller taşımaktadır.

Sonuçta Rıza, gerçekte hilafetin ideal şartlarına uygun bir adayın bulunmadığı hazin sonucuna varır.

Sonuçta Rıza, gerçekte hilafetin ideal şartlarına uygun bir adayın bulunmadığı hazin sonucuna varır. Dolayısıyla Kendisi de dahil Sünni müslümanların kesinlikle aksini istemelerine rağmen geleneksel hilafetin ihyası mümkün değildir; dolayısıyla buna en yakın alternatifi seçmek gerekir.

3) Hilafet sorunu böylelikle İslam Devleti sorununa dönüşür ve yeni bir kavram ihdas edilmiş olur.

Reşid Rıza'nın İslam Devleti fikrini burada uzun uzun inceleyecek değiliz. Kavramı ilk o ortaya atmış olsa bile temsil ettiği fikir 20.y.y.da o kadar itibar gördü ki, birçok Müslüman yazar tarafından ve çokça işlendi. Bunların arasında Hasan el-Benna ve Seyyid Kutup gibi Mısırlı fikir adamları, Mevdudi gibi Pakistanlı alimler, birkısım Suriyeli ve Lübnanlı yazarlar ve son olarak da İran'dan Ayetullah Humeyni sayılabilir. Bu yazarların herbirinin araştırmalarına tek tek girecek yerimiz olmadığı için temel iddiaları şu başlıklar altında toplanabilir:

- Peygamberimiz Medine'de bir İslam Devleti kurmuştur; o zamandan beri adil ve Allah'ın emirlerine uyan bir İslam Devleti kurmak bütün müslümanların üzerine vaciptir.

- İslam Devleti'nin anayasası Kuran'dır.

- İslam Devleti'nde başta müslüman âlimler olmalı ve siyaset onların yol göstericiliğinde yürütülmelidir.

Ancak İslam Devleti'nde siyasi rejimin ve hükümet organlarının işleyişinin hangi esaslara dayanması gerektiği konusunda bir fikir birliğine varılamamıştır.

Ancak İslam Devleti'nde siyasi rejimin ve hükümet organlarının işleyişinin hangi esaslara dayanması gerektiği konusunda bir fikir birliğine varılamamıştır. 20 y.y. başlarında demokrat Batılı fikirlerin etkisi ile bir meclisin ve bu meclisin genel oyla seçim sonucu işbaşına gelmesinin gerekliliği üzerinde durulmuş; ama bu gereklilik üzerinde uzlaşılamamıştır. Ekonomi alanında liberal bir açık pazar ekonomisinden başlayarak daha sonraları yükselen ve Üçüncü Dünya'da hayli itibar kazanan Marksizm'in etkisinde devletçi ekonomilere dek birçok görüş ileri sürülmüş bütün bu yaklaşımlara Kuran ve Sünnet'ten dayanaklar getirilmeye çalışılmıştır. Tartışmalara katılan fikir adamları geleneksel İslami külliyattan alınan kavramların yanısıra "emperyalizm, kültürel emperyalizm, tam bağımsızlık, eşitlik, özgürlük, emeğin hakkı, artık değer, teşebbüs hürriyeti, İslami banka", hatta "İslam ekonomi doktrini" ve "İslami ideoloji" gibi çeşit çeşit kavramlar kullanmış ve bunlarla bir İslam devletinin teorik çerçevesi oluşturulmaya çalışılmıştır.

İslam Dünyası'nda bu takdire şayan, yoğun, yaygın ve uzun sürmüş çabaların sahiplerinin hiçbirzaman vazgeçmedikleri bir iddia da İslam'ın sadece bir din değil siyasal ve iktisadi bir doktrin de olduğu ve kendine özgü bir siyasi-iktisadi düzeninin bulunduğu idi. Başka türlüsü de düşünülemezdi zaten; çünki İslam dini "hayatın bütün alanlarını kuşatmıştı". Bunun sonucu "İslam'a karşı demokrasi", "İslam'a

karşı kapitalizm", "İslam'a karşı komünizm" gibi karşıtlıklar üzerine yürütülen polemikler oldu; artık İslam'ın felsefi rakipleri Hıristiyanlık, Yahudilik ya da Budizm değildi.

Artık İslam'ın felsefi rakipleri Hıristiyanlık, Yahudilik ya da Budizm değildi.

İslami devlet fikrinin ya da fikirlerinin bir başka güçlüğü de genellikle çok teoride kalmış olmaları ve bu teorilerin uygulama sahası bularak yeterince test edilememiş olmalarıdır. Bu bağlamda halihazırdaki bazı İslami devletlerle bu teoriler arasındaki uyuşmazlıklar da vurgulanmalıdır. Kaldı ki, bugün bazı "meşhur" İslami devletler olan Suudi Arabistan, İran ve Afganistan'daki savaşan iki siyasi iradenin de rejimlerinin temeli Şeriat'tır; ama bu devletlerin farklılıkları benzerliklerinden çok daha fazladır; bu farklılıklar da örf ve adet farklılıkları nedeniyle füru' meselelerde görülecek türden değildir; rejimin temeline taalluk etmektedirler. Orta Doğu'da birçok Arap ülkesinin anayasalarında devletin dininin İslam olarak geçtiğini (örn. Mısır) ama bu özelliğin çok önplana çıkarılmadığını; buna rağmen kimsenin bu devletlerin İslami özellikleri ile ilgili yaygın bir tartışma açmadığını da not olarak ekleyelim.

Oysa dürüst olalım ve kabul edelim ki, "İslami" düşünürlerimizin araştırıp bize sundukları fikir külliyatının ataları arasında sadece Hz. Muhammed yoktur.

Bir müslüman düşünürün çağının bütün felsefi imkanlarını kullanarak toplumsal sorunlara çözümler aramasında bir gariplik yoktur; hatta bu gerekli birşeydir de. Bunu yaparken o çok çeşitli kaynaklardan da faydalanabilir; çünki "hikmet müminin yitiğidir; nerede bulursa alır"; öte yandan bir Batılı filozofun tabiriyle "en iyi ses veren kemanlar birkaç cins ağacın tahtalarından yapılır." Ancak bütün bunları yaparken o araştırma sonuçlarını "İslami devlet" ya da "İslami ideoloji" gibi kavramlarla ifade eder ve bunların dinin emirleri olduğunu söylerse müşküller başlar; çünkü başına "İslami" sıfatı koymak, söylenen şeyi şu ya da bu şekilde Hz. Muhammed'e nispet etmek demektir. Oysa dürüst olalım ve kabul edelim ki, "İslami" düşünürlerimizin araştırıp bize sundukları fikir külliyatının ataları arasında sadece Hz. Muhammed yoktur; İngiliz felsefe okulunun Locke, Hume, Hobbes gibi düşünürlerinden Keynes'e, Alman Hegel'e ve Marx'a oradan Lenin'e, Fransız Devrimi'nin Rousseau ve diğer düşünürlerinden Bonapartistlerine, oradan Popper, Kuhn ve Feyerabend'e ve kim bilir daha kimlere dek geniş bir "atalar" yelpazesi vardır; öyleyse elde edilen hasılaya sadece "İslami" demek en azından dürüstlüğe aykırı değil mi?

Son olarak İslam ideologlarının kendilerine temel olarak gördükleri bir çıkış noktasına geliyoruz: "İslam bütüncül bir dindir; hayatın bütün alanlarını kuşatmıştır." Bu noktadan hareketle İslam'ın siyasetten ekonomiye oradan sosyolojiye ve diğer bütün alanları dair söz ve emirleri olduğu İslam ideologlarınca benimsenir. Bu söz ve emirler ilk bakışta göze çarpmazsa bunlar araştırılacak ve bulunacaktır. Bu "bütüncül ve ayrı bir kültür" inşa etme projesi ilk bakışta kendine has görülebilir ancak araştırıldığında bu tür geniş çaplı bir projenin Stalin zamanı Sovyetler Birliği'nde de uygulanmaya çalışıldığı ortaya çıkar. Hemen belirtmeli ki, Sovyetler Birliği gibi bir toplumsal denemenin Rusya gibi Ortodoks bir kültür havzası üzerinde yükselmesi de tesadüf değildi. Ortodoks Hıristiyan ve Sünni Müslüman yekpare din-dünya görüşünün benzerliği, belki de aynılığının birkez daha altını çiziyoruz.

Bu "bütüncül ve ayrı bir kültür" inşa etme projesi ilk bakışta kendine has görülebilir ancak araştırıldığında bu tür geniş çaplı bir projenin Stalin zamanı Sovyetler Birliği'nde de uygulanmaya çalışıldığı ortaya çıkar.

Şostakoviç Stalin zamanının değerli bir Rus bestecisi idi. Bestelediği klasik müzik eserleri Dünya kültürüne malolmuştur. Ne yazık ki bu değerli zat Stalin'in "Sosyalist kültürü inşa" dönemine denk gelmiştir. Bestelediği eserler Moskova'da çalındığında ayakta alkışlanmış ve "Sosyalist kültürü inşa" için katkılarından ötürü kendisine payeler verilmiş; ancak aynı eserler Paris'te de çalınıp ayakta alkışlanınca eserlerinde "Burjuva ögeler olduğu" yoksa "bu eserlerin Paris'te asla beğenilmemesi gerektiği" savıyla sorguya çekilmiştir. Stalin zamanı Sosyalist kültürünün de hayatın her alanını kapsaması bekleniyordu: Sosyalist devlet, Sosyalist ekonomi, Sosyalist bilim, Sosyalist sanat, Sosyalist şehircilik, Sosyalist eğitim, Sosyalist ahlak, Sosyalist aile, ila ahir. İşte bu "diğerinden her alanda farklı olma" titizliği modern zamanların ürünü bir zihniyettir.

Aynı titizlik modern İslam ideologlarınca da benimsendi ve “Materyalist Batı uygarlığına” İslami bir alternatif oluşturulmaya çalışıldı; ancak bu, geçen 13 asır içinde bu derece titizlikle ele alınmış değildi; dinimizin öncekileri “hikmeti her bulduğu yerde alma” konusunda çok daha rahattılar. Bu nedenle bugün “İslami düşünce” olarak algılanan külliyat içine Yahudiler ve Hıristiyanlardan rivayetler, Eski Yunan, İran ve Hindistan’dan felsefi akımlar girmiş ve bütün bunlar hummalı bir faaliyet sonucu “İslam’ın rengine boyanarak” düşünce evrenimizi zenginleştirmiştir. Bu iddiamıza çok basit bir örnek olarak yüzyıllardır medreselerde Mantık dersinde okutulan “İsaguci” adlı kitap verilebilir. Bu kitap Geç Antik Dönem filozoflarından İsagog tarafından yazılmış idi. Bunun tersine bir örnek, zamanının materyalistlerinden olan Ravendi’nin öğretilerinin “İslam Düşüncesi” külliyatı içinde bir bölüm almasıdır. Oysa dine yakınlık açısından Ravendi’nin Karl Marx’tan çok farklılığı yoktur. Örnekler çoğaltılabilir.

SİYASİ DİN?

Bütün bunlardan sonra “dinin hayatın her alanını kuşatması”, daha doğrusu “dinin hayatın her alanına hakim olmasını” başka türlü anlamamız gerektiği ortaya çıkıyor. Esasen sağlıklı bir toplumsal yapı ve kültürde din “hayatın her alanına hakimdir”; bunun için özel bir çaba göstermeye gerek yoktur. İlk bakışta tuhaf görünse de bu hal sadece İslam için değil Hıristiyanlık, Yahudilik, Budizm ve diğer dinler için de geçerlidir.

Esasen sağlıklı bir toplumsal yapı ve kültürde din “hayatın her alanına hakimdir”; bunun için özel bir çaba göstermeye gerek yoktur.

Sözümüze çok revaç bulmuş bir iddia ile devam edelim: “İslam toplumsal bir dindir; oysa Hıristiyanlık ve diğerleri bireysel ahlaka yöneliktir; dolayısıyla bireysel dinlerdir.” Acaba safi toplumsal ve safi bireysel dinler şeklinde bir ayrım olabilir mi? Böyle bir ayırımın mümkün olduğunu varsayalım ve bir “safi bireysel din”in seyrine bakalım. Göreceğiz ki, bu din tek tek insanların bireysel ahlakını değiştirdikçe ve bu insanlar bir toplumda çoğunluğu teşkil ettiğinde onların bireysel ahlakları o toplumun örfü haline gelir. Bu örf ise ister istemez toplumsal yaşayışı, yasaları, iktisadı ve bütün toplumsal kurumlarla birlikte devlet idaresini belirler. Bu en tabii, normal ve mantıklı bir durumdur. Bu noktadan bakıldığında ise laiklik-teokrasi tartışmaları kurumsal düzenlemenin şekline yönelik tartışmalar olarak kalır; doğrudan din ile bir ilgisi yoktur. Din oksijen gibi her an solunan bir gerçektir; istense dahi hiçbir kapının ya da pencerenin dışında tutulamaz.

Din oksijen gibi her an solunan bir gerçektir; istense dahi hiçbir kapının ya da pencerenin dışında tutulamaz.

Bu noktadan sonra bir müslüman siyasetçinin görevi açıktır: Topluma en iyi şekilde hizmet ve toplumun isteklerinin siyasete yansımasını önleyen çarpık yapılanmalara karşı demokratik ıslahatçılık. De Tocqueville’i şerheden İran Cumhurbaşkanı M. Hatemi’nin söylediği gibi: “... Ona göre (de Tocqueville) bu uygarlığın (Anglo Amerikan uygarlığı) önemi odur ki, burada özgürlük dinin gelişmesinin beşiğini bulduğu yerdir ve din ise özgürlüğün korunmasını kendi ilahî çağrısı addeder. Bundan ötürü, özgürlük ve iman asla çatışmamışlardır... İnancım, eğer insanlık mutluluk arıyorsa, dini maneviyat ile özgürlüğün erdemlerini bağdaştırması gerektiği yönündedir...”().

İSLAM BİRLİĞİ

Bundan sonra kısaca İslam aleminin birliği meselesine değinmek gerekiyor. İslam aleminin birliğini sağlama yolunda önemli adımlar atmış olan Hilafet, sanayi devrimi ile birlikte yetersiz kaldı ve yüzyıl başında yıkıldı. Hilafet siyasetinin en büyük uygulayıcısı Sultan 2. Abdülhamid’le kaderin garip bir cilvesi sonucu karşıkarşıya gelmek zorunda kalan yüzyıl başının bir başka önemli şahsiyeti Cemalettin Afgani’ye kulak verme zamanı belki de gelmiştir. Afgani de hilafet ile İslam âleminin birliği meselesinin çözülemeyeceğini görmüştü. Bu nedenle 2. Abdülhamid’e karşıt bir çizgi izledi ve sonunda muhafazakar hilafet taraftarı çevrelerin hain gözüyle baktığı bir kişi oldu. Oysa Afgani çok basit bir öneride bulunmuştu: Her müslüman milletin önce kendi özgürlük ve bağımsızlığını elde

etmesi, gelişmesi ve bundan sonra bu milletlerin özgür iradeleriyle bir araya gelerek bir üst birlik çatısı oluşturması. Afgani bir anlamda bugünün Avrupa ülkelerinin kurduğu Avrupa Birliği'nin bir müslüman modelini önermekteydi.

Oysa Afgani çok basit bir öneride bulunmuştu: Her müslüman milletin önce kendi özgürlük ve bağımsızlığını elde etmesi, gelişmesi ve bundan sonra bu milletlerin özgür iradeleriyle bir araya gelerek bir üst birlik çatısı oluşturması.

Bugün İslam ülkeleri Afgani'nin önerisindeki birinci merhaleyi tamamlayamamışlardır. İslam Dünyası'nın geri kalmışlığı ve özgürlük yokluğu müslüman milletlerin gidecek hayli yolu olduğunu gösteriyor. O halde önce bu nakısaların aşılması şarttır. Bu anlamda aslında Türkiye'deki İslamcılar, Kemalistler ve Milliyetçilerin genel bakış açıları birbirine denk düşmektedir. Türkiye'de tam Batıcı bir azınlık dışında bütün görüş sahiplerinde İslam Dünyası'nın sorunlarına karşı bir hassasiyet ve diğer müslüman milletlerin Türkiye'nin örneğini izleyerek gelişmesi yönünde bir dilek vardır. Kemalist gelenekten buna örnekler verirsek Mustafa Kemal'in Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra ilk elden dostluk kurduğu yabancı devlet adamları arasında İran ve Afgan Şahlarını görüyoruz. O zamanlar Türkiye dışında bağımsız olan sadece bu iki ülke vardı; diğerleri sömürge durumundaydı. Örnekler yelpazesi bu uçtan diğer uca, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in 1980'ler başında Suudi Arabistan Krallığı'na gelişmek için Atatürk İlke ve İnkılaplarını benimsemelerini salık vermesine dek uzatılabilir. Evet Türkiye'de ilgi vardır ve bu ilgi genelin gözünde meşrudur. Yapılması gereken bu ilgiyi doğru yollara kanalize etmek, Türkiye'nin İslam dünyasının diğer milletlerine bir örnek teşkil etmesini sağlamaktır.

SONUÇ

Sonuç olarak şunların tekrar vurgulanmasında fayda vardır:

- İslam uygarlığı hicri 1. y.y.da gelenekte büyük çapta reformlarla bir tüccar site toplumundan tarım imparatorluğuna dönüştü.

- Bu dönemde formüle edilen devlet ve siyaset teorileri 19. y.y.da Sanayi Devrimi başlayana dek süregelen nispeten istikrarlı bir dünyada 1300 yıl boyunca işlerliklerini sürdürdüler

- Sanayi Devrimi başlarken ve daha sonraları İslam dünyası gereken ikinci büyük dönüşümü yaparak bir sanayi toplumuna dönüşemedi. Skolastisizm ve taassup statüyü korumak ve içe kapanmayı getirdi.

- Ancak bu içe kapanma hiçbirşeye çare olamadı. Kaleler düştü ve İslam dünyasının büyük bölümü sömürgeleşti.

- Bugün hala bu ayak uyduramamanın getirdiği sorunları yaşıyoruz.

Artık Bilgi Çağı'nın geldiğinden sözediliyor. Bunun anlamı merkezi kurumlaşmaların etrafından dolaşan demokratik paralel ağların toplumsal gücü bu merkezi kurumların elinden giderek almasıdır. Buna bir örnek vermek gerekirse, basit bir İnternet bağlantısı ve söyleyecek sözü olan bir kişi sözlerini ve fikirlerini tek başına dünyanın her yanına duyurabilir. Bunun için tek yapması gereken, bedava web sayfası veren bir İnternet kurumundan kendine bir site alması ve fikirlerini bu sitede yayınlamasıdır. Bu süreçte bireyin bir güç olarak yükseldiğini ve insan teklerinin olayların akışına müdahale için yetki ve ünvan yerine kendi kişisel yeteneklerinin daha çok önem taşımaya başladığını görüyoruz. Bu anlamda kurumlara yön veren hukuk yerine bireylere yol gösteren ahlak giderek daha çok önem taşıyacaktır. Belki bütün bu gelişmeler Kur'an'daki kişisel ahlaka yönelik emir ve nehiylerin neden sayısız derecede çok, ama Hadd denilen toplumsal cezaların neden birkaç tane olduğunu kavramamıza yardım edecektir. Bu kavrayış bu yeni çağa yönelik olarak İslam dünyasının fikir ve pratikte kendini yenilemesine bir başlangıç teşkil edecektir.

"mevrid-i nass'ta içtihada mesağ vardır".

Bütün bu faaliyetlerin yapılabilmesi için içtihad müessesesinin tekrar çalıştırılması gerekir. Gerçi Mecelle hükmü gereğince "mevrid-i nass'ta içtihada mesağ yoktur" (), ama Hayrettin Karaman Hocamızın da işaret ettiği gibi "mevrid-i nass'ta içtihada mesağ vardır", çünkü o nassın o vakaya uygun olup olmadığına, dolayısıyla mevrid-i nass'a hükmetmek de bir içtihattır.

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2001/09/hilafet-islam-devleti-ve-sonrasi.html#more

DÜNYA SİYASETİNE YÖN VERENLER - BERNARD LEWIS

Doğumu: 1916, Londra **Eğitimi:** Şark ve Afrika Araştırmaları Okulu, **Londra** Üniversitesi'nden (School of Oriental and African Studies, London University) B.A. ve Ph.D. dereceleri

Kariyeri: Londra Üniversitesi'nde İslam araştırmaları profesörü (1938-74), İngiliz Askeri İstihbaratı'nda görev (1940-45), Princeton Üniversitesi'nde İslam araştırmaları profesörü (1974-86), Princeton Üniversitesi'nde ordinaryüs profesör (1986 - bugün).

İngiliz oligarşisinin öndegelen **oryantalisti**, "*kriz hilali*" ve "*uygarlıklar çatışması*" jeopolitik doktrinlerinin **babasıdır**; tezlerini Zbigniew Brzezinski ve Samuel P. Huntington **pazarlar**.

1974'te ABD'ye geçtiğinden beri brzezinski ve Huntington'un fikir babaları olup, böylece ABD'yi Orta Asya'daki **İngiliz "Büyük Oyunu"** içine çekmiştir. **Richard Perle** ile bağları da 1970'lerde ABD'ye ilk ayak bastığı günlere dek geri gider; o sıra Washington'a, ABD senatörleri için siyasi danışmanlık göreviyle getirilmiş ve Perle'in evinde kalmıştır. Perle'in uzun süredir bir **İsrail ajanı** olduğu şüphesi bir yana, onun ismi de o dönem savunma bakanı Caspar Weinberger'e sunulan "X Komitesi" üyeleri listesinde yer almıştır. Bu komite 1985'te İsrail hesabına ABD'de casusluk yapan Jonathan Jay Pollard'ın üstleri idi.

Hem Brzezinski'nin Carter dönemi "kriz hilali" politikası, ve daha sonra Huntington'un "uygarlıklar çatışması" dogması Lewis'in ürünü olup; uzun vadeli İngiliz "Büyük Oyunu"nun yeni parçalarıdır. **Carter** yönetiminin İran Körfezi, Afganistan ve SSCB güney sınırı politikasının tümü Lewis'ce planlandı. Carter yönetiminin İran şahının devrilmesine ve Ayetullah Humeyni'nin Tahran'da iktidarı almasına yardımı, o sıralar Ortadoğu'nun Balkanlaştırılması ile ilgili "Bernard Lewis" planının kilit unsurlarıydı. Aslında, son 25 yıldır Ortadoğu'ya ve Orta Asya'ya yönelik her felaketli Amerikan politikasının arkasında Lewis etkisini bulabiliriz.

Lewis, eğitimini Londra Şark ve Afrika araştırmaları Okulu'nda gördü; burası daha önceleri **Koloni Bakanlığı** olarak bilinirdi. **İngiliz Doğu Hindistan Şirketi dosya arşivi** burada olup, burası gene İngiliz Dışişleri Bakanlığı ve İngiliz haberalma servisinin yarıresmi **eğitim** yeridir. 1938'de Ph.D. derecesini aldıktan kısa süre sonra Lewis fakültede hoca olmuş ve Londra Üniversitesi'nde 1974'te Princeton'a gidene dek devam etmiştir.

1940-45'ten itibaren Lewis **İngiliz askeri İstihbaratında** görev almış, ayrıca İngiliz Dışişleri "**Arap Bürosu**"nda da rotasyon yapmıştır. Lewis, bu güne dek, savaş zamanı faaliyetleri hakkında ketum durmuş, sadece kendini "**diğer şekilde görevli**" diye nitelemiştir. Öte yandan onun İngiliz **Yuvarlak Masa örgütü** ve monarşi istihbarat servisleri ile bağları aşikardır. Kariyeri boyunca, Lewis'in ana eserlerinin çoğu **Kraliyet Uluslar arası ilişkiler Enstitüsü** (*Royal ınstitute of International Affairs - Chatham House*) tarafından yayınlanmıştır. Burası İngiliz oligarşisinin en önemli politik kurumlarındandır.

Lewis'in Anglo-Amerikan Ortadoğu politikalarına ilk çok bilinen müdahalesi **1961**'de yayınladığı "**Modern Türkiye'nin Doğuşu**" kitabıyladır. Bu kitapta Mustafa Kemal Atatürk'ün milli devlet kurma geleneğini eleştirerek Osmanlı Devleti'nin canlandırılmasını istemiştir; amaç onu bir İngiliz koçbaşı olarak Sovyetler Birliği'nin güney sınırı boyunca karşıya sürmektir. Lewis "Türk" milleti teriminin bir 19. y.y. Avrupa icadı olduğunu ileri sürmüş ve modern Türkiye'nin üzerinde oturduğu coğrafya halklarının kendilerini her zaman İslam'a ve Osmanlı sultanlarının saltanat geleneğine nispet ettiklerini söylemiştir; ona göre onların bu silsilesi doğruca Hz. Muhammed'e dek geri gider (1).

1967'de Lewis "**Haşhaşiler: İslam'da Bir Radikal Mezhep**"i yazdı; haşhaş içen bu topluluğun kültünü İslam'da meşru bir gelenek olarak ilan etti. Kitap Royal Institute of International Affairs tarafından yayınlandı.

ABD'ye geçişiyle Princeton Üniversitesi'nde tarih profesörü ve Princeton İleri Araştırmalar Merkezi üyesi olarak (Princeton Center for Advanced Studies - Oxford üniversitesi All Souls College örnek alınarak kurulmuş bir kurumdur) Lewis, gün yüzüne çıktı ve birbirine izleyen ABD yönetimlerinin **danışmanı** olarak çalışmaya başladı. Gelişi Lübnan iç savaşına denk düştü, bu modeli daha sonra tüm Arap dünyası için önerecekti (*"Lübnanlaşma"* teorisi). Lübnan iç savaşı ABD ulusal Güvenlik danışmanı ve Dışişleri Bakanı Henry Kissinger tarafından teşvik edilmiştir; bu Ortadoğu'da sürekli istikrarsızlık yaratmak şeklindeki jeopolitik planların bir parçasıdır.

Kriz Hilali

Jimmy Carter, Kasım 1976'da başkan seçildiğinde Carter'ın "denetçisi" ve ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski, Lewis'i **perde arkas**ı stratejik danışmanlığa getirdi. Lewis'in İngiliz istihbaratının icadı **Müslüman Kardeşleri** Sovyetlerin güney komşusu tüm ülkelerde teşvik planı meşhur tabiriyle "**kriz hilali" ve "Bernard Lewis" planı** olarak bilindi. Lewis'in plan şeması "*Time*" dergisinin **15 Ocak 1979** nüshasının kapak konusu olarak yayınlandı; kapak "**Kriz Hilali: İran ve Giderek istikrarsızlaşan Bölge**" idi. Başmakale Zbigniew Brzezinski'den bir alıntı ile başlıyordu: "*Bir kriz gemisi Hint Okyanusu kıyıları boyunca seyrediyor; bu bölgenin kırılgan sosyal ve politik yapıları ve bizim için hayati önemi var. Dağılması bizi tehdit eder. Ortaya çıkacak politik kaos bizim değerlerimize düşman ve hasımlarımıza dost unsurlarca doldurulabilir.*"

Oysa, *Time* yayını açıkça Brzezinski'nin, Lewis'in ve diğer "kriz hilali" taraftarlarının gelen kaosu kendi jeopolitik avantajları için kullanmak istediklerini yeterince açık ediyordu: "*Uzun vadede*," diyordu Time yazarları, "*bu hilalde yaratılan kimyada Batı için fırsat hedefleri bile ortaya çıkabilir. İslam şüphesiz sosyalizmle uyumludur; ama tanrıtanımaz komünizme düşmandır. Sovyetler halen dünyanın en büyük beşinci müslüman halkını barındırır. 2000 yılında sınır cumhuriyetlerdeki müslüman nüfus Rusya'nın hakim Slav unsurunu geçecektir. Rusya'nın güney sınırındaki İslami demokrasilerden mutaassıp bir Kurani dindarlık sınırı aşarak bu siyaseten bastırılmış ,Sovyet cumhuriyetlerine sızabilir, Kremlin için problemler çıkarabilir... Çözüm ne olursa olsun, ABD için Kissinger'ın tabiriyle "jeopolitik anı" yakalamak gereği vardır. İşte herşeyden çok bu kriz hilalinde düzenin tesisi için yardımcı olacaktır."*

Time'ın bu nüshasının yayınından sonra birkaç ay geçmeden, ve Sovyetler Afganistan'ı istilaya başlamadan 6 ay ÖNCE, Başkan Carter, Brzezinski'ce hazırlanmış bir gizli emir imzalayarak **Afgan mücahitlerine** gizli yardım başlattı. Lewis'in "Büyük Oyun" şeması, İslam dünyasının Sovyetlere komşu ve içindeki büyük bölümünde kaos çıkarmak amacıyla yürümeye başlamıştı.

Uygarlıklar Çatışması

1990 Eylül'ünde Lewis yeni Anglo-Amerikan jeopolitik inisiyatifini "**uygarlıklar çatışması"** olarak açıkladı. Onun, yeni bir din savaşları çağını ilanı "*Atlantic Monthly*" sayfalarında "**Müslüman Öfkenin Temelleri**" (The Roots of Muslim Rage) başlığı ile yayınlandı. Daha Huntington'un ünlü makalesinin *Foreign Affairs*'te yayınlanmasına **üç yıl** vardı (Huntington bu terimi Lewis'den alıntılar). Lewis, "*İslam'ın, diğer dinler gibi, ... kimi dönemlerinde takipçilerinin kalbini nefret ve şiddet ile doldurduğunu"* ilan ediyordu*; "bizim talihsizliğimiz o ki, ... şimdi İslam dünyasının birkısmı o dönemden geçiyor ve bu kinin ... çoğu bize dönük."*

> Lewis, "Hıristiyanlık" ve "İslam Mabedinin" **14 yüzyıldır sürekli bir savaş halinde** olduğu **yalanını** söylüyor, ve, son 300 yıldır İslam'ın kuşatma altında olduğunu "*bunun sebebinin yabancı fikirlerin, kanunların ve hayat tarzlarının istilası olduğunu"* bildiriyordu; "*bu yabancı, imansız ve uzlaşılmaz güçlerin İslam'ın egemenliğini yıkmasına, toplumunu parçalamasına ve son olarak madenin mahremine el uzatmasına karşı nefret patlaması kaçınılmazdır. Şu da tabiidir ki, bu nefret öncelikle bin yıllık düşmana dönük olacak ve gücünü kadim inançlar ve bağlılıklardan alacaktır."*

Yazısının "Uygarlıklar Çatışması" altbaşlıklı bir bölümünde Lewis, İslami fundamentalizmde bir şahlanmanın büyük bir çatışmaya gideceğini ve **ABD**'nin "*bu serbest kalan nefret ve öfkenin hedefi olacağını*" bildiriyordu. "*Şurası artık açıktır ki,*" diye sözünü bağlıyordu, "*karşılaştığımız hal ve hareket bunun muhatabı devletlerin gündem ve politikalarını çok aşmıştır. Artık olan bir uygarlıklar çatışmasından başka bir şey değildir - belki irrasyonel ama tarihi bir reaksiyon kadim bir hasımdan bizim Yahudi-Hıristiyan geleneğimize, laik çağımıza ve her ikisinin dünya çapında yayılmasına karşı gelmektedir.*" Çatışmanın kaçınılmaz olduğunu ilandan sonra Lewis kendi sevincini örtmeye çalışarak uyarır: "*Bu sırada biz her iki tarafa da çok dikkat ederek yeni bir dini savaşlar döneminin patlamasına engel olmalıyız; bunlar farklılıkların aşırı götürülmesinden ve eski çekişmelerin canlanmasından patlayabilir."* Lewis'in unuttuğu ise, bu "kriz hilali" jeopolitik şemasının temelinin onun tabiriyle "**militan İslami fundamentalist"** canlanma olduğudur, ki bunun temel etkeni 1920'lerde İngiliz istihbaratınca sahneye sürülen Müslüman Kardeşler'dir.

"Lübnanlaşma"

1992'de, Körfez Savaşı ertesi Lewis, **CFR** (Council on Foreign Relations) yayın organı *Foreign Affairs*'te, Ortadoğu'da milli devlet döneminin "**rezil sonunu"** (tırnaklar çevirenin) kutlar; artık tüm bölge uzun bir "**Lübnanlaşma"** sürecine girecek; kardeş kavgası, dar alanda şiddet ve kaos hakim olacaktır.

"*Pan-Arabizmin sönüşü"* diye yazar, "*İslami fundamentalizmi en çekici alternatif olarak, idarecilerinin beceriksiz istibdadına ve onlara dışarıdan yutturulan müflis ideolojilere karşı daha iyi, daha gerçek ve daha ümitvar bir şey arayanların gözünde yükseltecektir.*" İslamcılar "*devlet kontrolü dışında bir şebeke kurmuş olup, ... rejim zorbalaştıkça bu fundamentalistlere karşıtlarını bertaraf için daha büyük güç verecektir."*

Tüm bölgenin, **İsrail hariç**, "Lübnanlaşması" tahminini bağlarken der ki: "*Ortadoğu devletlerinin çoğu ... yakın geçmişin suni yapıları olup böyle bir sürece dayanıksızdırlar. Eğer merkezi güç yeterince zayıflarsa, gerçek bir sivil toplum, gerçek bir milli kimlik bağı olmadığından ya da milli devlete herşeyin üstünde bir bağlılık olmadığından düzeni ayakta tutmak mümkün olmaz. Devlet parçalanır - Lübnan'da olduğu gibi - yerini kavgacı, çatışmacı, saldırgan mezhepler, kabileler, bölgecikler ve partiler kaosu alır."*

1998'de **Usame bin Ladin**'e, *Foreign Affairs*'in Kasım/Aralık sayısındaki yazısıyla **şöhret** sağlayan Lewis'in kendisidir; onu "akkoyunların" arasındaki bu Suudi "kara koyununu" militan İslam'ın ciddi bir destekçisi ilan etti. Lewis'in sanat eseri, "**Öldürme İzni: Usame bin Ladin'in Cihat İlanı**"nda (Licence to Kill: Osama bin Laden's Declaration of Jihad) bin Ladin'e **övgüler** yağdırdı, onun "**Yahudiler ve Haçlılara karşı Cihat İlanını**" "muhteşem bir belagat ve Arap şiir ve edebiyat şaheseri" olarak selamladı; "*bu eser, Batılıların bilmediği bir tarihi geçmişe atıf yapıyor."*

Siyonist Bağlantı

Usame bin Ladin **cihat** çağrısını **23 Şubat 1998**'de yayınladı; Tanzanya ve Kenya'daki ABD elçiliklerine bomba yüklü kamyonlar girmeden 6 ay önce. Ertesi günü, Bernard Lewis'in imzası, herkesin elinde dolaşan bir "**Başkan Clinton'a Açık Mektup**"ta görüldü; bu mektup pek bilinmeyen "**Körfezde Barış ve Güvenlik Komitesi"** adlı biryerden geliyor ve ABD hükümetinin tüm desteğini **Saddam Hüseyin**'i devirecek bir askeri sefere vermesi talep ediliyordu. Açık Mektup, Irak'ın halı bombardımanına tabi tutulması, ve ABD'nin derhal ve ciddi bir mali ve askeri yardımı, Amerikan - İngiliz istihbaratının kurduğu bir başka kokuşmuş ve beceriksiz "Contra" çetesi olan, **Irak Milli Kongresi'**ne sunması çağrısını yapıyordu.

Bernard Lewis'in yanısıra Açık Mektup, eski Demokrat Parti New York milletvekili **Steven Solarz,** Anglo-İsrail propagandisti ve casusu **Richard Perle**, İran Contra skandalı suçlusu **Elliott Abrams, Jonathan Pollard**'ın (2) yardımcısı **Steven Bryen, Frank Gaffney**, *New Republic* yayıncısı ve **Al Gore**'un fikir babası **Martin Peretz, Paul Wolfowitz, WINEP** (Washington Institute for Near East Policy) araştırma direktörü **David Wurmser** ve **Dov Zakheim** tarafından da imzalanmıştı.

Lewis'in o dönem Siyonist milyarderlerin "Mega" kurumu ile açıkça bilinen ilişkileri de kayda değerdir, ama şaşırtıcı değildir. Lewis İsrail'de ve Amerikan İsrail lobisi nezdinde bir kahraman ve bir jeopolitik dehadır. **19 Şubat 1996**'da Lewis **Kudüs**'te törenle karşılandı; burada 9. yıllık **B'nai B'rith Dünya Merkezi'**nde "**2000'lere Doğru Ortadoğu**" adlı ünlü "**Kudüs Konuşması**"nı yaptı.

Oğlu **Michael Lewis, AIPAC**'ın (American Israel Public Affairs Committee) son derece gizli "Opposition Research Section" (**Muhalifleri Araştırma Bölümü**) direktörüdür. Burası çok bilinen bir propaganda ve dezenformasyon kuyusudur ve şimdiki görevi ABD Kongresi'ni ve Amerikan medyasını, Lewis'in onyıllardır reklamını yaptığı uygarlıklar savaşına yönelik savaş çığlıklarına boğmaktır.

11 Eylül 2001'deki terör saldırılarından beri Lewis artık Amerikan medyasında bir markadır; hergün CNN'e, National Public Media Radyosu'na, TV'lere ve Washington'un merkezindeki her neo-konservatif think tank toplantısına çıkmaktadır.

> **19 Kasım 2001**'de Lewis gene Usame bin Ladin için bir **methiye** yazmış, kendi Haşhaşi mezhebi araştırmasına atfen, bin Ladin'in İslam içinde **meşru bir geleneği** temsil ettiğini söylemiştir. *The New Yorker*'daki yazısında uyarır: "*Usame bin Ladin için 2001 yılı dünyada dini hakimiyet için 7. y.y.da başlamış savaşın kaldığı yerden devamını temsil eder... Eğer bin Ladin İslam dünyasını kendi fikirlerini ve liderliğini kabule ikna ederse, o zaman uzun ve acı bir savaş önümüzdedir; ve bu sadece Amerika için değildir. Ergeç el-Kaide ve bağlantılı gruplar İslam'ın diğer komşularıyla da çatışacaklardır: Rusya'yla, Çin'le, Hindistan'la. Ve onlar güçlerini müslümanlara ve davalarına karşı çevirmekte Amerikalılar kadar titiz olmayabilirler. Eğer bin Ladin'in hesapları doğruysa ve savaşı devam ederse dünyayı karanlık bir gelecek beklemektedir; en azından İslam'ı kabul etmiş kesimleri için.*"

Eserleri:

Tarihte Araplar (The Arabs in History), Londra 1950;

Modern Türkiye'nin Doğuşu (The Emergence of Modern Turkey), Londra ve New York, 1961;

Haşhaşiler (The Assassins), Londra, 1967;

İslam'ın Avrupa'yı Keşfi (The Muslim Discovery of Europe), New York, 1982;

İslam'ın Siyasal Dili (The Political Language of Islam), Chicago, 1988;

Ortadoğu'da Irk ve Kölelik: Bir Tarih Araştırması (Race and Slavery in the Middle East: A Historical Enquiry), New York, 1990;

İslam ve Batı (Islam and the West), New York 1993;

Tarihte İslam (Islam in History), 2. baskı, Chicago, 1993;

Modern Ortadoğu'nun Şekillenişi (The Shaping of the Modern Middle East), New York, 1994;

Çatışan Kültürler (Cultures in Conflict), New York, 1994;

Ortadoğu: Son 2000 Yılın Kısa Tarihi (The Middle East: A Brief History of the Last 2000 Years), New York, 1995;

Ortadoğu'nun Geleceği (The Future of the Middle East), Londra, 1998;

Bir Ortadoğu Mozaiği: Hayattan, Mektuplardan ve Tarihten Parçalar (A Middle East Mosaic: Fragments of Life, Letters and History), New York 2000.

Diğer Görevleri: **FPRI'**de (Foreign Policy Research Institute), Philadelphia Advisory Board'da (Philadelphia Danışma Kurulu), *Orbis* üçaylık dergisinde direktörlük; *New Yorker atlantic Monthly ve New York Review of Books*'ta yazarlık.

*1) Hz. Ali kerremallâhü vechenin **"hak sözle batılı söylemek"** teşbihine çok yakışır sözler. B. Lewis'in kimi söylediği doğru olsa bile bununla hayır istediğine inanmak zordur (ç.n.)*

2) Amerikan Deniz Kuvvetleri'nde istihbarat elemanı olarak çalışırken İsrail için casusluktan tutuklanıp yargılandı ve hüküm giydi

EIR Dergisinden tercüme edilmiştir.

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2011/09/dunya-siyasetine-yon-verenler-bernard.html

DÜNYA POLİTİKASINA YÖN VERENLER: HENRY KISSINGER

Sir Henry Alfred Kissinger

Ünvanları: Knight Commander of St. Michael and St. George
İlk Yılları: 27 Mayıs 1927'de Fürth, Almanya'da doğdu. Louis ve Paula (Stern) Kissinger'ın oğullarıdır. 2. Dünya Savaşı'ndan önce İngiltere üzerinden ailesiyle ABD'ye göçtü; 1943'te vatandaşlığa kabul edildi.

Askeri hizmeti: 1943-46 arası ABD ordusunda hizmet etti; burada ilk rehberi Fritz Kraemer'la karşılaştı; Kraemer **AUS Karşı istihbarat Birliği'ndendi** (AUS Counterintelligence Corps - CIC); Kissinger'dan şefkatle "*benim küçük Yahudim*" diye bahsederdi. Kissinger Ordu Özel Eğitim Programı'na katıldı; bu programla işgal Almanyası'nı yönetecek ekip yetiştirildi. Kraemer, Kissinger için **Haberalma Servisi** (Intelligence Division) merkezinde bir danışmanlık görevi ayarladı. İşgal Almanyası'ndaki bir köyde kısa bir görevden sonra Kraemer Kissinger'ı Oberammergau'daki **Avrupa Karargah Haberalma Okulu**'na (European Command Intelligence School) gönderdi. Burası İngiliz Wilton Park "yeniden eğitim" projesinin bir devamı idi; buradan **İngilizler** bir seri ajan kaydederek işgal Almanyası'nda önemli görevlere getirdiler. O dönem Wilton Park'ın başında Heinz Koeppler vardı; o aynı zamanda İngiliz Dışişleri, Siyasi İstihbarat Dairesi, **Psikolojik Savaş Bürosu**'nun da (Psychological Warfare Division, Political Intelligence Division, British Foreign Office) başkanıydı.
Ailesi: İlk evliliği Ann Fleischer'la 1949'da, iki çocuğu oldu: Elizabeth ve David; 1964'te boşandı, ikinci evliliği 30 Mart 1974'te Nancy Maginnes'le, Maginnes **David Rockefeller**'ın eski başkan yardımcısı idi.
Eğitimi: Fritz Kraemer ona "bir centilmen devlet okuluna gitmez" dedikten sonra Kissinger Harvard Üniversitesi'ne girişi kazandı; 1950'de "A.B. summa cum laude" derecesini aldı. 1952'de M.A., 1954'te Ph.D. derecelerini aldı. Tez danışmanı William Yandell Elliott ile Kissinger 300 sayfalık bir çalışma hazırladı: "**Tarihin anlamı: Spengler, Toynbee ve Kant Üzerine Denemeler**" (The Meaning of History: Reflections on Spengler, Toynbee and Kant).
Öğrenimi sırasında Kissinger bir Londra'daki Tavistock Enstitüsü'nün bir "grup terapi" programına gönderildi; program direktörü H.V. Dicks 2. Dünya Savaşı'nda İngiliz faaliyetleri için "**delilik doktrini**"ni (madness doctrine) geliştirmişti; o sıra Psikolojik Harp Araştırmaları, Müttefik araştırma Kuvvetleri'nde (Psychological Warfare Studies, Supreme Headquarters of the Allied Expeditionary Forces) başkan olarak çalışıyordu. Anlaşılan Tavistock'un beyin yıkama oturumlarının etkisiyle Kissinger "**güvenli irrasyonellik"** (credible irrationality) doktrinini benimsedi; bu SSCB'ye karşı taktik nükleer savaş ın temeli olacaktı.
Görevleri:
" **William Yandell Elliott**'un yönetiminde Kissinger Harvard Uluslar arası Semineri'nin (Harvard International Seminar) direktörü oldu (1951 - 69). Kissinger Seminer'in yayın organı "Confluence, An International Forum"un editörlüğünü de yaptı. Bu dergi 1951'de kuruldu, 1958'de kapandı. Harvard Uluslar arası Semineri Wilton Park modelini örnek alıyor ve geleceğin sayısız lider adayları indoktrine ediliyor ve Anglo-amerikan "**etki ajanları"** olarak kaydediliyordu.
"Confluence" Elliott tarafından "novus nascitur ordo" ("*yeni bir düzen doğdu*") sloganıyla kuruldu; bu H.G. Wells'in 1928'deki "**Açık Komplosu**"na açık bir gönderme idi. Yayın aynı zamanda Smith Richardson ve Ford vakıflarınca da (John McCloy başkanlığında) desteklendi. Danışman heyetinde başka bir Elliott çömezi olan McGeorge Bundy de bulunuyordu. Derginin 1956'daki iki nüshası, Ku Klux Klan'cı ve "Wells'ci demokrat" Başkan Woodrow Wilson'a ayrıldı. Diğer yazarlar arasında İngiliz faşisti Enoch Powell'dan Karl Jaspers'a (faşizmin ideologlarından Friedrich Nietzsche'yi çok propaganda etmiştir) dek herkes vardı.
" Elliott'un yardımıyla Kissinger bir seri ulusal güvenlik örgütünde göreve sokuldu; bunlar arasında Operasyon Araştırma Daire (Operation's Research Office) danışmanlığı (1950-61), Psikolojik Strateji Kurul (Psychological Strategy Board) Başkanlık danışmanlığı (1952), Operasyon Eşgüdüm Kurulu

(Operations Coordinating Board) danışmanlığı (1955), ve Silah Sistemleri Değerlendirme Grubu (the Weapons Systems Evaluation Group) danışmanlığı (1959-60) vardır.
" Kissinger, New York **Dış ilişkiler Konseyi** (New York Council of Foreign Relations) başkanı John McCloy'un ve CFR (Council of Foreign Relations - Dış ilişkiler Konseyi) üyesi McGeorge Bundy himayesinde CFR'nin Nükleer Silahlar ve Dış Politika Görev Gücü'nde (Nuclear Weapons and Foreign Policy Task Force) görev aldı.
" Hükümet Dairesi, Uluslararası İlişkiler Merkezi, Harvard Üniversitesi'nde (Department of Government, Center for International Affairs, Harvard University) üyeydi (1954-69). Sıksık merkez direktörü Robert Bowie ile çekişir ve bölüm profesörlerince "**Kissassinger**" (İng. "kiss ass": kıç öpmek) olarak nitelenirdi. Aynı zamanda Kissinger Harvard siyaset yardımcı profesörüydü (1959-69); 1962'de profesör oldu ve 1969'a kadar görev aldı. Onun Uluslar arası ilişkiler Merkezi'ndeki görevi Harvard'daki işini garantiye aldı - kimi üst düzey yönetim itirazlarına rağmen. Elliott ve Bundy (o sıra Harvard'da dekan) muhalefeti aşmakta yardımcı oldular.
" Özel Araştırmalar Projesi (Special Studies Project), Rockefeller Brothers Fund, Inc.'de direktörlük (1956-58).
" Dışişleri Bakanlığı'nda danışmanlık (1956-69).
" Kissinger ulusal Güvenlik Kurulu'nda göreve Başkan Ulusal Güvenlik İşleri Yardımcısı McGeorge Bundy'nin danışmanı olarak başladı (1961), ama sonra Başkan John F. Kennedy'nin emriyle işten atıldı, çünkü o yıl Berlin Krizi'nde taktik nükleer silahların kullanılması için ısrar etmişti.
" Nixon ve Ford hükümetlerinde Başkan Ulusal Güvenlik Yardımcılığı (1969-75) yaptı.
" Dışişleri Bakanı oldu (1973-77)
Kariyeri boyunca William Yandell Elliott'un bir çömezi olarak ve ona sadakatle Kissinger bir **İngiliz ajanı** olarak çalıştı ve bunu itiraf da etti. İngiliz Dışişleri Bakanlığı'nın (British Foreign Office) kuruluşunun 200. yıldönümü sebebiyle, **Kraliyet Uluslar arası İlişkiler Enstitüsü** (Royal Institute of International Affairs) - Chatham House'da 10 Mayıs 1982'de yaptığı bir konuşmada bunu itiraf etti. Başkan Franklin Delano Roosevelt'in Sir Winston Churchill'in 2. Dünya Savaşı'nın bitiminde tekrar sömürgeleşme amaçlarına karşı çıkan tutumuna uzun ve temel bir eleştiri yapan Kissinger kabul etti ki, "*Beyaz Saray'daki günlerimde İngiliz Foreign Office'i Amerikan State Department'tan daha çık haberdar ettim - ama bu pratiğin, İngiliz olan tüm şeylere zaafıma rağmen- kalıcı olmasını tavsiye etmem.*" Kissinger sözlerine devamla, İngiliz Foreign Office dokümanlarına dayanan bir politika formüle ettiğini "*oysa hala işlemdeki yazı (working paper) ile kabinece onaylı doküman (cabinet approved document) arasındaki farkı tam bilmediğini"* de söyledi.
Nixon hükümetindeki görevinin başından itibaren Kissinger İngiliz Foreign Office ve Downing Street No: 10 (İngiliz Başbakanlık Konutu) ile düzensiz temaslarla olsa da Dışişleri Bakanları William P. Rogers ve Malvin Laird'in işlerini baltalamaya koyuldu. Bunların ikisi ve Nixon da döneminin ilk zamanları Vietnam'dan çekilmek istiyorlardı. Dahası Bakan Rogers, Başkan Nixon'un desteğiyle, Ortadoğu sorununa bir çözüm aramış; ,Ortadoğu'nun Batı Avrupa'nın ortaklığıyla kalkındırılması ve sürece Rus yardımının da dahil edilmesini önermişti. Nixon'un yemin töreninden 2 hafta geçmeden "**Rogers Planı**" Ulusal Güvenlik Kurulu'na bakan yardımcısı Joseph Sisco tarafından sunuldu; Sisco ABD'nin İsrail ile Arap ülkeleri arasında sadece "dürüst" bir tutum takınmasının değil, İsrail'e baskı yaparak 1967'de işgal ettiği topraklardan çıkmasını da sağlaması gerektiğini vurguladı.
İngilizler hemen Kissinger'ı bu planı yoketmek üzere devreye soktular. O bunu başardı, ve dünyayı termonükleer bir savaş ve iktisadi çöküşün eşiğine getirdi. Başkan Nixon'ı ikna ederek, hem Vietnam hem de Ortadoğu'da SSCB'nin Amerikan "iradesini" test ettiğini ve asla bir barış ortağı olamayacağını söyledi. "Rogers Planı"nın çöküşünün sonucu 1973 Ortadoğu Savaşı ve petrol ambargosu (1) oldu. Sonraları Kissinger Suriye ve İsrail'e Lübnan'ı bölmeyi teklif etti; bu süreçte amaç FKÖ'nün parçalanmasıydı. Böylece Kissinger Lübnan İçsavaşı'nı sahneye koydu, ve bu İran'ın ve Ortadoğu'nun da uzun süre destabilize edilmesi için bir model oluşturdu.
1975 baharı, Lyndon LaRouche'un yeni bir altın rezervine dayalı uluslar arası para sistemini önerdiği esnada, Kissinger Paris'e gelerek LaRouche'un Arap ve İsrailli yetkililerle bu konuda yaptığı görüşmelere müdahale etti ve bir Arap ülkesini, LaRouche heyetini bir diplomatik misyon statüsüyle ağırlamaya devam etmesi halinde, Amerikan gıda ambargosu ile tehdit etti.

Vietnam savaşına gelince, o sürdü ve Amerikan asker cesetleri sayısı tırmanmaya devam etti; sonunda Kissinger 1973'te (hiç uygulanmayan) bir ateşkesi görüşmeye razı oldu ve ABD 1975'te Vietnam'dan çekildi. Bu süreçte Kissinger gizlice savaşı Kamboçya ve Laos'a da yaydı. Kissinger'ın gizli ve yasadışı Kamboçya bombardımanı 1970'te başladı, yüzbinlerce Kamboç köylüsü öldürüldü; kalanları soykırımcı Kızıl Kmerler'in kucağına sürüldü; onlar da kalan nüfusun birkaç milyonunu 1975-79 terör rejimleri sırasında yokettiler. Herhangi adil bir savcılık soruşturması kriterleri içinde Kissinger Kamboç soykırımından suçlanabilir.
Ama Kissinger'ın Kamboç soykırımı "buzdağının görünen kısmıdır". Sir Henry'nin global soykırım planlarına bakılmalıdır ki, bunlar Hitler'inkileri aşar. 110 Aralık 1974'te Kissinger ve Ulusal Güvenlik Konseyi kadrosu bir taslak hazırladılar: "**Ulasal Güvenlik Etüdleri Muhtırası 200: Dünya Nüfus Artışının ABD'nin Denizaşırı Çıkarları Açısından Etkileri"** (National Security Study Memorandum 200: Implications of Worldwide Population Growth for US. Security Overseas Interests) (NSSM 200). BURADA SOYKIRIMIN ABD HÜKÜMETİNİN RESMİ MİLLİ GÜVENLİK POLİTİKASI OLMASI ÖNERİLİYORDU.
Sonraları, çok gizli mührü kaldırılan NSSM 200, **Dünya nüfusunun ençok 8 milyarda tutulmasını ve 2075'te beklenen 22 milyardan kaçınılmasını** öneriyordu. Bu kadar nüfus artışının "savaşlar ve devrimlere" yolaçacağını söyleyen NSSM 200 **"gıda kontrolünün"** hızlı nüfus artışını durdurmak için kullanımını öneriyor ve modern ve yoğun tarım tekniklerinin başka bölgelerde yoğun nüfusu beslemesine rağmen "çok fazla sermaye yatırımı" gerektirdiğini iddia ediyordu. NSSM 200'ün diğer bir iddiası, azgelişmiş ülkelerdeki nüfus artışının, sanayileşmiş dünyanın ihtiyaç duyduğu enerji ve hammadde kaynaklarını tüketeceği idi.
NSSM 200, 13 ülkeyi özel hedef seçti; bunların Çin dışındaki nüfus artışının %47'sinden sorumlu olduğu varsayıldı: Hindistan, Bangladeş, Pakistan, Nijerya, Meksika, Endonezya, Brezilya, Filipinler, Tayland, Mısır, TÜRKİYE, Etopya ve Kolombiya.
Kissinger, "yoluna çıkan" sayısız yabancı lideri öldürtmekle de suçlanmıştır. 14 Ağustos 1982'de İtalyan görevlileri İtalya başsavcısına bir dosya sundular: Bu dosyada İtalyan Başbakanı Aldo Moro'nun 1978'de kaçırılması ve öldürülmesiyle ilgili deliller vardı. Dosyada Moro'nun eşinin, kızı Agnese'nin ve oğlu Giovanni'nin ifadeleri vardı. Bunlara göre Kissinger 1975'te Moro'yu Hıristiyan Demokratların lideri olarak İtalyan Komünist Partisi'yle istikrarlı bir milli birlik hükümeti kurmak ve terörü önlemek yönlü çabalarından dolayı tehdit ediyordu.
Moro'nun kaçırılmasına dek geçen o dönemde (görünüşte Kızıl Tugaylar tarafından) ve sonra öldürülüşünde (cesedi 9 Mayıs 1978'de bulundu) NATO, İngilizlerin ve Sir Henry'nin tüm desteğiyle İtalya ve Moro'ya karşı bir "Gerilim Stratejisi" yürüttü, burada hem "kızıl" (sol), hem "kara" (sağ) terör ve darbe girişimleri kullanıldı. Bu terörün çoğu, ve özellikle faşistlere düşen kısmı, "Propaganda-Due" **(P2) Mason Locası** tarafından desteklendi, ki Kissinger ve yardımcısı General Alexander Haig (2) bu locaya gizili fonlardan para akıtmıştı.
Bundan sonra Pakistan Başbakanı Zülfikar Ali Butto'nun olayı gelir. 5 Temmuz 1977'de bir askeri darbe ile devrildi,ve hapsedildi ve 4 Nisan 1979'da asıldı. Ölümünden kısa süre önce Butto, devrilişini meşru gören bir hükümet bildirgesine karşı yazdığı cevapta (Ocak 1979'da "Pakistan Yazıları" - The Pakistan Papers - adı altında EIR dergisinde yayınlandı) Butto, devrilişinin asıl sebebinin Kissinger'la düştüğü anlaşmazlık olduğunu ve Kissinger'ın onun "idam fermanını" imzaladığını yazar. Kissinger'ın onu tehdidinin, Butto'ya göre sebebi ise, Kissinger'ın "Pakistan'a enerji bağımsızlığı kazandıracak uranyum işleme tesislerinin" geliştirilmesini durdurma ısrarını dinlememesidir.
EIR'in 1978'deki **"BRİTANYA'NIN KİSSİNGER'INI İHANETTEN DOLAYI KOVUN"** broşüründe anlatıldığı gibi Kissinger ve Haig, Beyaz Saray içinden Nixon'a karşı Watergate skandalını düzenlemişlerdir. Kissinger kendi, Oxford Üniversitesi'nden mezun ulusal güvenlik memuru David Young'ı, Watergate "tesisatçı ekibinin" (3) başı olarak göndermiştir. Washington Post gazetesinin "derin ses" kanalından bilgiler gelirken (bunlar sonunda Nixon'un istifasına yolaçtı) Kissinger gazetenin yayıncısı Katharine Graham'la kişisel dostluk ilişkisini sürdürmüştür. Aslında Kissinger ve Haig Beyaz Saray'daki tüm kilit karar mekanizmasını ellerine geçirmişlerdi, böylece ABD Başkanlık kurumunu yıkmaya giriştiler.
" 1977'de hükümetten ayrıldıktan sonra Kissinger **Trilateral Komisyon**'un Kuzey Amerika direktörlüğüne geldi; Zbigniew Brzezinski bu kurumun kurucu genel başkanıydı, ve Brzezinski,

Kissinger'ın eski görevi olan, ulusal güvenlik danışmanlığına geldi; yeni gelen Başkan Carter'a danışmanlık yapacaktı.
" Kissinger, kendi şirketi Kissinger Associates, Inc.'in kurucusu ve başkanı olarak İngiltere'den Lord Peter Rupert Carrington'u kurucular kuruluna aldı. Bu "danışmanlık firması" İngiliz gizli servisinin gayrıresmi kolu olarak faaliyet gösterdi. Kurucu başkan yardımcısı Brent Scowcroft ve kurucu Genel Müdür Lawrence Eagleburger idi. Kissinger, daha sonra aynı şekilde Kent Associates'i kurdu.
Kissinger, Orta Amerika Partilerarası Ulusal Komisyonu'nun da (National Bipartisan Commission on Central america) başkanıydı (1983-84); burası Başkan Ronald Reagan'ca kuruldu; ve Reagan, kendi yönetiminin Kissinger'la hiçbir ilgisi olmayacağı seçim sözünden döndü. Komisyon raporu gelir gelmez, Başkan Reagan Kissinger'ı Başkanlık Dış Haberalma Danışman Kurulu'na atadı (1984-89). Kissinger bu makamı kullanarak sadece en gizli ABD istihbarat belgelerine vakıf olmakla kalmadı; birçok kirli operasyonu da başlattı.
" Kissinger şimdilerde Stratejik Ve Uluslararası Etüdler Merkezi, Georgetown Üniversitesi'nin mütevelli heyetindedir.
" Şimdiki görevleri arasında olanlar: Uluslar arası Danışmanlar Kurulu üyeliği, Chase Manhattan Bank; Uluslar arası Danışmanlar Kurulu üyeliği, Hollinger International, Inc.; Direktörler Heyeti üyeliği, ContiGroup Companies, Inc.; Direktörler Heyeti üyeliği, Freeport McMoran Copper & Gold, Inc.; Direktörler Heyeti üyeliği, First-Mark Holding; Direktörler Heyeti üyeliği, The TCW Group, Inc.; Danışman Direktörler Heyeti üyeliği, American Express Co.; Danışman Direktörler Heyeti üyeliği, Forstman Little & Co.
Eserleri:
-" Nuclear Weapons and Foreign Policy (**Nükleer Silahlar ve Dışpolitika - 1957**). CFR projesinin bu kitabı Kissinger'ca yazılıp Gordon Grey'in adıyla basılmıştır. Feodal, sınırlı, "böl-parçala" (set-piece) taktik nükleer savaşı över; aynısı Bernard Earl Russell'ın desteklediği Pugwash Konferansı'nda da savunulmuş; bu konferansın ilk oturumlarının çoğuna Kissinger katılmıştır. Kitap şöyle der: "*Askeri operasyonların aşama aşama olabildiği ölçüde, bir seri olay, bir sonraki aşamaya geçmeden önce sonuçlandırılır; böylece bu şartları değerlendirmek ve anlaşma teklif etmek imkanını verir. Nükleer çağın çelişkilerinin sonuncusu, gizlilik örtüsünün yokluğunun askeri hedeflere varmayı kolaylaştırması değildir; bu çok gelişmiş teknoloji çağında, "savaşlar feodal dönemin tarzı gösterilere dönüşecek ve yine güçten çok irade sınanır olacaktır."* Bu, tam da Lord Russell'ın Pugwash dostu Dr. Leo "Strangelove" Szilard'ın (4) kendi Ortadoğu'da "dar alanda sınırlı nükleer savaş" senaryosunda savunduğu şeydir.
-" A World Restored Castlereagh, Metternich and the Restoration of Peace 1812-22 (**Yeniden Kurulan Dünya: Castlereagh, Metternich ve Barışın Yeniden Kuruluşu 1812-22**) (1957). Bu kitapta İngiliz ve Habsburg oligarşik modelinin Viyana Kongresi'ndeki başarıları savunulur. Kissinger Avrupa tarzı güçler dengesi mekanizmalarının, bağımsız milli devletler ilişkileri düzenine üstünlüğünü savunur, ve İngilizlerin yanında Amerikan cumhuriyetçiliğine karşı yeralır.
-" The Necessity for Choice: Prospects of American Foreign Policy (**Seçim Zorunluluğu: Amerikan Dışpolitikasında Seçenekler - 1961**)
-" The Troubled Partnership: A Reapprisal of the Atlantic Alliance (**Sorunlu Ortaklık: Atlantik İttifakı'nın Bir Değerlendirmesi - 1965**)
-" White House Years (**Beyaz Saray Yılları - 1979)**
-" For the Record (**Bunu Kaydedebilirsiniz - 1981**)
-" Years of Upheaval (**Kaos Yılları - 1982)**
-" Observations: Selected Speeches and Essays (**Gözlemler: Seçme Konuşma ve Yazılar - 1984**)
-" Diplomacy (**Diplomasi - 1994**)
-" Years of Renewal (**Yenilenme Yılları - 1999**)
-" Does America Need A Foreign Policy? (**Amerika'nın Dışpolitikaya İhtiyacı Var Mı? - 2001**). Bu kitapta Kissinger dünyanın "Westphalia Anlaşması sonrası" döneme girdiğini iddia eder. Bağımsız milli devletler dönemi kapanmıştır ve dünya hükümeti yeni dünya düzenidir..
Şimdiki Bağlantıları: Trilateral Komisyon Yönetim Kurulu, Uluslar arası Kurtarma Komitesi (International Rescue Committee) Direktörler Kurulu, CFR

Dipnotlar:
1) *Arap ülkeleri tarihlerinde ilk ve son kez birlikte ve OPEC bünyesini kullanarak savaşta İsrail'i destekleyen Batılı güçlere karşı petrol ambargosu başlattılar; Batı ekonomileri durma noktasına geldi.*
2) *Eski NATO Müttefik Kuvvetler Komutanı; 1980'de Gen. Kenan Evren, onun "askerce sözünü" kabul ederek Yunanistan'ın NATO'ya dönüşüne Türk vetosunu kaldırdı; buna karşılık AB'ye Türkiye'nin girişine Yunan vetosu da kalkacaktı; ama böyle olmadı. (ç.n.)*
3) *Tesisatçı kılığında rakip partinin merkezine dinleme cihazı yerleştirenler (ç.n.)*
4) *Peter Sellers'ın unutulmaz politik taşlaması "Dr. Strangelove" filmine gönderme*
kaynak:

- Zbigniew Brzezinski and September 11th, EIR Special Report, February 2002

Çeviren: **Altay Ünaltay**
Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2010/09/dunya-politikasina-yon-verenler-henry.html

DOĞU, BATI VE İLAHİ ADALET

EY ŞEHİR, ŞEHİR!

"Ey şehir, şehir! Bütün kentlerin gözbebeği! Bütün dünyada senden sözedilir. Dünyanın en yüce seyirliği, bütün kiliselerin sütannesi, iman beldesi, doğru inancın rehberi, eğitimin muhafızı, her iyiliğin haznesi. Sen ilahi öfkenin kupasından içtin ve daha önce beş kentin üstüne düşenlerden daha korkunç bir ateşçe ziyaret edildin."

Niketas Akominates, 1204, İstanbul

(4. Haçlı Seferi İstanbul'u yağmalarken)

1204'te 4. Haçlı Seferi, Selçuklu baskısına karşı Bizans'a yardım bahanesiyle İstanbul'a girdi ve bu şehrin tarihinde görülmüş en korkunç kıyım ve yağmayı yaparak İstanbul'u bir harabe haline getirdi. Tonlarca altın ve eski eser saraylar ve kiliselerden yağmalandı, kilise mihraplarında rahibelerin ırzına geçildi.

O sıra İstanbul 500.000 nüfuslu dünyanın gözbebeği bir kentti; 250 yıl sonra Fatih'in fethettiği İstanbul ise 50.000 nüfuslu küçük ve cansız bir kent olacaktı. O görkemli günler gitmiş, İstanbul Latin istilasından sonra bir daha belini doğrultamamıştı.

İstanbul'da ihtişam yıllar önce bitmiş, son Bizans imparatorları Topkapı'nın lüks ve debdebeli saray hayatının ağır masraflarından kaçınmak için şimdiki Edirnekapı'da bulunan Tekfur Sarayı'na taşınmışlardı.

Fatih, görkemli Topkapı Sarayı'nın yıllar önce terkedilmiş harabesini görünce şaşkınlığını şu mısra ile dile getirdi:

"Perdedar miküned be kasr-ı kayzer ankebut"

(Kayserin kasrına örümcek perdedar olmuş)

Bizans'ın "Batıcıları" Bizans'ın uzun süren çöküş tarihi boyunca Batı ile ittifak yaparak Doğu'ya karşı durma siyaseti sonucu devleti yıkımın eşiğine getirmişlerdi. Batıcılar 6 Temmuz 1439'da "Union" (İttihad, Katolik ve Ortodoks kiliselerinin birleşmesi) anlaşması ile Ortodoksluk içine de nifak sokarak Bizans-Rus ittifakını bozdu.

İstanbul'un kendini toplayıp eski görkemine varması için 16. asrın gelmesi gerekecekti.

Osmanlı Devleti'nin yükselişi bugün hala incelenmeye muhtaç ve tam aydınlatılamamış bir konudur. Osmanlı tarihi içindeki herkesin bildiği kimi olaylar daha tarafsız ve derin bir incelemeyi gerekli kılıyor. Bunların içinde, örneğin devletin kurucusu Osman Bey'in oğlu Orhan Gazi'nin Bizans sarayında eğitim görmesi ve Bizans'tan soylu bir kız olan Holofira - Nilüfer Hatun'la evlenmesi, onun çağdaşı Harmankaya Tekfuru "Köse Mihal"in Osmanlı ile işbirliği yapması, Süleyman Paşa'nın Çanakkale'den kuvvetlerini Trakya'ya geçirdiğinde kimi kaleleri zaptedip kimilerini bırakması, Osmanlının arkasındaki İstanbul'un tehlike oluşturabileceğinden korkmadan Edirne'yi başkent edinebilmesi, Osmanlının Balkanlardaki fütuhatının Ortodoks toplumlarca meskun topraklarda hızla yayılabilmesi, ama Katolik Hırvatistan'a gelince adeta bir duvara çarpmış gibi durması, nihayet Ortodoks patriğinin "İstanbul'da

Latin külahı görmektense Türk sarığı görmeyi yeğleriz" sözü, Bizans'ın "Batıcı" ve "Doğucu" partileri arasındaki kavga ve karşılıklı ittifak cepheleri anlaşılmadan anlaşılmaz.

Aynı şekilde Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fetih kararı devlet içinde ciddi sancılar çekilmeden olamadı ve Fatih bunun için Çandarlı Halil Paşa'yı idam ettirmek ve ulema kökenli bürokrasiyi devlet içinden temizlemek zorunda kaldı.

İstanbul'un fethi ile birlikte Osmanlı padişahlarının müslümanların halifesi ve Ortodoksların imparatoru çifte ünvanıyla anılmaya başlamaları ile bu topraklarda sorun uzunca bir süre son buldu.

"RAKKAS, BU HALET SENİN OYUNUNDA MIDIR?"

Ancak 18. y.y.da devletin zayıflamaya başlaması ile kadim sorunun tekrar hortladığını görmekteyiz. 1718'de Padişah 3. Ahmet sadrazamlık görevine Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'yı getirir. Bu dönem, 28 Mehmet Çelebi'nin Paris sefaretinden döndükten sonra layihasını padişaha sunduğu dönemdir. Artık Osmanlı için bir "Garb Medeniyeti" vardır. Bu döneme Lale Devri denir. Kağıthane'de konaklar inşa edilir, bir yanda zevk-u sefa alır yürür. Diğer yanda müthiş bir bozulma ve sefalet buna eşlik eder. Şair Nedim işret dizelerini kaleme alır:

Rakkas, bu halet senin oyununda mıdır
Aşıklarının günahı boynunda mıdır
Doymadım şeb-i vaslına şeb-i ruze gibi
Ey sim beden, sabah koynunda mıdır.

Sonuçta bir yandaki korkunç sefalet ve başıbozukluk ve diğer yandaki zenginlik ve sefahata karşı isyanlar patlak verir; Lale Devri kan ve ateşler içinde kapanır. Şair Nedim damdan dama atlayarak kaçarken öldürülür. Ancak Batılılaşma artık resmi politika olmuştur.

Lale Devri'nde, 28 Mehmet Çelebi'nin ortağı İbrahim Müteferika'nın İslam eserlerini basan bir matbaa kurması gibi mevzi başarılar yaşanmışsa da bunlar genel çöküşü düzeltmeye yetmedi. Kaldı ki İbrahim Müteferika'nın matbaası Osmanlıda ilk açılan matbaa değildi, o devirde, çok uzun yıllardan beri Gayrımüslimlerin sahipliğindeki birçok matbaa faaliyetteydi.

Osmanlıda Batılılaşmanın ikinci hamlesi Tanzimat'tır. Opera hayranı Sultan Abdülmecid 1839 Temmuzu'nda Tanzimat Fermanı'nı yayınlayarak bir seri reform başlatır. Tanzimat Fermanı'nın Osmanlıya getirdikleri ile götürdükleri çok tartışılmıştır. Biz doğrudan bu tartışmaya girmiyoruz. Ama Tanzimatçı kadronun bir başka "büyük atılımına" gireceğiz: 16 Ağustos 1838'de, Osmanlı Devleti ile İngilizler arasında, tarihe Balta Limanı Antlaşması olarak geçen bir ticaret antlaşması imzalandı. Bu antlaşmanın diğer adı **Türk-İngiliz Ticaret Anlaşması**'ydı.

Anlaşma maddelerine göre:

· Gümrük vergi oranları ihracatta yüzde 12'ye, ithalatta ise yüzde 5'e düşürülecek,

· İngiliz tüccarlar, hiçbir kısıtlama olmadan, her tür malı Osmanlı topraklarında hem iç hem dış ticaret amacıyla alıp satabilecekler,

· İngilizlerden mal alım ve nakli için belge istenilmeyecek,

· İngiliz tüccarlar, iç ticarette yerli tüccarlardan fazla vergi ödemeyecek,

· Yabancı malları Boğazlardan serbestçe geçecek,

· Antlaşma, "sonsuza dek" yürürlükte ve geçerli olacak.

Anlaşmanın imzalandığı tarihte Sadrazam, yani Başbakan ise Mustafa Reşit Paşa idi. Mustafa Reşit Paşa, İngilizlerle iyi ilişkiler içerisindeydi. Osmanlı Devleti'nin kurtuluşunu, Avrupalılaşmakta görüyor, başta İngiltere olmak üzere Avrupa devletleriyle serbest ticaret öneriyor ve şöyle diyordu: "*Ülke, serbest ticaret sayesinde büyük bir hızla sanayileşecektir.*"

İngiltere'nin o tarihlerdeki Dış İşleri Bakanı Lord Palmerstone da, anlaşmadan önce Osmanlı Devleti'nin dış ticarette uygulamakta olduğu bazı kısıtlamaların kaldırılması için sürekli baskı yapıyor, serbest ticareti överek şunları söylüyordu: "*Serbest ticaret sayesinde Sultan'ın kullarının servet ve refahı artacak, sanayi gelişecektir.*"

Netice malum. Osmanlının içine girdiği ekonomik yıkım, bunun sonucu alınan borç-faiz kısırdöngüsü bizi **Duyun-u Umumiye**'ye getirdi.

Ama bundan önce başka birşey daha var: 1856 Mayısı'nda İngiltere Kralı'nın fermanı ile Londra'da kurulan Osmanlı Bankası, 1863'teki Bank-ı Osmani-yi Şahane" unvanıyla anılan devlet bankası oldu. Bu çağda devletlerin emisyon bankaları genellikle her yerde özel kuruluşlardı, ama Osmanlı Bankası gibi yabancı sermaye ile kurulanı mahzurlu bir örnektir. Daha açık söylemek gerekirse devletin Merkez Bankası Batı sermayeli bağımsız bir kurumdur!

Osmanlı "Merkez" Bankası, bugünün Batıcı - globalist çevrelerinin hasretle anacakları derecede bağımsız bir kuruluştu. 1. Dünya Savaşında devlet sıkıntıya düştüğünde ve Milli Mücadele yıllarında devlete ve Ankara hükümetine yardım ve teminatsız kredi açmayı hep reddetmiş, bugün arzulanan özerk bir merkez bankasından beklenenleri bihakkın yerine getirmiştir!

Osmanlıdaki Batıcı kadronun bu ve benzeri "tedbirleri" sonunda beklenen meyvasını verdi. 1874 yılına gelindiğinde Osmanlı Devleti 20 yıl gibi bir sürede 15 dış borçlanma yapmış ve bunlardan eline 127 milyon Osmanlı altın lirası geçmiş ancak borç 239 milyon lirayı bulmuştu. Sultan Abdülmecid'in başlattığı dış borçlanma geleneğini Sultan Abdülaziz de sürdürmüştü. Ahmet Cevdet Paşa, "bizim mirasyedilere böyle bir para kapısı açılırsa bunun önünü kim alacak? İlerde halimiz neye varacak?" diye bazı erbab-ı dikkat ve basiretin endişe ettiklerini ve "Allah encamımızı hayretsin" şeklinde neticeye mütevekkilane boyun eğdiklerini kaydetmektedir. Sonuçta borçlanma devam etti ve 1874 yılının mali iflasına gelindi.

1874-75 yıllık bütçe geliri 25.104.928 lira olduğu halde borçların o yıllık bölümünün toplamı 30.000.000 lira civarında idi. Bu da o yılın bütçesinin borçları bile ödemeye kafi gelmediğini göstermekteydi. Bu iflas demekti. Sorun 1881'e dek bir çözüme kavuşamadı.

20 Aralık 1881 ya da 28 Muharrem 1299'da ünlü "**Muharrem Kararnamesi**" ilan edildi.

Muharrem Kararnamesi'nin 15. Maddesi hükümlerine göre Rüsum-u Sitte idaresi yerine Düyun-u Umumiye gelirlerini idare etmek üzere İstanbul'da bir "Düyun-u Umumiye-i Osmaniye" idare meclisi kurulacaktı. Bu yönetimin kuruluş biçimi, yetkileri ve çalışması ile ilgili olarak böyle bir komisyonun dahili hukuk sahasında mı yoksa devletler hukuku alanında mı inceleneceği konusu tartışmalar getirmiştir.

Bu komisyon gerçekte imparatorluğun mali haklarını zedeleyen, hükümranlık haklarına gölge düşüren ve mali yapıyı kontrol altına alan uluslararası bir yönetim biçimiydi. Adeta devlet içinde devletti. Bu idare kendi memurlarını dilediği gibi atama selahiyetini haiz idi. Nitekim Düyun idaresi 5000 kişilik bir kadro oluşturdu. Bu sayı 1912'de 9000 olmuştur. Konsey başlangıçta yalnız kendisine ait vergileri toplarken, daha sonra bir takım sınai ve ticari yatırımlara da girmeye başladı. Böylece Osmanlı Devleti'nin ekonomik iflası ve yabancı egemenliğine geçişi daha da hızlanmış oldu.

DOĞU-BATI ARASINDA

29 Ekim 1923'te genç Türkiye Cumhuriyeti ile Anadolu topraklarında yeni bir başlangıç yapıldı. Yeni Cumhuriyet başlangıçta radikal modernleşmeci bir tutum benimsemiş, dış politikada ise Batıya mesafeli bir tutum takınmıştır. Kalkınmada ise kendi yerli - milli kaynaklarına dayanan bağımsız bir model takip edilmeye çalışılmış ise de Mustafa Kemal'in 1938'de vefatından sonra herşey hızla eskiye dönmeye başladı. Ve antiemperyalist modernleşme projesinin yerini tekrar Batılılaşma aldı.

1950'lerde Türkiye Batı ittifakı NATO'ya girmenin bedeli olarak yüzlerce evladını Kore topraklarında bıraktı. Ondan sonra Batıcılık Türkiye'de durmadı. Ardarda gelen sağ ve sol hükümetler politikada

kendi Batılılaşma versiyonlarını uygulamaya devam ettiler. Sol ya da sağ kitle partileri içinde bugüne dek ne Türkiye'nin NATO üyeliği ne de "Ortak Pazar'a (şimdiki AB) girişi tartışma konusu yapılmamıştır.

Türkiye'nin ABD ve AB ile ilişkilerinin siyaset, ekonomi, toplum ve ülkenin bekası açılarından neler getirip neler götürdüğü sonraki tarihçilerde çok tartışılacaktır. Ama birkaç yıl önce 300 milyar Dolar'ı bulduğu söylenen, bugün ise artık bir rakam verilmeyen borç, kimi hesaplara göre AB ile gümrük birliğinin her yıl 50 milyar Dolar ekonomimizden alıp götürmesi, ülke bütünlüğü ve toplumsal huzur ile ilgili artan kaygılar, ve nihayet Batılı güçlerin komşularımızla yürüttüğü - yürüteceği savaşlarda ülkemizi silahlı güçleri için üs olarak kullanması ve ülkenin böylelikle içine yuvarlandığı savaş tehlikesi bugünden bilinenler.

Dolayısıyla gelecek tarihçilerin hükmünü beklemeden şu genel yargıyı belirtmek sanırım insafsızlık olmaz: 1204 yılı Bizansı'ndan beri bu topraklarda Batıcılar her dönem zarar getirmişler ve onların zararını düzeltmek ülkenin yerli - milli güçlerine kalmıştır. İsterseniz bunlara Doğucular da diyebiliriz.

Türkiye, tatlı bir burjuva rehavetinin arasında yapılmış beylik tesbitle Doğu ile Batı arasında "köprü" değildir. Türkiye bu ikisi arasında yüzyıllardır en şiddetli mücadelelerin verildiği bir "cephe" ülkesidir. Mücadele her çağda değişik formlar alarak sürdü, ama hiç bitmedi; bugün de sürüyor. Sevindirici olan o ki, ülkemizde çeşitli meşrep, statü, sınıf ve kanaatten birçok insan Batıcı rüyadan uyanmanın vaktinin geldiğini farkediyor.

O halde bundan sonrasını konuşmalıyız.

DEVLER VE CENNET

Ünlü bir Yunan efsanesinde devler (gigant'lar) cennete saldırırlar. Cenneti bunlardan kurtarmak için muazzam bir savaş verilir. Efsaneye göre Tanrı Uranos, (Uranüs) onlara galebe çalmayı başarır ve cenneti ellerinden kurtarır.

Bugün de devler bu cennet gezegene saldırıyor. Bugün bunlara süpergüçler, gerici rejimler, çokuluslu şirketler, zalim otoriteler, köleci din kurumları, IMF, bankalar, vs vs. adı veriliyor. Bu devler biz insanların karşısında çok güçlüler ve onlara safi bilimsel ve laik bir "hümanizma" yardımıyla ve onun adına karşı çıkmak imkansız gibi.

İnsanüstüne karşı tabiatüstünün yardımı gerekiyor.

Bu nedenle "Allah'ın adını anmadan", ondan bir güç devşirmeden bu canavarlar sürüsünün karşısına kimse dikilemez. Dindışı bir hümanizma ehlinin iyilerinin son tahlilde "gönülleri dikilenlerden yana - kılıçları onlara karşı" olur. Acaba bu da ne kadar faydalı sonuç getirir?

Dolayısı ile, sırf pratik nedenlerle dahi işin içine Allah'ı dahil etmek gerekiyor. O zaman sormalı: **Hangi Allah'a inanıyoruz?**

> Acele etmeyelim. Önce bunun bir oyun olmadığını; Tanrı'nın "eğlenmek için" hiçbir zorunluluğu yokken böyle bir arena, böyle bir oyun kurmadığını bilmeli; ya da desteğinin Cennet'ten cesaret vermekten öteye geçtiğini, gerçekten bizimle birlikte mücadele ettiğini bilmeli, buna inanmalıyız.
>
> "Allah'ı bırakıp insandan konuşmak", ya da "meselenin niçin'ini bırakıp nasıl'ına bakmak" Batı uygarlığının seçimi idi. Padualı Marsilio'dan itibaren Batı, din ve Allah tartışmalarını kilisenin kuytu dehlizlerindeki keşişlere bıraktı, ve "bunlar dünyayı ilgilendirmez" dedi. "dünya'nın kendi gerçekliği" vardı, kilise gerçekliğinin yanında ve ona paralel. "Bu ilahiyat meseleleri aklın alamayacağı kadar kutsaldır" sözü, giderek "bunlar aklın ilgilenmeyeceği kadar önemsiz"e döndü. Reformasyon'la ilgili batı kültürel dönüşümünü inceleyen birçok tarihçi bu tesbiti yapıyor. Netice ortadadır. İstediğimiz bu Batı uygarlığı mıdır? Doğu onun basit bir taklidi mi olacaktır, yoksa ondan öte birşey mi?

Özetle: Doğu'nun elinde birşey söylemek ve olmak için Tanrı'sından başka birşey yoktur. Öbür türlüsünü batı yapmıştır ve yapmaktadır. Aynı şeyin taklidi gerekmez, aslı ortada iken. Öyle ise biz Tanrı fikrimizi tekrar gözden geçireceğiz.

Kuran'da Haşr Suresi'nde şöyle bir ayetle karşılaşırız:

"*Öyle Allah ki O, ilah yok O'ndan gayrı! Melik, Kuddûs, Selâm, MÜMİN, Müheymin, Azîz, Cebbâr, Mütekebbir. Allah, onların ortak koşmalarından yücedir, arınmıştır."* (59/23)

Allah'a nispetle "mümin" ne demektir? Geleneksel olarak "mümin" kendisinden emin olunan güvenilir şeklinde tefsir edilmiştir. Ancak "mümin" kelimesi tek bu ayette böyle açıklanmış, tüm diğerlerinde "inanan" olarak çevrilmiştir; kaldı ki "güvenilir" anlamına gelecek başka isimler de vardır. Örneğin: "el-Emin". Peki burada "Mümin" kelimesini bildiğimiz "İnanan" anlamında alsak ve devam etsek?

Eğer Allah "İnanan" ise varlık alemindeki ilk İnanan O'dur. İnanç kavramı ister istemez "din" kavramını da beraberinde getirir. Demek ki bir "Allah'ın dini" vardır. Bu kavram hep kullanılır ama burada birden anlamının değiştiği de açıktır. Peki o zaman "din" neyi telkin eder? "Allah'a inanmak" diyemeyiz; çünkü "Allah'ın Allah'a inanması" gibi aklen geçersiz bir olgu karşımıza çıkar. Yine de araştırmamızı sürdürelim. Din bir doğrular külliyatına inanmaktır. O halde bu doğrular nedir? Evrenin fizik ilkeleri bu kabilden olamaz; bu fizik doğrular "inanılan" değil ancak bilinen şeyler olur; bu insanlar için böyledir; evreni sonsuz bilgisiyle yaratmış Allah için haydi haydi böyledir. Gayb alemine gelirsek. Bu alemin gerçeklerini de onları Yaratan bilir; bu da O'nun için bir inanç meselesi değildir. Listeyi daha da uzatabiliriz ancak bence sonuçta geleceğimiz yer Allah'ın bütün bu yaradılmışları yaratmasına neden olan şeylerdir: Soyut ilkeler. O halde doğruluğuna inandığı şeyler soyut ilkelerdir: Sevgi, doğruluk, adalet, ilh. Bunlar hem O'nun ayakta tuttuğu, hem de bizim ayakta tutmamızı istediği ilkelerdir.

Ebu Zerr el-Gıfari'den rivayet edilen bir hadiste denir ki: ***"Ey kullarım! Ben nefsime zulmü haram ettim, onu sizin aranızda da haram kıldım: Öyleyse birbirinize zulmetmeyin."*** (Müslim, Birr 55, (2577); Tirmizî, Kıyamet 49, (2497)). O halde O'nun ahlakı ile ahlaklananlar adalet sahibi olur ve adaleti ayakta tutarlar.

Ancak ilkelerin en büyüğü sevgi ve merhamettir: ***"Ayetlerimize iman edenler, yanına geldikleri zaman de ki: Selam sizlere! Rabbiniz kendine rahmeti yazdı."*** (Kuran: Enam/54 - 6/54).

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2006/06/dogu-bat-ve-ilahi-adalet.html

DİNE KARŞI DİN

Darwinizm Batı muhafazakarlığının sıcak çatışma noktalarından biridir. Yıllardır ABD'nin birçok eyaletinde **"okullarda Darwin'in evrim teorisi mi okutulsun; yoksa yaradılış teorisi mi okutulsun"** tartışması sürer, yargıda davalar açılır; karşıt görüşün yasaklanmasına çalışılır; tartışma bitmez.

Ancak kapitalist ve zengin Batı, özellikle de Amerikan muhafazakarlığı, Darwin ile görünüşte sorunlar yaşarken, 20. y.y. başında sessiz sedasız ondan türeyen bir başka felsefe ile hiç sorunsuz uyuşuverdi: Sosyal Darwinizm.

ABD Başkanı Bush'un, tüm dünyayı kana bulayan **"Blitzkrieg"** (ya da **"Yıldırım Savaşı"**, 2. Dünya Savaşı Nazi terimlerinden) seferlerine, Amerika'nın heryere özgürlük götürdüğünü söyleyerek başladığı, hepimizin malumu. Bush'un son derece dindar ve inanmış bir Protestan olduğunu da biliyoruz. Samimi bir dindarlık ile **"özgürlük"** deyip zulmetmenin insan vicdanında nasıl bağdaştığı ise zihinlerimizi karıştırıyor. Böyle bir iman olabilir mi? Ama belki bu sorunun cevabı o kadar da zor değil.

Protestanlık ilk kurulduğu günden beridir, Max Weber (Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu adlı eseri) ve birçoklarının da dikkat çektiği gibi, dindarlık ve dünyevi başarıyı birbirleriyle uzlaştırmış bir ilahiyattır.

En etkin ifadesini Amerikan pratik aklı ile yaptığı başarılı mantık evliliğinden sonra bulan bu ilahiyata göre Amerikan düzeni Tanrı'nın yeryüzünde olmasını arzuladığı sosyal düzendir ve onun için Amerika başarıdan başarıya koşmaya mahkumdur.

Amerikalı Protestan ve pragmatik felsefeye göre **"Tanrı'nın yeryüzünde arzuladığı düzen nedir?"** sorusuna iki şekilde cevap aranabilir. Ya sonu gelmez teorik tartışmalar, hukuk ve adalet üzerine kılı kırk yaran tezler ve karşı tezler arasında boğulmuş, uzun, yorucu ve sonuçları kuşkulu bir nazari süreç ile konuya yaklaşırsınız. Ya da Tanrı'nın düzeninin ipuçlarını kestirme ve pratik bir ampirizmle (gözlemcilik) bu dünyada bulabileceğiniz doğru yere bakarsınız.

Böyle baktığınızda aslında bir düzenin her yanımızı sardığını ve kusursuz işlediğini görürsünüz: Tabiat.

Tabiatı Tanrı yaratmış ve içine kusursuz işleyen kurallarla korunan bir düzen yerleştirmiştir. Tanrı'ya inanan insanın yapacağı da bu düzeni **"alçakgönüllülükle"** kabul ve taklit etmektir. Amerikan düzen fikri buradan çıkar.

Nasıl Tanrı, tabiattaki tüm varlıkları kendi potansiyellerini gerçekleştirmekte sonuna kadar gitmek konusunda özgür bırakmış ise, doğru toplumsal düzen de insanları aynı şekilde özgür bırakmalıdır; Amerikan **"özgürlük"** fikrinin esası budur.

Ama tabii ki, tabiat sadece bu pozitif kategorilerden ibaret değildir. Örneğin kurdun kuzuya yardım ettiği pek görülmez tabiatta. Dahası bireyler ve türler diğerlerine üstün gelebilmek için bitmez bir rekabet içinde olmak ve yarışa ayak uydurmak zorundadırlar; yoksa varlık aleminden silinir giderler. Amerikan düzeni doğal olarak bunu da benimser ve bu onun için bir sorun teşkil etmez.

Hasıl-ı kelam: Amerikan muhafazakar **"özgürlük"** fikri, güçlüye tüm gücünü kullanarak zayıfları ezmesi için özgürlük tanımayı doğal, adil ve Tanrı'nın irade ve isteğine uygun sayar; çünkü bu tabiatta da böyledir. Eğer bunda bir yanlış olaydı; Tanrı tabiatı başka türlü yaratırdı. Gücünü sonuna kadar kullanmak ve üstün gelmek için herkese fırsat ve özgürlük verilmiştir; hak ve adalet budur; öyleyse en güçlünün kazanması ve diğerlerine üstün gelmesi, üstün olmanın imkanlarını kendi lehine ve karşısındaki zayıfların aleyhine kullanması ve bu yolla onları ezmesi de haktır; adildir. Bunun daha sistematik ifadesi ise (ismi genelde açıkça anılmasa dahi) Sosyal Darwinizm'de kendini bulur: Güçlü olan hayatta kalır; zayıf olan yokolur. Güçlünün hakkı yaşamak, zayıfın hakkı yokolmaktır. Bu çok doğal ve adildir; tıpkı tabiattaki gibi.

Sadece Protestanlara değil, birçok dinin egemen ve güçlülerine makul ve güzel görünen bu düşünce; bu diğer dinlerden de kendine taraftarlar bulmuştur: Birçok güçlü ve zengin Yahudi için bu zaten bildikleri ve inandıkları birşeydir (tabii ki yine vicdan sahibi birçok Yahudi de Yahudilik içinde bu anlayışın sorgulanması için çaba sarfetmekteler; bunu da söylememiz borçtur); ama birçok güçlü ve zengin müslüman dahi bu fikir içinde kendine doğal ve normal gelen bir yan bulur; onu kendi inancına uyarlar: **"Beş parmağın beşi de bir değildir; Allah hepsini farklı boyda yarattı."**

İslam içine Emevilikten beri sızmış olan birçok çarpık inanç ve düşünce, 20. y.y.ın Batılı Protestan muhafazakarlığı ve onun Sosyal Darwinist arkaplanı ile karşılaşınca aralarında hiç beklenmedik bir aşk doğduğunu ve Emevilerden bize kalan meşum mirasın bu yeni evlilikle tekrar yükseldiğini görüyoruz: Emeviliğin **"iktidar ve güç Allah tarafından verilir ve ancak O'nun tarafından alınır; hesabı da yalnızca O'na verilir"** fikri; İslam tarihinde o devirden beri insanlar arası eşitsiz ilişkileri kurumlaştırmış birçok feodal gelenek ve görenekler, saltanat, ağalık, kölelik, kadınların ezilmesi, yoksulluğun bir kader olduğu, buna tevekkül ve rıza gösterilmesi fikri, iktidar ve düzen karşısındaki mahviyetkarlık hissi belki devirlerini doldurmuşlardı. Ama onlar bu yeni ve güçlü **"özgürlük"** ve **"doğal düzen"** formülasyonu içinde tekrar hayat buldular ve parladılar. Artık bizim için de zayıflık ve fakirlik yardımı gerektiren bir hal değil; böylelerinden kaçılmasını ve uzak durulmasını gerektiren bir **"sosyal vebalılık"** halidir. Kaçılmalı, aksi halde "veba" bize de bulaşabilir. Doğrusu, insan egemenler ve güçlülerle birlikte olmalıdır, ve bu katlanılması gereken bir zorunluluktan öte ahlaki bir tercihtir; çünkü çok aşikardır ki, **"Allah onların yüzlerine bakmıştır."** Artık hem dindar bir müslüman olup, hem de nüfusunun ihmal edilemez bir kısmının açlık sınırı altında yaşadığı müslüman ülkelerde, tıpkı Emevilerin ve onların tarihteki takipçilerinin yaptığı gibi malınızı lüks ve ihtişam için harcayabilir; ince zevkler peşinde koşabilirsiniz. Zaten medeniyet biraz da bu değil midir?

Amerika'nın konuyla ilgili yaptığı propagandayı biryana bırakırsak, İslam alemine sunduğu (ve aslında tüm egemenleri tarafından kabul görmüş) **"Büyük Ortadoğu Projesi"** de pratikte budur: Güçlülere güçlü olma ve güçlü kalma özgürlüğü.

Evet bu **"karşı din"**dir. Ve buna ancak **"din"** ile karşı çıkılabilir.

> İranlı büyük düşünür Ali Şeriati **"İslam Sosyolojisi Üzerine"** adlı kitabında Kuran'da bir garip kelime oyunu yapar: **"İçinde 'Allah' kelimesi geçen ayetlerden 'Allah' kelimesini çıkarıp yerine 'halk' koyun; anlamda bir değişiklik olmaz"**, der.

Gerçekten de Kitab'ın Allah adına bizden istediği ahlak ve davranış kaidelerine baktığımızda bunların hepsinin insanların genel faydası ve toplum bütünlüğü ve toplumsal işleyişin sağlıklılığı için olduğunu görmek şaşırtıcı ya da zor anlaşılır birşey değildir. "Allah'ın hakkı", "halkın hakkı" yani tüm insanların hakkıdır.

Dahası Kitap bize **"Allah'ın ruhundan üflediğini"** söyler (*). Bunun anlamı tartışmalı olmakla birlikte ben tüm insanların O'ndan bir parçayı içlerinde taşıdığını kabul ediyorum. Birçok Sufi ehlinin konuyu bu şekilde anladıklarını biliyoruz; bunların en meşhuru, ne yazık ki sözü yanlış anlaşılan ya da kasten çarpıtılan **"ene'l-Hakk"** sözü sahibi Hallac Mansur'dur.

Eğer tüm insanlar O'ndan bir parçayı içlerinde taşıyorlarsa kuvvetli ya da zayıf, sıfatça fazla ya da eksik her insan evladına saygı göstermek ve O'nun rızasını onların rızasında aramak Allah'a inancın gereği olur. İnsanlar bu anlamda eşittir ve bu eşitlik basit bir fırsat eşitliği hakkından çok daha fazlasını kapsar.

İdeal düzen arayışı insanın kapasitelerinin özgürce gelişimine izin verdiği kadar, hiç kimsenin eksikliğinden dolayı kayba uğramamasını da dikkate alır. Yüce Allah bir kişiye bazı şeyleri diğerine nazaran eksik verdi ise, fazladan verdiği kişinin görevi kendinde olandan insan kardeşinin eksiğini tamamlamaktır. Dahası insan her konuda mükemmel olamaz; belki bende çok olan onda eksik olduğu gibi, onda çok olan da bende eksiktir. Amaç bu farkları bir yarış vesilesi kılmak değil; birbirinde eksik olanı tamamlamak; eksiği örtmek, bu konuda yardımlaşmaktır: Nahl (16/70): **"Allah rızk konusunda**

kiminizi kiminizden üstün kıldı. Üstün kılınanlar rızklarını kendi altındakilere vermezler ki, rızkta hep eşit olsunlar. Şimdi Allah'ın nimetini mi inkar ediyorlar?"

Amerikan muhafazakarlığının yılmaz eleştiricilerinden bir Amerikalı aydın olan iktisatçı John Kenneth Galbraith geçenlerde öldü. **"Kuşku Çağı"** adlı eserinde (hafızam beni yanıltmıyorsa) yıllar önce katıldığı Amerikalı elit kesim arasındaki bir partiden bahseder: Zengin ve güçlü Amerikalı kapitalistlerle kadeh tokuşturan bir Protestan vaizi, **"Tanrı'nın doğal düzeninin"** galipleri olan bu kişilere güvenle şunları söylemektedir: **"Bugün sizinle burada nasıl kadeh tokuşturuyorsak, yarın yine cennette böyle kadeh tokuşturacağız." - "Onların girdiği cennete ben girmek istemiyorum"** diye yazar Galbraith.

Allah, ortak olduğumuz bu duayı kabul etsin.

Dipnot:

(*) Secde (32/9):

"ve nefeha fiyhi 'min' ruhıhi" (ona ruhundan üfledi) ayetindeki "min" edatı bir öz birliğini kuvvetle düşündürür.

Bkz:

altayu1@yahoo.com

http://altayu.blogspot.com/2006/09/dine-kars-din.html

BİR BUNALIM ÇAĞINDA MİLLETLEŞME: NASYONALİZM - PATRİOTİZM

21. yüzyılın ikinci yarısında siyasal tarihçiler tarafından Türk nasyonalizmi projesinin milletleşmede başarısızlık örnekleri arasında okutulacağı kesindir. Çünkü Türk nasyonalizmi o döneme varamamış ve çoktan tarih olmuş olacak; iki şekilde: Ya Türkiye bu projeyi terkedecek ve yerine "patriotizm"i ikame edecektir; ya da "nasyonalizm" ısrarı milli gerçeklerimizle çatıştıkça akıl dışı bir patlamayla bizi yıkıma götürecektir. Nasyonalizm nedir, patriotizm nedir?

Millet oluşturmada soy bağını esas alan nasyonalizm ideal anlatım ve uygulamasına Almanya'da kavuşur. 1750'lerden başlayarak Alman nasyonalistleri Alman milletinin birleşmesi gerektiğini, çünkü ortak atalara ve ortak törelere dayandığını, ortak bir dil konuştuğunu söylemiştir. (Friedrich Carl von Moser, Vom deutschen Nationalgeist, 1765, "Wir sind ein Volk von Einem Namen und Sprache unter Einem gemeinsamen Oberhaupt, unter Einerley Gesetzen, zu Einem gemeinschaftlichen grossen Interesse der Freyheit verbunden.") Alman romantiği Johann Gottfried von Herder'in (1744–1803) "Almanlık" mefhumu, Wilhelm von Humboldt'un buna ortak tarihi eklemesi, Johann Gottlieb Fichte'nin (1762-¬1814) "Alman Milletine Söylev"inde (Reden an die deutsche Nation) Alman dilinin önemini vurgulaması, bunların hepsi ortak bir soydan gelme ve bu nedenle bir millet oluşturma temeline dayanır.

Nietzsche (Friedrich Wilhelm, 1844 – 1900) Avrupalıların adına medeniyet denen bir çürüme içinde giderek birbirlerine benzemelerinin getirdiği monoton sıkıntıyı eserlerinde vurgulamış, diğer Alman milliyetçileri bundan neden diğerlerinden farklı olmaları gerektiği konusunda sonuçlar çıkarmışlardır.

Ancak Alman nasyonalizmi Houston Stewart Chamberlain (1855–1927) ile İngiltere'den güçlü bir destek almasaydı belki romantik bir hareketten öteye geçemezdi. 20. y.y.da alacağı ırkçı temelleri Chamberlain eseri Grundlagen des Neunzehnjahrhunderts'te (Ondokuzuncu Yüzyılın İlkeleri) attı. Batı tarihi Germenlerin ortaya çıkışından itibaren onların etrafında dönmüş, Roma İmparatorluğu'nu onlar yıkmıştı. Tarih, temelde Germenler ve Germen olmayanlar arasında bir mücadelenin tarihi idi ve kuvvetli taraf olan Germenler burada yapıcı unsurdu. Bu anada **Yahudiler ve Katolik Kilisesi Germenlerin ırki vasıflarını zayıflatan Germen dışı unsurlardı; örneğin 30 yıl savaşları Germenleri Germenlere kırdırmak için Katolik Kilisesi tarafından çıkarılmıştı.** Hitler'in bu görüşlerden çok etkilendiği anlaşılıyor. Chamberlain'i, Aryanlar ile Aryan olmayanların birbirinden ayrıldığı ve evlenmelerinin yasaklandığı bir kast sistemi öneren Guido von List ve 1908'de ilk Aryan tarikatını kuran Lanz von Liebenfels izledi.

19. y.y. Alman nasyonalistlerinin karşısına başka bir düşman kardeş fikri çıkardı: Siyonizm ya da Yahudi nasyonalizmi. Yahudi asıllı Viyanalı gazeteci Theodor Herzl (1860-1904) gazetesi Neue Freie Presse adına Paris'e Dreyfus olayını izlemeye gönderildiği zaman Fransız yüzbaşısı Dreyfus'un Yahudi olması nedeniyle uğradığı muameleyi görünce Yahudilerin Avrupa toplumuna entegre olmalarının imkansız olduğunu düşündü ve 1896'da ünlü kitabı "Der Judenstaat"ı (Yahudi Devleti) yayınladı. Giderek karakteri oturan Alman nasyonalizminin karşısına çıkan Yahudi nasyonalizmi beklenenin aksine başta ondan çok itibar gördü, kendi halinde Yahudilerse onu başlangıçta boş bir hayal olarak gördüler ve pek itibar etmediler.

Herzl Siyonist Cemiyeti Yahudilerden yeterli maddi-manevi destek görmeyince düştüğü sıkıntıdan kurtulmak için zaman zaman Alman nasyonalistlerinden de bağış kabul etmiştir. Bunda da şaşılacak

birşey yok, çünkü Siyonistler Yahudilerin yaşadıkları yerlerden ayrılıp Filistin'e dönmelerini istiyorlardı; içlerinden bu gayrı-Aryan unsuru atmak isteyen Alman nasyonalistleri de bu konuda onlarla hemfikir ve dolayısıyla onların destekçisi idiler. Bu barışsever hava Hitler'in ortaya çıkışına ve iyilikle gitmeyen Yahudiler için "başka çareler" düşünmeye başlayıncaya dek sürdü.

Dünyayı üstün Aryan ırkının hakimiyeti altında yeniden düzenlemek, Aryanları düştükleri durumdan çıkartmak ve onlara "layık oldukları" üstün mevkiyi armağan etmek için dünyayı kan ve ateşe boğan Hitler belki amaçlarının hepsine ulaşamadı. Hitler'den uzun bahsetmeye gerek yok, ama kaydedilmeli ki, Almanya onun sayesinde nasyonalist evrimini tamamlamıştır. Ondan çok fayda gören bir başka varlık da Siyonizmdir**. Hitler yaptıklarıyla, Siyonizmi boş bir hayal sayan geniş Yahudi kitlelerinin görüşlerini değiştirmiş ve 1945'ten sonra İsrail'i kurmaktaki Yahudi kararlılığında temel etkenlerden olmuştur.**

Bugün Alman milleti homojen ve ortak soy bağıyla birbirine bağlı bir millettir. O derecede ki, içine giren diğer göçmenler asla bu topluma entegre olamaz, ancak gettolar halinde yaşayabilirler. Bu aslında bugünün Alman politikasının o kadar da arzu etmediği birşeydir, çünkü Almanya AB ile bir imparatorluk olmak istemektedir. İmparatorluklar ise doğaları gereği birden çok etnik köken, halk ve topluluğu ortak bir bayrak etrafında birleştirir. Böyle bir devlete tipik bir örnek Rusya'dır. Geniş arazilere yayılmış ve birçok halkı Çarlık bayrağı altında **birleştirmiş Rusya için problemler 20. y.y.ın başında akut bir hale geldi. Çarlık zayıfladıkça Rusya'nın halklarını birarada tutmak için çareler düşünülmeye başlandı.**

Türkiye ve Rusya'nın tek ortak özellikleri parçalanan imparatorluklarının dramı değildir şüphesiz. Her iki ülkenin tarihten gelen sosyal ve siyasal kültürü ve gelenekleri arasındaki paralellikler Dünyayı, kendini ve tarihi algılamada benzer sonuçlar getirdi. Sözün burasında Rus fikriyatı içinde 20. y.y. başlarında etkin olmuş, Sovyetlerle kısmen karanlığa gömülmüş, ama şimdi hatırlanmakta olan bir akıma tekrar atıf yapmak istiyorum: Avrasyacılık (orj. Yevrasistvo).

Yüzyıl başındaki Avrasyacı düşünürler arasında filozof Lev Karsavin (1882 – 1952), din adamı-filozof Georgije Florovski (1893–1979), Anton V. Kartashev (1875-1960), tarihçi George Vernadski (1887-1973), coğrafyacı Petr Savitski, ve **Prens Nikolay Trubetskoy** sayılabilir. Temel olarak Avrasyacılık Rus Batıcılık akımı ile Slav milliyetçiliği arasında bir üçüncü yolu teşkil eder ve Rusya'nın kendine özgünlüğüne atıf yapar. Batıcılığa eleştiri olarak filozof Karsavin Batı'da hâkim felsefi düşüncenin temel yanlışını "bireycilik kuramı"nda görür; ona göre bu yanlış toplumu ciddiye almayan, bireysel fakat aynı zamanda sınıf veya bir gruba özgü egoizme götürmektedir. Bu yüzden ifadesini bir halkın veya bir devletin ruhunda bulan birey ötesi bir varlığın mevcudiyeti farkedilmemektedir. Tek tek bireyleri devlet, halk, toplumsal grup ve hatta aile içinde "atomik parça" olarak telakki eden Batıdaki hâkim düşünce yanlıştır. Halk daha ziyade birey ötesi bir organizmadır." Bu mütalaadan hareketle Karsavin bireysel "ben"in kelimenin tam manası ile varolmadığı sonucunu çıkarır. Onun için bireysel kişilik bir toplumsal kişiliğin, kollektif olanın bir tecellisinden başka birşey değildir. Avrasyacılar buradan hareketle Batı'nın "Roma-Germen" kültürünü gerçekliği bölüp parçaladığı için "inorganik," ilan ederler ve onun karşısına kendi "organik" anlayışlarını çıkarırlar. Batı bireyciliğine dayanan "Batı"nın belirlediği evrensel değenlerin tüm Dünya için geçerliliği Avrasyacılar için kabul edilemezdir, bu değerler ve normların arkasında yatan Roma-Germen kültürünün hegemonyası da reddedilmektedir.

Bu sözler hangi siyasi fikriyattan olursa olsun birçoğumuza tanıdık ve sıcak gelmiyor mu? Avrasyacılar bununla da kalmaz. Avrupa merkezciliğine bu reddiye aynı zamanda liberal demokrasinin Batılı şekline ve liberal Batılı devlete de reddiyedir. Buna karşılık Avrasyacılar kişi ve devletin organik birliği, başka bir deyişle "senfonik kişilik" ve Rus Ortodoksluğunun cemaat ilkesi "sobornost"a dayanan güçlü bir "kerim" ya da "baba devlet" fikrini geliştirmişlerdir.

Avrasyacılık Rus tarihine bakışında da Batıcı ve Slav milliyetçisi akımların kendine acımasından ayrılır. 13. y.y.dan 15. y.y.a kadar uzanan, Rusya'nın Batı Avrupa'dan kopması ve yalnız kalmasına yolaçan Tatar-Moğol hâkimiyeti Batıcı ve Slav milliyetçisi akımlardan alışılmış olduğu üzere baskıcı bir boyunduruk, Avrupa için kendini feda etme ve medeniyet için felaket olarak değerlendirilmemektedir. Daha çok Tatar hâkimiyetinin pozitif, yapıcı yönleri vurgulanmaktadır. Onun sayesinde Rusya'nın özerk gelişmesinin mümkün olduğu, daha sonraları Tatarların hâkimiyetindeki bölgeyi kapsayan bağımsız, birliği sağlamış Moskova Devleti'nin kuruluşunun temelinin atıldığını söylemektedirler. Coğrafyacı Savitski bu konuda şunları yazmıştır: **"Tatar hâkimiyeti olmaksızın Rus Devleti de olmazdı. Rusya Büyük Hanların takipçisidir. Cengiz Han'ın, Timur'un davasını devam ettirendir. Asya'nın birleştiricisidir. Kendi içinde yerleşiklik ve bozkır (göçebe A. Ü.) unsurlarını birbirlerine bağlayan, çok derinlere giden bir geleneğin taşıyıcısıdır."**

Öyleyse bu tarihin evladı olan Rusya'nın Avrasyacılara göre gelecekteki misyonu nedir? İlk adım Rusya'nın kendisini zararlı Batı etkilerinden kurtarmasıdır. Savitski'ye göre "Rusya'nın hâlihazırdaki Avrupa kültüründen çıkması" Avrasyacıların en önemli uğraşlarıdır. Batılı ve Rus-Avrasyalı kültürlerin uyuşmaları mümkün değildir; öte yandan "Hıristiyan Batının Çöküşü"nde Oswald Spengler'in yazdığı gibi, Batı medeniyeti çözülüş ve çöküş dönemindedir. Bundan sonrası için Prens Trubetskoy'un tesbitleri çarpıcıdır: "Dünyanın kan emici Roma-Germen hayvanlarından kurtarılması Rusya'nın yeni tarihi misyonudur." Avrasyacılık isim olarak Sovyetler Birliği'nin kuruluşundan sonra fazla anılmadı, ama Sosyalist devlet Avrasya doktrininde içerilen umdeleri takibe devam etti.

Avrasyacılık akımının sosyalizm sonrası günümüz isimlerinden Aleksandr Dugin'in de takipçilerinden olduğu bu fikir külliyatı temelinde bir "Rusya yurtseverlik ideolojisidir". Alman milliyetçiliğinin kan ve soy bağlılığının tersine burada birleştirici unsur topraktır (patrie). Aynı vatanda yaşamak ve onu sevmek (patriotizm) etnik kökeni, dili, dini ne olursa olsun insanları birbirine yaklaştırır ve birleştirir. Değişik etnik, dini, kültürel görünümler reddedilmez ya da bastırılmaz. İnsanlar bu farklılıklarıyla iftihar ederler, ama "vatan" etrafında birleşirler.

Bize dönersek patriotizm, ortak bir toprakta birlikte yaşama arzusu göstermek ve Türkiye'yi sevmektir. Artık Türkçe karşılığına geçersek vatanseverlik ya da yurtseverlik, toplumun diğer unsurları gibi Kürdün, Alevinin, başörtülünün de ortak bir toprakta özgürce ve birlikte yaşadığı, ülkelerini ve birbirlerini kendi özellikleri ve farklılıklarıyla sevdikleri bir ortak bilincin adıdır. Burada Almanya ve Rusya'dan sözetmemizin amacı Eski Dünya'nın bu iki ülkesinin nasyonalizm ve patriotizm fikriyatını ince bir biçimde işleyerek zirveye vardırmalarından dolayıdır. Burada ABD örneğini tüm başarısına rağmen vermiyorum, çünkü bu örneğin Eski Dünya'nın şartlarına iyi uyup uymadığı tartışma konusudur.

Son olarak: Bizim dışarıdan yeni bir şey almamıza gerek yoktur. Türkiye son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin kabul ettiği "Misak-ı Milli"yi (Milli Ahitleşme) doğru olarak hatırlamalıdır ve bu yeter. O dönemde Osmanlı Devleti'nden ayrılanlar dışında bir vatan kurmak için bir araya gelen Osmanlı ahalisi karşılıklı ahitleşmiş ve bu son Mebusan Meclisi'nce tarih önünde tescil edilmiştir. Ankara'da

Gazi M. Kemal başkanlığında kurulan TBMM Hükümeti "Misak-ı Milli"yi aynen onaylamış ve kendini bu misakta biraraya gelenlerin vatanını özgürleştirmeye adamıştır. Daha sonra bu ahde başkaları da katılmak istemiş; ama şartlar daha fazlasına elvermediğinden bugünkü 780.000 km karelik toprak parçası üzerinde bağımsız bir devlet doğmuştur. Zamanla kurucu patriotizmin yerine gelip oturan ve tüm siyasal dokulara sinen nasyonalizm yanlış bir bilinç, yanlış bir tarih okumasıdır, çünkü bu topraklarda reel olarak türdeş ve soydaş bir toplum yaşamıyor. Siyaset, gerçeklerden kalkmalıdır; eğer muhayyel temellerden kalkarsa bunalımlara girmesi kaçınılmazdır. Gerçekleri kabul etmekten korkmamalıdır, bir milletin sıkı sıkıya birbirine sarılması için türdeş ve soydaş olması, aynı köklerden gelmesi şart değildir – tam aksine yeryüzünün büyük siyasi güçleri farklı köklerden biraraya gelen insanlarca kuruldu. Roma ve Bizans böyle idi, Sovyetler Birliği de böyle idi, bugün ABD de böyledir ve hem bizim hem de medeniyet havzamızın insanlığın ortak kazanımına hediyesi Osmanlı devlet ve medeniyeti de böyle olmuştur.

Kaynaklar:

1. Uygarlığın Yeni Yolu Avrasya (ed.), Kızılelma Yay. İst. 1998

2. http://www.fordham.edu/halsall/mod/modsbook17.html

3. http://www.infoplease.com/

4. http://www.pganuszko.freeuk.com/dissertation/index.htm

5. http://www.rkc.lt/paveldas/karsavin/karsbioe.html

TÜRK MİLLETİNİ İLGİLENDİREN ESKİMEMİŞ İKİ HİKÂYE

"Devlet, insanların günahlarının kefaretidir."

St Augustine, Civitas Dei (Tanrı Kenti)

Çin masalı

Köyün birinin yakınında bir dağ varmış. Dağın içinde bir ejderha yaşarmış. Köylüler ejderhanın şerrinden korktuklarından her yıl düzenli olarak ona hediyeler gönderirlermiş. Arada bir köyden bir yiğit delikanlı çıkar; ejderhayı yok edeceğini söyleyerek kılıcını alır gidermiş. Ama nice yiğitler gitmiş; dönen olmamış.

Gel zaman git zaman bütün yiğitlerden daha yiğit, namı bütün bölgeyi almış başka bir delikanlı çıkmış köyden. O da ejderhayı yok etmek niyetlisi imiş. Akrabaları, dostları onu bu işten vaz geçirmek için çok uğraşmışlar. Gidenlerin dönmediğini çok söylemişler; ama nafile.

Genç yiğit azığını ve kılıcını alıp yola çıkmış. Dağa varmış; kısa bir araştırmadan sonra ejderhanın inini bulmuş ve kılıcını çekerek içeri girmiş. Bir müddet inde ilerledikten sonra karşısına korkunç ejderha çıkıvermiş. Genç soğukkanlılığını kaybetmemiş. Kılıcını olanca gücüyle ejderhaya indirmeye başlamış; ejderhanın hamlelerini de ustalıkla savuşturmuş. Bu vuruşma kısa bir süre sonra ejderhanın ölümü ile sona ermiş. Mağara gencin zafer çığlığı ile yankılanmış.

Genç heyecan içinde ileri geçip mağarayı araştırmaya başlamış. Gözleri kamaştıran zengin bir hazine bulmuş; tabii etrafa saçılmış birçok kurbanın kemiğini de görmüş. Ancak bir şey dikkatini çekmiş. Bu kemiklerin arasında hiç insan kemiği yokmuş.

Genç buna bir anlam verememiş; öyle ya bunca yiğit bunca yıldır bu dağa ejderha ile karşılaşmaya gelir ama hiçbiri dönmezmiş; ama ortadaki kemikler ancak hayvanlara ait olabilecek kadar büyükmüş. İşte ne olduysa o anda olmuş.

Genç birden titremeğe başlamış. Kılıcı tutan eline baktığında dehşet içinde kaba tüylerin derisini kapladığını, tırnaklarının uzayıp sivrildiğini, dar gelen elbiselerinin parçalandığını görmüş. Bağırmak istemiş; ama ağzından korkunç bir homurtu çıkmış.

Çünkü bir ejderhaya dönüşmüş.

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2003/09/demokratik-reform-onerisi-yar-baskanlk.html

Kızılderili Masalı

Yaşlı Kızılderili reisi kulübesinin önünde torunuyla oturmuş, az ötede birbiriyle boğuşup duran iki kurt köpeğini izliyorlardı. Köpeklerden biri beyaz, biri siyahtı ve on iki yaşındaki çocuk kendini bildi bileli o köpekler dedesinin kulübesi önünde boğuşup duruyorlardı.

Dedesinin sürekli göz önünde tuttuğu, yanından ayırmadığı iki iri kurt köpeğiydi bunlar. Çocuk, kulübeyi korumak için bir köpeğin yeterli olduğunu düşünüyor, dedesinin ikinci köpeğe neden ihtiyacı olduğunu ve renklerinin neden illa da siyah ve beyaz olduğunu anlamak istiyordu artık. O merakla, sordu dedesine: Yaşlı reis, bilgece bir gülümsemeyle torununun sırtını sıvazladı.

- *"Onlar"* dedi, "*benim için iki simgedir evlat.*"

- "*Neyin simgesi"* diye sordu çocuk.

- "*İyilik ile kötülüğün simgesi. Aynen şu gördüğün köpekler gibi, iyilik ve kötülük içimizde sürekli mücadele eder durur. Onları seyrettikçe ben hep bunu düşünürüm. Onun için yanımda tutarım onları.*

Çocuk, sözün burasında; 'mücadele varsa, kazananı da olmalı' diye düşündü ve her çocuğa has, bitmeyen sorulara bir yenisini ekledi:

- "*Peki*" dedi. "*Sence hangisi kazanır bu mücadeleyi?"*

Bilge reis, derin bir gülümsemeyle baktı torununa.

- "*Hangisi mi evlat? Ben, hangisini daha iyi beslersem!"*

Bkz:

http://altayu.blogspot.com/2006/05/tanr-iyi-ve-kotu-kurtulus-nerede.html

FLİGHT-Uçuş (2012)- YALAN'IN TUTSAK EDEMEDİĞİ İNSAN: MÜMİN

Yalanın tarifini hepimiz biliriz. Fakat yalan seviyeli miktarda vazgeçemediğimiz bir eylemdir. Yalanın sınırı ve kapsamındaki seviye miktarlarını ölçmedeki kıstas Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ile Ebu'd-Derda radiyallâhü anh arasında geçen konuşmada bariz şekilde ortaya çıkarmaktadır.

- Ebu'd-Derda:

-Yâ Resulallah! Mümin hırsızlık yapar mı?

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem:

-Evet bazen olabilir.

- Ebu'd-Derda:

-Peki, mümin zina edebilir mi?

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem:

- Ebu'd-Derda hoşlanmazsa de "Evet!".

- Ebu'd-Derda:

- Peki, mümin yalan söyler mi?

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem:

- Yalanı ancak iman etmeyen kimse uydurur." (Kenzu'l-Ummal, h. No: 8994).

Bunun benzeri olarak yine başka bir zaman **Safvân bin Süleym radiyallâhü anh** Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme soruyor:

-Ey Allah'ın Resulü! Mü'min korkak olur mu?

-Evet, olabilir" buyurdu. Şöyle denildi:

-Peki, mü'min cimri olur mu?

-Evet, olabilir" buyurdu.

-Mü'min yalancı olabilir mi?

-Hayır, asla!" buyurdu. (Mâlik)

Yine Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme sahabe efendilerimiz yine soruyorlar:

-Mü'min zina eder mi?-.

Efendimiz Sükût buyuruyorlar.

-Mü'min içki içer mi?-

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem sükût buyuruyorlar. Soruyorlar:

-Mü'min yalan söyler mi?-.

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz hemen oturduğu yerden ayağa kalkarak:

"Mü'min asla yalan söylemez!"

Sonuç olarak İslâm'ın peygamberi **"Yalanla iman aynı kalpte bulunmaz."** (Ebu Hüreyre) buyurarak yalanın bulunduğu mevkisini ümmetine izhar ve beyân etmektedir.

Günümüzde insanlar "yalanı kullanmak" için bir çok meşrulaştırma zeminini legalleştirmekte mahir olmuşlardır. Öyle ki yalanı kullanmak ile doğruyu tercihte, yalanı terch eden bir nizamın temsilcisi olmak, dünü dünde bırakmak, bugünü de bitmeden akşama dün oldu diyecek kadar adileşmek, her gün yeni yeni gündemlerle insanlarla alay etmek, moda tasarımcılarının hızının bile ulaşamayacağı seviyeye çıkmıştır. Aşağıda bahsedeceğimiz filimde **"yalanın sorgulanması"** yapılırken inanç çizgisinde olması gereken noktanın ne olduğuna karar verilirken **"oluşma-gelişen-sonuç"** kısmında doğruluğun ve inançlı bir kimse için olması gereken ideal sonuç üzerine varsayımlara gidilmeye çalışılmaktadır. Filmi hazırlayanların İslâmî literatüre vakıf olduğu belli oluyor. Birde seyreden kişilerin filmdeki ana fikrin Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme sorulan sorulara verilen cevapların karşılığı ile vücuda geldiğini fark etmeleri için bu hatırlatmayı gerekli bulduk.

Denzel Washington'un canlandırdığı Pilot Whip Whitaker, insanın daha doğrusu **"inancında sadık mümin olan"** ın seyrinin ne olacağını izah açısından önem göstermektedir.

Pilot için seçilen İsim Whip [57] in eş manaları ile bakılınca dikkatli bir seçim olduğu da anlaşılmaktadır.

Film bu meyanda yalanın hangi aşamalarda müspet veya menfi olabileceğini sorgularken sonucu Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin inançlı kişi için seçtiği mertebeye getirip bağlıyor. O da "mümin" her hâlükârda yalan söylemesi ve yalan üzere durması imkânsızdır. Bu sonuca ulaşmaya çalışan yönetmen filmde aşağıda geçen şu sorulara cevap aramaktadır.

Yalan'da "zarar ve menfaat" çizgisi nerede buluşur?

Yalan yüzlerce kişinin canı ile eş değerde midir?

Hiçbir kimsenin başaramadığı bir şeyi başaran yalan söyleyebilir mi?

İnsanlardan sakladığın yalana dayanma sınırı nereye kadar olabilir?

İnançlı kimsenin yalanla ilişki düzeyi gerçekle karşılaşınca sonuçları nedir?

Yalanın kazanç aşamasında menfaatçi çevrede tercih sebebi midir?

Her türlü gayri meşru, uyuşturucu, zina vb hasletlerle boğulmuş bir insanın dahi yalan gerçeğinde ne kadar dayanıklı olabilir?

………..

Son olarak bizim buraya ek olarak söylemek istediğimiz, filmin ana fikri Müslümanlardan alınmış iken, senaryosunu Hristiyanların düzenlemiş olmasıdır. Saçma sapan konuları işlemekte bile aciz kalan Türk sinemasının bu gibi filimler bakarak kendi seviyesini tekrar gözden geçirmesi gerekmektedir. Yüzlerce yıla dayanan, hakikat penceresinden alınmış ve anafikir aşamasında sonuçlanmış binlerce mevzusu olan kültüre sahip iken başarısız sinema sektörümüze iyi bir ders olmasını diliyoruz.

Bkz:

http://www.sorusorcevapbul.com/soru-cevap/yalan/dogrulugun-kazandirdiklari-yalanin-kaybettirdikleri-nelerdir

---

[57] Whip: (-ped veyo whipt, -ping) **kamçı ile dövmek veya vurmak, kamçılamak; döndürmek** (topaç); çırpmak (yumurta); fırlatmak; oltayı tekrar tekrar suyun yuzeyine fırlatmak; paylamak, azarlamak; kamçı gibi vurmak; hızlı hareket etmek; (kumaşı) bas- tırmak; (ipin ucunu) çözülmemesi için si- cimle sarmak; (A.B.D.), (k. dili) mağlup etmek. whip in dağılmasını önlemek. whip into shape biçim vermek, düzene sokmak. whip up tahrik etmek; (k. dili) çabucak hazırlamak. (i.) kamçı, kırbaç; arabacı; avda köpekleri idare eden kimse; parlamentoda parti denetçisi; çırpılmış yumurta ile yapılan yiyecek; değirmen kolu; yumurta teli. whip hand kamçı tutan el; üstünlük, üstünlük vasıtası.

FLİGHT-Uçuş (2012)

Yönetmen: Robert Zemeckis

Ülke: ABD

Tür: Dram

Vizyon Tarihi: 07 Aralık 2012 (Türkiye)

Süre: 138 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: John Gatins

Müzik: Alan Silvestri

Görüntü Yönetmeni: Don Burgess

Yapımcılar: Laurie MacDonald, Cherylanne Martin, Walter F. Parkes ,

Oyuncular: Denzel Washington, John Goodman, Don Cheadle

Özet & detaylar

Başarılı bir pilot Whip, düşmekte olan bir uçağı bütün pilotluk yeteneklerini kullanarak çok sıra dışı bir biçimde, en az hasarla yere indirmeyi başarır; mürettebatla birlikte uçaktaki pek çok insanın da hayatı kurtulur. Whip hastanede gözünü bir kahraman olarak açar ama kaza soruşturmasında hiç beklemediği bir ithamla karşılaşır. Raporlar kaptan pilotun uçuşa alkol alarak çıktığını göstermektedir. Bir yandan kurtardığı hayatlar, hiç kimsenin o uçağı kendisi gibi indiremeyeceğini söylerken bir yandan da hakkında açılan mahkeme ile uğraşmak durumundadır.

Eleştiri

Ege Kozak Oktay Eleştirisi ile konuya devam edelim. Yönetmenliğini Zemeckis ve Washington'dan müthiş bir karakter yorumu... Uçuş (Flight) filminin başlangıcı o kadar korkunç bir uçak kazasını betimliyor ki, filmin uçak yolculukları boyunca gösterilebileceğini sanmıyorum. Geleceğe Dönüş ve Forrest Gump ile tanınan yönetmen Robert Zemeckis'in bu uçak kazası gibi muazzam özel efekt sekanslarına alışık olduğunu biliyoruz. Bu sahne ile Zemeckis, bir bakıma kendi filmi Yeni Hayat (Cast Away) 'taki uçak kazasını gerçek anlamıyla altüst ediyor (Filmi izleyince ne demek istediğimi anlayacaksınız).

Fakat Uçuş, Zemeckis'in diğer filmleri gibi birer özel efekt cümbüşünden çok uzakta, uçak kazası sekansı bittikten sonra gerçek hikayesini ortaya koyuyor ki o da kayıp bir ruhun kendini kurtarmaktaki zor yolculuğu... Son on yılını motion-capture animasyonlara harcayan Zemeckis'in hayranları yönetmenden alkol ve uyuşturucu bağımlılığı üzerine bu kadar dengeli ve katıksız bir dram bulduklarına şaşıracaklardır sanıyorum.

Denzel Washington'ın ustalıkla canlandırdığı alkolik Whip Whitaker'ın bir pilot olduğuna dair acı gerçek o kadar yaratıcı bir biçimde gösteriliyor ki, keşke reklamlarda ve posterlerde karakterin ne olduğu açıklanmasaymış. Fakat durum böyle olursa film nasıl pazarlanacaktı onu da bilmiyorum.

Filmin ilk sahnesinde Whip, yanında seksi çıplak bir kadınla boş içki şişesi dolu bir otel odasında uyanır. Eski eşi ile telefonda kavga ettikten sonra kokaini burnuna çeker. Bir sonraki çekimde Whip'i pilot kostümü içinde uçuşuna giderken görürüz. Fakat, bu uçuş hiç de kolay olmayacaktır. Uçak kontrolü kaybedince Whip, alışılagelmemiş yollarla uçağı indirmek zorunda kalır ve böylece yolcuların hemen hepsinin hayatını kurtarır. Whip medya tarafından hemen bir kahraman olarak adlandırılır fakat toksikoloji raporu uçağı uçurduğu zaman kanında alkol ve kokain olduğunu gösterir.

Bu noktadan sonra Zemeckis seyirciye Whip'in alkolizm ile çatışmasının patolojisini mükemmel bir empati ile sunuyor. Hollywood filmleri genelde alkolik karakterleri iki kategoriye sıkıştırır, ya klişe trajik bir figür, ya da alkolizmine karşı savaşan asil bir savaşçıya maruz kalırız. Fakat Zemeckis'in ellerinde Whip'in alkolizmi olabildiğince gerçekçi bir biçimde, öyle ya da böyle yargıdan yoksun olarak aktarılıyor.

Alkolün Whip'in hayatını mahfettiği ortada. Eski eşi ve oğlu ile hiç bir bağlantısı kalmamış artık ve hayatını kendisi kontrol edemiyor. Fakat diğer yandan Zemeckis, seyirciye bu kadar kolay bir cevap da vermiyor. Aynı zamanda Whip, o uçağı kendisinden başka kimsenin bu şekilde indiremeyeceğini, yüze yakın insanı kurtaramayacığını kanıtlıyor, sarhoş olsun veya olmasın.

Filmin dinsel inanç bazlı temaları Zemeckis'in Mesaj (Contact) filmini hatırlatıyor. İlginçtir ki kaza kurbanları baptizm (vaftiz) yapmakta olan bir kilise cemaati tarafından kurtarılıyor. Bu da melek gibi görünen insanların kurbanları kurtardığı, görsel bakımdan hayret uyandıran bir sahne yaratıyor. Bir sürü dindar kişi bu kadar insanın uçaktan canlı çıkmasını bir mucize olarak adlandırıyor. Whip bu bakımdan biraz şüpheci tabii ki ve film her ne kadar bu temanın üzerinden geçse de subjektif ve didaktik bir yaklaşım edinmiyor.

Washington'un bu performans ile bir kez daha Oscar adayı olacağı ortada bence. Fakat tek bir sahnede görünen kanserli bir genci canlandıran James Badge Dale isimli bir aktör, filmde taş çatlasa beş dakika görünmesine rağmen en iyi yardımcı oyuncu adaylığını hakediyor kanımca. Özetle Uçuş, yılın en iyi filmlerinden biri.

http://www.beyazperde.com/filmler/film-193101/elestiriler-beyazperde/

SANA NEYİ İNFAK EDECEKLERİNİ SORARLAR

Recep İhsan Eliaçık

Günümüzde hidayete eren birisi için **"Bir görsen baştan aşağı değişmiş; sakal bırakmış, cübbe ve sarık giymiş, saçının telini göstermiyor, kadınların elini sıkmıyor, haremlik selamlık uyguluyor"** vs. dendiğini çok duymuş ve görmüşsünüzdür.

Demek "hiyadet coşkusu" böyle yaşanıyor.

Vatandaş müzikle uğraşıyorsa muziği, sinemayla uğraşıyorsa sinemayı, tiyatroyla uğraşıyorsa tiyatroyu ve dahi her ne şeyle uğraşıyorsa onu bırakıyor. Bunların hepsini "cahiliye dönemim" diyerek kestirip atıyor. İçki, zina, kumar vs.'yi anlarım da bunları niye bırakırlar hala anlayabilmiş değilim. Öteden beri bu işte bir terslik var diye düşünmüşümdür…

Hatta okulunu bırakıp bir mollanın önünde emsile bina maksut, avamil (Arapça) öğrenmeyi hayatının gayesi haline getirenler bile oluyor. Onca eğitimini bir çırpıda sıfırlayıp, bir medrese mollasının önünde hayata yeniden başlayanlar oluyor. Tabi "Bizim oğlan bina okur döner döner bir daha okur" hesabı bunun da bir türlü sonu gelmiyor. İlkokul, ortaokul, lise, üniversite yıllarında aldığı eğitimi aşağılamaya başlıyor. Halbuki bu yıllar çok önemli… Aksi halde örneğin "kompozisyon", "anlatım sanatları", "alıntı", "parağraf" vs. nedir bilmeyen bir adamın, bırakın Kur'an'ı, okuduğu herhangi bir metni bile anlaması zordur. O mollaların çoğu bunları bilmez. Döner döner nasara yensuru okurlar. Bunu da bir şey zannederler…

İşin bu tarafına fazla girmeden asıl meseleden gidelim. Zaten bu dini dünyanın sorunları neresinden tutsanız elinizde kalır ya, neyse…

Acaba diyorum neden?

Hidayet coşkusunu neden onlarda buluyorlar?

Oysa açın "hayatu's-sahabe" kitaplarını okuyun. Orada onlarca sahabenin hidayete eriş hikayesini okuyacaksanız. Oralarda genellikle manzara şudur: "Hidayete erdi malını dağıttı… Hidayete erdi artık bir daha asla yalnız yemek yemedi… Kapı kapı dolaşıp bütün borçlarını ödedi, helallik diledi… Ömrünün sonuna kadar elinden ve dilinden kimsenin zarar gördüğü görülmedi…"

Aradaki farkı fark ediyor musunuz?

Şahsen şu ana kadar onca hidayete eren zengin gördüm fakat hidayet coşkusunu "malını dağıtmada" gören bir tek "muhtedi zengin" görmedim.

Nasıl oluyor?

Bunlar sahabenin girdiği dine girmiyorlar mı?

Sahabenin okuduğu Kur'an'ı okumuyorlar mı?

Yoksa din aynı da din anlayışı mı farklı?

***

Besbelli ki din anlayışı farklı.

İslam, sahabenin ilk önce "eşyaya, varlığa, mala, mülke" bakışını değiştiriyordu. "Lehu'l-mülk" (Mülk Allah'ındır) anlayışına ulaşıyor, kendini mülk karşısında emanetçi olarak görüyor, "Bu benim" demekten haya etmeye başlıyordu. Üzerinde fazla mal ve mülk bulundurmayı "yük" hatta "ateş" olarak görmeye başlıyordu. Bundan bir an önce kurtulması gerektiğini düşünüyor ve ilk iş olarak malını mülkünü dağıtıyordu.

İslam, sahabenin ilk önce "insana" bakışını değiştiriyordu. Tüm insanları erkek olsun kadın olsun kendi hemcinsleri olarak görüyor, aradaki tüm statü farklılıkları gözünde küçülüyordu. "Üstünlük takva iledir" anlayışını benimsiyor ve mala ve mülke dayalı üstünlük kasıntılarından kurtuluyordu. Zihninde altın, gümüş, dinar ve dirhem "değer" olmaktan çıkıyordu. İnsana başka bir pencereden bakmaya başlıyordu.

İlk ve en önce eşyaya, varlığa ve insana yaklaşımı, perspektifi ve felsefesi değişiyordu. Bu farklı bakış derhal amellerine yansıyor ve başka bir insan ortaya çıkıyordu.

Oysa mevcut din anlayışı yüzünden, zamane hidayete ermelerinde, muhtedinin varlığa, insana ve eşyaya bakışında esastan bir değişiklik olmuyor. Şeklen kimlik ve ritüel değiştiriyor. Bir kamptan öbür kampa, bir mahalleden öbür mahalleye geçiyor. Varlığa ve insana özellikle de eşyaya; altına, gümüşe, toprağa, servete, mala, mülke, dinara, dirheme, dolara, euroya, paraya bakışı aynı…

Sahabenin nasıl olup ta öyle olduğunu anlamak istiyorsak, önce Kur'an'ın onları nereden alıp nereye getirdiğine bakmamız lazım.

Bakın, Kur'an 23 yıllık süreç içinde varlığa, eşyaya, mala ve mülke bakışı nasıl değiştirmiş. Nüzul sırasına göre izini sürelim…

***

İlk olarak Mekke'ye hükmeden tefeci bezirganlara zenginlik, mal ve mülk noktasında sarsıcı eleştiriler yöneltildiğini görüyoruz. İlk inen surelerin hepsinde de bu var…

Ebu Cehil'e (karakterine) : **"Küstahça azgınlık ediyor. Kendisini dev aynasında görüyor. Zira Rabbinedir dönüş…Kulunu içtenlikle yönelirken engellemeye kalkıyor. Onu alnından tutup sürükleyeceğiz, o ar damarı çatlamış alnından… O zaman çağırsın meclisini, biz de çağıracağız zebanileri…"** (Alak; 96/6-19).

Umeyye bin Halef'e (karakterine) : **"Çokça yemin eden aşağılık adi, küçük gören, dedikoducu, iyiliği engelleyen, günahkar, zorba, kaba saba asalak…Zenginliğine zenginlik katmış da ne olmuş?** (Kalem; 68/10-14).

Velid bin Muğire'ye (karakterine): "Bana bırak doğarken yapayalnız olan o adamı… Zenginliğine zenginlik kattığım, etrafında dolanıp duran oğullarıyla önüne alabildiğine geniş imkânlar serdiğim o adamı… Hala gözü doymuyor; verdiğimden daha fazlasını istiyor…." (Müddesir; 74/11-14).

Kabe Çetesi'ne (rolüne/misyonuna): "**Nimet azgını o inkarcıları bana bırak ve onlara biraz mühlet ver. Biz de onlar için hazırlanmış kelepçeler ve ateş var. Boğaza düğümlenecek bir yiyecek var."** (Müzzemmil; 73/11-13)

Ebu Leheb'e (rolüne/misyonuna): **"Kahrolsun Ebu Lehep iktidarı; kahrolsun!**

Zenginlik ve iktidar onu kurtaramayacak!

O kıpkızıl bir ateşe atılacak!

Çenesi düşük karısı da yanında olacak!

Gerdanında fitillisinden bir de ip olacak!" (Leheb; 111;1-5)

(Karakter/rol/misyon notu koymamın sebebi bunların benzerinin bugünde devam ettiğini, ayetlerin yönünün yaşayan karakter, rol ve misyonlara yönelik olduğunu ihsas ettirmek içindir.)

Alak, Kalem, Müddesir, Müzzemmil ve Leheb gibi ilk inen bu beş surede görüldüğü gibi, hareket, "Kâbe çetesine" ve Mekke'de kurdukları düzene (yedâ) karşı "öfke patlamasıyla" ve "kahrolsun, yıkılsın, kurusun" haykırışlarıyla başlıyor.

Çünkü bunlar Kabe'nin etrafında oligarşi (yeda) oluşturmuşlar, Allah, Kabe ve din istismarı yaparak şehri sömürüyorlardı. Kabe'ye gelen hediyeleri iç ediyorlar, onunla kervanlar kuruyorlar, zenginliklerine zenginlik katıyorlardı. Muhtaç Mekkelilere faizle borç veriyorlar, borçlarını ödeyemeyenlerin erkeklerini köleleştiriyorlar, kadınlarını da açtıkları lüks genelevlerinde çalıştırıyorlardı. Mekkeliler de büyüyünce bunların eline düşmesin diye daha doğar doğmaz kız çocuklarını diri diri toprağa gömüyordu.

Kur'an işe işte buradan başladı. Peygamberimiz yalın kılıç meydana atılarak bu kokuşmuş, iğrenç düzene meydana okudu. Bu ses Mekke'de büyük yankı uyandırdı. Kabilesizler, korumasızlar, kimsesizler, köleler, kadınlar, zayıflar, düşmüşler, özellikle ezilenler bu sesin etrafında hızla toplanmaya başladı.

Bir taraftan da aynı sure içinde Peygamberimize şöyle dendiğini görüyoruz: **"Pisliğe (ahlaksızlığa, hırsızlığa, yolsuzluğa, istismara, kokuşmuşluğa) bulaşma! Servet yığma hayallerine kapılma! Daima Rabbinle birlikte ol ve güçlüklere göğüs ger…"** (Müddessir; 74/5-7).

Keza Kur'an'ın iniş sırasına göre ilk anlattığı kıssa ne biliyor musunuz? **Bahçe sahipleri kıssası… Hani yoksula vermeyelim diye erkenden bahçelerine/bağlarına ürünü toplamak için giden ve fakat geldiklerinde bahçelerinin afetle yerle bir olduğunu gören iki kişinin kıssası** (Kalem; 68/17-32)… Peki yine iniş sırasına göre ikinci kıssa ne biliyor musunuz? Salih'in devesi kıssası…Hani herkese (kamuya) ait olmayı ifade eden **"Allah'ın devesine"** (Nagatallah) dokunmamayı, bunları talan etmemeyi, bunlar üzerinden mal ve servet yığmamayı ifade eden Salih'in devesi kıssası (Şems; 91/11-15)…

Kıssa anlatımında bile ilk bu konuya öncelik verilmiş…

Neden?

Çünkü Kur'an ilk olarak muhataplarının eşyaya, mala, mülke bakışını değiştirmek istiyor!

Çünkü Kur'an Rablik, ilahlık, tanrılık meselesini bunlarla ilişkili görüyor. Bu açıdan Kur'an'ın "Allah" dediği şey sırf teolojik, zihni, soyut, felsefi bir fenomen değildir. Tamamen "praxis" yani pratik, eyleme, amele, hayata, sokağa dönük yüzü vardır. Mü'min insanda hayatın akışı içinde varoluş, oluş, arayış, tavır alış, duruş, cephe açış olarak ifadesini bulur. Bu nedenle içinde tarihin, insanın, hayatın ve tabiatın sesi gelmeyen Allah ve din söylemlerinin içi boş ve koftur.

Çünkü Kur'an Rabbin, tabiatın, yerin, göğün, suyun, toprağın, buralardan rızık çıkaranın, doyuranın, besleyenin, bütün mülkün sahibinin Allah olduğunu ısrarla hatırlatıyor. Kimi insanların kalkıp da bunlardan istif ederek öteki insanlar üzerinde rızık verici konuma gelmelerini, bundan kendilerine pay çıkararak adeta "Rezzâkcık" pozlarına bürünmelerini şiddetle reddediyor. Firavun ne diyordu? "En büyük Rabbiniz benim!" Yani rızık veren, maaş veren, topraklarımda, sulama kanallarımda, her yana yayılmış mülkümde (ülkemde) sizi çalıştıran, doyuran, besleyen benim… İlginçtir nüzul sırasına göre tarihten ilk örnek verilen kişi de yine Firavun (Müddessir; 74/15-16)… Bu noktada "Rabbimiz Allah" demenin ne demeye geldiğini düşünün artık …

***

Yine ilk inen surelerden dördü; Allah (Kabe) namına toplanan yardımları iç edip insanlara vermemek demek olan Maun, şehir demek olan Beled, zenginlik yarışı, biriktirme, çoğaltma demek olan Tekâsür, tanyeri demek olan Fecr sureleridir. Bu surelere "bu açıdan" baktığınızda da adeta çarpılır ve sarsılırsınız.

Maun suresinde **"dinin afyon yüzü"** deşifre edilir. Gerçek din ile sahte din, gerçek dindarlıkla sahte dindarlık arasındaki farkın ne olduğu açıklanır. Esas ölçünün yine mala mülke bakışta toplandığını görürüz. Buna göre dinin afyon yüzü, birkaç şekli ritüel ile insanları aldatır. Hacılara su vermek, Kabe'nin örtüsünü değiştirmek, namaz (salat) kılmak gibi gösterişlerle halkın malını ve mülkünü alır fakat yetimi, yoksulu gözetmez. Bunları yoksullar ve kimsesizler için değil; kendini zengin etmek için kullanır. İşte bu dinin afyon yüzü olup Ebu Cehil'in veya Yeda Ebu Leheb'in dinidir. Bunların yaptığı, dini yalanlamak yani din ile aldatmak, gösteriş, riya ve sahtekarlıktır. (Maun; 107/1-7) Oysa gerçek hayat dini olan İslam, işte böylesi halkı afyonlayan tapınak dinlerini deşifre etmek için gelmiştir. Onun için söylemi din formundadır. Gerçekte ise o dinlerden bir din hatta öteki dinlere dendiği anlamda bir din değildir…

Beled suresi, insanlara sarp yokuşa çıkmak gibi zor gelen şeylerin ne olduğunu açıklar. Bunların ne olduğuna baktığımızda yine mal ve mülkün ölçü olarak konduğunu görürüz:

"İnsan kendisine hiç kimse güç yetiremez mi sanıyor?
"Sadece harcadıklarım yedi sülâleme yeter" diye böbürleniyor.
Kimsenin kendini görmediğini mi sanıyor?
Biz insana iki göz vermedik mi?
Bir dili ve iki dudağı yok mu onun?
Ona yürüyeceği iki yol gösterdik.
Fakat o zor olana yanaşmadı.
Bilir misin, nedir zor olan?
Bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmak…
Zor zamanda vermek…
Öksüzün başını okşamak…
Düşmüşün elinden tutmak…
İman etmek, göçlüklere göğüs gerip acıları paylaşmak; sevgi ve merhamet yumağı olmak." (Beled; 90/5-17)…

Tekâsür suresi ise zenginlik yarışı, biriktirme, mal ve mülk hırsının hayatı nasıl bir cehenneme çevireceğini hatırlatır ve çağları aşıp gelen evrensel mesajlar verir. Sanki bugünkü "küresel krizi" haber veriyor sanırsınız. Şifreciler biraz da bunlara kafa yorsalar çok iyi ederler. Dinleyin:

"Bir zenginlik yarışıdır oyalanıp duruyorsunuz.
Mezarlarınıza girinceye kadar süren bir oyun ve oynaş…
Fakat hayır! Yakında bileceksiniz.
Fazla uzak değil; çok yakında bileceksiniz.
Evet, daha derinden bakabilseydiniz,
Ateşe yuvarlanmakta olduğunuzu görürdünüz.
Kendi gözlerinizle onu apaçık göreceksiniz." (Tekâsür; 1-7)

Yani:

1- Uhrevî açıdan: "Bu aç gözlülüğün, zenginlik yarışının, mal mülk hırsının, sizi ateşe (cahîm) yuvarlamakta olduğunu bizzat içine girerek "ahirette" göreceksiniz…"

2- Dünyevî açıdan: "Bu aç gözlülüğün, zenginlik yarışının, mal mülk hırsının, hayatı çekilmez hale getiren bir ihtiras yarışına, çalma, çırpma, alıp satma dışında hiçbir insani değerin kalmadığı vahşi bir

pazara dönüştürdüğünü, kendi ellerinizle yarattığınız bir kaosun, krizin ve ateş çemberinin (cahîm) içine yuvarlanmakta olduğunuzu bizzat yaşayarak "dünyada" göreceksiniz…"

Öyle ya seyirlik değeriniz yoksa, "piyasa" da fiyatınız yoksa, "para" dışında hiçbir geçer akçe kalmamışsa, insanlara zengin olup olmadıklarına göre bakılıyorsa, yegane ölçü bu olmuşsa, bilin ki, eski çağların verimlilik, başarı, altın ve gümüş (sahte) tanrısı "Mammon" geri gelmiş, dünyaya o hakim olmuş demektir. Kapitalizm dediğiniz bundan başka bir şey midir!

"Mammon'dan başta tanrı, paradan başka değer yoktur" diyorsanız kelime-i şehadet getirip bu dine girmişsiniz demektir. Artık her işe onun adıyla başlarsınız. Her şeye "Kaç lira, fiyatı ne?" diye sorarsınız. "Bunun fiyatı yok, bu para ile ölçülmez" derseniz Mammon'u inkar ediyorsunuz demektir. İşte Kur'an önce bunun yapılmasını istiyor. Çünkü satılık meta olmaktan ancak böyle kurtulursunuz. "İnsanlık erdemine" ancak böyle ulaşabilirsiniz. Zira insan diye "satılık olmayana" denir, öyle değil mi?

Fecr suresinde ise eşyaya, mala, mülke bakışı değiştirme yönünde şu uyarıları görürüz:

"İnsanoğlu Rabbi onu ne zaman imtihan edip de kendisine cömertçe verse "Rabbim bana cömertçe verdi " der.
Fakat ne zaman da sınayıp rızkını daraltsa "Rabbim bana ihanet etti" der.
Hayır! Bilakis asıl siz öksüze vermiyorsunuz.
Birbirinizi yoksulu doyurmaya teşvik etmiyorsunuz.
Her şeye açgözlülükle saldırıyorsunuz.
Mala mülke gözünüz doymuyor; yığdıkça da seviyorsunuz…" (Fecr; 89/15-20)

Yani: "Şu insanoğlu ne kadar garip? Nimet içinde yüzerken "Allah'ın eli geniş, veriyor işte.." diyerek Allah'ı emrine amade bir hazine sanır. Sıkıntıya girince de "Nerede bu Allah? Bu nasıl ilâhî adalet?" diye şikayetlenmeye başlar… iki durumun da zorluklardan geçerek kendini kanıtlama (imtihan) olduğunu anlamaz. İlk durumda şükredip bu nimeti başkalarıyla paylaşmak yerine, Rabbim beni tercih etti diyerek kendini ayrıcalıklı zanneder. Diğer durumda ise sıkıntıyı ve zorluğu ilahi adaletsizliğin kanıtı olarak görür…

Mekke dönemi ayetlerinin ruhunu yansıtan bu tür örnekler çoktur.

Görüldüğü gibi bu tür ayetlerle Mekke dönemi boyunca mal ve mülk konusunda esaslı bir bilinç aşılanıyor, bakış açısı veriliyor, perspektif oluşturuluyor. Hemen her Mekkî surede buna benzer eşyaya, mala ve mülke bakışı değiştirici, bilinç aşılayıcı ayetler var.Tek tek inceledim. Fazla uzamasın, bu örnekler sanırım yeter…

Öte yandan ilk Mekkî surelerden itibaren giderek artan bir vurguyla Mu'minlere vererek arınma (tezkiye/zekat) çağrıları yapılır. Bir taraftan mal ve mülk yığanlar eleştirilir, diğer yandan yeni kurulacak toplumun fertleri olacak olan Mu'minlere sürekli arınma çağrısı yapılır. Yani "Eleştirdiklerinize dönüşmeyin. Siz biriktirmeyeceksiniz, yığmayacaksınız, vererek arınacaksınız. Sizin farkınız budur…" denmek istenir.

Böylece Medine'ye gelinir…

Medine'ye gelince, Mekke'den beri süren "tezkiye/zekat" çağrıları ile birlikte "infak", bazen "afv" ve ilerleyen yıllarda da "sadaka" kavramının kullanılmaya başlandığını görürüz. Çünkü Mü'minler Medine'de yeni bir şehir kurmuş, artık mala mülke kavuşmaya başlamıştır.

Bu dört kavram birbirinin yerine kullanılıyor gibi görünmekle birlikte, aralarında ne gibi bir fark olduğunu biraz deştiğimizde şunları söylememiz mümkündür.

Tezkiye/zekat Mekke ve Medine dönemlerinin tümüne yayılmış, genel anlamda vererek, elinden çıkararak "arınma çağrısı" olup daha çok ontolojik/metafizik vurgusu baskındır. Namaz (salat) ile beraber sık sık kullanılır. Mü'minler namaz kılarak genel anlamda kirlerinden arındıkları gibi, zekat ile

de özellikle mülk konusundaki kirlerinden arınmalıdırlar. Vermek, paylaşmak, bölüşmek yeni kurulacak toplum fertlerinin olmazsa olmaz özelliklerindendir. Bu yüzden Mekke'den Medine'ye sürekli olarak ve dikkat çekici bir ısrarla tezkiye/zekat çağrıları yapılır…

***

Yoğunlukla Medine'de görülmek üzere, bu arınmanın, mal ve mülk kalemindeki vurgusu için "infak" geçmeye başlar: **"Mallarından infak ederler, verdiğimiz rızıklardan infak edin…"** vb. (Bakara; 2/3, 267).

"İnfak" kavramının "nifak" ile aynı kökten olması nedeniyle, Medine'ye gelindiğinde infak ile münafıkın birlikte kullanılmaya başlanması bu açıdan manidardır.

Sözlükte NFQ kökü mastar olarak "tükenmek, bitmek, kalmamak" demektir. Harcamak, sarf etmek, tüketmek (infâq), çok harcayan, çok tüketen (minfâq), tünel (enfâq), masraf, harcama, gider (nafaqa), Arap tavşanı (jerboa) veya tarlafaresinin yuvasına girip çıkması (münâfega), iki yüzlülük, bir öyle bir böyle görünen (münâfıq) kelimeleri bu köktendir…

Medine döneminin ilk yıllarında nazil olan Ankebut suresi, Kuran'da "münafık" teriminin iniş sırasına göre ilk geçtiği yerdir (10-11 ayet). Kuran bu terimle ele aldığı karakteri Arapların "jerboa" dedikleri tavşana veya tarlafaresine benzetiyor. Bu tarlafaresi kendine iki yuva yapar, birinde tehlikeli bir durum olursa hemen diğerine geçerdi. İşte tarlafaresinin bu davranışını iman konusunda da kimi insanlar yapınca onlara münafık dendi. Bunların da biri içte biri dışta iki yuvaları bulunur. Bakarlar durum hangisinde iyi ise ona girerler. İman yuvası tehlikeye maruz kalır, sıkıntılı olmaya başlarsa hemen orayı terk ederek küfür yuvasına geçiverirler. Duruma göre işlerine hangisi geliyorsa ona giriverirler. Sabit bir yuvada sebat göstermezler. Daima yedekte yuvaları bulunur…

Keza "tükenmek" anlamına gelen infâq ile nifâq aynı kökten olduğu için, biri iki diğeri tek yuvası olanların karakterini betimler. İki yuvası olanlar içten tükenmiş, bitmiş, kof veya zayıf inançlı oldukları için sıkıntıyla karşılaşınca hemen yuvayı terk ederler. Onların bu davranışına nifâq denir. Tek yuvası olanlar ise içten güçlü, kavi, sağlam inanca sahip oldukları için yuva değiştirmezler. Bulundukları yuvalarında sebat eder, güçlüklere göğüs gererler. Böylece güçlü imanları onların direnmelerini, yuvayı terk etmemelerini sağlar. İçten içe tükenmiş olmadıkları için buna gerek duymazlar. Bilakis ellerindekini başkası için harcayarak tüketirler. Buna da infaq denir. Bu harcama aslında maddî veya manevî olarak tükenmiş olanları güçlendireceği için görünüşte malın tükenmesi (infâq) gibi görünen, gerçekte ise tükenmişliğin (nifâq) ortadan kaldırılmasına dönüşür…

***

Yoğun tezkiye/arınma ve infak çağrılarından sonra artık sahabeler sormaya başlar: "Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: İhtiyaç fazlasını…" (Bakara; 2/219).

Burada da karşımıza "afv" kavramı çıkar. "Fazlalığın silinmesi, ortadan kaybolması, kalmaması, zail olması, bağışlanması" demek olan afv, affetmek ile aynı köktendir. Artık iyice Türkçeleşmiş olan affetmek, muaf tutmak, muafiyet, afiyet, affedersiniz vb. kelimeler bu köktendir. Mesela affetmek; fazlalığı (günahı, hatayı) almak, silmek, afiyet olsun; fazlalığın (hastalığın) ortadan kalksın, muafiyet; fazlalığı (sorumluluğu) ortadan kaldırmak demektir.

Bu durumda "De ki; fazlalığı infak etsinler" demek, kişinin geçimini kolayca sağlayabileceği temel ihtiyaçlarından fazla olanı versinler demektir. Çünkü afv fazlalığı almak ve böylece işi kolaylaştırmak anlamına geldiği için, kolay kılmak, kolaylaştırmak, hafifletmek anlamında da kullanılmıştır (Razi). Bu ise bugün adına "asgari geçim standardı" dediğimiz şeydir.

Demek ki ayette neyi infak edeceğiz diye sorulunca "Zorunlu temel ihtiyaç maddeleri dışında kalanı, asgari geçim sınırını aşan fazlalığı…" denmiş oluyor. Yoksa bugün anlaşıldığı şekliyle "ıskarta", "işe yaramayan", "seri sonu" veya "defolu" malı değil…

Asgari Geçim Sınırı'nın (AGS) ne olduğu, Medine'de ve sahabeler döneminde "ihtiyaç fazlası"ndan ne anlaşıldığı ve günümüzde (içinde yaşadığımız toplumda, bizim Medine'mizde) Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri baz alınarak nasıl belirleneceğini iyi bilmek ve araştırmak gerekmektedir.

Yaptığım araştırma ve karşılaştırmaya göre **2008 AĞUSTOS ayında 4 kişilik bir ailenin asgari şartlarda geçinebilmesi için harcaması gereken tutar 2.238,52 YTL olarak belirlenmiş.** Asgari Geçim Haddi (Yoksulluk Sınırı) gıda, giyim, sağlık, barınma ve eğitim başta olmak üzere, vazgeçilmesi mümkün olmayan 14 zorunlu harcama kalemi esas alınarak tespit edilmiş.

Hz. Ömer radiyallâhü anh ve Hz. Ali kerremallâhü vechenin görüşüne göre, ihtiyaç fazlası (afv) ortalama asgari ihtiyaç olan yıllık 4 bin dirhemdir. Hesapladığımızda bugün için aşağı yukarı yıllık 55-60 bin YTL oluyor. Biz yıllık değil aylık hesapladığımıza göre bunu aya bölünce aylık 5 bin YTL civarında oluyor. Bunu yukarıdaki asgari geçim sınırı ile kıyasladığımızda demek ki aylık 5 bin YTL'den yukarısı fazlalık oluyor. Bu, normal şartlara, yaşadığınız ülkeye ve kendi halkınızın genel durumuna göredir. Ortalamalar esas alındığında üç aşağı beş yukarı durum budur. Burada amacımın başınıza hesap uzmanı ve ekonomist kesilip kılı kırk yaran hesaplar yapmak değil; Kur'an'da verilmek istenen eşya, mal ve mülke dair bakış açısını günümüze taşıyarak gözler önüne sermek olduğunu lütfen unutmayalım.

> **Şu halde günümüz şartlarında bir Müslümanın, kendi halkı aylık 2.238,52 YTL sınırına bile ulaşamadan yaşarken, komşusu bunu bile bulamadan sabahlarken ve bu milyonları bulmuşken aylık 5 bin YTL'den fazlasını üzerinde tutması, biriktirmesi fıkıh literatürüyle konuşmayı sevmem ama burada konuşacağım haramdır, vebaldir, yüktür, ateştir!**

Eğer Mü'min imanına, içinde şerefimiz olduğu söylenen Kur'an'a inanıyorsak bu böyle olmalı değil midir? Aksi halde "Dışı Müslüman içi kapitalist de yaşarım, yıllık zekatımdan "donmuş" kırkta biri veririm, gördüğüm dilenciye de sadakamı atarım" diyorsanız, Peygamberimizin Abdurahman bin Avf radiyallâhü anhe dediği gibi **"Cennete emekleyerek zor girersiniz…"** Bakın bakalım Abdurrahman bin Avf bu sözü duyunca ne yapmış…

Anlı şanlı hocalar "kâr payı" adı altında ihlaslı bankacılık oyunlarına fetva vereceklerine bunlar üzerine kafa yormalıdır. Asgari ücret, asgari geçim haddi, yoksulluk sınırı, gayri safi milli hasıla üzerinden gitmeli, dinamik içtihatlar yapmalıdır. Kırkta bir, onda bir, öşür gibi tarım döneminden kalma oranlarda donup kalmış fıkhı bırakmalı, Akif'in tabiri ile 700 yıllık eserlerle avarelik etmeyi terk etmeli, "yaşayan fıkıh" üretmelidir. Örneğin KDV'ye benzer, anlık, üzerinden yıl geçme şartı olmayan, doğrudan alım satıma dayalı "yaşayan zekat" türleri üzerinde çalışmalıdır. Artık çalışma hayatı, geçim vasıtaları, alım satım ve üretim araçları değişmiştir. Başka bir dünyada yaşıyoruz. Eski fıkıh kitapları bu dünyayı hiç görmemiştir ve bilemezler. Bu nedenle de oranlar değişebilir.

Bunun için "yaşayan müçtehidlere" ihtiyaç vardır. Zaten bana göre ölmüş müçtehid taklit edilemez. Yaşayan müçtehide de taklit için değil; ihtiyaca cevap için soru sorulur. Ve bu soru her defasında bir başkasına yöneltilebilir. Ölmüşün içtihadı bizim için artık sadece bir zenginliktir. Çünkü içtihadı yaşayan yapar. Kur'an der ki **"Hiç ölmüşle yaşayan bir olur mu?"** (Fâtır; 35/22). Keza yaşayan müçtehid eski görüşlerden yararlanabilir, yararlanmayabilir de. Eski içtihatlar ancak yaşayanın zihninden geçerek yeniden hayata dönebilirler. Sadece müçtehitler yetmez; ekonomist, hukukçu, sosyolog, tarihçi vs. hepsi el ele vermelidir. Gerçi "devlet düzeyinde" yaşanmadan bunları konuşmak biraz boşlukta kalıyor ama yine de işin önemini göstermesi bakımından faydalı olabilir…

Her şeyden önce de mal mülk meselelerine makalenin birinci bölümünde özetini verdiğim Mekke dönemi ayetlerinin ruhunu ve bilincini kuşanarak başlamalıyız. Zira işin kökü orada…

Demek ki nüzul seyrinde vererek arınma (tezkiye) ve maldan mülkten verme (infak) çağrılarından sonra, işin, önce asgari geçim standardının (afv) belirlenip, sonra da bizzat vergi (sadaka) olarak tahakkukuna geldiğini görüyoruz.

***

Burada da karşımıza bugün adına "vergi" dediğimiz "sadaka" kavramı çıkıyor. Sanıldığının aksine ne Türkçe'de kullandığımız "zekat" ne de "sadaka" kavramı Kur'an'da kullanılana pek benzemez. Bugün zekat ve sadaka kavramları anlam kaymasına uğramış ve donmuş vaziyettedir.

Malum, zekat denince kırkta bir, sadaka denince de dilenciler akla gelir. Zekatın sadece zenginlere farz olduğu söylenir. Halbuki Kur'an "zor zamanda ekmeğini aşını bölüşmekten" (Beled;90/14) ve "darlıkta ve bollukta infak etmekten" (Al-i İmran; 3/134). bahsediyor. Kur'an'ın zekat, infak, afv, sadaka kavramlarıyla neyi anlatmaya çalıştığını çok iyi kavramalıyız. Bu kavramlar, yoksul için günü kurtarma, zengin için de ucundan vererek meşrulaştırma aracı değildir. Bu açıdan bakarsak sanıldığının aksine bu ayetlerin hiç birisi nesh olmamıştır. Kur'an'da nesh diye bir şey yoktur.

Dikkat ediniz! "Onda yoksa bendeki ateştir" diyerek komşusu açken yatağında uyuyamayan, kabuslar geçirerek sabahı bir türlü edemeyen, bambaşka bir "insan türü"nden bahsediyoruz.

Bu açıdan kırkta bir, onda bir gibi ölçülerin yıllık ekim ve hasat zamanı gözetilerek belirlenmiş, ağırlıklı olarak tarım toplumunu esas alan oranlar olduğunu ve tarihsel olduklarını bilmek lazımdır. Evrensel olan malı ve mülkü birkaç zengin arasında dolanıp duran bir "devlet" (güç, iktidar, otorite, tahakküm, sınıf) aracı olmaktan çıkarmak ve genele yaymaktır (Haşr; 59/7). Bunun için de arınmak, vermek, "kenz"i (biriktirme, yığma) ateş bilmektir. Aksi halde zekat, infak, sadaka vs. zenginler ve yoksullar arasında oynanan terapik (günü kurtarmaya, rahatlamaya yönelik) bir oyunun adı olmaktan öteye geçemez.

Pek tabi ki bu bir sistem meselesidir.

Böylesi bir sistem zihnimizde olsa bile 14 asır öncesi kurulduğu şekliyle donmuş vaziyette. Bunun için zekat ayrı vergi ayrıdır. Devlet 22 çeşit vergi alır, Müslüman zihin bundan ayrı zekat hesaplar. Toplumsal sistemin mihveri olan vergili yaşam almış başını gitmiş, zekat fıkhı ise 14 asır öncesinin kırkta birinde donmuş kalmıştır. O eski zekat muktesebât, bugün sararmış sayfalarda keneler tarafından yenmeyi beklemektedir.

Halbuki bunların o sararmış sayfalardan çıkarılıp hayatın içine taşınması gerekir. Seyyid Kutup'un tabiri ile bize artık "varakatu'l-fıkıh" yani sayfalarda kalmış, eski kitaplarda gömülü fıkıh değil; "hareketu'l-fıkıh" yani yaşayan, canlı, dinamik, hayatın içinde, hareket halinde olan fıkıh lazımdır.

Hareket halinde olma ise, gerçek anlamda devlet ve onun temel hukuk (maliye, vergi) düzeninde gerçekleşir. Gerçek bir Adalet Devleti'nde bunlar Medine'de Peygamberimizin yaptığı gibi devlet düzeyinde yaşanır ve yaşatılır.

Eski müçtehitlere bakın, içtihatlarının çoğu, bir zamanların devlet ve toplum hayatını şekillendiren temel hukuk mevzuatlarıdır. Sadece Abbasi hukuk düzeninde Ebu Hanife talebesi 800 kadı görev yapmıştır. O içtihatların ve görüşlerin hiçbiri boşlukta oluşmamıştır. Yaşanmış, canlı ve dinamik bir devlet ve toplum hayatının ürünüdür onlar. Fakat asırlar geçtikçe tarihin gerisinde kaldılar ve giderek hayattan çekilerek sararmış sayfalarda mollanın ezber yapıp durduğu "varakatu'l-fıkıha" dönüştüler. Halbuki "hareketu'l-fıkıh" sararmış sayfalarda değil; yaşayan toplum ve devlet hayatında olandır. Böyle bir devlet var mı şu an derseniz, kurumsal anlamda devlet evet var ama düzen bozuk. Düzenin değişmesi için ise eskinin külüne değil; ateşine talip olarak işe başlamalıyız. Bu ayrı bir konu yeri şimdi burası değil…

***

İşte "sadaka", şimdiki anlamın tam tersi bu "devlet düzeyini" ifade ediyor. Sadaka kavramının Kur'an'da geçtiği 13 yere baktığımızda hepsinin de Medine'de inen ayetler olduğunu görürüz. Bunların çoğu Bakara ve Tövbe surelerindedir.

Bu şu demek oluyor: Artık Medine'de devlet kurulmuş, tekziye, infak ve afv doğrultusunda sürekli vererek arınma (tezkiye) ve maldan verme (infak) çağrıları yapılmış, üstelik verme standardı (afv) da belirlenmiş iş bizzat vermeye, vergilendirmeye gelmiştir. Bunun için sadaka ayetlerinin "otorite katından" konuştuğunu görürüz: **"Mallarından sadaka al. Böylece bu kendilerini hem temizlesin,**

hem de arındırırsın." (Tövbe; 9/103) **"Sadakalar ancak yoksullar, düşkünler, toplayıcılar, kalpleri ısındırılmak istenenler, köleler, borçlular, Allah yolundakiler ve yolu kesilmişler içindir. Allah böyle farz kıldı. Allah bilendir, bilgedir."** (Tövbe; 9/60).

Böylece alınan vergilerin (sadakaların) kamu otoritesince nerelere harcanacağı da beyan edilmiş oluyor. Peki bunlar devlet olmadan olmaz mı? Olur neden olmasın. Arınmanın, paylaşmanın, bölüşmenin, vermenin yeri, zamanı, mekanı olmaz, değil mi? Burada devlete adalet, güvenlik, dirlik ve düzen için gerek vardır. Aksi halde mallar kim vurduya gidebilir. Karşılıklı güven ve sadakat tesis edildikten sonra infak her ortamda tabîki yerini bulur…

***

Mekke'den Medine'ye doğru gelişen süreçte, kanımca Kur'an'ın eşya, mal ve mülk konusunda izlemiş olduğu seyir genel hatlarıyla buydu. Zaten burada niyetim bir model önermekten ziyade bu seyri ortaya koymaktı. Sanırım bu az çok anlaşılmış oldu. Buradan nasıl bir model çıkabileceği ise yine ayrı bir konudur.

Demek ki Kur'an işe mal mülk sahiplerini, biriktirenleri, yığanları eleştirerek başlıyor. Biriktirmeyen, dağıtan, paylaşan ve bölüşen bir toplum istiyor. Bunu "arınma, temizlenme" olarak görüyor.

Bugünkü tabirlerle söylersek Kur'an'ın istediği aslında "orta sınıflaşmış" bir toplum… Böyle bir toplum ekonomi-politik olarak sağlam durur. Krizlere dayanıklıdır. Boyuna kin ve nefret üreten sınıf çelişkilerinden ve derin uçurumlardan arınmıştır. Sermaye biriktirerek dev yatırımlara dönüştürme meselesi eşit hakka sahip emek-sermaye ortaklıkları ile sağlanır. Yani bir adam tek başına bütün köyün ağası veya bütün fabrikanın ebediyen patronu olamaz, olmamalıdır. Emeğin değeri sermayeye eşit olmalıdır. Kâr büsbütün tek bir kişiye akmamalı, hakça bölüşülmelidir. **"Adalet Devleti"** bunu denetlemeli ve koordine etmelidir. Burada asıl olan özel veya devlet mülkiyeti değil; toplumsal mülkiyettir…

Anlaşılmış olmalı ki şahıs veya devlet kapitalizmi öngörmeyen, çalışanların süreç içinde çalıştıkları yerin ortağı olacağı, malın mülkün zenginler arasında dolanıp duran bir devlet olmaktan çıkacağı bir düzenden bahsediyoruz. Yani olacaksa hepimizde olacak, olana kadar da paylaşılacak, bölüşülecek. Öyle tek başına yığmak, biriktirmek yok. Elinde bir tane ekmeğin olsa, olmayana yarısını bölüp vereceksin. Darlıkta ve bollukta infak bu değilse nedir? Olaya buradan bakamayan Yeşaya'nın tabiri ile **"Rabbden zevk alamaz"…** Müslümanlığa önce buradan giriş yapacağız. Bütün her şey bundan sonra ve bu "direğin" etrafında kurulacak. Peygamberimizin Medine'ye geldiğinde ilk diktiği direk buydu. Medine'yi bu direğin etrafında kurdu. Yani genel seferberlik ilan eder gibi kardeşlik ilan ettiği, yüzlerce aileyi birbirine kardeş yaparak yeni toplumsal yapıyı bu sosyoloji üzerine kuruduğu o efsane (imkansız/ hayal gibi görüneni bilfiil yaparak gösterme) yıllardan bahsediyorum. (bkz. "Kardeşlik devrimi" başlıklı makale).

> Bakanız, Kapitalizm şöyle der: **"Hepsi bende olsun…"**
>
> Komünizm de şöyle: **"Hepsi devlette olsun…"**
>
> Bu bakış da ise bu şöyle olur: **"Başkasında yoksa bende de olmasın, olacaksa hepimizde olsun…"** Buna Peygamberlerde görülen "fakr" makamı denir ki en büyük insani erdemdir. Sistemi bu felsefe üzerine kurmak lazımdır.

Komunizm sırf ekonomi-politik mekanizma olarak işlediği ve bu alana hapsolup kaldığı için kapitalizme alternatif olamadı. Oysa bu alanın dışına çıkmak ve mal mülk konusunda metafizik gerilim ve ontolojik bilinç yaratmak lazımdır. Bunu sağlayacak olan da dindir. Fakat bu dinin de, içinde ekonomi-politik olmayan yani tarih, hayat, tabiat ve insan emeği bulunmayan tapınak dinleri olmaması gerekir…

Kanımca bu konular üzerinde kafa yorulmalı, esasa ilişkin tartışmalar yapılmalıdır…

***

Sonuç olarak Kur'an, Müslümanın paylaşmasını, bölüşmesini istiyor. **"Mülk Allah'ın"** (herkesin), zimmetinize yığma (tekâsür) yarışına girmeyin, kasıntıyı bırakın, verin" diyor. **"Kul hakkı ile karşıma gelmediğiniz gibi, yığınla malı istif etmiş olarak da karşıma gelmeyin. Zaten bir parça kefenle gelme dışında şansınız da yok. Hele de din ve devlet (kamu) üzerinden yığanların vay haline! O halde o fazlalıklardan kurtulun, hafiflemiş olarak gelin"** diyor.

Çünkü fazlalık (afv) ötekinden sana haksız yere geçen şeydir. Oysa insan için çalıştığından (sa'y; emek, alınteri) başkası yoktur (Necm; 53/39). Bu geçen şeyi iade etmedikçe arınmış olamazsınız. Nefis tezkiyesi (kişiliğin pislikten arındırılması) bu demektir. Başkasından sana haksızlıkla geçen şey pislik oluyor. Yoksa pislik "dünyaya bulaşmak" demek değildir. İşte o pislikten, başkasından sana geçmiş olanı dünyada vererek kurtulacaksın; dünyadan el etek çekerek değil… "Nefis tezkiyesi" kavramındaki "tezkiye" ile "zekat"ın neden aynı kökten olduğu anlaşılıyor olmalı…

İşte bunun için olmalı ki ilk sahabeler hidayete erince ilk olarak üzerindeki mal ve mülkten kurtulmak istemişler. Böylece nefislerini "tezkiye" etmişler. İlk hidayet coşkusunu burada bulmuşlar. Demek ki **"Müslüman olunca ilk malını dağıttı…"** sahneleri her şeyden önce arınma duygusunun, eşyaya yeni bakışın, derin bir bilincin, vicdani uyanışın ve bakış açısı değişiminin sonucu…

Yine bunun için olmalı ki bizim unuttuğumuz, Emevilerden beri nesh (!) olduğunu iddia edip durduğumuz **"Sana neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki: İhtiyaç fazlasını…"** (Bakara; 2/219) ayeti sahabeleri derinden sarsmış, ömürleri boyunca kulaklarında çınlayıp durmuş…

Önce bu sarsıntıyı ve çınlamayı yakalamalıyız.

> Sonraki kimi sahabelerin tekrar eski anlayışa dönüp biriktirme yarışına girmelerini ise ne siz sorun ne ben söyleyeyim. Benim bu konudaki öncülerim en başta tabi Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz olmak üzere Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Hz. Ebuzer, Hz. Ammar radiyallâhü anhüm gibi ilk çekirdek sahabelerdir. Örneğin Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer radiyallâhü anhümanın İslam'a girdiklerinde zengin tüccarlar olmasına rağmen öldüklerinde hiçbir şeyleri kalmamıştı. Yani din ve devlet (kamu) üzerinden hiçbir şey biriktirmemiş, yığmamış; "tekâsür" yarışına girmemişlerdi. Keza başta Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemEfendimiz ve damadı Hz. Ali kerremallâhü veche olmak üzere diğerleri de **"ceketi ile gelip ceketi ile giderek"** tüm kamu (din ve devlet) davası güdenler için çağlar boyu yankılanacak ölümsüz mesajlar vermişlerdi.

Hepsine selam olsun!

Allah onların yolundan ayırmasın…

Kaynak:
ihsaneliacik.wordpress.com

EK SÖZ

"Senden önce biri daha güzel ifade etmişse onu al" prensibinden Yukarıdaki yazıyı sizlerle paylaşırken meramımı anlatmak için ön kısım kabul edersek, büyükler buyurdular ki **"yolun sonu başına derç edilmiştir".** Yani, başlangıç ne ise, son oraya doğru yönelir, demektir. Kur'ân-ı Kerim'de mülkün ve sosyal hayatın nizamını felsefe yapmadan Allah Teâlâ **"bahçe sahipleri kıssası… yani yoksula vermeyelim diye erkenden bahçelerine/bağlarına ürünü toplamak için giden ve fakat geldiklerinde bahçelerinin afetle yerle bir olduğunu gören iki kişinin kıssası** (Kalem; 68/17-32)… daha sonra Salih aleyhisselâmın devesi kıssası…yani herkese (kamuya) ait olmayı ifade eden **"Allah'ın devesine"** (Nagatallah) dokunmamayı, bunları talan etmemeyi, bunlar üzerinden mal ve servet yığmamayı ifade eden Salih'in devesi kıssası (Şems; 91/11-15)… nı anlatarak başlamıştır.

Kıssa ilmi seviyesi en düşük tabakaya tevcih edilen ve uygulanan eğitim ve öğretim şeklidir. Şimdiki zamanda kıssalar ancak **"Allah Teâlâ'dan en çok korkan alimlerdir"** sınıfına hitap eder şekline geldiği için değersizdir. Birkaç yabancı terimi ağzında geveleyen aydınlar denilen kesim, bu konulara dahi değinmeyi faziletli bulmaz. Anlatırlar, yine anlatırlar, sonuçta suya sabuna dokunmadan nevalesini doldurup, meclisini terk edip, tozlarını bile emanet bırakmadan giderler. Kapitale tapanların bile münafık olduğu günümüzde, dine inananlara çok söz bile söylemek insanın zoruna gidiyor.

Bir konuda uzmanlaşırsın. Sana da konuş, derler konuşursun. Fakat doğru konuşursam başımı yerler diye hakkı konuşmaya korkuyorsan veya doğru konuşur gibi konuşuyorsan, bu duruma cevap vermek mümkün değildir. Son günlerde küresel sermayeyi tenkit edenler, küresel sermayeye uşaklık edenleri şöylece ucundan bile tenkit etmeden, gariban, karnını doyurmaktan aciz avamdan **"şöyle yapın, böyle yapın"** diyorlarsa, bizler acaba aptal mı olduk, diye düşünebilirsiniz. Halk, günahlara batar. Halktan birşeylerin beklenilmesi doğrudur. Ancak devletin yapması gereken şeyleri halktan bekleme istemine giriyorsanız, aydınlar sizin bu yaptığınıza bir çok hakaret sözü elzem olur.. Ancak halkı aldatan kapitale tapan **"Müslüman münafıklar"** için şunu söyleyebiliriz.

"Bu dünya yeni dünya düzencilerinin mülkünde değil, Allah Teâlâ'nın mülkündedir. Eğer sizler put olma sevdasına düşüp geminizi bulanık sularda **"zarar ve menfaat"** çizgisinde, makyevelist düşünceler ile **"hedefime varmak için her yol mubahtır"** zihniyeti ile uçmaya kalkarsanız, **"batıl zâil olmaya müstahaktır**" dan, düşeceğinizi unutmamalısınız. Hz. Abdulmuttalip aleyhisselâmın Rabbi ona nasıl ebâbillerini gönderdiyse, bugün yine **"daha önceden misli olmayan"** bir şekilde gönderecektir. Unutmayalım ki; Dünyaya hakim olalım diye dinin paçavra dönüşmesine izin verenlere Allah Teâlâ buyurdu ki;

> **"Ailene, akrabalarına, halkına, ümmetine namaz kılmayı öğret, namazı muntazam kılabilecekleri bir düzen kur, namaz kılmalarını emret, namazlarını kıldır, onlara rehberlik, imamlık et. Kendin de namaza sabırla, metanetle devam et. Senden ekmek, aş istemiyoruz. Aksine biz sana rızık, ekmek, aş veriyoruz. Güzel âkibet takvâ esaslarını-Kur'ân esaslarını tavizsiz hayata geçirenlerindir, kulluk ve sorumluluk şuuruyla, haklarına ve özgürlüklerine sahip çıkarak şahsiyetli davranan, dinî ve sosyal görevlerinin bilincinde olan mü'minlerindir." (Tâhâ, 132)**

Hulasa devlete, millete, halkına reis olanlara düşen en önemli görev **"dini muhafaza"** etmektir. Dini muhafaza eden İslam'ı yaşatırken sosyal hayatın her penceresinde insanları **"ötekileştirme"**den haklarına riayetkâr olur. Öyleki; **"Şehrin ortasında Latin Katolik papazlarının ayin taşları yerine, Müslüman sarığı görmeyi yeğlerim!.."** (Kostantin) dedirtecek kadar Müslüman olursak kafirlere küfürlerini bile açıklarken İslâm'ın garantisi içinde olduğunu hissettirebiliriz. Ancak **riyakâr-mülkperest-korkak-menfaatçi** vb kelimesinin bile az geldiği **"Müslüman münafıklar"** ile sorunların çözülemeyeceği görülmektedir. Bu şuna benzer, Anadolu'da tuzu varken Mısır'dan tuz getirenlerin mescidlerde Allah Teâlâ'ya dua ederken başlarına doluda yağar, karda yağar.

> **Manzara şu ki; Gerçeği, gerçek zamanında konuşmaya korkan Müslümanlar olarak daha çok çile çekeceğiz, görünüyor.**

Devlet, millet ve birey olarak her şey kendine düşen görevini yaparken, biri diğerinden fedakarlık bekliyorsa, adalet ve kuvvet zayıflar için uygulanırken, kudret sahibi zenginler için uygulanmadığı yerlerde zulüm vardır, demektir.

Dünyanın sahibi olan Allah Teâlâ mazlumunda sahibidir. Mazlumların hakkını tahsil etmekte hiç de aciz değildir. Ancak acele etmez. Ancak, **"Evin dışındakiler suçlu değil, bizler suçluyuz."**

İhramcızâde İsmail Hakkı

FACEBOOK'UN PSİKOLOJİK ETKİLERİ

Fahri SARRAFOĞLU
f_sarraf@yahoo.com

Sosyal medya ile ilgili yazımızı sürdürmeye devam ediyoruz. Sosyal medyanın insan psikolojisi üzerinde o kadar etkisi var ki aşağıdaki araştırma sonuçlarına bakınca belki de tüyleriniz diken diken olacak… Kaliforniya Üniversitesi'nde yapılan araştırma, gençlerde Facebook kullanımının psikolojik sorunlarla ilişkili olabileceğini açıkça ortaya koyuyor. Gençler başta olmak üzere çoğu internet kullanıcısı günün büyük bir kısmını Facebook başında geçirirken, bu durumun sosyal yaşamda ne gibi değişikliklere neden olduğunu sorgulamak üzere başlatılan bir araştırma oldukça ilginç sonuçlar ortaya çıkardı. BTNet'in aktardığına göre Kaliforniya State Üniversitesi'nde Psikoloji Profesörü olarak görev yapan Larry Rose'un yaptığı ve sonuçlarını 119. Geleneksel Amerikan Psikoloji Birliği Konvansiyonunda paylaştığı "Poke Me: How Social Networks Can Both Help and Harm Our Kids" adlı araştırma, farklı coğrafyalara dağılmış 300 gencin 15 dakikalık davranış analizleri üzerinden gerçekleştirildi. Sonuçlara göre yoğun olarak Facebook kullanan gençlerde görülen psikolojik davranış bozuklukları şöyle sıralanıyor:

- Narsizm (kendini beğenmişlik)

- Özellikle Facebook'ta uzun süre yer alan gençlerde antisosyal eğilim, aşırı davranışlar, agresif tavırlar

- Facebook ve teknolojiyi yoğun kullanan gençlerde okuldan uzaklaşma eğilimi, mide ağrıları, uyku sorunları, sinirlilik ve depresyon

- 15 dakikalık gözlem periyodu sırasında Facebook'u en az bir kez kontrol eden gençlerin ders notlarında düşme eğilimi

- Okumaya ayrılan sürede azalma

VE YAPILAN DİĞER ARAŞTIRMALAR -

Profesör Baroness Greenfield'in araştırmasına göre Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım siteleri gençleri 'kimlik krizi'ne sokuyor. Bu paylaşım ağlarında fotoğraflarını paylaşan ya da bir görüşünü yazan kullanıcıların "Bakın ben buradayım" diyerek devamlı insanların dikkatini çekmek istedikleri belirlendi.

— California üniversitesinden Larry Rosen araştırmasında aşırı derecede Facebook kullanan çocukların iletişim zorluğu yaşadıklarını belirtmiştir. Bu çocukların genel özelliklerinin aşırı derecede bencil, kendini beğenmiş, aşırı sabırsız ve saldırgan olduğu gözlenmiştir.

— Georgia Üniversitesi psikologları 2008 yılında yaptıkları araştırmada, Facebook'a çok fazla güncelleme yapanların narsist eğilimde olduğu sonucuna varmışlardır. Narsistik eğilimin, uzun süreli sağlıklı ilişki yeteneksizliğini beslediğine dikkat çekmişlerdir.

— York Üniversitesi yaptıkları araştırma sonucu, kızların çekici fotoğraf koymaya yoğunlaştıklarını, erkeklerin ise, "About me" (hakkımda) kısmında kendilerini methetmeye yoğunlaştıklarına dikkat çekmişlerdir.

— Hollandalı psikolog Paul Kirschner, ders çalışırken bir yandan da ara ara Facebook sayfasını kontrol eden öğrencilerin oldukça başarısız olduğunu tespit etmiştir. Kirschner yaptığı çalışmada, Facebook kullanıcılarının not ortalamasının 5 üzerinden 3.06 olmasına rağmen Facebook kullanmayanların ortalamasının 3.82 olduğunu tespit etmiştir. Özellikle anne ve babaların yukarıdaki araştırma sonuçlarını iyi değerlendirmesini ümit ediyoruz, zira sosyal medya ile daha okulun ilk gününden vakit geçiren öğrencilerin hem okula alışmaları zorlaşacak hem de derslere kendini verebilmeleri güçleşecektir. Demiyoruz ki tamamen sosyal medyadan uzak olalım bu mümkün değil elbette ama her şeyde olduğu gibi burada da yani iletişim de denge gerekiyor…

Kaynak:
http://www.netpano.com/Makale/?Makale=1516

ALLAH TEÂLÂ'NIN SEVMEDİĞİ İNSANLAR

Bütün insanları yaratan, yaşatan ve dünyada onlara nimet veren Allah Teâlâ'dır Bu açıdan insanların iman edenleri ile inkâr edenleri, itaat edenleri ile isyan edenleri arasında fark yoktur. Allah Teâlâ'nın bir kulu sevmemesi, dünyada ona nimet vermemesi anlamına gelmez. Allah Teâlâ'nın bir insanı sevmemesi, ona kızması ve lanet etmesi; onun inanç, söz, fiil veya davranışlarından razı olmaması ve dünyada rahmet nazarından uzak tutması, âhirette ona nimet vermemesi ve yok sayması demektir.

Allah Teâlâ, sevmediği, razı olmadığı, hoşlanmadığı, kızdığı, merhamet etmediği (lanet ettiği)ve hüsrana uğrayan insanları Kur'ân-ı Kerim'de bildirmiştir. Zahiren tespit edebildiklerimiz şu insanlardır.

1 Allah Teâlâ, Kâfirleri Sevmez

فَاِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

"Allah kendisinden gelen gerçekleri inkâr eden kâfirleri sevmez." [58]

"Kâfir", Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin, Allah Teâlâ'dan alıp haber verdiği ve bize tevâtüren ulaşan haberlerin ve âyetlerin tamamını veya her hangi birini doğrulamayan veya beğenmeyen veya küçümseyen veya şüphe eden veya kalbi ile inanmayan veya iman ve ibadetinde Allah Teâlâ'ya ortak koşan kimseye denir. Kâfir kavramına müşrik (Allah'a ortak koşan) ve münafık (ikiyüzlü) kimse dâhildir.

2 Allah Teâlâ, Zalimleri Sevmez

وَاللهُ لاَ يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

"Allah, varlık sebebine aykırı davrananları sevmez"

Arap dilinde "zulüm" "bir şeyi kendine özgü yerinden başka bir yere koymak.(Cevherî, V, 1977) noksan yapmak. (İbn Manzur, XIII, 373) ve doğru yoldan sapmak, meyletmek ve sınırı aşmak anlamına gelen "zulüm" kavramı; Kur'an'da daha **çok küfür, şirk, nifak, fısk (itaatsizlik) ve isyan** anlamında kullanılmıştır. İlâhî iradeye uymayan her inanç, söz, fiil ve davranış zulümdür. İnsan öldürmek, insana haksızlık ve hakları ihlal etmek zulüm olduğu gibi Allah Teâlâ'ya ortak koşmak, namaz kılmamak ve oruç tutmamak gibi Allah Teâlâ'ya karşı görevleri terk etmek de zulümdür. Allah Teâlâ zulmü haram kılmıştır Ebu Zer (radiyallâhü anh), Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Rabbinden şu rivayeti yaptığını bildirmiştir:

يَا عِبَادِي إنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلى نَفْسِي، وَجَعلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّماً، فَتَظَالَمُوا.

"Ey kullarım! Ben nefsime zulmü haram ettim, onu sizin aranızda da haram kıldım. Öyleyse birbirinize zulmetmeyin." [59]

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem,

أَتَّقُوا الظُّلْمَ، فإنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ،

"Zulümden sakınınız Çünkü zulüm, kıyamet gününde karanlıklardır" [60]

3 Allah Teâlâ, Hainleri Sevmez

اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْخَائِنِينَ

[58] Âl-i İmrân 32
[59] Müslim, Birr 55, (2577); Tirmizî, Kıyamet 49, (2497).]
[60] Müslim, Birr, 56 III, 1996

“Allah Teâlâ, asla hainleri sevmez” [61]

“Hakkını eksik vermek, sözünde durmamak, emaneti yerine getirmemek (İbn Manzur, XIII, 144) anlamındaki “hıyanet” kökünden gelen “hain”; Allah Teâlâ’ya ve insanlara verdiği sözünde durmayan, yaptığı sözleşmelere uymayan, maddi ve ma’nevi emanetlere riâyet etmeyen ve kendisine tevdi edilen görevleri ifa etmeyen kimseye denir.

Kur’an’da günah işleyen,

يَآَيُّهَا الَّذِينَ اَمَنُوا لاَ تَخُونُوا اللهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا اَمَانَاتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“O halde ey iman edenler! Allah Teâlâ’ya ve elçiye karşı hainlik etmeyin. Bilip dururken kendi emanetlerinize, hainlik eder misiniz?” [62]

Zina eden,

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ اَنِّى لَمْ اَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللهَ لاَ يَهْدِى كَيْدَ الْخَائِنِينَ

“Elçi gelipte kadınların itirafını anlatınca, Yûsuf şöyle dedi: “Onların bu itiraflarına lüzum görmem; benim vezirin yokluğunda kendisine hainlik etmediğimi ve Allah’ın hainlerin hile ve tuzaklarını başarıya ulaştırmayacağını, vezirin de bilmesi içindir” [63]

Sözleşmeleri bozan

وَلاَ تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ اَنْفُسَهُمْ اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّاناً اَثِيمًا

“Kendi kişiliklerine ihanet edenleri savunma. Çünkü Allah kendilerine ihanet edenleri ve günahlarında inat edenleri sevmez.” [64]

Ve emanetlere riayet etmeyen

اِنَّا اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا اَرَيكَ اللهُ وَلاَ تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا

“Allah’ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye bu kitabı gerçekleri içeren bir kitap olarak indirdik. Sakın hainlerin savunucusu olma” [65] kimseler “hainlikle” suçlanmıştır.

4 Allah Teâlâ, Haddi Aşanları sevmez

وَقَاتِلُوا فِى سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلاَ تَعْتَدُوا اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

“Size karşı savaş açanlara Allah yolunda siz de savaşın, ancak aşırı gitmeyin; doğrusu Allah aşırı gidenleri sevmez.” [66]

“Mu’tedî”; ilâhî sınırlara, Allah’ın ve insanların hakları na tecavüz eden, haksızlık yapan, yasak ve günah söz ve fiilleri işleyen, zâlim ve fâcir (hak yoldan çıkmış) insanlara denir [67]

5 Allah Teâlâ, Müsrifleri Sevmez

يَابَنِى اَدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلاَ تُسْرِفُوا اِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

“Ey Âdemoğulları! Allah Teâlâ’ya kulluk olsun diye, yapıp ettiğiniz her işte, kendinize çeki düzen verin, yiyip için, fakat saçıp savurmayın; çünkü Allah savurganları sevmez.” [68]

---

[61] Enfâl 58
[62] Enfâl 27
[63] Yûsuf 52
[64] Nisa 107
[65] Nisa 105
[66] Bakara 190
[67] Cevheri, VI, 2419; İbn Manzur, XV, 32-34, Taberî, V, 7/122

"Müsrif"; haddi aşan, hatalı davranan, aşırı giden, sözünü, gücünü, zamanını, malını ve mülkünü boş yere ve haram yerlere harcayan, yerli yerinde kullanmayan, saçıp savuran, ölçülü hareket etmeyen kimseye denir Şirk, küfür, zina ve insan öldürme gibi bütün günah fiiller israftır. [69]

6 Allah Teâlâ, Müstekbirleri (kibir sahibi, büyüklenenleri) Sevmez

لاَ جَرَمَ اَنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ اِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ

"Hiç şüphesiz Allah, onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da tastamam bilmektedir. Kesin olan şu ki O, kendini büyüklük tutkusuna kaptıranları sevmez" [70]

"Müstekbir"; kibir sahibi, büyüklenen, kendisini ulu gösteren gören kimseye denir Bu davranış, kişiyi iman ve ibadetten, Allah ve Peygambere itaatten alıkoyar. İnsanları küçük görmesine ve dolayısıyla insan haklarına saygısızlığa sebep olur. Böyle bir davranışı Allah elbette sevmez

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem,

لاَيَدْخُلُ الجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ كِبْرٍ

"Kalbinde zerre kadar kibir olan insan (cezasını çekmeden) cennete giremez" [71] buyurmuş ve

اَلْكِبْرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَ غَمْطُ النّاسِ

"Kibri, hakkı kabul etmemek ve insanları hakir görmek" şeklinde tarif etmiştir. [72]

7 Allah Teâlâ, Kendini Beğenen ve Övünen Kimseleri Sevmez

اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالاً فَخُورًا

"…….Doğrusu Allah, kendini beğenen ve böbürleneni sevmez." [73]

Âyette geçen "muhtâl", mütekebbir, kibirli; "fahûr" ise çok övünen kimse demektir Büyüklük, Allah Teâlâ'ya mahsustur Kibir, Allah Teâlâ'ya iman ve ibadetten yüz çevirmek, hakkı kabul etmemek ve insanlardan yüz çevirmektir

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem;

يَدْخُلُ النّارَ أحَدٌ في قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إيمَانٍ، وَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أحَدٌ في قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ كِبْرٍ

"Kalbinde hardal tanesi kadar iman bulunan bir kimse cehenneme girmez. Kalbinde hardal tanesi kadar kibir bulunan kimse de cennete girmez." [74]

وَ لاَ تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَ لاَ تَمْشِ فِى اْلاَرْضِ مَرَحًا اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

Yüce Allah, "Kibirlenerek halka surat asma ve yeryüzünde çalımlı ça-lımlı yürüme. Şüphe yok ki Allah, kibirlenip övünenlerin hiçbirini sevmez." [75] Buyurmuştur.

8 Allah Teâlâ, Şımaranları Sevmez

قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لاَ تَفْرَحْ اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ الْفَرِحِينَ

---

[68] A'raf 31
[69] A'raf 31
[70] Nahl 23
[71] Ebu Dâvud, Libas, 29, IV, 351-352
[72] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 15/24.
[73] Nisa 36
[74] Müslim, İman 147; Ebu Davud, Edeb 29, (4091); Tirmizî, Birr 61, (1999).]
[75] Lokman 18

“Toplumu ona demişti ki, servetinden dolayı böyle şımarma, Allah şımarıkları sevmez!” [76]

“Ferih”; nimete nankörlük ederek azan, şükretmeyen, serveti ile böbürlenen, kibir, gurur, sevinme ve övünmede sınırı aşan kimseye denir “Ferih”; “batar”, “eşir” ve “merah” kelimeleri eş anlamdadır. [77]

9 Allah Teâlâ, Fesadı ve Müfsitleri Sevmez

وَاِذَا تَوَلَّى سَعَى فِى اْلاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللهُ لاَ يُحِبُّ الْفَسَادَ

“Bu gibileri, işbaşına geçti mi, yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya, ekonomik ve sosyal düzeni bozmaya çalışırlar. Ama Allah bozgunculuğu sevmez.” [78]

“Sulh” ve “salah”’ın zıddı olan “fesad”; bir şeyin az veya çok ölçülü olmaktan (itidal) ve doğruluktan (istikamet) çıkmasına denir. [79] Yeryüzünde ilâhî iradeye uygun olan düzenin, doğanın, çevrenin, toplum huzurunun, din, mal, can, akıl ve namus güvenliğinin, insan haklarının ve özgürlüklerinin, ahlâkın, çalışma düzeninin, ticaretin, birlikteliğin ve toplum barışının bozulması “fesad”, bunları bozanlar ise “müfsid”tir Allah, Kur’an’da; “yer yüzünde fesat çıkarılmamasını” [80] istemekte ve fesat çıkaranları sevmediğini bildirmektedir.

10 Allah Teâlâ, Çok Günah İşleyenleri (Esîm) Sevmez

اِنَّ اللهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ اَمَنُوا اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ

“Allah inananları bütün kötülüklere karşı savunup koruyacaktır. Çünkü Allah, hangi türden olursa olsun, hainliği sanat edinip, nankörlüğü benimseyen hiç kimseyi asla sevmez.” [81]

“İsm”; insanı sevap ve hayırlı şeylerden alıkoyan fiillere denir. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem, “Günahı (ismi); (işlendiği zaman) göğsüne darlık veren ve insanların öğrenmesini istemediğin şeydir” diye tarif etmiştir. [82]

Allah Teâlâ ve Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin yapılmasını veya kaçınılmasını zorunlu kıldığı emir ve yasaklarına uymayan her türlü inanç, söz, fiil ve davranışlar günahtır. Nefis sahibi olması sebebiyle her insanın az-çok günahı vardır Önemli olan hiç günah işlememek değil, günahta ısrar etmemek ve bütünüyle günah bataklığına dalmamaktır. Allah, günah bataklığına dalmış insanları sevmez.

11 Allah Teâlâ, Kötü Sözlerin Açıkça Söylenmesini Sevmez

لاَ يُحِبُّ اللهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلاَّ مَنْ ظُلِمَ وَكَانَ اللهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

“Allah, kendisine haksızlık edilen kişi dışında, hiç kimseden açıkça kötü söz söylemesini sevmez. Zulme uğrayan kimse feryad edip, zalimin kötülüğünü söyleyip, ona beddua edebilir. Şüphesiz Allah, mazlumun âhını işiten ve olup biten herşeyi bilendir.” [83]

Ayette geçen “kötü söz”; şirk, küfür, yalan, gıybet, hakaret, edep ve ahlâk dışı, Allah ve Peygamberin razı olmadığı sözlerdir. Allah, kötü fiilleri işlemek şöyle dursun kötülüğün söz olarak söylenmesini bile sevmez. Ancak zulme/haksızlığa uğrayan kimse feryad edebilir. Zalim aleyhine bağıra çağıra beddua

---

[76] Kasas 76
[77] İbn Manzur, II, 541)161 162
[78] Bakara 205
[79] Bakara 205
[80] 2/11, 60, 7/74, 85, 26/183
[81] Hac 38
[82] Müslim, Birr, 14-15, III, 1979; Ahmed, IV, 182, Tirmizî, Zühd, 52, IV, 597
[83] Nisa 148

edebilir. Yetkili mercilere şikâyette bulunabilir Zalimin kötülüklerini anlatabilir. Kötü sözlerine -inkâr olan sözler hariç- misli ile karşılık verebilir Allah, mazlumun feryadını dinler ve halini bilir.

12 Allah Teâlâ, Nankörleri Sevmez

يَمْحَقُ اللهُ الرِّبوَا وَيُرْبِى الصَّدَقَاتِ وَاللهُ لاَ يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ,

“Allah Teâlâ faizli kazançları bereketten mahrum eder, ama karşılıksız yardımlar olan, sadakaları kat kat artırarak bereketlendirir. Allah kendisinden gelen gerçekleri örtbas edenleri ve günahkarların hiçbirini sevmez." [84]

اِنَّ اللهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ اَمَنُوا اِنَّ اللهَ لاَ يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ

"…Şüphesiz Allah hâinleri ve nankörleri sevmez" [85]

Kur'an'da "kefûr" ve "keffâr" olarak ifâde edilen "nankörler" iman ve ibâdet etmeyen, salih ameller işlemeyen, Allah Teâlâ’ya ortak koşan, Allah'ı, peygamber ve kitabını inkâr eden, haram ve günahlara dalan, dinî görevlerini terk eden, kâfir, münafık, müşrik ve Fasık insanlara denir.

13- Allah Teâlâ, fuhşu (her türlü çirkin söz, fiil ve davranışları ve fuhuş sahiplerini)Sevmez.

وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

“Çirkin olan kötü görünen şeylerle, haksızlığı ve taşkınlığı yasaklıyor ve size böylece düşünesiniz diye öğüt veriyor.” [86]

Allah Teâlâ, fuhşu (her türlü çirkin söz, fiil ve davranışları ve fuhuş sahiplerini) ve tefahhuşu (bir şeyi kötülemeyi ve çirkin görmeyi, sokaklarda yüksek sesle konuşmayı (ve böyle davrananları) bağırıp çağırmayı sevmez.

Toplumda edepsizliğin yayılmasını isteyenlere dünya ve âhirette acıklı bir azap olduğu bildirilmiştir:

اِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ اَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِى الَّذِينَ اَمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ فِى الدُّنْيَا وَالاَخِرَةِ وَاللهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ

“İman edenler arasında edepsizliğin (fâhışe) yayılması nı isteyenler için dünyada da âhirette de acıtıcı bir azap vardır” [87]

Bağırıp çağırma da Kur’an’da yasaklanmıştır:

وَاقْصِدْ فِى مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ اِنَّ اَنْكَرَ الاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ

“Sesini kıs (bağırıp çağırma) Çünkü seslerin en çirkini eşeklerin sesidir” [88]

Kaynak:

http://www.islamdahayat.com/ramazan/sevmedigi_insanlar.html#_ftn24

[84] Bakara 276
[85] Hac 38
[86] Nahl 90
[87] Nur 19
[88] Lokman 19

YAHUDİLERE AİT BİR TALMUD'U İSLÂM'A AİT BİR YORUMMUŞ GİBİ SUNANLARA YAZIKLAR OLSUN.

İnternette sörf yaparken "İslam Felsefesi Mantığı Nedir?" başlığını atarak sanki dinimize karşı bir hassasiyet ifadesi babından hakaret eden zavallıları tesadüfen okurken bu yazıların asıl kaynağının "Zakir Çelik-12:39:56 @ 18-12-2007 Yahudi Talmudu" başlığı altında yazılmış bir fıkra olduğunu görünce uyarı babından yazmak üzerimize borç oldu.

2012 yılında bazı münevver (?) ler yanlış şekilde bu hikayeyi topluma servis etmişler ve yanlış yönlendirmişlerdir. Bu kişiler aldıkları, buldukları ve sayfalarına pasteledikleri bilginin asıl kaynağına biraz dikkat etselerdi ne güzel olurdu, diyebiliyorum.

Bu konuda sadece şu söz söylenir. Bizler mukallitten öteye gidemeyiz. Hazırcıyız.

Hulasa şu anki araştırmalarıma göre "İki hırsız" hikayesinin ana menbaı bu sitedir.

Hepinize geçmiş olsun. (Not: Kitap araştırması yapacağım, bir şeyler bulursam daha sonra ilave yapabiliriz.)

http://www.bizkackisiyiz.com/yazi.php?yazi_id=26019

YAHUDİ TALMUDU

Zakir Çelik
12:39:56 @ 18-12-2007
1031 Defa Okundu

Genç bir adam ünlü bir rabiyi (hahamı) ziyaret ederek Talmud öğrenme arzusunu dile getirir. Rabi sorar:

- Aramice biliyor musun?

- Hayır.

- İbaranice?

- Hayır.

- Tora öğrendiniz mi?

- Hayır, ama endişelenmeyin. Columbia Üniversitesi'nde felsefe okudum, Harvard'ta Sokrates mantığı üzerine doktora yaptım. Şimdi biraz Talmud öğrenerek eğitimimi tamamlamak istiyorum.

Rabi, delikanlıya Talmud öğrenmeye hazır olduğunu düşünmediğini söyler.

- Ancak, dilerseniz mantık konusunda sizi sınayabilirim. Sınavı geçerseniz size Talmud öğretirim.

Rabi iki parmağını kaldırır.

- İki hırsız bacadan süzülerek bir eve girer. İçeri vardıklarında birinin yüzü temiz diğerininki kirlidir. Hangisi yüzünü siler?

- Yüzü kirli olan.

- Yanlış. Şu basit mantığa bakın: Yüzü kirli olan, temiz olanı görür ve kendi yüzünün de temiz olduğunu düşünür. Yüzü temiz olan ise, kirli olanı görür ve kendi yüzünün de kirli olduğunu düşünür. Dolayısıyla silinen, yüzü temiz olandır.

- Çok akıllıca. Beni bir daha sınayın.

Rabi aynı soruyu tekrarlar.

- Yüzü temiz olanın yüzünü sildiğini belirledik zaten.

- Yine yanlış. İkisi de yüzünü yıkar. Şu basit mantığa bakın: Yüzü kirli olan, temiz olanı görür ve kendi yüzünün de temiz olduğunu sanır. Yüzü temiz olan, kirli olanı görür ve kendi yüzünün de kirli olduğunu sanır. Kirli yüzlü adam temiz olanın yüzünü sildiğini görünce o da yüzünü siler.

- Bunu düşünmemiştim. Beni bir daha sınayın.

Rabi aynı soruyu tekrar sorar.

- İkisi de yüzünü siler.

- Yine yanlış. Hiçbiri yüzünü silmez. Şu basit mantığa bakın: Yüzü kirli olan, temiz olana bakar ve kendi yüzünün de temiz olduğunu sanır. Yüzü temiz olan ise arkadaşının kirli yüzünü görür ve kendi yüzünün de kirli olduğunu sanır. Ancak, yüzü temiz olan, yüzü kirli olanın yüzünü silmediğini görünce o da yüzünü silmez. Dolayısıyla, hiçbiri yüzünü silmez.

Genç adam umutsuzdur.

- Ben Talmud öğrenecek niteliklere sahibim. Lütfen beni bir kez daha sınayın.

Rabi aynı sorusunu sorar

- Hiçbiri yüzünü silmez.

- Yanlış. Sokrates mantığının Talmud öğrenmek için neden yetersiz olduğunu artık anlıyor musunuz? Aynı bacadan giren iki adamın, birinin yüzü temiz, diğerinin yüzü kirli olur mu?

Genç adam sabırsızlanır ve rabiye meydan okur.

- Bir dakika! Aynı soru için bana üç tane çelişen yanıt verdiniz. Bu imkansızdır!

- Hayır oğlum. Bu Talmud'dur.

[Talmud (İbranice: תלמוד), Yahudi medeni kanunu, tören kuralları ve efsanelerini kapsayan dini metinlerdir. İbranice lamad (öğrenmek) kökünden gelir. Mişna ve Gemara bölümlerinden müteşekkildir. Talmud'un iki versiyonu vardır: 5. yy'a ait olduğu kabul edilen ancak daha eski dökümanları da içeren Babil Talmudu ve daha eski olan Filistin ve Yeruşalayim (Kudüs) Talmudu.]

Olaylar ve olgularda mantıksal disiplinlerle tek bir vargıya veya sonuca ulaşmak yerine, olası bütün sonuçların ayrıntılı biçimde ortaya konulması gerekiyor sanırım.

İran Şahlığı 1978 yılında TUDEH (İran Komünist Partisi) ve Humeyni işbirliği soncunda yıkılmış ve İran ABD'nin kontrolünden çıkmıştı.

Nikaragua'daki ABD destekli Somoza diktatörlüğünün 1979'da Sandinist Devrim ile yıkılması sonucunda, Nikaragua da ABD kontrol ve denetiminin dışına çıkmıştı. Aynı yıl Türkiye'de PKK kurulmuştu. Sovyetler Birliği, dinci muhalefete karşı, Sovyet yanlısı Babrak Karmal hükümetini desteklemek için Afganistan'ı işgal etmişti.

1980'de başlayan İran-Irak savaşı ise, tarihsel ve mekansal olarak bu olay ve olgularla ilgisizmiş, birbirinden bağımsızmış, aralarında nedensellik (illiyet) bağı bulunmuyormuş gibi görünüyordu.

1980 ve 1988 yılları arasında yapılmış olan bu savaşta, yaklaşık bir milyon kişi ölmüş, 150 milyar Amerikan Doları maddi hasar ve her iki ülkede de ağır yıkımlar meydana gelmişti. Irak'ın zaferleri ile başlayan savaş, İran'ın direnmesiyle yıpratma savaşına dönüşmüş ve galibi olmadan sonuçlanmıştı.

Oysa ki, bu olay ve olguları birbirleriyle diyalektik biçimde ilişkilendiren bir akıl olduğu bakın nasıl ortaya çıkıyor:

İran-Irak savaşı Humeyni'ye TUDEH'i tasfiye etmesi için gerekçeler ve uygun koşullar sunuyor. TUDEH'in tasfiyesinden sonra Humeyni en büyük şeytan ilan ettiği ABD'den gizlice silah alıyor. (Çünkü, İran Ordusunun silah donanımı ABD menşeli) Sovyet silahlarıyla donanımlı Irak Ordusuna karşı savaşmak için İran'ın ödemiş olduğu paralar yine gizlice Nikaragua'nın komşusu Honduras'ta oluşturulan Kontralar'a (ABD'nin deyimiyle Özgürlük Savaşçıları) aktarılıyor. ABD tarafından kullanılan Kontralar Nikaragua'daki Sandinist iktidara karşı savaşıyorlar ve yıllar süren savaş sonucunda yıpratılan Sandinistler iktidarı kaybetmişti.

İran-Irak Savaşının olası sonuçları neler olmuştu:

TUDEH üyeleri uyuşturucu ticareti ve ihanet gibi fiillerle kolayca suçlanarak, şeriat mahkemelerinde sözde yargılanarak mahkum olmuşlar vinçlerle meydanlarda asılmak suretiyle acımasızca, vahşice öldürülerek ortadan kaldırılmıştı ki böylece İran mutlak olarak Şii molla iktidarının eline geçmişti. Şii İran tehdidi, Sunni Arapları İsrail'e ve ABD'ye daha yakınlaştırmıştı.

Sovyet silahları kullanan Irak, İran karşısında Batı'dan da silah almaya başlamış ve savaşı finanse etmek için Suudi Arabistan ve Kuveyt'e borçlanmıştı.

Irak'taki Kürt kabileler İran'a yardım ettikleri gerekçesiyle Irak Ordusunun hışmına uğramış. Saddam yönetimi kendi Kürtlerine karşı PKK'nın barınması için serbestlik sağlamış. PKK, 1984 yılında Şırnak baskınıyla Türkiye karşıtı eylemlerini ilan etmiş. T. Özal, PKK için 'üç beş çapulcu' demiş idi.

Savaş sonucunda İran-ırak sınırında bir taşın dahi yeri değişmemişti.

Nikaragua'da iktidarın Amerikan yanlılarına geçmesinin ardından ve Irak yeterince borçlandırıldıktan sonra bu 'komedi savaş' sona ermişti.

Suudi Arabistan ve Kuveyt'e borçlarını ödeyemeyen Saddam yönetimi silahlanmakla suçlanıyordu; Saddam'ın borçlu olduğu iki devlet ne yeni borç veriyor, ne borçların vadesini uzatıyor; ne de Irak'ın OPEC' teki petrol kotasını arttırmasına izin veriyorlardı.
Çaresiz kalan Saddam borç baskısı altında ve borçlarını ödeyebilmek için, ABD-Kuveyt ikili savunma anlaşmalarını bile bile, Kuveyt petrol kuyuları üzerinde hak iddia etmeye başladı; ABD ise bu durumda tarafsızlığını koruyacağı yönünde Irak'ı cesaretlendiren açıklamalar yapıyordu. (Sovyetler Birliği 'glasnost ve presteroka' sürecinde Afganistan'dan çekilmiş, Bin Ladin'li, El Kaideli Mücahit hareketi kısa sürede Kabil'de iktidarı ele geçirmişti.)

1991 yılı Ağustos'unda Irak Ordusu, Kuveyt'e girmişti; Londra'daki bir gösteride göstericilerin taşıdığı bir pankartta 'Kuveyt El-Sabbah ailesinindir.' yazıyordu. 1992 Mart'ında ABD Ordusu Irak üzerinde egemenlik kurdu ve Irak dünyadan siyasal ve ekonomsal olarak izole edilirken, 32'nci paralelin üzerinde, Türkiye'de üslenmiş olan 'Çekiç Güç' korumasındaki bölgede Kürt aşiretlerin federasyon yönetimi oluşturulmuştu.

Afganistan'da mücahit gruplar ve aşiretler arasında sürtüşmeler devam ederken, Sovyet işgali yıllarında ölen mücahitlerin çocuklarının sınırdaki Pakistan bölgesinde kurulan kamplarda yetiştirilen çocuklardan oluşturulan Taliban, ABD'li petrol şirketi AMACCO'nunu mali desteği ile Afganistan'da iktidarı ele geçirmişti. (AMOCCO'nun amacı Hazar petrollerin Hint Okyanusuna ve ordan da Pasifik'e akıtmak idi sanırım.)

1996 yılında Refah-yol iktidarıyla Türkiye tarikatların iktidarını görmüş ve 28 Şubat hareketiyle Erbakan iktidardan uzaklaştırılmıştı.

Ölümü görmüş, sıtmaya razı olmuştuk.

Ülke ekonomisi MAİ (Çok Taraflı Yatırım Anlaşması) ile hırpalanmıştı. Yine MAİ'nin en önemli hükmü olan Uluslar arası Tahkim Kurulu'nun önünü açan Anayasa değişikliği yapılmakla yargısal egemenliğimizden vazgeçilmişti. Nihayet, Devlet'in yapısında niteliksel dönüşümlerin önemli merhalesi olan 1999 Stand-by Anlaşması imzalanmıştı.

PKK terör örgütü 1998'de göreli olarak etkisizleştirilmiş ve aynı zamanda Türkiye'yi de kısmi başarılı gösterecek şekilde Öcalan teslim edilmişti. PKK terörü hız kesmiş, Türkiye Cumhuriyeti Devleti olayı soğumaya bırakmıştı. Güneydoğuda PKK terörü ile keskinleşen saflar gevşemiş ve böylece Barzaniciliğin yeşereceği toplumsal zemin oluşturulmuştu. Türkiye'deki Kürt aşiretlerle Irak'taki Kürt aşiretler arasında ilişkiler geliştirilmişti. (Irak'taki Kürt okullara öğrenci gönderilmesi, ticari ve mali ilişkiler gibi.)

2001 yılında El Kaideli Bin Laden, , ömrünü tamamlamak üzere olduğu için kısmen boşaltılmış ve tamamen boşaltıldıktan sonra yıkılması planlanan ABD'deki ikiz kulelere saldırmış ve üçbin civarında ABD vatandaşının ölümüne sebep olmuştu ve böylece ABD uluslar arası bir destek ve ittifakla El Kaide'yi ortadan kaldırmak için Afganistan'da taş üstünde taş bırakmamış; ama El Kaide Irak'ta ortaya çıkmıştı! (Bu durum, ABD'nin İkinci Dünya Savaşına girmesinin gerekçesi olan, Aralık 1941`de Havai Adaları`ndaki Pearl Harbour (Pörl Harbur) Limanı `nda bulunan Amerikan donanmasına Japonya'nın yaptığı baskını anımsatmıyor mu?)

2002 yılında kuruluşundan kısa bir süre sonra AKP, ABD ve AB desteğiyle, Türkiye'de iktidara geliyor. 2003 te ABD, Irak'ı işgal ediyor. Irak ABD hükümranlığına giriyor. Aynı yıllarda PKK eylemleri yükselmeye başlıyor.

AKP Hükümetleri ulus devlet ve ulus toplum yapılarını aşındırmış ve bürokrasi Nakşibendi Tarikat'ının çeşitli cemaatleri tarafında ele geçirilmiş durumda değil mi?

Molla Mustafa Barzani (Mesut Barzani'nin babası) Nakşibendi değil mi?

Emperyalizm, bölgede Nakşibendi Tarikatıyla anlaşmış olabilir mi? 18 Aralık 2007

Not: El Kaide'li Bin Ladin ve Suudiler Vehabilik Mezhebindendir. Bu mezhep 18. asırda İngilizlerce kurulmuş ve İngiliz amaçlarına hizmet etmiş olduğu tarihsel süreçlerden anlaşılmaktadır.

Sandinistaların lideri Ortega son seçimlerde Nikaragua Devlet Başkanlığına seçilmiştir.

Kaynak:

http://www.bizkackisiyiz.com/yazi.php?yazi_id=26019

GOOGLE VE CIA HANGİ FİRMAYA MİLYONLARCA DOLAR YATIRIR?= Recorded Future

İnternette veri madenciliği çalışmaları ile olayların ne zaman ve nerede gerçekleşeceğini tahmin edebilen Recorded Future (Kaydedilen Gelecek) gibi şirketlerin kullandıkları teknoloji, yeryüzünü tamamen kontrol altına alacak ve insanı buradan söküp atabilecek bir güç mü?

SANTİAGO ZABALA
13 Ekim 2012 Cumartesi

Filozofların genellikle teknolojik yenilikleri yorumlamakta geç kaldığı ya da tam tersine erken davrandığı söylenir. Eğer erken yorum yapmışlarsa, yorumları kehanet gibi görünür. Geç kalmalarının nedeni ise genellikle yenilikleri dikkatle incelemeyip analiz etmeyi tercih etmeleridir ve bu tür keşifleri öngördüklerinde, bu durum dünyanın izlediği yola dair duydukları ahlaki bir endişeden kaynaklanır.

Diğer bir deyişle, filozofların öngörüleri, yazılım firmalarının internetten bilgi tarayarak ve bu sayede, bizim özgürlüğümüzü bir çerçeveye oturtarak geleceği tahmin etmesi ile aynı şey değildir. Aksine, filozofların kavrayışları yeniliklerin yaşamımız üzerindeki varoluşsal sonuçları üzerinedir.

Teknolojik yeniliklerin varoluşsal koşulları biçimlendirmesi, muhtemelen Martin Heidegger'ın en büyük endişelerinden biridir. Kendisinin dediği gibi, "Olağanüstü durum eksikliği, tek olağanüstü durumdur." Bu durumda, insan, tamamen kontrolden çıkmış bir teknolojik güçle **"sınırlandırılmış"** ("*Ge-stell*") yeryüzünden tamamen "sökülmüş" olurdu.

Oysa CIA ve Google'ın hizmetine milyon dolarlar yatırmasından sonra, Wired dergisi *MIT Technology Review ve diğer medya kuruluşları* tarafından övgüyle bahsedilen yazılım firması Recorded Future (Kaydedilen Gelecek), müşterilerine tam da buna benzer bir hizmet sunuyor: gelecekte oluşacak olağanüstü durumların önceden hesaplanabildiği bir dünya. Fakat bu yeni kuruluş nasıl işliyor? Alman filozof, böyle bir hizmetin verilmesinden ötürü neden endişelenirdi?

Recorded Future

Recorded Future, Gothenburg merkezli ve Londra'da, Boston'da Arlington'da ve New York'ta da ofisleri bulunan bir şirket. Bilgisayar uzmanları, istatistikçiler ve dilbilim uzmanlarından oluşan ve geleceği "hesaplayan" 20 kişilik bir ekibe sahipler. Yahoo, Google ve Bing gibi arama motorları, diğer web sayfalarına ulaşmak ve onları sıralamak için linkleri (bağlantıları) kullanırken, Recorded Future, blog, web siteleri ve twitler gibi binlerce ulaşılabilir bilgi kaynağını kullanıyor ve gelecek olaylar ile ilgili insanlar, faaliyetler ve kurumlar arasında ilişkileri gösteren "görünmez linkleri" bulabilmek için (gerçek zamanlı) bu bilgi kaynaklarını tarayarak, araştırmayı daha derine götürüyor.

Pek ilgili olmasa da, bu tarama, gelecek haftanın hava durumunu tahmin etmek için diğer hava istasyonlarının araştırılması işlemi gibi düşünülebilir. Bu firmanın birkaç saat içinde analiz etme ve ilişki kurma yeteneğine ve sahip olduğu verilerin miktarına baktığımızda, firmanın, genel tüketicinin kullandığı internetten daha iyi verilere ulaşım hakkı olduğu çok açık.

Yarın havanın yağmurlu olup olmayacağının tahmin edebileceğimiz bilgiler, hava durumu ile ilgili sitelerin sayısı ile sınırlı, fakat Orta Doğu'da yaklaşan ABD karşıtı gösterileri, siyasi, ekonomik ve askeri yönleriyle işleyen sonsuz sayıda internet sitesi mevcuttur.

Olası gösteriler ile ilgili kişiler (Beşar Esad), yerler (Suriye) ve faaliyetler (askeri müdahale) ile ilgili veri madenciliğinden sonra, Recorded Future algoritmalar kullanarak gösterinin nerede ve ne zaman olacağını tahmin etmeye çalışıyor.

Olması beklenen bir gösterinin, sadece Ortadoğu ile değil, Güney Amerika ve Kuzey Afrika ile de bağlantılı şekilde, firmanın güçlü arama motorları ile takibinin yapılışını gösteren bir örnek video

firmanın internet sitesinde mevcut. Google ve CIA'in bu firmaya milyonlarca dolar yatırımda bulunması, yukarıda bahsedilen örnekte olduğu gibi bu yöntemin belirli çıkarları korumak için kullanılacağının göstergesi.

Recorded Future'ın farklı ücret seviyeleri de, büyük ihtimalle müşterilerinin satın almayı umduğu verilerin kalitesi ve miktarına göre belirleniyor. Bu kıstasa ek olarak, en güçlü ve en zengin insanlara benzer hizmetler sunan firmalar da ücreti etkileyen faktörlerden.

Olağanüstü durum eksikliği

Felsefe gözüyle bakıldığında, tüm bunların sahip olduğu en ilginç özellik, gösterilerin tahmin edilebilir olması değil, teknolojinin insanı dünyadan silmesi ve söküp koparması. Bu, insan varlığına, insan kontrolünün çok ötesinde bir güç veriyor. Güvenli, rahat ve hesaplanabilen koşullar, bizim yarar sağlayamayacağımız, hatta içinde kurbanlar olarak bulunacağımız fonksiyonel ve rasyonel bir toplumun yaratılmasına izin veriyor.

Bu varoluşsal ikilem, webde halihazırda bulunan verilerin, kıtlığı ve hastalıkları engellemek gibi faydalı bir şekilde düzenlenmesi için kullanılabilmesinden ileri gelmiyor. Daha çok özel bir firmanın, her şeyi, yani insan eliyle yaratılacak her şeyi bilmesinden kaynaklanıyor.

Biz, sadece Recorded Future müşterilerinin çıkarları çerçevesinde, özgürce yaşanabilecek bir çağa girmiş bulunmaktayız. Fakat **"olağanüstü durum eksikliğini"** tam anlamıyla gözler önüne seren bir varoluş biçimi nasıl özgür olabilir?

Heidegger'in açıkladığı gibi, **"olağanüstü durumlar"** bir şeyler düzgün çalışmadığı zaman ortaya çıkmaz. "**Her şey işlediğinde… ve her şeyi daha da fazla işlemeye sevk ettiğinde",** olağanüstü durumlar ortaya çıkar. Bu mantık çerçevesinde, ödeme gücüne sahip olanların çıkarları açısında kritik öneme haiz bir durum ortaya çıktığında, Recorded Future, müşterisini önceden uyaracak ve onlar da, önceki durumlarını koruyabilmek için tedbirler alacaklar.

Özetle, Heidegger, 50 yıl önce dünyanın "olağanüstü durum" eksikliğinden endişe ederken, Recorded Future (ve onun gibi firmalar) tarafından kullanılan gelecekten kaçınmayı ve dünyayı değiştirmeyi amaçlayan teknolojilerin ortaya çıkışını kastediyormuş.

İngilizceden çeviren Arif Özden.
Yazının orijinali için

http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2012/10/2012102105523661935.html

* Zabala, Barcelona Üniversitesi'nde Felsefe ICREA Profesörü. Hepsi Columbia University Press'ten yayınlanmış kitapları: The Hermeneutic Nature of Analytic Philosophy (2008), The Remains of Being (2009) ve Hermeneutic Communism (2011, G. Vattimo ile birlikte).

Kaynak:

http://www.agos.com.tr/haber.php?seo=google-ve-cia-hangi-firmaya-milyonlarca-dolar-yatirir&haberid=2946

WİKİLEAKS, CIA VE RECORDED FUTURE. . .

02. 08. 2010 CEYDA KARAN
ceyda. karan@radikal. com. tr

Geçen haftanın en enteresan iki haberinden ilki, 30'larında insanların internette kurduğu. . .

WikiLeaks, CIA ve Recorded Future. . . Belli tarihlerde belli kodlarla tarama yapan **Recorded Future**, internetteki iletişim ağını saptıyor.

Geçen haftanın en enteresan iki haberinden ilki, 30'larında insanların internette kurduğu WikiLeaks grubunun **'Afganistan Savaş Günlükleri'** başlığıyla açıkladıkları belgelerdi. İkincisi ise önde gelen arama motoru Google'un yatırım kolu Google Ventures ile CIA'in yatırım kolu In-Q-Tel'in 'Recorded Future' adlı bir şirkete yaptıkları yatırıma dair. İki vakıa da günlük yaşamımızda payı her gün artan sanal âlemin gidişatına dair insanı derin düşüncelere sevk edecek cinsten. . .

Atlamış olanlar için WikiLeaks olayını özet geçeceğim, zira haber genişçe çıktı. Lakin Recorded Future milletçe bu işlere **'meraksız'** olmamızdan mıdır, nedir, küçük ve yetersiz çevirilerle geçiştirildi.

Sızıntılarda öngörülemeyecek ne var ki?

WikiLeaks, Afganistan işgalinde 2004-2009 yıllarına ait 'çok gizli' statüsündeki 93 bin belgeden 74 bin kadarını New York Times, Guardian ve Der Spiegel'e de sunup onların verdiği linkler eşliğinde manşetlere çıkmayı başardı. Peki ne vardı belgelerde? ABD ve NATO güçlerinin Afganistan'daki sivil katliamları; Taliban'ın yenilmesinin **'imkânsızlığına'** dair raporlar; Pakistan istihbaratının bölgede 'daimi oyuncu' gördüğü Taliban'la derin işbirliği; ABD'nin Taliban liderlerine suikast için gizli birlik kurması. . . Sızdırma, Vietnam Savaşı'nın sonunu getiren 'Pentagon Papers'la kıyaslanır oldu olmasına da bütün bunlarda pek bilinmeyen, öngörülemeyecek bir şey de yok. Bu işe kızan ABD Genelkurmay Başkanı Mike Mullen, Wikileaks'in Avustralyalı kurucusu Julian Assange'a, Amerikan askerleri ve işbirlikçi Afgan sivillerin ölümüne yol açabilecekleri iddiasıyla **'Elinizde kan var'** ithamı dahi getirdi. Gelgelelim New York Times muhabirleri Mark Mazetti ve Eric Schmitt, belgelerin yayımı öncesi zaten Beyaz Saray'a gidip yönetime brifing vermiş, yayımlayacaklarını bir güzel anlatmış ve sorumlu davranıp 'ulusal güvenliğe' halel getirmedikleri için 'takdir' de toplamış. Yani konvansiyonel medyanın refleksleri 'bildiğiniz gibi'. Dikkat çekici olan, dünyadaki **'yeni medyanın'** tezahürü WikiLeaks. Sorulması gereken geleneksel soru elbette 'Onlara bu belgeleri kimin, hangi amaçla sızdırdığı'. . .

Semantik arama. . .

İkinci gelişme internetin giderek bilginin 'tek kaynağına' dönüştüğü bir dünyada, çok daha düşündürücü yanlar içeriyor. Google'ın daha önce CIA ile işbirliklerini ve kişisel bilgi mahremiyetine dair aldığı eleştirileri biliyorduk. Fakat Noah Shachtman'ın 28 Temmuz'da Wired dergisinde çıkan haberi, bize CIA'in Google'la ortaklaşa **'RECORDED FUTURE' (KAYITLI GELECEK)** adında 16 kişinin çalıştığı küçük bir şirkete 10'ar milyon dolar yatırdığını müjdeledi. Google, **'semantik search'**ü (semantik arama) kullanıp siteler arasında kalite sıralamasına göre sonuçları döktüğünden hiçbir arama motoru eline su dökemiyor. Google, normalde siteler arasındaki haberleşme derecesini birkaç ayda bir güncellerken, **Recorded Future** bunu her an yapabiliyor. **Bu şirket insanların internet faaliyetlerini, aralarındaki bağlantıları on binlerce site, blog, twitter hesabını hallaç pamuğu gibi atarak ortaya dökebiliyor.** Herhangi bir vakıadaki kişilerin, olayın nerede, ne vakit gerçekleştiği ve bittiğine (uzamsal ve geçici analiz) ve metinlerdeki tona (dil bilgisinden yola çıkarak yapılan hissiyat analizi) bakılıyor. Veriler arasındaki bağlantılar didiklenerek istihbarat algoritmaları kuruluyor. Ve gelecek öngörülerinde bulunuluyor.

Nasrallah, Peres, Scud. . .

Olaydan bahsettiğimde heyecanlanan Radikal Dış Haberler'deki 'internet ve teknoloji gurum' Osman Kaytazoğlu, hemen Recorded Future'un örnek istihbarat çalışmalarını bulup çıkarttı. Birisi İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'in Hizbullah'ın elinde Tel Aviv'i vurabilecek Scud füzeleri bulunduğu iddiasıyla ilgili. . . Recorded Future, Peres'in iddiasından bir ay öncesini temel alıp interneti taramış. Hizbullah lideri Nasrallah, Tel Aviv, Ben Gurion Havaalanı, Peres, Scud gibi kodlar girilmiş. Bu kodlar değiştirilerek yeniden ve yeniden tarama yapılıp belirli bir sürede siteler arasındaki haberleşmeler, link vermeler, kullanılan üslup izlenmiş. Sonuç: **'Hizbullah Tel Aviv'deki Ben Gurion havaalanını tehdit ediyor. Burayı ancak Scud füzesiyle vurabilir'.** Yani Peres'i teyit ediyorlar. . .

Gelecek öngörüsü örnek çalışması ise Somali'deki İslamcı Şebab hareketinden. Daha önce Fransız barış gücü askerlerine saldırıdan hareketle bir analiz yapan Recorded Future, Şebab'ın bir sonraki hedefinin bir Amerikalı barış gücü askeri olduğunu buluyor!

Osman'ın esprisi şu oldu: **"12 aylık yazılarını çıkarıp Ceyda Karan'ın sonraki yazısında hangi konuyu işleyeceğini de bulabilirler!"** İşte buna pes denir!

Doğrusu bütün bunlar hem heyecan verici, hem de ürkütücü geldi bana. Zira sizi bilmem, ama benim yaşamaktan memnun olacağım, Lübnan'da Hizbullah'ın İsrail'le saldırı/misilleme sarmalından çıkacağı; Somali'de Amerikalıların öldürülmesine gerek kalmayacağı bir zihniyetin hâkim olacağı bir dünya. . .

Kaynak: http://www. radikal. com. tr/Radikal. aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1011331

NOSTRADAMUS'TAN GÜNÜMÜZE. . .

Okuyucuların ilgisini çekmeyen, Türk toplumunu enterese etmeyen enteresan ve çarpıcı bir yazı sn. Mert'ten. Ancak yazarın da bu konularda fazla bir bilgi birikimine sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Zaten yazar da toplumun bu işlere meraksız olduğunu belirterek çok doğru bir teşhiste bulunmuştur. . WikiLeaks'ın adı geçen basın kuruluşlarına verdiği belgeler 2009 yılına kadar gizli belgeler adı altında iken, Beyaz saray ve CİA'nın isteği üzerine 2009 sonrası açıklanmıştır. Yani belgelerin bir gizliliği kalmamıştır. Yazarın belirttiği New York Times muhabirleri Mazetti ve Schmitt ellerinde olduklarını iddia ettikleri belgeler hakkında Beyaz Saray yönetimine brifing vermeleri basit bir oyunun bir parçası idi. B. Saray'ın ekonomi başkanı Larry Summers ve üst düzey yetkililerin düzenlediği bir oyun. Hele **Google'un eski genel politika şefi Andrew McLaughlin**'in Beyaz Saray yardımcısı olduğunu da belirtirsek üçgeni tamamlamış oluruz. Açık kaynak istihbari bilgiler daima medyanın ilgi odağı olmuşlardır. Bu medyaya bilerek sızdırılan bilgiler görünür teknoloji adı altında web sitelerinde yayınlanır. Tüm bu bilgiler ışığında yazılan yorumlar, yanlı veya yansız görüşler bir saat gibi kısa bir zaman dilimi içinde milyonlarca kez taranır' Sn Mert'in belirttiği **'Recorded Future'** yeni bir şey değil. **Bu yıllardır var olan ancak bilinmeyen yüksek hızlı bir arama ve bilgileri istifleme motorudur. Kurucusu ve CEO'su Christopher Ahlberg'dir. . . Bu arama motoru veriler arasındaki bağlantıları kurarak geleceği görebiliyor'** Bazılarına inanılmaz gelebilir ancak, 2010'un Nostradamus'u diyebileceğimiz bu öngörüler her zaman gerçek çıkmışlardır. Gerçi bilmek gerçeği değiştirmez. Belki de o bilinen gerçekleri değiştirme gücüne de sahip değiliz (şimdilik) ama, en azından gerçekleri doğru yere, doğru bir şekilde haykırabiliriz. Bu da insanın dışarıyı, dünyayı, hayatı nasıl algıladığı ve algıladıklarını kabul edip sindirilmesi ile ilgilidir. İnsanın öğrendiği her şeyi bilinçaltına kabul ettirmesi gerekmektedir. Eğer bilinçaltı yeteri erginlikte değilse dış dünyadaki olayları olduğu gibi değil kendi korku ya da arzularına uyumlu halde bilinçaltının istediği şekilde bilincini yönlendirerek kabul edecektir. . Hele bir de kişi, işinin ehli olmayan sorumsuz kişilerin iktidarda olduğu bir ülkede yaşıyorsa. ((örneğin iyi niyetli bir gülümsemeyi cinsel davetiye saymak, ya da kendisi ile ilgili olmayan kızgın bir bakışı tehdit olarak algılamak, ya da herhangi bir bilimsel gerçeği, korkularından dolayı kafirlik ve yalancılıkla suçlamak gibi))'O nedenle bu saate kadar böylesi çarpıcı ve enteresan bir yazıya sadece 2 yorum yapılmış olması (o da suçlama) bilimsel gerçeklerin bilinçaltında kabul edilmediğinin göstergesidir' Cumhurbaşkanımız Peres'in 21 mart tarihindeki Hizbullah ve Hamas'ın elindeki 'SCUD' füzelerinin sayısını vererek yaptığı açıklama, zaten İsrail'de çok geçerli olan 'Recorded Future' , sisteminden elde edilmiştir. . Bu sistemin mucidi olan İsrail'li bilim adamları bu teknolojiyi geliştirerek bir adım ileri gitmişlerdir. Geleceği sezinleyen kişilerin en ünlüsü 1. 500 'lü yıllarda yaşayan **Doktor Michele de Nostradamus**'un gerçek kehanetlerine nasıl ulaştığı tarafımızdan bugün bilinmektedir. Kendi ölümünü bile bir gece öncesinden bilen Nostradamus'un İspanya İç savaşını, Enver Sedat'ın suikasta kurban gideceğini, Sovyet devrimini, Hiroşima'ya atılan atom bombasını 1500'lerde yazdığı üzere bilmesi, bizlere artık çok şaşırtıcı gelmemektedir. Geleceğe ilişkin kehanetlerini bugün okumak ise adeta bir tarih kitabını okumaya benzemektedir. . Dikkat edilmesi gereken tek konu, cümle kuruluşlarında geçmiş zaman yerine, gelecek zamanın kullanılmış olmasıdır. Kraliçe Marie Antoinette

ve Angouleme Düşesi'nin Temple zindanındaki hali, Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluşu ve Mısır'ın kaybedilişi, Hitler'in iktidara gelişi, Sovyetlerin Afganistan'ı işgali, Çernobil nükleer santral kazası, SSCB ve ABD arasındaki barış görüşmeleri, 1719 devrimi ve SSCB'nin kuruluşu hakkında Nostradamus'un iddiaları gerçekleşince 'kahin' olarak görülmüş idi. Oysa, bugün Nostradamus'un kahin değil bir bilim adamı ve kayıtlı gelecek hakkında ön görüleri olduğunu söylersek yanılgıya düşmeyiz'.

Sn. Osman Kaytazoğlu'nun espri olarak algılanan '12 aylık yazılarını çıkarıp Ceyda Karan'ın sonraki yazısında hangi konuyu işleyeceği de bulunabilir' söylemi espri değil, gerçeğin ta kendisidir' Size de hiç ürkütücü gelmesin Sn. Karan. . Ürkmesi gereken kötüler zaten kendilerini bilirler. Unutmamanız gerekenin'. Kötüye yapılan iyiliğin onu daha cüretkar yaptığını ve sizin korkak olduğunuzu düşünmesine yol açacağıdır. . (shalom).

SEL BİR GELDİ Mİ TARİH FALAN DİNLEMEZ!

02 Ocak 2013 Çarşamba/ mbardakci@htgazete.com.tr
Murat Bardakçı

OSMANLI Arşivleri'ni bekleyen büyük tehlikeyi iki gün önce yazdım...

Kâğıthane'deki dere yatağının çok yakınında inşaatı devam eden Millî Arşiv Sitesi önümüzdeki ay TOKİ'ye teslim edilecek, en başta Sultanahmet'teki depolar olmak üzere İstanbul'da birkaç değişik yerde muhafaza edilen Osmanlı Arşivi'ni Kâğıthane'ye taşıyacaklar ve 29 Mayıs'ta Başbakan tarafından resmî açılış yapılacak...

Ama bu yeni site bir tehdit ile karşı karşıya: Sel tehlikesi ile... Zira inşaat öncesinde arazi hakkında Devlet Su İşleri'nden alınan raporda açık açık "Burası taşkın alanıdır" deniyor, yani sel bölgesi olduğu söyleniyor ve yapılacak inşaatın zeminden en az 5.5 metre yukarıda kalması gerektiği ifade ediliyor.

Bu uyarıya rağmen depolar yerin üç kat altına ve toprağın dokuz metre derinine inilerek yapılıyor, yani DSİ'nin gösterdiği sınır 14.5 metre aşılıyor... Zemine kazıklar çakılması yahut kuyular kazılması gibi tedbirlerle gelmesi muhtemel olan selin durdurulmasına çalışılıyor ama su bu... Gelecek oldu mu istediğiniz kadar ıslah teşebbüsü yapmış olun gelir, önüne çıkar herşeyi alıp götürür, üstelik inşaat alanının da sel baskını bakımından tarih boyunca zaten sabıkası vardır!

AVRUPA'DAN İKİ ÖRNEK

Her zaman iftihar vesilesi olarak kullandığımız imparatorluk geçmişimizin milyonlarca belgeyi barındıran arşivi, şimdi işte böyle bir tehdit altında...

Gelişmiş memleketlerde, millî arşivler konusunda titizlikle riayet edilen bir kural vardır: Arşiv nerede kurulmuş ise orada bırakılır, memleketin geçmişinin ispat vasıtası olan belgeler kapı kapı dolaştırılıp taşınmaz, yer sıkıntısı yaşandığı takdirde arşivin ilk teşkil edildiği yerin etrafına yeni binalar inşa edilir ve evraka dokunulmaz!

Örnek mi istiyorsunuz? Dünyanın en büyük belge hazinelerinden olan ve özellikle de 18. asır sonrası evrakı bakımından Osmanlı Arşivleri ile yarışacak derecede zengin kabul edilen İngiliz Devlet Arşivi'ne bakın. İngiliz Arşivi'nin, yani "National Archives"ın merkezi bir asırdan fazla bir zamandan buyana Londra civarındaki Surrey'dedir. Yer sıkıntısı başlayınca başka yerlerde başka binalar da kullanılmıştır ama arşiv alınıp bir yere götürülmemiş ve sadece yeni binalardan istifade edilmiştir. Diğer kuruluşların arşivleri de ilk yerleştirildikleri yerlerde muhafaza edilirler ve mekân olarak değil ama idarî bakımdan tek çatı altında toplanmışlardır.

Aynı şey, Fransız arşivleri için de sözkonusudur. Klasik dönem arşivi tâââ Napolyon zamanından, 1808'den buyana Paris'te, Hôtel de Soubise'tedir. Son dönem evrakı Fontaineblau'da muhafaza edilir; Dışişleri Bakanlığı'nın belgeleri de asırlardan buyana zaten Seine nehri sahilindeki Quai d'Orsay'da, bakanlık binasındadır ve araştırmacılara orada hizmet verilir.

Yani, arşiv konusunda gerek tasnif, gerekse de hizmet bakımından bizden çok daha ileride olan bu memleketlerin hiçbirinde bir Allah'ın kulu çıkıp da "Yeni bir arşiv sitesi inşa edip şu evrakı oraya taşıyalım" gibisinden bir tuhaflık düşünmemiştir...

DEFTERDARLIK BİNASI

İstanbul'da hâlâ ilk yerinde muhafaza edilip faaliyet gösteren birkaç müesseseden biri de Osmanlı Arşivleri'dir ve 1846'da Sultan Abdülmecid'in fermanı ile kuruluşundan buyana hep aynı yerde, Sultanahmet'te kendisine tahsis edilen mekândadır. Evrak sayısının artması ile o bölgedeki başka binalar depo haline getirilmiş ama merkez hep aynı yer olmuştur.

Bu bina artık küçük mü geliyor? Vilâyetin hemen yanıbaşında bulunan ve şimdi boş olan eski Defterdarlık binasını Arşiv'e tahsis edersiniz, sıkıntı hallolur... Ne geçmişimizi sellere teslim etme riskine girilir, ne de ANAP'ın koalisyon ortaklığı döneminden kalma İkitelli'deki barakalardaki komedinin hâlâ oynanmasına gerek kalır.

İşin bir de tantana ve güç gösterisi tarafı var... Memleketinde bizim tarihimizi okuyup İstanbul'a arşivlerde ilk defa araştırma yapmaya gelmiş bir yabancıyı düşünün... Adamcağıza "İşte yüzlerce senelik evrak hazinemizi muhafaza ettiğimiz yer" diye Kâğıthane'deki zebellâh gibi binaları göstermek mi daha etkilidir, yoksa imparatorluğun merkezi olan Bâbıâlî'deki mekânda çalışmasını sağlamak mı?

Sel baskını tehdidinin yanısıra meselenin bir de bu tarafını düşünsek...

http://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/808083-sel-bir-geldi-mi-tarih-falan-dinlemez

INCEPTİON-Başlangıç (2010)

Yönetmen: Christopher Nolan

Ülke: ABD İngiltere

Tür: Aksiyon , Macera , Gizem

Vizyon Tarihi:30 Temmuz 2010 (Türkiye)

Süre: 148 dakika

Dil: İngilizce Japonca Fransızca

Senaryo: Christopher Nolan

Müzik: Hans Zimmer

Görüntü Yönetmeni: Wally Pfister

Yapımcılar: Zakaria Alaoui , John Bernard , Chris Brigham ,

Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Marion Cotillard, Ellen Page

Özet & detaylar

Başlangıç filmi doğaüstü ve büyülü gerçekçi tonları bilim kurgu ve fantazmatik sinema estetiği ile harmanlayan ilginç senaryosuyla Leonardo DiCaprio'nun üst düzey performans sergilediği değişik bir film.

Dom Cobb (Leonardo DiCaprio) çok yetenekli bir hırsızdır. Uzmanlık alanı zihnin en savunmasız olduğu rüya görme anında bilinçaltının derinliklerindeki değerli sırları çekip çıkarmak ve onları çalmaktır...

Cobb'un bu ender mahareti onu kurumsal casusluğun tehlikeli yeni dünyasında aranan bir oyuncu yapmıştır. Ancak aynı zamanda bu durum onu uluslararası bir kaçak yapmış ve sevdiği herşeye mal olmuştur...

Cobb'a içinde bulunduğu durumdan kurtulmasını sağlayacak bir fırsat sunulur. Ona hayatını geri verebilecek son bir iş; tabi eğer imkansız "başlangıç"ı tamamlayabilirse...

Mükemmel soygun yerine Cobb ve takımındaki profesyoneller bu sefer tam tersini yapmak zorundadır; görevleri bir fikri çalmak değil onu yerleştirmektir. Eğer başarırlarsa mükemmel suç bu olacaktır.

Ama ne dikkatle yapılan planlamalar ne de uzmanlıkları onları her hareketlerini önceden tahmin ettiği anlaşılan tehlikeli düşmanlarına karşı hazırlıklı kılabilir. Bu gelişini sadece Cobb'ın görebildiği bir düşmandır...

FİLMİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Sonsuz rüya âlemi. Saf ve sınırsız bilinçaltı. Aslında hiçbir şeyin gerçekliği ile bulunmadığı, fakat her şeyi koyabildiğimiz bir âlem.

Büyükler bu dünya âlemi için hayal âlemi derler. Öyleyse her insan hayal âleminde ve **"Rüya içinde rüya görmektedir"** denilmesi doğrudur. Bazen bu rüya içinde rüya görmek gibi üç katmana ulaşır. [Rüyası içinde rüya gören ve tabir ettirenler gibi.]

Uyanıkken beynimizin gerçek potansiyelin sadece küçük bir kısmını kullanırken, uykudayken zihin her şeyi yapabilir olduğunu çok kişi fark etmiştir. - Mesela? - Bir bina tasarladığını düşünürseniz, her bir

açıyı bilinçli olarak yapabilirsiniz. Bazen bir binayı rüyada sanki tanrı gibi kendi kendini yaratıyormuş gibi bir yandan keşfederken, gerçeğiniz ilham ile karışıp gitmektedir.

Rüyanın içindeyken rüyalar gerçek gibidir. Ancak uyandığımızda bir şeylerin tuhaf olduğunun farkına varırız. Başlangıcını asla hatırlayamayız. Her zaman olup bitenlerin ortasında iken çıkageliriz. Sonra sormaya başlarız,

Buraya nasıl geldim?

Şu anda neredeyim?

Rüya mı görüyorum?

Rüyada iken canım çok fena acıyor……………………….

Rüya anında zihnimiz bunu sürekli yapmaktadır. Uykumuzda hayal dünyamızı eş zamanlı olarak yaratır ve algılarız. Zihnimiz bunu o kadar iyi yapar ki zamanın ne olduğunun farkına bile varmayız. İşte bu da bizi doğruca sürecin tam ortasına "an" a götürür. Burada dikkat edilecek ayrıntı rüyadaki dünyayı sen mi yaratıyorsun veya birileri buna müdahil olarak yaratmana yardımcı oluyor mu onu bilmektir.

> [Kur'ân-ı Kerim'de Allah Teâlâ buyurdu ki; **"Hani sana: 'Rabbin geçmiş ve gelecek bütün insanları, insanların hayatlarını, davranışlarını ilmiyle kudretiyle çepeçevre kuşatmıştır' demiştik. Mirac gecesi çıplak gözle sana gösterdiğimiz rüya gibi görüntüleri ve Kur'ân'da rahmetten uzak kılınan ağacı, kaktüsü yalnızca insanları imtihan ve deneme vesilesi olarak düzenleyip hazırladık. Biz insanlara korku veren uyarılarda bulunuyoruz, bu onlarda büyük azgınlıklardan, azgınlıklarını artırmaktan başka bir şey sağlamıyor.** İsrâ, 60)

Görülen rüyanın **"paylaşıma"** uğraması, rüyaya müdahil olma ile alakalıdır. Rüya paylaşımında "rüya görenler" ile "görülmeyi sağlayanlar" arasında muhakkak ve çok net bir bağlantı vardır. Ancak rüyaların birçoğu "yansımalar" ile karışık olduğu için gerçeklik yüzdeleri düşük kalmakta ve yanlış anlaşılmalara yol açmaktadır.

> **[Bu rüyayı tabircisine yanlış anlatmaya ve sonuçların aksi şekilde çıkmasına sebep olur. Bu nedenle kötü rüyalarınıza şeytan müdahil olduğu için anlatmayın denilmesi bu sebepledir.]**

Unutmayalım ki, rüyada çok zaman Araf'a Berzah âlemine düşeriz. Bunu boyut farklılığının bizde ölüm hissine yakın duygular hissettirdiği için veya uyarıldığımız içindir.

Burada bahsetmek istediğimiz asıl mesele rüya halinde bilinç savunmanın zayıflaması ve düşünceleriniz çalınmaya elverişli hale gelmesidir. Bu nedenle fikir çalınmasına engel olabilmek için bilinçaltınıza, yetenekli fikir hırsızlarına karşı savunmasını öğretmeliyiz.

Fikir, En dirençli ve bulaşıcı bir parazittir. Fikir beyne tutununca, onu yok etmek neredeyse imkânsızdır. Kafa'nın bir yerinde tamamen biçimlenmiş olan fikir, yerleştiği yer tarafından iyice kavranır. Ancak fikir korunaksızlaşırsa birileri tarafından çalınabilir bir konumda da olabilir. Bunun için en elverişli zaman uyku ve rüya halidir.

> **[İnsanın kendisini Mehdi veya kurtarıcı hissetmeye ilk başladığı zaman rüya âlemidir. Çok kişi bu gerçek ile hayal âlemindeki farkı çözemediğinden ayağı kaymış ve yanlış yollara düşmüştür.]**

"En yetenekli fikir hırsızı, zihninizi tarayıp, sırlarınızı nasıl bulacağını bilir."

> **[Onun için insan uykudayken bile savunmasız kalmamalıdır. Bunun için uykuya yatarken neden dua okuyun deniliyor, hiç düşündünüz mü?]**

Birileri zihninden bir fikri çalabiliyorsa, neden yerine başkasını yerleştiremesin ki?

Eğer korunaksız iseniz, sizin zihinlerinize girerek birileri ulaşıp [subliminal mesajları] bilinçaltınıza yani **"Fikir ekme"** leri mümkündür. Ancak bu yerleştirme çalmadan daha zordur. İnsan, seçilen fikrin kaynağının nereden geldiğini anlarsa tepki verebilir. Bu nedenle yerleştirilecek fikrin gerçek gibi insanın kendinden çıkıyormuş hissettirilmiş olması gerekir. Bu nedenle ekilen fikrin başkasından geldiğini anlayamayız.

Bir insanın zihnine fikir yerleştirmek söz konusu basit olmasada günümüzde çok başarılı şekilde uygulamalar vardır ve yapılmaktadır.

Şimdi burada önemli olan yukarıda belirttiğimiz gibi ekilecek fikirlerin nasıl bilince ekleneceğidir. Bu zamanımızda "medyumlar", "telepati", "manevi cihazlanma" adı altında oluşturulmuş cemiyetlerin sayesinde yapılabildiği gibi "uyuşturucu ve yatıştırıcılar" ile yapılabilmektedir. Önemli olan durum fikri yerleştirildikten sonra onu zihinde büyütmektir. Yani fikri yeterince derin bilinçaltına yerleştirmek değil, fikrin zihinde doğal olarak büyümesi için, fikrin en sade hâlini oluşturmak ve insana kendi önyargısı imiş gibi düşünmesini sağlayacak yaratıcılığa ulaşmasını sağlamaktırlar. Bu başlı başına saf yaratıcılık üzerine uzmanlaşmakla mümkündür.

Kişinin beynine yerleştirilen **"istek- tohum fikir"** büyüyüp bir şahsîliğe dönüşürken ona hedef yönü ve fikir vermektedirler. Sanki bu fikir sanki kendi buluş fikri gibi. Ancak insanın bilinçaltında derinlere yerleştirilen fikir açıkça reddetmeyi seçeceği bir fikir ise, bunu mantık tarafından değil, duygusal bir kavrama çevirerek verirler. Çünkü bilinçaltı duygular tarafından beslenmektedir.

Yaratılmışların aradığı şey uzlaşmadır. Olumlu duygu her zaman olumsuz duyguya galip geldiğinden **"ekilecek fikir"** zıt ama olumlu ve dengeli olmasına dikkat ederler. Mesela, bir yöneticin **"ben insanlara hayat şartlarını zorlaştırıyorsam, onların geleceğini ve menfaatini düşünüyorum"**la eşit seviyede olması gibi. Bu şekilde ekilmiş fikir, kurbanın diğer bütün iç dünyasını etkileyip her şeyini değiştirebilecek duruma dönüşecektir. Dikkat edilecek husus ve fikrin tutunmasını sağlama şekli yani insana **"Fikrin kendinden çıktığını görmesi"**ni sağlamak ve kendi kendine vereceği ikna-aldanma durumunu sağlamaktır.

Burada asıl anlatılmak istenen detay insanların korunaklı olabilmek için gayret göstermeleri olduğudur. Kendinizi veya başka önemli bir kişiyi düşünün. Daha önemlisi uzun bir hava yolculuğu yapacağınızı düşünün. Sizin etrafınızda bir hale var ki, onlar yüz kişi, siz ise yalnızsınız. Kendinizin ne kadar korunaklı olduğunuzu ve uzun yolculuğun bittiğinde, kendiniz olarak indiğinizi zannederken başkası mı olarak dönüyorsunuz ya da hayal bile edemeyeceğiniz bir komplo içerisine düşürüldüğünüzü bilmeden güvende olduğunuzu hissedebilirsiniz.

Düşürseniz çok örnekleme yapabiliriz. Bilindiği üzere birçok kişi hapis hayatlarından sonra garip hayatlara yönelmişlerdir. Bunun nedenini hiç düşündünüz mü?

Sonuç olarak; ekilmiş fikirler ile yeni bir hayat ve yeni bir güçtür. Fakat kimin adına ve neye?

Hava yolculuklarından sonra bütün insanların büyük değişime uğradığını hiç duydunuz mu veya biliyor musunuz? [Filmde komployu dizayn edenler uçak şirketini satın alıyorlar.]

Seçilmiş kişilerin hava yolculuklarında değişim-dönüşüm-başkalaşım vb. hallerinden haberiniz var mı?

Bu film bize komploların nasıl işlediğini deşifre etmesi açısından seyredilmesi ve olayların tekrar tekrar yorumlanması gerektiğini haber veriyor.

Konuyla ilgili diğer yazılar

http://ismailhakkialtuntas.com/2011/06/06/zihin-kontrolu-isimli-kitaptan-alintilar-mutlaka-okuyun/

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/10/23/the-century-of-the-self-ben-asri-2/

http://ismailhakkialtuntas.com/2011/04/20/the-spirit-molecule-2010-ruh-molekulu/

http://ismailhakkialtuntas.com/2010/12/24/bilincaltina-etki-edenler-subliminal/

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/05/25/gul-ve-hac-kardesligi-rose-croix-gul-hac-orgutu/

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/12/24/sahih-ruyalari-bilmek-hakkinda/

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/11/27/zihin-kontrolu-mancurya-kobayi-operasyonu-basarildi-mi/

THE USUAL SUSPECTS Olağan Şüpheliler (1995)

Son günleri daha iyi yorumlamak için tekrar seyredilecek bir film

Yönetmen: Bryan Singer
Ülke: ABD, Almanya
Tür: Suç   Dram   Gizem
Vizyon Tarihi: 15 Aralık 1995 (Türkiye)
Süre: 106 dakika
Dil: İngilizce, Macarca, İspanyolca, Fransızca
Senaryo: Christopher McQuarrie
Oyuncular: Gabriel Byrne, Kevin Spacey, Benicio Del Toro
Müzik: John Ottman
Görüntü Yönetmeni: Newton Thomas Sigel
Yapımcılar: Hans Brockmann   François Duplat   Art Horan
Firma: PolyGram Filmed Entertainment   Spelling Films International   Blue Parrot

Özet

Her biri kendi alanlarında uzman beş sabıkalı basit görünen bir kaçırma olayından göz altına alındığında, karmaşık ve akıllara durgunluk veren bir hikaye ortaya çıkar. Hikayeyi araştıran Ajan David Kujan (Chazz Palminteri), Güney California'nın San Pedro Limanı'nda meydana gelen ve 27 kişinin ölümüyle sonuçlanan gizemli patlama ile bu beş sabıkalı arasında bağlantı olduğuna inanmaktadır.

Elindeki tek canlı tanık Roger **"Verbal Kint"** [Verbal: Sözlü Kint: Macarca Dışarı) (Kevin Spacey) hikayeyi baştan sona soğukkanlılıkla anlatırken, Amerika'nın her köşesine bulaşmış bir suçlar zincirini bir tek anahtar isim üzerine yıkar:

Keyser Soze. Kimdir Keyser Soze? Gerçekten böyle bir kimse var mıdır?

KAYSER SOZE KİMDİR?

Bryan Singer'in yönettiği "The Usual Suspects" (Olağan Şüpheliler) filminde adından söz edilen bir mafya babasıdır.

Filmde, her biri kendi alanlarında uzman beş sabıkalı basit görünen bir kaçırma olayından göz altına alındığında, karmaşık ve akıllara durgunluk veren bir hikaye ortaya çıkar. Hikayeyi araştıran Ajan David Kujan (Chazz Palminteri), Güney California'nın San Pedro Limanı'nda meydana gelen ve 27 kişinin ölümüyle sonuçlanan gizemli patlama ile bu beş sabıkalı arasında bağlantı olduğuna inanmaktadır. Elindeki tek canlı tanık Roger "Verbal" Kint (Kevin Spacey) hikayeyi baştan sona soğukkanlılıkla anlatırken, Amerika'nın her köşesine bulaşmış çok sayıda suçu bir tek anahtar isim üzerine yıkar: Keyser Soze.

Ajan David Kujan'a ifade veren Verbal (Kevin Spacey) tarafından filmde şöyle anlatılır:

Ajan David Kujan : Kim bu Kayser Soze?

Verbal (Kevin Spacey) : Söylendiğine göre Türkmüş. Babasının Alman olduğu söylenir. Kimse onun gerçek olduğuna inanmaz. Kimse onunla direk olarak çalışan, onu tanıyan ya da gören birini bilmez. Kobayashi'ye göre herhangi biri Soze için çalışabilirdi. Bilemezsin. Bu da onun gücüydü. Şeytanın yaptığı en büyük kurnazlık tüm dünyayı yaşamadığına inandırmakmış.

Bana anlatılan bir hikaye var. Sanırım doğru...

Türkiye'deki günlerinden kalma. Bir grup Macar kendi mafyalarını kurmak istemişler. Güçlü olmanın paraya silaha ya da mala dayanmadığını anlamışlar. Güçlü olmak için diğerlerinin yapamadığını yapmak gerekir. Bir süre sonra yönetimi ele geçirmişler ve... Soze'nin peşine düşmüşler. O zaman küçük işler, uyuşturucu işi yapıyormuş.

Bir öğleden sonra evine gelmişler onu arıyorlarmış. Evde karısıyla çocuklarını bulmuşlar ve Soze'yi beklemeye karar vermişler. Eve geldiğinde karısını tecavüz edilmiş, çocuklarını da bağırırken bulmuş. Macarlar Soze'nin zorlu biri olduğunu biliyorlarmış. Onunla dalaşılmazmış ona iş için geldiklerini söylemişler. Ona işini ve toprağını istediklerini söylemişler.

Soze, aile fertlerinin yüzlerine bakmış ve adamlara gerçek arzusunun ne olduğunu göstermiş. O günden sonra yaşamaktansa tüm ailesini ölü görmeyi yeğlediğini söylemiş.

Son kalan Macar'ın gitmesine izin vermiş. Karısı ve çocuklarının gömülmesini beklemiş ve... Sonra da tüm mafya üyelerinin peşine düşmüş. Adamların çocuklarını öldürmüş, karılarını öldürmüş, anne ve babalarını, aile dostlarını öldürmüş. Oturdukları evleri, çalıştıkları dükkanları yakmış yıkmış. Onlara borcu olan adamları da öldürmüş ve sonra birden yok olmuş. Gizlenmiş sonra onu kimse görmemiş. Bir efsane olmuş.

Suçluların çocuklarını korkutmak için anlattıkları bir hikaye olmuş. Babanı ele verirsen keyser soze seni yakalar. Kimse gerçekten yaşadığına inanmaz.

Ajan David Kujan : Sen inanıyor musun Verbal?

Verbal (Kevin Spacey) : Keaton şöyle derdi:

"Tanrı'ya inanmıyorum ama ondan korkuyorum".

“bense Tanrı'ya inanıyorum ama tek korktuğum şey Kayser Soze “

“Şeytanın çevirdiği gelmiş geçmiş en büyük numara kendisinin var olmadığına dünyayı inandırmakmış. Sonra aynen böyle kaybolmuş.”

Son olarak hatırlatacak olursak;

Christopher_McQuarrie’nin Vikipedia’daki başlığı incelerseniz filmdeki **Kayser Soze**’nin **Gül ve Haç Kardeşliği** ve **Baron Rudolf von Sebottendorff**’la bir benzerlik içerisinde olduğunu fark edeceksiniz.

Baron Rudolf von Sebottendorff Thule Gesselschaft örgütünün kurucusu Türk vatandaşı, Bektaşi aynı zamanda Mason olan birisidir.

Bkz:

http://en.wikipedia.org/wiki/Christopher_McQuarrie

http://tr.wikipedia.org/wiki/Bryan_Singer

http://www.uludagsozluk.com/k/keyser-s%C3%B6ze/

http://www.hurhaber.com/haberarsiv/tuncay-guney-kayser-soze-mi/169677

http://www.birgun.net/writer_index.php?category_code=1185938564&news_code=1175352883&year=2007&month=03&day=31#.UOPTe2fhzVE

AKLIN EGEMENLİĞİNDEN ÖZGÜRLÜĞE AÇILAN DÜNYADA "RUHÂNÎ ÖZGÜRLÜK"

Hayal ve Gerçek arasında

"SUCKER PUNCH Filminden"

Herkesin bir meleği vardır.

O bizi gözeten bir koruyucudur.

Hangi kılığa bürüneceklerini bilemeyiz.

Bir gün, yaşlı bir adam sonraki gün, küçük bir kız.

Ama görünüşleri sizi kandırmasın.

Bir ejderha gibi vahşi olabilirler.

Mücadelelerimiz için henüz burada değiller. Ama kalbimizden fısıldarlar. O meleğin aslında biz olduğunu hatırlatırlar.

Yarattığımız dünya üzerindeki kontrolü elinde tutan hepimiz o melekleriz.

Meleklerimizin varlığını inkâr edebiliriz.

Kendimizi gerçek olmadıklarına ikna edebiliriz.

Ama her halükârda ortaya çıkarlar.

Tuhaf zamanlarda ve tuhaf mekânlarda.

Düşleyebildiğimiz her karakter aracılığıyla konuşabilirler.

Mecbur kalırlarsa iblislerin aracılığıyla bile konuşurlar.

Bize meydan okurlar, mücadele etmemiz için cesaretlendirirler.

İşte burası "tiyatro" dediğimiz yer.

Burada her şey kontrol altındadır.

Bu dünyayı siz kontrol ediyorsunuz.

Gerçek ise biraz daha karışık.

Acı çekiyorsanız,

Bırakın acınız gitsin. Bırakın ızdırabınız gitsin. Bırakın suçluluğunuz gitsin. Şu an hayal ettiğiniz mekân kontrol ettiğiniz o dünya herhangi bir acı kadar gerçek olabilir.

Hiçbir şey hatırlamamanıza gerek yok.

Hayatla işim bittiğinde adınızı bile hatırlamayacaklar.

Buradaki herkes dans eder, rutinimizdir.

Sürekli olarak,

Pratik üstüne pratik yaparlar.

Her şey performansımızı izlemeye gelirler.

Düşünmüyorsan ve dans etmiyorsan, amacın yoktur.

Biz burada amacı olmayan kişileri tutmayız.

Hayatta kalma mücadelen, işte şimdi başlıyor!

Yargılanmak istemiyor musun?

Yargılanmazsın.

Yeterince güçlü olmadığını mı düşünebilirsin.

Güçlüsün.

Korkuyorsun,

korkma.

İhtiyacın olan tüm silahlara sahipsin.

Haydi savaş!

Ne için?

Özgürlük.

Ne yapmalıyım?

İşte silahların.

Bunları aldığında, yolculuğuna başlayacaksın, demektir.

Özgürlüğe giden yolculuğunda ihtiyacın olacak beş şey var.

Birincisi, bir harita, sonra da ateş, bir bıçak ve bir anahtar.

(Mürşid, zikir, terkler zinciri, usul)

Beş şey demiştin.

Beşincisi gizemli bir şey.

Bu senin sebebin ve amacındır.

Önemli bir fedakârlık ve mükemmel bir zafer olacaktır. Onu ancak sen bulabilirsin. Bulursan seni özgür kılacaktır.

Son bir şey daha

Kendini savunman!

Durmadan çalış, dans et, geçici bir etkiden daha fazlası olmalı. Bu dansın kişiseldir, kimliğini yansıtır.

Buradan kaçıp kurtulacaksan,

Özgürlüğüne kavuşacaksan, paranın satın alamayacağı bir şeyin eksikliğini çekiyorsun

O, Aşk'tır.

Ancak, aşkın gerçeği, demek çok daha doğru olur.

Aradığın şey gerçek bir an.

Hayır, gerçekliğin anı.

Yalan dünyanın içinde. Birden öylecene oluşuveren o an, o camdan bir yumurta veya kumdan bir kale gibi işte o kırılgan, hassas an yalnızca numara yapmayan biri tarafından sağlanabilirdi.

O Oyuncu olmayan biri.

İşte o sensin.

Anlamıyorum, deme.

Seni bu dünyaya gelmeden bu altın kafes binlerce yıl içinde hazırlandı.

Bedenine sahip olabilirler ama seni sen yapan o elle tutulamaz, tarif edilemez ruhuna aslana.

Hiç bilemeyeceğin ruhuna.

Saf ve tüm özgürlüğünü kazanmaya hazırsan,

Gündelik hayatın ağır ve sıkıcı işlerinden özgürlük hayallerindeki özgürlüğe.

Acıdan özgürlük sorumluluktan özgürlük suçluluktan özgürlük pişmanlıktan özgürlük üzüntüden özgürlük kaybettiğinden özgürlük mutlu olmak için özgürlük.

Gözlerini kapatma.

Aşk için özgürlük.

Ancak bu soruların cevabını biliyor musun?

Severek yaşadığımız hayatımızı onurlandıran kimdir?

O canavarları bize öldürmemiz için gönderen ve aynı zamanda asla ölmeyeceğimizi işaret eden kimdir?

Neyin gerçek olduğunu ve yalanlara gülüp geçmeyi öğreten kimdir?

Neden yaşadığımıza ve neyin uğruna canımızı vereceğimize karar veren kimdir?

Bizi zincire vuran ve özgürlüğümüzü sağlayacak anahtarı elinden tutan kimdir?

Cevap:

Sensin!

Sendeki, sana verilmiş Sen

İhtiyacın olan tüm silahlara sahipsin.

Haydi savaş!

[Yalnızlıkla mı yoksa birinin yardımı ile bunu tayin edecek yine sensin.]

Not:

Yukarıdaki geçen diyaloglar ve fikirler "Sucker Punch-15 Nisan 2011" filmi içerisinde geçmektedir. Film,alelâde bir manzara içerisinde ruhun nefisle yaptığı mücadelesi, dört unsuru, hayal ve gerçeğin periyotlarında geçen hadiseleri, değişik bir yorum bir katmanında işlemektedir. Arada bir fantastik görünüm arz eden filmde ruh özgürlüğüne kavuşabilmesi için nefis dünyamızdan çıkış yollarında geçilen haller hakkında avamî düzeyde bu kadar anlatılıyor görünse de, bu film hakkında konuşulacak çok şeyler bulabilirsiniz. Filme Bakmanızı ve yorumlamanızı tavsiye ederim.

SUCKER PUNCH: (Beklenmeyen Darbe)

Vizyon Tarihi: 15 Nisan 2011 (1s 50dk)

Yönetmen: Zack Snyder

Oyuncular: Emily Browning, Abbie Cornish, Jena Malone

Tür: Fantastik , Aksiyon , Gerilim

Ülke: ABD

Özet

"Gözlerini kapat. Zihnini aç. Hazırlıksız yakalanacaksın..."

"Sucker Punch" genç bir kızın karanlık gerçeklerden kaçıp, hayal dünyasında özgürleşmesinin destansı hikâyesini anlatan fantastik bir aksiyon filmi. Zaman ve mekân sınırlaması olmadan, zihninin derinliklerinde her yere gidebilir, İnanılmaz maceralar yaşayarak, hayal ile gerçek arasındaki çizgiyi yok edebilir.

Kendi isteği dışında bir yere kitlendi, ama Babydoll (Emily Browning) hayatta kalma isteğini kaybetmedi.

Özgürlüğü için savaşmaya kararlı bir şekilde, dört kızı –

Dobra Rocket (Jena Malone),

Şehirli Blondie (Vanessa Hudgens),

Şiddetle Sadık Amber (Jamie Chung) ve

İsteksiz Sweet Pea (Abbie Cornish)- birleşmeye ve kötü kaderlerinden ve onları tutsak tutan Blue

(Oscar Isaac), Madam Gorski (Carla Gugino) ve Kumarbazdan (Jon Hamm) kaçmaya ikna eder. Babydoll başta olmak üzere, kızlar kendilerini samurai savaşçılarından yılanlara kadar, sınırları olmayan fantastik bir savaşta bulurlar. Hayatta kalabilmek için nelerden vazgeçeceklerine karar vermek zorundalardır. Ama bir büyücünün yardımıyla, inanılmaz yolculuğun sonunda başarılı olurlarsa özgür olacaklardır..

Ayrıca Bkz:

http://www.beyazperde.com/filmler/film-126882/elestiriler-beyazperde/

MÜLK KİMİNDİR?

Sâmî dillerinde —tabiî Arapça'da da— **MLK** kökünden türeyen kelimeler arasında mana akrabalığı vardır. *Lisanu'l-Arab*'da **'mülk'** kelimesinde verilen malumata göre, **mülk, melek, melik, milk, malik** gibi kelimeler hep bu MLK kökündendir. **Melek (kral-tanrı)** yahut melik, malik gibi kelimeler mülke sahip olmayı, yani bizim tefsirimize göre, her nevî güç ve kudrete sahip olmayı ve bilhassa siyasî hâkimiyeti ifade eden kelimelerdir.

Selçuklu eserlerinde süsleme unsuru olarak sıkça rastlanan ve yıllarca okumakta güçlük çektiğimiz bazı Kûfî yazılar, bu MÜLK kelimesi ile ilgili araştırmalarımızın hareket noktası olmuştu:

Sivas Çifteminare'deki **"el-Mülkü lillah" (Mülk Allah'ındır)** ve Sivas Ulucami'ndeki **"el-Mülkü lilla-hi'l-vahidi'l-kahhar"** (Mülk —siyasî hâkimiyet— tek ve kahhar olan Allah'ındır) gibi bazı ibareleri araştırırken bulduğumuz ayetin aslına göre **"limeni'l-mülkü'l-yevme? Lillahi'l vahidi'l-kahhar"** (dünya hayatında siyasî hâkimiyet sahibi olanlara) **"bugün mülk kimindir? O tek ve kadir olan Allah'ın" denilecek olan bir gün gelecektir. Çünkü Allah Maliki Yevmi'd-Din"**dir.

Yani **İslâmî anlayışa göre Allah Teâlâ'dan başka hiç kimse gerçek manada siyasî hâkimiyet (Mülk) sahibi olamaz.** Kur'an-ı Kerim'deki sayısız ayet, her çeşit Mülk'ün Allah'a ait olduğu hususunda ısrar eder. Demek oluyor ki Sâmî zihniyetinde, kendisine çocuklar kurban edilen bir molok putuna (**Putlaştırılmış devlete veya bir başka deyişle cemaate ve melikliğe karşı; yani tâ eski İsrail ananelerindedahi mevcud olan ve İbrahim'in yılda bir kere Tanrı'ya bir koç —veya başka bir hayvan— kurban etme âdetini 'insan kurbanı' âdeti yerine ikame etmesiyle yok edilmek istenen bir taabbüd şekline**) karşı şiddetli bir aksülamel (tepki, reaksiyon) vardır. Hatırası hâlâ yaşayan ve Hristiyan kavimlerin siyaset literatüründe bugün bile mevcut olan bu **Molok** veya **Molk**'a düşman zihniyet, mevzuumuz bakımından son derece ehemmiyetlidir. Zira (İslâmî yönetimde) İlâhî Hâkimiyet'in yerine konulduğu iddia edilen beşerî hükümranlık yahut tabir-i marufu ile meliklik (krallık) Muaviye'nin hilafet yerine ikame etmekle suçlandığı siyasî hâkimiyet şeklinin ta kendisidir. Muaviye'ye karşı çıkanların, Yezid için Muaviye'nin sağlığında biat alması hakkında, **"bu, bir kayserliktir ki, bir Herakl ölür yerine başka bir Herakl (Heraclius) geçer"** şeklindeki itirazları, yani, Muaviye'nin teklifini Heraclius'un (müslümanların kendisi ile savaşarak elinden Suriye ve Mısır gibi toprakları aldığı Bizans İmparatoru) istibdadına benzetmeleri bu bakımdan çok enteresandır.

Demek oluyor ki, ilk sahabeler devrinden başlayarak idealize edilen bir İslâmî rejim biçimi olarak hilafet, her türlü putlaştırılmış diktatörlük biçimine, her türlü beşerî MÜLK'e karşı İslâm'ın İlâhî hâkimiyet (el-Mülkü lillah) idealini ifade eden bir mefhumdur, diyebiliriz.

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM'DA MÜLK VE HİLAFET Medine'yi Yeniden Kurmak 1996, İstanbul, (s.95-96)

MEDİNE'Yİ YENİDEN KURMAK

İslâmiyet, Dört Halife çağından itibaren, tıpkı modern Batı gibi, bir güç politikası ve yayılmacı siyaset uyguladı. Yine de, müslümanların diğer inançların mensuplarına oldukça büyük bir tolerans gösterebildiklerini, dinlerinin gereği olarak, diğer inançları tamamen yok etmek gibi bir politika gütmediklerini kaydetmemiz gerekir.

Modern dünyada sayısız kültür bir arada yaşayacak. İnsanlar tek bir kültür içinde yaşamak yerine, çok kültürlü bir dünyada yaşamayı öğrenmek zorundalar. Çünkü, sahip olduğumuz teknoloji ile, coğrafî sınırlar ve milli sınırlar tamamen yok olmuş bulunuyor: ve diğer kültürler dahi, bütün kültürel vasıf, hadise ve görünüşleriyle birlikte, evimizdeki oturma odalarına kadar girmiş bulunuyor. Hiçbir kültür, bir daha asla, saf bir kültür olmayacak.

Çok kültürlü bir dünyada yaşayacak isek (ve medeniyetle birlikte sosyal organizasyon biçimi de yok olacaksa), böyle bir dünyada Müslümanlıktan mülhem olarak sunabileceğimiz, alternatif hayat tarzı nedir?

Tarih boyunca, komünal bir tarzda yaşayan gruplar, anarşist cemaat tatbikatları ve benzeri alternatif yaşayış tarzları var oldu: ancak bunlar, medeniyet dediğimiz büyük ölçekli sosyal organizasyon biçimi için, ciddi bir alternatif oluşturamıyorlardı. Birçok denemeler kısa zamanda sukut-ı hayal ile neticelenmişti. (**Bugün bile Amerika'nın ortasında, Pensilvanya'da Hıristiyanlığın Mennonite mezhebinden cemaatler, Amerika gibi bir yerde bile, inatla Ortaçağ şartlarında yaşamayı sürdürüyorlar. Bizim Haricî grupları da Kuzey Afrika'da bugüne kadar yaşamışlardır**). Türkiye'de gazeteler bazen, İslâmî bir hayat tarzı yaşamak için oluşturulmuş yerleşim bölgelerinin varlığından şikayet ederler. Bırakın insanlar bildikleri ve tercih ettikleri gibi yaşasınlar. Adalet mülkün (siyasî egemenliğin) temelidir diyoruz; ama hukuk, sadece siyasî egemenliğe, (mülk) tegallübe, hizmet eden bir âlet mi olmalı?

Bugün her yerde, yerinden yönetim (insanların merkezî bir yönetim yerine kendi ihtiyaçlarına göre geliştirdikleri ve yönettikleri bir sistem) oluşturma gayretleri var dünyada... Şunun adını koyalım: Eğer bir dünya federalizmi ölçeğinde gerçekleştirilebilirse ve bildiğimiz şekliyle devletler ve ordular tasfiye edilirse; bu, tegallübün (galip olma, zorbalık, kuvvete dayalı baskı) ortadan kalkması ve Eski Yunan şehirlerinde olduğu gibi, tabir caizse, şehir devletlerinden mürekkep bir yönetim biçiminin geleceği, anlamına gelmektedir.

Fârâbî, Eflatun ve Aristo'nun politika yorumlarından ilham aldığı için, politik görüşlerini ***el-Medinetü'l-Fâzıla*** isimli bir kitapta ifade etmişti. Yani, faziletli bir yönetimin hükümran olacağı bir medine (şehir devleti). Bırakın insanlar kendi şehirlerini, bildikleri gibi, yönetsinler.

Tegallüble kurulan devletler yahut Fransız İhtilali'nden sonra çıkan ulusçu-devlet politikaları, dünyayı bugünkü siyasî statükoya getirdi: buradan öteye yol yok!

Ya medeniyet yok olacak, yahut bütün insanlık.

Medeniyetimizle birlikte bizim de intihar etmemiz gerekmez. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Medine'de kurduğu cemaat, yahut Medine (eski adı Yesrib idi, Peygamberin şehri anlamına Medine, yani şehir, olarak değiştirildi ismi) ideal İslâmî tatbikatın numûne-i imtisâlidir.

Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem, bir vergi toplayıcısı değildi, Ömer b. Abdilaziz'in de dediği gibi: **O bir Peygamberdi ve Medine'sini kurmuştu.**

Bugün biz ve hatta bütün insanlık kendi Medinemizi yeniden kurmak ve mevcut statükonun gerektirdiği gibi değil, bildiğimiz gibi, kendi tercihlerimize göre yaşamak, alternatifi ile karşı karşıyayız. **Her Medine'nin Müslüman olması gerekmiyor elbette: Zaten bu İslâm'a göre gerekli de değil.** Herkes, kendi dinine ve kendi dünya görüşüne göre, kendi kültürünün icapları uygulanan (ve merkezî bir hükümetin değil kendilerinin yönettiği) bir Faziletli Medine Kurmak vazifesi ile yüzyüzedir. Biz de

Fârâbî gibi, el-Medinetü'l-Fâzıla diyoruz: Zira, **İslâmî anlamda Şûrâ fikrinin, Batılı siyasî terminolojideki karşılığı (Toynbee'nin de parlamenterizme alternatif olarak sunduğu ve tercih ettiğini söylediği (Toynbee İkeda Dialogues'da) Meritocracy'dir**: Yani **Fazilet ve Meziyet (*Merit*) sahiplerinin yönetimi.**..

Eski Yunan demokrasisi için**, "bir fazilet (*virtue, merit*) rejimidir"** denildiği malumdur. Eski Yunan misalini bugünkü parlamenter demokrasi modeliyle karıştırmamak lâzım: orada doğrudan doğruya demokrasi vardı. Demek oluyor ki, şûrâ yahut meritocracy rejiminde, herkes için değil, fazilet ve meziyet sahipleri arasında bir seçim (seçme ve seçilme işlemi) vardır. İslâmî anlamda "**Medine'yi Yeniden Kurmak"** fikrini bu şûrâ (*meritocracy*) fikri ile ifade edeceğim. (H. Hatemi, *Hukuk Devleti,* kitabında ve makalelerinde, demokrasinin kusurlarını sayıp döküyor ve İslâmî yönetim biçimi olarak, şûrâ'yı öne sürüyor: Ancak, çözümü yine **"demokrasi"** olarak gösteriyor ve şûrâ'yı demokrasi ile karıştırıyor. Şûrâ'nın karşılığı olarak ancak "meritocracy" gösterilebilir, Batı terminolojisinde).

Tegallüb (yani çağdaş devletler) ortadan kalkmadıkça, yahut bu iş bir dünya federalizmi çapında uygulanmadıkça, "şehir devleti formülü" de işe yaramaz. (Tek Parti İktidarlarının zararlı yönlerini burada fark edebiliriz. Y.)

Şehir yönetimi, el-Medine, güvenlik ve adelet tevzii hususunda dahi merkezî bir yönetimden bağımsız olmadıkça; ne doğrudan doğruya demokrasi, ne de meritokratik bir şûrâ yunetimi gerçekleşemez. Ancak, bir dünya federalizmi (devletler birliği değil, yerel-yönetimler birliği anlamında), yahut **Avrupa Devletler Birliği, İslâm Devletleri Birliği** gibi, çok büyük ölçekli tatbikatlar içinde gerçekleştirilirse; bu ölçüde bağımsız bir Medinetü'l-Fâzıla'dan bahsedilebilir.

İslâm, bu alternatifi hem talep etmekte, hem de numûne-i imtisâl olarak bütün beşeriyete sunmaktadır. Toynbee, **"Uyuşturucu bağımlılığı ve ırkçılık gibi hastalıklarımızın panzehiri İslâm'dır, Batı kültürü bu hastalıkları tedaviden acizdir"**[89] diyordu. Bizce farklı kültürlere tolerans göstermek ve birlikte, birarada çok kültürlü bir dünyada yaşayabilmek için, İslâm'ın sunacağı "toleranslı alterrfatif" bu Medine'yi Yeniden kurmak alternatifidir. **Halihazırdaki, sırf tegallüb esasına müstenid İslâm devletleri, müslümanların işlerini zorlaştırmazsa tabiî.** Onun için bir **"Pax İslamica"** (İslâamî Barış) gereklidir. Küçük büyüktür, ama büyük de küçüktür. Bu anlamda, devlet hem büyümeli AET örneğindeki gibi büyük federasyonlar teşkil edebilmeli; hem de Medine toplumu çapında, şehir devleti ölçeğine inecek kadar küçülmelidir. O zaman büyük devletlerin başlarına sayısız gâile açan, ırkçılık, etnik bağımsızlık talepleri, merkezî yönetimin bir türlü karşılayamadığı etkili yönetim ve ihtiyaçların giderilmesi (**eğitim, sağlık hizmetleri, halkın refahı gibi, refah*Iwellfare* devleti ideali olan alanlarda, devlet müdahalesi işleri berbat etmekten başka sonuç vermiyor**) gibi iç politika problemleri; ve ortada büyük devletler, ulusçu-devletler ve paylaşamadıkları menfaatleri, kalmayacağı için, dış politika problemleri, ortadan kalkacaktır.

Aslında yakın tarihte olduğu gibi, muhtelif kutuplaşmalar, Avrupa Birliği, NATO, İslâm ve benzerleri olmasın isteniyorsa, bir "dünya federalizmi" gerçekleştirilmeli. Bu bahsettiğimiz hedeflerin, dünyanın bugünkü siyasî şartları içinde düşününce, gerçekleştirilmesi çok zor, âdeta imkânsız denecek kadar uzak, göründüğünü biliyorum. Ancak, biz bütün medeniyetin sonundan ve bütün kurumların sonundan, medeniyet-ötesinden bahsediyoruz. Bunu gerçekleştiremediğimiz takdirde, bugünkü politikaların sonucunun davet edilmiş bir intihar olacağını ve (medeniyet ve kurumlarından vazgeçip onları dönüştüremezsek) insanlığın sonunun geleceğini söylüyoruz.

> Okuyucuyu, yakın geleceğin gündemindeki bu meseleler üzerinde düşünmeye davet ediyoruz. İdeal İslâmî Tatbikat olan, Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin Asr-ı Saadeti, Medinetü'n-Nebî'deki tatbikatı, tegallüb esasına dayanan bir "devlet" (beşerî mülk) olarak görmüyoruz; **Hilafet rejimini de yetersiz buluyoruz.** Gerek Müslüman dünyası, gerekse insanlığın bugün yüzyüze bulunduğu problemin hâl çaresi olarak; siyasî anlamda, Yerinden Yönetim, Medine, yahut site devletlerinden mürekkep bir

[89] **Bkz. A. J. Tbynbee,** *Medeniyet Yargılanıyor.*

Dünya Federalizmi alternatifini ortaya koyuyoruz. Böyle bir alternatifin, meydana getireceği **"özyönetim"** problemleri ve hâl çareleri başka bir kitabın konusudur. (Yeni Dünya Düzencilerinin Şerlerini burada unutmamakta gerekiyor.)

Son sözümüz, medeniyet-ötesi bir çağa geçişin sebeplerini, mahiyetini ve problemlerini ifade etmekten ibaret değildir: o, aynı zamanda, Incil'deki (Matta, VI: 10) bir ifade ile söyleyecek olursak, bir temennidir:

"Melekût'un gelsin; gökte olduğu gibi yeryüzünde de, senin irâden olsun!"

Lillâhi hâze'l-emr! Ve hâzâ min fadli Rabbî!

Temmet bi avnillahi'l-meliki'l-vehhâb...

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM'DA MÜLK VE HİLAFET Medine'yi Yeniden Kurmak 1996, İstanbul, (s. 166-170)

MEDENİYET ÖTESİ TOPLUM

Bugün, yaklaşık 10 bin yıllık bir gelişmenin son merhalesini yaşıyoruz. Bütün kurumlar eskimiş, her şey yıkılıp dökülüyor.

Uluslararası şirketlerin bütün devlet sınırlarını aşındırdığı ve ekonomik bakımdan fiilî olarak birleştirdiği bir dünyada yaşıyoruz. **İsrailli askeri, çocuklara kurşun sıkarken ve kol kırarken, oturma odamızdaki televizyondan, seyrediyoruz.** Vahşeti artık iyice kanıksadık. İnsanlar hissizleştiriliyor, aptallaştırılıyor; robot çağında yaşadığımızdan olacak ki, saatlerce TV seyreden, düşüncesiz robotlara dönüştürülmek isteniyoruz. **Spengler "Medeniyet kültürün ölümüdür"** demişti. Bu çağ, medeniyetimizin kitle kültürü, medya bayağılıkları, insanlığın dünya çapında törpülenen duygu ve vicdanı düşünülecek olursa, ne kadar doğru söz! Bugünkü dünyada yalnızca maddî değerler hâkim olmuştur. Oysa maddî değerler açısından da baksak, insanlık âdeta uluslararası şirketlerin maddî menfaatleri için çalışır hale geldi. Bugün insanlık, Firavun'un ayakkabısı altına resmettirdiği köleler gibi, **"Büyük Şirket Molozlarına çalışıyor, onlara hizmet ediyor. Onlar Devlet içinde Devlet...**

Bugün AET (Şimdi AB) misalinde olduğu gibi, birçok devletin, gümrük duvarlarını ortadan kaldırmakla kalmayıp, ulusçu devletleri de ortadan kaldıran bir federalizme gittiklerini görüyoruz. Fransız İhtilali ile gelen milli devlet anlayışına karşı, bizzat Fransa'nın da iştirak ettiği bir Avrupa Devletleri Birliği kuruluyor. Gümrük duvarlarının kalkması, devlet sınırlan, hatta (çünkü pasaport da ortadan kalkıyor) serbest dolaşım ve mübadele, Avrupa para birimi ECU gibi örnekler Avrupa'da milli devletlerin sonu ve Federal Birlik çözümüyle eskiden büyük imparatorluklann sağladığı imkânlara ve şartlara dönüş yaşanıyor. Bir taraftan Rusya parçalanıyor ve Sovyet imparatorluğunun külleri arasından ulusçu devletler ortaya çıkıyor; Sırbistan misalinde olduğu gibi, Sırp, Hırvat, Boşnak vs. gibi küçük kavmî grupların dahi milliyetçilik ve bağımsızlık fikirleriyle, devletleri parçaladığını görüyoruz; diğer taraftan yerküresi çapında bir ekonomik faaliyetin müstakil devletlerin, hükümranlık haklarını ortadan kaldırdığına şahit oluyoruz. Bu keşmekeşin arkasında (dört asır önce dünyayı birleştiren coğrafî keşifler sayesinde meydana gelen) Sömürgecilik, Kapitalizm, Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali ile gelen Milliyetçilik, Laiklik, Parlamanterizm gibi fikirlerin yayılması var:

Nihayet Batının bütün dünyayı Batılılaştırması şeklindeki kültürel ve ekonomik emperyalizmin meydana getirdiği bir modem sömürgecilik var! Buna modem sömürgecilik diyoruz;, çünkü Batılılar bugüne kadar ellerinden geldiği ölçüde bütün dünyanın kaynaklarını kontrol etmek ve kullanmaktan başka bir şey düşünmediler. İşte yakın tarihten Körfez Krizi misali: sırf petrol kaynaklan üzerindeki kontrollerini kaybetmemek için yaptığı bir harp Batılıların! Fransız İhtilali ile gelen laiklik, parlamenterizm ve milliyetçilik fikirleri hâlâ Üçüncü Dünya'yı yönlendirmeye devam ediyor. Ne var ki, 1914'e gelinceye kadar bu fikirler her tarafta yayıldı; tatbik edildi ve sonucun Bütün Avrupa'nın birbirine girdiği Birinci Dünya Harbi felaketi olduğunu gördük. Laik bir hukukun tabiî sınırı, kuvvetidir! Kuvvetli olanın haklı sayıldığı bir dünyada, bir savaşın mağluplar aleyhine ve güçlüler lehine yeni bir adaletsizlik ve dengesizlik (ilerde kaybettiği milli menfaatleri tekrar elde etmek İçin firsat bekleyen ve diş bileyen mağlupların kindar ve intikamcı bekleyiş süreci) doğurmaktan başka bir netice vermesi beklenemezdi. Ne var ki yaşlı dünyamızın, (medeniyetlerin tabiî sonucu olan) bu tip savaşlara artık tahammülü kalmamış bulunuyor. Zira bugün, savaşın getirdiği yıkım, eski devirlerde olduğu gibi sadece savaşan tarafların değil, bütün dünyanın ödemek zorunda olduğu bir bedel: Ve bu bedel öylesine yüksektir ki bütün dünyayı yok olma tehlikesi ile yüzyüze getirmiş bulunuyor.

İnsanlık bir üçüncü dünya savaşının önümüze koyacağı bu kadar yüksek bir faturayı ödeyemez: Yahut öderse, bu sadece medeniyetin değil, insanlığın yok olması anlamına gelecektir; bu bilinen bir şey olduğu için, uzun uzadıya izaha hacet yok. Orientationumuza esas olan perspektifimiz, bu noktada şu hakikati işaret etmektedir: Medeniyet insanların yaşaması için, hayatlarını sürdürmeleri için, mutlaka gerekli olan zarurî bir ilk şart değildir. Zira iptidaî kültürel (Darvinizm'in evrim iddialarını münakaşa dışı bıraktığımız takdirde bile) dünyamızda yüzbinlerce yıldan beri varolmaya devam

ediyorlar. **Halbuki medeniyet tahripkârdır ve birkaç bin yıldan fazla yaşayan bir medeniyet mevcut olmamıştır; kısaca, medeniyet olmadan da yaşayabilir insanlık:** Tıpkı bugün dünyamızda yaşayan diğer iptidaî kültürlerin insanları gibi. Ne var ki, bugünkü medeniyetimiz o kadar gelişmiş bir teknolojiye sahiptir ki, bu teknolojinin tahrip gücü, sadece —eskiden de sık sık görüldüğü gibi— bir medeniyetin ölümü değil, bütün dünyanın ve insanlığın yok olması neticesini doğuracak kadar sınırsız bir tahrip gücüdür. Yani medeniyetimiz sadece kendi kendini değil bütün insanlığı yok olmakla tehdit eden uğursuz bir güç durumundadır bugün: Ya bu medeniyetten kurtulacağız yahut onunla birlikte yok olacağız. Eski devirlerde kültür ve medeniyet ölür; o medeniyetin mensupları olan insanlar ve çocukları yaşamaya devam ederdi. Şimdi insanlara hizmet etmesi için kurulan kurumlar (en başta devlet olmak üzere bütün medenî kurumlar) insanlar için sadece zararlı değil, ölüm/kalım meselesi teşkil eden bir başbelası haline gelmiştir.

Medeniyetimizin meydana getirdiği kıyamet bombaları, sadece nükleer silahlardan ibaret değildir. Belki de bir üçüncü dünya savaşı hiçbir zaman çıkmayacaktır. Ufak tefek nükleer reaktör kazalarına da alıştık artık! Ne var ki, nükleer artıklardan zehirli maddelere kadar, pek çok kirletici unsur, bugün, sadece insan neslini değil (yaşamak için insanın da içinde bulunduğu ve bağımlı olduğu) bütün bir tabiatı zehirlemektedir. Havamız, suyumuz, toprağımız hızla kirleniyor; zehirli artıklarla doluyor. Medeniyetimizin bu tahripkârlığı, ekolojik dengeleri de alt-üst ediyor. Yağmur ormanları hızla tükeniyor, atmosfer deliniyor, iklim bozuluyor. Bir **“post-civilization”** dönemine geçemediğimiz takdirde, bu dünya yok olacak (alışkanlıklarımızın bize vehmettirdiği gibi ebedî olmak bir yana, ömrü de çok kısalmıştır.) Bu anlamda, kıyamet yakındır! Dünyayı, üstünde canlıların yaşayamayacağı, bir cehenneme çevirmek için yarım asır pekâlâ kafi gelecektir. İnsanlık belki o zaman bile yaşamaya devam edebilir; ama ancak uzayda yaşayabilir, yeryüzünde değil.

Şimdi uzayda hayat nasıl olur fantazilerine girmek istemiyorum; ama olursa, herhalde alıştığımız medenî organizasyon biçiminden farklı olmak zorundadır. Teknoloji devlet sınırlarını aşındırdı: Uluslararası ticaret bu sınırların zararlı birer ayakbağından ibaret olduğunu gösterdi. A.J. Toynbee ile Daisaku İkeda'mn *Dialoglar* kitabında öne sürdükleri bir teklif vardı: “Yeryüzünde tek para birimi olmalı” diyorlardı. Bu teklif, Avrupa için, gerçekleşti denilebilir. Bugün Dünya Pasaportu veriyor Birleşmiş Milletler; bu pasaportu alan vatandaşlarımız var. Milli devlet denilen şey, tarihe karışmak üzeredir; ne var ki, Fransız Ihtilali’nden miras kalan fikirler Üçüncü Dünyayı yönlendirmeye devam ediyor. Bu arada dünya hızla değişmekte ve yepyeni bir çağ (medeniyetin getirdiği sınırların aşıldığı bir çağ) gelmektedir. **Bugün parlamenterizm yerine meritocracy (seçkinler yönetimi, İslâmî Şûrâ gibi) *ad hocracy* (kurumlann geçici olup planlanan hedefler gerçekleştikten sonra tasfiyesini esas alan, işe göre yönetim) vs. gibi sistemler tartışılıyor.** Medeniyet ötesi denilen çağda devlet ve kurumlan mevcut olmayacak.

> Medeniyet’in geliştirdiği ve kurduğu bütün kurumlar (*establishment*) ve halihazır statüko, Asi gençlik denilen 68 nesli tarafından reddediliyor; tenkit ediliyor. Bu değişmelerin arkasındaki diğer bir motor da hızlı teknolojik gelişmedir. Bilgisayar ve Bilgi Bankaları çağında (son derece sınırlı kalan) okul eğitimi yetersiz görünüyor. Captain Bennett **“Ömür Boyu Eğitim”**den söz ediyor: Ivan Illich**,“Okulsuz Toplum”** istiyor. Bütün kurumlan ile birlikte medeniyet (bizzat kendi gelişmesinin sonucu olarak) demode olmuştur. Toynbee bunu, İncil'deki **“eski şişelere yeni şarap koyma”** temsiline benzetmişti: Teknolojideki hızlı gelişmeler, medeniyetin de değişmesini gerektiriyor. Eskimiş kurumlar, bu eski şişeler yeni teknoloji cinine dar geliyor. Şişeyi taşa çalmak zorundayız.

20. yüzyıl, eski inançları iyice eskitti: Dünya yeni inançlar arıyor. Avrupalı mütefekkirler, Hare Krişna'ya Budizm'e merak sarıyor, Zen-Budizm üstüne kitaplar yazıyorlar. Amerika'da 200 yeni inanç peydâ oldu. Hıristiyanlık, Fransız İhtilali’nde gözden düşmüştü; **“Akıl-Tabiat-Terakki”** teslisi de 20. yüzyılda gözden düştü. Dinlerin taklidi ve karikatüründen ibaret olan birtakım boş inançlarımız bize iki dünya savaşına maloldu. Güç politikası hâlâ yürürlüktedir; ama, Alaaddin'in sihirli lambasından fırlayan devin gücü, artık efendisinin kontrolünden çıkmıştır ve güçlünün kullanamadığı

gücü, onun zaafı olabilir; zaten bu güç efendisini de tehdit ediyor artık!...

Kısaca medeniyetin aşılmasını gerektiren sebep (bizzat medeniyetin bizi getirdiği bu noktada), artık medeniyetle ve onun kurumlan ile birlikte yaşamanın mümkün olmamasıdır. **Dünya politik bakımdan hem birleşmeye gidiyor, hem dağılmaya; büyük devletler küçülüyor, küçük devletler büyüyor. Ama bu görünüş aldatıcıdır. Değişen, yahut değişmesi gereken, bizzat devlet kurumunun kendisidir. Gerçekte ne oluyor?**

Büyüyen Avrupa topluluğu içinde geriye (şimdilerde moda olan tâbirle) yerel yönetim/yerinden yönetim kalıyor. (Eski Yunan da Atina, İsparta ve benzeri şehir devletleri vardı. Yunan-Pers Savaşlarında görüldüğü üzere, kendi içlerinde menfaatleri çatışsa bile bu şehir devletleri, İranlılara karşı, bir federasyon gibi hareket edebilmiş ve müştereken savaşabilmişlerdi). Bugün, katılımlı-demokrasi, yerinden-yönetim vs. diye ifade edilmek istenen dönüş, ***Doğrudan Doğruya Demokrasi'ye* (Eski Yunan modelindeki), *şehir devleti demokrasisine,*** dönüştür. Mahallî yönetimler (Güvenlik hizmetleri hariç), hattâ "adalet tevzii" de dahil olmak üzere, bütün görevlerini devretmek istiyor devlet. Çünkü bu çağın getirdiği problemlerle bu eskimiş kurum artık başa çıkamıyor. Sonuçta devlete kala kala (en eski vazifesi olan) tegallüb (askerî hâkimiyet) sayesinde, nizâmı ve âsâyişi sağlama vazifesi kaldı şimdiden...

20. yüzyılın İlmî gelişmelerinin meydana getirdiği şüphecilik ve güvensizlik, 19. asrın anarşist felsefesini yeniden gündeme getiriyor. Federalizm fikirleri yayılıyor. Federalizm derken, bugünkü Amerikan örneği bir devletler birliğini değil, şehir devletleri ölçeğinde çok küçülmüş devletlerin birliğini kastediyoruz.

Eski Yunan'daki şehir devletleri gibi küçük ölçekli (yerinden yönetim denilen şeyin işaret ettiği yöneliş budur) devletlerden mürekkep bir ***dünya federalizmi.*** Modem devletler (silâhları, orduları ve güç politikaları) tarihe karışmadıkça, dünya istikrarlı ve barış içinde bir yer olamayacaktır. Halihazırdaki siyasî strüktür, sonu gelmeyen savaşların başlıca sebebidir. **Menfaat kavgalarımız ,var oldukça ve hak güçlünün oldukça, savaşlar da var olacaktır, medeniyetin sosyal adaletsizlik temeline dayandığını ve mevcut siyasî strüktürün de bunu artırdığını, yahut bu paylaşma kavgalarına sebep olduğunu, artık öğrenmek zorundayız:** Zira, sahip olduğumuz teknoloji bütün dünyayı tehdit ediyor. **Milli devletler var oldukça ve onların milli menfaat kavgalarıyla paylaşamadıkları sınırlar var oldukça, yeryüzünde sulh olmayacak.**

Tarih boyunca hiçbir medeniyet dünyayı fethedemedi: İmparatorluklar, hiçbir zaman *dünya devleti* olamadı.

Komünizm de artık böyle bir iddia taşımıyor. Batı, bütün dünyayı Batılılaştırıyor ve bu anlamda fethediyor. Ancak onun politikası (şimdiye kadar olageldiği üzere), başkalarına hayat hakkı tanımama ve olabildiğince sömürmek için güç politikalarını insanlık dışı bir vahşetle uygulamaktan ibaret. Bu noktada yeni bir mesele ile karşılaşıyoruz:

Tarihte yapılan hatalardan sakınmak mümkün mü?

Bu hatalarımız biraz da kendi İnsanî tabiatımızın bir hususiyeti değil mi?

Batı kültüründen daha toleranslı olabilen bir İslâm kültürü, bu hususta ne vaad edebilir?

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM'DA MÜLK VE HİLAFET Medine'yi Yeniden Kurmak 1996, İstanbul, (s.159-166)

KÜLTÜR VE TEKNOLOJİ

(1989'da Konya'da Alâaddin Salonu'nda
Düzenlenen Konferans)

Bu kültür ve teknoloji isimli konuşmama Kur'an'ın çok sevdiğim bir âyetiyle başlamak istiyorum.

Esteîzübillâh, **"Ve *alleme Ademe'l-esmâe küllehâ: Allah Adem'e bütün isimleri öğretti"*** ma'nâsına geliyor. Bunun çok geniş bir tefsire ihtiyaç gösterdiği doğru. Ancak bu husus üzerinde fazla durmayacağım. Şu kadarım söyleyeyim ki, insanoğlu hâdiselerin ma'nâsını nesnelere isimler vererek anlatmaktadır. Eğer hâdiselere isim verme, yani kavramlar yaratma, kabiliyetimiz olmasa düşünemezdik. Ancak bu yarattığımız kavramları putlaştırdığımız da bir gerçektir. Bu yüzden kullandığımız kavramlar ve onlarla kastettiğimiz ma'nâlar, hâdiselerin bir yönünü aydınlatırken birçok yönünü de dikkatimizden kaçırırlar. Bu kavramlar kültür, çağdaşlaşma, modernleşme, ilim, teknoloji gibi, putlaştırılıp tartışılamaz kavramlar hâline getirilebilirler. Yahut kavramlar ve birbiriyle münasebetleri kafamızda netleşmemiş olabilir. Kavramların etimolojisi ve tarihî gelişmesi ve kullanım alanını iyi bilirsek bu mahzurlardan bir derece kurtulabiliriz.

Kültür kelimesi Latince *"colere"* masdanndan olan *"cultura"* kelimesinden gelir. Toprağı ekmek ve ona ihtimam göstermek demektir. Medeniyetin de ziraat inkılâbı sayesinde başladığı hatırlanacak olursa kültür ve medeniyet kavramları arasında eş anlamlılık ortaya çıkacaktır. Vaktiyle kültür kavramını Türkçe'ye tercüme edenler demişler ki bu "ekin ekmek" ma'nâsına geliyor. Eskiden Ziya Gökalp bunu "hars" kelimesiyle karşılamış ki, gene "toprağı ekmek" ma'nâsına geliyor. Tabiî bu toprağı işlemek anlamından insanın mânevî değerlerinin işlenmesi ve onlar üzerinde ihtimam gösterilmesi anlamına geçmek lâzımdır.

Sonra bizdeki bazı münevverler bu hars kelimesini hiç sevmemişler ki, bunun yerine "irfan" demek lâzım gelir, bu daha iyi karşılıyor anlamı demişler. Hattâ vaktiyle Ziya Gökalp'in meşhur bir beytini değiştirerek söylemiş bir vatandaş:

"Vatan ne Türkiye'dir bizlere ne Türkistan

Vatan büyük ve müebbed bir ülkedir irfan"

Turan kâfiyesi değiştirilmiş, irfan olmuş. Demek oluyor ki birtakım mütefekkirler bu kelimeyi irfan kelimesiyle karşılamayı daha doğru buluyorlar. Tabiî irfan kelimesiyle karşılarsak, bunun içine birtakım dinî anlamlar da girecektir. Ama ben, izin verirseniz, Alman filozof şâirlerinden Goethe'nin Faust'undan bir söz nakledeceğim. Çünkü bu söz zamanımız için çok karakteristiktir. Daha o zaman demiş ki, *Faust'* ta bu şâir:

"Ve bütün dünyaya yayılan kültür şimdi

Şeytana da yaklaştı, onu ele geçirdi!"

Yani kültür ile teknoloji arasındaki münasebetleri incelerken bu hususa dikkat etmek gerekir. İnsanoğlu kelimelerle düşünüyor; ama, kelimeleri putlaştırdığı da vâkidir. Bazı kavramların yalnızca müsbet yönü alınıyor; yani, teknoloji iyi bir şeydir; kültür... işte herkes kültürlü olmalı falan. Hz. Mevlânâ kaddesellâhü sırrahu'l azîzde *"Fihi mâfih"*'te işaret etmiştir: **"Aslında, her şeyin avantajı da vardır, dezavantajı da; yani faydası da vardır, zararı da vardır."** Bu kavramların zararları unutuluyor.

Aslında bu kelimeyi modem anlamda tarif etmek kolaydır. Antropologların bir tarifi vardır: **"Kültür babadan oğula irsiyet yoluyla geçmeyen, normal olarak, yani biyolojik yolla geçmeyen; fakat, öğretim yoluyla geçen ve öğrenilerek kazanılmış şeylerin tamamıdır"** derler. Arkeologlar da daha çok, **"maddî kültür, maddî kalıntılar"** diye tarif etmişlerdir. Aslında kültür kelimesine maddî kültür ma'nâsını verenler olmuştur. Almanlar farklı, İngilizler farklı, Türkler farklı anlam vermişler. Bu

anlamlar arasında değişmeler olmuştur. Yani kavramlar üzerinde konuştuğumuz zaman çok elastikî şeyler üzerinde konuşuyoruz gerçekte. İnsan düşüncesi kavramlarla oluşan bir şey; ama, vaktiyle bir İtalyan tarih filozofunun yaptığı gibi kelimeleri köklerine indirdiğimiz takdirde, bana öyle geliyor ki kavramlar daha fazla netleşecektir. Bu usul güzel bir usuldür ve nitekim işte, gerçekte kültür kelimesi de ziraat anlamına gelmektedir.

Bunun üzerinde durmamızın sebebi şudur; bizde Batılılaşma denen hareketin kültür ve medeniyet gibi kavramlara yamanan, bu kavramların şu veya bu yöne çekilmesi suretiyle politik istismarlara âlet olunan yönleri vardır. Yani, kültür, modernleşme, batılılaşma, çağdaşlaşma, yahut batıdan teknoloji ithali gibi kavramlar arasında birtakım paralellikler vardır. Bunlar üzerinde durmak lâzım.

Aslında biz Tanzimat'tan beri batının teknolojik üstünlüklerine bakarak Batı'yı taklit etme yoluna girmiş bir cemiyetiz. Bu, birçok mütefekkirin işaret ettiği gibi, son derece zararlı bir şeydir. Alman hükümdarlarından Büyük Frederik'e atfedilen güzel bir söz vardır; Frederik demiş ki: ***"Herkes kendini kendince kurtarmalı."*** Başkalarını taklid ederek değil. Yani bizim Batı'yı taklid ederek varacağımız yer batıdan daha üstün bir nokta olamaz; taklit hiçbir zaman aslının yerini tutmayacaktır. Bu açık bir şeydir.

Prusya kralının güzel ve çağdaş siyaseti de hatırlatan bir sözü daha var; diyor ki: "Herkes kendini kendince kurtarmalı." Bir de ***"Siz beni istediğiniz kadar tenkid edin; ama itaat edin."*** Hattâ ölürken de, ***"Ömrüm boyunca köleleri yönetmekten usandım!"*** demiş. Biz galiba birşeyi unuttuk; yani, görünüşe, zevahire, kapıldık. Bir Osmanlı şâirinin güzel bir beyti vardır. Diyor ki Osmanlı şâiri:

"İste nakkaşı, nakşe aldanma,

Kuru suretle iş biter sanma"

Biz batının, Tanzimat'tan beri, şeklî hususiyetlerini taklit etmekle işe başladık. Hattâ Sultan Mahmut bile, frak ceket giyip, pantolon giyerek, memurlara fes giymeyi mecbur tutarak başlamıştı birtakım yeniliklere ve adı da **"gavur padişah"**a çıkmıştı. Latinler derler ki: *"Vis est vita!";* yani, ***yaşamak görmektir.*** Biz yaşadık ve gördük. Aradan yaklaşık 150 yıl geçti; fakat bir türlü akıllanamadık gibime geliyor. Çünkü yaşamak görmektir; ama herkes tecrübelerinden istifade edemez. Yani tecrübe kötü bir öğretmendir. Tecrübeden istifade etmek için, tecrübenizde hangi noktalara dikkat edeceğinizi, neyi önemli neyi önemsiz sayacağınızı, bilmelisiniz.

> Korkarım ki bu değişmeler olurken bu millet batılıların çok eski bir prensibine âlet oldu. Yöneticiliği ile meşhur Roma kavimlerinin çok güzel bir sözü vardır; çok bilinen bir sözdür bu: *"Diride et impera"* derlerdi. ***"Böl ve yönet.' "*** **Bölündük ve yönetiliyoruz...**

Bunda kendi kültürümüze, kendi değerlerimize yabancılaşmamızın büyük bir payı olduğuna inanıyorum. Benim çok sevdiğim bir mütefekkir var; bir İngiliz yazar, ***"Düşüncede ve Fiilde Dil"*** diye bir kitap yazmış (Hayakavva). Bu kitabında çok güzel bir misal veriyor: *"insanlar için kavramlar, değişken, elastikî şeylerdir; ama, hayvanlar için durum öyle değil. Meselâ, bir fare için peynir daima peynir olduğundan, peynirin sembolik bir anlamı yoktur. Peynir yenecek bir nesne olduğu için, fare daima peynir tuzağına yakalanmak zorunda**. Farenin fare tuzağına yakalanışının sebebi bu peynirin peynir oluşu. Ona başka bir "tuzak anlamı" yüklemeyişi**".* Yani, biz kendimizi fare kapanma kısılmış gibi hissediyorsak; hâlâ bunun sıkıntılarını çekiyorsak; bunda, bu büyülü kavramlara, kelimelere (ve bir vâkıadır gerçi batıdan teknoloji bakımından çok geri olduğumuz; bunun da Osmanlı tarafından kavranması ama) kapılmamız; bu teknolojiye bakarak, kültürel hususiyetlere bakarak, büyülenmiş olmamız büyük bir rol oynamıştır, bu fare kapanma yakalanmamızda...

Bizim problemimiz bence bir *oryantasyon* problemidir. Kelimenin Türkçesini bulamadım. Şöyle izah edebilirim: *Orient* şark demek 'orientation'da şarka bakarak, güneşe bakarak yön tayin etmek demek; insanın kendi yönünü, gideceği yönü, tuttuğu yolu, istikametini veyahut doğru yolu tayin etmesi, kendi mevkiini bilmesi... Biz buraya nereden geldik? Nereye gidiyoruz? Hangi yöne git-

meliyiz? Hangi yön bizi kurtarır? şeklinde bir vaziyet tesbiti ve hedef tayini ameliyesidir. Yine bu Havakawa'nın ifade ettiği bir şeydir. **Bir de *Intensiyonal Oryantasyon* var ki bu, bizim gerçek olaylara değil de, birtakım kavramlara, kelimelere, sözlere bakarak, onların kılavuzluğunda hareket etmemiz demektir.** Çok cazib geliyor modernleşme, çağdaşlaşma sözleri; ama, nedir bunun altındaki şey veya teknoloji dediğimiz şey?

M. Âkif üstadımız bile, *"alınız batının ilmini, fennini"* demişti. O zamanlar, bütün OsmanlIlarda (bunlar hattâ en muhafazakârlardan bile olsalar) "batının teknolojisini mutlaka almak gerektiği" şeklinde bir fikir vardı. Unutulan şey şu olmuştur: Teknoloji dediğimiz şey nedir? Teknoloji dediğimiz şey, ilmin pratik hayata geçirilmesidir. Yani insanın ilmî keşfidir, İlmî bilgisini kullanarak, gerek insan ihtiyaçları gerek çevresini düzenlemek bakımından, ilmi pratik hayata tatbik etmesidir teknoloji... arkasında ilim olmazsa teknoloji yaratamazsınız. Yani ilmi almak gerekiyor, teknolojiyi değil. İlim varsa teknoloji kendiliğinden doğacaktır. Biz batının ilmini fennini alalım. Güzel de, bu kültürel hâdiseler, sayısız filozofun üzerinde kafa yorduğu pek de içinden çıkamadığı hâdiselerdir. Ve aslında bir bütünlük arzederler: yani, soyutlayanlayız; şunu alalım da, bize faydalı olur, bunu almayalım diye...

> Bakın, Toynbee'nin anlattığı bir hikâye var. Toynbee güzel bir örnek vermiş. Kavalalı Mehmet Ali Paşa **(Mısır valisi o zaman Osmanlı'nın, sonra müstakil bir hükümdar gibi davranıyordu)** "donanma" ihtiyacı hissetmiş; batıdan mühendisler çağırmak istemiş, bize "donanma" yapın diye. Tabiî, o zamanlar bizim gemi inşaatı tekniği geri; batının mühendislerine ihtiyacımız var. "Size" demiş, "istediğiniz kadar ücret vereceğim. Yeter ki gelin bize donanma inşa edin!" Adamlar reddetmişler: "Biz gelemeyiz" demişler, "istediğiniz kadar para verin yine gelemeyiz." Niye gelemezsiniz?
>
> Beş bin altın alıyorsanız, onbin altın vereyim, niye gelemezsiniz? "Çünkü", demişler, "biz oraya geleceğiz, ama çoluğumuz çocuğumuz var; hastalanacak, hastane lâzım. Çocuklar büyüyecek, okul lâzım. Bu iş hemen bir ayda bitmeyeceğine göre, bizim çocuklarımızın gideceği okullar lâzım. O zaman bizim doktorlarımızın da, öğretmenlerimizin de gelmesi lâzım."
>
> Yani bir kültür unsurunu aldığımızda, arkasından diğer kültür unsurları da sökün eder, gelir beraber. Şunu alalım, bunu almayalım diye tercihler yapmak kolay da değildir; belki hattâ, mümkün de değildir.

İngilizler'in çok enteresan bir yazarı varmış 17. yy. da, Dr. Samuel Johnson diye. Bu adamın enteresan sözleri var; biri de şudur: ***"Bir bifteğin,* (yani bildiğimiz etin,) *yenilir mi yenilmez mi olduğunu anlamak için bütün bir öküzü yemek gerekmez!"*** demiş. (Denenmişleri tekrar tekrar denemek) Öyle ya, birazcık biftek yerseniz, o bifteğin sert olup olmadığı belli olur. Bütün bir öküzü yemek gerekmez, bifteğin sert olup olmadığını anlamak için; ama bana öyle geliyor ki, biz, bütün bir öküzü yemek zorunda bırakıldık. Şimdi, "gerçek bir orientation'a ihtiyacımız var" dedik. Yine diğer bir Latin şâirinden örnek vereceğim. Virgilius'un *Aenas* diye bir şiiri var. Bu esere göre, bu Aenas, Truva şehrinden önce *babasını* kaçırır; bu "geçmiş" anlamına gelir; geçmişini sembolize ediyor. Sonra *sevgilisini* kaçırır; işte, birlikte yaşayacaklar. Sonra da, Truva'nın *Tanrılarını,* yani "ebediyet"i kaçırır.

Korkarım ki geleceğimizi, teknoloji putuna çok fazla sarılarak, kurtarmak isterken "geçmiş"imizi ve "ebediyet"imizi kaybettik. Bizler, millet olarak, feda ettik geçmişimizi, an'anelerimizi, geleneklerimizi, dinimizi, bütün kültürel değerlerimizi; "ne pahasına olursa olsun batılılaşma" şeklinde bir politika takip ettik.

Tanzimat'tan beri bunun dozu giderek artmıştır. Halbuki yine bir batılı şâir söyler, diyor ki: ***"Geçmişle olduğu kadar gelecekle de yüzyüze gelebilmek için, bir ruhî disipline ihtiyaç vardır."*** Herkesin yapacağı şey değildir bu... Bizim Hayakavva'nın dediği gibi, sözden ibaret; bir **"intensiyonal oryantasyon"umuz** var: Batılılaşacağız, modem milletlerin seviyesine çıkacağız, muasır medeniyet se-

viyesine çıkacağız; efendim, işte modemize olacağız, modem teknolojiyi alacağız, batının ilmini, fennini alacağız; ama kendi kültürümüzü de koruyacağız. Güzel de, bunu nasıl yapacağız?

Ziya Gökalp bir formül yapmıştır: o zamanın politik ihtiyaçlarını karşılıyordu, bu formül. Ziya Gökalp diyor ki: **"Her milletin kendi kültürü vardır; ama, medeniyet farklı bir kavramdır; medeniyet beynelmileldir; binaenaleyh, biz kendi kültürümüzü, kendi şahsiyetimizi, kendi değerlerimizi terk etmeksizin batı medeniyetine girebiliriz."** Yani "biz Türk milletinden, İslâm ümmetinden ve batı medeniyetinden olabiliriz" şeklinde bir formül yapmıştı. **Bu formülün, o zamanki Türkiye'nin politik ihtiyaçlarına cevap verdiği veyahut politik maslahata uygun olduğu söylenebilir; ama, gerçekle ilgisi yoktur.** Kültür ve medeniyet kavramları öyle kolayca birbirlerinden soyutlanamazlar. Bazı batılı yazarlarda da var bu temayül; yani, kültür tamamen farklı bir şeydir, daha çok mânevî şeylerdir; işte, medeniyet maddî şeylerdir, diye. Ama, maddî nesneler de insanın mânevîyatının eseridir; fikriyatının eseridir. Yani, insanın ilmi olmazsa, onu pratik hayata geçirmesi de sözkonusu olamaz. O, pratik hayata geçen, maddileşen, netleşen nesneler, yine düşüncelerin mahsulüdür.

Binaenaleyh, zaten işaret ettiğim gibi, **kültür kelimesi de tıpkı medeniyet gibi ziraat kavramını ifade etmektedir.** Medeniyet malum olduğu gibi Filistin'de Eriha şehrinde başlar. İlk şehirleşme, toprağı ekip biçme, 10 bin yıl önce orada başlamıştır. İnsanoğlu dünyanın her yerinde, tıpkı ilk insanların yaşadığı gibi yaşayan toplayıcı kavimler de dahil olmak üzere, iptidâi kültürler hâlinde yaşıyor. Bunlara bir şey olmuş değil. **Afrika, Avustralya insanlarını ziyaret edin; bunlara dair sayısız doküman var, kitap var elimizde; bunların bildirdiğine göre, iptidâiler gâyet mutlu, mesud, müreffeh bir şekilde yaşıyorlar.** Bu medeniyete, medeniyetin avantajlarına karşı olmak anlamına gelmez; ama, insanoğlunun kavranılan putlaştırmak hastalığından dolayı görmediği bir şey var benim kanaatime göre; medeniyet, kültür, teknoloji, sadece bir tek yönüyle anlaşılıyor. Bunlar faydalı güzel şeyler de bunların zararı yok mu acaba?

İslâm ülkelerinin en büyük tarihçilerinden biri, İbn-i Haldun üstadımız, iptidâilerin medenilerden her zaman, ahlâkî vasıflar, insânî vasıflar cihetinden, üstün olduğunu (bundan 600 yıl önce o zamanki bilgilerin eksikliğine rağmen) işaret etmişti. O zaman, böyle büyük problemlerle yüz yüze gelmemiştik; bugün teknoloji ve kültür gibi, kültür politikaları gibi sebeplerle, dünyamız büyük problemlerle yüz yüze... Bunlara temas edeceğiz, biraz ilerde; ama, o Ortaçağ atmosferinde dahi, İbni Haldun bu gerçekleri görebilmişti.

Bizim gerçek bir orientationa ihtiyacımız var. Yani, bir insan kendisinin değişen bir dünya içinde öldüğünün farkında değilse, o zaman gerçekleri de objektif bir şekilde algılayamaz. Böyle bir insanın ne geçmişin hatırasına sahip çıkması mümkündür, ne de gelecek için doğru dürüst bir orientation, bir hedef tayin etmesi mümkündür.

Biz yaşayan insanlardan bahsediyoruz, **ölülerin bir şey talep etmesi mümkün değildir.** Ama bazen unuturuz, bilhassa ben tarihçi olduğum için söylüyorum, tarihçi meslektaşlarım çokça unuturlar, geçmişle çokça uğraşmalarından dolayı. **Biz, ölülere hitap etmiyoruz, dirilere hitap ediyoruz; yani, dirilerin meseleleridir asıl olan, onlara çözüm üretmek, onlar hakkında düşünmek, zorundayız.** Nedir memleketimizin, insanımızın meseleleri? Bunlar tabiî tarihten geliyor. Ve bunları bir tarih değerlendirmesine, bir tarih felsefesine yaslamadığımız zaman, tarihî hâdiseler bir kargaşa olur, bir kaos olur. Ve hâdiselerin ma'nâsını anlayamayız; etrafımızda ne olup bitiyor, net bir şekilde göremeyiz.

Nitekim sadece politik maslahatlara göre yönlendirilmiş kültür politikaları var, Türkiye'de. Ve bu politik maslahatlar da, bana öyle geliyor ki, artık çoktan eskimiş, demode olmuştur. O gününün politik maslahatı için, kendi kafamıza göre, kavramları eğip bükerek, kelimeleri elastikî bir şekilde kullanarak, **medeniyet ve kültür kavramlarını ayırmamız doğru sayılabilir.** Ama, bugün pek öyle görünmüyor; yeni fikirler üretmek zorundayız.

Şimdi teknoloji ve teknokratlar modem bir din hüviyetine girmiştir; modem bir "rahipler sınıfı" teşkil etmeye başladılar bunlar. Putlaştırılan bir kavramdır bu: Tamam, ben şahsen bütün teknolojik gelişmeleri elimden geldiği kadar net bir şekilde izlemeye çalışıyorum ve bizim bunların üzerinde

durmamız da gerekir. Bugün dünyada enteresan şeyler oluyor. Ama net bir şekilde, 20. yüzyıl insanının anladığı bir şey vardır: Bizim insânî kapasitemizin, vasıflarımızın, aklımızın çok üstünde bir teknolojimiz var... O yüzden, faydalan yanısıra, dikkatli kullanılmadığı zaman, çok da zararlı olabilen bu teknolojiler, belki bütün insanlığı imhâ edebilecek bir tehlike arz etmektedir. Ve biz hâlihazırdaki vasıflarımızla, siyasî organizasyonlarımızla, belki de bu tehlikeleri bertaraf edemeyeceğiz. Bu açıkça görülen bir şey; bugün dünyada, herkes bundan şikâyet ediyor. Yine bir şâir bu teknotratlar için demiş ki:

"Dehân dünya çapında, fezan muhteşem

Fakat kutsal adam, zamânı niçin yenemiyorsun?"

İlim bize her şeyi vaat ediyor; güzel! Hattâ, 19. asırda ilmin dinin yerini alacağına inanan rahipler bile vardı. Bir Fransız rahibi, Ernest Renan **"ilim bütün meselelerini halledecek insanların"** diye itikad ediyordu, bir papaz olduğu hâlde... Ama yine 19. asır mütefekkirlerinden birinin bir sözü var. Rus mütefekkirlerinden Tolstoy demiş ki: ***"İlim şarlatan bir simyagerin yaptığı bir altın çubuğa benzer*** (Eskiden simyagerler vardı, malum Ortaçağ'da, nesneleri altına çevirmeye çalışıyorlardı). Böyle bir şarlatan simyacının yaptığı bir altın çubuğa benzer. ***Siz ilmi halka, insanlara yaymak istersiniz; okullar açarsınız;*** (televizyon marifetiyle, kitle iletişimiyle) ***kitaplarla bunu yaymaya çalışırsınız. Bir de bakarsınız ki, bu altın sikkelerle sahte (kalp) paralar basmışsınız; hiçbir şeye yaramıyor, insanlar bunların gerçek değerini gördüğü zaman, size minnettar olmayacak, size borçluluk duymayacaklardır."***

Birçok 20. yüzyıl mütefekkirleri bu batı teknolojisinin ve ilminin, sadece batıyı değil bütün dünyayı tehdit eden, tehlikeli bir güç hâline geldiğini farketmişlerdir. Meselâ, Cippola'nın ***"Ekonomi ve Nüfus"*** adlı kitabı. Meselâ, Christopher Caldwell'in ***"Ölen Bir Kültür Üzerine Düşünceler."*** Meselâ, Spengler'in ***"Batının Çöküşü"*** veya Toynbee 'nin eserlerini "***Medeniyet Yargılanıyor"***u zikretmek mümkün. Bütün tarih filozoflarının üzerinde ittifak ettikleri bir hususiyet vardır; o da şu: **batı kültürü ölen, can çekişen bir kültürdür.** Ama batı kültürü, son üç asırdan beri, bir ma'nâda silahların gölgesinde diyeyim, kendi üstünlüğünü zorla bütün dünyaya kabul ettirmiş bir kültürdür. Binaenaleyh, batının çöküşü belki bütün dünyanın çöküşü anlamına gelecektir.

Son zamanlarda izlediğimiz, gördüğümüz, bildiğimiz gibi, Mr. Gorbaçov'un faaliyetleri sayesinde bu tehlikeli silahların bir kısmı bertaraf edilebilecek gibi görünmektedir. **VARŞOVA PAKTI DAĞILIYOR BUGÜN; BELKİ, NATO PAKTI DA DAĞILACAK.** Bunun bize yeni ufuklar açması gerekirdi.

Benim kanaatime göre, biz bugün Avrupa topluluğuna girmek için epeyce gayret gösteren bir milletiz. Adamlar bizi arka kapıdan kovuyorlar, pencereden girmeye çalışıyoruz. Ama, batılı batılıdır, doğulu da doğuludur. Bizim batılı olduğumuz şeklindeki, uzun zamandan beri batılı olduğumuz, batının bir parçası olduğumuz şeklindeki iddiamıza batılılar gülüyor. Latinler'in güzel bir sözü var: ***"Akıl, insan aklı, ispat edilmeyen şeyi kabul etmez."*** Siz istediğiniz kadar "batılıyız" deyin; batılı sizi sizden daha iyi biliyor ve ispat edemezsiniz bunu, batılı olduğunuzu... Şimdi, bu tarihî yanılgılara işaret ederken, meseleyi bir kültür perspektifine yaslamak lâzım bence.

Ben çalışmalarım sırasında herkesçe kabul edilebilir görüşler üzerinde durmayı tercih ettim. Kültür ve medeniyet gibi elastikî kavramların çok münakaşası yapılmış, çok da tenkidi yapılmış; ama, bakıyoruz işte, dünya yüzünde iptidâi kültürler var, soma bir ziraat devrimi var (Tevrat'ta ve Kur'an-ı Kerim'de bu anlatılır. Hz. Adem'le ilgili kıssalar bazı vatandaşlarca ziraatin başlaması olarak değerlendirilmiştir. Filhakika âyetlerde de bu ibare aynen var, 'Âdem'e, yeryüzüne indikten sonra orada çiftçilikle uğraşması emredilmektedir ve bundan sonra hayatını alın teriyle, eziyetle kazanacağı, insanların birbirine düşman olacağı söylenmiştir. Ben çok net hatırlayamayacağım; ama, **"birbirinize düşman olarak yeryüzüne inin"** şeklinde idi; âyetin meali hatırımda kaldığı kadarıyla. **"Şeytan onların ayaklarını kaydırıp haddi tecavüz ettirdi ve içinde bulundukları (cennetten) onları çıkardı. Bunun**

üzerine: Bir kısmınız diğerine düşman olarak ininiz, sizin için yeryüzünde barınak ve belli bir zamana dek yaşamak vardır, dedik." Bakara, 36)

Ziraatin başlaması, (yahut işte batılıların gözü ile daha yüksek bir kültürel seviye iptidâi halklara göre) **"medeniyetin başlaması"** demek oluyor. Bir sosyal organizasyon, **büyük çapta bir sosyal organizasyon, bu sayede mümkün olmuştur.** İnsanoğlu (biz bugün de gidip görebiliriz iptidâileri) kendi günlük yiyeceğinin peşinde koştuğu zaman, büyük bir devlet, yahut büyük bir cemiyet hâlinde yaşayamaz. Herkes kendi günlük ihtiyacının peşindedir. Binaenaleyh, bu insanların vergilendirilmesi, insanların işbölümü, şeklindeki şeyler mümkün değil bu şartlar altında. Zaten, bütün iptidâi kavimler (bugün binlercesi yaşıyor yeryüzünde hâlâ) çok küçük gruplar teşkil ederler. **Sosyal organizasyon, medeniyet sayesinde mümkün olmuştur. Yani, bu ziraat sayesinde elde edilen "fazla üretim" veya hayvancılık sayesinde. Ama "bu, aynı zamanda, sosyal adaletsizlik anlamına da gelmektedir"** diyen mütefekkirler de vardır. Medeniyetin veya ziraat cemiyetlerinin ortaya çıkması 10 bin yıl önce olan bir hâdise. Ve 300 yıllık bir sanayi devrimi hikâyesi var malum olduğu gibi.

Bizim, bir ziraat cemiyetinin sosyal organizasyon bünyesine göre, bilhassa "Timar" sistemine dayanan bir sosyal organizasyon biçimiyle, 'batı' ile rekabet etmemiz mümkün değildi. Bu doğru! Yani, bir sanayi cemiyetinin bir ziraat cemiyeti ile savaşması hâlinde, daha üstün silahlara ve teknolojiye sahip olması sebebi ile (değerler açısından daha üstün değilse bile veya daha üstün sayılmasa bile), teknolojik açıdan daha üstün olduğu için, silahların gölgesinde, kendi hakimiyetini kabul ettireceği çok iyi bilinmesi gereken bir şeydir. Tabiî, bu bir hayat-memat mücadelesi olduğu için, biz bu işe, batının ilerlemesine ve bizim geride kalmamıza, bîgâne kalamazdık. Tanzimatçılar da bunu görmüşlerdir.

Ancak, bir şey olmak istiyorsunuz; yani, bir sanayi ülkesi olmak istiyorsunuz. Bir şeyi olmak istemek başka, "olmak" başka! Mantıkta bir kaide vardır: ***"Propter hoc ergo hoc"*** derler; yani**, "şu bundan önce olduğu için bunun sebebi sayılmaz."** Tarihçilerin çok yaptıkları bir hatadır bu: "Şunlar olmuş" efendim, binaenaleyh, şu şu neticeler doğmuş" diye. Ama bizim batılı olmak istememizle batılı olmamız farklı şeylerdir.

Biz aşağı yukarı son elli yıl zarfında sanayileşmeye geçmiş bir ülkeyiz. Yine de, bu maddî unsurların yanısıra, kendi kültürel değerlerimizi tamâmen terkedip batılı bir millet olmuş değiliz; batılılar da böyle kabul ediyorlar; esasen, gerçek de budur. Biz kendi kendimizi "biz batılıyız" diye kandırmakla gerçekler değişmeyecektir. Şimdi bir **"sanayi cemiyeti"** olmuş sayılırız. Ama, yine demin ortaya koyduğum perspektife göre konuşalım. Bugün, hattâ sayın Kültür Bakanının ifadesiyle, "Bilgi Toplumu"na, bazı başkalarının ifadesiyle, post-industrialism ("mass media" demeyi tercih edeceğim ben buna, "kitle iletişimi" toplumu), Sanayi Ötesi veya Sanayi Sonrası Toplumu demişler; (İşte, Japonya ve Amerika örnekleri var) hattâ, bazı mütefekkirler "medeniyet sonrası"na geçtiğimizi söylüyorlar.

Yani, biz şimdi neredeyiz? Biz, **bir sanayi toplumuyuz;** yakın istikbalimizde, eğer başarabilirsek böyle bir teknolojiye sahip olmayı, Amerika gibi bir **sanayi-ötesi toplumu** olmak var. Peki ama, bu arzu edilecek bir hedef midir? Yani, "orientation"umuz doğru mudur gerçekten?

Nabi Avcı diye bir arkadaşımız ***"Enformatik Cehalet"*** diye bir kitap yazmış: Bu söz bana Neyzen Tevfik'in bir mısrasını hatırlattı. Neyzen Tevfik demişti ki:

"Okutur cahili echel ederiz!": Biz mekteplerde cahilleri okutup en cahil kişiler yapıyoruz.

Bugünkü pozisyonumuz ise şöyledir; bugün biz insanlara televizyon seyrettirip, bu "echel"leri "ebleh" yapıyoruz. Yani en cahil insanlan alıp, en budala insanlar hâline getiriyor, ebleh yapıyoruz. Cahilin ilim sahibi olması ve hattâ delilerin bile akıllanması mümkündür; belki bir deli tedavi edilir, akıllanır; ama aptal bir insanın iflah olmasımümkün değildir. Yani, aptalın hiçbir zaman akıllanacağı yoktur! Biz insanları aptallaştıran bir kitle kültürünün etkisindeyiz. Yani bu ya industrialism denen,

yahut Mass-medianm kontrolündeki, **Sanayi Sonrası Toplum** denen, "bilgi toplumu", birçok cazip, büyük teknolojik özellikler taşımaktadır. Ama, pek çok menfî özellik de taşımaktadır.

Hattâ, insan şahsiyeti açısından bile örnekler verebiliriz: Fazla akademik olmak istemiyorum; tiplemeyi yaparken, sosyal psikologlar derler ki: Gelenekçi Toplumlar, Sanayi-öncesi Toplumları (ziraatçı veya hayvancı) ***"otoriterian" karakter tipi'***ni geliştirirler; Sanayi Toplumlan ***autonom karakter tipi'm*** yetiştirirler.

> Bir Amerikalı sosyologun ifadesine göre, bu Amerikan cemiyeti ise ***"other-directed"*** denen bir tipi yetiştiriyormuş. Ben bu tipi gittim, gördüm, yaşadım ve biliyorum. Güzel örnekler de verebilirim. **Bu tip kitle iletişim araçlarının kontrolünde, kendi fikir ve inancı bulunmayan, şahsiyetsiz bir tiptir. Mass media kulağına ne fısıldarsa, ona göre davranır. Gerçi bu tipin sevimli özellikleri de vardır.** Böyle olduğu için, herkesin paylaştığı ve o sıralarda moda olan kanaatleri paylaşan bir tip, kimseyi rahatsız etmiyor. Bu tiple kolay iletişim kurulabilir; ama, bu tipin kendi şahsiyeti yoktur. Menfaatlerinden başka bir hedefi de yoktur. Bunu da göz önüne almak lâzımdır. Yani insan karakterini dahi etkilemektedir bu gelişmeler. (Günümüz Aydınlarıda bu şekildeler. Siyasîler ortaya bir laf atıyor. Mal bulmuş gibi üzerine atlıyor. Y)

Şimdi teknoloji dediğimiz, ilmin pratiğe yansıyan yönü. Marx efendi, hâdiselerin belirleyicisi olarak ekonomiyi göstermişti. Bu birçok tarihçiyi de etkilemiştir. Ancak, aslolan; **kültür** ve **teknolojinin karşılıklı münasebetleridir** gibime geliyor; **bilim** ve **teknolojiyi yaratan şey de kültürdür;** o kültürel birikimdir. Bunlar tabiî karşılıklı etkileşim gösteren vâkıalar ve teknolojinin bir cemiyeti değiştirmemesi mümkün değildir. Antropologların verdiği bir misal vardır. Onlar ***"insan elini ve başparmağını kullandığı andan itibaren; baltayı (taş baltayı) yaparken düşünmeye bağlamıştır"*** derler. **Yani, kullandığınız teknoloji size birtakım fikirleri telkin eder.** Meselâ sanayi teknolojisinin insanlara ateizmi ya da dinsizliği ve materyalizmi telkin ettiği çok iyi bilmen bir şeydir. Sorokin, ***Çağdaş sosyoloji Teorileri'nde,*** **'makinalaşmanın insanları nasıl dinsizlik istikametine doğru götürdüğünü'** güzelce anlatmıştır. Çağımızda insan hayatının gittikçe makinalaşması ve böyle parçalanmış, değerleri olmayan, bir hayat yaşamamız, bazı mütefekkirleri ümitsizliğe düşürmüştür. Pek çok misal saymak mümkündür. Hattâ, şâirin biri demiş ki:

"Eskiden Hıristiyanlar haça inanır, haça güvenirlerdi.

Şimdi elektrik dinamosunun gücüne itikad ediyorlar"

Demek ki bir şeye itikad etmek lâzım. Yani, sular yokuş yukarı akmaz; seviye farkı, kanununa itaat eder; suyun yokuşa, yukarı tırmandığım gören var mı? Tabiî ki, tarihî gelişmeler, "tarihî kader" diyelim tabiri caizse, insanoğlunu bir yerlere sürükleyip götürüyor. Biz de nehrin içindeyiz ve biz de bir yerlere gidiyoruz; bulunduğumuz konumdan bakıyoruz olaylara, insanlara; yani bizim meseleler hakkındaki ve dünyadaki olaylar hakkındaki fikirlerimiz, kendi pozisyonumuzun telkin ettiği fikirlerdir; kendi görüş açımızın telkin ettiği fikirlerdir. Bunda modem iletişim araçlarının büyük bir rolü var.

> Müslümanların da bu noktaya iyi dikkat etmelerini ben arzu ederim şahsen; yani, müslümanların ben çocukluğumdan beri şikâyetlerini dinliyorum;
>
> efendim, Yahudiler şöyle,
>
> Yahudiler böyle!
>
> Yahudiler'in usulleri,
>
> Yahudiler dünyayı yönetiyorlar!
>
> **Peki ama, dünyayı neyle yönetiyorlar?**
>
> Yahudiler dünyayı, bütün haberleşme araçlarına hâkim olarak yönetiyorlar. Yani, bu ülkelerin büyük televizyon şirketleri, büyük yayıncılık şirketleri de

Yahudiler'in kontrolünde olduğu için, Müslümanların böyle bir faaliyeti görülmüyor; bu çapta bir faaliyeti görülmüyor en azından. (Şimdi ise bu işe el attılar ancak kendi cemaat propagandasından öteye geçmiyor.)

Bakınız, derler ki, **Hitler Avusturya'yı radyo ile fethetti. Sadece radyo kullanarak.** Bu propagandanın gücüyle... İnsanoğlu lisanın ve kavramların çok etkisinde kalan, kolayca beyni yıkanabilen, bir varlıktır. Buna dikkat etmek lâzım. Yani dilin dahi, en hususî varlığımız olan dilin dahi, faydalı yönleri olduğu kadar zararlı yönleri de vardır. Dilin bazı kavramlarını ideolojik çerçeveye sokarsanız, onları tartışılmaz hedefler olarak gösterirseniz bizim bu **"batılılaşma"** çağdaşlaşma örneğinde olduğu gibi; insanların beynini öyle yıkarsınız ki artık size karşı çıkmaya kimse cesaret edemez. Savaş hâlinde bile, Hitler örneğinde işte gördüğümüz gibi, size silah çekmeye bile gerek duymadan adamcağız teslim olmuştur. Yani, işte Avusturya Almanya'ya teslim olmuştur, radyonun propaganda gücü sayesinde.

Biz bugün bu kitle iletişim araçlarının kontrolüne girmeye başladık. Hattâ aktüel bir haberdir: İşte, Tunca Toskay Almanya'da TV vericisi kuracakmış, Türkiye'ye yayın yapacakmış. **Tabiî Türkiye'de olmadığı için Türk kanunlarına tabi olmak da gerekmiyor; izin almak da gerekmiyor, diye bazı münakaşalar oluyor.** (1989 Yılında)

Şimdi bizim sahip olduğumuz teknoloji, hakîkaten tehlikeli ve boyutları iyi bilinmesi gereken bir teknoloji. Bugün dünyada çok garip şeyler oluyor. Ve dünyanın nizamı, politik nizamı, eskimiştir; sınırlar aşınmıştır. Devlet sınırları aşınmıştır. Öylesine silahlar var ki insanoğlunun elinde, bütün insanlığın elbirliği yapıp bu silahlan yok etmesi gerekiyor. Bu teknoloji dünyayı öylesine kirletmiş, öylesine yaşanmaz bir yer hâleline getirmiş ki, böyle bazı çevreci grupların yaptığı gösterilerle bu işin altından kalkılması mümkün değildir. Bütün dünya milletlerinin el ele verip bu işten kurtulmaya çalışması lâzım. Yani teknolojiyi dizginleyecek şeyler lâzımdır.

Hattâ, benim okuduğum dergilerin birinde, bir yabancı dergide, AİDS virüsünün bile genetik teknoloji deneyleri yapılan (yani mikrop üreten, silah üreten yerler var, bugün canlıların, mikropların bünyesine müdahale etmek suretiyle biyolojiki silahlar yapılıyor) bu laboratuvarlardan birinden kaçtığı iddia ediliyor. Zavallı yeşil maymunlann sırtına yükleyerek işin içinden sıyrılmaya çalışıyor Amerikalılar. Yani, bugün insanoğlu hayatın sırlanna müdahale eder hâle gelmiştir. Bugün öyle garip şeyler oluyor ki, kıyamet de bu işten kopacak gibime geliyor. Genetik mühendisleri oturup genleri, mikropları, çeşitli varlıkların irsiyet hususiyetlerini, birbirine karıştırıp değişik yaratıklar çıkarmak gayreti içindeler ve bunda da mikrobik organizmalarda büyük çapta başarı göstermiş bulunuyorlar maalesef ve hükümetler bu işin gizli tehlikelerini bildiği için hattâ bunların bütçelerini kısıyorlar, fazla araştırma yapmasınlar diye. Batıda oluyor bunlar...

Bugün süper-conductivite denen bir şey var, süper iletkenlik diye bir şey; bizim bu kullandığımız âletlerin, teknolojinin enerjisini temin eden şeyler, meselâ elektrik, nakledilirken büyük oranda zayi oluyor. Buna dair Cipolla'nın ***"Ekonomi ve Nüfus"*** kitabında güzel örnekler vardır. Yani, biz bir enerjiyi kaynağından alıp işe dönüştürünceye kadar, onu büyük oranda zayi ederiz. Bakın, kömürle elektrik ürettiğimizi farzedelim. Kömürü madenden çıkaracağız; onunla suyu ısıtıp buhar yaptıktan sonra, buhar tribününde elektriğe çevireceğiz. Elektriği de tellere naklederken tekrar zayi ederiz. Yani Cipolla'nın yaptığı bir hesaba göre, aklımda kaldığına göre, % 10 civarında idi verimlilik oranı; % 90'ı ziyan olur. Halbuki bugün elektriği iletirken hiç enerji ziyan etmeyen âletler geliştirmeye çalışıyorlar. Bundan 10 yıl önce bu hayaldi. Ama geçen yıl bu işi başardılar. Yani öyle garip şeyler oluyor ki, bunların dünyayı çok büyük ölçüde değiştireceği kesindir. Bu değişmenin bizim aleyhimize olacağı da çok kesindir.

Yani biz bu gelişmelere bigâne kalmak istemedik zaten, politikamız da, devlet politikamız da bu değil. Başından beri, ta Tanzimat'tan beri. Ama bir şey olmak istemek başka, olmak başka. Kendi kafanızı çalıştırıp bir şeyler üretmek zorundasınız; gerek kendi kültürümüzü yenilememiz açısından, gerekle batı kültürünü taklit etmemek açısından. Fikirleri olmayan insanların hayata tatbik edebilecek herhangi bir pratikleri de, teknolojileri de olamaz.

Yeni birtakım teknolojiler üretiliyor. Doğru, biz efendim alıyoruz işte, “Batıda ne yapılmış televizyon, getirin bizim eve de bir televizyon.” **Güzel getirdik, fakat dilini anlamıyoruz ve yanlış kullanıyoruz.** Bir Amerikalı Afrika’ya safariye gitmiş. İlkel kabileler arasındayken nereden bulmuşsa, bir New York Times gazetesi bulmuş; başlamış borsa listelerini incelemeye. Sütunlar sayfalar dolusu hisse senedi rakamları... Yerliler adama bakmış, bakmış ve sonunda gazeteyi satın almaya talib olmuşlar... Adam demiş ki, ***“okumayı bilmediğiniz İngilizce gazeteyi ne yapacaksınız, ne işinize yarar?"*** *Demişler ki* ***“bu herhalde çok kıymetli bir göz ilacı olsa gerek; sen böyle saatlerce oturup kımıldamadan buna baktığına göre!..."*** *Yani farklı kültürler birbirlerinin dilinden pek anlamazlar; teknolojiyi taklid etmek başka, doğru kullanmak başka.*

Bir de, ben bakıyorum, gördüğüm kadarıyla, bugüne kadar üretilen teknolojilerin hepsinin bilâ-istisnâ (meselâ kitapların bile) zararı vardır. Çoğunlukla putlaştırılan kavramlardan biri de budur; kitap okumak iyidir diye. Her şeyin, her yeniliğin, birtakım avantajları yanı sıra birtakım riskleri de getirdiği vâkîdir. Çok eskiden beri, iptidaî kavimlerde **“şifahî eğitim”** vardı. Medeniyetin büyük bir bölümü boyunca, 300 yıl öncesine gelinceye kadar, **“mektebe bağlı bir eğitim”** vardı. Matbaanın, **gelişmesiyle kitaplar yayıldıktan sonra, dinsizce fikirler de yayılmıştır.** Fransız îhtilâli’nin kaynaklarından biri, **ateistlerin fikirlerini kitaplarla yayınlamaları olmuştur. Mektep, daima otoriterdir ve gelenekçidir.** Bugün bu eğitim tarzının da ötesinde, **kitle iletişim araçlarıyla yönlendiriliyor insanlar.** Yani, televizyon için Amerikalılar “aptal kutusu” derler. Dediğim gibi, biz **zaten “belki de cahil olan birtakım kitleleri bir de üstelik aptallaştırmak”** gibi bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Bugün bakıyorum (yani benim kendi ilgilerim, kendi zevklerim herkesi bağlamaz ama) yaşlı başlı insanlar, futbol maçlarından bahsediyorlar. Sanki gençtirler, onlar da oynayabilirler veya bundan zevk duyabilirlermiş gibi.

Peki ne oluyor? George Orvell’in çok güzel bir makalesi vardır, ***“Spor Üstüne"*** diye. Bu yazı Konya’da çıkan dergilerin birinde de yayınlanmıştır. Aslında bu sportif faaliyetlerin söylendiği gibi “güzel yanlan“ yoktur. Bilakis insanlar arasında “kin ve nifak tohumlan“ ekmekten başka bir işe yaramaz. George Orwell gâyet güzel göstermiştir bunu. Yani, aslında bunlar insanları “***düşünmemeye programlama"nın*** yoludur. Ben Amerika’da iken gördüm; insanların kafaları nasıl kanştırılıyor... **İnsanları robotlaştırmak mümkün! Vaktiyle Naziler’in yaptığı gibi, bugün Japonlar’ın yaptığı gibi.**

Çok hevesleniyoruz teknolojik gelişmeye; ama, yine belki siz de seyrettiğiniz; **Japonya’da işçiler, fabrika marşları söyleyerek işbaşı yapıyorlar. Tıpkı, bir Nazi sisteminde olduğu gibi.** İnsanların robotlaştırılması veya bir karınca cemiyetinin kurulması, insan şahsiyetinin yok edilmesi, arzu edilir bir şey değildir. Yani gelişmenin bedeli, insanın insânî haysiyetinden, vakarından vazgeçmesi olmamalıdır.

Bu insanoğlu için ilk ortaya çıktığı zaman için diyorlar ki; 500 bin yıl önce olmuş bir vaka. Efendim antropologlara göre, bu tekâmül nazariyelerini falan kabul etmediğimiz takdirde, bildiğimiz gibi insanoğlu 500.000 yıl önce ortaya çıkmış. ***“Homo Sapiens”*** insan, **bu bilen insan,** somadan ***“Homo Faber”*** oldu. Yani **bir şeyler yapan insan, üreten insan,** teknoloji üreten insan. Ancak bu yine batılılann literatüründen vereceğim misali, çünkü cazip geldi. Pandora’nın kutusunu açmaya benziyor. Yunanlılar’ın esatirinde (İlk zamanlara ait uydurma hikâyeler. Masallar. Mitoloji.) böyle birşey var, **Pandora diye bir şey varmış efendim, bir zat varmış; onun bir kutusu varmış; bütün kötülükler onun içindeymiş. Kutunun kapağını bir sefer açtmız mı, bütün kötülükler dünyayı istilâ ediyor.** Yani insanoğlu, başlangıçta belki yavaş yavaş 300 yıldır gittikçe hızlanan bir şekilde, teknoloji cinini bu kutudan dışarı salıvermiş bulunuyor ve bunun bizi sürüklediği âkıbeti bilmiyoruz.

Biz televizyon karşısında oturup, akşama kadar kendisine takdim edildiği şekilde, **“dünya olaylarını yorumlanmış biçimde”** izleyen ve vakit öldürmekten başka hiçbir düşüncesi olmayan, **birtakım “aptal emekliler cemiyeti”** mi yaratmak istiyoruz?

Sanayi devrimine gelinceye kadar ani ölümler olurdu, salgın hastalıklar olurdu vebâ hastalığı gibi. Vebâ hastalığı bir gelirdi insanlar dağlara kaçardı. Tarihçiler derler ki her 15 yılda bir İstanbul'a vebâ hastalığı gelirmiş, halk dağlara kaçarmış, vebâ hastalığına yakalanmayalım diye. Kara veba denilen meşhur hastalık 13. asırda Avrupa nüfusunun 3'te 2'sini götürmüştür. Yani böyle salgın hastalıklar ve benzeri tabiî afetler yüzünden insan nüfusunun bir dengesi vardı. Doğum oram ile ölüm oranı arasında bir nisbet vardı. Şimdi doktorlarımız sağ olsunlar hastalan tedavi ediyorlar, gerçi bu işi de tenkit edenler var: Yani fakirleri deney tahtası yapıp, efendim fakirleri öğrenmek için kullanıp, zenginleri tedavi ettiklerini söyleyenler de var. Ama insanları velev ki felç hâlinde olsa dahi öldürmemek için ellerinden gelen gayreti gösteriyorlar. Her ne hâl ise, eskiden çok basit bazı hastalıklardan bir sürü insan ölürken, doğum ve ölüm değiştiği için bugün insanlık bir de nüfus artışı problemi ile yüz yüze.

Bugün dünyanın nüfusu 5 milyardır. Aslında bu nüfus tabiatın dengelerini alt üst eden başlıca unsurdur. Bu çevreci vatandaşlar konuşuyorlar; ama bunun için dünya çapında bir organizasyon lâzım, yani insanlığın el birliği ile hareket etmesi lâzım ki, bu da bugünkü politik strüktürle pek mümkün değil. Zaten bugünkü politik yapının eskimiş olduğunu (teknolojiye göre) söyleyişimizin sebebi de bu. Bir kere dünya çapında tedbirler alınmadıkça bu iş önlenemez.

Geçende ben televizyonda dinledim. Bir yöremizin belediye başkanı diyordu ki, efendim biz işte 700 dekarlık bir sanayi bölgesi ayırdık, yani 5 dekarda şey için ayırmışlar: Farazâ her evlenen çift bir ağaç dikecek. Küçücük kazada kaç kişi evlenecek, her birinin diktiği ağaç kaç dekar olacak? Zaten ayırdıkları yer 5 dekar, sanayiye ayırdıkları yer 700 dekar. Bu bir mecburiyettir. İnsanoğlu çoğalacaksa tabiatın diğer unsurları sahneden çekilecektir.

Ama bugün iyice öğrendiğimiz bir şey var; o da şu: Tabiatın kendi içinde bir dengesi var. Bu teknoloji dengeyi altüst ediyor. Binaenaleyh,

bugün yediğimiz balıkta kurşun var mı?

İçtiğimiz suda bilmem ne var mı?

Efendim geçen gene televizyonda söylüyordu. Midye yiyormuş vatandaş, içinde "cadmium" birikiyormuş; cadmium denen maden biriktiği için, insanlar öyle tehlikeliymiş, şöyle tehlikeliymiş: yediğimiz yiyecekten, içtiğimiz sudan, nefes aldığımız havadan zehirleneceksek nasıl yaşayacağız? Bu sanayi teknolojisinin sonucudur.

Ve bu arada daha temiz teknolojiler üretmek şeklinde Batılılar'ın kendilerine göre programları var. Yani işte güneş enerjisinden istifade edelim, işte efendim başka enerji çeşitleri bulalım, nükleer enerjiden vazgeçelim de yerine füzyon enerjisi koyalım gibi tasavvurları var. Bu tasavvurları ne ölçüde gerçekleştirebilecekler, bilmiyoruz. Ama her hâlükârda her çeşit teknolojinin getirdikleri yanında götürdüklerini de hesap etmek lâzım. Fakat bu teknokratlar bu işleri yapıyorlar, tabiî ki kimsenin dünya çapında bir plân ve program yapma yetkisi yok, gücü de yok. Ben böyle şeyleri söylesem bile, yani bütün dünya beni dinleyecek değil, bir dünya devleti de yok, gücü de yok. Bugün dünyanın da dünya devletlerinin de, bu tip menfaat mücadelelerinde anlaşması bugüne kadar vâkî değil, bundan sonra olacağını da sanmıyorum.

Demek ki teknolojinin kültürden doğma ve insanın hayatını yönlendirme gibi bir özelliği var. Ve bu kültürel meselelerin ya da efendim teknolojik gelişmelerin insanlığı bir yerlere sürükleyip götürdüğü anlaşılıyor. Ama bu "nereye gidiyoruz?" sualini getiren bir gelişme. Efendim biz vaktiyle demişiz ve o zamanlarda bu tehlikeler meydanda değildi ya.

Efendim biz batılılaşacağız, batı medeniyetinden olacağız; efendim biz buna rağmen kendi şahsiyetimizi de reddetmeyeceğiz. Yani kendi kültürümüzü, kendi değerlerimizi terk etmeyeceğiz. Yani geride ne kalıyor, bu gücümüze gitmiş tabiî. Kendi değerlerimizden kendi kültürümüzden de vazgeçmeyeceğiz. Binaenaleyh kültürle medeniyet ayrı şeyler demişiz, işimize öyle gelmiş, batı medeniyetine geçeceğiz. Müslüman olarak da kalacağız, Türk olarak da kalacağız. İyi de bunlar birbiriyle uymaz. Yani hem batı medeniyetine gireceksiniz, hem de kendi kültürünüzü muhafaza

edeceksiniz. Bu arada da gittiğiniz yol bugün teknolojinin cazibesi sebebiyle tehlikelerini de pek bilmeksizin şuursuzca tutulmuş bir yol.

Yani teknolojiyi yahut ilmin bu pratik hayata yansıyan tezahürlerini inkâr mı edelim? İşte vatandaş televizyon yapmış, uçak yapmış, bunlar hep göz kamaştıran şeyler ve başarılar, insan aklı adına. Ama bunlar insanın mânevî ihtiyaçlarını tatmin etmez, bilâkis bunlar insanda hırs, tamah, bilhassa maddî ihtiyaçlar uyandırır ve aynca insanoğlu bu teknolojinin bugün büyük ölçüde tehdidi altında. Yani biz bugün bir dönüm noktasındayız.

> Kenneth Boulding diye bir vatandaş ***"Yirminci Asrın Mâ'nâsı"*** diye bir kitap yazmıştı. Erol Güngör de tercüme etti. Bu kitabında Boulding, "Bugünkü Amerika'da ve Japonya'da böyle sanayi ötesindeki (ya da bilgi toplumu yahut ne derseniz adına) bu gelişmiş ülkelerdeki hâdiseler bir **büyük geçişin** olduğunu gösteriyor. **Bu geçiş medeniyet sonrasına doğru bir geçiştir."** diyor.

Tabiî medeniyetin de dediğimiz gibi putlaştırılmış olmaması lâzımdır. Faydalı yönleri var, zararlı yönleri var, insan haysiyeti bakımından medeniyet dediğimiz şey şehirlerde oluyor. Şehirlere bir dikkat edin, hele hele büyük şehirlere bir dikkat edin. **Metropolitan hayatı daima, tarih boyunca, şöyle olmuştur:** Bir sürü iki yüzlü insan, ahlâksızlık, sefahat, kokuşmuşluk, Bizans tefessühü, çürümüşlük. Yani büyük metropollerde bu vardır. **Bir yerleşim bölgesi ne kadar küçükse o kadar temizdir.** Eğer Konya'nın nüfusunu 3 milyona çıkarırsanız 5 milyona çıkarırsanız, Konya'daki bugünkü vasatı bulamazsınız. Ve çok iyi bilinen bir gerçektir: Büyük şehirlerin getirdiği gerek maddî, gerekse mânevî bozulmaları önlemenin hiçbir çaresi yoktur. Bir sürü problem getirecektir.

Hattâ Desmond Moris şehir hayatını hayvanat bahçesine benzeterek ***"İnsanat Bahçesi"*** diye bir kitap yazmış. Şehirde yaşayan insanların çeşitli anormal davranışlarını hayvanat bahçesinde kafese kapatılan hayvanların gösterdiği anormal davranışlara benzetiyor. Yani medeniyetin kötü yönleri de var.

Ama, **"medeniyet sonrasına geçiş"** de ne demek? Bugün, bugüne kadar bilinen sosyal organizasyon biçimimizin, yani cemiyeti düzenleme biçimimizin medeniyet adı altında bilinen sosyal ve politik strüktür'ün (yapının) eskidiğini söylüyorlar. İnsanlar diyorlar ki, **"artık biz bu medeniyet denilen belâdan kurtulmalıyız."**

Yani niçin kurtulmalıyız? Bir sürü avantaj getiriyor bize. Rahat, konfor, efendim bir sürü âlet edevât. Güzel de, en basitinden bir deodorant bile dünya atmosferini parçalayabiliyor. Beyefendiler, sanki insanlık kuruldu kurulalı, efendim sanki ter kokusu olmazmış gibi, bir **deodoranttan** vazgeçmiyorlar. Bütün ülkeler birleşseler, el birliği edip, deodorant i'mâlini yasaklayamıyorlar. Azaltmaktan bahsediyorlar. Gazetelerden okuduğumuz gibi; en basit şey, öyle çok önemli şey değil. Hayatî bir şey de değil.

İnsanın ihtiyaçları vardır; yaşamak ihtiyacı vardır. Ama birinci ihtiyaç, **asgarî ihtiyaçlardır, yaşamak ihtiyacıdır. Hayatı tehdit ediyor bu getirilen konfor, lüks veya maddî kazançlar.**

Her şeyden evvel, her şeyden daha önemli olan, bizim yaşama hakkımızı tehdit ediyor ve bunun tek tek devletlerin alacağı kararlarla önlenmesi mümkün değil.

Kültürel bakımdan dahi bizi, değerlerimiz açısından, manevî değerler açısından sürükleyip götürdüğü yönün de, hiç sevimli yanı yok. **Bir kere sanayi toplumunun insanları dinsiz yaptığı ispatlanmıştır.** Ama bunun yine sevimli bir yanı vardır. Sanayi toplumunun insanları, batı toplumunun insanları ciddi, inançlı, farklı inançları olsa bile, hattâ ateizme de inansa, materyalist de olsa, sağlam inançları olan, prensipleri olan bir tiptir. Hattâ sömürgecilik tarihi bunu ispatlamıştır. Batılılar her gittikleri yere kendi kültürlerini zorla aşılamaya çalıştılar. Çünkü batılılar kendilerinden emindiler; kendi yaptıklarının doğru olduğunu düşünüyorlardı. Sömürgecilik tarihi bunun yanlış olduğunu ispatladı. Ama henüz Türkiye için demeyim ama bu ileri teknolojinin bulunduğu ülkelerde, **bugün ortaya çıkan insan tipi şahsiyetsiz bir insan tipidir. Hiç bir îtikâdı, inancı bulunmayan bir insan tipi.**

Ben uzun zaman batı neşriyatına abone oldum. ***Time*** dergisini izledim, görüyordum: Amerikalılar, meselâ bir konuşmasında, açık oturumda gafil bulunmuş, önceden hazırlanmadığı için hazır olmayam söylemek zorunda kalmış olan Reagan için; diyorlar ki; ***"Biz bu Reagan'ın aptal olduğundan şüpheleniyorduk, şimdi konuşunca şüphemiz kalmadı, kesin aptal bu adam".*** Bunu Amerika'nın en yaygın dergilerinden ***Time*** yazıyordu. Ama Amerikalılar gene de bu adamı seçiyorlardı. İki devre başkanlık yaptı. Biliyorsunuz. Peki niye seçiyorlardı?

Çünkü oralarda reklamcılık yoluyla imaj yaratma denen ve kitlelerin motivasyonu şeklinde, bütün bu neşriyatın, kitle iletişim araçlarının kontrolündeki insanların yönlendirilmesi şeklinde, son derece kuvvetli teknikler var. Ve Reagan'a ve hattâ bile bile, **"canım babacan bir adamdır, aptal maptal ama"** diyerek oy verenler var Amerika'da. İşte ***"İrangate skandali"*** *nda* gördük. **Muavinleri ne naneler yemişler, Raegan efendinin haberi yoktur, olup biten işlerden hiç haberi yok adamın. Aptal olduğu Amerika'da meşhur olmuş ama bütün Amerika'da en popüler başkan olmuştu.** (Aynı şeyler bizde olmuyor mu?)

Neden popülerdi? Çünkü bu kitleleri yöneten Mass medya öylesine etkili, televizyonu, efendim, neşriyat dünyası, kitapları, gazeteleri, hepsi de Yahudi kontrolünde ya, o da ayrı bir hikâye. Efendim bu insanları istediğiniz istikamete, tabiri caizse, afedersiniz boynuna yular takmış gibi çekip sürüklüyordu. Bu tip bir insan makbul bir insan değildir. ***İnsan vakarı ve haysiyeti açısından böyle bir gelecek arzu edilemez.*** Bizim geleceğimiz bu olmamalıdır.

"Çözüm yolu üretmiyorsun" diyorlar bazıları. Bu tip tenkitler yaptığımız zaman bana bazı arkadaşlar, "***doğru bunlar ama ne yapmak lâzım? Yani bu tenkidler yerinde, güzel; ama, çözüm yo-lu teklif etmiyorsunuz"*** diyorlar. Doğru. "Yani belki kendi oryantasyonumuzu kendimiz tesbit etmeliyiz: Bulunduğumuz mevkii, gitmemiz gereken istikameti kendimiz düşünmeliyiz, kendimiz karar vermeliyiz." derken belki çözüm üretmiyorum ama **bunun taklit yoluyla mümkün olamayacağını söylemek bence yeterli bir çözüm.** Yani oturup, bütün milletin meselelerini de bir tek insanın sırtlanacak hâli yoktur. Biraz da oturup diğer insanlar çözümlesinler.

Efendim, **"Batıyı taklit etmekten ve kendi geçmişimizi taklit etmekten vazgeçmek"** bir formüldür; bu formülün içinde, ***yeni fikirler gerekiyorsa, kendimize göre yeni teknolojiler üretmek fikri*** de vardır. Ama bunu tabiî ki cemiyet yapar: İnsanlar tek başlarına o kadar önemli yaratıklar değildir, tek başlarına bir şey yapamazlar. Tarihçilerin böyle hatâları vardır, falan işi filan, Türkiye'nin bütün gelmiş, geçmişini falanca vatandaş yapmış. Olmaz, kimse tek başına bir şey yapamaz.

Netice olarak, **tarihî bilgi ve tecrübelerimize dayanarak, yeni bir "orientation" tesbit etmemiz gerekir, diyorum.** Ve bu sayede ortaya konacak fikirler ve kültür hayatının pratik hayata yansıması olarak; **"kendi teknolojimizi kendimiz üretmemiz gerekir".** (Şimdilerde herşey dışarıdan olunca)

Kendi geçmişimizi veya batıyı, yahut başkalarını taklid ederek bir yere varamayız.

"Fikrî açıdan yaratıcı olmalıyız ki, yeni bir kültür ve kendi tercihlerimiz ve orientationumuza göre yeni ve istediğimiz gibi bir teknoloji üretmemiz de mümkün olsun" diyorum.

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR KÜLTÜR, TEKNOLOJİ VE SANAT YAZILARI, Şule Yayınları Ağustos 2012 İstanbul, (s. 34-57)

İSLÂM DEVLETİ GERÇEĞİ

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem bir Devlet kurucusu değildir. Emevi Halifesi Ömer b. Abdilaziz'in (**Herkesin müslüman olması sebebiyle vergilerin azalması ve hâzinenin boşalmasından şikayet eden Mısır valisine cevâben**) dediği gibi,

“Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem, Peygamber olarak İslâmiyet’i teblîğ etmeye gelmişti, vergi toplamaya değil!”

> **Medeniyet ve devlet hakkında yapılan yorumlara göre, siyasî/sosyal organizasyon olarak “Devlet” işbölümü neticesinde doğan sınıflaşmanın sonucu olarak (fakat zorla, yani polis gücüyle) vergi toplayan ve tegallüb esasına dayanan bir kurumdur.**

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme böyle bir şeyi isnâd etmek, bir çeşit iftira olur bizce. Ancak, Dört Halife çağındaki kurumlaşma için Devlet tabiri kullanılabilir. Fakat, esasen Peygamberin idealleri ile değil, tarihî zaruretlerle ortaya çıkan bu Hilâfet kurumu, on- beş yıl içinde ihtilaflara yol açmış ve ancak otuz yıl kadar yaşayabilmiştir. (M. 632-661).

Müslümanların Peygamberi ideal bir Devlet'in kurucusu gibi görmeleri ve Hilâfetin Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortadan kaldırıldığını düşünmelerine gelince, bu yanlış bir tefsirdir. Peygamber Hicretten sonra Yesrib'de, aynı zamanda siyasî bir güç olacak sonuçları ile birlikte, bir mü’minler cemaati tesis etmiştir.

> Pekâlâ, Peygamber Medine'sini (Medinetü’n-Nebî; Peygamberin Şehri) kurmuştur. Diyelim ki, Dört Halife devri dahi, her ne kadar sahabe arasında o devirde bu hususta ihtilaflar mevcut bulunmuş ise de, tartışılamaz biçimde bir **“İslâmî rejim”** modeli teşkil etsin. Ancak, o sistem de yürütülememiş ve çok kısa bir zamanda çökmüş; yerini, bildiğimiz beşeri mülk (*saltanat*) almıştır.

Şu halde, **Miladî 661'den beri, İslâmî ideallere göre bir yönetim biçimi (yahut her ne kadar İslâmiyet’e saygılı olsa da, yüzdeyüz İslâmî bir siyasî pratik) tarihte mevcut olmamıştır.** Zaten müslümanlar, **«ideal toplum modeli»** olarak, bu tarihî/pratik tatbikatı değil, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kendi Asr-ı Saadet’ini görmektedirler. O günden bugüne kadar, muhtelif müslüman devletler mevcut olmuş, bir İslâm medeniyeti gelişmiş ve yaşamış; ancak, gerçek bir İslâmî rejim uygulanan bir teokratik devlet, yahut **“İslâm Devlet”**i mevcut olmamıştır. Gerçi müslüman hükümdarlar, teorik olarak teşri (kanun yapma) hakkına sahip değildiler ve **“kanun Peygamberin getirdiği Şeriat’tir”** denilmiştir; **hatta müslüman devletlerinde şeriat tatbik dahi edilmiştir, ancak yönetim meseleleri dışında!** Her ne kadar Sünnî teori (Mâverdî’nin *el-Ahkâmu’s-Sultaniye*’si gibi) bu hali meşru ve tabiî birşey gibi göstermeye gayret etmişse de, bunun mevcut statüko'yu meşrulaştırmaktan ibaret olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM’DA MÜLK VE HİLAFET Medine’yi Yeniden Kurmak 1996, İstanbul, (s.136-137)

İSLÂM ÂLEMİNDEKİ ORYANTASYON (yönlendirme) YANLIŞLARI

Sömürgecilik faaliyetleri sayesinde gelişen ve sanayileşen Batı medeniyeti ile yaptığı mücadelede, gerileyen ve mağlup olan İslâm dünyasında, başlıca iki oryantasyon[90] biçimi ortaya çıktı:

a- Batının üstünlüğünü kabul ederek, Batı teknolojisini ve giderek bütün Batı Kültürünü benimseyen **"Modernizasyon"** dediğimiz oryantasyon biçimi;

b- Veya, mağlup oldukça kendi kabuğuna çekilerek **(Batıya karşı düşmanca bir tavrın ifadesi olarak)** Batı'yı küçümsemek, görmezlikten gelmek ve geleneklere daha sıkı sarılmak: Mağlubiyetin sebebi olarak "geleneğin çözülüşünü görmek ve geleneğe dönüş oryantasyonu!

Doğru bir oryantasyon ortaya koyabilmek için, bu iki oryantasyon biçimini incelemek ve anlamak gerekir. **Bize göre, her iki oryantasyon biçimi de yanlıştır.** Bu yanlışların mahiyeti üzerinde durmak ve bugünkü dünyanın gidişatı hakkında esaslı bir fikir edindikten sonra, yaşadığımız tarihin ışığında ve geleceğimiz için yapacağımız tercihlere göre bir oryantasyon ortaya koymak gerekir.

Kendi tenkidimizi arzetmeden önce Toynbee'nin bu husustaki tenkitlerini hülâsa etmek istiyoruz. Toynbee, Yahudi tarihinden alınma tabirlerle, **"Geleneğe Dönüş"** taraftarlarına **"Zealot"** (Roma hâkimiyetine karşı ayaklanan Musavî partizan anlamına) ve Batılılaşma taraftarlarına da **"Herodian"** (Roma kültürünü benimseyip taklit eden eski Yahudiye kıralı Herod'dan mülhem bir tabir) diyor.

"**Zealot** o kimsedir ki, bilinmeyenden kaçarak âşinâ olduğuna sığınır ve korkunç silâhlar kullanan bir yabancıyla karşılaştığında, yenilmekte olduğunu anlayınca, kendi mücadele sanatını anormal bir titizlikle uygulayarak karşılık verir. Zealotluk gerçekte, yabancı baskısı sebebiyle geçmişe sığınan "arkaizm"dir; "geçmişe sığınma" diye tarif edilebilir. İslâm dünyasındaki temsilcileri Kuzey Afrika Sünûsîleri ve Orta Arabistan Vahhabileridir. **(Toynbee, yaşayıp görseydi, bugünkü İran Cumhuriyeti'ni de Zealot olarak görürdü herhalde)**.

Batının üstünlüğünü görmezlikten gelmenin, **"Düşmanından kaçan devekuşunun başını kuma gömmesine"** benzediğini de ilave ediyor. **(Tercüme hataları olsa bile, Toynbee'nin *Medeniyet Yargılanıyor* isimli eserindeki, bu "İslâm, Batı ve Gelecek" bahsi, bütün müslüman münevverlerin ibretle okuyup üzerinde düşünmesi gereken son derece enteresan bir bahistir).**

Herodian ise, "o kimsedir ki, bilinmeyenin tehlikesine karşı en iyi savunmanın, onun sırrını çözmek olduğunu zanneder ve karşısında kendisinden daha iyi teçhizatlı bir düşman görünce o düşmanın taktikleriyle savaşmayı seçer. Zealot geçmişin örtüsünde canlanmaya çalışır, Herodian şimdiki zamanı cesaretle araştırır ve geleceği karşılar; Zealot içgüdüsüyle hareket eder, Herodian aklını kullanır... Herodianlık, Zealotlığa göre etkili ve onunla karşılaştırılamaz bir çözüm ise de, gerçek bir kurtuluş yolu değildir. Evvela bu tehlikeli bir oyundur: Irmağı geçerken at değiştirmeye benzer: Binici atı değiştiremezse ölüme gideceği bellidir. Bu tıpkı Zealotın otomatik tüfeğe karşı okla karşılık verirse öleceği kadar kesindir. **Herodianlığın tecrübe edildiği iki ülke Mısır ve Türkiye'dir.**"

Şimdi Toynbee'nin Herodian dediği, modernist yahut "Batıcı" zihniyetin zayıf noktaları hakkındaki tenkitlerine bakalım:

"Bir kere Herodian başarılı olsa bile, bu insanlığın kültür mirasına ne kazandıracak? Onun taklit ettiği şeyin aslı zaten Batı'da var" diyor Toynbee. Ve Batılıların bu "Batıcıları" küçümsemesini Kitab-ı Mukaddes'ten alınma bir pasajla ifade ediyor: **"Biz size kaval çaldık, siz oynamadınız / Biz yas**

---

[90] Oryantasyon; yönlendirme, yön verme, kılavuzluk etme, Fransızca orientation sözcüğünün Türkçe söylenişi. Genellikle bir iş terimi olarak kullanılır. İplik üretiminde, ipliği oluşturan liflerin birçok kez çekilip uzatılarak birbirlerine paralel hale getirilmesi işlemine de oryantasyon denir.

tuttuk, siz ağlamadınız". Herodianlığın asıl zaaf noktalan hakkında ise şöyle diyor:

"Herodian (Batıcı, modernist) kendisi taklitçi olduğu için hiçbir zaman yaratıcı olamaz. Böyle bir şahsiyetsizlik ifadesinin insanlara ilham ve heyecan veren bir yönü de yoktur elbette: Ve Herodian ancak ayakta kalmak, yaşamak için bu yolu seçmiştir; gayesi dünyevîdir; hiçbir uhrevî vaadi olamaz; ne var ki bu usulle insanları dünya nimetlerine kavuşturmak da mümkün değildir. Olsa olsa, Batı ile işbirliği yapan, Batılılaşma taraftan, küçük bir yönetici azınlık dünya nimetlerine kavuşur. Halkının çoğu ise, Batıya proleterya (işçi) olmaktan öteye gidemez."[91] **Nitekim Toynbee haklı çıkmış ve Türk insanı Almanya'ya, Hollanda'ya "çöpçü" olmuştur.**

Bize göre her iki tavrın sahipleri de yanlış yoldadırlar. İslâmcı yahut geleneğe dönüş taraftarı, **"Hakikatini kavramadığı ve putlaştırdığı"** bir **"İslâmî Yönetim Geleneği"**ne dönmek istiyor: Halbuki gerçek manada, böyle bir **"İslâmi Yönetim Geleneği"** yok zaten! Mevcut olmayan bir şeyi mevcut sanıyor. Sanki Batıcı yöneticiler işbaşına geçinceye kadar gerçek bir İslâmî yönetim modeli uygulanmış da, nasılsa kesintiye uğrayan bu sisteme dönülünce, yani **müslümanlar iktidara gelince, bütün problemler hallolacakmış gibi!** Halbuki, İslâmiyet iktidara gelince nasıl bir siyasî nizam uygulanacağı, İslâmî ideallerin pratiğe nasıl döküleceği, suali ortadadır. Asıl problem o zaman başlayacak da denebilir. Müslümanın elinde yalnızca "Medine Toplumu" modeli vardır. Ancak Hilafet hakkındaki değerlendirmemizde, **"Sahâbelerin bu husustaki ihtilâfını görmezlikten gelsek bile, Hz. Ömer'in, Hz. Osman'ın ve Hz. Ali'nin suikast kurbanı olduğunu ve 30 yıl içinde sistemin çöktüğünü ve saltanata dönüştüğünü"** söyledik. Bu manzaradan, "demek ki İslâmî idealleri pratiğe uygulamakta büyük müşkilatlar vardır" yorumu çıkacaktır. Yeni bir "Din"in ortaya koyduğu (ve bilinen bütün devlet modellerine zıt olsa bile) bir Peygamberin kendi devrinde ve kendi cemaati ile uygulayabildiği) bir **"peygamberâne nizam"** (müteakib nesiller tarafından yapılan askerî fütuhatın meydana getirdiği şartların zorlaması ile) büyük bir askerî organizasyon sonucunda, de facto, (fiili, bilfiil) bir Devlet biçimini almışsa; Peygamber zamanındaki gibi bir **"mü'minler cemaati modeli"**nin tatbik edilebilmesi zordur ve ihtilafların çıkması tabiî bir neticedir. Hz. Ömer zamanında, birden bire çok genişleyen (ve muhtelif organizasyon problemleri ortaya çıkaran) ve organizasyonun kaçınılamaz neticeleri cümlesinden olmak üzere teşkilatlı icrâ vasıtaları ve organları (kurumlan) ile bir İslâm İmparatorluğuna (hilafet rejimi) dönüşen bu sistemin yürümeyiştir. Daha Hz. Ömer zamanında, ganimetlerin (haraç, cizye, fey gibi gelirlerin) devlet mâliyesi (beytü'lmal) tarafından kontrolü ve tevzii hususunda ihtilaflar çıkmıştı.

Şuracıkta hemen söyleyelim: Bugüne kadar, ganimet bir yana, vergilerini tam bir sıhhat ve adaletle toplayıp, harcamalarını da (yani bu verginin kullanılmasını) adaletle yerine getirebilen bir tek devlet mevcut olmamıştır tarihte! Peygamberin en yakın mesai arkadaşları bile, onun ideallerini pratiğe geçirip yaşatamamıştır. Kaldı ki biz, İslâmî ideallerden hareketle, bugünkü dünyanın ve geleceğin problemlerine çözüm üretip, onu bugünkü beşeriyete bir alternatif hayat tarzı olarak sunmak durumundayız.

Şimdi Müslümanlar Batının tesirlerinden kurtulmak ve kendi geleneklerine dönmek istiyorlar. **Hangi gelenek? siyasî manada, bir "İslâmî Yönetim Geleneği" yoktur.** Teşriî, kazâî ve icrâî yetkileri ihtiva eden bir "İslâmî Yönetim" modeli mevcut değildir. **Eğer "Devlet" tabirini kullanacak isek, "Medine" (Şehir Devleti) yahut "Asr-ı Saadet" modeli var elimizde.** (Her çeşit devlet tegallüble kurulur ve tegallüble devam eder diyoruz; çünkü devlet, kanun yapma, yargılama ve yürütme fonksiyonlarını ihtiva eder).

İslâm'da, bütün dinlerde olması gerektiği gibi, "İlâhî Kanun" hâkimdir. İnsanların, kendi akıllarına

---

91 A. J. Toynbee "Civilization on Trial and The World and the West, Meridian Books, 1964, s. 167, 176.

göre uygun buldukları, kanunları yapması söz konusu olamaz. Halifelerin dahi, ancak icrâî yetkileri vardı. “İslâm Geleneği”ni “Putlaştırma” şeklinde tezahür eden, bu Batı kültürüne karşı reaksiyoner tavrı anlıyoruz; ancak, başka sahalarda mevcut olan bir “İslâmî Gelenek”, “Devlet/Siyasî Rejim” sahasında mevcut değildir. Eğer Müslümanlar, yalnızca, **“Şeriat isteriz, ama ipler kimin elinde olursa olsun”** diyorlarsa, o başka!...

Yani, biz bunu, **“mevcut olmayan bir geçmişe dönüş hayâli”** sayıyoruz. Esasen, mevcut olmayan bir geçmişi taklid etmek de mümkün değildir. Mümkün olsaydı bile, “matlûb” olamaz: zira, bugünün dünyasında mevcut olan problemlere bir çözüm üretmedikçe (bunun gereği olan yeni ve seviyeli bir tefsîre kavuşmadıkça) böyle bir mesele, **‘Yalnızca müslümanların meselesi”** sayılır. **Halbuki, İslâmiyet bütün beşeriyet içindir ve beşeriyetin bugünkü problemlerine bir çözüm getirmelidir.** Mehmed Akif, **“Doğrudan doğruya Kur’an’dan alıp ilhâmı / Asrın idrâkine söyletmeliyiz İslâmî”** demişti: Bize göre, “asrın idrâki” de yetmez; nereye gittiğimizi de bilmeliyiz; yahut, varmak istediğimiz yeri ve hedeflerimizi, biz kendi tercihlerimiz ile tayin etmeliyiz.

Aynı şekilde, bugün artık mevcut olmayan bir şeyi hâlâ mevcut sanmak (yahut çoktan ortadan kalkmış bir geçmişi hâlâ mevcut sanarak taklit etmek) şeklindeki yanlış, **“Batıcı/Herodian yöneticilerin de yaptığı bir yanlıştır.”** Türkiye'de III. Selim ve II. Mahmud'un başlattığı bu hareket, Türkiye Cumhuriyeti’ni kuranların aldığı radikal kararlar ile çok kesin ve tartışılamaz bir mahiyet kazanmıştır.

Ne var ki, Kuvâyı Milliyeciler Osmanlı döneminde yetişmiş insanlardı; yani fikirlerini tanzimatçı dedelerimizden aldılar: Gençlik ve yetişme dönemlerinde yönelişleri belirlenmişti (**Aslında Sultan Hamid'in zamanında modern eğitim veren, tıbbiye, harbiye ve mühendislik mekteblerinde yetişenler modemist/Batıcı oldu ve sonunda Sultanı tahtından indirdiler**).

Demek ki, yaklaşık yetmiş yıldır Türkiye'de tavizsiz bir biçimde uygulanan politikaların sahipleri, bu fikirleri yetişme devirlerinde, Osmanlı’nm çöküş devrinde edinmişlerdir: yani Türkiye'de uygulanan bu radikal Batıcılık, Tanzimat’a kadar geri götürülebilir (ve Kuvayı Milliyecilerin fikirleri esas alınsa bile), 20. asra girerken bunlar yetişmiş gençler olduğuna göre, en azından bir asır öncesine ait fikirlerdir. Devlet politikamız öyle biçimlenmiştir ki, bir asır öncesine ait fikirler (o zaman Batı'da moda olan fikirler) bugün dahi tartışılamaz dogmalar olarak yürürlüktedir. Bir kere, **bugünkü Batı, bir asır önceki Batı değildir**: Köprülerin altından çok sular akmıştır Batı da: **Modern Batı Medeniyeti, Ortaçağın Hıristiyan Batısından farklıdır ve temelleri sömürgecilik devirlerinde atılmıştır.** Sömürgecilikle, coğrafî keşiflerden itibaren, Batı değişmeye başlar. Ancak, Sanayi Devrimi ile gelen **Modern Batı tarihi içinde şekillenen bu Batı kültürü, Birinci Dünya Harbi’nde iflas etmiştir.** Batılı mütefekkirlerin bu tarihten sonra, Batı medeniyetinin iflasını ilân ettiklerine şahit olunur. Ne var ki yine bu tarihte, Türkiye **“bu ölen kültüre”** özenmek ve onu taklit etmek gayreti içine girmiştir. Bu bir **“ölü doğum”**dur aslında.

Zaten, bu tavrın taklitçiliği, hiçbir zaman yaratıcı olamaması ve kültürel mirasını reddetmek suretiyle kaybettiği kültürel kimliği sebebiyle, ancak zoraki bir modernizasyon olması mümkündü ve öyle de oldu. (Belki bu zoraki Batılılaşmaya tepki sebebiyle, Gelenekçi yönelişin sahipleri, kaybolan geleneği gerçekte olduğu gibi değil İslâmî bir yönetim biçimi gibi görmeye şartlandılar). Ne var ki Herodian/Batıcı yöneticiler, gerçekte (Batının silâhı ile) Batı’yla hiçbir zaman savaşamazlar; çünkü (bugünkü dünyada artık hiç de çağdaş olmayan ve gerçekte 19. asırda kalan fikirleri bir yana), **“Çağdaş”** olmak isteseler bile asla çağdaş olamazlar. Taklitçilikleri sebebiyle daima bir adım geriden gelmeye mahkum olacaklardır. İslâm âlemindeki Batıcı yöneticiler, **“Batı”**yı **“çağdaşlaşma ve modernleşme”** adına, taklit ettiklerini sanıyorlar; ama gerçekte, sadece geçmişte kalan bir Batiyi taklit etmeye mahkumdurlar. Taklitçiliğin -tarifi gereği bu sonucu vermesi tabiîdir; çünkü taklitçi Batı'da ne olup bitiyor, hadiselerin arkasındaki sebep ve prensipler nelerdir, anlayamaz. Ve ilk bakışta görebildiğini, hadiselerin dış yüzünü, zevâhiri, görünüşü ve kabuğu kavrayabilir ancak: Bizde Batıcı yöneticilerin, çağdaşlaşma adına söylediklerine bakılırsa, bugünün Batısını pek tanımadıkları ve gelişmelerin özünü kavrayamadıkları anlaşılır. Zira bizde Batıcılar, bugünkü Batı’da değil, bir asır

önceki Batı dünyasında popüler olan düşünceleri savunuyorlar hâlâ!

Oysa bugünkü Batı dünyasında, Fransız İhtilali ile gelen ve 19. asrın Batısında popüler olan fikir ve değerlerin yanlış olduğu kanaati yayılmıştır. Bu çağın Batılısı bu çağda yaşıyor, 19. yüzyılda değil. Bir asır önce vulgarize (adileşmiş) olan fikirler bugünkü dünyada tamamen demodedir. Bu işte, hayattaki değişme kanununun meydana getirdiği paradokslarla karşılaşırız: Batı, elbette Batı'dır; ama, o (eski) Batı kültürü değildir artık; yine de Batı Batı'dır; kendi yolunda hızla ilerliyor ve 21. asırda bugünkü Batı'dan çok farklı bir Batı olacak! Ancak bizim Batıcıların, tam yüzyıl önce akledip, yetmiş yıl önce uygulamaya koydukları (ve şaşmaz bir inatla hiçbir sapma ve değişmeye izin vermeksizin uyguladıkları) Batılı fikir ve değerler, Fransız İhtilalinin/Sanayi Devriminin mahsulüdür. 19. asırda Batı dünyasında yayılan, benimsenen ve her yerde pratikte görülen o kültür, Batıyı büyük felaketlere sürükledi: Birinci Dünya Savaşı'na yol açtı ve iflas etti. Batılılar Birinci Dünya Harbi'nin meydana getirdiği şokla, kendi kültürlerini tarihî incelemelerin konusu yaptılar ve bu iflası ilân ettiler. Almanya'da **Historicism (tarihî rölativizm, tarihî şüphecilik)** fikirleri Birinci Dünya Harbi'nden sonra yayıldı. Denebilir ki Batılı kendi kültüründen şüphe ediyordu artık; zaten ilmî gelişmeler de 19. asrın kaba saba materyalizmini ve atomculuğunu iyice şüpheli hale getirmişti. Atomlar hakkındaki bilgileri sayesinde, İkinci Dünya Harbinde nihayet atom bombasını da kullandılar ve o günden beri kendi kültür ve vahşetlerinden kendileri de nefret eder oldular.

Bizimkilere gelince, onlar "kraldan fazla kıralcı", "Batı'dan fazla Batıcı"dırlar(!).

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM'DA MÜLK VE HİLAFET, Medine'yi Yeniden Kurmak 1996, İstanbul, (s.29-34)

KUTSAL, METAFİZİK VE TOPLUM

Ege Üniversitesi Demokrasi, Toplum ve Türk Kimliği Sempozyumu Bildirisi, 1996.

Aklı başında insanlar, kendi benlikleri ile içinde yaşadıkları dünyanın münasebetleri hakkında düşünmek ve kendi tespit ettikleri bir oryantasyona göre hareket etmek zorundadırlar; yani aklı eren her fert,

"Ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum, bu dünyadaki pozisyonum nedir ve bütün bu kâinatla, bu sonsuz varlıkla münasebetim nedir?"

Sualini şuurlu veya şuursuz bir biçimde cevaplandırmak zorundadır. Kendimiz için nasıl bir oryantasyon tesbiti yaparsak yapalım, bu oryantasyon sonucunda bir **"kutsallık alanı"** ortaya çıkacaktır. Vahşîlerde, putperestlerde ve ateistlik iddiası güdenlerde olduğu gibi, **bütün varlığı kendi nefsimiz açısından değerlendirebiliriz ve kendi benliğimizin mutluluğundan ibaret bir oryantasyonumuz** olabilir ki bu takdirde kendi nefsimizi putlaştırmış oluruz; bu takdirde **'kutsallık alanı'** nefsimizle sınırlıdır ve **varlığımızın ma'nâsı ve gayesi kendi mutluluğumuzdan ibarettir.** Yahut, içinde doğduğumuz cemiyetin telkin ettiği **'kutsallık alanlarını'** benimseriz. Bu takdirde cemiyetin kutsal saydığı din veya ideoloji, indoktrinasyon (yani telkin yoluyla) benimsenmiş olur. Hakîkî iman ise bir metafizik şuur ile bir üstşuur ile meydana gelir: Kendi varlığımız ile sonsuz varlık arasındaki münasebetlerin şuuruna vardığımız ve kendi hayatımızda, yaratılış gâyemize uygun olarak İlâhî iradeyi gerçekleştirmeye yöneldiğimiz zaman (nefsimizin veya cemiyetin telkinleri ile değil) hakîkî ve hür iman ile iman etmiş oluruz. Böyle bir metafizik şuurun telkin ettiği **'kutsallık alanı'** sınırsızdır ve bütün varlığı ihâta eder. Yunus'un **"Yaradılanı hoş gör yaradandan ötürü"** deyişi bu ma'nâya gelir.

Fertler bir toplum meydana getirmek üzere bir araya gelip bir **"İçtimaî mukavele"** yapmazlar; bilakis, kendi tercih ve görüşlerinin hiç sorulmadığı, kendilerinden evvel teşekkül etmiş olan birtakım sosyal şartlar içinde doğarlar. Cemiyetin mensub olduğu bir dîni, indoktrinasyon, yani telkin ve taklit yoluyla benimsemek durumundadırlar. Hâlbuki uzun asırlar boyunca süregelen dinlerin yerleşmiş an'anevî biçimleri, bu taklit yoluyla benimseme ve ruhuna nüfuz edememe hâli sebebiyle, ferde esaslı bir **'din şuuru'** vermeyebilir. Bu vaziyette ise, görünüşte bir dîne mensup olan fertlerin, itiraf etmeseler de, asıl, kutsal, dokunulmaz ve tenkit edilemez mukaddesleri kendi can-ı azizlerinden ibarettir.

Zamanımızda bütün büyük ülkelerde pek çok farklı inanç sistemlerine mensup birçok toplumlar vardır ve bunları birleştiren şey, müşterek menfaatler, inançlar ve insanların müşterek iradesi değil, şu veya bu biçimde var olan bir **'devlet çatısıdır'.** Zamanımızda faşizm ve komünizm gibi, **cemiyetin müşterek siyasî gücünü veya devleti** putlaştıran ideolojiler var. Eğer bütün bir cemiyeti birleştiren **kutsal inançlar yoksa,** bu inançlar yerine ikame edilmek üzere **yeni kutsallık alanları ideolojiler biçiminde icat edilmekte** ve devlet tarafından devlet sınırları içindeki bütün toplumlar ve fertlere indoktrinasyon (yani resmî eğitim ve medya yoluyla) ve kanunların zorlayıcı gücü ile empoze edilmek istenmektedir. Çünkü, fertlerin kendi nefislerinden başka bir inanç ve gaye tanımadan -ki aslında, bu dahi nefsin putlaştırılması biçiminde bir kutsallık alanıdır yaşaması belki mümkündür; ancak hiçbir inancı olmayan, müşterek değerleri ve birlikte yaşamak iradesi bulunmayan bir cemiyet yaşayamaz. Zira tarifi gereği cemiyet budur; aksi takdirde cemiyet değil, yalnızca insan toplulukları, halk yığınları var demektir.

Kanunî mecburiyetler ve **'devletin putlaştırtması'** gibi zorlama veya **'indoktrinasyon mahsulü usuller'** ise, **'gerçek inanç'** ve **'din şuuru'** yerine ikame edilemez; çünkü yalnızca dünyevî vaadlerde bulunabilir ve insan rûhunun bu sonsuz kâinat karşısındaki aczi ve çaresizliği, mânevî ihtiyaçları, bu formel düzenlemelerle, kanunlar ve devletin varlığı gibi sosyal organizasyon biçimleri ile tatmin edilemez. Zira yalnızca böyle bir sosyal organizasyonun veya devletin varlığı, müşterek bir dünya

görüşünün, bir 'vizyon'un var olması ma'nâsına gelmez. **"Bir yerde vizyon** (dünya görüşü, geniş anlamıyla din) **yoksa, halk mahvolmaya mahkûmdur"** derler. Liberalizm'in, her ferdin (vahşîlerde ve putperestlik devirlerinde olduğu gibi), yalnızca kendi hususî gayeleri için çalışması sonucunda, (gayr-i meş'ur bir yanılma ile nihaî olarak cemiyet amme menfaatlerine) hadim olacağı şeklindeki fikri mantıklı değildir. Zira herkesin kendi müstakil menfaat, gaye ve hedeflerinin olması ve bunun için çalışması hâli, cemiyetin müşterek gayelerinin bulunmaması demektir ve bu tarif gereği, cemiyet hayatı bakımından bir düzensizlik ve kaos demektir. İşte bu tebliğimizin mevzuunu çağımızda cemiyetlerin ve fertlerin içinde yaşamakta oldukları bu problemler teşkil etmektedir.

> Burada putperestler veya ateistlik iddiası güdenler ile ilgili söylediklerimi netleştirmek bakımından, Latinler'in bir sözünü hatırladım. **"İndividium est ineffable:** Ferdiyet tarif edilemez ve kutsaldır." Eski Yunan ve Roma filozoflarının çoğu da, Eski Yunan'ın tanrılarına ve Roma'nın putlarına inanmazlardı. Fakat bunlar söylenmezdi; çünkü bir tabiri vardır İngilizler'in (to say the unsayable) **"söylenemeyeni söylemek caiz değildir"** şeklinde. Şimdi bu bir çeşit din ve kutsallık alanı meselesidir ve tartışılması saygısızlık sayılmıştır. Bence bu yerinde bir telâkkidir. Gerçekten de kutsallık alanı ile ilgili şeyler aslında tartışma konusu olmazlar. Çünkü inanç rasyonel bir biçimde münakaşa edilemez; çünkü böyle bir münakaşa insanları derhal hissî reaksiyonlar vermeye sevkeder. Çoğunlukla cemiyette bu yüzden kavgalar mücadeleler olduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan Bergson'un bir tarifi vardır; ***Ahlâk ile Dinin İki Kaynağı*** adlı eserinde; o, bir **'statik din'** bir de **'dinamik din'** tasviri yapar. Bu eserinde Bergson diyor ki, aslında dinamik din mistik tecrübenin mahsûlüdür ve mistik tecrübe de gerçekte cemiyetin veya bir şeriatın (geniş anlamda söylüyorum; Müslüman şeriatı olduğu gibi diğer dinlerin de şeriatları var, yani törenleri kuralları var), bir dinin şeriatının formel sınırlan ile tesis edilen ruhban sınıfı veya ulemâ sınıfı tarafından sınırları çizilen, bir daire çerçevesinde değil; kendi hür vicdanındaki müşahede ve mükâşefeye dayanan, kendi müşahedesinin sonunda ulaştığı ve kendince yakın ölçüde gerçek bir bilgi saydığı müşahedeleri cemiyete neşretmek arzusundan doğar. Böyle bir pozisyonda 'mistik şuur'dan bahsetmek gerekir ve bu "dinamik din"in konusudur. Ezcümle, Bergson böyle diyor.

> Gerçi Bergson, ***Ahlâk*** ve ***Dinin İki Kaynağı*** isimli eserinde İslâm tarihinden veya İslâm dininden pek fazla misal vermemiştir. Daha çok Hindu mistisizminden bahseder verdiği örneklerde; fakat, biliyorsunuz, Bergson, çok kudretli bir yazardır ve çok zor felsefî mevzuları bile çok güzel benzetmelerle kolay anlaşılır hâle getirme iktidârı vardır. Bu bakımdan bu eserini hararetle tavsiye ediyorum.

Diğer taraftan bir **'mistik** şuur'dan veya **'metafizik** şuur'dan bahsetmek mümkün.

Demin ben dikkat ettim ve bazı notlar aldım. Sosyal antropoloji bakımından bir saha araştırması dinledik tasavvufçular ve onların şeriattan farkları babında; Ebû Hanife'nin bir sözü geldi aklıma bu sırada. Ebû Hanife buyuruyor ki: **"Tasavvuf fıkh-ı vicdânîdir."** Yani, vicdânın hukukudur.

Biliyorsunuz bütün hukuk sistemleri formel (yani şekilci) olmak zorundadır. Bütün hukuk sistemlerinin de bir numaralı kusuru bence budur. Arkasında gerçek bir hukuk felsefesi bulunmadığı takdirde herhangi bir hukukî sistem, ister demokratik bir rejimde tatbik edilsin, ister başka bir rejimdeki devlet çatısı altında tatbik edilsin, isterse İslâmî şeriat olsun, hiçbir ayrım yapmıyorum; **bütün hukuk sistemleri tabiatı gereği, formel (biçimci) olmak zorundadırlar.**

> Ben şimdi hatırlıyorum; **İslâm şeriatında da hukukî hileler vardı; meselâ senetlerdeki icap ve kabul ibarelerini gördüğü vakit, kadı efendi; hukukî hile olduğu açıkça görünmesine rağmen, bu gibi hilelere pekâlâ itibar ederdi.** Gerçi Sava Paşa'nın İslâm Hukuku Teorisi ile ilgili iki ciltlik bir eseri vardır: (Ben lise yıllarımda iken Diyanet neşriyatında çıkmıştır. Bizden bir Ermeni paşası, bu, Osmanlı'ya küsmüş gitmiş ve Paris'te yazmış.) Sava Paşa ***İslâm Hukuku Nazariyatı*** kitabında der ki;

"İslâm hukuku Roma hukukuna göre çok daha esnek ve çok daha kaliteli bir hukuktur."

Kendisi müslüman olmuş falan da değildir, bîtaraf bir zihniyetle söylüyor ve bence doğru söylüyor. Ama ne kadar esnek bir hukuk olursa olsun, İslâm hukuku da "İslâm fıkhı" da, hukukun tabiatı gereği, formel (düstür) olmak durumundadır. Kaldı ki burada "Fıkh-ı vicdânî"den bahsettiğimiz takdirde yani mistik şuurdan metafizik şuurdan bahsettiğimiz taktirde; bu vicdanda olup biten bir şey ve bunlar gibi hayatın realiteleri de hiçbir zaman formel hukukî kalıplar içinde tesbît edilemez.

Ben şöyle bir fikir arzetmek istiyorum:

Herhangi bir fikri aklî ölçülerle, rasyonel ölçülerle, nihâî hudutlarına kadar götürdüğünüz vakit, bir de bakarsınız ki bu ifrat sebebiyle bir noktadan sonra bu fikir zıddına münkalib olmuş. Bir paradoksla karşılaşırsınız. Yani hayatta da dâimâ böyledir. Hayatın realiteleri hiçbir zaman formel sınırlamalarla tayin edilmiş olamazlar. Esasen dinin 'statik din' dediğimiz, Bergson'un yaptığı ayrımla, geleneklerden ve törelerden, ecdattan intikal eden, önce anne ve baba ocağında, sonra belki eğitimle ve medya ile benimsenen ve taklitçi biçimi, bu sebeple çok fazla formel kalmakta ve insan rûhuna çok fazla hitap edememektedir.

Tarihte sûfîlerin çok istismarına rastlanmıştır veya sufizmin insanlara faydası kadar zararı da olmuştur. Bunun farkındayım, bu bağlamda münakaşa etmiyorum meseleyi. Ancak şöyle bir ayrım yapmıştım ben son çalışmamda (Varlığın Ma'nâ ve Mazmunu'nda)

"Bir hayvânî şuur var, bir İnsanî şuur var, bir de metafizik şuur var."

- Hayvanî şuurdan kastettiğimiz kısaca şudur: Bizde de diğer canlılarda olduğu gibi duyu organları var, hasselerimiz var, beş duyumuz var ve bu duyularımızla dışarıdan aldığımız intibâları biçimlendirmek sureti ile şuurumuz teşekkül etmektedir.
- **Hayvânî şuur** "nesneleri gördüğümüz gibi, hiçbir akıl terazisine vurmadan hiçbir şekilde münakaşa etmeden, dışarıdan aldığı intibâları olduğu gibi anlık şuur" olarak kabul etme biçiminde gelişir.
- Halbuki, insanın müdrikesi hayvandan farklı olduğu için, akletme, temyiz etme veya soyutlama gibi yetenekleri olduğu için, **insânî şuur** gördüklerini, duyduklarını ve öğrendiklerini tenkîde tâbi tutar, tâhlile tâbi tutar.

Netice olarak, duyulardan aldığı bu intibâları bu tenkît süzgecinden geçirdikten sonra, akıl ile tashîh ederek kabul eder. İnsanın oryantasyon kabiliyeti de buradan gelmektedir. İnsan yalnız 'şu an' içinde yaşamaz, insan geçmişi, **'şu an içinde devam eden mazinin varlığı ile'** aynı zamanda geleceği de **'projeksiyon yoluyla'** düşünen bir yaratıktır.

Binaenaleyh, aklî melekeleri, kullanmak sureti ile bu 'insânî şuur' ortaya çıkar; ancak bu insânî şuur, Protogoras'ın **"insan herşeyin ölçüsüdür"** şeklindeki deyişinde olduğu gibi ele alnırsa, hümanist veya sekülarist bir zihniyet biçiminde ele alınırsa, bizce o zaman insanın kendi iradesini ve kendi gayelerini kutsal bilmesi ve başka kutsallık alanı tanımaması biçiminde bir egosentrizm ve etnosentirizm sonucu verebilir.

Halbuki cemiyeti putlaştırmak (ki Toynbee buna ***tarihçi açısından din*** adlı eserinde molokperestlik adını verir). **Molokperestlik, cemiyetin müşterek siyasî gücüne tapınma demektir:** Faşizmde, komünizmde gördüğümüz gibi. İnsanperestliğin bir biçimidir: Firavunlarda gördüğümüz gibi. Yani insanın kendisini, kendi iradesini, seküler bir dünya anlayışını kabul etmesi de aslında bir çeşit başka inançtır anti inanç biçiminde de görülse. Diğer taraftan cemiyetlerin bu statik dini, gelenekselleşmiş bulunduğu için yaşanan bu dini hayat, bahsettiğimiz metafizik şuuru veremeyebilir. Belki "metafizik şuur"; tarihteki büyük sûfîlerin şahsî ve derûnî tecrübeleri ile vardıkları birtakım hakikatler, zamanla tarikatler biçimindeki uygulamalara, yozlaşmalara veya garip uygulamalara konu olmuş olabilir. Günümüzde de, tarihte de bu garip uygulamalar var. Bu eski büyük sûfîler 'hür imanı'

temsil eden insanlardı. Cemiyetin statik imanını değil de, **tahkiki imanı** (bizim kendi geleneğimizin tabiri ile) veya Dostoyevski'nin Büyük Engizisyoncu'daki deyimi ile **'hür imanı'** temsil eden insanlardı. Onlardaki metafizik şuur, Yunus'ta gördüğümüz gibi, bütün varlık alanlarını, varlığı topyekûn kutsallık alanı sayma şeklinde bir metafizik şuurdu.

Tabiî şimdi birtakım dinlerin birleştirilmesi temennisi yahut diyalogu veya insanlar iyi ahlâklı olursa insanlar kurtulur gibi bazı telâkkiler var. Tarihte birçok fikir adamından okuyoruz, bunlar doğrudur; ancak pratikte bir değer ifade etmez. Elbette bütün insanlar iyi olursa, ahlâklı olursa, şöyle böyle olursa, problem kalmaz.

Mesele şu ki, bütün insanlar öyle olmuyorlar veya bütün insanlar **insânî şuuru aşarak metafizik şuura erişemiyorlar** ve hattâ erişebilmeleri söz konusu olmayabilir. Devlet ideolojisi ve indoktrinasyon yolu ile cemiyeti (gerçekte müşterek inançları ve müşterek bir arada yaşama iradesi bulunmayan büyük halk yığınlarını) bir arada, kanun yoluyla, tutma şeklinde ki devlet iradesi ve bununla ilgili indoktrinasyonlar bugün dünyanın her tarafında görülüyor ve bununla ilgili fikirler, zannedildiği kadar objektif değildir. Demokrasiler dahi aynı indoktrinasyonun mahsûlüdür. Cemiyetin bir arada tutulması bir devlet çatısında veya bir indoktrinasyona bağlı ise, elbette problemler olacaktır.

Bugün artık devlet sınırları aşıldı. Ve uluslararası şirketlerin yönettiği çok küçülen bir dünyada yaşıyoruz. Ve çağın realiteleri insanları, bütün kavranılan (semantikteki bir tabirle **anlamlandırma dizgesi** derler) bütün anlamlandırma dizgelerini gerek kendi kültürümüzde mevcut olanları, gerek diğer kültürlerden aldıklarımızı, değerlendirme ve çağdaş dünyanın realitelerini yeniden gözden geçirme zarureti ile karşı karşıya bırakmıştır. Son söz olarak: Dünya bir yerlere gidiyor, gidişat pek de iyi değil, millî devlet kimliği aşıldı; diğer devlet kimlikleri de aşıldı. Maalesef devletler meşrûiyet zeminlerini kaybetmiş durumdalar, çağdaş sistemlerle, ilerde ne olacağı da pek belli değil. Ben ek bir şey söylemek durumunda değilim.

İngilizler, **"Takdir değişmez, ne olacaksa o olacak"** der,

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR, TARİH FELSEFESİ YAZILARI, Şule Yayınları Kasım 2012, İstanbul, (s. 242-248)

SUFİZM VE ULEMÂ DENGESİ

H. A. R. Gibb, Mohammedanism,
New York 1955
(Eserin "Sufizm" bölümünün tercümesidir).

S.Ü. Selçuk Dergisi, s:2, 1988.

İlim adamları ve tarihçiler, tabiî olarak, bir düzen, bir dogma ve birtakım kaidelerin siyah ve beyaz gibi kesin hatlarla ortaya konulması hâlinde, bunların kaanun, ilâhiyat, âyinler şeklinde pratik bir gün kazanmış olacağını farzetmek hatasına (bilhassa doğu mevzuubahis olduğunda daha fazla) düşerler. Gerçeğe bundan daha az benzeyen hiçbir şey yoktur. Bir dogmatik hukukun incelikli bir şekilde işlenmesi teorik bir standart meydana getirir ki bu teorik standarda tedrîcî olarak ve kısmen ulaşılabilir, fakat asla kesin olarak ulaşılamaz. Aynı şekilde bir Ortodoks ilâhiyatın formülasyonu işi, ilim adamlarının nisbeten küçük bir zümresinin alâkasını çekmiş ve onları heyecanlandırmıştır; fakat müslümanların büyük bir kitlesi için bu dogmatik süper-strüktür umumiyetle alâka görmüyordu (ve ekleyebiliriz ki öyle olmaya da devam ediyor). Bunun sebebi bütünü ile cehalet ve ilgisizlikten ibaret değildir. Bunun sebebi kısmen şu gerçek olabilir ki, teolojik sistemler, geliştirildikleri nisbette büyük ölçüde negatiftirler; insan ve Tanrı arasında Kur'an tarafından takdim edilen şahsî ve canlı münasebetlerin yerine mantıkî mefhumların gayr-ı şahsî ve mücerret bir münakaşasının geçmesine sebep olurlar.

> İslâm inancının standart el kitaplarından birinde ifade edildiği şekli ile İlâhî sıfatlar probleminin sünnî çözümü, meselâ, ***"onlar O değildir; ne de onlar O'ndan başka bir şeydir"*** şeklindeki ifadesi, kuvvetli bir dinî hassasiyeti uyandırmak kabiliyetine sahip değildir -veya böyle bir şey mevcut ise bunu kuvvetli bir heyecana dönüştürmesi kabil değildir.

Netice olarak, bu incelikli teolojik sistem herhangi bir şekilde halkın pratikteki dînî inançlarını temsil etmediği gibi, ayrıca gerçekte ilâhiyatçıların çoğunluğu, bunlann hattâ halk kütlelerine anlatılmaması gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Ve hattâ bu (incelikli teoloji) Mu'tezile mücadelesinden asırlarca sonra bile tahsil görmüş kimselerin ekseriyeti tarafından benimsenmiş değildi. Helenizm ruhu, her ne kadar Sünnî merkezlerden kovulmuş olsa da, uzun bir müddet, şimdi artık zındıklar diye adlandırılanların düşüncesini etkilemeye devam etmişti, ta ki politik ve ekonomik felaketler bütün bağımsız entelektüel faaliyetlere bir son verinceye kadar. Fakat felsefî ekollerin tesiri, İslâm'ın sonraki gelişmesi içinde gittikçe önemi azalan bir faktördür; ve bu İslâm'm gelişme tarzını anlamak için daha ziyade popüler din üzerinde durmalıyız.

İslâmî popüler din hareketi İslâmî zühd ve tasavvuf tarihi ile yakinen alâkadardır. Prof. Massignon erken devirlerdeki İslâm tasavvufunun bütün sahasına şamil olan parlak araştırmasında[92], mistik hareketin iptidâî İslâmî zühd hareketinin doğrudan doğruya varisi olduğunu ispat etmeye çalışmıştır ki, bizatihî bu zühd hareketi de Kur'an'dan ve Peygamber'in tatbîkâtından doğmuştu. **Fakat bu iddia kabul edilmemiş olsa bile, hatırlanması gerekir ki Kur'an'daki zühdün temeli doğu Hıristiyanlığındaki ile aynıdır; netice olarak da İslâm'ın Arabistan dışındaki gelişmelerinde her iki sistem kolaylıkla tefrik edilemez.** Hiç olmazsa kesin olarak belli olan şu ki; Hz. Peygamber'in bir peygamber olarak bütün hareketlerinde zımmen mevcut olan, Allah'ın her yerde hazır ve nazır oluşu şeklindeki mistik duygu, Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin hemen sonraki haleflerinin pragmatik ve fazla derinliği olmayan gerçekçiliğinde bir aks-i sada bulamamıştır. Bununla beraber, bunların dînî takvası Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin hüküm gününe dair vaazları ile uyandırılan kuvvetli bir ruhî tecrübenin neticesi idi.

92 *Essasi sur les Origines de lexique de la Mystique musulmane.* Paris 1992.

Batı Asya'nın bütün büyük dinleri arasında İslâm umumiyetle en fazla dünyevî en az zühdî olanı sayılmaktadır. Buna birçok sebep gösterilebilir: Bekârlığın hoş görülmeyişi, bir rûhî fonksiyonu olan ruhban sınıfının bulunmayışı ve hepsinin üzerinde de Hıristiyanlığın ancak üçüncü asır sonunda ulaştığı politik hayatın daha Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin hayatında İslâm'a girmiş olması gibi. Yine de ilk müslüman nesilleri arasında bile, İslâm dünyasının her tarafında pek çok müslüman vardı ki İslâmî takva ruhunu günlük hayatlarına aksettirdikleri gibi, İslâm bunlar için sadece zâhirî ibadetlerin yekûnundan ibaret olmayıp bir ruhî hayat disiplini de olmuştu. Bunların inancı sert bir zühdî (ascetic) itikad idi ki bu itikad, mensuplarına, ebedî cehennem azabını unutmaksızın işine gücüne gitmesini; bu dünyada sadece geçici olarak bulunduğumuzu hatırlamasını ve bu dünyanın sunabileceği her türlü güç, zenginlik, haz, bilgi ve evlat sahibi olmak sevinci gibi şeylerin boş ve iğvâdan ibaret olduğunu ve gerçekte bunların sakınılması ve reddedilmesi gereken şeyler olmaktan ziyade bize korkunç mesuliyetler yükleyen şeyler olduğuna dair derûnî bir şuurla birlikte kullanılması gerektiğini telkin ediyordu. Bu ilk devreye mahsus zühd ve takvâ tipinin en meşhur temsilcisi Hasan-ı Basrî kaddesellâhü sırrahu'l azîzdir (643-728) ki, hatırası bugün hâlâ İslâm'da yaşamaktadır.

Hicretin ikinci asrında, işte bu zahidler arasından eski Nasturî misyonerleri gibi gayretkeş popüler vaizler çıktı ve bunlar halk arasında İslâm'ın misyoneri oldular. Bu vaizlerin maruf ismi **"Kassâs"** metotlarını da açıklar. Kur'an metinlerine dair vaazlar ve tefsirler formu içinde, bunlar dinleyicilerin beyinlerini son derece değişik eski kültürel materyallerle dolduruyorlardı; bunlar arasında eski Arap destanları, Hıristiyan, Zerdüşt ve hattâ Budist hikâyeleri, İncillerden ve Tevrat'tan derlenmiş materyaller ve antik Babilonya ve Suriye'den miras kalan her şey vardır. Bu materyal kitlesi arasında bilhassa iki kaynak, Hıristiyanlık ve Gnostizm en ehemmiyetli mevkii işgal etmekteydiler. Fakat her ikisinin de mirası, bunlar ne kadar iptidâi fikirlere zıt düşseler de, İslâmî potada eritilmişlerdir.

İslâm'ın bünyesine katılan bu unsurlar arasında en ehemmiyetlisi, İsa'nın ikinci gelişinin bir Mehdi'nin (doğru yola hidayet eden) geleceği şeklindeki bir doktrine dönüşmesi olmuştur ki, bu Mehdi İlâhi bir keşmekeş yoluyla İslâm'ın nihaî zaferini temin edecektir.

İslâm düşüncesinin geleceği hakkında aynı derecede ehemmiyetli bir başka husus da Peygamber'in şahsiyeti hakkındaki doktrinin gelişmesi olmuştu. Daha önce görmüş olduğumuz gibi, Şiî tesirleri bu gelişmede mühim bir rol oynamıştır; fakat bunların yanısıra, bir mü'minin Peygamber'in şahsı hakkındaki tabiî saygı ve sevgisini, İsa'nın şahsiyeti hususundaki muhtelif Hıristiyan fikirleri de etkilemiştir. İncillerdeki mucizeler ve deyişler ve doğu kiliselerinin kendi inançlarının kurucusuna atfettiği birçok efsane Muhammed sallallâhü aleyhi ve selleme transfer edilmiştir. İlk devirlerin Müslüman mistisizminde, Arabistan dışında kalan bölgelerde, Hz. İsa hâlâ en azından Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve selleme eşit bir statü işgal eder; fakat zamanla Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin figürü ötekini aşar, nihayet üçüncü asrın sonunda büyük mistik Hallac'ın "Peygamber"e bir nat'ında, Hıristiyan ve Gnostik imajları başarılı bir sentez hâlinde birleştirilmiştir.

> ***"Diğer bütün peygamberlerin ışığı O'nun ışığından sâdır olur, Kitab-ı Kıdem'deki ilk isim O'nun ismidir. O bütün mevcudat ve bütün nesnelerden önce malûm idi ve onların hepsinden sonra da bakî kalacaktır, bütün gözler O'nun kılavuzluğu sayesinde ışığı görmüştür, bütün bilgi O'nun okyanusundan bir damla, bütün hikmet O'nun kaynağından bir avuç dolusu ve bütün zamanlar O'nun hayatının bir saatinden ibarettir."***

İşte popüler İslâm'ın gerçek ruhu buradadır, ilâhiyatçıların abstraksiyonlarında (mücerret fikirlerinde) değil; ve Arabistan'ın bundaki hissesi sadece Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin tarihî mevcudiyetinden ibarettir. Doktrinler ve inanışlar bir tarafa, inancın değişmesine rağmen, Hıristiyan teamüllerinin ne kadar inatçı ve yapışkan olduğunu görmek dikkate şayandır. Ortaçağların ta sonlarına kadar, Hıristiyan festivalleri İslâm'ın resmî bayramlarıyla yan yana İslâm

dünyasının büyük halk festivalleri olarak yaşamaya devam etmiştir.

Burada sufizm adıyla tanınan İslâm'da mistik hareketin başlangıçları hakkında ancak kısa bir hulâsa yazabilecek kadar yerimiz var. Sûfî teriminin menşei karışıktır; fakat umumiyetle bu, işlenmemiş yün parçalarından (suf) yapılma bir elbiseyi giymekle ilgilidir. Önceleri bu bir üniforma değil, fakat şahsî bir zühd işareti idi ve bazı ilk devir zahidleri bunu kullanmayı hoş karşılamıyorlardı. İbn Şîrîn (ö. 729) zahidlerin bazılarını İsa'yı takliden suf giydikleri için tenkit etmişti (şöyle diyordu): ***"Ben pamuklu elbiseler giyen Peygamber'in izinden gitmeyi tercih ederim."*** Öyle görünüyor ki ikinci asırda Kûfe'de yaşayan belli bir zahidler grubuna umumî ad olarak el-Sûfiye deniliyordu. Fakat dördüncü aşıra gelince Irak'ta bu yün elbiselerin giyilmesi düzenli bir âdet hâline gelmişti ve bu isim herkes tarafından mistiklere atfedilmeye başladı. **Bu ismin Grekçe sophos veya sophia kelimesinden türemiş olduğu düşüncesi tamamen hayal mahsulü gibi görünüyor.**

Hicrî ikinci asırda, zâhidâne münakaşalar yapmak için toplanan küçük grupların kolektif organizasyonuna dair ilk emareler ve aynı şekilde ilk zaviyeler, yani Melikî (Ortodoks) keşiş hücreleri veya Nastûrî keşişlerinin mağaralarını taklid eden hücreler koleksiyonu şeklinde zaviyeler zuhur etmeye başladı. Zahid gruplan Kur'an ve diğer dinî parçalan yüksek sesle okumak maksadıyla toplanıyorlardı ve bu zamanla bir liturjik karakter (zikr) kazandı; zamanla bu, bunlara iştirak eden kimselerin vecde kapıldığı spiritüel konserlere (semâ') dönüşmeye başladı. Zikrin daha daha sonraki gelişmeleri hakkında yeri gelince daha fazlası da söylenecek; fakat daha Hallaç bile zikirdeki bu heyecanlandırıcı unsuru mahkûm etme lüzumu hissetmişti:

"Beni vecd hâline sokan sensin, zikr değil;

Benim kalbim zikr düşüncesine kapılmaktan uzaktır;

Zikr insan gırtlağından doğan bir incidir

Ki seni gözlerimden gizliyor."

Aynı zamanda bu zahidliğin umumî karakterine bir değişme hâkim olmaya başlıyordu. Önceleri bunun temeli Allah'tan ve O'nun müstakbel gazabından korku idi, yani Muhammed'e ilham veren aynı korku; ve mistik aşk ve hayranlık elemanı tamamen namevcut değilse de ikinci derecede idi ve üzerinde fazla durulmamıştı. Daha kadın evliya Rabia el-Adeviyye (ö. 801)'nin deyişlerinde bile mistisizmin asıl kaynağının aşk olduğu görülür: ***"Tanrı aşkı beni öylesine ihata etti ki, kalbimde başka hiçbir şeye karşı sevgi ve nefrete yer kalmadı"***. Ve o meşhur mısralarında, işrakî hayatı (illuminative) tefekkür hayatından (contemplative) tefrik etmekte ve birincisini tercih etmektedir:

"Ben seni iki aşkla seviyorum, saadetimin aşkı,

Ve mükemmel aşk, seni sana lâyık olduğu gibi sevmek.

Kendi bencil sevgimi hiç sayıyorum

Fakat o en saf aşk sana lâyıktır,

Ki seni gizleyen perdeler düşer ve ben sana bakarım,

Ne bunun için ne de öteki için övülmemi gerektirecek bir şey yok,

Hayır, hem bu çeşit hem de öteki çeşit aşkta hamd sanadır."[93]

Nihâî olarak, iptidâi Hıristiyan mistisizmine kullandığı dil ve mefhumlar itibariyle bu kadar yakın olan, işte bu mistik aşk zâhidâne korku fikrini azaltarak ikinci plâna düşürmüş ve sufizm için gerekli olan temeli teşkil etmiştir.

İslâmî mistisizmin karakterindeki bu değişme aynı zamanda onun liderlik tarzındaki değişmeye paralel olarak gelişmiştir. Önceleri bu hareketin liderleri ulemâ sınıfından veya Ortodoks (Sünnî)

93 Translated by R.A. Nicholson, *Literary History of the Arabs*, s. 234.

inanca mensup hocalardı. Fakat üç asır boyunca bunların yerine geçen insanlar, ananevî dinî disiplinler çerçevesinde yetiştirilmiş olmayıp, büyük çoğunluğu itibariyle şehirlerdeki orta sınıfın altından veya zanaatkâr sınıfından idiler; bilhassa bunlar Bağdat'ın yani İranlı, yan Ârâmîleşmiş karışık nüfusunun içinden geliyorlardı. Aynı zamanda da o zamana kadar ve hattâ o zaman dahi başlıca hususiyeti dinî bir hareket olan sufızme sosyal karakterde belli birtakım hususiyetler de nüfuz etmeye başlamıştır. Şiî propagandacıların ihtilâlci politik gayelerinden sakınmakla beraber, yine de bu hareket, resmî Sünnî ulemâ tarafından göz yumulduğu anlaşılan politik ve sosyal istismarlara karşı bir protesto ima ediyordu. Fakat sufızmin reform programı zarurî olarak fertlerin dinî sınırlarındaki bir uyanışa ve rûhî canlanmanın neticesi olarak da cemiyetin sosyal organizasyonuna karşı bir reaksiyon doğmasına bağlı idi. Galiba bu sosyal düşünceler sûfîlerin diğer sahalardaki misyonerlik faaliyetleri ile olduğu kadar kendi sınıflarından insanlara yaptıkları vaazlar ve ihtida ettirme gayreti ile de kuvvetlenmiştir. Zira bütün devirlerde ve bütün memleketlerde sûfîler ve zahidler İslâm'ın en aktif propagandacıları idiler.

Şu iki sebeple de, hem yavaş yavaş Ortodoks kontrolünden ayrılma ve hem de yeni sosyal düşünceler sebebiyle, sûfı hareket, Sünnî ulemâ ve otoriteler tarafından olduğu kadar Şîa tarafından da gittikçe daha büyük nisbette şüphe ile karşılanmaya başladı. Sûfî liderler görüşlerini ilerlettikçe ve bunlara daha da cesurca ifadeler kazandırdıkça bu şüphe daha da arttı ve Ortodoksluk'la sufızm arasındaki mesafe gittikçe genişliyor gibi göründü. Bunları susturmak için bazı teşebbüslerde bulunuldu; bunun bir faydası olmayınca da bunların en şöhretlilerinden, bir yün atıcısı olan, el-Hallac'dan bir ibret dersi meydana getirildi ki bu ***Hallaç kendisini Tanrı ile aynileştirmek zındıklığı ile*** ithâm olundu ve dördüncü asırın başında zalimce idam edildi. Şu husus dikkate değer ki, bu cezalandırma şiddet kullanan fanatikler tarafından değil, fakat kadim itikadın takva sahibi mensupları tarafından, meselâ Ali İbn İsa gibi bir vezir tarafından gerçekleştirilmiştir.

Mamafih baskının da faydası olmadığı görüldü. Her şeyden önce sûfî hareket, çok kuvvetli bir şekilde Kur'an ve İslâm'ın ahlâkî talimlerine dayanmaktadır ve kolayca bir tarafa bırakılamaz. İslâm'ın ibadetlerle ilgili emirlerinin ihmal edilmesine hattâ İslâm'ın an'anevî görüşüne tezat teşkil eden dıştan gelen birtakım tesirlereragmen, sufizmin gücü halkın içgüdülerini tatmin etmesinde yatmaktadır; bunlar öyle içgüdülerdir ki bu içgüdüler Ortodoks ilâhiyatçıların gayr-i-şahsî ve mücerret talimleri yüzünden tatmin edilmemiş bulunuyordu ve sûfîlerin doğrudan doğruya şahsî ve hissî dinî yaklaşımları içinde daha fazla ferahlık ve tatmin buluyordu. **Şunu da unutmamak lâzımdır ki sufizmin popüler bir karakteri ve cazibesi vardır ki bu sufîler halk arasından yükselmişlerdir ve halka hitap etmek zorundaydılar ki onların da başlıca okuma konulan o zaman (ve hattâ şimdi bile) velilerin kısa ve sık sık mucizevî faaliyetlerle şişirilmiş hayat hikâyeleri sayesinde temin edilmekte idi.** İslâm'a, bugün bizim onu tanıdığımız şekliyle, dâimî karakterini veren şey onlar arasında mistiklerin ve kassâsın faaliyetleri idi. Onlann spontan (kendiliğinden, içten doğan) hareketi... önceleri İslâm'ın müdafaası ve categetic (sorulu-cevaplı şifahî dinî talim, ilmihal) mâhiyetinde idi.[94]

> Bu sebeple dördüncü ve beşinci asırlar boyunca sufizm güçlendi ve her ne kadar ulemâ bundan hoşnut değil ise de buna paralel olarak belirli âyin hususiyetleri geliştirildi. İşte aşağı yukarı bu devirlerdedir ki zikir ve sema basit bir şekilde cemaate mahsus Kur'an okuma ve Kur'an üzerinde tefekkürden ibaret olmaktan çıkıp bilhassa tevşîh ve İlâhilerin okunmasıyla dikkati çeken daha belirli bir âyin olma temayülü göstermeye başladı. Bununla beraber bu husus tek başına onu Ortodoks (sünnî) törelerden ayıran bir şey değildir. Zira buna benzer seremoniler o zamanlarda camilerde de tatbik edilmekteydi. İlâhiyatçıların düşmanlığı kısmen sûfî zikrinin dinî hayatın merkezi olan caminin yerine geçebileceği veya ona rekabet edeceği korkusundan doğuyordu. İşin temelinde mücadele için daha derin bir sebep vardı.

İlâhiyatçıların dînî liderlik iddiaları, sadece onların kelâm ve fıkıh bilgisine sahip olmaları ve İslâmî doktrinin yegâne otorite sahibi temsilcileri olmak şeklindeki pozisyonlarından doğuyordu.

94 D.B. *Macdonald in Encyclopedi of İslam,* s.v. Kissa.

Daha önce gördüğümüz gibi bu ilimler (fıkıh, kelâm) sonsuz zahmet ve müşkülâtla inşa edilmişti ve bunları öğrenmek uzun ve gayret isteyen çalışmaları gerektiriyordu. Onların usulleri sayesindedir ki inancın özü, hem zındıkça yeniliklere (bid'at) ve hem de imtiyaz ve vazifelerini çiğnemek isteyen laik şubenin teşebbüslerine karşı muhafaza edilmişti. İlâhiyatçılar haklı olarak kendi sistemleri ile öğünüyorlardı ve onun otoritesini idame ettirmek hususunda da kıskanç idiler. Onlar sadece bu metotla gerçeğin veya eşyanın realitesi hususundaki bilginin anlaşılabileceği ve muhafaza edilebileceği ve bu husustaki herhangi bir yumuşamanın hem ruhî hem de maddî bakımdan zındıklık ve bozulmaya yol açacağı düşüncesinde idiler. **Ancak sûfîler bu iddiaları pervasızca ve hattâ istihza ile reddettiler.** Bunların görüşüne göre bilgi elde etmenin sadece bir yolu vardı -aklî ve mekteplerin ikinci elden bilgisi (ilim) değil, fakat Tanrı ile bir anlık bir vahdet ve massedilme sayesinde zirveye varan ve doğrudan doğruya ve şahsî olan tecrübe (marifet). İlâhiyat bilgi elde etme prosesinde yardımcı olmak şöyle dursun, hattâ gerçekte buna mani olur. Doktriner hukuk ile gönül nurunun taraftarları arasındaki mücadele fundamental (aslî) bir mücadeleydi ve öyle görünüyordu ki uzlaştırılamazdı.

Bu oluşma asırlarında sufızme nüfuz eden doktrinleri ve dışarıdan gelen tesirleri gözden geçirmek çok uzun olacaktır. Bunlardan ikisini söylemek kâfidir. Gerçek Kur'anî zühd bekârlığı hoş görmez: ***"Evlenmemiş olanlarınız evlenecek"*** Kur'an'da açıkça ifade edilmiş bir emirdir (34. Sûre, 35. âyet). Diğer taraftan Hıristiyan zühdü evliliği uygun bulmaz. Fakat İslâm'ın bütün ruhunu karşısına alarak Müslüman doktrinini bu hususta etkileyemezdi. Yine de o, Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve selleme atfedilen hadislerin yayılmasına yol açmıştır ki, bunlarda kadınlardan uzak durmak şeklindeki eski zühdî itikadlar yeniden ortaya çıkıyor. Zamanla bu, sûfı pratiğini daha fazla etkilemeye başladı; üçüncü asırda pratik olarak bütün sûfîler evli idiler; fakat beşinci asra gelince sûfîlerin en büyüklerinden biri olan zât şöyle diyordu: ***"Bu doktrinin liderlerinin hepsinin görüşü budur ki en iyi ve en fazla temayüz etmiş sûfîler, evlenmeyenlerdir; şayet kalpleri kararmış değilse ve zihinleri günah ve şehvetten azade ise"***[95]

Öteki doktrin ise (İslâm'ın gelecekteki kaderi bakımından Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin fazla tebcil edilmesinden daha ehemmiyetsiz sayılmaz) müridin kendi sûfî şeyhine yaşadığı müddetçe fazla ihtiram etmesi ve daha önceki şeyhleri de evliya mertebesine yükseltmesi idi. **Şüphesiz ilk İslâmî fikirlere bundan daha yabancı bir şey olamazdı; fakat Kur'an, gelenek, rasyonalizm ve Ortodoks ilâhiyata rağmen (ki bunlara göre evliyadan istimdad tek Tanrı'ya tapınmanın ihlali ile çok tanrıcılığa benzer birşey olarak telâkki ediliyordu) evliyaya tapınma İslâm'a nüfuz etti ve zamanla önündeki her şeyi silip süpürdü. "Bil ki (aynı otorite söylüyor) sufizmin temeli ve İlâhî marifet veliliğe istinad eder"[96].** Fakat velilere tapınma âdetiyle beraber başka bir Hıristiyan-Gnostik doktrinin tesiri ortaya çıktı ki bu da en az diğerleri kadar Müslümanlığa zıttır: Zirvesini kutbun teşkil ettiği bir velilik hiyerarşisinin mevcudiyetine inanç ortaya çıktı (dünyanın kutbu) ki bu kutup veli muavinlerinden mürekkep bir orduyla dünyayı yönetir ve gözetir -İslâmî elbise içinde eski (Yunan Tanrısı) Demurgios. Ve bugün bile Kahire'deki Zuwela Kapışım ziyaret eden bir kişi, Kutuptan bir şey niyaz eden takva sahipleri tarafından kapının çivilerine tutturulmuş bez parçalarıyla donanmış olduğunu görecektir.

Ve zaman geçtikçe, müslüman ilim adamlarının karşı çıkmasının tesiri ile gittikçe azalacağı yerde, bu popüler gayr-i İslâmî tesirler İslâm'da daha güçlü ve kuvvetli bir şekilde yerleşti. Ortodoks mekteplerin yetersizliği gittikçe daha fazla dindar insanları tasavvufçular arasına itti **ki bu insanlar, dinin metafizikî bilgisinden çok Tanrı'ya dair canlı bir ruhî tecrübeyi arıyorlardı.** Beşinci asır boyunca en muktedir bazı düşünürlerin bile sufızme temayül ettikleri ve bir uzlaşma prensibi aradıkları görüldü. Bu da beşinci asrın sonunda şaşırtıcı bir şekilde ortaya çıkan devrimin yolunu ha-

95 al-Hucviri, *Keşf al-Mahcub*, tr. R.A. Nicholson, s. 363.

96 Ibid., s. 210.

zırlamış oldu. Bu tavır değişikliğinin çarpıcı bir semptomu (işareti) meşhur ilâhiyatçı Kuşeyrî'nin (ö. 1072) eserinde (***Risale***) görülür ki o, burada, yüksek sufizmin ve sûfîlerin vecd hâlinde ulûhiyet ile birleşme doktrinin kabul edilmesini istiyordu.

Fakat ismi bu inkılâp ile birlikte anılan kişi el-Gazalî'dir (ö. 1111) ki, cesaret ve entelektüel kudreti bakımından Augustine ve Luter ile aynı seviyededir. Onun dînî gelişmesinin hikâyesi gerçekten büyüleyici ve öğretici bir hikâyedir; ilâhiyatçıların safsatalarına karşı kendisini isyan eder hâlde bulmuş ve nihaî hakîkati kendi zamanındaki bütün Müslüman sistemleri ve felsefeleri içerisinde araştırmış, nihayet zihnen, bedenen ve entelektüel bakımdan uzun bir mücadeleden sonra Tanrı'ya dair şahsî tecrübesi hususunda hâlis bir felsefî agnostisizm kanaatine varmış ve bunu da sûfî tarikinde bulmuştur.

Gazalî'nin eseri ve tesiri Prof. Macdonald tarafından klasik bir pasajda özetlenmiştir:

"İlk olarak, Gazalî insanları, ilâhiyatçıların dogmalar üzerindeki skolastik çalışmaları yerine, Kur'an ve hadislerle canlı bir temas ile bunların incelenmesi ve tefsirine yöneltti. Avrupa'da ortaçağ skolastiğinin boyunduruğu kırıldıktan sonra meydana gelen şeyler, İslâm'da onun liderliği ile meydana geldi.

İkinci olarak, talim ettiği düşüncelerinde ve ahlâkî yargılarında, o, korku unsuru üzerinde durmaya başladı. Ona göre rahat ve iyimser vaazların zamanı değildi, cehennemin dehşeti insanların gözü önünde tutulmalıydı, o bizzat bunları hissediyordu.

Üçüncü olarak, onun tesiri iledir ki, sufizm İslâm âlimleri indinde sağlam ve emniyetli bir pozisyona kavuşmuştur.

Dördüncü olarak, o felsefe ve felsefî ilâhiyatı alelâde zekâların erişebileceği bir şey hâline getirmiştir.

Gazalî'nin eserlerinin bu dört safhası içinde şüphesiz en önemlileri birinci ve üçüncüdür. O, İslâm'ı tarihî ve temel gerçeklerine geri döndürmek ve bu sistem içinde hissî bir dinî hayata yer vermek sureti ile İslâm düşüncesine damgasını basmıştır. O, yeni bir yol açan bir ilim adamı değildi; fakat kesif şahsiyet sahibi birisiydi ve o bu çok yürünen yolu, halkın ortak yolu hâline getirdi."

Gazalî'nin hayatını vakfettiği eser Eş'arî'ninki ile çarpıcı bir benzerlik gösterir. Her ikisi de Ortodoks düşüncenin dinî düşünürlerin irade ve zekâlarım cezbeden bir başka düşünce cereyanı ile mücadele hâlinde bulunduğu bir zamanda bir sentez meydana getirmişlerdir ki, bu sentez öteki hareketin Ortodoks sistem içinde bir yer sahibi olmasına imkân tanımıştır. El-Eş'arî, eski bir Mu'tezilî olarak, Ortodoks İslâm'ın teolojisini bir temele oturtmak suretiyle kuvvetlendirmeye muvaffak olmuştur. Gazalî de$_r$ eski bir Eş'arî ilâhiyatçısı olarak, ilâhiyatı şahsî bir mistik tecrübe temeline oturtarak müesseseleştirmeye muktedir idi. Zira onun sûfî tarîkini benimsemek suretiyle mensup olduğu eski ilâhiyat ekolünü terkettiği düşünülmemelidir; daha ziyade kendi şahsî tecrübesinin temin ettiği kesin bilgi ile ve büyük bir cesaret ve emniyetle, o zamana kadar farklı ve biibiriyle tezat hâlinde gibi görünen felsefî, skolastik ve mistik fikir sistemlerini birleştirmişti. Bundan başka, tıpkı Eş'arîlik'te olduğu gibi, bu yeni fikirler sistemi bir defa benimsenince Müslüman düşüncesinin mütemmim bir cüzü olarak gelişti ve onun tabiatım değiştirmeye başladı. Böylece mistiklerin yolu icmaın tasvip mührüyle mühürlenmiş ve Ortodoks olarak kabul edilmiş oldu ve Müslüman dînî düşüncesinin tarihi içinde yeni bir sahne açtı ve (Eş'arîlikte de olduğu gibi) bu gelişmenin mecraı içinde ortaya çıkan bazı istikametler beklenmedik ve şaşırtıcı cinsten idi.

Nihayet bunun böyle olması sırf sufizm ile Eş'arî ilâhiyatı arasındaki mantıkî uyuşmazlık değildir. Şarklı mütefekkir her ne kadar bize mantıkî dedüksivon metoduna aşın bir şekilde güvenme gibi görünen, bir fikri en son neticelerine kadar takip etmeye temayül ederse de, her biri kabul edilmiş postulatlardan (kaziye) türetilmiş bu neticeler arasındaki tezatlardan da pek rahatsız olmaz; ve o insan akimagüvenmemek itiyadı sebebi ile bu neticelerin her birini ancak İlâhi akıl tarafından tam ma'nâsı ile sentezi yapılabilecek olan mutlak hakikatin veçhelerinden biri savmakla tatmin olur. Daha da önemlisi şu idi ki; Sünnîlik ve mistisizm farklı yollar takip etmeye temayül etmişti: Şimdi

bunlar her ne kadar birbirine bağlanmış olsa da yollar farklı olarak kaldı. Bunun ciddi neticeler doğurmak tehlikesi vardı. Ortodoks düşünce her ne kadar asık suratlı ve skolastik olsa da dâimâ yüksek ahlâkî ve entelektüel standartlan idame ettirmiş ve eski doktrinin saflığım bozucu yenilikleri ve kullanış tarzlarını (dînî inançlar ve pratikle ilgili meselelerde) tasvip etmeyi reddetmişti. Her ne kadar eski Grek diyalektiği silahını ödünç almışsa da. bu silahı umumiyetle kendi pozisyonunu Grek fikirlerine karşı müdafaa etmek için kullanmıştı. Fakat bunun, ***aristokrat ve inhisarcı bir karakter vererek,*** Ortodoks düşünceyi, halkın kalplerinden ve anlayışından oldukça uzaklaştırmak gibi zayıf bir ciheti de vardı. Sufizm dinî ideallerinin yüksekliğine rağmen, hemen hemen başlangıçtan itibaren, daha az müşkülpesent idi ve işe yarıyor gibi görünen yabancı fikir ve tatbîkâtları daha kolay benimsiyordu.

Mistiklerin safları arasında derece derece büyük farklılıklar vardı ki, bunlar arasında büyük entelektüel muktesebat ve karakter sahibi kimseler olup, mistisizm bunlara zengin bir ruhî tecrübe ve dinlerinin hakikatlerini daha kuvvetli bir şekilde kavrama imkânı sunduğu gibi, bunun yanı sıra tatbîkâtlarının ve postulatlarının İslâmî doktrin ile ne derece uyuştuğuna pek aldırış etmeyen kimseler de vardı. Daha şimdiden bazı muhitlerde vecd hâline ulaşma gayreti, iptidâî zikri etkilemiş ve bu ritüel içine dans etme ve üstünü başım parçalama gibi bazı arızî destekleri ithal etmişti. Sûfî liderleri popüler din unsurlarının bu nüfuzuna biraz müsamaha etmişlerdir. Belki de Sünnî düşünce ile daha yakından temas hâlinde olmak sayesinde bizzat sûfî pratiğinin istikbalde temizleneceğini ve bu şüpheli ilâvelerden kurtulacağını ümit etmiş olabilirler.

Sünnî düşünce, bu şüpheye yer vermeyecek bir şekilde, tazelenmiş ve kuvvetlenmiş ve daha popüler bir karakter ve yeni bir cazibe kazanmıştı. Gerçekten de ilk neticeler ümit verici idi. Gazalî'den sonraki asır boyunca Sünnî düşünce, Batı Asya ve Kuzey Afrika'nın o zamana kadar çekingen ve uzak duran nüfusunun geniş bölümünün muhabbetini kazandı. Bilhassa Şiîlik bir düşüş yaşamış ve nüfuzunun büyük bir kısmını kaybetmiş gibi görünüyor. Birkaç emniyetli dağ bölgesi ve İran körfezinin kıyılan haricinde bu tesirler, sadece eski asıl Müslüman topraklarında görülmüyordu; büyük ve bazı yeni sahalarda da (Küçük Asya, Orta Asya, Hindistan, Endonezya ve Orta Afrika) ki bunlar İslâm hâkimiyetine katılma prosesi içindeydiler, geniş ve uzun zamandan beri mevcut büyük dinî farklılıklara rağmen büyük topluluklar İslâm'a katılmaya ikna edildi.

Fakat, hattâ bu kitle hareketlerinde bile öyle hususiyetler vardı ki, daha müsamahasız ulemâ tarafından hoş görülmüyordu. Gazalî'nin önceden göremediği şey şu idi (ki bu yüzden de mesul tutulamaz), onun açtığı gedikten popüler dinî pratikler ve zındıkça entelektüel mefhumlar İslâm'a doluştu ve bunlar yüzünden onun idealleri bayağılaştırıldı ve İslâm'ın Ortodoks doktrini ciddi şekilde ihlâl edildi. Zira sufizmin bu kabulü basit bir uzlaşma ile sınırlandırılamazdı; şimdi bizzat sufizm Ortodoks olmuştu, artık neye cevaz verildiği neye verilmediğini tayin eden ve popüler pratiklerin İslâm'a nüfuzuna bir mania teşkil eden eski katı ve muhkem safları muhafaza etmek imkânsızdı. Bu uzlaşma bir kapitülasyon hâline geldi; sufizm bütün İslâm vücudunu işgal etti ve her ne kadar skolastik ilâhiyatçıların direnişleri tamamen yok edilmediyse de kırılmış oldu. Galiba sûfî misyonerlerin başarısı sebebiyledir ki, bu kadar yüksek bir prestij sahibi olmuş ve bu kadar geniş bir laik destek sağlamışlardır, öyle ki ilâhiyatçılar için bu popüler dalgayı önleme teşebbüsü hemen hemen imkânsız bir iş hâline geldi. Bu bilhassa Türk yöneticilerin davranışlarında açık bir şekilde görülür (meselâ Timur gibi) ki onlar haricen ulemâya saygılı idiler; fakat aslında sûfî şeyhleri önünde gerçek bir saygı ile diz çöküyorlardı.

Mamafih, meseleler bu hâle gelmeden önce, Ortodoks ulemâ bu meydan okumaya karşılık vermek istemişti. Eski Yunan nüfuzuna ve sapık mezheplere karşı eskiden yaptıkları mücadeleler ilâhiyatçılara organize olmanın ve yükseköğretimi kontrol etmenin değerini öğretmişti. Beşinci asrın ortasına gelinceye kadar eğitim sistemsiz ve bütünüyle hususî bir öğrenim şeklinde yürütülmüştü. Cami bir öğretim merkezi hizmeti görüyordu ve kendisini herhangi bir branşta veya dinî çalışmalarda yetiştiren her ilim adamı bir grup talebenin etrafında toplandığı bir merkez teşkil ediyordu ki, o bu talebelere, zamanla bir icazet veya kendisinden öğrendiklerini başkalarına öğretme yetkisi veriyordu. **Sistematik eğitimin başlangıcı Şiîler'e karşı yapılan mücadele ile ilgili gibi**

görünüyordu. Beşinci asrın sonlarına doğru İran'da düzenli mektepler kurmak suretiyle insiyatifi ele geçiren Şiîler'e karşı (Meselâ el-Ezher, Kahire'de, yeni şehirde, 969'da Fatimî yönetimi tarafından kuruldu) başlayan ve batıya doğru yayılan bir hareketin neticesi olarak, medreseler veya ilâhiyat öğretimi yapılan müesseseler kurulmaya başladı ki, bu müesseselerin resmî bir statüsü, maaşlı hocaları ve bu müesseselerin çoğunda da talebelerin ihtiyaçlarını karşılayacak imkânlar da vardı. Sonraki iki üç asır boyunca doğudaki bütün İslâm topraklarında ve Mısır'da bu medreselerden yüzlercesi kuruldu ve bu yükseköğretimi gittikçe daha fazla ilâhiyatçıların kontrolü altına soktu.

> Bu müesseselerde, yüksek sınıflar ve bütün tahsil görmüş unsurlar, İslâm'ın prensipleri, temel doktrinleri ve an'anevî disiplinleri hususunda sağlam temelli bir bilgi kazandılar ki, bu bilgi her ne kadar nisbeten sınırlı bir saha içinde kalmışsa da muhtelif sûfî grupları tarafından izhar edilen zıtlaştırıcı ve hafif meşrep temayülleri önlemeye hizmet ediyordu.

Bu usullerle her ülkede nüfuzlu bir insan zümresi yaratılmıştır ki, bu insanlara, yarı ihtida etmiş kitleleri derece derece daha Ortodoks bir anlayışa getirme vazifesi verilmişti. Mamafih, kabul etmeliyiz ki bu kontrol ekseriya, İslâm'ın geleceği bakımından ciddî neticelere yol açmış gibi görünmektedir. Orijinalite ve hayatiyet derece derece ezilip yok edildi; çalışma sahası birkaç tercih edilen mevzuu haricinde gittikçe daralan ve an'anevî mevzuların kör değneğini beller gibi ezberlenmesi ve sonu gelmeyen bir şekilde ruhsuz şerhlerle tekrarlanması şeklinde, gittikçe daralan bir daire içine hapsedildi. İslâm'ın ilâhiyatı, medreselerde öğretildiği sekli ile ölülerin pençesi içinde idi; öyle ki bu hâl ulemâya karşı serdedilen ve günümüze kadar da devam eden ***"taşlaşmış Ortaçağ ruhu"*** tenkidine hak verdirecek kadar tesirli oldu.

Her ne kadar bu tenkidin bir kısmı gerçek ise de, aynı zamanda, bununla ulemâya karşı biraz haksızlık da yapılmış olmaktadır. Tam ma'nâsıyla gelişmiş bir ilâhiyat öyle kolayca değiştirilemez veya bir tarafa bırakılmaz, bırakılamaz da zaten, ta ki bu ilâhiyat cemiyetin ihtiyaçlarını karşıladığı müddetçe. Olsa olsa cemaatin düşünce formlarındaki değişmeye paralel olarak yeniden ifade edilebilir. **Onüçüncü asırdan ondokuzuncu asra gelinceye kadar, İslâm cemaatine entelektüel spekülasyonu kamçılayacak yeni bir düşünce cereyanı nüfuz etmiş değildir.** Bunun sebebi kısmen İslâm cemaatinin bir dereceye kadar bir iç dengeye kavuşmuş olması ve kısmen de Batı Rönesansı'nın tesirlerinden izole edilmiş olmasıdır. Bunlar, bazen farz edildiği gibi, tamamen entelektüel atâlet asırları değildi; zira cemaat içinde sûfî monizmi veya panteizmi ile Ortodoks ilâhiyat arasındaki mücadele canlı bir mesele olmaya devam etmişti. **Ulemânın faaliyet sınırlarını çizen işte bu meydan okumadır. Bir taraftan popüler din anlayışı teosofinin (felsefî din anlayışı veya Allah ile doğrudan doğruya irtibat kurmayı amaçlayan dinî sistem) müfrit formları içinde tohuma kaçarken, ulemânın vazifesi de ocaklık demiri olup temel İslâmî inançlar hususunda cemaati muhkem tutmak ve onun birliğini muhafaza etmekti.** Onların aksiyonu karanlık çağlarda Hıristiyan kilisesinin değişikliğe direnmesi ile kıyaslanırsa haksızlık edilmiş olmaz ve **"aynı tavır"** diye değerlendirilmeyi de hak etmektedir.

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR, TARİH FELSEFESİ YAZILARI, Şule Yayınları Kasım 2012, İstanbul, (s. 215-230)

BATIL DİNLERDEN DEVŞİRDİĞİMİZ İSLÂMÎ TEBLİĞİN SİYASÎ NETİCELERİNİNİ ETKİLEYEN MEHDİLİK FİKRİ

İslâmî Tebliğ'in mahiyeti ve siyasî neticelerini olarak, bilhassa Sâmî menşeli dinlerde gördüğümüz **'tarihî zaman'** anlayışı **(veya daha münasip bir ifade ile, zamanın yaratılış ile başladığı ve eskatolojik-kıyamet / zamanın bir sonu olduğu şeklindeki inanç)** ve bu proses (süreç) içinde insanın rolü, insanlığın kurtuluşunu gerçekleştirecek bir '**Mesih'** veya **'Mehdi'**nin geleceği, şeklindeki inançların ehemmiyetini gösterebilmek için, **Zerdüştî, Yahudi ve Hıristiyan** geleneklerinden *(bunların gelişme tarihleri hususunda fazla tafsilata gerek duymayan ve kronoloji itibariyle geniş fasılalar ihtiva eden bir diachronic (tarihi usül) usul ile de olsa)* biraz bahsedecek olursak, diyebiliriz ki;

Malum olduğu üzere, **Zerdüştilik**'te kainatı yöneten iki zıt güç vardır: İnsanın vazifesi —iyi bir insansa ve necata ermek istiyorsa— zulümata karşı Nûrun, yani iyiliğin yanında yer almak ve onun nihaî hâkimiyetine yardımcı olmaya çalışmaktır. "**Zerdüşt**, dinleyicilerini, gerekirse silah kullanarak, yalanı tasdik ve iltizam edenlerle, yani eski putperest dinler ve diğer bütün kötülük güçleri ile savaşmaya davet ediyordu. Zerdüşt'ün Ahura Mazda mefhumu mücerred ve ulvîdir:

"O (Tanrı) ibtida böyle düşündü, '**Bırak mukaddes varlık sahaları ışıkla dolsun",** o odur ki hikmeti ile 'Doğru'yu yarattı... Ben seni düşüncemde öyle idrak ettim ki, ey Mazda, sen her şeyin evveli (aynı zamanda) âhirisin, sen Müstakim ve İyi Düşüncenin babasısın (Good Thought)... Ve hayattaki faaliyetler hakkında hüküm verecek olan Rabb (Lord, Mevlâ) da sensin."[97]

Ancak Zerdüşt Dünyanın, iyilik ve gerçeğin, Ahura Mazda'nın iradesine tabi olarak hüküm sürdüğü bir yer olduğuna inanmıyordu. Aksine o kâinatı iyilik ve kötülük arasındaki Kozmik (kainat çapında) bir mücadelenin cereyan ettiği bir saha olarak görüyordu. Zerdüşt'ün vaazmın pratik gücü, insanları 'iyiliğin' 'dâvâ adamları' olmaya ve yan şahsileştirilmiş melek ruhlarının (âlem-i melekûtun) —ki bunlar Mazda tarafından Yalan'a karşı yaptığı savaşta kendisine yardımcı olsunlar diye yaratılmışlardır— kendilerine bildirdiği tarzda yaşamaya davet etmesinde idi."[98]

Zerdüştî akidelerinin Yahudiliğe ne ölçüde tesir ettiği belli olmamakla beraber, bilhassa meleklere inanç ve zamanın sonunda, eskatolojik (Zamanın sona ereceği kıyamet gününün yakın olduğu inancı) manada, iyiliğin nihai zaferi kazanacağı şeklindeki inançların doğrudan doğruya tesirlerinden bahsedilebilir.

Diğer taraftan **Yahudi ve Hıristiyan** ananesindeki Mesih ile bunun İslâm'daki karşılığı olan Mehdi inançları arasındaki benzerlikler de dikkate şâyândır. Malum olduğu üzere Yahudiler, bir **'Mesih'**in gelerek kendilerini yabancı kavimlerin hâkimiyetinden kurtaracağına ve eski **Yahudiye krallığını** yeniden kuracağına inanırlardı. Mesih kelimesi yağla meshedilmiş, vücudu yağla oğulmuş manasına gelir ki **Yahudiye kralları** tahta çıkarken eski Yahudi geleneklerine göre vücutları yağla oğulduğu için, Yahudi krallığını yeniden kuracak olan bir **'müstakbel Yahudi kralı'**na bu sıfat izafe edilmiştir. Hıristiyanlar Yahudi geleneğinin bu Mesih sıfatını Hz. İsa'ya atfetmek sureti ile Yahudilerin asırlardır beklediği bu kurtarıcının Hz. İsa olduğu inancını ifade etmektedirler. Esasen Hıristiyan kelimesi de, Mesih kelimesinin Yunanca'ya tercümesi olan *Christos*'tan gelmektedir.[99]

Kur'an-ı Kerim'de Mehdi'ye dair bir şey bulunmamakla beraber, hadisler vasıtası ile revaç bulan Mehdi inancı bu bakımdan şâyân-ı dikkattir:

Kıyamet kopmadan önce bir 'Mehdi' gelerek İslâm'ın bütün yeryüzüne şamil nihaî zaferini temin

---

97Yaşna; 31: 7-8.

98W. H. McNeill, *The Rise of the West*, Chicago Univ. Press, 1963, s. 169.

99 Latince 'Jesus Christus': İsâ Mesih

edecektir. Ve yine dikkate şâyândır ki bu Mehdi, İsâ Mesih olacaktır. Burada bu inancın **Yahudiler ve Hıristiyanlardan Müslümanlara nasıl intikal ettiği meselesi bizce tali bir meseledir.** Bu hususta mutlaka doğrudan doğruya bir intikalden bahsetmek de şart değildir. Meselenin asıl mühim ciheti, iyilik ve kötülük arasındaki mücadele prosesinde, bu inancın insana atfettiği rol olduğu kanaatindeyiz.

Bütün bu dinlerde sembolik ifadelerle anlatılan asıl ilâhîyat problemi, insanın hayır ve şer arasında yapacağı tercih ve bu tercihin neticesi olarak da, tarihe istikâmet verme, yeryüzünde **'İlâhî hâkimiyet**'in gerçekleşmesine yardımcı olma mesuliyetidir. Bu St. Augustin'e *'Tanrı Şehri' (The City of God)* kitabını yazdıran bir tarih anlayışıdır ki esas itibari ile bütün bu zikredilen dinlerde ayni mahiyettedir. Zamanın sona ermesinden **(kıyamet, *doomday*)** önce, İlâhî saltanatın kurulmasına tercihlerimiz ile yardımcı olmak, her ne kadar bu İlâhî hükümranlık, nihai bir zaruret olarak, zaten gerçekleşecek ise de...

> **Menşei tâ eski Zerdüştî ananelerine kadar çıkarılması mümkün olan işbu zaman anlayışıdır ki, Sâmî dinlerinde Mesihçi anlayışın teşekkülüne yol açmış ve Müslümanlık'ta dahi 'Mehdi' itikadı şeklinde bir aksülamel bulmuştur.**

A.J. Toynbee'nin —Gibb tarafından sert bir tenkide tâbi tutulan tefsirinde— Mehdî inancını, Yahudilerde olduğu gibi Şia'da dahi, **'asırlarca devam eden mağlubiyetlerin aksülameli olarak, tarihî muvaffakiyetin istikbalde belirsiz bir tarihte gerçekleşeceği şeklinde bir ümid'** olarak değerlendirmesi, aynı inancın Sünnîler'de dahi mevcut olması vâkıasını izah etmez.[100] Diğer taraftan, İncillerde İsa'nın kendisinden sonra geleceğini müjdelediği zata ait bir sıfat olan **'Paraclitos'** ifadesi, birçok şekilde tefsir ve tercüme edilmiş, Müslümanlarca bunun **Muhammed** yahud **Ahmed** ismindeki manayı tazammun ettiği iddia edilmiştir. Aynı iddia Mani dinine mensup olanlar tarafından iş bu müstakbel kurtarıcının **Mani** olduğu şeklinde tefsir edilmişti; tıpkı İsa'nın dahi Yahudilerin asırlardır beklediği Mesih olduğuna Hıristiyanların inanması gibi.

> İlahiyat meselelerinde meknûz problemlerin biri olarak bu **'dünyayı kurtarma davasını'**, böylece hülâsâ edip geçtikten sonra; araştırılması ve düşünülmesi gereken bir diğer probleme işaret etmek istiyorum ki o da şudur:
>
> Bir peygamberin fikirleri ile içinde yaşadığı kültür muhitinin tesirleri arasında nasıl bir münasebet vardır?
>
> Ve bu meseleyi Müslümanlığa tatbik edersek, Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellemin pozisyonunu nasıl tarif edebiliriz?

Kaynak

Prof. Dr. ŞAHİN UÇAR Tarih Felsefesi Açısından-İSLÂM'DA MÜLK VE HİLAFET Medine'yi Yeniden Kurmak, 1996, İstanbul, (s.29-34)

---

100 A.J. Tonybee, *A Study of History*, c. 3, s. 463, New York, 1962. Gibb'in Şia meselesi hakkında Toynbee'ye yazdığı "note" için aynı eserin. I. cildinde s. 400'e bkz.

BÜYÜK SERMAYE GÖZÜNÜ TOPRAĞA DİKTİ

Köylülük tükenirken, tarımsal sanayi muazzam bir gelişme kaydediyor.

Dünyada insanlar açlıktan ölürken, gıda spekülasyonundan para kazanan şirketler kârlarını katlıyor.

Gıda fiyatlarındaki artışı, talep değil finansal piyasalar belirliyor.

Geleneksel olarak, köylülük kuşaktan kuşağa aktarılarak gelen, agronomik bilgiye dayalı ve çevreye saygılı bir tarım türü uygulanarak, kendi tüketimi ve yerel pazarlar için besin yetiştirmeyle karakterize edilir. Birçok yerde köylüler ya da küçük çiftçiler, zamanla pazara açıldılar. Artık amaç yemek için değil, ektiğini satmak, gıda ve diğer ihtiyaçlarını satın almak için ekip biçmektir. Yirminci yüzyıl ortalarında meydana gelen sözde **"yeşil devrim"**, alan mekanizasyonu, iyileştirilmiş tohum ve kimyasalların kullanımı, makineleşme sayesinde verimliliği artırmayı başardığından bu yana süreci destekliyordu. Ama eski özgür çiftçi **"teknolojik paketlere"** ve pazar gereksinimlerine bağımlı hale getirildi.

Başlangıçta birçok küçük çiftçi hayatta kalmayı ve hatta ilerlemeyi başardı ancak neoliberal politikaların genişlemesiyle, geleneksel tarım ve köylülük açık bir durgunluğa girdi. BM Gıda ve Tarım Örgütü FAO'nun bilgilerine göre, **1979 ve 1981 yılları arasında, dünyanın ekonomik olarak aktif nüfusunun yüzde 52'si tarımla uğraşırken, 2010 yılında bu oran yüzde 40'a düştü.** Benzer şekilde, 1979-1981 yıllarında dünyanın kırsal nüfusu toplam yüzde 61 iken 2010 yılında 49'a düştü. Buna karşılık, aynı zaman aralığında tarım ürünleri ithalatı ve ihracatı beş kat arttı. Bu da, ihracatçı ve intensif tarım modelinin, çiftçileri tarlalardan dışarı atmakta olduğunun başka bir göstergesidir. Ve küresel süpermarkette daha fazla meta olarak kabul edilen tarımın, tarımsal ihracata dönük olması, yani besin zincirinin farklı aşamalarının (tohumlar, girdiler, komisyonculuk, dağıtım, işleme, satış vb.) giderek daha az elde yoğunlaşması ve bu kısmi **oligopol (takım tekeli)** durumunun tüm koşulları belirleyen "ellere" güç veriyor oluşu temel sorundur.

Uluslararası Kırsal Gelişme Vakfı (yeni adıyla "Grup ETC"), 2007 yılında küresel tohum ticaretinin yüzde 67'sinin, 10 büyük çokulus vb.) kimyasallar ticaretinin yüzde 89'unu kontrol ediyor.

Bunların arasında en güçlü 6 şirket de tohum işinde yer alıyor.

Uluslararası Genetik Kaynaklar Hareketi'ne göre, 21. Yüzyılın gıda krizlerinin ilk görüldüğü 2008 yılında, tarım ve gıda işleme sektöründeki şirketler önemli gelirler elde ettiler:

"...2008 yılında Nestle'nin kazancı yüzde 59 gibi bir oranla etkileyici şekilde arttı, Unilever'in artışı ise yüzde 38 oranına yaklaştı." Bu aylar boyunca, tarım ilaçlarının fiyatları da arttı, dolayısıyla pek çok çiftçi onları elde edemedi ve yoğun bir şekilde kendi plantasyonlarını kaybetti. Ancak, Monsanto 2007 yılına ilişkin kârlarını yüzde 120, Bayer yüzde 40, Syngenta yüzde 19 ve Dow yüzde 63 artırdı.

Onların kârlarını artırmayı başardıkları tek alan gıda zincirinin bu halkaları (tarım ilaçları ve tohum) değil. Başka çok önemli bir başka faktör de, milyonlarca çiftçiyi umutsuzluğa iten aracı kuruluşların faaliyetleridir. Yani tarladan markete yiyecek taşıyan bağlantıdır. Bu boyutta da durum yukarıdaki gibidir. Birkaç şirket, uluslararası ölçekte olduğu kadar ulusal ölçekte de gıdaları üreten milyonlarca çiftçi ile onları satın alan milyonlarca tüketicinin arasına girmiştir. Bunlardan bazıları tarımsal ürünleri işleyerek mamul ürünlere dönüştürürler.

ETC'ye göre, dünya pazarlarında paketlenmiş gıda maddelerinin yüzde 26'sı 10 çok uluslu şirket tarafından kontrol edilir **(Nestle, Pepsico, Kraft, Coca-cola, Unilever, Danone, ete.).** İşlenmemiş meyve ve sebzelerin alım/satım işlerinde, toptancılar ve perakendeciler arasında komisyoncular

bulunur, diğer durumlarda ise toptancının ya da çiftçinin ürünlerini doğrudan satın alan modern **(Süpermarketler)** dağıtım ağı vardır.

Genel eğilim olan ticari komisyonculuk, işleyerek dönüştürme ve modern dağıtım ağı olarak kategorize edilen bu üç olgunun herhangi birinde, gıda zinciri içinde, kendi egemen pozisyonunu gösterir ve çiftçiye gülünç alım fiyatları dayatır, aşağılayıcı bazı durumlarla kâr elde ederek tüketimi artırır...

Son on yıllarda, pazarlardaki deregülasyon, reel ekonomide üretken yatırımlar finansal yatırımlar lehine para kaybına neden oldu ve ardından, yeni pazar arayışı içinde oluşturulan krizlerden kurtulmak ve onları yutmak için farklı pazarlarda konakladılar. Finansal yatırım, **“dot-com balonu", “subprime”** ve diğer krizlerden sorumlu tutuldu.

Güvenli yatırım alanları arayan mali sermaye, gıda ve tarımsal hammaddelerin de (ayrıca petrol, metaller vb) çok önemli bir parçası olduğu vadeli piyasalara indi. Örnek olarak aşağıdaki senaryo düşünülebilir:

Bir çiftçi kooperatifi bu pazarlardan birine gider ve bir un şirketi ile müzakere ettikten sonra, tonu 225 dolardan ve 2014 Ocak ayında teslim edilmek üzere 30 ton buğday satar. Bunun için bir “vadeli sözleşme", yani işlemlerin ayrıntılarını gösteren bir kontrat imzalar. Vadeli işlem piyasalarında, gelecek olan fiziksel malların (örneğin 2014 yılı Ocak ayında teslim edilecek buğday) alışı/satışı için piyasalarda işlem görmediklerini tersine kontrat sistemi kullanıldığını belirtmek önemli.

Bu piyasalar asla spekülasyondan ve malların gerçek ticaretinden uzak diğer yöntemlerden muaf tutulmadılar, çünkü gelecekteki işlenmemiş tarımsal ürünler konusunda yapılan sözleşmelerde, gerçek teslim tarihinden önce fiyatların değişim marjını çok geniş tutarlar. Ancak söylendiği gibi, diğer piyasalardaki krizle birlikte alınan çeşitli serbestleştirme tedbirleri, finansal sermayenin **(Hedge fonları, emeklilik, vb)** büyük ölçekli vadeli piyasalara yatırım yapmasından kaynaklandı. Malların finansal varlıkları 2000 yılında 5 milyar dolar iken 2011 yılında 450 milyar dolara yükseldi.

O zamandan beri, dünya, 2008 gıda krizi ve 2010 yılında Afrika Boynuzu ve Sahil Afrika’sının (Sahel) tahrip olmasına sebep olan bir başka bitmemiş krizden kaynaklanan yükselen gıda fiyatlarının neden olduğu gerginlik içinde yaşıyor. Başından itibaren krizin gerçek nedeni gizlenmeye çalışıldı. Sebebinin, arz ve gıda talebindeki dengesizlik olduğu iddia edildi, fakat zamanla ve gerçekler karşısında görünür bir gerçeklik haline geldi. Grafikte görüldüğü gibi, yatırım faaliyetleri ile yükselen fiyatlar arasında somut bir bağlantı var. Ve **Sahra-altı Afrika'da insanlar açlıktan ölürken, Goldman Sachs yatırım grubunun 2009 yılında hammadde spekülasyonundan, net karının üçte birini temsil eden, 5 milyar dolardan fazla kazanmış olması da gerçekliktir.**

Bu, emtia piyasalarında finansal sermayenin baş döndürücü artışının analizi sonrasında açığa çıktığı gibi, bazı şirketlerin bilançoları ile de kanıtlandı. Yatırımcılar için gelecek çok umut verici. İnsanlar ipotek ödemelerini durdurabilirler fakat her zaman beslenmek zorundalar. Ayrıca, piyasalarda oluşturulan gıda fiyatlarındaki yapay artış (ve belirsizlik hâli) sorgusuz sualsiz kabul edildi, kurumsallaştırıldı ve standardize de edildi. Zaten, sorunu çözmek için hiçbir şey yapmayan FAO gibi kurumlar da, milyonlarca insanın aç olduğu bir statükonun kabulü anlamına gelse de insanlığın yüksek gıda fiyatları ile bir dönem karşı karşıya geleceğini ilan ettiler.

Henüz sıkıntı yokken, şayet hiçbir önlem alınmazsa, gıda arz ve talebi ve tarımsal emtia arasındaki denklem, sıkıştırma eğilimine girecek. Çünkü dünya nüfusu katlanarak büyümeye devam ediyor ve özellikle zengin ülkelerin enerji geleceği tarımsal-yakıtlara bağlanacak. Tüm bunlar, çeşitli tipik ekim alanlarında verimi etkilemeye, toprağı bozmaya, üretkenliği kötüleştirmeye ve birçok ülkede su kapasitesini tehlikeye sokmaya devam eden iklim değişikliği tarafından tehdit edilen bir dünyada gelişmekte. Temel fikir, ekonomik kriz ve durgunluk dönemlerinde, tarımın iştah açıcı ve geleceği parlak bir pazar olarak sunulur olması. Talep dâha fazla güvence altındadır, dahası, baş döndürücü bir şekilde büyüyecektir. **FAO’nun kendisi, küresel gıda üretiminin 2050 yılına kadar iki katına**

çıkacağını tahmin ediyor.

Ancak teklif, bölüşmek için büyük bir pastadır, bu nedenle ülkeler, yatırımcılar ve çokuluslu şirketler kendi porsiyonlarını garanti altına almak için harekete geçmeye başlarlar. Zaten çokuluslu şirketler tarafından tekelleştirilen (tohumlar, komisyonculuk, vb) gıda zinciri ihracatındaki belirli bağlantılar göz önüne alındığında, vadeli piyasaların yatırımcılar ve spekülatörler ile dolu olduğu düşünüldüğünde, tamamını ele geçirmek için geriye tek bir bağ kalıyor: Toprak.

Toprak bir zorunluluktur ve bugüne kadar, ülkelere göre halkın daha az veya daha fazla ulaşabildiği doğal bir kaynaktır. Köylüler ve küçük çiftçiler, patentli tohumlarından, tarım ilaçlarından ve geleneksel dağıtım kanallarından kaçınarak; tüketiciler sezonunda doğrudan üreticiden sağlıklı yiyecekler satın alarak çok büyük ve çok uluslu süpermarketleri engelleyebilirler. Agro-ekolojik ve sürdürülebilir bu kanalların devam edebilmesi için yalnızca, şimdi sermayenin gözünü diktiği toprağa sahip olmak gerekir. **Sermayenin gözünü toprağa dikmesi, özellikle yerel piyasalar ve öz tüketim aracılığıyla kendi ihtiyacını karşılama alışkanlığında olan yoksul ülkelerin ve toplulukların gıda egemenliği için büyük bir tehlikedir.**

VİCENT BOIX - TARIM UZMANI

TURQUIE DİPLOMATİQUE, Aralık,2012

'ÖTEKİ' YARATMANIN MUTLULUĞU MU? [EROL MANİSALI]

Pazar, 02 Aralık 2012 22:00 3 Aralık 2012 - Cumhuriyet

Erol Manisalı

"*Öteki*" yaratmak bir "*maksimizasyon*" hesabı ya da içgüdüsüdür.

- Şirketler, "kâr maksimizasyonu" için "öteki" yaratırlar ve kendilerini diğerlerinden farklı göstermeye çalışırlar.

- Hıristiyan dünyası Müslümanı, öteki olarak görerek kendi üstünlüğünü (egemenliğini) ortaya koyar.

- Avrupa (ya da AB) "Türkiye'yi öteki gibi tanımlayarak" kendi kimliğini daha iyi ortaya koyduğuna inanır.

- Soğuk savaş döneminde Sovyetler Birliği, Batı'yı (ve kapitalizmi) ötekileştirerek ayakta kalmaya çalışmıştır.

- Batı dünyası ise "komünist korkusu" inşa ederek egemenliğini sürdürmüştür. Bizdeki, "komünizmle mücadele derneklerini" hatırlayalım.

- İşin en tehlikeli olanı ise "iç politikada ötekiler yaratıp onlarla çatışmaya girmektir".

Demokrasilerde 'öteki' olmaz

- Gerçek demokrasilerde içerde tanım gereği ötekiler olamaz.

- Katılımcı demokrasilerde, "katılımlarla", konsensüs yaratılır ve herkes bunu kabullenmek durumundadır.

Çünkü her kesim, örgütlü bir biçimde demokratik sisteme katılarak çıkarlarını korur ve dengeler.

- İç politikada "asgari müşterekler" oluşturularak ötekilerin yaratılmasına olanak bırakılmaz.

- Etnik, dinsel, mezhepsel, cinsel ayrımcılıklar "öteki yaratmanın" en popüler ve belirgin maşalarıdır.

Din ve mezhep üzerinden, ırkçılık üzerinden, cinsiyet üzerinden "***ötekileştirmeler***" çağdışı, demokrasi dışı, insanlık dışı istismar araçlarıdır.

- Statükoların olumsuz birikimleri ve küresel kavgalar, ötekileştirmeyi "siyasetin en etkili silahları haline getirmiştir".

Ve Ortadoğu

Bugün Ortadoğu ülkelerinin yeniden yapılandırılmasında "*ötekileştirmeler*" en etkili silahlar olarak kullanılmaktadır.

- Sudan, Hıristiyan ve Müslüman devletler olarak ikiye bölünmüştür.

- Irak'ta Kürdistan, ayrı bir siyasi, iktisadi, askeri ve kültürel yapı olarak Irak'tan tamamen koparılmıştır.

Bağdat da Erbil de artık birbirlerini, "öteki" olarak görüyorlar.

- Suriye benzer bir ayrışma (ve bölünme) noktasına kademe kademe sürüklenmektedir.

- Türkiye'nin güneydoğusunda ırkçı kalkışmalar 30 yıla yakın bir süredir, "iç ve dış dinamikler tarafından beslenegelmektedir".

- Yarın İran'da, benzer bir durumun ortaya çıkması, kimse için sürpriz olmayacaktır.

- Irak, mezhep savaşları ile Sünni ve Şii olarak bölünmüş durumdadır. Şehirler, mahalleler ayrıştırılmakta, karma evlilikler bozulmaktadır.

Ya Türkiye?

Türkiye de, bölgedeki "*ötekileştirmeden*" nasibini fazlasıyla alıyor.

- Yapay bir biçimde mezhep farklılıkları kaşınmaktadır.

- Irkçılık tahrik edilmekte ve kullanılmaktadır.

- Anadolu'nun binlerce yıllık kültürel zenginliğinin yarattığı hoşgörü ortamı yıkılmaya çalışılmaktadır.

Bireyler, mezhepler, mahalleler

- Birey toplum bütünleşmesi yerine bireylerin kendilerini soyutlamalarına ortam hazırlayan öğeler üretilmektedir.

Örneğin internet ortamında bireyler bütünleşme yerine çatışmayı özendiren davranışlara sürükleniyorlar.

- Televizyon programları ve tartışmalarında kavga, çatışma ve ötekileştirme araçları kullanılarak halkın ilgisi sağlanabilmektedir.

Ötekileştirme adeta bir yaşam tarzı haline gelmiştir.

Türkiye'nin her anlamda, küresel sisteme uydurulması, "***ortak çıkarlar yerine ötekileştirmeler üzerine oturtuluyor***".

Bu da demokratikleşmenin karşıtı olan bir gelişmedir.

Örneğin **Çamlıca'ya cami, '*Muhteşem Yüzyıl*' dizisi, eğitimde kıyafet tartışmaları ötekileştirme ortamının yarattığı sonuçlar**dır.

Keşke bunları, "***asgari müşterekler***" zemini içinde tartışıp yürütebilsek.

SÜTE ERİŞİMDE ESARET-OKUL SÜTÜ PROJESİ

"Halk'ın Sütle Dansı"

Okul sütü projesi ülke insanlarımızın süt gerçeği ile kısmen de olsa yüzleşmesine neden oldu. İyi niyetle gerçekleştirildiğinden şüphemiz. Ama iyi niyet bir projenin başarılı bir şekilde başlamasına yetmiyor. Proje yürütücülerin geçmişte uygulanan benzer projeden ders almadıkları anlaşılıyor.
Okul sütü projesi 2001 ve 2002 yılında bir kaç ilimizde başlatılmıştı. Birkaç ilde başlatılmasının sebebi pilot olarak uygulanacak, uygulamada görülecek aksaklıklar giderilecek ve tüm yurt çapında uygulanmasında problemlerin en aza indirilmesi sağlayacaktı.
2000 yılı okul sütü projesi pilot uygulaması

- Bir önceki yıl bütçe kanun tasarısına okul sütü projesi pilot uygulaması ile ilgili Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Vakfı bütçesine ödenek konuldu
- Sağlık Bakanlığı süt konusunda pilot illerdeki öğretmenlerden belirli sayıda Formatör yetiştirdi. Bu formatörler okullardaki öğretmenlere birer saatlik süt konusunda farkındalık yaratmaya yönelik, süt laktozunun yaratabileceği intolerans ile ilgili seminer verildi. Pilot illerdeki her okul ve her öğretmen ve idareci bilgilendirilmişti.
- Formatörlerden eğitim alan öğretmenler sütün faydaları ve süt intoleransı konusunda bilgilendirildiler.
- Okul sütü projesi için ihaleyi alan üretici firmaların okul sütü projesi için üretecekleri sütün üretimleri Tarım Bakanlığı'nın uzmanları tarafından yapıldı. Süt okullara sevk edilmeden önce belirli sayıdaki örnekler laboratuarlara gönderildi.
- Pilot uygulama başlayınca her okula süt, o günün tüketim sayısına göre sevkedildi.
- Bir tek öğrenci hastaneye sevk edilmek zorunda kalmadı.
- Pilot Proje başarı ile uygulandı.

2000- Başarılı Okul Sütü Projesinin Devam Ettirilmemesinin sebebi

İhaleyi Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü yaptı. Yapılan ihaleye giren firmaların verdikleri fiyatlarda birbirine çok yakın ve yüksek olması sebebi ile ilköğretim genel müdürü ihaleye zoraki onay verdi. İhalede yüksek fiyat oluştuğu medyaya yansıyınca İlköğretim genel Müdürü görevden alındı. Aralarında fiyat anlaşmaları yaptıkları, rekabet kanunlarına aykırı hareket ettikleri gerekçesi ile Rekabet Kurumu tarafından re'sen ihaleye giren süt sanayicileri hakkında soruşturma başlatıldı. Rekabet kurulu yaptığı yargılama sonucunda üzerinde ihale kalanların tamamına küçük para cezaları verdi. Süt sanayicileri karara Danıştay nezdinde itiraz ettiler, yargılama 2006 yılında kesinleşti. Sonuçta Rekabet Kurulunun verdiği karar esas itibari ile onaylandı.

2012 Yılı Okul Sütü Projesi Uygulaması

2008 yılında ülkeye sokulan süt tozunun süt ve süt ürünlerinde kullanılması, endüstriyel süt sektörünün piyasa hakimiyetinin var olması sebebi ile üstelik de yaz mevsimi olduğu halde çiğ süt fiyatları düştü. **Üreticiler sarıkız hakkını helal etmiyor mitingleri yapmaya başladır. 2008 yazından itibaren 6 ay içinde 1 milyon süt ineği endüstriyel süt sektörünün marifeti ile kasaba gönderildi. ASÜD (Ambalajlı Süt sanayicileri derneği) çiğ sütte arz fazlası var görüşünü açıklayınca süt tozu mu- okul sütü mü görüşmeleri-tartışmaları başlayınca bizler okul sütü projesinin daha uygun olacağını kamuoyu ile paylaştık.** Ulusal Süt Konseyi çevreleri gayri resmi şekilde temasa geçtiklerinde Milli Eğitim üst düzey bürokratları 2000 yılındaki okul sütü projesinin genel müdür yediğini hatırlayarak **'' bu işten bizi uzak tutun ''** gibisinden isteksizlik göstermişlerdi

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na kabul ettirmesi sonucunda 2009 mart ayında fazla çiğ sütün piyasadan çekilerek çiğ sütte fiyat istikrarı sağlamak için parasal teşvikli süt tozu üretimi için bakanlar kurulu kararnamesi yayınlandı. 30 Nisan 2009 tarihinde de GTHB tebliğ yayınlayınca süt tozu üretimi başladı.

Süt tozu uygulaması Ulusal Süt Konseyi'nde ASÜD temsilcilerine teslim edilmiş olmasına rağmen çiğ süt fiyatlarında istikrar sağlanamadı. Üreticiler ve sanayiciler okul sütü projesinin başlatılmasını kamuoyu önünde konuşmaya başladılar. Böylece 2 Mayıs 2012 tarihide okullara süt dağıtılmaya başlandı.

1- **Projeye pilot olarak değil tamamen başlandı**
2- **Çocuklara süt ve süt intoleransı ile eğitim verilmedi.. (GTHB kısa zamana sıkıştırdı)**
3- **İki günde toplam 4000 öğrencinin şiddetli kusma, karın ağrısı gibi şikayetlerle hastanelere başvurusu söz konusu oldu.**
4- **Okullarda baş gösteren tıbbi vakaların medya mensuplarınca Milli Eğitim Bakanı Sayın Ömer Dinçer'e sorulması üzerine ilk başta cevap vermede doğru olarak Sağlık Bakanı'nı işaret etti.**
5- **Okul Sütü kararnamesi ve tebliğinde pastörize değil UHT süt olarak karar verilmiş olması kamunun ve TBMM'de muhalefet partileri tepkilerini ortaya koydu. Nitekim MHP İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu, 27 Mart 2012 tarihinde GTHB Sayın Mehdi Eker'e verdiği soru önergesinde niçin pastörize değil de UHT süt sorusuna proje başlamadan önce ve halen cevap verilmedi. 2 mayıs 2012 tarihinde de yine verdiği soru önergesinde okul sütü projesindeki şahit numuneler üzerinde diğer tetkiklerin yanı sıra kimyasal madde analizlerinin de yapılıp yapılmadığını sordu.**
6- **CHP İzmir Milletvekili Aytun Çıray iktidarın okullarda peynir altı suyundan ve süt tozundan yapılan yapay sütleri dağıttığına ilişkin bilgi aldığını, bu nedenle binlerce çocuğun alerjik protein zehirlenmesi yaşadığını belirtti.**
CHP İzmir Milletvekili Aytun Çıray, "Normal gıda zehirlenmelerinde sonuç 2-5 saat arasında ortaya çıkarken alerjik protein vakaları 15 dakika ile 45 dakika arasında etkisini gösterir. Bu zaman dilimleri bile incelendiğinde sonuç ortadadır. Halkı kimse kandırmasın" dedi.
7- **Üretim esnasında sanayicilerin uht sütleri süt tozundan yapıp yapmadıkları denetlenmedi. (Süt tozundan süt ve süt ürünü üretmek gıda tüzüğüne uygun olmakla beraber ambalajda süt tozunun kullanılan oranları etikete yazılmak zorunda) Süt tozu gerçekte süt olmayıp ikame bir üründür. Çiğ sütün olmadığı zamanlarda, savaş vb. zamanlarda kullanılması gerekir.)**
8- **Üniversitelerin Çocuk hastalıkları uzmanları bu kadar yüksek sayıda süt laktoz intoleransının olamayacağını ifade ediyorlar. Resmi gıda uzmanları ise bu kadar sayının normal olduğunu söylüyorlar (şayet tıbbi tepkiler intolerans ise?)**
9- **Sütte mikrobiyoloijik, toksikolojik testler 3-5 gün arasında sürüyor. Henüz bu süreye ulaşılmadığı için kesin sonuçlar ortada yok. Bu sonuçlar çıktığı takdirde toplum ile paylaşılmasını umuyoruz.**

Bizim şahsi görüşümüz ise sadece okul sütünde değil tüm yoğurt ve UHT sütlerde süt tozu kullanıldığıdır. Bunu yeni değil yıllardır yazmaktayız. Bu sitede de yer alan '' Süt Tozu Dilekçeleri '' , '' Bakanlığın süt tozu dilekçelerine cevabı başlıklı yazılarımızı okuyabilirsiniz. Okul Sütü Projesinin UHT sütünde de süt tozu kullanıldığı şüphesini taşımaktayız. 2 Yıldan bu yana GTHB bu konuda bir mevzuat düzenlemesine gitmediği gibi süt tozu kullanıp bunu etiketlerinde yazılmayan ürünleri tespit edecek bir cihaz temin ve cihaz araştırması yoluna gitmedi. Her ne kadar okul sütü projesinde çocukların beslenmelerine katkı sunumu da yer alıyor olsa da endüstriyel süt sektörünün piyasa hakimiyeti sebebi ile çiğ süt üreticilerine diz çöktürmesi sonucu gerçekleşmiştir. Çiğ Süt üreticilerine maddi bir yararı olmamış ve çiğ sütte piyasa düzeni böyle giderse de yine üreticilere değil sanayicilere ve çocuklarımıza yararı olacaktır. Siyasetçilerin üreticiler uğruna sanayicilere verdikleri bir diyet olmuştur. Bu diyetin adı; alın diyetinizi, çiğ süt satın alım fiyatlarınızı düşürmeyiniz. Endüstriyel süt sektörü önceki süt tozu parasal teşvikli ve okul sütü projesi diyeti yeterli olmamış ki şimdi de ihracatta parasal teşvik istiyorlar.

7 milyon çocuk içinde ömründe süt içmemiş, süte ulaşımda esir çocuklar da olduğuna inanıyorum. Hem ülkemizde hem Dünya'da her insanın bilhassa çocukların her gıdaya olduğu kadar süt ve süt ürünlerine erişim hakkının olmasını diliyor ve bunun için yazıyor durumdayım. Süt ve süt ürünleri ekmekten sonra ikinci stratejik öneme sahip üründür.. Süt ve süt ürünlerinin üretim, taşınması esnasında onun gerçekliğini yitirmeden tüketicilere ulaştırılması ne kadar tüketiciler için önemli ise bu ülkede süte erişimde esaret olduğunu okul sütü projesi ortaya koymuştur.. Okul Sütü projesi esnasında yaşananlar gerekçesiyle '' ben çocuğuma süt içirmem '' diyen anne ve babaların çocuğuma sütü içirecek düzenin kurulmasına nasıl sağlayabilirim sorusunu da kendisine sormasını dileriz.
Tüketimdeki sorunlar kadar üretimdeki sorunlar, üreticilerin sorunlarıyla da tüketiciler ilgili olmalıdırlar..
Her şeye rağmen okul sütü projesi sıkıntılı, sancılı da olsa destekliyoruz, gelecek yıl için pastörize süt dağıtılmasını diliyoruz. Çocuklara süt esaretini yaşatan Endüstriyel süt sektörü ile de ilgili bir farkındalığın az da olsa oluştuğunu görebiliyoruz..
http://groups.google.com/group/cigsutureticileri

ÇİĞ SÜTTE İLKBAHAR OYUNU -2012

2 Kasım 2010 yılında '' Çiğ Sütte Sonbahar Oyunu-2010 ''başlıklı yazımızı çiğ süt üreticileri grubunda ve bir çok internet sitesinde yazmıştık.Aşağıdaki yazımızı yazıp yayınlamamız üzerine bürokrasinin rica ve minnetleriile sonbahar oyunları girişimi durduruldu ise de iki ay sonra 1 Ocak 2011tarihinde çiğ süt fiyatları ülke çapında 60 kuruşa indirilmişti.
Şimdi ise çiğ sütte fiyat oyununda domino taşı teorileriyeniden uygulanıyor... Başlatılan okul sütü programları, dahilde işleme rejimibelgesi çerçevesinde gümrüksüz ithal edilen süt tozları da doyurmadı. Süt sanayicileri ihracatta parasal destek istiyorlar.. Hayvancılığa diz çökerterek. Neredesiniz açık perakendeçiğ süt sektörü yaftasını yapıştıran süt sanayicilerinin danışmanı gıdagüvenliği uzmanları? Ülkemiz insanlarının gıdaya erişim haklarını açık perakendeçiğ süt sektörü mü yoksa devleşen, devleştikçe devletleşen endüstriyel süt sektörümü tehdit ediyor? Çiğ süt üreticilerinden 65 kuruşa indirme girişimleribaşlatıp uht sütü 2,5 TL'ye devletin, tüyü bitmemiş yetimlerin hakkı ile okulSütü Projesine satanlar mı gıda güvenliğini tehdit ediyor? Çiğ Süt satın alımdüzeninde serbest piyasa var, sanayicilere ihracat teşviki de verilmelidiyenler kimin adına konuşuyor? Rekabet Kurulunun geçmişte uyardığı firmalar, süt tozuna (DİR)belgesi alan firmalar, ihracat teşvikleri isteyen firmalar hep birlikte ''ÇiğSütte İlkbahar Oyunu-2012 '' yi vizyona soktular..

Et ve Süt Kurulu kanun tasarısı da çiğ sütte oynanan fiyatoyunlarını engelleyemeyecek. Tek engelleyecek unsur ise devreye gerçekçi rakipbir aktörün girmesidir.. Bu rakip aktörü devreye sokacak cesaretli bir siyasi idare gerekir..

Çiğ Sütte SonbaharOyunu-2010

Yazımızın yazıldığı tarih:01.11.2010- saat:12:00

Önümüzdeki günlerde muhtemelen Çarşamba (03.11.2010) bilemedik Cuma günü Çiğ Süt Fiyatları d-ü-ş-ü-r-ü-l-e-c-ek.
Nerede? Çukurova' da. (Çukurova' da bu sefer çiğ süt fiyatlarını düşürecek olanlar bölgesel alıcılar değil süt devleri! Bölgesel alıcılar 4 Şubat 2010 tarihindeki toplantıda aldıkları çiğ süt alım fiyatlarını (60 krş)uygulamaya devam ediyorlar. 3 Şubat 2010 günü çiğsüt alım fiyatları bölgesel alıcılar tarafından 70 kuruş olarak uygulanmakta idi.)
Düşecek demiyoruz, Çünkü düşecek kelimesi ekonomik dilde kendiliğinden oluşan piyasa içindir. Düşürülecek ise ekonomik anlamda alıcıların fiyat düşürmesidir.Burada '' Alıcılar '' olarak çoğul kelimesini kullandığımıza bakmayın aslında ülkemizde Süt Sanayicileri '' Tek '' alıcıdır.
Piyasa da bir çok alıcı görünse de alıcının tek olması, telefonlar ederek, toplantılar yaparak, butoplantılarda karar vererek '' tek '' alıcı haline gelmektedirler.Böylesine bir şekilde üreticilere karşı bir araya gelerek fiyat belirleme eylemleri Rekabet Kanununa aykırı olduğundan yasadışıdır.

288 Yazılar

Defalarca yazdık ve yazmaya devam edeceğiz. Çiğ Süt alım fiyatlarında gerçekçibir serbest piyasa düzeni yoktur.
Rekabet Kanunundan bahsederek amacımız Rekabet Kurulunu harekete geçirmek değil. Çünkü Rekabet Kurulu harekete geçse ne yazar, suçları ancak ispatlanıverse üç beş kuruş para cezası ile atlatırlar. Hatta çoğu soruşturma da sonuçsuz kalır, delil elde edilmek istenmediğinden!
Üç hırsız bir araya gelip şehirde bir mahallenin otomobillerini çalmaya devam etse, polis hemen hırsızları telefon dinlemesine alır ve tam iş üstü affedersiniz suç üstü yakalar.
Rekabet Kurulu " şu süt sanayicilerinin telefonlarını dinleyin, toplantılarını takip edin " emrini polise bir verebilse o zaman kimin fiyatları indirdiği ortaya çıkar.

Mahallenin hırsızı üç beşkişinin otomobilini çalınca Mahallenin Güvenliği sarsılıyor.
Peki çiğ süt fiyatlarını yasadışı indirenler neyi sarsıyor?
Çiğ Süt Üreticilerinin yaşam güvenliğini, hayvancılığımızı, etimizi, gıdamızı sarsıyor. Gıdaya erişim hakkını sarsıyor.
Gıda güvenliği sadece gıda da mikrop olmaması mıdır? Tek'leştirilmiş süt sanayicilerinin Çiğ Süt Üretimine,hayvancılığımıza darbe vurma özgürlüğünün devam etmesi Ülkemizin Gıda Güvenliği' ni sarsmaktadır.
Şimdi tekrar 2008 yılındaki yaygara başlayacak: '' Çiğ Sütte arz fazlası vaaaar ''
2500 tonluk süt çamuru (SütKonsantresi) ithalatı 06.10.2010 tarihli kararname yayınlanmadan önce yapıldı.
Yayınlanan kararname için '' geri ihraç edilecek ''laflarına çocuklar bile inanmadı. 2500 tonluk süt çamurunu ve 2000 tonluktereyağını ithal edenler o kararname ile ''Atı Alan Üsküdarı geçmiş '' oldu.
Süt çamurunu bu kararname yayınlanmadan ''dahil de işleme rejimi'' çerçevesinde ''ithal edip de ihracat taahhütlerini'' yerine getiremeyenlere en az 4 milyon dolarlık gümrük vergisi ödeme mecburiyeti ortadan kaldırılıp yasallaştırıldı.
Neyin pahasına?

Çiğ SütÜretiminin, tekrar hayvancılığımızın öldürülmesi pahasına. Bir yandan 0 sıfır faizli kredilerle yeni yatırımcılar desteklenirken, bir yandan çiğ sütte fiyat istikrar politikaları gereğince süt tozuna teşvik verilirken, bir taraftan 2500 tonluk yani 25 milyon litrelik süt çamuru kıyak ithalatı. 2000ton tereyağı da ne kadar çiğ sütün tereyağı ettiğini bileniniz yoksa bilmecegibi söyleyelim: Hangi rakamın %2-3' ü 2000 ton ediyor ise o kadar çiğ süt işlenmişliğinden elde edilen tereyağı eder?(= 100-120 bin ton çiğ süt işlenmişliğin tereyağı) ediyor.
Avrupa Birliğinin, artık kendi çiftçisine vereceği desteğe gerek kalmadı: Türkiye'mizin DışTicaret Müsteşarlığımızın Bağlı olduğu Devlet Bakanlığımızın verdiği destek yeter. AB çiftçisine destek Türk Çiftçisine köstek. Tarım' da bazı köşe yazarlarımız iyi niyetle yazmış: Bu kararname iptal edilmelidir.
Biz de deriz ki, gerek yok çünkü; Atı Alan Üsküdarı geçti. Ellerinde ithal süt çamurundan yapılan UHT süt stoku olan Süt Devinin, biri İçAnadolu Bölgemizden satın aldığı çiğ sütün % 30'unu durdurdu. Bir diğer süt tozu stokçusu Süt devi de, Ülke genelindeki süt toplayıcılarından çiğ sütalımını % 40 oranında durdurdu.

Önümüzdeki günlerde Medya dakoro halinde; Çiğ sütte arz fazlası var diyecekler veya süt tüketimini artıralım, okul sütü projesini başlatalım diyecekler.
Çiğ Süt alımında Rekabet kurulunca sabıkaları bulunanların okul süt projelerinde de yine rekabet kurulunca sabıkalandırıldıklarını biliyoruz.
Çukurova'da 2010 Ekim ayı itibari ile, Süt devlerince 75 kuruş olarak uygulanan çiğ sütalım fiyatları 70 kuruşun altına bir gecelik kararla indirilecek! Çarşamba veya Cuma'ya kadar!
Çukurova'da süt devlerinin merdiven altı tabir ettikleri firmaların, bugüne kadar uyguladıkları 60 kuruş alım fiyatları da, 50 kuruşlara indirilecek. Veya Süt devleri ile bölgedefiyatları eşitleyecekler.
Sıra Batı İllerimize gelecek?
Konya'da özel süttozu fabrikası var? Niçin Konya'da bugüne kadar çiğ süt alım fiyatları 75 kuruşları görmedi?

Beyler; Hem süt ürünleri fabrikası hem de aynı zamanda süt tozu fabrikası olanların çiğ süt fiyatlarını düzenleyeceğini, artıracağını sanmak saflıktır. Tarım Ekonomisini, çiğ sütte fiyat istikrarının nasıl sağlanacağını, özel sektörü bilmemektir.
Hem devletten süt tozu üretim teşviki alacaklar kazançlarına kazanç katlayacaklar hem de satın alacakları hammadd eolan çiğ sütün alım fiyatlarını yükseltecekler öyle mi? Diğer taraftan süt ve süt ürünü yapacakları hammadde çiğ sütün fiyatını niçin artırsınlar. Buna kargalar bile güler.
Süt tozu üretimiyle çiğ süttefiyat istikrar politikaları özel sektörün süt tozu fabrikaları ile düzenlenemez.
Çukurova'da düşürülen fiyatları hemen Konya takip edecek. Konya ve Çukurova' nın fiyatları önümüzdeki günlerde Batı' da göstermelik çiğ süt alımihalelerinde ''Sahte emsal'' lendirilecek.
Süt ineği katliamı yeniden ülkenin gündemine süt sanayicilerince başlatılacak.
Çiğ Sütte ''Adil bir piyasa ve fiyat düzeni''nasıl sağlanırlığını yazdık, yazmaya da devam edeceğiz.
Çiğ Sütün Maliyetinin 75 kuruş, kazancımızın da 25 kuruş olması, çiğ sütün alış fiyatının toplam 1 TL olması gerektiğini biz yazdık. Şayet ''Ali Okulundan Mezun'' bizler yanlış hesaplıyorsak, birileri çıkıp lütfen bizim yaptığımız hesabı düzeltsin biz razıyız. Haksız isek bize haksızsınız deyin, haklı isek hakkımızı verin. Bilin ki, marabalara hakkını Modern Ağalar vermez. Hakkı Bilen Modern Yönetimler verir!
Bu yazımıza şimdi yorumumuz: İlk baharda çiğ süt bollaşıyor ise Sonbahar da azalıyor ise 1 Ocak 2011 de niçin fiyatlar düşürülmüştü? Batı yakasında değişen bir şey yok.

http://groups.google.com/group/cigsutureticileri?hl=tr_TR

Her sabah bir bardak süt içiniz.

SÜTÜ BOZUK ÇIKTI

Çiğ Süt Üreticileri Grubu'ndan Çapar Kanat, "süt ürünü" olduğu iddia edilen gıdalarda yaşanan kandırmacayı yazdı.

İşte Kanat'ın yazısı:

Süt ve süt ürünü denilince akla hemen kutu süt, yoğurt, ayran gelmektedir. Peki şu yaz mevsiminde yediğimiz ambalajlanmış dondurma süt ürünü değil mi? Televizyonlarda ağzımızın tadını sulandıran ambalajlı dondurmalar! İki yıl, bir yıl uzuuun ömürlü ambalajlı dondurmalar. Üstünde "sütten yapılmıştır" yazıyor. Ne sütü? Çiğ Süt mü, süt tozu mu? Hangi süt? Maalesef onlar da süt tozundan yapılmaktadır. Ezbere konuşmuyoruz. Ambalajlı dondurmayı çiğ sütten yapıyorum diyen var ise markasını bize bildirsin ve test edelim. Ama önce ambalajı üzerine "Çiğ sütten yapılmıştır'' yazısını yazma cesaretini göstermeliler.
Çocuklara sütlü çikolata ha! Şu yalana bakın "sütlü" diyorlar. "Süt tozlu çikolata" yazsalar doğru yazmış ve tüketiciyi aldatmamış olurlardı.
Biz bu çalışmayı yeni başlatmadık.
2008 yılında, Çin' de melaminli süt tozundan çocuk ölümleri meydana geldi. Melamin herkesin bildiği geçmişte veya halen yemek tabağında (melamin tabak) hammadde olarak kullanılan bir madde. Bu melamin süt tozuna katılmasının sebebi, süt tozunun mevcut toz yapısını, viskositesini koruması içindir.
Tarım Bakanlığı, "melaminli süt tozunu ülkemize sokmuyoruz" diyor bize cevabında!
NE KATILIYOR

Peki, melaminin yerine süt tozunda, süt tozunun yapısını, viskositesini , dayanıklılığını korumak için ne karıştırılmaktadır?
Buğdaydan yapılan un, üç beş ay içerisinde kullanılmadığı takdirde bayatlıyor, ekşiyor da şu süt tozu nasıl melaminsiz topaklaşmadan vizkositesini koruyor, ekşimiyor, bayatlamıyor?

Yüzlerce tüketici konuyu soruşturan dilekçeyi Tarım Bakanlığı alo174@tarim.gov.tr adresine gönderince bir müddet sonra bu dilekçelere Tarım Bakanlığı cevap verdi.
Bu cevaplarında:

"Ayrıca; 9/10/2008 tarihi itibariyle, Çin Halk Cumhuriyeti menşeli süt ve süt ürünleri, süt ve süt ürünleri içeren bebek mamaları ile süt ve süt ürünleri içeren çikolata ve benzeri gıda maddeleri ithalatı durdurulmuş, 20/10/2008 tarihi itibariyle ise yasak kapsamı genişletilerek, Tayland, Sri Lanka, Hongkong, Tayvan menşeli süt ve süt ürünleri, süt ve süt ürünleri içeren bebek mamaları ile süt ve süt ürünleri içeren çikolata ve benzeri gıda maddeleri de dâhil edilmiştir. Laboratuvar analizlerinin başlaması ile birlikte, 06/11/2008 tarihi itibariyle, Çin, Tayland, Sri Lanka, Hongkong ve Tayvan menşeli yüzde yüz süt bazlı süt ve süt ürünleri ile süt ve süt ürünleri içeren bebek mamalarında yasak kararı devam etmekte olup, süt ve süt ürünleri içeren çikolata ve benzeri gıda maddeleri ve içerisinde protein bulunan diğer gıda maddelerinin fiili ithalatlarında ise "melamin" analizi yaptırılarak analiz sonucunda melamin bulunmayanların ithalatına izin verilmekte, melamin bulunması durumunda ise ithalatına izin verilmemektedir."
Bakanlığın bilinçli tüketicilere verdiği bu cevap bizi tatmin etmemişti. Çünkü Çin' de süt tozundan ölen çocuklar çin menşeeli değil, AB' nin kendi menşeeini koymadığı, fakat AB şirketlerinin Çinli firmalara sattığı süt tozundan melamin çıkmıştı. Sadece melamin mi? Fransa' nın sattığı süt tozundan da zararlı bakteri çıktığını haber ajansları tüm Dünya'ya spot kaydı ile geçmişti.
ARDINDA AB VAR

Olayın Hikayesi Şu İdi:

2008 yıl başlangıcında Çin Devlet Başkanı televizyonlara çıkıp "süt için çocuklar" reklamını yapınca Çin'de süt satışları patladı. Çinli firmalar iç talebi yetiştiremez olunca Almanya'dan kutu süt ithalatı başladı. Almanya' Çin' e kutu süt ihraç etmeye başlayınca Almanya'nın süt iç piyasası yükselmeye başladı. Bir Alman Firması Türkiye'den kutu sütü alarak Çin'e reeksport (tekrar ihraç) etmeye başladı. 2008' in başlarında gerçekleşen bu olay ile ülkemizde de çiğ süt fiyatları Haziran 2008' de 50 kuruştan 60 kuruşa fırladı (Çukurova fiyatları). 2008'in başında AB'li firmalar Çin'de patlayan süt satışları pazarında pay kapabilmek için sütün çok ucuz olduğu Güney Amerika ülkelerine süt tozu siparişi verdiler. Güney Amerika ülkelerinde yapılan süt tozunu Tayland, Sri Lanka, Hongkong, Tayvan serbest bölgelerinde Çin'e satmak için stokladılar.
Şimdi Tarım Bakanlığı'na soruyoruz. Hongkong'un kaç ineği var da süt tozu üretsin? Bakanlığın, Hongkong … bilmem ne ülkesi dediği menşeeli süt tozuların hepsi AB şirketlerinin Güney Amerika ülkelerine ürettirdiği süt tozları idi. Diyeceksiniz ki AB'nin kendi çiftçisinin ürettiği süt tozları yok mudur ki Güney Amerika'ya ürettirsin. Sütte dev üretime sahip olan Kanada'da Çin'e girince teşvik destekli AB'nin süt tozları onunla rekabet edemedi! Cüzi bir miktar AB süt tozları Çin pazarına girebildi. Ama AB'nin G.Amerika ülkelerine ürettirdikleri gırla girdi.
Çin'e süt tozu furyası devam ederken Çin'de ani çocuk ölümleri meydana geldi. Çocukların otopsi raporlarında sindirim sistemlerinde melamin tesbit edilmişti. Çocukların yediği son gıda araştırılıp da süt olduğu öğrenilince, o süt de tahlil edilince çocuklarda bulunan melamin sütte de ortaya çıktı. O sütler de melaminli süt tozundan yapılmıştı.
KURŞUNA DİZİLDİ

O melaminli süt tozundan sütü satan firma sahipleri Çin'de kurşuna dizildi. Çin'e melaminli süt tozu satan AB'li firma sahipleri elini kolunu sallayarak geziyor.
Bu durum üzerine Çin devleti süt tozu ithalatını durdurunca elinde süt tozu stoku bulunan AB'li firmalar Türkiye'ye yönelerek süt ve süt ürünleri üretici firmaların kapısını çalarak "Fabrikanızın kapısında teslim bir litre sütün size 39-40 kuruşa mal olacak şekilde süt tozu satalım'' teklifine bizim anlı şanlı böyyük markalarımız bile "hayır" demediler. Hemen litresi 39 kuruşa mal olacak sütü ithal süt tozundan üretmeye başlayınca Çiğ Süt Üreticileri'nden çiğ sütü almaya nazlandılar. 60 kuruş olan çiğ süt fiyatını 39 kuruşa düşürdüler.

Ülkede 1 milyon sayısını geçen çiğ süt üreticimizin çiğ sütüne süt ve süt ürünleri sanayicileri arkasını dönmüş ha babam, de babam dampingli süt tozundan üretilmiş süt ve süt ürünlerini piyasaya sürerken ucuza temin ettikleri ikâme hammaddeye rağmen ambalajlanmış ürünlerde satış fiyatını indirmede bir merhamet ve insaf da göstermediler. 39 kuruştan çiğ sütünü satabilen çiğ süt üreticisi sesini nasıl duyurabilirdi?

2008 yılında ülkemizin üç yıl doğacak buzağılarının ihtiyacına yetecek kadar buzağı maması adı altında süt tozu ithal edildi. Hiç bir damızlık sığır yetiştiricisi damızlık dişi buzağısına buzağı maması içirmez, çünkü buzağı maması dişi buzağıların körpecik memelerini de yağlandırıp onun sütçü özelliğini yitirmesine sebeb olur!

Sokaklarda TÜSEDAD (Tüm Süt Üreticileri Derneği) çiğ süt üreticisinin feryadını "Sarıkız Sütünü Helal Etmiyor'' mitingi ile duyurdu. Basın konuya mecburen ilgi gösterince ambalajlı süt sanayicilerinin sözcüleri basına açıklama yaptı: "Çiğ Sütte arz fazlası vaaar!"

Birkaç gün sonra da Tarım Bakanı Sayın Mehdi Eker "Çiğ Sütte arz fazlası var" demez mi?

Bu arada sarıkızlar kasapların yolunu tutmuştu. Çiğ süt üretiminden zarar eden süt inek sahipleri zarardan kurtulmak için çareyi ineklerini kestirip satmakta bulmuştu. Resmi rakamlara göre 300 bin bana göre 1 milyondu kesilen inek sayısı. O anda et fiyatları kasapta 10 TL'lerdeydi.

Tarım Bakanlığı aylarca "Çiğ sütte arz fazlası" nı düşündü. 30 Nisan 2009 Tarım Bakanlığı tebliği ile "çiğ sütün piyasadan süt tozu yapılıp çekilerek çiğ süt fiyatının artırılması'' politikasını başlattı.

Tarım Bakanlığı göle yoğurt mayası çalmıştı ama göl maya tutmuştu. Nasıl mı? Gölde bir kova süt kalınca tabii ki yoğurt tutar!

NEDEN ASLINDA O DEĞİL

Tarım Bakanlığı "süt tozu politikalarımla çiğ süt fiyatını ben yükselttim" diyor. Buna Tarımsal Üretim Genel Müdürlüğü personeli inanıyor ama benim elimdeki veriler ile çiğ süt fiyatını artıran daha doğrusu olması gereken seviyeye getiren etken süt tozu teşvikli üretim politikaları değil, ülkede ineklerin kasaba gitmesinden dolayı azalan çiğ süt üretimidir. Nitekim doğurgan hayvan sayısında azalmanın ve komşu ülkelerde yükselen fiyatlar sebebi ile kaçak hayvan girişinin durması da eklenince et fiyatları bu yılın başlarında yükselmeye başladı.

Çiğ süt fiyatlarının olması gereken seviyelere gelmesinin temel nedenin süt tozu teşvikinden dolayı olmayışının sebebi: Piyasa kontrol bilgisi ve matematiksel çiğ süt üretim ve teşvikli süt üretim oranıdır.

5 milyon 75 bin tonluk bir çiğ süt üretiminin fiyatını 4500 tonluk teşvikli süt tozu üretim miktarı yani bu miktar çiğ sütün süt tozu üretilerek piyasadan çekilmesi çiğ süt fiyatını yükseltemezliğidir.

Ülkemizde çiğ süt fiyatını yükseltmek veya dengelemek için olması gereken politika süt tozunu teşvikli üretmek değildir. Bu tamamen yanlış bir politikadır. Bununla ilgili geniş değerlendirmelerimizi 2010 süt tozu döneminin bitimine doğru yazacağız.

Yazımızın başlığındaki sorulara şimdi gelelim. Set-Bir diyor ki: Üyelerimiz kıvam artırmak için yoğurtta % 2-3 oranında süt tozu kullanmaktalar. Süt sanayicileri de diyor ki: Asla süt tozu kullanmıyoruz. Biz yoğurda kıvamı sütün içindeki sıvıyı (suyu) buharlaştırarak kıvam vermekteyiz.

Set-Bir diyor ki: Süt tozu sütün süt tozuna çevrilmesi ile zaten pahalılaşıyor, sanayicilerimiz niçin tamamen pahalı süt tozunu kullansınlar, kıvam artırmak için (yoğurtta) % 2-3 oranında kullanmaktalar.

(Siz tüketici olarak süt ve süt ürünleri ambalajlarında süt tozundan yapılmıştır veya % 2-3 oranında süt tozu kullanılmıştır yazısını görebildiniz mi? Biz göremedik! Gören var ise bize bildirsin.)

Biz de diyoruz ki; 2008 yılında tonlarca ülkeye süt tozu girdi. Halen de iç piyasada süt tozu teşvikli olarak var, yani ülkemizin Tarım Bakanlığı'nın verdiği üretim teşviki ile süt tozu ucuz üretilmekte, AB' den ithal edilen süt tozu ise süte çevrildiğinde 40 litre/kuruş. Yani Set-Bir' in süt tozu pahalı demesi gerçek değil.

Hangi firmaların sütlerinde süt tozu bulunmaktadır? Tüm firmalar süt tozu kullanıyor mu?

Bir grup tüketiciler ülkemizde bir çok süt ürünleri üreten firmalara sordu: Ürünlerinizde süt tozu kullanıyormusunuz? Hepsi "hayır" cevabını verdi!

Tüm Firmalar Tüm Ürünlerinde Süt Tozu Kullanmaktalar. Sadece Pastörize Süt' de süt tozu kullanmamaktadırlar. Yoğurtta, Uht sütte süt tozu vardır. Dondurma da süt tozu vardır. Hiç birinin etiketinde bunu yazmıyorlar.
Diyeceksiniz ki ispat edin! Onlar ürettikleri ürünlerde "% 100 çiğ sütten yapılmıştır" yazısını yazsınlar bakalım biz o zaman foyalarını ortaya çıkaracağız.
Yukarıdaki linkte Tarım Bakanlığı diyor ki: Süt tozu kullanılıyor ise bunu zaten ambalajlarında yazmak zorundalar.
Tarım Bakanlığı'nı, tüketiciyi takan kim? Ama Tarım Bakanlığı'nın önce tüketicilerin isteklerini kaale alması gerek!
Çözüm: Süt ve süt ürünlerinin ambalajlarında "%… çiğ sütten yapılmıştır, veya % … süt tozu kullanılmıştır" yazılarının yazılması için Tarım Bakanlığı' na bağlı Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu'nun etiketler ile ilgili hususu bizim öngördüğümüz şekilde değiştirmeleridir.
Bu yüzden her süt içenin, içirenin, yoğurt yiyen tüketicilerin Tarım Bakanlığı'na aşağıdaki dilekçeden göndermesini beklemekteyiz.
Siz tüketiciler isterseniz değiştirirsiniz!
Süt tozu mu süt mü içeceğinize süt sanayicileri değil kendiniz karar vermelisiniz.
Dilekçelerimizi gönderelim, sonucunun hep birlikte takipçisi olalım!
Dilekçe örneği:

TARIM VE KÖY İŞLERİ BAKANLIĞI'NA
Sayın Bakan Mehdi Eker Önüne
Süt ve süt ürünlerinde süt tozu kullanımının tüketicilerin tercihinde olması için süt ve süt ürünleri ambalajlarında "süt tozundan imal edilmiştir" veya "çiğ sütten imal edilmiştir" yazılarının okunaklı bir şekilde yazılması için;
Gerekçelerimiz :
1-Süt tozundan Çin'de çocuk ölümleri meydana gelmiştir.
2-Avrupa Birliği ülkelerinden Fransa'nın bir başka ülkeye ihraç ettiği süt tozunda insan sağlığına aykırı bakteri tesbit edilmiştir.
3-Çiğ sütten yapılan süt ve süt ürünlerindeki besin değerleri ile süt tozundan yapılan süt ve süt ürünlerindeki besin değerleri aynı özelliklerde değildir.
4-Süt tozunun yapımı esnasında, uzun süre dayanıklığı için katkı maddeleri katılmaktadır.
5-Bu talebimiz asıl amacı tüketicilere ve gelecek nesillere sağlıklı ve besin değerinin en yüksek düzeyde Bakanlığınızca ulaştırılmasıdır.
Bu sebeplerle süt tozundan süt ve süt ürünleri tüketmenin, tüketicinin tercihinde olmasını gerekmektedir.
Süt ve süt ürünlerinin başlıca iki temel hammaddesi vardır. Birincisi çiğ süttür ikincisi süt tozudur. Çiğ süt esas bir hammaddedir. Süt tozu ise ikâme bir hammaddedir.
Süt ve süt ürünleri bir gıdadır. Gıdaların hangi hammaddeden imal edildiğinin gıda ambalajları üzerine yazılması yasal bir mecburiyettir.
İSTEK: Mevcut kanunlar ve yönetmelikler hükmünce süt ve süt ürünlerinde süt tozu kullanımının tüketicilerin tercihinde olması için süt ve süt ürünleri ambalajlarında << süt tozundan imal edilmiştir>> ve/veya << çiğ sütten imal edilmiştir>> yazılarının okunaklı bir şekilde yazılması için gereğini, bu yasal başvru dilekçemin kayda alınmasını, evrak giriş numarasının elektronik posta adresime göndrilmesini, yine yasal süre içinde elektronik posta adresime cevaplanmasını arz ederim.

http://www.gidasayfasi.com/yazdir-163-Sokaktaki-gercek-sutler.html
http://www.ciftlikdergisi.com.tr/cig-sutte-ilkbahar-oyunu-capar-kanat.html
http://ciddiyizbiz.biz/capar-kanat/sute-erisimde-esaret-okul-sutu-projesi-capar-kanat/?wap2

ALLAH TEÂLÂ VE KUL ARASINDAKİ İLİŞKİ TERAZİSİNİ DENGEDE TUTMAK

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Allah Teâlâ şükredenleri de sever. O, kendisini **"şükredenleri sever"** (Âl-i İmrân, 144) olmakla nitelemiştir. Şükür, Allah Teâlâ'nın nimetidir, çünkü O, şükreden ve bilendir. Öyleyse Allah Teâlâ (şükredeni severken) kulda kendi niteliğini ve özelliğini sever.

> **Şükür, bir nimete karşı olabilir, yoksa hakikatleri bilmeyen bazı insanların iddia ettiği gibi, belaya şükür olmaz. (Onlara göre) Allah Teâlâ nimetini intikamında intikamını ise nimetinde gizlemiştir. Bu durum, hakikatleri, yani işlerin hakikatlerini bilmeyenlerin işi karıştırmasına yol açmış, belaya karşı sabredebileceğini zannetmişlerdir ki, bu, yanlıştır.**

Örnek olarak nahoş ilacı içen insanı verebiliriz. Bu da bir bela sayılır, fakat kendisini helak eden bir şeye karşı beladır ki o da, kendisinden dolayı ilacı kullandığı hastalıktır. Öyleyse elem, bu ilacın düşmanıdır ve onu talep eder. Fakat bela, elemi duyan bu yerdedir. Onu varlıktan kaldırmak isteyen karşı koyan ise ona karşı çıkar ki bu ise ilaçtır. **Hastalığın bulunduğu yer, ilaçtan bir hoşnutsuzluk duyar.** Bilir ki, bu nahoş şeyi kullanmakta bir nimet vardır, çünkü o acıyı kaldıracaktır. Bunun üzerine içerdiği nimet nedeniyle Allah Teâlâ'ya şükreder ve onu kullanmaktan duyduğu rahatsızlığa karşı sabreder. Çünkü ilacın acıyı yok etmek üzere geldiğini bilir. Öyleyse ilacın gayesi, hastalığın bulunduğu kişiyi rahatlatmaktır.

Bu konuyu düşün! Bundan dolayı insan şükreden olur. İlacın nahoş olmasına rağmen içerdiği gizli nimet nedeniyle insan şükrettiğinde, başka bir nimet daha ona ulaşır. Bu da iyileşmek ve hastalığın ortadan kalkmasıdır. Bu nedenle Allah Teâlâ şöyle der:

" Şükrederseniz, sizin için artıracağız."(İbrahim, 7) İlaç afiyeti artırdığı gibi aynı şey Hakka yapılan eziyet için geçerlidir. Biz eziyet vereni ortadan kaldırmak üzere çalışırız, bunun için ona eziyet ederiz veya Hakka verdiği eziyetten vaz geçmesi için mücadele ederiz. Savaşarak veya benzeri bir fiille (Hakka) eziyet veren insana eziyet edersek, bu davranış, Hakk için hastanın nahoş ilacı içmesine benzer. Hâlbuki onu kendisine acı veren hastalığı gidereceği için bir nimet sayar. Böyle dememizin nedeni, her şeyin Allah Teâlâ'nın fiil, takdir ve kazasıyla gerçekleşmesidir.

> Allah Teâlâ, peygamberi Davud'dan kendisi için bir ev yapmasını istemiş -ki kastedilen Beyt-i Makdis'tir-, Davud aleyhisselâm binayı her yaptığında bina yıkılmış ve bu birkaç kez tekrarlanmış. Bunun üzerine Rabbi kendisine vahiy göndererek, evinin onun eliyle yapılamayacağını bildirmiş ve (gerekçe olarak da) **'Çünkü sen kan akıttın'** demiş.
>
> Davud aleyhisselâm:
>
> **'Allah'ım! O kanlar senin için akıtılmadı mı?'** deyince, Allah Teâlâ;
>
> **'Haklısın, benim uğruma akıtıldı, fakat onlar benim kullarım değil miydi? Bu ev kan akıtmakla kirlenmemiş temiz bir elle yapılacaktır'** demiş. Davud aleyhisselâm

> **‘Allah’ım o benim (soyumdan) olsun’** diye dua edince, Allah Teâlâ, evinin oğlu Süleyman aleyhisselâmın eliyle yapılacağını bildirmiş, Hz. Süleyman, Beyt-i Makdis’i inşa etmiştir.

Düşünürsen, bu durumdan gerçeğin ne hal üzere olduğu öğrenilir.

İlahi iş, her zaman **‘odur-o değildir’** esasında olduğunu anlarsın. Bunu bilmezsen, onu anlamamış olursun!

………

Allah Teâlâ, ihsan edenleri de sever. Bu durum **“Allah ihsan edenleri sever”** (Âl-i İmrân, 134) ayetinde dile getirilirken, yine Allah Teâlâ, kendi yolunda özel bir nitelikle savaşanları sever. Allah Teâlâ şöyle buyurur**: “Allah kendi yolunda savaşanları sever. Sanki onlar birbirini tutan bir binaya benzer.”**(Saf, 4)

‘Allah Teâlâ doğruyu söyler, doğru yola ulaştırır.’

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [ON ALTINCI SİFR- YÜZ ON DÖRDÜNCÜ KISMI Allah'ın Peygamberine Uyma Emri]- hzl: Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

SEVGİNİN SABİTLİĞİ MERTEBESİNDE ALLAH TEÂLÂ'NIN EL-VEDÂD (EL-VEDÛD) İLAHİ İSMİ

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Bu Vedûd zikrin sahibi Abdulvedûd diye isimlendirilir. Allah bu mertebe mensupları hakkında **'Allah onları, onlar Allah'ı sever'** (el-Maide 5/54) der. Başka bir ayette '**Bana uyun ki Allah da sizi sevsin'** (Âl-i İmran 3/31) denilir. Sahih bir hadiste Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

'Allah kulunu sevdiğinde, onun kendisiyle duyduğu duyma gücü, görme gözü, eli ve ayağı olur.' Onun güçleri kendisi için sürekli sabittir; âmâ veya dilsiz bile olsa, duyma ve görme niteliği körlük, dilsizlik ve sağırlık perdesinin ardında sabittir. Allah Teâlâ vüdd (sabit sevgi) diye isimlendirilmesi itibarıyla sevgisi sabit olandır. Vüdd diye isimlendirilmesi dedik, çünkü bu niteliğin dört hali, her halin kendisiyle tanındığı bir adı vardır: **Heva, vüdd, hûb ve aşk!**

Sevginin kalbe ilk düşmesi ve orada gerçekleşmesine heva denilir. Bu kelime **'yıldız kaydı'** anlamındaki heve en-necm ifadesinden türetilmiştir. Ardından vüdd (meveddet) gelir. Vüdd sevginin sebat bulması demektir. Ardından hûb gelir. Hûb sevgideki duruluk ve sevenin iradesinden çıkması demektir. Böyle bir durumda seven sevdiğinin iradesine göre hareket eder. Ardından aşk gelir. Aşk sevginin kalbi sarması demektir. Kelime asma ve benzeri ağaçlara sarılan dikenli sarmaşık anlamındaki **aşaka**'dan türetilmiştir: **Aşk sevenin kalbini sarar, onu sevgiliden başkasına bakamayacak hale getirerek kör yapar.**

TEMBİH

Sanatkâr sanatını nasıl sevmez ki? Biz, hiç kuşkusuz, O'nun sanatının ürünleriyiz. O bizim yaratıcımız olduğu kadar rızkımızın ve maslahatlarımızın da yaratıcısıdır. Allah bir peygamberine şöyle vahyetmiştir:

'Ademoğlu! Eşyayı senin için, seni kendim için yarattım. Senin için yarattığım eşyada kendim için yarattığım gayeyi telef etme. Ey Âdemoğlu! Şanım üzerine yemin olsun ki, ben seni severim. Senin üzerindeki hakkım karşısında, sen de beni sevmelisin.'

Sanat özü gereği sanatkârın o işi bildiğini, ona güç yetirdiğini izhar ederken aynı zamanda sanatkârın güzelliğini, azametini ve büyüklüğünü de ortaya çıkartır. Böyle değilse (sanat) kim için, kimde ve kiminle ortaya çıkabilir ki? **Demek ki bizim var olmamız ve O'nun bizi sevmesi kaçınılmazdır, O bizimle ve biz O'nunlayız.** Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem bir duasında Rabbine hamd ederken şöyle der: **'Biz O'nunla ve O'nun için varız.'** Bu mertebe ilgi, atıfet ve süreklilik mertebesidir.

Sevgi olmasaydı el-Vedûd bilinmezdi
Fakirlik olmasaydı el-'evâd'a ibadet edilmezdi
Biz O'nunla varız, O'na aidiz hepimiz
Kim bedel öderse O'na itimat eder
İlah bir şeyin varlığını dilerse
Meşiyeti ona ilişmiştir, karşı konulamaz ona
Gecikme olmaksızın onların nezdinde bulunuruz
Âlemin kazanılmış niteliğidir bu
Bilin ki âlemin kaynağı sevgidir el-Vedâd izhar etmiş onu

Allah sürekli seven olduğu için el-Vedûd (İbnü'l-Arabî bu ismi bazen el-Vedâd bazen el-Vedûd diye kullanmaktadır ki her ikisinin aynı anlamda olduğu bellidir) iken bizim için de sü-

rekli yaratan ve **'Her gün bir işte'** (er-Rahman 55/29) olan diye nitelenendir. el-Vedâd'ın manası da budur. **Biz hal ve söz diliyle O'na sürekli 'şunu yap bunu yap!' deriz, O da yapar.** O'nun bizdeki fiilinin bir yönüyle O'na **'yap!'** deriz. Böyle demek O'nu bir işe zorlamak mıdır? Allah Teâlâ'yı hiç kimse bir işe zorlayamaz, böyle bir vehimden münezzeh ve mütealdir. Böyle diyebilmemiz el-Vedûd isminin hükmünden kaynaklanır.

Allah Teâlâ, el- Gafur, el-Vedûd ve er-Rahman ismiyle istiva ettiği yüce arşın sahibidir, çünkü O sevenin duyduğu derin ve coşkulu özlemle merhamet etmiştir. Seven de sevgiliye onun niteliğiyle kavuşabilir. Hakkın niteliği varlıktır ve bu nedenle sevene varlık vermiştir. O'nun katında varlıktan daha tam bir şey bulunsaydı, verirken cimrilik yapmazdı. İmam Ebu Hamid bu makamda şöyle der: **'Allah katında bir şey bulunup saklanmış olsaydı, bu durum cömertikle çelişen bir cimrilik, kudretle çelişen acizlik olurdu.'**

Allah el-Gafur ve el-Vedûd olduğunu bildirdi. el-Vedûd gayb (mertebesinde) sevgisi ve muhabbeti sabit olan demektir. **O bizi görür. Bu nedenle sevdiğini görür, onu görmekle sevinir.** Bütün âlem bir insan mesabesinde sevilen iken âlemdeki şahıslar insanın organlarına benzer. Sevilen sevdiğinin muhabbetiyle vasıflanmamış, sadece onu sevilen haline getirmiştir, o kadar!

Sonra, Allah Teâlâ bazı kullarını severken aynı zamanda onlara kendisini sevme imkânı bahşeder. Böyle bir kuluna eşyanın suretlerinde Hakkı müşahede etmek ve görmek nimetini ihsan eder. Bu itibarla Allah'ı sevenler ile âlemin ilişkisi, göz ile göz bebeğinin ilişkisi gibidir. İnsanın pek çok organı olsa bile gören ve müşahede eden organları iki gözüdür. İnsanda göz âlem içinde sevenler mesabesindedir. Allah kendisini sevdiklerini bildiği için sevenlerine müşahede nimetini vermiştir. Bu bilgi O'nun katında zevk bilgisidir. Binaenaleyh Allah Teâlâ O'nu sevenlere kendine yaptığı gibi yapmıştır; kastedilen sevilen için sevilen demek olan vecd halindeki müşahededir.

Cinler ve insanlar sadece Allah'a ibadet etsinler diye yaratıldı. Allah Teâlâ yaratıkların arasından onları sadece kendisini sevsinler diye yarattı. Çünkü Allah Teâlâ'ya ibadet edecek O'nun karşısında zelil ve hor kalacak kişi ancak sevenler olabilir, insanın dışındaki her şey O'nun hamdini tespih eder, çünkü Allah'ı görmemiştir ki sevebilsin! Allah Teâlâ, insandan başka hiçbir yaratılmışa el- Cemil isminde tecelli etmemiştir.

Bildiğim kadarıyla insanda bu isimle tecelli etmiştir. Bu nedenle insan sadece Rabbini veya Rabbinin tecelligâhı olan birisini severken bütünüyle sevgisinde fani olarak kendinden geçer. O halde âlemin gözleri -sevilen her kim olursa olsun- âlemdeki sevenlerdir. Bütün yaratılmışlar Hakkın tecellisinin aksettiği yerlerdir. Onların sevgileri (vüdd) sabittir. Onlar sevgileri sabit olanlar iken Allah el-Vedûd'dur. **İş Hak ve yaratılmış arasında yaratılmış ve Hakk nedeniyle perdelenmiştir. Bu perdelenmişlik nedeniyle el-Vedûd ile birlikte el-Gafur ismi gelmiştir.** Bu gizlenme nedeniyle '**Kays, Leyla'yı sevdi'** denilmiştir. Hâlbuki Leyla bir tecelligâh! Veya 'Beşir, Hind'i sevdi' veya 'Kesir, İzzet'i sevdi' veya İbnü'd-deric, Lübna'yı sevdi', Tûbe, Ehille'yi sevdi', 'Cemil, Büseyne'yi sevdi' denilir. Bütün bunlar, Hakkın tecellisinin oturakları ve duraklarıdır. Bununla birlikte onlar, sevdiklerini isimleriyle tanımamış olabilirler. Çünkü nisan bir şahsı görür, onu sever, fakat kim olduğunu veya adını veya nereli olduğunu veya evini yurdunu bilmez. Bununla birlikte sevmek, o şahsı araştırmaya, evini ve yurdunu soruşturmaya sevk eder. Onu bulamadığında, peşinden gider, soruşturur. Allah Teâlâ'yı sevmemiz de öyledir.

Biz Allah Teâlâ'yı tecelligâhlarında severiz. Leyla, Lübna veya başka bir ad veya herhangi bir özel isimde Allah'ı severiz, fakat sevdiğimizin Hakkın aynı olduğunu bilmeyiz. Bu nedenle ismi biliriz, fakat Hakkın aynı olduğunu bilmeyiz.

Bu durumda ismi sevmiş, hakikati tanımamış oluruz. Yaratılmışın ise hakikati sevilir, bilinir. Bazen ismi bilinmez, sevgi onu bilmeyi icbar eder. Başka bir ifadeyle sevgi sevileni tanımayı gerektirir. **İçimizden bazı kimseler dünya hayatında O'nu tanır ve bilirken, bazı kimseler, herhangi bir şeyi seviyorken ölene kadar O'nu tanımazlar. Perde kalktığında Allah'tan başkasını sevmediği ve yaratılmışın adının kendisini perdelediğini anlar.**

Nitekim insan dünyada bir şeye ibadet eder, fakat bilmediği yönden sadece Allah'a ibadet etmiştir. Bununla birlikte onun mabudu Menat, Uzza, Lat diye isimlendirilmiş olabilir. Ölümle birlikte perde kalktığında, sadece Allah Teâlâ'ya ibadet ettiğini öğrenir. Allah Teâlâ şöyle der:

'Senin rabbin kendisinden başkasına ibadet edilmesin diye hüküm verdi.' (el-İsra 17/23) Puta tapanların durumu da öyledir. Böyle bir insan taptığı putta herhangi bir tarzda ilahlık bulunmadığına inansaydı, kendisine ibadet etmezdi. Fakat **'el-Gafur, el-Vedûd'** (el-Buruc 85/14) ayetinde belirtildiği üzere çekilmiş perde nedeniyle insan O'nu tanımamıştır. Bu itibarla sadece isimler vardır. Bu nedenle hakiki mabud olan Allah, ibadeti tecelligâh ve oturaklara izafe ettiklerinde insanlara şöyle der:

'Onları isimlendiriniz.' insanlar taptıkları şeyleri isimlendirmiş olsalardı, onları tanıyacaklar, tanıdıklarında Allah ile isimlendirdikleri arasındaki farkı anlayacaklardı. Nitekim oturak ve tecelligâh arasındaki fark bilinir ve **'şu oturak, şu tecelligahtır'** dersin, ayrışma gerçekleşir.

Düşünürsek gerçek böyle!
Sen O'nda isen sen oldun demek
Hakkın oturağı gerçekte sen
Ve sen, sen iken sen olmayan
Bizim kastettiğimizi elde ettin
İbadet ettiğimizi bilmiş oldun
Ne Leyla ne Lübna
Bildiğinden başka birisi değil!
Onu severken basiretliysen
Onu kendinden görürsün; sen sensin!
Seven başkasını sevmedi
Hepsi sensin, sen!

Kur'an-ı Kerim isimler ve haller arasındaki ilişkiyi ne güzel ve sırlı bir şekilde ortaya koymuştur. Allah **'el-Gafur ve el-Vedûd., yü'e arşın sahibi, dilediğini yapandır'** (el-Buruc 85/14-16)buyurur. Allah sevendir, dilediğini yapandır. Demek ki Allah sevilendir! Çünkü ancak sevilen sevdiğine dilediğini yapabilir. Buna mukabil seven, (sevdiğinin sözünü) dinleyen ve ona itaat edip istediklerine amade olandır. O seven ve el-Vedûd, yani sevginin ayrılmaz özelliklerine ve şartlarına bağlı ve sevgisi sabit olandır. Bununla birlikte hakikat birdir. Çünkü burada el-Vedûd, aynı zamanda dilediğini yapan demektir. Bu İlâhî uyarıda ne hoş ve sırlı bir durum olduğuna bakınız! **'De ki, Rabbim benim bilgimi arttır.'** (Ta-Ha 20/114)

'Allah Teâlâ hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.' (el-Ahzab,4)

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [OTUZ ÜÇÜNCÜ SIFIR -el-Vedâd- (el-Vedûd) İlahi İsmi"]- hzl: Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

"ALLAH'TAN BAŞKA İLÂH YOKTUR VE MUHAMMED ALLAH TEÂLÂ'NIN RASÜLÜDÜR' CÜMLESİNİN BİLİNMESİ

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **'Allah, melekleri ve adaleti yerine getiren ilim sahipleri Allah'tan başka ilâh olmadığına tanıklık etti. O aziz ve hakimdir.'** (Âl-i imran 3/18) Ardından şöyle buyurdu: **'Allah katında din İslâm'dır.'** (Âl-i imran 3/18) Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ise, şöyle buyurdu:

'İslâm, Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in onun elçisi olduğuna tanıklık etmendir.' Allah Teâlâ, âyette 'ilim sahipleri' demiş, 'iman sahipleri' dememiştir. Çünkü Allah Teâlâ'nın birliğine tanıklığı, bir haberden kaynaklanmaz ki iman olsun. Bu nedenle bir konuda tanıklık, ancak bilgiden meydana gelebilir. Aksi halde, tanıklık geçerli olmazdı.

Ardından Allah, melekleri ve bilgi sahiplerini 've' edatıyla kendisine atfetmiştir. 'Ve', [ilgili olduğu hususta] ortaklık gerektiren bir edattır.

Burada ise, kesin tanıklıkta ortaklık söz konusudur. Sonra, onları da imana değil, bilgiye izafe etti. Buradan, [Haktan gelen] bildirim yolundan değil, nazarî veya zorunlu bilgi yolundan tevhidin [bilgisini] elde edenleri kastettiğini öğrendik. Adeta Allah şöyle demiştir: Melekler, tecelliden doğan zorunlu bilgiyle benim birliğime tanıklık etmiştir. Bu tecelli, onlara bilgi vermiş ve onlar için kanıtlardaki doğru düşüncenin yerine yerleşmiştir. Böylece benim birliğime tanıklık etmişlerdir. Nitekim ben de tanıklık ettiğim gibi bilgi sahipleri de kullarıma yerleştirdiğim aklî düşünceyle [birliğime] tanıklık etmiştir.

Allah Teâlâ imanı ise, bilginlerin ardından ikinci mertebede bilginin ardından getirdi. İman, mutluluğa ulaşmada zorunlu unsurdur. Çünkü Allah, bize inanmayı emrettiği gibi kendisini bildiren Allah olduğu için biz de onu 'ilim' diye isimlendirdik. Allah, şöyle buyurur: **'Allah'tan başka ilâh olmadığını bil.**' (Muhammed 47/19) Başka bir âyette ise şöyle buyurur: **'O'nun tek ilâh olduğunu biliniz .'**(İbrahim 14/52) Bu âyet, İbrahim suresinin sonunda mertebeleri taksim eden bir âyettir. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem de, sahih bir hadiste şöyle buyurur: **'Allah'tan başka ilâh olmadığını bildiği halde ölen insan cennete girmiştir.'** Hadiste 'iman ettiği halde' denilmedi. Çünkü iman habere bağlıdır. Nitekim Allah şöyle buyurur: 'Peygamber göndermedikçe azap etmeyiz.' (el-isra 17/15)

Allah Teâlâ'nın 'fetret' dönemlerinde yaşamış ve bilgi yoluyla Allah Teâlâ'yı birlemiş kimi kullarının olduğunu öğrendik. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemden önce peygamberlerin daveti genel olmadığı için, bütün zamanlarda yaşayan insanlar inanmak zorunda değildi. Bu ifadeyle ise âyet, ister mümin olsun ister olmasın Allah Teâlâ'nın birliğini bilen herkesi içermiştir. Burada mümin, habere inanması bakımından değil, kesin bilgi ifade eden bir doğru haber olması yönünden Allah Teâlâ'nın birliğini bilmeyenlerdir.

…………………………….

Peygamber gelip önünde Allah Teâlâ'yı bilenleri ve bilmeyenleri bulduğunda hepsine birden şöyle der: **'Allah'tan başka ilâh olmadığını söyleyiniz.'** Buradan peygamberin Allah Teâlâ'nın birliği hakkında bilgi sahibi olmayan müşrikler için de bir öğretmen olduğunu öğrendiğimiz gibi bu söz ile peygamberin Allah Teâlâ'yı [varlığını] ve O'nun birliğini bilenler için bu bilgiyi telaffuzun zorunlu olduğunu, bu telaffuzun onların kanlarını dökülmekten, mallarına el konulmaktan ve zürriyetlerini esaretten kurtaracağım öğreten olduğunu öğrendik. Bu nedenle Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur: **'İnsanlarla 'Allah'tan başka ilâh yoktur'** deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunu söyleyince, İslâm'ın hakkının dışında, benden kanlarını ve mallarını kurtarırlar. Hesapları ise Allah'a kalmıştır.' Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem **'öğreninceye kadar'** demedi.

Çünkü onların içinde zaten bunu bilenler vardı.

Dünyada hüküm bilgiye değil söze aittir. 'Sırların ortaya çıkarılacağı günde hüküm ise' söze değil bilgiye ait olacaktır. [Kelime-i tevhit] Bu ifadeyi dünyada bilen, inanan, iki yüzlü -ki ne mümindir ne de bilen- söyler. Bu ifadeyi söyleyince, dünya ve ahirette üzerlerinde bulunan hakların dışında, kanlarını ve mallarını kurtarmış olurlar. Ahirette ise, **'hesapları Allah'a kalır.'** Bunun nedeni, onların içinde ikiyüzlülerin ve üzerinde kul hakkı olan kimselerin bulunmasıdır. Dünyada ise, saptanmış cezalar nedeniyle hesapları Allah'a kalmıştır. Çünkü **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** demek, dünyada ve ahirette bu hakları düşürmez. Hesaplarının Allah'a kalması ise ahirettedir**. 'O gün Allah peygamberleri toplar ve kendilerine der: Size nasıl karşılık verildi'**(el-Maide, 109) Peygamberler, hal deliliyle, sorulan şeyin kalplerle verilen cevapla ilgili bir soru olduğunu anlar. **'Bizim bir bilgimiz yoktur, derler.'** (el-Maide 5/109) Başka bir ifadeyle, biz kalpleri bilemeyiz. **'Sen bilinmeyenleri en iyi bilensin.'** (el-Maide 5/109) Bu ifade, söylediğimiz durumu destekleyen ve pekiştiren bir delildir.

> Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem el-Melik isminden [hareketle] şöyle buyurur: **'İslâm beş şey üzerine kuruludur.'** Böylece İslâm'ı bir yapıya dönüştürmüştür. **'Allah'tan başka ilâh olmadığına tanıklık etmek.'** İşin kalbi budur. **'Muhammed'in O'nun peygamberi olduğuna tanıklık etmek'** kapının teşrifatçısı, **'namaz kılmak'** sağ yön, **'zekât vermek'** sol yön, **'oruç tutmak'** ön taraf ve **'hacca gitmek'** arka taraftır.

Belki de, ön taraf [oruç değil] namazdır. Çünkü namaz, nurdur. Namaz, hükümdarı perdeler. Bir rivayette şöyle bildirilmiştir: **'Allah Teâlâ'nın perdesi nurdur.'** Zekât ise, sağ taraf olur. Çünkü zekât, sahip olunan mülkü elden çıkarmak için güce ihtiyaç duyan bir harcamadır. Hac ise, sol taraftır. Çünkü hacda infak ve verme ameli vardır. Böylece hac, sadaka ve hediye olmada zekâtla birleşir. İkisi de mülkiyet amelidir. Oruç ise, arkada bulunur. Çünkü arka, önün zıddıdır. Oruç bir aydınlıktır. Çünkü sabır aydınlıktır. Aydınlık ise, nurdur. Öyleyse dengeyi sağlamak için orucun arkada' bulunması daha uygundur. Çünkü sonradan gelen, öncekinin izinden yürür.

Kıyamet günü Hakkın 'gelmesi' de böyle olacaktır. İman, kıyamet günü hükümdar suretinde bu nitelikte gelir. **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** diyenler kalpte, namaz kılanlar önde, zekât verenler -ki sadaka demektir- sağda, hacca gidenler solda, oruç tutanlar ise arkada bulunur. Allah bizi evinin yapısını bu esaslara göre kuran kimselerden eylesin! Allah Teâlâ'nın evi imandır. Bu evin sınırı kıble tarafından (yani güneyden) namaz, kuzeyden oruç, batıdan gizli verilen sadaka, doğudan ise hacdır. Böyle bir evin oturanı ise, hiç kuşkusuz mutludur!

'Allah'tan başka ilâh yoktur', bir olumsuzlama ve olumlama ifadesi olduğu gibi peygamberlerin söylediği en üstün cümle de budur. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

'Duaların en faziletlisi, Arefe günü yapılan duadır.' Burada Allah Teâlâ'yı bilenlerin duasına bir işaret vardır. **'Ben ve benden önceki peygamberlerin söylediği en faziletli cümle ise 'Allah'tan başka ilâh yoktur' cümlesidir.'** Hadis, anlam ve rivayet zinciri bakımından sahih bir hadistir.

Olumsuzlamanın sabit (var olan) bir şey hakkında olup onu olumsuzlaması gerekir. Sabit olmayan -ki olumsuz demektir- bir şey hakkında olumsuzlama, onu olumlar. Çünkü olumsuzun olumsuzlanması, olumlama demektir. **Nitekim yokluğun yokluğu varlıktır.** Öyleyse 'La-ilahe, ilah yoktur' derken kişi neyi olumsuzlar?

Size sorduk, bize cevabını söyleyiniz?

Öte yandan, olumlanan şeyin hükmü de olumsuzlanan şeyin hükmüyle bir midir?

Başka bir ifadeyle, ancak olumsuzlanan şey mi sabit olabilir?

Yoksa olumlanan şeyin hükmü, olumsuzluğun hükmünden ayrışmasını sağlayacak şekilde, başka bir şey midir?

Acaba, olumsuzlayan neyi olumsuzlamıştır, olumlayan neyi olumlamıştır?

Allah Teâlâ'nın izniyle, bütün bunların araştırılması gerekir.

[Kelime-i tevhitteki] Olumsuzlama, ilahlıkla nitelenip kendilerine ilahlık nispet edilerek 'ilahlar' denilen bazı yaratıkların dış varlıkları hakkında gelmiştir. Bundan dolayı Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem kendilerini tek ilâh Allah'a davet ettiğinde, müşriklerden şaşıranlar olmuştur. Allah Teâlâ, böyle bir müşriğin şöyle konuştuğunu bildirir:

'İlahları tek bir ilâh mı yapacak? Tuhaf bir iş!' (Sâd 38/5) Çünkü onlar, söz konusu şeyleri icat etmiş ve böyle bir niteliğe sahip olmadıkları halde onları ilâhlar diye isimlendirmişti. Öyleyse olumsuzlama, gerçekte öyle olmasa da, insanların inancına göre [ilah sayılan] bu şeylerle ilişkilendirilen ilahlığa yöneliktir, yoksa burada ilahlığın. olumsuzlanması söz konusu değildir.

Çünkü Şâri (şeriatı ortaya koyan) Allah Teâlâ, olmayan bir şeyi olumsuzlasaydı, hiç kuşkusuz bu durum, müşriğin zannettiği şeyin olumlanması anlamına gelirdi. Halbuki Şari Teala, müşriğe şöyle der: **'Söylediğin bu hüküm, doğru değildir.'** Başka bir ifadeyle gerçek, zannettiğin gibi değildir. Bir ilâhın olması ise, zorunludur. Kuşkusuz [müşriklerin var saydığı] ilahlardaki çokluk, olumlama edatıyla reddedilmiştir. Bu edat, 'illa' ifadesidir. Onlar, olumlama edatından sonra zikredilen şey haklarıda bu nispeti olumlamışlardır. Zikredilen ise, Allah diye isimlendirilendir. Böylece şunu demişlerdir: **'[Müşriklerin ilahlık nispet ettiği] İlah yoktur, ancak Allah vardır.' Allah'a ilâhlık nispeti, bunu olumlayanın fiiliyle gerçekleşmez. Allah, kendisi nedeniyle ilâhtır. Böylelikle olumlayan kişi, 'Ancak Allah vardır' derken ilâhlık niteliğine tek başına haiz olduğuna inanmayan müşriğin nefsinde bu durumu ispat etmiştir. İspatın ispatı imkânsız iken olumsuzluğun olumsuzlanması ise imkânsız değildir [Kısaca, mutlak yokluk imkânsız iken varlık imkânsız değildir].**

Gerçekte ise, müşrik Allah'tan başka bir şeye ibadet etmedi. Fakat o, ibadeti ait olmayan kimseyle ilişkilendirmede yanılmıştır. Bir müşrik ortak koştuğu şeyde ilâhlık bulunduğuna inanmasa, kendisine ibadet etmezdi. **'Rabbin kendisinden başkasına ibadet etmemezine hükmetti.'** (el-Isra 17/23) Bu nedenle Hakk, bu nitelik hakkında kıskanç olmuş, kendisine gerekli saygıyı göstermediklerinde dünyada onları cezalandırmıştır. Buna karşın kendi zanlarında, ilâhlarına dua ettiklerinde bile onları rızıklandırmış, dualarını işitmiş, kendilerine karşılık vermiştir. Çünkü Allah, nispette yanılsalar bile, onların gerçekte bu mertebeye [ilâhlık] yöneldiklerini bilir. Bununla birlikte onlar, ahirette sonsuza kadar bedbaht olacaktır. Çünkü peygamber, ilâhlık nispetinin kendisine ait olması zorunlu olanın birliği hakkında onları uyarmıştı. Onlar ise, uyarıya bakmamış ve samimi davranmamışlardı. Bu nedenle, kesin kanıt ortaya çıkıp 'yetkin delil Allah'a ait olsun' diye, her peygamberin rehberliği yaşadığı dönemdeki insanlara hâkim olan özelliğe göre olmuştur.

> Bu cümle, varille ve yokluk mertebesini kuşatır. Binaenaleyh olumsuzluk ve olumlu altına girmeyen hiçbir mertebe olmadığı gibi kuşatıcılık bunlara aittir.
>
> Bu bağlamda bazıları nefsiyle **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** derken,
>
> kimi sıfatıyla **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** der,
>
> kimi Rabbiyle **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** der,
>
> kimi Rabbinin niteliğiyle **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** der,
>
> kimi haliyle **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** der,
>
> kimi hükmüyle **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** der.
>
> Bu kişi, özellikle [taklit ederek] mümin olandır. Kalan beş kişinin ise, bu anlamdaki imanda bir payları yoktur.

…………………….

Bütün bu sınıflar, iman ile nitelenmez. Çünkü onların içinde bu kelimeyi taklit ederek söyleyen kimse bulunmaz. Kendi hükmüyle 'Allah'tan başka ilâh yoktur' diyen ise, onu Şari'nin sözü olması nedeniyle söyleyen kimsedir. Çünkü Şari, bunu söylemeyi kendisine farz kılmış ve onu söylemesine

hükmetmiştir. Bu hüküm olmasaydı, Allah'a yaklaşmak maksadıyla onu söylemeyecekti. Hatta söylese bile, öğreten ve öğrenen biri olarak söyleyecekti.

Şeyhimiz Ulya'lı Ebu'l-Abbas el-Ureybi'nin huzuruna girmiştim. Şeyh, Allah Teâlâ isminin zikriyle kendinden geçmiş, ona başka bir şey eklemiyordu. Bunun üzerine şöyle dedim:

'Efendim! Niçin 'Allah'tan başka ilâh yoktur' demiyorsun.' Şöyle dedi:

'Evladım! Nefesler Allah Teâlâ'm elindedir, benim elimde değiller ki! Ben de Allah 'yoktur' veya 'ilâh yoktur' derken canımı alır diye korkuyorum. Bu durumda olumsuzlamanın vahşetinde (yalnızlık ve korku hali) canım alınır.' Başka bir şeyhe bunu sordum. Şöyle dedi:

'Allah'tan başka 'Ben Allah'ım' diyen birini ne gördüm ne duydum. Dolayısıyla yok sayacağını kimse görmedim ki, senin duyduğun [şeyh] gibi 'Allah, Allah' diyeyim.'

Bu ismi Allah Teâlâ'yı birleme ibadetini yerine getirirken kullandık. Çünkü Allah ismi, bütün İlâhi isimlerle nitelenmiş toplayıcı isimdir. [Allah'tan başka] Tapınılan herhangi bir şeyin bu isimde bir ortaklığının olduğu aktarılmamıştır. İlâh ve benzeri gibi diğer isimler ise, böyle değildir. İşte bu kadar bir sözle, Şari söylemeyi emrettiği için söylendiğinde, iman gerçekleşir. Şari **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** deyinceye kadar demiş, **'Muhammed Allah Teâlâ'nın elçisidir'** deyinceye kadar dememiştir. Bunun nedeni, tevhide dair bu tanıklığın peygamberlik hakkındaki tanıklığı da içermesidir. **'Allah'tan başka ilâh yoktur'** diyen kimse, onu ancak Allah Teâlâ'nın Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin sözü olduğu için söylediğinde mümin olabilir. Allah Teâlâ'nın peygamberinin sözü olduğu için söylediğinde ise, bu davranış, peygamberin peygamberliğini onaylamanın ta kendisidir.

Bu özel ifade peygamberliğe tanıklığı da içerdiği için, Şari şöyle demedi: **'Muhammed Allah Teâlâ'nın rasülüdür'** deyinceye kadar [onlarla savaşmakla emrolundum]. Başka bir yerde ise, onu söylemiştir ki, kastettiğimiz imandır [hadisidir]. İman, duyuyla algılanan bir şey değil, bir anlamdır. Söz konusu hadiste Peygambere ve onun -Allah'tan bir aktarım olmaksızın- kendi nezdinden yasa yapıp getirdiği şeylere [sünnet] inanmak Allah'a inanmaya bitiştirilmiş tir. Allah'a iman etmek, namaz kılmak, zekât vermek, haccetmek ve oruç tutmak zikredildiğinde -ki bütün bunlar Allah katından olan şeylerdir- İbn Ömer hadisinde şöyle ekler: '**Allah'tan başka ilâh olmadığına iman edip bana ve getirdiğime inanıncaya kadar insanlarla savaşmakla emrolundum.'** Burada iman denilmesinin nedeni, taklitçi münafıkların varlığının dikkate alınmasıdır. Çünkü bu münafık, bunu kalbiyle inanmaksızın söyler. İnkarcı münafık ise, bunu ne peygamberin sözü olduğundan -ki o Allah Teâlâ'nın kitabından onun Allah Teâlâ'nın peygamberi olduğunu bilir- ne de akıl delilinden söyler.

Tevhit tanıklığına bitişmiş peygemberliğe tanıklığı telaffuz etmede bize Allah Teâlâ'nın öğrettiği ilahi bir sır vardır. Bu sır şudur: Şari'nin bildirdiği ve nitelediği tek ilâh aklın algıladığı birlenen ilâh değildir. **Çünkü aklın tevhit anlayışı, Allah'ın birliğine tanıklığa peygamberliğe tanıklığı da bitiştirmeyi kabul etmez.** Dolayısıyla Şari'nin kendisini bilmesi bakımından tevhit, teorik aklın kabul ettiği tevhidin aynı değildir. Şeriatın kendisine ibadet etmeye ve birlemeye çağırdığı ilâh, zatında değil, ilâh olduğu mertebedeki ilâhtır. Bunun için, O'nun kendisini nitelediği inmek, istiva etmek, beraberlik, tereddüt etmek, düşünmek vb. gibi şeriattan soyutlanmış sırf aklın tevhid anlayışının kabul edemeyeceği özelliklerle nitelememiz geçerli olabilmiştir.

İşte [şeriatın bildirdiği] bu ilah, kendisini gönderenin birliğine tanıklığına peygamberin kendi peygamberliğine tanıklığını bitiştirmeyi gerektiren bir mabuddur [ibadet edilen]. Bu nedenle peygamberliğe tanıklık Allah Teâlâ'nın birliğine tanıklığa eklenir ve her gün beş vakit namazın ezan ve kametlerinde otuz kere şöyle denilir: **'Allah'tan başka ilâh olmadığına tanıklık ederim. Muhammed'in Allah Teâlâ'nın rasülü olduğuna tanıklık ederim.'** Peygamberlikle ilgili bu tanıklığı telaffuz edenlerdeki bu ayrıştırma, tevhidin tanıklığındaki ayrıştırma gibidir. Öyleyse, [bütün] mertebelerde bu üsluba göre yürümelisin!

Allah'a ve peygamberine iman etmek, peygamberin Allah katından ve kendi katından getirip sünnet ve şeriat olarak ortaya koyduğu her şeye inanmayı içerir. Onun sünnet yaptığı şeylere inanmak ise, iyi bir adet ortaya koyan kimsenin sünnetine imanı içerir. Böylece [bir yandan] şeriat ve

[öte yandan] sabit hükmü geçersizleştirmeyen teşvik edilmiş ibadetin ortaya çıkışı, kıyamet gününe kadar sürer.

Bu hüküm, bu ümmete özgüdür. Hüküm derken, bu ümmeti şereflendirmek için ortaya konulan şeyin sünnet diye isimlendirilişini kastetmekteyim. Daha önceki ümmetlerde ise, ruhbanlık diye isimlendirilirdi. Allah şöyle buyurur: **'Onların icat ettiği ruhbanlık.'** (el-Hadîd 57/27) Bu ümmetin yaptıkları hakkında Şari'nin 'sünnet' diye isimlendirdiği şeye 'bidat' diyen kimse, sünnete uymamıştır. Bunun bilgisinin ulaşmadığı kimse ise farklıdır.

[Sünnete] uymak bir şey üretmekten daha iyidir. Uymak ile bir şey üretmek arasındaki fark bilinir. Bu nedenle Şari onu 'bidat' diye isimlendirmemiş, 'sünnet' diye isimlendirme eğiliminde olmuştur. Bir şey üretmek, aslı olan bir örneği olmaksızın bir şeyi ortaya çıkarmak demektir. Allah kendisini şöyle niteler: **'Gökleri ve yeri örneksiz yaratandır.'** Yani Allah, önceki bir örnek olmaksızın onları var edendir.

İnsan şeriatta aslı olmayan bir adet uydurmuş olsaydı, yaptığı bidat olacağı gibi onu kabul etmemiz de doğru olmazdı. **Bu nedenle Şari, uydurmak-üretmek lafzı yerine sünnet lafzını kullandı.** Çünkü sünnet meşrudur. Nitekim Allah Teâlâ, Hz. Muhammed'e peygamberlerin [kendilerine değil] rehberliğine uymayı emretti.

'Allah Teâlâ hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.' (el-Ahzab,4)

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [ALTMIŞ YEDİNCİ BÖLÜM-"Allah'tan Başka İlâh yoktur ve Muhammed Allah Teâlâ'nın rasülüdür' Cümlesinin Bilinmesi"]- hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

ÇOCUĞUN KEMALİ, BABANIN KEMALİNDEN FAZLADIR

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

> **Allah Teâlâ erkeği -ki Âdem'dir- kendi suretine göre yaratmış, Havva ise Âdem'in suretine göre yaratılmıştır.**
>
> **Çocuklar ise -sadece birinden değil- ebeveynin karışımına göre yaratılmıştır. Başka bir ifadeyle çocuklar, duyusal ve vehim olarak, bir toplamdan yaratılmıştır. Çocukların istidadı, anne-babanın istidadından güçlüdür, çünkü çocuk her ikisinin istidadını içerir. Kâmil bir çocuğun kemali, babanın kemalinden fazladır. Bu nedenle Hz. Peygamber, bir çocuk olması bakımından yetkin kemal sahibidir.** Her çocuk yaratılışının aslında bu kemale sahip olmakla birlikte, çocuklar yetkinlikte derece derecedir. Bunun nedeni, ulvi hareketler, nurani tecelliler ve mutluluğa yaklaşmalarıdır. **Her çocuk, yaratılışına eklenen bu ikinci kemalin sahibi değildir.** Burada, tecellide ilâhı özel yönün vermiş olduğu başka bir sır daha vardır. Bu sır ise, çocuğun kendinden oluştuğu sebebe aittir. Bu özel yönü, diğer isimlerden daha yetkin bir ihata ve kapsama sahip olan İlâhî isim belirler. Söz gelişi, el-Alim ismini burada örnek verebiliriz. el-Alim (Bilen) ismi, kapsam bakımından diğer isimlerden karşılaştırılamayacak ölçüde yetkindir.

Babası, annesi, kendisine özgü ilâhî bir ismi -söz gelişi Refiü'd- derecât (dereceleri yükselten)- olan bir çocuk, babası, annesi, ihata ve derece bakımından daha aşağıdaki bir isme sahip olan başka bir çocuktan daha üstündür. Bir çocuk, bir anne ile mevhum-misal suretindeki bir babadan doğmuş olabilir. Böyle biri, bir babadan yoksun kaldığı için annesinin atasına benzer. Örnek olarak, Hz. İsa'yı verebiliriz. Bu çocuğun niteliği de, (Hakka ait) emirden ortaya çıkışı bakımından dedesinin niteliğidir. Nitekim Allah bunu bize bildirmiş ve dile getirmiştir. Allah Teâla **"Kuşkusuz Allah katında İsa Âdem gibidir"** (Al-i İmrân, 59) buyurur. Yani, Âdem'in kendinden var olduğu ilâhî isimden İsa da var oldu. **"Onu topraktan yarattı."** (Al-i İmrân, 59) Zamir Âdem'e döner. **Hz. İsa ise Havva'nın kardeşidir ve o, (aynı zamanda Havva'nın) kız kardeşinin oğludur. Bir çocuk, annesi olmaksızın bir babadan meydana gelmişse, babasının derecesinden daha aşağıdadır. Örnek olarak Havva'nın sol kaburgadan yaratılışını verebiliriz. Bu nedenle Havva eksik kalmış ve onun eğildiği doğruluğu sayılmıştır. Bu nedenle Havva'nın ilgisi, çocuklarına ve kocasına ait olan hâzinelere yönelmiştir.** Bu durum, (Havva'nın kendisinden yaratıldığı kaburgaların insanı koruması gibi) kaburgaların sahibinin yararı için kaburganın altındaki ciğerleri, mideyi vb. şeyleri korumasına benzer. Öyleyse kadının (veya kaburganın) eğikliği, kendisinden istenilen doğruluğunun ta kendisidir. Kavisin eğildiği, onun doğruluğudur. Onu bilinen çizgisel bir doğruluğa zorlarsan, kırarsın ve istediğini elde edemezsin. Böyle yapman, söz konusu şeye özgü doğruluğu bilmeyişinden kaynaklanır.

Âlemdeki her şey, Allah'ı bilenlere ve Allah Teâlâ'nın yaratıklarındaki sırlarını bilenlere göre dosdoğrudur. Bunun böyle olduğunu Allah bize **"Her şeye yaratılışını verdi"** (Ta-Hâ, 50) ayetinde açıklamıştır. Söz konusu durum, her şeyin kemali ve yetkinliği demektir. **Hiçbir şey kemalden yoksun değildir. Bunun nedeni, mutlak kemal sahibinin suretine göre yaratılmış olmamızdır.** Bu nedenle, sınırlılığımızla O'nun mutlaklığına benzedik. Çünkü mutlaklık, hiç kuşkusuz, bir sınırlama demektir, çünkü bu sayede o sınırlıdan ayrışır. Kâmilden sudur eden bir şey, O'na yaraşır kemale göre ortaya çıkar. Başka bir ifadeyle, âlemde kesinlikle bir eksildik yoktur. Hastalıkları doğuran geçici durumlar olmasaydı, hiç kuşkusuz, insan (bütün bunları bilen) bir âlim gibi âlemde dolaşır ve gezinirdi. Çünkü âlem Hakkın bostanı, isimler ise ortak bir şekilde onun sahipleridir. Öyleyse her isim âlemde bir pay sahibidir. Hakikatlerin verisi budur.

Şu halde eşyanın kemali, özsel bir nitelik iken eksiklik geçicidir. Her şeyin özünde yetkin olduğunu anlamalısın!

Kendi kıymetini ve değerini bilen biri helak olmaz. Kuşkusuz, erkeğin kadın karşısındaki durumu açıklanmış oldu. Bunlar bir açıdan farklı olsa bile başka bir açıdan ortaktır.

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [ALTMIŞ ÜÇÜNCÜ KISMI-Kadının Durumu Erkekten Farklıdır]- hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

ALLAH TEÂLÂ'NIN GENİŞ RAHMETİNE GÜVENMENİN TEHLİKELİ YÖNLERİ

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Allah Teâlâ'nın kulları ikiye ayrılır:

Bir kısmı şeytanın üzerinde otoritesinin bulunmadığı kullardır. Böyle kullar 'ihtisas' kullarıdır. Onlar sadece Allah Teâlâ vasıtasıyla konuşan ve Allah Teâlâ'yı duyan kimselerdir. Buna göre kesin delil, ona değil, Allah Teâlâ'ya aittir. **'De ki kesin delil Allah'a aittir.'** (En'am, 149) Kulların bir kısmı, Allah Teâlâ'dan aktarır ve O'ndan duyar. Bu kullar kesin delil sahipleridir, çünkü Allah Teâlâ **'O arzusundan konuşmaz, onun konuştukları vahiydir'**(Necm, 3-4) buyurur. Allah Teâlâ isteyen ve icabet edendir. Kulların geneli ise Allah Teâlâ'nın peygamberine haklarında şöyle dediği kimselerdir:

'Kullarım sana beni sorduklarında, Ben onlara yakınını, dua edenin duasına karşılık veririm.'(Bakara, 186) Burada Allah Teâlâ herhangi birini ayırmadan bütün kulları kendisine izafe etmiştir. Başka bir ayette ise **'Ey kendilerine zulmeden kullarım!'** (Zümer, 53) der. Burada da aşırı gitmede kayıtsız olmalarına rağmen Allah onları kendisine izafe etmiş, onlara rahmetinden umut kesmeyi yasaklamıştır. **Bu ve benzeri ifadeler, İblis'in de Allah'ın ihsanından kaynaklanan rahmetine tamah etmesine yol açmıştır.** O'nun rahmetinden umut kesmiş olsaydı, günahlarına günah katılacaktı. Allah onun aşırılığı hakkında bizi yoksullukla korkutmasını zikreder. İblis bize taşkınlığı emrederken Allah onun bizi korkuttuğu fakirliğe karşı ihsanını lütfeder. Şeytan böyle yapmakla memurdur, çünkü Allah ona **'Onlara vaatte bulun,**(İsrâ, 64) diye emretmiştir. İblis, kendisinden aktarmış olduğu üzere, bu emrinde Allah'ı tasdik ederken kuşkuyla O'nun emrine bağlanır. Bu emir **'Onlara vaatte bulun,** (İsrâ, 64) ayetinde belirtilir. Allah Teâlâ ise taşkınlığın karşısına mağfiretini yerleştirmiştir. Taşkınlığı emretmek bir taşkınlıktır. **İblis, Hakk'ın mağfiret vaadinin altına girmiş ve bu da onun tamahını artırmıştır.** Bununla birlikte onun yeri cehennemdir, çünkü İblis cehennem ehlindendir. Ateş ehlinden olup da kendisine uyanların günahları onun üzerine yüklünse bile, İblis ancak belli bir süre sonra sona erecek şeyleri yüklenmiş olur. Hâlbuki Allah Teâlâ'nın ihsanı kesilmez, çünkü o ihsan, uygun karşılığın dışındadır. Allah Teâlâ'nın rahmeti herhangi bir mahalle özgü olmadığı kadar herhangi bir yere özgü de değildir. O her şeyi kuşatmıştır. Öyleyse rahmet diyarı, varlık diyarı demektir.

Zikredilen bu kulları Allah Teâlâ kendisine izafeyle zikretmiştir ve O'na izafe edilmek şereftir. Böylece Allah Teâlâ, rahmetinden umut kesmeyi yasaklamış olduğu 'haddi aşan kullar' ile şeytanın otoritesinin nüfuz etmediği kulları kendisine izafede birleştirmiştir. Allah söz konusu kullarını -herhangi bir vakit belirlemeksizin- bütün günahları bağışlamakla müjdelemiştir. Bu nedenle bazı kullar için mağfiret öne geçerken bazı kullar için sonra gelir.

Sadece kul var ve O kolun Rabbi

Sadece rahim ve rahim (merhamet edilen) var

'Rahim' merhamet edilen demektir. Bu ifade katil, cerîh ve tarîd gibi ism-i meful kalıbındadır. **'Allah'ın kelimelerinde değişme yoktur.'**(Yunus,64) Bunlar âlemin cevherleridir. Değiştirme onlardan değil, Allah'tan kaynaklanır. **'Bir ayeti neshetsek veya unuttursak, daha hayırlısını veya benzerini getiririz.,**(Bakara, ,156) Bir okumada ise biz onu unutursak şeklinde gelmiştir. **'Onlar günahlarını Allah'ın iyiliğe çevirdiği kimselerdir.,**(Furkan, 70), **'Kim Allah'ın nimetini değiştirirse...,**(Bakara, 211) Kastedilen nimet, daha önce Allah Teâlâ'nın müjdelemiş olduğu mağfiretin herkesi kapsamasıdır.

'Kendisine geldikten sonra...'Den sonra' şart olsa bile, içinde istifham kokusu vardır. Cevapta şöyle der: **'Allah cezası şiddetli olandır.'** (Bakara, 211) Hâlbuki Allah nimetini değiştireni cezalandıracaktır dememiştir. Allah gerçekte Şedidü'l-ikab'dır, yani cezalandırırken şiddetle cezalandırır. Öyleyse **'Allah'ın nimetini kendisine geldikten sonra değiştiren'**(Bakara, 211) ayetini takdir edecek yoktur.

Nimeti değiştiren kişi, vaktin ihtiyacına göre daha hayırlı bir şeyle Allah Teâlâ'nın nimetini değiştirir, çünkü hüküm vakte aittir. Veya benzeri bir nimet ile değiştirir. Nesih tebdil demektir, ortadan kaldırmak demek değildir. Sonra şöyle der: **'Ben kulumun benim hakkımdaki zannındayım. Benim hakkımda iyi zanda bulunsun.'** **Her kim Allah'a karşı iyi zanda bulunmazsa, emrine karşı çıkmış ve Rabbini bilmemiş demektir.** İblis'ten daha bedbaht birisi olabilir mi? Bununla birlikte Allah onun (kendisine uyan) kâfirden uzaklaşacağını söylemiş, onu âlemlerin Rabbi Allah'tan korkmak özelliğiyle nitelemiştir.

Bir ayette '**Allah'tan ancak âlim kulları korkar'**(Fatır, 28) buyrulur. Sonra ayet 'Allah Aziz ve Gafur'dur'(Fatır, 28) diye tamamlanır. Yani Allah, kendisiyle kulları hakkındaki genel mağfiretinin arasına perde teşkil edecek bir şeyden etkilenmekten münezzehtir. Ayetteki isimler, mağfiret ve bağışlamanın genelliğini bildirmek üzere, mübalağa kipinde gelmiştir. Bu mağfiret, farklı tabakalarına göre günahkârlar için mutlak bir umuttur. Kendisine geldikten sonra nimeti değiştiren hakkında söylediği Şedidü'l-ikab olması ise bu nitelikteki birisine 'ikab' ile süratle ulaşması demektir. Ona ulaşarak değiştirdiği işte değiştirmenin -ona değil- Allah'a ait olduğunu bildirir. Böylece ona **'Her şeyin melekûtunun O'nun elinde olduğunu'**(Yasin, 83) bildirir'. Çünkü Allah Teâlâ burada 'ikab' kelimesine acı (elim) bitiştirmemiştir. Elem ve acı ikaba ve azaba bitiştirilmediğinde, acı veren işin kendisinde, kelimenin başka bir şekilde yorumlanma ihtimali vardır. Çünkü sadece elemden korkulurken bilhassa haz arzu edilir. Elem ve hazzı kabul edenin kendisinde bulunduğu doğanın gereği budur. Allah Kuran'da kullarına sayısız deliller vermiştir ki bunlar, Allah Teâlâ'nın kullarına öğretişinin bir yönüdür. Bedbahtlık bedbahtın kendi aslından kaynaklanmış olsaydı, Allah kullarına rahmeti böyle açmaz ve zikrettiği delilleri serdetmezdi. Bu durum **'Allah sana bilmediğini öğretti, O'nun senin üzerindeki ihsanı büyüktür'** (Nisa, 113) ayetinde belirtilir. İlahi ihsan ancak günahkâr ve müsrifler hakkında büyük olabilir. İhsan sahipleri hakkında ise **'İhsan sahipleri üzerinde bir yol yoktur'**(Tövbe, 91) denilir. Çünkü ilahi ihsan onlara doğrudan ve sebepsiz gelmiş, bu sayede de onlar 'muhsin' yani ihsan sahibi (Allah'ı görür gibi ibadet eden) olmuşlardır. Bu nedenle ilahi lütuf ve inayet, ihsan sahibi olmayanlarda kalmıştır.

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

ALLAH TEÂLÂ'NIN VASITASIYLA ZENGİN OLAN O'NA MUHTAÇTIR

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Fakir diye Allah Teâlâ'ya nispet edilmek, zengin diye nispet edilmekten üstündür. Çünkü zenginlik Hakk'ın zatıyla yaratıkların arasındaki ilişkiyi ortadan kaldıran zâtî bir niteliktir. Her talep, bir münasebet ve ilişkiye imkân verir, çünkü mevcut olan, arzulanmaz. Dolayısıyla talep ve istek, talep esnasında sahibinde bulunmayan bir şeyle ilgilidir. Bu nedenle talep, yokluğa -ki madum demektir- ilişebilir. Bununla birlikte talep edilen şey, var olan bir varlıkta bulunabileceği gibi var olmayan bir şeyde de bulunabilir. Âlemde sadece talep eden vardır. Dolayısıyla âlemde sadece istediği şeye muhtaç olan vardır.

Fakirlik başkalarında bulunmayan bir özellikle diğer niteliklerden ayrılır. Bu özellik, onun madum (yok olan) ve mevcudun niteliği olmasıdır. Her olumlu nitelik, bir mevcutta bulunmalıdır. Bakınız! **Mümkün, yok iken bir tercih edene muhtaçtır. Var olunca bu kez varlığını sürdürmede ve korumada muhtaçtır. Dolayısıyla mümkün, hem varlık hem yokluk halinde 'fakir' kalmayı sürdürür. Öyleyse fakirlik, hüküm bakımından makamların en genişidir.** Bu nitelikten kazanılmış olan ise, özel bir izafettir. Bu ise -başkasına değil- Allah Teâlâ'ya muhtaçlıktır ki, bununla Allah Teâlâ övülür. Bu muhtaçlık, insanı mutlu eder ve kendisini Allah Teâlâ'ya yaklaştırır. Bu izafette ise, insanda yaratılmış olan her nitelik ona ortaktır. Örnek olarak cimrilik, hırs, haset, aç gözlülük gibi göreli olarak ve yerine göre üstün-değerli ve değersiz ve düşük olan nitelikleri verebiliriz.

Hükümdarların yoksunluğundan daha büyük bir yoksulluk yoktur. Çünkü hükümdar, askerlere olduğu kadar yönetimini ayakta tutmasını sağlayacak kimselere de muhtaçtır. Hükümdar, bu adı onun için koruyacak yönetim ve mülke muhtaçtır.

> Sultan Selahaddin Yusuf b. Eyyub'a (ra.) 581 senesinde Ebu'l- Kamil el-Müneccim, ulaştığı her yeri toza çevirecek büyüle bir fırtına çıkacağını söylemiş. Bazı arkadaşları fırtına gecesi saklanacağı güvenli bir yer bulmasını tavsiye edince, hükümdar şöyle demiş: Fakat insanlar ölecek, öyle mi?' 'Evet' diye cevap verdiklerinde şöyle demiş: **'İnsanlar ölürse, ben kime hükümdar ya da sultan olacağım? Hükümdarlık gittikten sonra, hayatta ne iyilik kalır ki? Bırakın beni de, hükümdar olarak öleyim. Yemin olsun ki, dediğinizi yapmayacağım.'**

Bunun ne kadar güzel bir söz olduğuna bakınız! Her izafi varlık -bunun farkında olmasa da- yoksundur. Onu fark etse bile, 'yoksulluk' denilen şey olduğunu bilemez. Yoksunluğun durumu böyle olunca, Allah Teâlâ'ya -ki her şeyin melekûtu O'nun elindedir- muhtaçlık, sabit ve mevcuttur. Bu nedenle Allah **'Onların sözlerini yazacağız'** (Al-i İmran, 181)buyurdu. Yani, onu zorunlu kılacağız. Başka bir ifadeyle onlar, yoksulluğun kesinlikle şikâyette bulunmayacakları zorunlu bir nitelik olduğunu anlayacaklardır. Hâlbuki onlar **'Biz zenginiz'** (Al-i İmran, 181) demişlerdi. Çünkü onlar, gerçekte yoksul olduklarından perdelenmiş, bu nedenle de kâfir olmuşlardır. Onlar, zevk yoluyla öğrendikleri ve inkâr edemeyecekleri bir durumu örtmüşlerdir. Sussalar bile, halleri onları yalanlar. Böylelikle zengin olmadıkları halde **'biz zenginiz'** (Al-i İmran, 181)derler. Onlar, **'Kuşkusuz Allah fakirdir'** (Al-i İmran, 181) der. Hâlbuki Allah, zatı yönünden fakir değildir. O, âlemlerden müstağnidir. Bu kitabın pek çok yerinde Allah'ın âlemlerden müstağni olmasının anlamı zikredilmiştir. Bu ifade **'Allah zengindir'** (Al-i İmran, 181) ayetinin benzeri olmadığı gibi **'Allah zengindir, siz yoksulsunuz'**(Muhammed, 38)ayetine de benzemez.

Yoksulluğun bu kadar yaygın olduğunu öğrenince, onu herkes için ve her durumda dikkate almalısın. Yoksulluğunu -herhangi bir belirleme olmaksızın- kayıtsız anlamda Allah Teâlâ'ya bağla! Binaenaleyh Allah (senin maslahatını bilmede) senin için daha uygundur. İsteğini belirlemekten kendini geri tutamazsan bile, -belirlemiş olmakla birlikte- en azından yoksulluğunu Allah Teâlâ'ya bağlamaya çalış! Allah Hz. Musa'ya şöyle vahyetti:

> **'Ey Musa! Benden başkasına ihtiyaçlarını sunma. Hamuruna katacağın tuzu bile benden iste.'** İşte bu, Allah Teâlâ'nın Musa'ya öğretmesidir.

Rüyamda Allah'ı gördüm. Bana şöyle diyordu:

'İşlerinde beni vekil edin.' Ben de O'nu vekil ettim. Artık sadece Allah Teâlâ'nın korumasını gördüm ve bu nedenle O'na hamd olsun. Allah, bizi kendisine muhtaç olanlardan etsin! Çünkü Allah sayesinde Allah Teâlâ'ya muhtaç olmak, zenginliğin ta kendisidir. Çünkü Allah, zengindir ve sen O'na muhtaçsın. Dolayısıyla sen O'nun sayesinde âlemlerden müstağnisin. Bunu bilmelisin!

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [YÜZ ALTMIŞ İKİNCİ BÖLÜM- Allah Teâlâ'nın Vasıtasıyla Zengin Olan O'na Muhtaçtır]- hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

HAYAL MERTEBESİ VE ETKİLERİ

İnsanların köpek sahibi olmasının niçin çocuk sevgisi yerine geçtiğini, görsel medya etkilerinin nerelere vardığı hakkında bilgi sahibi olmak için önemli bir bilgi.

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Hayal mertebesinin değerini ve otoritesinin gücünü ancak Allah Teâlâ, sonra o bilgiye ehil kıldığı peygamber ve veliler bilebilir. Bu iki sınıfın dışındakiler onun değerini bilemez. Hayal mertebesini bilmek, nübüvvet makamlarının birincisidir. Bu nedenle Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem sabahladığında sahabesiyle oturur, onlara şöyle sorardı:

'Aranızda rüya gören var mıdır?' Böyle demesindeki maksat, Allah Teâlâ'nın âlemde ertesi gün veya gelecekte var edeceği şeyleri görme arzusudur. Allah rüyayı görene uykusunda ya açık bir vahiy (ilham) veya görenin aşina olduğu suretteki vahiyle onları bildirir; bununla birlikte rüyayı gören kişi o surede neyin kastedildiğini anlayamaz ve bu nedenle Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Allah Teâlâ'nın o suretle neyi irade ettiğini bildirmek üzere rüyayı tabir ederdi. **Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin âlimlerin nezdinde meçhul kalan bu mertebeye ilgi göstermesinin nedeni buydu.** Allah Teâlâ kulları arasından derin akıl sahipleri ve ibrede düşünenlerin dikkatlerini şu ayete ne güzel çekmiştir:

'O sizi rahimlerde dilediği şekilde tasvir edendir.' (Al-i İmrân,6)

Rahimlerin bir türü de hayal olan (rahimlerdir). Söz konusu rahimlerde hayali şeyler manevi bir yüklemeyle tasvir edilir ve Allah Teâlâ o rahimlerde manaları dilediği suretlerde terkip eder. Bu bağlamda Allah Teâlâ hayalde İslam'ı ve Kuran'ı yağ, bal şeklinde; bağı ise dinde sebatkârlık şeklinde; dini, renkli gömlek veya güçlü bir kale veya kir veya bilinmeyen bir şey şeklinde gösterir. Rüyadaki bu suretler rüyayı görenin veya rüyanın adına görüldüğü kimsenin dinle ilişkisine göre gerçekleşir.

Dımeşk (Şam) kadısı Şemseddin Ahmed b. Mühezzibiiddin Halil el-Cüveynî'yi –Allah Teâlâ onu başarıya erdirsin ve melekleriyle desteklesin, verdiği hükümlerde masum kılsın- kadı olarak görevlendirildiğinde rüyamda görmüştüm. Birisi ona şöyle diyordu:

'Allah sana temiz ve renkli bir elbise giydirdi. Onu kirletme ve rengini bozma!' Uyandım ve rüyayı kendisine anlattım. Allah onu ilahi tavsiyeyi muhafaza edenlerden etsin.

Hayal suretlerin kendisinde tezahür ettiği rahimlerden birisidir. Hayali mertebe suretleri kabul ettiği için Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle demiştir:

'İnsanlara şehvetlerden kadınlar sevdirildi.' (Al-i İmran, 14)

Yani kadınlarda sevdirilmiştir. Öyleyse sevgi suretleri, Allah Teâlâ'nın dilediği kullarına süslü gösterdiği bir surettir ve kişi onu -başkası nedeniyle değil- kendisi nedeniyle sever. Çünkü Allah Teâlâ ona ancak belirttiği hususta şehvet sevgisini süslemiştir. Binaenaleyh Allah Teâlâ salt sevgiyi insana sevdirmiş, sonra da onu zikrettiği hususlarda şehvete bağlamış, ardından da dilediği kimseler için şehvette başka bir duruma bağlamıştır. Allah Teâlâ ayette şehveti zikretmiştir, çünkü şehvet, doğal bir

surettir ve hayali doğa sınırlar, sonra da hayal onun üzerinde hüküm verir ve dilediğinde onu bedenlendirir. Bu yönüyle hayal aslı üzerinde hüküm veren bir ferdir, çünkü hayal, saygın ve kerim bir ferdir. **Allah Teâlâ hayalden daha yüce menzili olan bir şey yaratmadığı gibi ondan daha genel hükme sahip bir şey de yaratmamıştır.** Hayalin hükmü, bütün var olanlara ve aralarında imkânsızın vb. bulunduğu var olmayanlara yayılmıştır. Binaenaleyh var ettiği şeyler içinde ilahi kudretin en yüce varlığı hayalde bulunur. Hayal vasıtasıyla ilahi kudret ve iktidar ortaya çıktığı gibi Allah onun vasıtasıyla kendi üzerine rahmeti vb. yazmış ve herkese vacip kılmıştır. **Hayal kıyamette ve inançlardaki tecellinin gerçekleştiği bir yerdir.** Bu yönüyle hayal, Allah Teâlâ'nın en büyük şiarı ve delilidir.

> Hayalin otoritesinin ve gücünün bir tezahürü, hâkimlerin hayal hakkında tespit ettiği bir husustur. Bununla birlikte onlar ne söylediklerini anlamamış veya hayale hakkını vermemişlerdir: Hayal doğanın bir parçası olsa bile Allah Teâlâ'nın ihsan ettiği ilahi gücü nedeniyle doğa üzerinde büyük otoriteye sahiptir. (Onlar demişlerdir ki) **'Çocuğunun asil bir evlat olmasını isteyen bir insan eşiyle cinsel ilişkiye girerken büyük âlimlerden birisini zihninde canlandırmalıdır.'** Bu işin etkisini göstermesini istiyorsa, o zaman gördüğü sureti (hayal âleminde) nakledildiği surette veya tasavvur sahibinin kendisini gördüğü surette görüp eşine de o suretin sahip olduğu güzelliği söylemelidir. Öyle bir kâmil insan tasavvur edildiğinde, onu bilgi ve ahlakının güzelliğini dikkate alarak tasavvur etmelidir. Bedensel sureti çirkin bile olsa, bilgi ve ahlakının güzelliğine göre güzel bir şekilde tasavvur eder. Bu esnada erkek söz konusu manaları bedenlendirir ve o sureti eşinin ve kendi gözünün önünde canlandırır, İkisi birlikte kendilerini o suretin güzelliğine teksif ederler. Birleşmeyle kadın hamile kalırsa, tahayyül ettiği suret çocuğuna etki eder ve doğan çocuk (tahayyül edilen kâmile ait) menzille doğar. Bunun böyle olması zorunludur. Çocuk böyle doğmazsa, bunun sebebi, meninin rahme düşmesi esnasında anne ve babadan birinin - kendileri farkından değilken- nefsinin maruz kalıp o sureti tahayyül etmekten uzaklaştıran bir durum olabilir. Sıradan insanlar bu durumu **'kadının iştahı'** diye ifade ederler. **Bazen cinsel birleşme esnasında karı kocadan birisi veya her ikisi de hayallerinde köpek, aslan veya herhangi bir hayvanın sureti canlandırabilirler.** Böyle bir birleşmeden doğan çocuk, ebeveynin tahayyül ettiği hayvanın ahlakı üzere doğar. Birbirlerinden farklı sureti tahayyül ederlerse, çocukta annenin ve babanın tahayyül ettikleri suret ortaya çıkar. Öyle ki dış surete veya çirkinliğe bile etki eder. (Bunlar filozofların hayal gücü hakkındaki görüşleridir).

Filozoflar hayalin bu otoritesini bilmiş olsalar bile, ilahi ilimleri elde etmek üzere onu müstakil bir bilgi aracı saymazlar. Çünkü onlar bilgisizlikleri nedeniyle talep edilmeyen bir işin peşinden Onların peşinden koştukları ise maddelerden soyutlanmaktır. Hâlbuki böyle bir hal ne dünyada ne de ahirette mümkündür. Binaenaleyh maddelerden soyutlanmak düşünülür, fakat görülemez. Teorik düşünce sahiplerinin böyle bir düşünceden daha büyük bir hataları yoktur. Üstelik bu hatanın farkına varmadan başardıklarını zannederler, hâlbuki zarardadırlar! Ömürlerini elde edemeyecekleri bir işi elde etme uğrunda harcarlar. Bu nedenle akıl, velimin veya hayalin etkisinden ve hükmünden kurtulamaz. Hayal melekler ve ruhlar âleminde 'imkân' şeklinde tezahür eder. Dolayısıyla ruh veya Allah Teâlâ'yı bilen bir kimse, müşahede ettiği her şeyde 'imkân' hükmünden uzak kalamaz, çünkü Allah Teâlâ'nın dışındaki her şeyin hakikati, kendisi itibarıyla 'imkândır.' Bir şey kendi hakikatinin dışına çıkmaz. Herhangi bir varlık kadim veya hâdis bir şeyi ancak kendi nefsiyle gördüğüne göre,

sürekli olarak 'imkân' hükmü görene eşlik eder. Bunun farkına ancak gerçeği olduğu hal üzere bilenler varabilir. Böyle bir insan soyutlanmanın ancak vehimde mümkün olduğunu bilir, yoksa gerçekte ona güç yetiremez, çünkü böyle bir şey yoktur! **Allah ehlinin seçkinlerinin dışında pek çok kimsenin ayakları burada kayar. Allah ehli ise bu meseleyi Allah Teâlâ'nın bildirmesiyle öğrenmiştir.**

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [ÜÇ YÜZ SEKSEN BİRİNCİ BÖLÜM, Tevhit ve Cem' Menzilinin Bilinmesi]- hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

İNSANLARA ÖĞÜT VEREN BENİ TANIMAMIŞTIR, ONLARA HATIRLATAN BENİ TANIMIŞTIR

“Birlikte oturduğunuz dostlarınızın en hayırlısı, görünüşüyle size Allah’ı hatırlatan, sohbetiyle sizin güzel amellerinizi arttıran, salih ameliyle/güzel fiil ve davranışlarıyla size ahireti hatırlatan kimsedir”(Suyutî, Camiu’s-sağir, 2/14).

"Dostun hayırlısı; Allah'ı zikrettiğinde sana yardım eden, Onu unuttuğunda sana hatırlatandır”(Suyutî, Camiu’s-sağir, 2/11). İbn Ebî’d-dünya’nın Hasan-ı Basrî’den rivayet ettiği bu hadis mürseldir(bk. a.g.y).

“Bazı insanlar Zikrullahın anahtarlarıdır. Bunlar görülünce, Allah zikredilir /hatırlanır /anılır.” (Mecmau’z-Zevaid, 10/78).

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu’l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye’sinde buyurdu ki;

Allah Teâlâ kendinden bir ruh ile bizi ve seni desteklesin, bilmelisin ki, Allah Teâlâ şöyle der:

‘Onlara Allah’ın ayetlerini hatırlat,’ (İbrahim, 5) Bu bağlamda yüce kitabında peygamberine emrettiği hususlardan birisi şuydu:

‘De ki size bir şeyi öğüt veriyorum’,(Sebe, 46) Allah Teâlâ şöyle der: **‘Veya onlara acı bir azap gelecektir.’** (Hac, 55)

Bu münazelenin esası, zikredilen üç ayete dayanır. **Buna göre öğüt gafil âlimlere ait iken vaaz-bütün insanlara yapılamaz.** Bu nedenle başta **‘insanlara vaaz eden beni tanımamıştır’** denildi. Çünkü onlara vaaz eden kimse, benimle değil, benden olan bir şeyle kendilerine vaaz edecektir. Aynı şekilde insanları korkutan da (benimle değil) benden meydana gelen bir şeyle onları korkutmuştur. Bu bağlamda teşvik, korkutmanın yerini alamaz. Çünkü teşvik, bana dair olabilirken korkutma benden meydana gelen bir şeyden olabilir.

Ayette geçen ‘akîm gün’, herhangi bir zaman benzerini meydana getirmeyen gün demektir. Yani kendisinden sonra ondan meydana gelebilecek günün bulunmadığı gündür. Çünkü dünyadaki her gün önceki bir günün oğludur. Bu yönüyle o ikisi, gece ve gündüzün ikizleridir. Gece dişi gün erkektir. Bunlar birleşir ve kendilerinden sonra gelen gündüz ile geceyi doğururlar. Onların gelişiyle birlikte anne ve baba gider. Çünkü onlar hiçbir zaman bir araya gelmezler. Gece gündüzü sarıp birbirlerine girdiklerinde, her birisinde meydana gelen iş ve hadiselerin doğumu gerçekleşir; bunlar Hakk’ın şe’nlerindendir. Gündüzde meydana gelen hadiselerin doğumu için gece erkek ve gündüz dişi olur. Buna mukabil geceleyin meydana gelecek hadiseler için gündüz erkek gece dişi olur, ikizin doğumu için gece dişi gündüz erkek olur, ikizler ikinci gün ve onun gecesidir. Gece asildir. Gece karşısında gündüz Âdem karşısında Havva gibidir. Sonra birleşme ve doğum gerçekleşir.

FASIL

Vaizin Yaptığı Birinci Vaaz

Bu vaaz, gayrete gelerek veya tazim etmek amacıyla, Allah'ın emrettiği bir işi yerine getirdiğini görerek Allah'ı ve peygamberini övmek üzere o makamda şöyle demesidir: **'Peygambere itaat eden, Allah'a itaat etmiştir.'** Nisa, 80 Böyle söylemekle Kitap ve Sünnete göre Allah Teâlâ için bir iş yapmış olursun. Yoksa nefsinin hevasıyla veya doğal bir gayretle veya kevni bir yüceltmeyle bir şey yapmış olmazsın. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

'İçinizden birisini, yatağına uzanmışken bir hadisim kendisine geldiğinde 'Bana Kuran okuyun' dediğini görmeyeyim. Allah'a yemin olsun ki, hadis Kuran gibidir veya daha fazlasıdır.'

> Burada **'daha fazla'** derken hadisin mertebesini yüceltmek amacı taşır. Çünkü Kuran-ı Kerim kendisiyle Allah Teâlâ arasındadır ve bu aracılıkta Cebrail vardır. Hadis ise Allah Teâlâ'dan Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme direk ulaşır. Bilindiği üzere isnat zincirindeki yakınlık uzaklıktan daha değerlidir. Bir tane bile olsa, zincirdeki bir râvinin düşmesi, isnadı değerli kılar, çünkü râvinin aktardığı haberdeki etkisi ve hükmü azalır. Bu yönüyle haberin aktaranın etkisini taşıması kaçınılmazdır. Dolayısıyla haber aktarıldığı asıl halinde kalmayacağı gibi bir insanın **'bu falancanın sözüdür'** demesi o sözü aktaran veya duyanın demesiyle aynı derecede doğru değildir. Bu durum dil ve lisanın değişmesinden kaynaklanır. Çünkü mütercim konuşulan sözü tam aktarmak yerine ancak anladığını aktarabilir. Sana bir sözü aktarılan kimseyle aynı dönemde yaşarken o sözden anladığınla sana sözü aktaranın anladığı bir olmayabilir. İşin en nihayeti, bu dereceden benzerine inmiş olmasıdır. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin **'daha çok'** diye bir ifade kullanmış olmasının nedeni, gerçekte durumun öyle olmasıdır. Bu nedenle hadis Kuran'dan 'daha fazla' sayılmıştır. Kuran'ın vasıtayla geldiğini söyledik. Bunun delili **'Onu Cebrail indirdi'** (Şuara, 193) ve **'De ki onu Ruhu'l-kuds rabbinden indirdi'** (Nahl, 102), **'Sana vahyi indirilmezden önce Kuran'ı aceleyle okuma, de ki rabbim bilgimi arttır'** (Ta-Ha, 114) ayetleridir. Son emirde kastedilen, vasıtaların ortadan kalkmasıyla Allah Teâlâ'dan doğrudan ulaşan bilgilerle bilgi artışıdır. O ise kendisine 'Kuran' denilmeyen hadistir.

Vaazda Kitabın veya Sünnetin dışına çıkmamak gerektiği gibi anlamsız hususlara dalıp Yahudilerden, Hıristiyanlardan ve tefsir kitaplarında Allah'ın şanına veya peygamberlerin mertebesine yaraşmayan hususları aktaran tefsircilerden nakil yapmamalıdır.

Anlatılır ki, birisi meşhur vaizlerden Mansur b. Ammar'ı ölümünün ardından rüyasında görmüş ve ona şöyle demiş:

> 'Ey Mansur! Neyle karşılaştın?' Mansur şöyle demiş: 'Allah Teâlâ beni önünde durdurup şöyle dedi:
>
> **'Ey Mansur! Bana neyle yaklaştın?'** Ben de cevap verdim: **'İnsanlara vaaz veriyor ve öğüt ediyordum.'** Allah Teâlâ şöyle dedi:
>
> **'Ey Mansur! Zeynep ve Suad'ın şiirleriyle mi bana yaklaşmak isteyip kullarıma vaaz veriyordun?'** Sonra da bana minberde okuduğum âşıkların sevgililerine yazdıkları şiirleri hatırlattı. Bu durum bana ağır geldi. Sonra şöyle dedi:
>
> **'Benim bir dostum senin meclisinde bulunmuş ve sen o mecliste şöyle demiştin:**

‘Allah’ım! İçimizden kalbi en katı, gözü en yaşsız olanımızı bağışla!’

Oradaki velim ise şöyle demişti:

‘Allah’ım! Bu niteliğe sahip her kim ise onu bağışla!’ Baktım ve senden daha katı kalpli ve kuru gözlü kimse görmedim. Velimin duasını kabul ettim ve seni bağışladım.’

Bir vaiz vaaz ederken, Allah Teâlâ’yı hatırlatan şiirlerin dışında bir şiir okumamalıdır. Çünkü böyle şiirler, Allah ehlinin söylediği ve söylenmesi ve dinlenmesi helal sözlerdir. Çünkü o, Allah adının kendisinde anıldığı sözdür.

Vaiz Allah’a dair ister övme amaçlı ister nesebinden söz etmek üzere Allah Teâlâ’dan başkası adına yazılmış bir şiir okumamalıdır. Böyle bir davranış, Allah Teâlâ’ya yaklaşmak üzere necaset ile abdest almaya benzer. Çünkü yaratılmış hakkındaki bir söz, hiç kuşkusuz ki, yaratılmıştır. Allah Teâlâ kitabında bu konuya dikkat çekerek şöyle der:

‘Niçin Allah’ın adının üzerlerinde anıldığı şeyleri yemiyorsunuz?’ (En’âm, 119) Başka bir ayette **‘Allah’ın adının zikredilmediği şeylerden yemeyiniz, onlardan yemek günahtır’**(En’âm, 121) buyurur.

Allah Teâlâ’dan başkası için yazılmış şiirler, Allah Teâlâ’dan başkasına tahsis edilmiş demektir. Çünkü niyetin eşyada bir etkisi vardır. Allah Teâlâ şöyle der:

‘Onlar dini bütünüyle Allah Teâlâ’ya tahsis ederek ibadet etmekle yükümlüdürler.’ (Beyyine,5) İhlâs niyet demektir. Şair, sevgilisini övmek ve tanıklığına göre ehil olmayan birini methetmeyi amaçlamıştır. Kardeşlerimden biri bana bir mektup yazmış, mektupta beni o kadar övmüştü ki, sadece lakap olarak altmış üç lakap saymış, ben de ona şöyle yazmıştım:

‘Onların şahidikleri yazılacak ve hesaba çekileceklerdir.’ Ardından Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin **‘Allah Teâlâ’ya karşı kimseyi tezkiye (**temize çıkarma**) etmem’** ifadesini yazdım. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem bir insanı tezkiye etmek yerine şöyle derdi: **‘Onun şöyle olduğunu zannediyorum.’** Allah Teâlâ şöyle der**; ‘Nefislerinizi tezkiye etmeyiniz. O takva sahiplerini en iyi bilendir.’** (Necm, 32) Bu sözleri söyleyen kişi, başlangıçta hangi tarzda olursa olsun, Hakkın mertebesine (yaklaşmaya) niyet etseydi, belki de o davranış Allah Teâlâ’ya yaklaşmaya vesile olurdu. Çünkü ameller niyetlere göredir ve herkes için **‘niyet ettiği şey vardır.’** Çünkü Allah insanın içinde olan şeyleri bilir ve Allah’ın sırları kendinde izhar edeceği gün vardır. Dine göre Allah Teâlâ’ya yakınlık sayılan her iş, üzerinde Allah’ın adının anıldığı ve Allah Teâlâ’ya tahsis edilmiş hususlardandır. Söz konusu şiir gazel tarzında yazılmış olup onda mekânlardan, bahçelerden, bölgelerden söz edilse ve bunlar, ilahi marifetlerde ve bilgilerde kendileriyle ilgili hususlara işaret etmek üzere kullanılmış olsa bir sorun yoktur.

Bir insan çıkıp bunu inkâra kalksa, bu hususta kendisine dayanacağımız bir ilkemiz vardır. Şöyle ki:

Allah Teâlâ kıyamet günü kullarına kendisinde inkâr edileceği bir surette tecelli edecektir, insanlar o suretten kaçarak şöyle diyeceklerdir: **‘Senden Allah Teâlâ’ya sığınırız. Sen bizim rabbimiz değilsin.’** Allah Teâlâ şöyle der: **‘Ben sizin rabbinizim.’** Ki gerçekte de O’dur. Burada Allah’ın tecellisinde bir sır vardır ki inançları ve inanç farklılıklarını öğrenmek üzere o sırrı araştırmalısın. Aynı durum bu lafızlar

için geçerlidir. Onlarda isimlendirilenin sureti Allah Teâlâ'dan başkası olsa bile, durum söyleyenin niyetinden başkadır. Çünkü Allah ona ancak bu konudaki niyetine göre davranır ve söyleyenin hali söze yansır. Nitekim **'söze ve söyleyene bak'** denilir ki, sözü söyleyenin hali kastedilir. Sözü söyleyen dost ise, söz kaba bile olsa dostluk bildirir; söyleyen düşman ise hoş bile gelse sözü düşmancadır. Biz de şiirlerimizde bunu söyledik. Bizim şiirlerimiz de farklı suretlerde ilahi bilgileri anlatır. Kullandığımız suret ve formlar, cesaretlendirme, övgü, kadın isimleri veya nitelikleri, nehirler, mekânlar ve yıldızlar gibi hususlar içerir. Bu konuda Mekke'de **Tercümanü'l-Eşvak** diye isimlendirdiğimiz bir kitap yazmış, daha sonra onu **Zeairu'l-A'lak** dediğimiz bir kitapta şerh etmiştik. Şerhi yazmamızın nedeni, bir Halep faklhinin o kitapta söylemiş olduğumuz bütün şiirlerle ilahi bilgileri vb. hususların kastettiğimiz hakkındaki ifademize tepki göstererek şöyle demesiydi:

'Böyle yapmasının nedeni din (âlimi) olmasıdır. Dine böyle bir gazel ve şiiri nispet etmek istememiştir.' Böyle dediği için de Allah Teâlâ kendisine hayır ihsan etsin. Çünkü böyle itirazlar ve eleştiriler, insanların yararlandığı bu tarz şerlilerin yazılmasına yol açan sebeplerdir. Biz de o şerhi yazarak, niyetimizin doğruluğu ve iddiamızın sahihliğini o fakih ve benzeri kimselere göstermiş olduk. Fakih kitabın şerhini okuyunca, söylediklerine tövbe etti ve Allah Teâlâ'ya yöneldi.

……………………………….

> **İnsanlara vaaz verip kendi inancına göre onların faydalanacağını zanneden kimse, Allah'ı tanımamıştır.** Hâlbuki insanlara hatırlatan öyle değildir, çünkü sahip olduğu şeye göre (ve kendini vesile bilerek) insanlara vaaz verir, hatırlatır. Bilir ki dinleyenlerin bir kısmı bu vesileyle şifa ve deva bulurken bir kısmının hastalığına hastalık katılır.

Allah Teâlâ **'Bir sure indirildiğinde, iman edenlerin imanı artar'**(Tevbe, 124) buyurur. Onlar hayrın gelmesiyle sevinenlerdir. **'Kalplerinde hastalık bulunanların kinlerine kin katılır.'**(Tevbe125) Gelen sure aynı suredir, fakat mizaçlar değişiktir. Bu ayetin gerçek anlamını doktorlar anlayabilir. Onlar, belirli bir taşın belirli bir hastalığın mizacına iyi geldiğini başka bir mizaca hastalık verdiğini veya özel bir hastalıkta hastalığı artırdığını bilirler, ilaçlar hakkında böyle bir bilgiye sahip doktor, söz konusu ayeti en bilebilecek insandır. Güven ve korku verişte kalp doktorlarının durumu da böyledir: Hakîm iyileştirmek istediği hastaya güven duyduğu yerden ve hakkında inanç sahibi olduğu kimsenin suretiyle yaklaşıp onu Hakk'a layık surete Hak vasıtasıyla derece derece götürür. Fakat âlemde ilahi emir, bunun aksi bir tarzda gerçekleşmiştir. Çünkü Allah Teâlâ'nın meşiyet ve iradesi, bütün insanları hidayet üzere toplamamak şeklinde tecelli etmiştir. Bu noktada işin tarzı ve yöntemi Allah Teâlâ katında belli olduğu gibi ehli de yolu bilir ve kuşkuya kapılmazlar. **Çünkü taş, bitki, hayvan veya yıldız gibi herhangi bir yaratılmışa ilah olarak inanıp kendisine ibadet eden bir insanı düşünelim:** Görmüş olduğu bu ilah kendisine hakikati söylediğinde, ilahının sözü nedeniyle hakikate döner. Nitekim ahiret hayatında onun ('ben senden uzağım'şeklindeki) sözüne dönecek ve ilahı ondan uzaklaştığı gibi kendisi de ilahından uzaklaşacaktır. Allah Teâlâ dünya hayatında ibadet edilen o putu kendisine ibadet eden hakkında konuşturabilirdi (ve put 'ben senden uzağım' diyebilirdi). Fakat ezeli bilgi ve ezeli irade, âlemde farklılıklar bulunsun diye, bizi bundan alı koymuştur. Böylece dünyada ve ahiretin bir kısmında iş böyle gerçekleşir. Daha sonra iş, her şeyi kapsayan rahmet sayesinde, (Elest âleminde gerçekleşen ve herkesin Allah'ı Rab olarak kabul ettikleri) misale hükmüne döner.

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

316 Yazılar

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [ÜÇ YÜZ DOKSAN SEKİZİNCİ BÖLÜM 'İnsanlara öğüt veren beni tanımamıştır, onlara hatırlatan beni tanımıştır, artık sen de o iki adamdan dilediğin ol Münazelesinin Bilinmesi]- hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

NİÇİN NAFİLE İBADET YAPMALIYIZ?

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Bir insanın bu makama ulaşabilmesi için, Hakk'ın onun duyması, görmesi, eli, ayağı ve tasarruf eden bütün güçleri haline gelmesi gerekir. Bu durumda o Hakk vasıtasıyla Hakk'ta ve Hakk için tasarrufta bulunur. Bu nitelik, sadece Hakk'ın sevdikleri için mümkündür. **Hakka yaklaşmadan Hakkın sevgilisi olmak mümkün değildir. Yaklaşmak ise nafile ibadetlerle mümkündür.** Nafile ibadetler, farzlar tamamlandıktan sonra geçerli olabilir. Farzlar, haklarını tam vermekte yerine getirilir. Bu nedenle -bir bildirme ya da müşahede olmaksızın- herhangi bir kimse adına nafile ibadetin tam olarak sahih olabilmesini imkânsız gördük. Çünkü farzları tamamlama işi, insanın bütününü (nafile ibadetlerini) kapsar. Kutsi-sahih bir hadiste Allah'ın kıyamet günü şöyle diyeceği rivayet edilir:

'Bakınız kulumun namazına! Tamamlamış mı, yoksa noksan mı bırakmış?' Tam ise onun lehine tam yazılır. Eksiklik varsa, şöyle der:

'**Bakınız! Kulumun nafile ibadeti var mı?'** Var ise **'Kulumun farzını nafile ibadetinden tamamlayın'** der. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle der:

'Bütün ameller böyle ele alınır.'

> Allah Teâlâ, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemden başka kimsenin nafile ibadeti hakkında tanıklık etmemiştir. Onun adına şöyle der: **'Geceleyin teheccüde kalk, sana özgü olarak. Umulur ki Allah seni övülen makama ulaştırır.'** (İsrâ, 79)

Bu makam, yakınlık ve âlem tarafından görülen bir efendilik makamıdır. Hakk kimin duyması olursa, duyduğuna bir kuşku bulaşmaz. Böyle biri neyi, kimin ve kim vasıtasıyla duyduğunu bilir. Bunun yanı sıra, bu duymanın neyi gerektirdiğini de bilir ve ona göre davranır. Dolayısıyla duyduğunu yanlışlamaz. Hakk onun görmesi olursa, kimin vasıtasıyla ve neyi gördüğünü bilir. Onun bakışına bir kuşku giremeyeceği gibi duyusuna yanılma, aklına hayret giremez. Böyle bir insan, Allah için ve Allah vasıtasıyla görür. Bütün hareket ve duruşları da bir muhakkikten ortaya çıkan **'tahkik duruşudur.'** Bu kişi, başkasının onu yanlışlamasını dikkate almaz, çünkü varlıkta herkesin amacına uygun bir işin bulunması -kesinlikle- imkânsızdır. Çünkü **Allah insanların bakışlarını farklı farklı yaratmış iken varlıklarında gerçekte bir farklılık yaratmamıştır.** Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

'O yedi göğü yarattı. Rahman'ın yarattığında farklılık var mıdır?'(Mülk, 3) Allah Teâlâ burada bir farklılığın bulunmasını reddetmiştir. Aksine eşyayı ilahi hikmetin koyduğu şekilde gösterdi. Öyleyse bu bilgi kime verilirse, ona Allah Teâlâ'nın yaratıklarından her birine karşı yerine getirmek zorunda olduğu davranış da verilmiş demektir.

> **Bu makam, çetin bir makamdır.** Sahibinden başka onu bilenler (tadanlar) azdır. Bu makam sahibinin alameti ise, varlıkta 'hata' diye isimlendirilen her şeyin ona göre Hakka dönük bir yüzünün bulunmasıdır. Bu makam sahibi, söz konusu yüzü bilir ve kendisine sorulduğunda kabul edeceğini bildiği kişiye onu bildirir. İşte bu makam sahibinin alameti budur.
>
> Söz konusu kişi, Rabbini her inançta, her gözde ve her surette gören kişidir. Böyle bir görüş, sadece bu makam sahibi adına olabilir. Âlemde inkâr edilen bir iş gerçekleşir ve bu makama ulaştığını iddia eden kimsenin gözünde söz konusu işte Hakk'a ait bir yön bulunmazsa, böyle bir insanın o makamda bulunması imkânsızdır. Çünkü bu malcam sahibi, inkâr edilen o işte Hakkın yüzünün nerede bulunduğunu bilir.

Genellikle bu durum, inançlarda ve şer'î hükümlerde gerçekleşir. Bu iki alanın dışında arızî inkârın gerçekleştiği yerlerde Hakkın (yüzünün) görülmesi kolaydır. Bir işteki Hakk'a ait yönü gös-

termek, o işin övülmüş olmasını zorunlu kılmaz. Amaç bu değildir. Bir şey gerçek olmakla birlikte, kınanmış olabilir. Öyleyse hakikat olan her iş dince ve alda göre övülmüş değildir. Tahkik derken kastedilen şey - yolduk ya da varlık olsun- her şeyin hale ettiğini bilmektir ki, buna batıl da dâhildir. Muhakkik ona da hakkını verir ve onu yerli yerinin dışına çıkartmaz. Kimin niteliği böyle ise, o apaçık bir imamdır. O âlemlerin tecelli ettiği yerdir.

'*Allah Teâlâ,* hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.*'*

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [YÜZ ALTMIŞ BEŞİNCİ BÖLÜM Tahkik ve Muhakkiklerin Makamının Bilinmesi]- hzl: Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

SAHİH RÜYALARI BİLMEK HAKKINDA

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Doğru sözlü adamların rüyası da doğrudur
Doğru sözlü olmayanın, rüyası doğru çıkmaz
Ahiret hayatının doğruluğu onun menzilleri
Zıddı ise dünya hayatıyla onun zıddıdır
Doğru rüyalar, nebiliktir, fakat eksiktir
Şeriatı neshedemez, yüce bir mertebedir o
Heva için kılıçların çekildiğini gördüm
Sağ elimde ise dünyada heva için bir kılıç vardı
Onun ne varlığını ne izini bıraktım
Eldeki kılıçla dünyada ve ahirette

Allah sana yardım etsin ki, bilmelisin ki, insanın iki hali vardır:

Birincisi uyku, diğeri uyanıklık diye isimlendirilir. Her iki halde de Allah, onun adına eşyayı idrak etmesini sağlayan bir idrak yaratmıştır. Uyanıkken bu idrak 'duyu' diye isimlendirilirken uykuda 'hiss-i müşterek' diye isimlendirilir, insanın uyanıkken gördüğü her şey 'görme' diye isimlendirilirken uykuda gördükleri rüyadır. Uykuda idrak ettikleri ise, hayal gücünün uyanıkken duyulardan zabtettiği şeylerdir. Bu ise, iki türlüdür: Birincisi, sûretini duyuda idrak ettiği tarzda iken, diğeri, sûretinin parçalarını -ki onları uykuda duyuyla idrak etmiştir- duyuyla idrak ettiği şeylerdir. Duyuların idrakinde yaratılıştan gelen bir eksiklik var ve uyanıkken duyusal anlamı idrak edememişse, uykuda da onu idrak edemez. Dolayısıyla uyanıkken dışta idrak edemediği şeyi, uykusunda idrak edemez. Öyleyse asıl olan, duyudur ve uyanıkken ve hayaldeki idrak, duyuya tabidir. **Bazen idrak insanların bir kısmında güçlenir ve yakaza halinde uykuda idrak ettikleri şeyi idrak ederler. Bu ise, ender gerçekleşir ve bu yol ehlinden olan nebi ve velilere aittir.** Biz onu böyle gördük.

Bunu öğrendiğinde bilmelisin ki: Nebilik (haber vermek), uyku veya uyanıklıktan ibaret bu iki halden birisinde Allah Teâlâ'nın dilediği kullarına dönük hitabı veya sözüdür -hangisini istersen onu söyleyebilirsin-,

………………..

Baştaki konuya dönebiliriz. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin şöyle dediği sabittir: **'Risalet ve nebilik kesilmiştir. Benden sonra resul ve nebi yoktur.'** Bu ifade insanlara ağır gelmiş, sonra peygamber şöyle demiştir: **'Fakat müjdeli rüyalar (mübeşşirat) vardır.'** Bunun üzerine sahabe 'mübeşşirat da nedir?' diye sorunca, Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem **'Müslümanın rüyasıdır, rüya nebiliğin bir parçasıdır'** diye cevap vermiştir. Bu, Hz. Enes radiyallâhü anhten aktarılan sahih-hasen hadistir. …………

Bunu öğrenince, şöyle deriz: **Rüya üç türdür:** bir kısmı müjdeli rüyalardır. Bu, bu bölümde ele aldığımız kısımdır. İkincisi ise, İçişinin uyanıkken yapıp hayaline nakış olan iç konuşmalardır. Uyuduğunda, hiss-i müşterek ile onları idrak eder. Çünkü onu uyanıkken tasavvur etmiş ve hayalinde resmedilmiş halde kalmıştır. Uyuduğunda ve duyular hayal hâzinesine yöneldiklerinde, onu görürler. Bütün bunların nasıl olduğu daha sonra gelecektir. Üçüncü rüya türü ise, şeytandandır.

Bu konuda bize Ebu İsa et-Tirmizi'den sahih bir hadis aktarılmıştır: Bize Nasr b. Ali, Abdulvahhab Selcafi'den, o Eyyub'dan, o Muhammed b. Sirin'den, o Ebu Hureyre'den aktarmıştır. Hz. Peygamber şöyle der: **'Kıyamet yaklaşınca, müminin rüyası yalan çıkmaz. Müminlerin içinde rüyası en doğru olanı, sözü en doğru kişidir.Müslümanın rüyası, nebiliğin kırk altıda birlik parçasıdır. Rüya üçe ayrılır. Salih rüya Allah'tan müjdedir. İkincisi şeytanın üzmesinden ibarettir. Üçüncüsü ise insanın iç konuşması şeklindeki rüyadır. Biriniz hoşlanmadığı bir rüya görünce, kalksın nafile kılsın ve rüyasını**

kimseye anlatmasın.' Tirmizi hadisin sahih olduğunu söylemiştir. Ebu Katade'nin aktardığı hadiste ise şöyle denilir: **'Aranızdan biri nahoş bulduğu bir rüya görürse, üç kez soluna tükürsün ve şeytanın şerrinden Allah'a sığınsın. Böyle yaparsa, şeytan ona zarar veremez'** demiştir. Başka bir sahih hadiste ise **'Müslümanın rüyası, anlatmadığı sürece bir kuşun ayağındadır. Rüyasını anlatınca, gerçekleşir.'**

Bilmelisin ki, Allah Teâla'nın rüyayla görevli bir meleği vardır. **'Ruh'** diye isimlendirilen bu melek yalan semanın aşağısındadır ve uyuyanın kendisini ve başkasını kendilerinde idrak ettiği bedenlerin sûretleri onun elindedir. O sûretlerden meydana gelen varlıkların sûretleri de meleğin elindedir, insan uyuduğunda ya da gaybet veya fena haline geçtiğinde veya uyanıkken duyulur şeylerin meleğin elindeki sûretleri algılamasına engel olmadığı derecede güçlü bir idrak düzeyindeyse, uyuyanın uykusunda gördüğü şeyleri (uyanıkken) algılar. Şöyle ki: İnsanın hakikati, güçleriyle duyuruların mertebesinden ona bitişik hayal -ki yeri dimağın önüdür- mertebesine intikal eder. Sûretlerle görevli ruh, ayrık hayal mertebesinden -Allah Teâla'nın izniyle- Hakkın uyuyana ya da (duyularından) gaybet halinde olana veya kendinden geçene veya güçlü olana, sûretlerde bedenlenmiş manaları gösterir. Meleğin elindekl sûretlerde bulunan manaların bir kısmı Allah ile ilgiliyken bir kısmı Allah Teâlâ'nın kendisiyle nitelendiği isimlerle ilgilidir. Böylelikle kişi Hakkı bir sûrette idrak eder veya Kuran'ı veya bilgiyi veya şeriatına uyduğu peygamberi (bir sûrette) görür.

<u>Bu esnada rüya gören insan adına üç mertebe veya onlardan biri gerçekleşir.</u>

Birincisi, kişinin menzillerinden birisine ve ona ait niteliklere göre, idrak edilen sûretin görene dönmesidir. Bu, kendisine döndüğü haliyle, bir şeyi bulunduğu halde idrak etmektir.

İkincisi ise, görülen sûretin görenin kendiliğindeki haline dönmesidir.

Üçüncüsü ise, görülen sûretin meşru hakikate ve vaat edilen yasaya dönmesidir. Başka bir ifadeyle o, sûretin görüldüğü bölgede geçerli yasaya döner.

Söz konusu olan, bölgenin yönetimini elinde tutan ve yasayı uygulayan valilerden birinin bölgesidir. Zikrettiklerimizin dışında dördüncü bir mertebe yoktur. Birincisi -ki sûretin bizzat görülene dönmesidir-, tamdır ve iyidir, çirkinlik veya eksiklikle nitelenmemesi gerekir. Diğer ilk mertebede ise görülen sûret, güzellik, çirkinlik, eksildik ve kemal gibi hallerle ortaya çıkar. Böyle bir sûretten hitap gelirse, hitap, gerçekleştiği hale göre ve onu anlaması ölçüşünce değerlendirilir.

(Böyle bir rüyadan sonra) Duyu âlemine döndükten sonra tabire güvenilmez, fakat kişi tabiri biliyor veya bu konuda bilene sorarsa, durum farklıdır. Aynı zamanda onun hareketine bakılmalıdır. Kastettiğim, görenin gördüğü sûret karşısındaki saygı ve hürmet vb. davranışıdır. Onun hali, surete karşı kendisinden ortaya çıkan davranışla irtibatlıdır. Çünkü görülen, her bakımdan gerçek bir sûrettir. Bazen bu mertebeyi elinde tutan ruh görülebilir bazen görülmez.

Bu tarzın dışındaki rüyalar ise -üzücü rüyalar ise- şeytandan veya kişinin uyanıkken yaptığı iç konuşmalardan oluşur. Böyle rüyalara güvenilmez. Güvenilmese bile bu tarz bir rüya tabir edildiğinde, bir hükmü olur ve bu hükmün onun adına -kendisinden değil- tabirin gücü nedeniyle ortaya çıkması kaçınılmazdır.

> **Rüyayı yorumlayan kişi, kendisini anlatandan (alarak) hayalinde tasavvur etmeksizin tabir edemez. Tasavvur ettiğinde ise rüyada görülen bu sûret, iç konuşması veya şeytanın üzmesi şeklinde bulunduğu (rüyayı gören) kişinin algısından tabircinin hayaline geçirir. Tabirci için rüya, artık bir iç konuşması değildir ve zatında resmedilmiş gerçek bir sûret hakkında hüküm verir. Böylelikle rüyanın bir hükmü ortaya çıkar.**
>
> Bu hükmü söz konusu sûretin tabircinin nefsinde meydana gelmiş olması gerçekleştirmiştir. Yusufun hapishanedeki iki adamla yaşadığı hadisede bu durum zikredilir. Onlar, Yusuf'a anlattıkları rüyalarda yalan söylemişlerdi. Böylece onların rüyaları, bir iç konuşmasından ibaretti ve -rüya görmeksizin- onu tahayyül etmişlerdi.

> Konuyla ilgili en uzak durum budur. Çünkü rüya olsaydı, tabir kapsamına sokmuş olurdu. Adam hikayesini Yusuf'a anlattığında, Yusuf'un hayalinde anlatılandan bir sûret meydana gelmiş. Söz konusu sûret, Yusufun kendi kendine bir (iç) konuşması olmadığı için, sûret Yusuf adına 'gerçek' olmuştu. Sanki o adam için rüyayı gören Yusuf idi. O iki adam ise Yusuf için **'rüya sûretlerini elinde tutan melek'** konumundaydı. Rüyalarını tabir ettiğinde adamlar Yusuf'a şöyle demişti: **'Biz seni sınadık, rüya falan görmedik.'** Yusuf ise **'Hakkında görüş sorduğunuz konuda hüküm verildi'**(Yusuf, 41) demiş, hadise, tabir edildiği gibi dışta ortaya çıkmıştır.

Bir insan rüya gördüğünde, gördüğünün gerektirdiği duruma göre, rüyada iyilik veya kötülükten payı vardır. Ya da payı, o bölgedeki geçerli yasaya göredir. Görülen sûrete gelirsek, onda görenin payı yoktur. Allah Teâlâ o payı bir kuş sûretine çevirir. Gerçekte o, kuş şeklindeki melektir. Nitekim Allah amellerden, ruhanî, bedenli ve berzahî melek sûretleri yaratır. Allah onları kuş sûretinde yaratmıştır, çünkü şöyle denilir: **'(Talih) kuşu ona şöyle bir pay getirdi.'** Kuş, pay demektir. Allah Teâlâ şöyle der: **'Sizin tair'iniz (uğursuzluk, talih, kuş) sizinle beraberdir.'**(Yasin, 19) Başka bir ifadeyle iyi veya kötü nasibiniz ve payınız, sizinle birliktedir. Allah rüyayı o kuşun ayağına bağlar ki o, kuşun kendisidir. Kuş yerden bir toprak almak isteyince, onu ayağıyla alır, çünkü onun eli yoktur, kanatları ise yerden bir şey almaya imkân vermez. Bu nedenle rüya, kuşun ayağına bağlanmıştır. Öyleyse kuşun ayağı bağlanılan yerdir ve kuşun kendisidir. Tabir edildiğinde ise, rüya anlatıldığı için, oradan düşer. **Rüya düşünce, kuş da yok olur, çünkü o, rüyanın kendisidir.** Dolayısıyla onun düşmesiyle, kuş da ortadan kalkar. Bu suret, duyu âleminde rüyanın kendisinde gözüktüğü hale göre tasavvur edilir. Böylelikle rüyanın sûreti, halin kendisine döner. Söz konusu hal, ya bir araz veya cevher veya vilayet nispeti veya başka bir nispettir ve o rüyanın sûreti ve (aynı zamanda) bu kuşun kendisidir. Bu hal ondan yaratılmıştır ve onun, yani sûretin cisim veya araz veya nispet olması birdir. Nitekim Adem bir topraktan yaratılmış iken biz kokuşmuş bir sudan yaratıldık. Rüya bir çocuğun var olacağını gösterdiğinde, çocuk rüyadan babasının sulbünde 'su' olarak yaratılmıştır. Su rahme yerleşmişse, bu rüya çocuğu suretlendirir. Öyleyse o çocuktur. Rüyadan önce rüya yok ise, çocuk diğer çocuklar gibi ille yaratılışına göre doğar, bunu bilmelisin! Bu garip bir sır ve doğru keşftir.

Rüyadan meydana gelen her çocuğun başkasından farklılığı görülür ve diğerlerine göre o ruhlara daha yakındır. Aklını bu konuya verirsen, meseleyi anlarsın! Rüyadan meydana gelen bir hal veya araz veya bir nispetten yaratılmış her şeyin rüyadan meydana gelmeyene karşı bir ayrıcalığı vardır. Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin annesi Amine'nin rüyasında bu meseleyi incelersen, zikrettiğimiz konunun doğruluğunu görürsün. Peygamber annesinin rüyasının ta kendisiydi! O, annesinin gördüğü sûret ile babasının suyunda zuhur etmişti. Bu nedenle onun hakkındaki rüyalar artmış ve başkasına göre ayrıcalıklı olmuştur. Söylediğimiz meseleyi ancak bilgi sahipleri keşf sayesinde öğrenebilir. Bu, Allah Teâla'nın yaratıklarındaki sırlarındandır. Zikrettiğimiz meseleye aşina olmak istersen, doğa ilmine bakmalısın! Kadın hamileyken bir şeye arzu duyarsa, çocuk o şeye benzer doğar.

Cinsel ilişki esnasında kadın (birine) bakar veya meninin rahme düşmesi ve suyun inmesi esnasında (birini) tahayyül ederse, çocuk tahayyül ettiği kişinin huyunda doğar. Bu nedenle hakimler, büyük hakimlerden erdemli insanların resimlerinin mekanlara çizilmesini tavsiye etmiştir. Kadın ve erkek cinsel ilişki esnasında onları görür, görülen sûret hayale kazınır, görenin doğasını etkiler. Ardından, sûretin sahip olduğu güç, o sudan (meni) doğan çocukta ortaya çıkar. İşte bu, doğa ilmindeki garip sırlardandır.

Meryem'in Cebrail'i beşer sûretinde görmesi nedeniyle, Hz. İsa'nın ölüleri dirilten bir ruh ile beşeriliği kendinde nasıl topladığına bakınız! Çünkü ruh vasıtasıyla doğal cisimler hayat bulur. Bundan daha güçlüsii ise, Samiri'nin Cebrail'in ayak izinden aldığı bir tutam toprak ile yaptığıdır. Samiri, ruhun yerleştiği her yerde hayatın kendisine da eşlik ettiğini biliyordu. Bu nedenle aldığı tutamı, buzağıya bırakmış, buzağı ruhun ayale izinden alınmış tutamın etkisiyle böğürmüştü. Onu atın sûretine atsaydı, at kişner veya insanın sûretine atsaydı insan konuşurdu. Çünkü istidat hayat ile ortaya çıktığında, kendisini kabul edene göre tezahür eder. Burada mazharlarda zuhur edenin nasıl

zuhur ettiği öğrenilir. Mazharlar, istidatlarıyla, kendilerinde zuhur edene kendisiyle zuhur edeceği taşınan ve taşıyan sûretleri verir. Bu nedenle Allah bu hikmeti izhar etmiştir ki, buradan işin kendiliğindeki durumu öğrenilsin!

Peygamber rüyaları müjde ve 'mübeşşire' (deri anlamındaki beşer'den türetilerek müjde) diye isimlendirdi. Bunun nedeni, onların insanın derisindeki etkileridir. Çünkü beşeri sûret, tahayyül ettiği veya duyduğu hüzünlü veya sevinçli bir kelime nedeniyle başkalaşır ve değişir. Bunun sonucunda ise, deride bir etki ortaya çıkar ki bu zorunludur. Çünkü bu, Allah Teâla'nın doğaya yerleştirdiği doğal bir hükümdür. Öyleyse ancak böyle olabilir.

'*Allah Teâlâ,* hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır*.'*

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [YUZ SEKSEN SEKİZİNCİ BÖLÜM Sahih Rüyaların Bilinmesi (Mübeşşirat)]- hzl: Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

ALLAH TEÂLÂ'NIN MEKRİ (ALDATMASI) SIRRI

Muhyiddin İbn Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, Futuhât-ı Mekkiyye'sinde buyurdu ki;

Bilmelisin ki, Allah Teâlâ ehli mekr'i (tuzak) günah işlerken nimetlerin art arda gelmesi, edepsizlik yapmakla birlikte halin kalması, emir ve tanım olmaksızın kerametleri göstermek karşılığında kullanırlar.

Bilmelisin ki, bize göre kulun aldatılması, ameli gerektiren bir bilgiyle rızıklandığı halde bilgiyle amelden mahrumiyeti demektir. Bazen bilgiyle amel yapabilir, fakat bu kez, ihlastan yoksun kalır. Böyle bir durumu kendinden gördüğünde veya başkasında öğrendiğinde, böyle bir insanın **'aldatılmış'** olduğunu bilmelisin.

> Altı yüz sekiz yılında Bağdat'ta bir vakıa görmüştüm:
>
> Göklerin kapılarını açmış, sağanak yağmura benzeyen ilahi mekrin (Hakkın aldatması) hâzinelerine girmiştim. Bir meleğin şöyle dediğini duydum:
>
> **'Bu gece hangi tuzak ve mekr inmiştir?'**
>
> Korkuyla uyandım. Ondan kurtulacak bir çare aradım. Bu çareyi ancak meşru ölçüye göre bilgide bulabildim. Allah İçime iyilik dileyerek, mekrin ve aldatmanın sıkıntılarından kendisini kurtarırsa, elinden şeriat terazisini bırakmamalı ve sürekli halini gözlemelidir. İşte korunmuş ve sakınılmış kimsenin hali budur.

Günah işlerken nimetlerin peş peşe gelmesi, günümüzde genellikle Allah Teâlâ yoluna yönelenlerde vardır. Onların arasından aldatılmış pek çok kimse gördüm. Onların sayısını sadece Allah bilir ve bu yaygın bir duruma dönmüştür. **Edepsizlik yaparken halin sürmesi ise himmet sahiplerinde görülür ve sayıları azdır.** Onlardan bir grubu Mağrib'te ve bu şehirlerde görmüştüm. Onlar, kurallarının dışına çıkarak Hak karşısında saygısızlık yapmalarına rağmen, -Allah Teâlâ'nın bir tuzağı olarak- âlemde etkin olan halleri devam etmekteydi. Bu nedenle, hakikat üzere olmasalardı hallerinin değişeceğini zannederlerdi. Allah Teâlâ'nın gizli aldatmasından O'na sığınırız! Allah Teâla şöyle buyurur:

'Bilmedikleri yönden onları aldatırız.' (Araf, 182)

Başka bir ayette ise **'Onlara mühlet veririm, benim aldatmam sağlamdır.'** (Araf, 183)

Başka bir ayette ise **'Biz bir hile yaptık, onlar ise farkında değildir.'** (Neml, 50) ve **'Onlar bir tuzak kuruyor, ben de tuzak kuruyorum'** (Tarık, 15-16) buyrulmuştur. Burada (tuzak kurmak anlamındaki) kâde, yekîdu yalanlık anlamı taşıyan fiillerden biridir. Bunun anlamı, Hak niteliğiyle zuhur ettiği için, hak olmaya yakın olmasıdır. Öyleyse bu kelime (kade-yekidu, tuzak kurdu), bir yönü geceye bir yönü gündüze dönük olan seher kelimesinden türetilmiş sihir gibidir. Böylelikle aldatılana, (sihirden) 'gündüz'e bakan kısım görünür ve onun gerçek olduğunu zanneder. Bilgisizlikten Allah Teâlâ'ya sığınırız!

Bilmelisin ki, **Allah Teâlâ tuzağını bilhassa aldanandan gizlenmiştir, yoksa başkalarından gizlenmemiştir.** Bu nedenle **'onların farkında olmadığı yönden'**(Araf, 182) demiştir. Burada zamiri **'onlara aldatacağız'** (Araf, 182) ayetine döndürmüş ve şöyle demiştir. **'Onlar bir tuzak kurdu, biz de tuzak kurduk onlar farkında değildir.'** (Neml, 50) buyurdu. Burada 'onlar' zamiri, 'tuzak kurdular' fiilindeki zamirdir. **Böylece Allah onlara olan tuzağı, farkında değiller ilçen, kendisiyle nitelendikleri tuzağın ta kendisi olmuştur. Sonra onları kendi tuzaklarına ilave bir durum aldatmıştır.** Bazen Hakk'ın tuzağı ve aldatması, aldatılan bazı insanları bedbaht yapar ki, bu, genel hakkında böyledir. Bazen payın eksilmesine yol açabilir. Bu ise, ilahi bir hikmet nedeniyle, seçkinlerde ve seçkinlerin seçkinlerindeki ilahi tuzaktır. Buradaki hikmet, kimsenin Allah Teâlâ'nın aldatma ve tuzağından güvende olmamasıdır. Çünkü Allah Teâlâ'nın tuzağından güvende olmak bir ayette kınanmış ve şöyle

buyrulmuştur: **'Allah'ın tuzağından sadece hüsrana uğrayan bir topluluk güvende kalabilir.** (Araf, 99) **'Hüsrana uğrayanların ise 'ticaretleri kendilerine kar vermez, doğruyu da bulamazlar.'** (Bakara, 16)

En gizli ve örtülü ilahi tuzak, tevil yapanlarda, özellikle de bütün müçtehitlerin isabet ettiğini kabul eden içtihat ehlinde bulunur. Onlara göre basiret üzere ve kesin bilgiye dayanarak Allah Teâlâ'ya davet etmeyen kimsenin tabileri olamaz. Çünkü müçtehit, hüküm koyandır, yoksa uyan değildir. Bizim görüşümüz ise farklıdır. Çünkü bize göre müçtehit, hüküm vermek üzere delil ararken 'içtihat' eder, yoksa kast edilenin kendisinin zıddı olabileceği bir teville hükmü haberden çıkartmak üzere içtihat etmez. Böyle bir şey mümkün ise, bu içtihat sahibi basiret sahibi değildir. Tevil ederek gerçeğe ulaşan müçtehit ise, (gerçeğe ulaşması) tesadüf yoluyla (olduğu için) -yoksa kasıtlı olarak değil- iki sevap kazanır. Çünkü müçtehit, (hükmü verirken) basirete sahip değildir. Hakikate ulaşamazsa, sadece doğruyu arama sevabı kazanır ve payı eksilir. **İşte bu, tevil yapan bu bilgine dönük Hakk'ın gizli aldatmasıdır.** Çünkü o, takva sahibi olduğunda, -kendisine Allah Teâlâ öğrettiğinde- basiret üzere Allah Teâlâ'ya davet edebilecek kimselerdendir.

Öyleyse genel hakkında ilahi aldatma, günahların ardından nimetlerin peş peşe gelmesi ve ibadetlerle birlikte ise kesilmesi ve dolayısıyla günahlar nedeniyle (dünyada) ceza görmemektir. Böyle bir insan Allah yolunun genel âlimlerinden biri ise, bu durumun insanın üzerinde yaratıldığı (ilahi) suretin gücünden kaynaklandığım görür, ilahi hükümde tesir ve kahır sahibi olmayı iddia eder. Böyle biri, genel hikmetin ilahi isimlere hakkını vermek olduğunu görür.

Söz gelişi el-Gaffar, el-Gafur ve kardeşlerinin günahlarda etkisinin olabileceğini görür. Günah işlemezse, dünya hayatında söz konusu isimlere hakkını vermemiş olacağını düşünür ve '**Ey kendilerine haksızlık yapan kullarım, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin, Allah bütün günahları bağışlar.'** (Zümer, 53) ayetinde delil getirir. Nitekim o da böyle yapar. Bütün bu bakış açısı, günah esnasında aklına gelmez, günah işledikten sonra gelir. Günahtan önce düşünseydi, bu düşünce kendisini günahtan alıkoyardı. Çünkü bu bir müşahededir ve müşahede dince yasaklanan bir işe dalmaktan insanı engeller. Bir rivayette şöyle denilir:

> **'Allah kaza ve kaderini uygulamak istediğinde, akıl sahiplerinden akıllarını çekip alır. Kaza ve kaderini uyguladıktan sonra ise, akıllarını iade eder.' Artık bir kısmı ibret alır (ve tövbe eder), bir kısmı ibret almaz.**

Nitekim Allah şöyle buyurur: **'İnsanları ve cinleri bana ibadet etsinler diye yarattım.'** (Zariyat, 56)

Bir kısmı Allah Teâlâ'ya ibadet ederken bir kısmı ortak koşar. Nedenin hükmünün bütün nedenlilere işlemesi zorunlu değildir. Dolayısıyla akılları kendilerinde bırakılmış olsaydı, işledikleri günahları işlemezlerdi. Günah işlemeye niyetlendiklerinde gördükleri şey ilahi isimler olsaydı, (onlardan) utanma duygusu, yükümlülük diyarında haram diye isimlendirilen bir işi işlemekten engellerdi. **Öyleyse günahkâr ilahi kahra karşı direnen kimsedir. İlahi kahra direnen ise helak olur.** Bu haldeki bir insana nimetler art arda gelirse, bunun nefsinin gücü, himmetinin etkisi ve Allah Teâlâ'nın kendisine yönelik inayetinden kaynaklandığını zanneder. Allah Teâlâ'nın kendisine eş-Şedidü'l-ikab (şiddetle cezalandıran) ismine etki edebileceği bir güç verdiğini zanneder ve el-Halim (gücü yettiği halde bağışlayan) isminden, -ihmal değil- mühlet vermekten habersiz kalır. Sahip olduğu ilahi ismin hükmünün gücü nedeniyle, söz gelişi sıradan günahkârlar gibi harama düşmek istemeyen kimse aldatılmış değildir. Sıradan insanların arasından günahkârlar, gaflet nedeniyle günah işler, günah işledikten sonra ise pişmanlık duyar. Öyleyse içerdikleri ilahi aldatma nedeniyle nimetlerin sürekli gelişine karşı sabırlı davranmak, belalar ve sıkıntılar karşısında sabırlı davranmaktan daha büyük bir iştir. Çünkü Allah kuluna şöyle der: **'Hastalandım, beni ziyaret etmedin.'** Bunu açıklarken de şöyle der: '**Falan kulum hastalanmıştı, sen ise onun ziyaretine gitmedin. Gitseydin, beni orada bulurdun.'** Nitekim çölde susuz kalan insan da, serabın su olmadığı ortaya çıktığında, (su zannettiği şeyin yanında) O'nu bulur. Böylelikle Hakk'a döner. Nimetler ise böyle değildir. Çünkü nimetler, Allah Teâlâ'nın kendisini razı olduğu işlere ulaştırdığı kimselerin dışındakiler için, Allah Teâlâ'dan

perdeleyen en büyük perdelerdir.

Allah Teâlâ'nın seçkinleri (Havass) aldatmasına gelirsek bu aldatma kendisinden meydana gelen edepsizliğe rağmen halinin korunmasında gizlidir.

Bu, halden haz almak, onunla durmak, halin sahibinde meydana getirdiği naz, Allah Teâlâ'ya karşı şımarıklık ve halden ayrılmayı istememektir. Allah Teala'nın peygamberine **'De ki Rabbim! Bilgimi artır'**(Ta-Ha, 114) diye emredip de bunu bize duyurmasının yegane nedeni, biz de onu söyleyelim ve Allah Teâlâ'dan kendisini talep edelim diye, bir uyarıdır. Bu emir peygambere özgü olsaydı, onu bize duyurmaz veya kendisine özgü olduğunu belirtirdi. Nitekim hibe evliliğinde bunu belirtmiştir.

Halin nefiste bir hazzı ve tadı vardır. Bazı nefislere bu halin meydana getirdiği hazdan ayrılmak çetin gelir. Aksine sadece bu durumun artmasını ister ve hallerin vergi olduğunu bilmez.

(Havas-sül Havas) Seçkinlerin seçkinlerindeki aldatmaya gelirsek, herhangi bir emir veya sınırlama -ki sınır onların ölçüsüdür- olmaksızın, kerametleri ve olağanüstü işleri göstermede gizlidir.

Çünkü nebilerin mucizelerini göstermesi zorunlu iken velilerin de kerametlerini gizlemesi zorunludur. Bir veliye keramet gösterme ve âlemde etkili olma imkânı verildiğinde, aldatılan kimsenin derecesi başkasının derecesinden bir derece eksilir. Hak bu dereceyi onun adına diler. Bunun üzerine Allah Teâlâ, onlarda kerametleri gösterme yolunu istemeyi yaratır.

Hâlbuki bunun payın eksilmesine yol açan ilahi bir tuzak olduğunu fark edemezler. Bunun üzerine gönüllerine onların elinde gerçekleşecek kerametlerin insanların Allah Teâlâ'ya itaat edeceğini, yok edici günah denizlerinde boğulanları kurtaracağını, onları alışkanlıklarından kurtaracağını belirten bir ilham doğar. Bu ilhama göre, keramet göstermek, kendisiyle Allah Teâlâ'ya davet edilebilecek en büyük işlerden biridir ve bu nedenle de nebilerin ve velilerin bir özelliği olmuştur. Sonra, içinden kendisini varislerden sayarak bu davranışın hallerin sonucu olduğunu düşünür. Bütün bu durumlar, gösterme güçleri olsa bile, Allah Teâlâ'nın velilere kerametleri gizlemeyi farz kıldığından kendisini perdelediği gibi kendiliğinden Allah Teâlâ'ya çağırmakla memur oldukları için peygamberlere mucizelerini göstermeyi emrettiğinden habersiz kılar. Veli ise böyle değildir. O, sadece peygamberin davetini aktarmakla veya onun diliyle Allah Teâlâ'ya davet eder. Yoksa Allah Teâlâ'nın herhangi bir peygamber adına meydana getirdiği bir dille insanları Allah Teâlâ'ya davet etmez.

Şeriat, kendisini bilen âlimler nezdinde, onaylayıcıdır. Öyleyse peygamber, Allah Teâlâ'nın bildirdiği meşru hükümlere göre Allah Teâlâ'ya davet ederken bir basirete sahiptir, Veli ise peygamberin hükmüne göre davranır. Bu konuda ona uyulmadığı gibi aynı zamanda (kendiliğinden) basirete de sahip değildir. **Öyleyse keramet göstermenin bir yararı da yoktur.** Peygamber ise, öyle değildir, çünkü peygamber, şeriat getirir ve daha önce başka peygamberlerin eliyle ortaya konulan bazı hükümlerin hükmünü kaldırır. Dolayısıyla onun Allah Teâlâ'dan haber verdiği (iddiasında) doğru sözlülüğüne delil teşkil edecek bir mucize ve alamet göstermesi kaçınılmazdır. Bu sayede peygamber, süresinin dolması nedeniyle, başka bir peygamberin diliyle ortaya konulan hükmü ortadan kaldırır. Keramet göstermeye kalktığında veli, kendi özelliğiyle birlikte, bir vacibi terk etmiş olur. Böyle davranmak ise, (kerameti gizleme emrini) yerine getirdiğinde ve ona göre davrandığında elde edeceği mertebeyi eksiltir. **Öyleyse kula tevilden daha zararlı bir iş yoktur.** Allah bizi işimiz hakkında basiret sahibi etsin ve bize makamımızın gerektirdiği durumu aşırmasın.

Allah Teâlâ'dan istediğim şey, katında en üstün veli adına gerçekleşen en üstün makamla bizi rızıklandırmasıdır. Çünkü risalet ve nübüvvet kapısı kapalıdır. Âlim kişinin imkânsızı istememesi gerekir.

İlahi bildirimden sonra ise, bu kapı kapanır ve ona dair bir istemek uygun değildir. Çünkü bu

konuda bir şey isteyen kimse **'soğuk demiri döver.'** Çünkü böyle bir talep, bu konuyu bilen bir müminden kesinlikle meydana gelmez. Yeli için velilik makamının ve (peygambere) uymanın gerektirdiği şekilde basiret üzere Allah Teâlâ'ya davet etmek yeterlidir. Nitekim peygamber de risalet ve teşri makamının gereği yönünden basiret üzere Allah Teâlâ'ya davet eder.

Allah Teâlâ bizi tuzağından korusun ve bizi eksik kimselerden etmesin. Allah bize dünya ve ahirette sürekli artış nasip etsin.

'Allah Teâlâ, hakkı söyler ve doğru yola ulaştırır.'

Kaynak:

Muhyiddin İbn Arabî-Futuhât-ı Mekkiyye [Kitap]. [İKİ YÜZ OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM Mekr (Aldatma)]-hzl:Ekrem Demirli, 2011,İstanbul

MUSTAFA KEMAL'E VİZE VEREN İNGİLİZ SUBAYLA RÖPORTAJ YAPAN GAZETECİ NEZİH UZEL:

Atatürk'ün İngiliz'den vize aldığını duyunca resmi tarihe hıncım arttı

Mustafa Kemal ve 36 arkadaşına İngiliz subayın vize verdiğini duyunca resmi tarihe olan hıncım biraz daha arttı. Ne Atatürk, ne resmi tarih düşmanıyım, ama ben bir gazeteci olarak karanlıkta bir şey kalsın istemiyorum. Çünkü insanların gerçeği öğrenmeye hakkı var. Yalan yanlış bilgilerden hayır gelmiyor. Neden yasaklıyorsun kardeşim, Mustafa Kemal Samsun'a gitmişse neden mistik havaya sokuyorsun, yalan yanlış bilgiler veriyorsun. Bitti işte.

NEZİH UZEL

Resmi tarihin kulakları çınlasın!

*Özellikle Türkiye'de ve yine özellikle yakın tarih konusunda her geçen gün ortaya çıkan gerçekler resmi tarihe meydan okuyor. Çok değil 80 yıl önce yaşanmış olaylardan ya habersiziz ya da bazıları konusunda yanlış bilgilendirilmişiz. Örneğin Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Samsun'a çıkma meselesi.. Türkiye'de okula giden herkese, Mustafa Kemal'in tek başına gizliden plan yaparak yıkık dökük bir gemiyle Samsun'a çıkma efsanesi anlatılmıştır. Ancak gerçekler biraz daha farklıdır. Mustafa Kemal ve yaklaşık 40 arkadaşı bizzat Padişah Vahdettin'den aldıkları bütçeyle Anadolu'ya gitmek için görevlendiriliyorlar. Hem de Osmanlının o dönemdeki en lüks gemilerinden biriyle.. Mustafa Kemal ve arkadaşlarına Vizeyi ise o dönemde İstanbul'u işgal eden İngilizler veriyor. Mustafa Kemal'e vize veren **İngiliz Yüzbaşı John Godolphin Bennett** ise, 1972 yılında **Gazeteci Nezih Uzel**'e konuşuyor. İngiliz Subay, İstanbul'da Özbekler Tekkesi'nde verdiği röportajdan 2 yıl sonra da vefat ediyor. Bu konuşma ise geçtiğimiz günlerde Selis Yayınları tarafından kitaplaştırılıyor. Kitabı okuduğunuzda bir kez daha görüyoruz ki, tarihi olaylar resmi tarihe bırakılmayacak kadar önemli. "Tarih Unutmaz Yüzbaşım" alt başlığını taşıyan **"Atatürk'e Nasıl Vize Verdim"** isimli kitabın yazarı Nezih Uzel'le olay röportajın öyküsünü ve yaşadıklarını konuştuk.*

****

Nezih bey kısaca sizi tanıyalım, Kimdir Nezih Uzel?

1938 Mudanya doğumluyum. Çok küçük yaşlarda Mudanya da Güneş diye gazete çıkarıyorduk. Daha sonra da 1961'de Milliyet'te foto muhabirliği, 1966'da Hürriyet'te parlamento muhabirliği, 1967'de Dünya gazetesinde fiili olarak profesyonel gazetecilik yaptım. Daha sonra Ortadoğu'yu , çıkardık. 1987 -1994 arası Zaman'da yazılar yazdım. 1994'ten sonra da çevirilerle kitaplara ağırlık verdim.

Yaklaşık 25 kitabımla birlikte albümlerim var çoğu tasavvuf musıkisi ağırlıklı.

Tasavvuf Musıkisi ve Mevlevilikle bir uğraşınız var. Biraz anlatır mısınız nasıl başladı bu?

Galatasaray Lisesi'nde okurken, müziğe, tasavvufa, tekkelere ve dergaha hevesliydim. Konya'ya giderdim sık sık. O zamanlar tasavvuf müziği denmezdi "tekke ilahileri" denirdi.

Gençlik yıllarında merakla üzerine gittiğimiz kültür yok olmak üzere olan doğu kültürüydü. Bu ise eski kültürün devamıydı. Osmanlı kültürünün son kalıntılarıydı. Zaten O kültürü bilen insanların hepsi 1970'li yıllarda yok oldular. Bu kültürün temsilcileri kayboldu.

ŞEYHİN DUDAĞI KIPIRDAYINCA VALİ KIZDI

Mevlevilikle de teşrik-i mesainiz oluyor. Mevlevi ayinleri nedeniyle uğradığınız bir koğuşturma ya da sıkıntı yaşadınız mı?

677 Sayılı bir kanun var. Takrir-i Sükun döneminin inkılap kanunu. Bütün dernekleri ve bütün faaliyetleri yasaklayan kanun bu. Tedbir mahiyetinde bir kanun. Prof. Sıddık Sami Onar'ın fikrine göre, zamanla gücünü kaybedecek, inzibati tedbir kanundur bu ama maalesef öyle olmadı. Tarikat ve tekkeleri kapatan kanun, bunun kültür boyutunu düşünmemiş, halbuki bir kültür var ortada. Bu kültürün devamını istiyoruz. Geçmişteki dini ve tasavvufi durumun aynen devam edeceğini zaten düşünmüyoruz. Ama bunun yaşatılması gerektiğine inanıyoruz.

Nasıl aştınız peki sıkıntıları?

İkili oyunlarla aştık. Örneğin Konya'ya gelen yabancılar, 1962'de bunun bir tarikat ayini olduğunu biliyorlardı. Biz ise biz buna gösteri adını taktık. 1956'dan itibaren Mevlevi ayinleri peyder pey yapılıyormuş. Ben de ilk o sıralarda başlamıştım. Konferanslar anma günleri yapılıyordu. 1956'dan itibaren Sultan Veled Devri dediğimiz ritüel de yapılmaya başlanıyor. Buna göre 12 eleman var, başında bir şeyh bulunuyor selamlaşmalar oluyor. Dediğimiz bu ritüeli de hayata geçirdik.

Ondan sonra yasaklamalar devam ediyor. Bugün hala o kanunu uygulamak isteyen bir savcı bizim şu andaki toplantımızı bile, "ayin yaptınız" diye yasaklayabilir. Bu kadar istismara açık bir madde.

Yürürlükte yani o kanun?

Tabii.

Kanun suçun kapsamını da tarif etmemiş. Hakimin kanaatine bağlı, camideki şekilde yan yana oturursanız suç değil, çember şeklinde oturursanız suç oluyor. Kanunun tatbikatı sırasında bu çeşit sıkıntılar yaşanmış.

Hiç şahit olduğunuz olay var mı?

Elbette. İlk yıllarda Konya'da idare bizi bir tiyatro gösterisi gibi sunma gayretindeydi. Turistler bile bunun bir ayin olduğunu biliyordu ama onlar bunu gizlemeye çalışıyorlardı. İş çok basite kadar iniyordu. Mesela Sultan Veled Devri dediğimiz bir bölüm var, orada Derviş'in zikrullahla meşgul olması, ism-i celal okuması lazım, "Allah" demesi gerekiyor. O zaman orada olan Konya Valisi şeyhin dudakları kımıldayınca, "bu ne diyor, Allah mı diyor" diye kızıyor. Oradaki grup şefi, "Efendim malum yaşlıdır, dün akşam kalp krizi geçirdi nefes alamıyor. dudakları titriyor" diyor. Buna benzer pek çok örnekleri olan olaylar yaşandı. İdareyle olan bu ikili oyun, 30 yıl devam etmiştir.

Mesela sıkıyönetimin olduğu bir dönemde, Kültür Bakanlığı görevlileri, kareye girerek şeyhin portresini çekmek istediler. Ritüelin içine girerek postnişin posta doğru yürürken, bu yapılmak istenen ritüelin esaslarına aykırı. Oraya giremezsiniz. Orada şeyhin biri itiraz etti görevlilere. Sonra olay başka yerlere çekildi. "Yobazlar resim çekilmesine karşı çıktılar" diye.

Sanıyorum daha fazla olay yaşanmamasında, sizin alttan alan tavrınız etkiliydi?.

Tabii ki. O muhakkak.

MEVLEVİLİK'İN İÇİ BOŞALTILDI, ŞOV ARACI YAPILDI

Mevlevilik'in önemi nedir sizce?

Osmanlı'da Mevlevilik kabul edilen 12 resmi tarikattan biriydi. Devlet ortağıydı. Mithat paşa, anayasası ilk olarak Mevlevi tekkesinde konuşulmuştur. Yani devletin anayasasının konuşulduğu bir yer. Buraya kadar yükselmiş bir kuruluş. Cumhuriyet'le birlikte bir anda yapının dışına itilmesi tabii hoş olmamış. Rejim ve sistem değişiyor ama gelenek devam ediyor. Bir anda büyük bir kopukluk olması sıkıntı oluşturuyor. Tekkesi, dergahı yok ama adı var.

Bugün Mevlevilik ne durumdadır, gerçek anlamda hakkı veriliyor mu bu tarikatın?

Mevlevi ayininin sadece gösterisi, vitrini, şov tarafı kalmıştır. Mevlevilik bu değil. Bizim neslimiz ayinleri çıkardı ortaya ama ruhu yok. Bizden sonraki nesil ne yapar bilmiyorum. Tamamen bir şov. Giderek de şovun da karakteri bozuluyor.

Kadın semazen tartışması da yaşanıyor. Sizce kadın semazen olur mu ayinde?

Kadın olmaz. Bunun bazı sırları var. Kadın erkeklerle futbol da oynamıyor. Bütün tekkelerde kadınlar için arkada bir kafes vardır. Kadınlar oralarda sema ederdi. Erkeklerle asla. Bir tarihte, bir balonun üstünde Hz. Pir'in resmini bağlamışlar. Mimar Hakkı Ayverdi buna itiraz etti. Manevi ağırlığa uygun değildi. 10 dakika sonra o indirildi o resim. Bugün bunu yapacak kimse yok. Şov da bozulmuştur, Mevlevilikten de uzaklaşılmıştır.

Tarikatlar tekkeler hala yasak olmasına rağmen, Mevlevi ayinlerine devlet erkanı katılıyor ve kutlamalar yapılıyor. Devlet Bu gösteriyi kullanıyor mu?

Muhakkak ki. Bunu bir turistik gösteri haline getirdiler. Bugün Konya'da yapılan töreni Diyanet İşleri'ne sorasınız dine uygun mu diye "değildir" der.

TEK PARTİ DÖNEMİ İSTENİYOR Biraz da gündeme gelelim. Bir gazetecisiniz. Türkiye'nin yakın tarihini biliyorsunuz. Yargıtay Başsavcısı AKP hakkında kapatma iddianamesi hazırladı. İddianamede dini söylem ve niyetler suç olarak gösterilmiş. Nasıl yorumlamak lazım?

Türkiye bir reaksiyon devleti, cumhuriyetin kendisi askeri darbe zaten. Askeri darbeler daha sonra da devam etti.. O dönem belki zecri tedbir gerekiyor olabilir ama, bugün artık onlar geride kaldı. O dönemler bitti. Bugün bir savcı hala o kanunları kullanıyorsa, o günün özlemini çekiyorsa o savcı en büyük gericidir. Çünkü o dönemlere bir özenti var. Ama yapı itibariyle bir savcı o hukukun dışına çıkamıyorsa bu ayrı. Bir reaksiyon devleti olduğumuz için savcının o kanunları uygulaması da zorunlu. Ben 60 yıldır "irtica" lafı duyarım. İrtica olmasa da icad ederler. Çünkü kuruluş sebebi bu. Her devletin çözemediği sorun var. Reaksiyon olarak kurulan devlet için bu daha da zor. 1500 yıl din-ü devlet diye yönetiliyorsun şimdi bir anda bunu söküp atmaya kalkınca sorun çıkıyor.

Devrimlerin tepeden dayatılmasının ters tepmesi olabilir mi bu?

Dinin toplum dışına ve devlet kontrolüne alınması hedeflendi. Bunda da yalnız İslam dini hedef alındı. Zira cumhuriyet döneminde başka dinlere ve dini kurumlara dokunulmamış. Mesela tekke ve zaviyeler kanunu sadece Müslümanlara uygulanmış. Gayr-ı müslimlerin bütün tarikatları ortada. İstanbul'da Kilisesi olan Fransız Cizvit kilisesi devam ediyor ki bu bir tarikattir.

Bugün yaşananlara baktığınızda, darbe bekliyor musunuz?

Ben bu konuda yazı yazdım. Bu sefer adliye darbe yaptı diye.. Memleketin yarısından oy almış partiye dava açılırsa cumhurbaşkanına yasak istenirse, darbedir bu. ABD'de Cumhuriyetçi partiye kapatma, Bush'a yasak istemek gibi bir şey bu. Meclis'in duvarına "Hakimiyet bil-a kayd'ü şart Milletindir" diye yazacaksın, savcı çıkacak ben de varım diyecek. Hayır efendim. Sen kendini Meclis yerine koyamazsın.

Bunu yapmak zorunda mıydı Cumhuriyet yönetimi? Resmi düşünce bir dönem için belki haklıdır, ama bu tutum sorunları çözmemiştir, geriye itmiştir. Şimdi bu sıkıntıyı yaşıyoruz. Gerçek neyse ortaya çıksın, yara varsa sarılsın.

RESMİ TARİHE HINCIM ARTTI

Kitaba gelelim isterseniz. Mustafa Kemal'e vize veren İngiliz subayla röportajınızı içeriyor. Röportaj ne zaman yapıldı? Biraz anlatır mısınız?

Röportaj 1972'de yapıldı.

Neden şimdiye kadar beklediniz, bir yerde yayınlanmadı?

Basın ilgilenmedi, Nezih Demirkent'in önüne koydum, bir hafta sonra iade etti, "bırak bunları resimli roman yaz" dedi. Milliyeti bu hale getiren Rahmetli Turhan Aytul'ün önüne götürdüm ilgilenmedi. Bennett'le matbaaya gittik ama yüzüne bile bakmadı. Röportaj kapı kapı dolaştı, ama yayınlayan olmadı. Atatürk'ü mezardan çıkarıp getirsem belki onu da tanıyamayacaklardı.

Yüzbaşıyla nasıl tanıştınız ve konuşturdunuz?

1971'de sağ- sol kavgası vardı, fiili gazeteciliği bırakmaya karar vermiştim. Ama Bennett'in Türkiye'ye geldiğini Konya'ya gittiğini, dolaştığını duyuyordum. Dostları olduğunu falan biliyorduk. Onun üzerine Hasan Şusut diye birini araya koyarak yanına gittik. Uzun zamandır kimseyle konuşmamıştı zaten. İkna ettik konuştuk. Cahit Tütengil vardı, küçük bir makale yazmıştı Bennett'le ilgili o kadar.

Siz Mustafa Kemal'in vize meselesini konuşmaya mı gittiniz?

Hayır. Vize meselesinin de farkında değildim o zamanlar. Ki biz Mustafa Kemal'i Samsun'a kaçarak, gizliden gitti diye biliyoruz. Yok hava kötüydü, dalgalar battı falan destansı hikayelerle dinliyorduk o zamana kadar.

Peki, Bennett'le konuşunca, Vizeyi bir İngiliz subayın verdiğini duyunca neler hissettiniz? Bunları duyunca resmi tarihe olan hıncım biraz daha arttı. Ne Atatürk ne resmi tarih düşmanıyım, ama ben bir gazeteci olarak karanlıkta bir şey kalsın istemiyorum. Çünkü insanların gerçeği öğrenmeye hakkı var. Yalan yanlış bilgilerden hayır gelmiyor. İçimde bir aşk var, her şeyi öğreneyim diye. Neden yasaklıyorsun kardeşim, Mustafa Kemal Samsun'a gitmişse neden mistik havaya sokuyorsun, yalan yanlış bilgiler veriyorsun. Bitti işte. Ve o kadar yalan yanlış ki resmi tarihte anlatılanlar, sadece vize meselesi değil. Mustafa Kemal tek başına değil Erkan-ı Harbiye'de tanzim edilmiş 36 kişilik bir heyet var ve çoğu subay. Ve bu heyetin de tamamı gitmiyor. Samsun'a gittikten sonra da, padişaha bağlılıklarını bildirip hizmet ediyor. yani Mustafa Kemal'in Samsun'a gidişindeki olayın, soyut belgesidir bu kitap.

Gittiği vapurun da eski olduğu falan yazılıyor resmi tarih kitaplarında…?

(Gülüyor) Denizaltıyla gitti deselerdi bari..

Peki İngilizler Mustafa Kemal ve bu ekibe neden vize veriyor?

İngiliz Genelkurmayı'yla İngiliz Dışişlerinin arası açık. Hükümet karışık. Zaten M. Kemal'in başarısında bu da etkili. Dengeleri iyi biliyor. Selanik cephesinden beri bu var. Mustafa Kemal'e vizeyi veren subay zaten, bu giden heyetin, elimize verilen listedekilerin "ortalığı yatıştırmaya değil, alevlendirmeye gideceklerini biz anladık, ama dışişleri bakanlığı vizeyi vermemiz için ısrar etti. O zaman da anladık ki bunun sebebi, Rusya'daki Bolşevik isyanı" diyor. O Bolşevik isyanı olmasaydı belki İngiliz dışişleri buna vize vermeyebilirdi.

Röportajınızın gazetelerde yayınlanmamasında, "resmi tarihle ters düşmeyelim" endişesi olabilir mi?

Bana öyle geliyor.

Muharrem Coşkun'un Röportajı

muharice@vakit.com.tr

Vakit

27 Mart 2008
http://www.belgehaber.com/haber.php?haber_id=4200

JOHN GODOLPHİN BENNETT'İN (TANIK- BİR ARAYIŞIN HİKÂYESİ) İSİMLİ ESERİNDEN ALINTILAR

John Godolphin Bennett İngiliz bilim adamı, matematikçi ve düşünür. 8 Haziran 1897'de Londra'da doğdu. Asya dilleri ve dinleri üzerine incelemelerle bilimsel araştırmaları bütünleştiren çalışmalarıyla tanındı.

1919 yılında İstanbul'da İngiliz işgal kuvvetlerinde istihbarat subayı olarak çalıştığı sırada, 16 Mayıs 1919 günü Mustafa Kemal'e Samsun yolculuğu için vize vermesiyle birlikte Türkiye, Türkler ve tasavvufa ilgisi başladı. Ömrü boyunca Orta Asya'dan Güney Afrika'ya kadar pek çok bölge ve ülkede gezen Bennett, bu yolculuklarında, içlerinde Türk mutasavvıfların da yer aldığı, az tanınan ama önemli manevi önderlerle tanıştı. 1920'lerde tanıştığı **Gürciyev ve Uspenski**, Hasan Lutfi Şuşut Bennett'in ruhsal arayışında yol gösterici kişiler oldular. Büyük ölçüde Gürciyev'in etkisiyle Dördüncü Yol adını verdiği bir manevi gelişme öğretisi geliştiren Bennett, 13 Aralık 1974'te öldü.

Bennett'in **Büyük Bir Gizem, Ne için Yaşıyoruz? Yeni Çağ Toplumunun ihtiyaçları *ve* Kutsal Tesirler** gibi birkaç kitabı Türkçeye çevrilmiştir.

Türkçe Dili Hakkında

Türkçe, tüm Avrupa dillerinden farklı sözdizimiyle beni heyecanlandırdı ve daha önce hiçbir işe olmadığı kadar büyük bir coşkuyla sarıldım. Ali Rıza Bey'den her gece özel ders alıyor, gündüzleriyse düzenli derslere devam ederken aralarda Türkçe şiirler ezberliyordum. Orta seviyede, gündelik Türkçe ile başlayan ama dilin incelikleriyle ilgilenmeyen tüm öteki öğrencileri geçip birinci olmam çok da şaşırtıcı değil.

O derslerde, tüm düşünce yapımızın dilsel formlarla nasıl belirlendiğini anlamaya başladım. **Avrupalılar ile Türklerin aynı şekilde düşünmeleri mümkün değildi. Dilimizin özne-yüklem formu, özne-yüklem tipi bir mantığı kaçınılmaz kılıyor. Türkçenin gelmiş olduğu Turan kök dilinde ise bu yüklem formu yok. Bizim anladığımız anlamda cümleler bile yok; onun yerine konuşanın bir duruma karşı tavrım ya da duygularını ifade ettiği tek bir kelime kompleksi var.**

Türkçede, olgu belirten cümleler ile görüş belirten ya da duyguları ifade edenler arasında doğal ve kolayca ayırt edilebilen bir ayrım var. Bizse İngilizcede bu ayrımları yapay yollarla yapmak durumundayız; çoğu zaman da bunu yapmayı ihmal ederiz. Avrupalılar ile Türkler arasında tercümanlık yaparken, **Türkçede açıkça ifade edilen bir belirsizliğin bir olgu cümlesi olarak söylenmemiş olduğundan emin olmak gerekir. Türklere ve diğer Asyalılara yöneltilen kötü niyet suçlamaları, genelde bu tür yanlış tercümelerden kaynaklanıyor. Bir Türk bir Avrupa dili konuşsa bile, düşünme biçimi Türk kalır.** (s.37-38)

Daşnak Zutyun'un Suikastleri

(1919) Burada belirtmeliyim ki, **İngilizlerin Pera, Galata ve Boğaziçi'nin kuzey kıyıları, Fransızların İstanbul ve Marmara kıyıları ve İtalyanların Asya yakasından sorumlu olduğu düzenlemeye bakılırsa bizim, operasyonun tüm yükünü üstlenmemiz gerekiyordu; zira mebusların çoğu bizim bölgede oturuyordu.**

Uyarılarım üzerine gelen tek cevap, evleri Ordu'nun yanı sıra sivil ajanlar tarafından da izleme talimatıydı. En fazla on adet güvenilir ajanım vardı ve yüz yirmi mebus bulunuyordu. Çözümü olanaksız görünen bilmece, en güvendiğim ajanım olan çok cesur ve sadık bir Ermeni beyefendisinin önerisi sayesinde çözüldü. Kendisine Bay P. diyeceğim adamım, **emrime bir Ermeni gizli cemiyeti olan korkunç Daşnak Zutyun'un *[Taşnaktzutyun]* kaynaklarını vereceğini söyledi. 20 Mart sabahından itibaren, tüm Türk mebusları gözetleniyordu; herhalde en az üç yüz Daşnak üyesi harekete geçirilmişti.**

Bütün gece, ofisimde ayaktaydım. Saat dörtten itibaren ajanlarımdan operasyonun tam bir fiyasko olduğuna dair raporlar almaya başladım. Kendisi gönüllü olarak teslim olan sekiz mebus tutulanmış, geri kalanlar kaçmış, saklanmışlardı. Hiçbir şey yapmadım.

Sabah sekizde karargâha acil bir çağrı geldi. Tutuklananları teslim alabilir miyim diye soruyorlardı; zira ne yazık ki pek çok kişi kaçmıştı. Tam olarak kaç kişinin tutuklandığını sordum.

"Yaklaşık bir düzine," cevabını aldım. Müttefik Emniyetinden resmi tutuklamaları yapmak için yardım istedim. Dostum Bernard Rickatson-Hatt'ın iyi tercümanlar da barındıran, küçük ama son derece disiplinli bir birlik eğittiğini çok iyi biliyordum.

Sonuç olarak, akşam çökerken seksen beş mebus hapsedildi ve şanımız kurtulmuş oldu. Karargâha çağırıldım ve tebrik edildim. Belki de bir nişan alabileceğim söylendi ama herkesin olayı en kısa sürede unutmak istediğine inanıyordum. Tüm bunlardan ben de hoşnut değildim. **Tüm harekât trajik bir hataydı. Yakalanamayan kırktan fazla mebus dosdoğru Ankara'ya gitmiş, geçici bir Türk Meclisi kurmuş, Sultan ile hükümetini kabul etmediğini ilan etmiş ve Müttefiklerin başına ileride onları çok küçük düşürecek bir bela açmıştı.**

Olaydaki rolümden dolayı tüm Türk dostlarımın bana sırt çevirmelerini bekliyordum. Ancak gerçek hikâye galiba her yerde biliniyordu, hatta benim tüm olan bitene karşı hararetli ama boşuna protestolarım çarşıda pazarda konuşuluyordu. Dahası, birkaç mebusun iyi koşullarla salıverilmelerini, **Malta'ya gönderilmemelerini sağlamıştım.** Sonuç, bana durumumun gerektirdiğinden fazla bir otorite vermiş gibi oldu galiba; ofisim sabahtan akşama siyasi tutukluların akrabalarının kuşatması altına girdi. Bana her tür rüşvet teklif edildi. Ofisimde masama bağlanmış bir keçiyle ya da yerlerde vaklayan bir çift kazla karşılaşmak gayet olağan bir şey olmuştu.

Fakat beni bir sürpriz bekliyordu. **20 Mart başarımı mümkün kılan Daşnak Zutyun üyelerine bir borcum vardı. Hakkında neredeyse hiçbir şey bilmediğim Daşnak, Ermenistan'ın Çarlık Rusyası'ndan bağımsızlığını kazanması için Rusya'da kurulmuş gizli bir cemiyetti.** Savaş sırasında Türkler karşısında **Müttefiklere çok yardımları dokunmuştu. Şimdi, Ermenilerin tehciri ve ölümlerinde rol almış herkese karşı intikamın aracı olmuşlardı. Berlin'deki Talat Paşa, Milano'daki Mahmut Paşa ve hatta belki de ta Türkmenistan'daki Enver Paşa suikastlarından** [(Bennett'in "Milano'daki Mahmut Paşa suikastı" ile Enver Paşa ise bilindiği gibi suikasta kurban gitmemiş, çarpışmada ölmüştür (Ed.N.)] **Daşnak'ın sorumlu olduğuna inanılıyordu.** **<u>Daşnakçılar şimdi de Jön Türk hükümeti ile işbirliği yapan Türkiye'deki önde gelen Ermenileri öldürmeye başlamışlardı.</u>**

> Cinayetler son derece dikkatli planlanıyor ve gerçekleştiriliyordu. Gündüz vakti, kalabalık sokaklarda işleniyordu. Bir silah sesi duyuluyordu. Bir adam yere yığılıyordu. Suikastçı o sırada kalabalıkta bulunan onlarca belki yüzlerce Ermeni'nin arasında ortadan kayboluyordu. Polis, ancak iş işten geçtikten sonra, sözünü dinletmek için bağırıp, el kol hareketleriyle kabarmış insan kalabalığının içine nüfuz edebiliyordu. Düzinelerce insan tutuklanıp sorgulansa bile, bir sonuç çıkmıyordu. Pek çoğu gerçekten de hiçbir şey bilmiyordu; olaya karışanlar bile, büyük ihtimalle sadece belirli bir saatte belirli bir yerde olmaları gerektiği dışında bir şey bilmiyordu. Her durumda da, başını zalim Daşnak ile belaya sokabilecek tek kelime bile telaffuz etmeye cesaret edebilecek bir kimse bulunamıyordu.

Türk ve Müttefik polislerini tamamen çaresizlik içinde bırakan üçüncü ya da dördüncü suikasttan sonra, sorgulama yapmak üzere talimat aldım. Bu işin arkasında Daşnak'ın olduğunu tahmin ediyordum; Bay P.'ye doğrudan örgütlü bir plan olup olmadığını sordum. İnkâr etmedi; ama kendimi onların yerine koymamı istedi. **Sonra, kendi ırkından, dininden yüzlerce kişinin ölümüne neden olan Ermenilerin hıyanetiyle ilgili bir sürü hikâye anlattı.** Suçlular olağan yasal yollarla adalete teslim edilemediklerine göre, işi gizli Ermeni cemiyetleri üstleniyordu - Daşnak'ın tek başına hareket ettiğini kabul etmiyordu. Hepimizin Daşnak'a borçlu olduğunu söyledim. General Townsend Kutü'l-Amare'de kuşatma altındayken, arada mesaj taşıdıklarını, Ingiliz tutukluların Türkiye'den kaçmalarına yardım ettiklerini biliyordum. 21 Mart olaylarından sonra onlara bir borcum vardı. Ancak siyasi suikastlara da göz yumamazdım.

Asıl sorun, önderlerin kim olduğu ve Daşnak Komitesi hakkında kimsenin en ufak bir fikrinin olmamasıydı. Bay P.'nin kendisi güvenilir bir İngiliz ajanıydı ve onun kişisel olarak işe karıştığına dair en ufak bir kanıt yoktu. Karargâha bir rapor yazıp tavsiye istemeye karar verdim. Tabii kimse harekete geçmek istemedi. Bunun emniyetin işi olduğu, elimi bu işten çekmem ve duyduklarımı da unutmam söylendi.

> **Bir sonraki suikast sansasyon yarattı, çünkü bu sefer kurban çok zengin bir Ermeniydi; Şark Ekspresi'nde öldürüldüğünde büyük bir ihtimalle ülkeden**

> **kaçıyordu. Cenazesi Türkiye'ye getirildi ve korkunç bir durum ortaya çıktı. Görünüşe göre bu adam Ermeni fonlarına büyük bir meblağ yardım yapmaya söz verip sözünde durmamıştı. Cenaze Sirkeci İstasyonu'nda zaptedildi ve ailesinden fidye istendi. Ailesi haftalarca pazarlık yaptı, ama en sonunda ödemek zorunda kaldı. Ermeni Katedralinde müthiş bir cenaze töreni yapıldı.**

Konuyla ilgili olarak, Bay P.'nin başını iyi ağrıttım. Daşnak'ın kesinlikle suikastın içinde olmadığını söylüyordu, ancak başkalarının olayda parmağı olduğunu kabul ediyordu. O sıra, Cemiyet'in kimi aktif üyeleri hakkında ipuçları edinmiş durumdaydım; ona harekete geçeceğimi söyleyerek gözdağı verdim. Benden süre istedi ve ertesi gün şaşırtıcı bir öneriyle geldi. Daşnak Komitesi, gelecekteki eylemlerinde benim yargıç olmam konusunda hemfikir olmuştu; önerilerine göre Bay P. önüme tüm olguları -isim vermeden- serecek ve beni adamın ölmeyi hak ettiğine ikna edemezlerse onu bağışlayacaklardı. Buna karşılık olan bitenle ilgili olarak kimseyle, İngiliz Merkez Karargâhı ile bile, konuşmayacaktım. En iyi anlaşmanın bu olacağını düşündüm; dışarıdan yapılacak hiçbir müdahalenin işe yarama imkânının olmadığı açıktı.

Önüme sadece bir dosya geldi. İsimlerin ve yer adlarının verilmediği bir durumda ortaya anlaşılır bir tablonun çıkamayacağı belli oldu, ben de bir hüküm vermeyi reddettim. Neticede, başka bir Ermeni suikastı daha olmadı. Bugün bile, müdahalemin duruma etkisi olup olmadığını bilmiyorum. Ancak bana hayat ve ölüm üzerinde karar verme yetkisi verilmiş olması benim için çok tuhaf ve keskin bir tecrübe oldu. Zihnim hayatın garipliğiyle meşgulken ölümü unutmaktaydım. (s.56-59)

Rahiplerin Gerçek Yüzü

İslam dini çok ilgimi çekmeye başlamıştı. Küçükken, Hıristiyan Kiliseleri arasındaki savaşlar bana ters gelirdi. Okulda iki İlahiyat hocamız vardı; biri Yüksek, diğeri Aşağı İngiliz Kilisesi'nden. Yüksek Rahip ılımlı ama toy bir din adamıydı; ötekiyse, tam bir fanatikti. Roma Katolik Kilisesi hakkında, hiçbir okul çocuğunun duymaması gereken şeyler anlatırdı. Bunların yanı sıra bir dizi misyoner hocamız vardı. Bunlar, putperestler ve zavallı durumlarıyla ilgili o kadar kendilerine güvenir bir tonla konuşurlardı ki, ben ve pek çok başka çocuk hemen oracıkta putperest olmak isterdik. **Bunları annemle babama anlattığımda, ikiyüzlülükten nefret eden annem, "İngilizlerin çoğu ikiyüzlüdür, özellikle de İngiliz rahipler," demişti. Babamsa, "Rahiplerle misyonerler olmasa din hiç de kötü bir şey değil, ama misyonerler, rahiplerden de beterdir," demişti.** Babam Lancing Koleji'nde okumuş ve orada din değiştirme tecrübesi yaşamış. Sonraları kurumsal dine tepki duymaya başlamış; biz ise çocukken daha sonra isyan edeceğimiz, herhangi sabit bir fikir edinmekten korumak için elinden geleni yapmıştır.

Hıristiyanlık gerçeğinden bihaber yetiştirilmiş olmam şaşırtıcı değil. Kiliseye kabul merasimime hazırlanırken, rahibimiz, kiliseler savaşı ve misyonların gerekçeleriyle ilgili sorularıma cevap vermekte çok zorlanmıştı. Şarap-ekmek ayininde hiçbir şey hissetmedim ve kiliseye sadece başkalarını memnun etmek için gittim. O sıralar, inancına gerçekten bağlı, rahip ya da sivil, tek bir Hıristiyan tanımamıştım.

Tanıştığım Müslümanlar için durum farklıydı. Herkes gibi onların da karakterlerinde kusurlar vardı, ancak çoğu Tanrı'ya gerçekten inanıyordu. Bir keresinde, dürüst ve cesur kişiliğiyle itibar sahibi, ancak henüz tanışmamış olduğum Adalet Bakanı'nı ziyaret etmek için İstanbul'a geçmem gerekmişti. Büyük salonuna girip, fraklar içinde altı beyefendi tarafından karşılanıp o sıralar Türkiye'de moda olan tarzda selâmlaştıktan sonra Bakan'a baktım; onu daha önce görmüş olduğuma emindim, hem de bir değil pek çok kere. Şaşkınlığımı fark edip güldü: **"Geçen perşembe sizi Edirnekapı Tekkesi'nde gördüm,"** dedi. O an, bir derviş olduğunu anladım; onu Mevlevi ayininde dönenler arasında görmüştüm. Dost olduk. Ondan Müslüman inancı ve Sufi mistisizmiyle ilgili pek çok şey öğrendim.

Osmanlı dönemi Türkiye'sinde mistisizm ile gündelik hayatın böylesi birlikteliği az rastlanır bir şey değildi. Sultan Abdülhamit'in eski kâtiplerinden, ihtiyar bir dostumu, Çamlıca'da ziyaret ederdim. Bana bir keresinde şöyle demişti:

> **"Asyalılar ile Avrupalılar arasındaki fark, bizim hiçbir şeyin çabucak değişemeyeceğine, sizinse kötü bir ağaca iyi bir meyve aşılanabileceğine inanmanız. Bizde bir deyiş vardır: *Def-i mefâsid celb-i menâfiden evlâdır.* Yani, 'İyi bir şey yapmadan**

önce kötünün kökünü kazımak lazımdır.' Sizse şöyle dersiniz: 'İyi gelsin ki kötünün kökü kazınsın.' İki görüşte de hakikat payı vardır, ancak önce ikisinin farklı olduğunu kabul etmeden, karşılıklı birbirimizi anlayamayız." (s.68-69)

Türkler Ekmeği Çok Sever

Türk emir erim Mevlut ile beraber taşındım. Tek kusuru, ekmeğe aşırı düşkün oluşuydu. Genelkurmay İstihbarat'ta yemekte bize çok kötü bir ekmek verili yemek işlerine bakan subay da o ekmekleri masaya çıkarmıyordu. Böylece günde beş altı büyük somun artıyordu; Mevlut da bunların hepsini yiyordu. **Türk askerleri çok ender et yiyordu; ancak öyle dayanıklıydılar ki, bizim açlıktan ölme sınırımızda onlar neşeyle dövüşebilirlerdi. Önlerine sınırsız ekmek konsun, onları kimse durduramazdı.** (s.85)

Kemale erme niteliği

Kemale erme niteliği, pratik terimlerle ifade edilmesi neredeyse imkânsız bir şey. Bunu Yunan trajedilerinde ve en büyük şairlerin şiirlerinde bulabiliyoruz. Örneğin Shakespeare bunu *King Lear*'da *[Kral Lear*] Edgar'ın ağzından söyletmiş:

Men must endure their going hence, even as their coming hither.
Ripeness is ali, come on.
Gloster. And that's true too.

İnsanlar bu dünyadan göçüp gitmeye de katlanmalıdır, tıpkı bu diyara gelişlerine katlandıkları gibi. Mühim olan, ölüme hazırlıklı bulunmaktır. Gel hadi!

Gloster. Doğru, hakkın var.

(Çev. Prof, irfan Şahinbaş, MEB Yayınları, Ankara, 1959)
(s.293)

"İnsanın Dönüşümü"

Bir keresinde toplantılarında Uspenski'ye neler konuşulduğunu sordum. **"İnsanın Dönüşümü,"** diye cevap verdi. **"Siz, tüm insanların aynı seviyede olduğunu zannediyorsunuz; aslında bir koyun lahanadan ne kadar farklıysa, bir insan da diğerinden en az o kadar farklı olabilir. İnsanlar yedi kategoriye ayrılır,"** diye ekledi. Küçük bir kâğıt parçasına, aşağıdaki basit diyagramı çizdi.

			Mükemmel İnsan (İnsan-ı Kâmil) 7
			Bilinçli İnsan 6
			Birleşik İnsan 5
Duygu İnsanı 1	İçgüdü İnsanı 3	Düşünce insanı 3	Geçişteki insan 4

Tanıyabildiğimiz tüm insanların, alt kısımdaki üç kategoriden birine ait olduğunu anlattı; yani içgüdülerine, duygularına ya da akıllarına göre yaşayanlar**. "Eğer bir kişi dönüşümü arzu ederse," dedi, "ilk önce içgüdüleri, duyguları ve düşünceleri arasında bir denge ve ahenk yakalamalıdır.**

Doğru bir dönüşüm için ilk şart budur. Dönüşmüş olan insan, sıradan insanların anlayamayacağı güçler elde eder. Beş Numara'ya ermiş bir insan bile bize göre üstün insandır."
Bu konuşma aklıma bir fotoğrafın kesinliğiyle kazındı. Bu gün bile, kendimin pencerenin altındaki kanepede, Uspenski'nin solunda oturmuş görüntüsünü hatırlayabiliyorum. Açıklamasını nasıl bir anda bitirdiğini, kelebek gözlüklerinden nasıl miyop miyop beni süzdüğünü hatırlıyorum. Tüm sahne tıpkı o zamanki gibi şu anda da apaçık gözümün önünde; fakat diğer sahnelerden yalıtılmış bir şekilde ayrı duruyor. Sorularımı devam ettirmekte aceleci davranmak istemedim ve "dönüşüm" fikrini o zaman kendimle bağdaştırmadım.

Allah Teâlâ'nın ilk İsteği

Gıda İngiltere'de hâlâ ciddi ölçüde karneye bağlıydı ve bunca erzağın burada bulunması olağandışı bir görüntü arz ediyordu. Ancak Gürciyev hemen dikkatle baktığımı sezdi ve şöyle dedi:

"Tanrı'nın insana ilk Emri nedir, biliyor musun?" Ben cevabını düşünürken kendisi söyledi:

"El eli yıkasın!" Bu sözü sindirmem için duraksadı ve sonra şöyle dedi:

"Senin yardıma ihtiyacın var, benim de. Ben sana yardım edersem, senin de bana etmen gerekir." Ne isterse yapmaya hazır olduğumu söyledim.

Paris'te çektiği sıkıntılardan söz etti; kendisi için çok önemli olan Cannes gezisine gitmek için para bulamadığını anlattı. Oraya zaten elimdeki tüm parayı vermeye hazır olarak gittiğimden bu isteği beni şaşırtmadı. Sonra şöyle dedi:

"Sen benden ne istiyorsun?" Şöyle cevap verdim:

"Kendi Varoluşum üzerinde nasıl çalışmam gerektiğini bana gösterir misin?" Onaylarcasına konuştu:

"Doğru. Şimdi fazlasıyla Bilgin var, ama Varoluşa gelince bir sıfırsın. İstersen sana nasıl çalışman gerektiğini gösteririm, ama bunu sana söylediğim şekilde yapmalısın."

Bu sohbette korkunç bir şeyler vardı. Bu, Prieuré'de bana söylediklerinin tamı tamına devamı gibiydi; yirmi yedi yıl önce Prens Sabahattin ile beraber Kuruçeşme'deki ilk görüşmemizde söylediklerinin de. Ona şöyle dedim:

"Olduğum gibi devam edersem durumumun umutsuz olduğumu biliyorum. Sana geri gelmemin nedeni de bu." Bana şöyle dedi:

"Söylediğim gibi yaparsan sana nasıl değişeceğini göstereceğim. Tek yapacağın düşünmeyi bırakmak. Sen fazla düşünüyorsun. Duyularına kulak vermeye başlamalısın. Duyularınla algılamak ile duyumsamak arasındaki farkı anlıyor musun?" Birinin fiziksel, birinin duygusal olduğunu söyledim.

"Aşağı yukarı öyle. Ama bunu aklınla biliyorsun. Tüm varlığınla anlamıyorsun. Öğrenmen gereken bu. Git ve Bayan Salzmann'dan sana ve Bayan Bennett'e duyularınla algılama ve duyumsama egzersizini göstermesini iste," dedi. (s.333)

Çocuk Eğitimi

Gürciyev çocuklara her zaman en iyi yüzünü gösterir, onların bozulmamış malzeme olduğunu düşünür, onlara her zaman son derece hassas bir tarzda eğitim verirdi. Birisi fikirlerinin çocuklara ilk olarak en iyi nasıl anlatılacağını sordu:

> **"Asla doğrudan öğretmeye çalışmayın. Çocuklarla çalışmaya her zaman uzaklardan başlayın. Çocuklar bu fikirleri kendileri bulmalı; öteki türlü köle gibi büyürler."**

Çocukların tamamen başıboş bırakılması gerektiğini kastetmiyordu. Tam tersi çok sıkı disiplinden yanaydı; çocukların içinde bulundukları toplumla her zaman uyum içinde olmaya hazır olmaları konusuna dikkat edilmesi gerektiğini söylerdi. Ancak asla yapay bir şekilde değil. Gürciyev'in, ebeveynlere çocuklarını nasıl eğitecekleri konusunda söylediği sayısız şeyden çok değerli bir kitap yazılabilirdi. Karşısına bir çocuk getirildiğinde şöyle söyleme âdeti vardı:

> **"Anneni babanı sev, Onlar senin için Tanrı gibi olmalı. Annesini babasını sevmeyen Tanrı'yı da asla sevemez."**

Çocukların partisi bittiğinde büyüklerin bir kısmı gitti, bir kısmı da akşam yemeğini hazırlama işini

üstlendi. Onunla yalnız kaldım. Uzun oturma odasının sonunda alçak bir divanda oturuyordu. Yanına diz çöktüm ve ona teşekkür ettim. Bana şöyle dedi:

"Şu âna kadar senin için yaptıklarım bir hiçti. Yakında Avrupa'ya dönüyorum. Bana gel, sana nasıl çalışacağını göstereyim. Söylediklerimi yaparsan, sana nasıl ölümsüz olunacağını göstereceğim. Şu anda hiçbir şeyin yok, ama çalışırsan yakında ruhun olur."
(s.353)

Şerif Ali Haydar- Lawrence

Kutsal Mekke'nin Son Şerifi Ali Haydar ile tanışmıştım. Benim yaşlarımda beş oğlu vardı; bulardan Prens Abdülmecit adlı oğlu benim yakın dostumdu. Eski bir ırktan gelen bu insanların hürmeti ve alçakgönüllü iyiliği beni etkilemişti. Tüm desteğini ailenin genç kanadına veren ve meşru **Şerifin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra dönmesini engelleyen Arabistanlı Lawrence'ın kötü etkisine -kendimce- esef ediyordum.** Arap haklarıyla ilişkilerimizin tarihi, Vahhabilerle nasıl başa çıkılacağını bilen Şerif Ali Haydar'ı destekleseydik daha iyi bir yöne doğru gidebilirdi. Ancak şimdi her şey tarihin tozlu sayfalarında kalmıştı. Ali Haydar ölmüş, oğlu da sadakatini kuzeni, Ürdün'ün Haşimî kralına vermişti. Kendisi Londra'da Ürdün temsilcisiydi. 1958 yılında Paris'e geçmişti. (s.396)

Bakma Hakkında

"Sen kendi kendine göremezsen, sana kimse gösteremez."

P.D. Uspenski

Yaptığım hatalardan dolayı ciddi eleştiriler aldıkça, hiçbir seçkinci gizli okulun öğretemeyeceği dersleri, insanın günlük hayatta nasıl öğrenebileceğini gördüm. O günlerde şöyle yazmışım:

"Kendini, seni sevmeyenlerin gözüyle gör."

Kendi gözlerimiz asla kendini-sevme ve kendinden-nefret duyguları arasındaki çatışmadan bağımsız olamaz ve kendimize sabırla bakmak istiyorsak başkalarının gözlerini ödünç almalıyız. (s.238)

Hasan Lutfi Şuşut'un Tesiri- Dramatik Kâinat

Hasan ilk önce Brunswick Road'da bizle kaldı, ama sonra huzursuzca oradan oraya dolaştı. Üzerimdeki iş baskısından dolayı onu görmeyi umut ettiğim kadar görememekten utanç duydum. Yine de niyetini açıkça belirtti: **Alınyazım konusunda beni uyandırmak ve bunu başarabileceğim konusunda kendime güvenimi yeniden kazandırmak. Benim bir "Usta" olduğumda ısrar ediyordu; hoca olarak gördüklerimin hepsinin ötesine geçmiştim ona göre.**

Bana ve diğerlerine *zikr-i dâim*, yani kalpten sürekli duayı öğretti; bunda kelimeler yoktur ve tüm dinleri kapsar. Bunun üzerinden beş yıl geçti ve hâlâ bu egzersizden inanılmaz şeyler kazanıyorum. Önceden bildiğim her şeyden daha etkin bir nefes kontrolü de var bu egzersizde. Başta *zikri* hemen benimsemedim, çünkü Gürciyev'den öğrendiğim nefes kontrolü tekniklerinden farklı çalışanlara şüpheyle yaklaşıyordum. Ancak birkaç hafta içinde son derece güvenilir ve yararlı bir şey olduğunu gördüm. Nefes kontrolü *zikr* edimini, fiziksel bedenden *kescan* yani astral bedene taşıyordu; bu da fark edilir şekilde güçleniyor ve etkinleşiyordu.

Hasan, bu kitabın 7. Bölüm'ünde anlattığım görünün -ki bunu okumuş ve kesinlikle çok iyi anlamıştı- hakiki olduğunu ve şimdi de gerçekleşmekte olduğunu söylüyordu.

"Ümit edebileceğinden", diyordu, **"çok daha ötesine gitmek yazılı alnına".** Büyük bir çağ yaşayacaktım ve zikr sadece hayatımı uzatmayacak, enerjimi de artıracaktı. Bu vaatlerin içimde bir şeyler gıcıkladığını kabul etmeliyim; zira ben de büyük bir şeye hazırlanmakta olduğumu hissediyordum. Ölüm ve yeniden diriliş önsezisi olarak yorumlamayı öğrendiğim bir tür şaşkınlık ve uğursuzluk hissi vardı içimde. Yetmişli yaşlarda hayat gerçekliğini kaybediyor. Kişi kendine **'yolumu kaybettim mi'** diye soruyor, ya da **'acaba gücüm artık bitiyor mu'** diye. Dış dünya artık fazla bir anlam ifade etmemeye başlıyor. Ama yine de görünüşte her şey yolunda gibi görünüyor. Bu haller, en azından benim durumumda, bir kavşağın yaklaştığına işaretti.

Hasan, ne kadar önemli olduğuma beni ikna etmek için kendini parçaladı. Bana söylediği her şeyi

burada tekrar etmek çok da gerekli değil. Ancak bundan bahsetmem gerekiyor, zira hayatımda büyük bir etkisi oldu bu sözlerinin. Bu etkilerden biri ufkumu genişletmek oldu; tüm insanlığın durumunu onyıllar değil yüzyıllar ölçeğinde ciddi olarak düşünmeye sevk etti beni. İnsan bunu yaptığında, önümüzdeki yirmi yıl içinde geniş çaplı bir hareketin mümkün olmadığım bariz bir biçimde görüyor. Dünyadaki toplumsal sistemlerin ataletinin üstesinden, dört başı mamur bir kopuş olmaksızın, gelinemezdi. Uspenski'nin 1924'te söylediği önemli bir söz vardır:

> "**Değişimi engelleyenler, tehlikeli gerilimleri rahatlatan, supap görevi gören reformculardır."** Dünyayı değiştirmek için acele edenler, hakiki değişimi, tüm konservatiflerden (muhafazakâr bir şekilde, ılımlı olarak) daha çok engelliyorlardı.

Hakiki değişimlerin fikirlerin gücüyle geldiğine inandım her zaman; ancak gerçekten yeni olan fikirler, son derece ağır hareket eder. **Tüm insan hayatlarının eşit olduğu fikri M.Ö. 6. yüzyıldan önce bilinmiyordu. Bu fikir dünya üzerinde yaşam olan her yerde Buda ve Konfüçyüs, sürgündeki İbrani peygamberler, Solon ve Pythagoras ve dünyanın tam merkezindeki Zerdüşt sayesinde yerleşti.** Bu elçiler bu mesajı iletene kadar, insan ırkının küçük bir üstün varlıklar ve kişisel haklan ya da önemi olmayan karanlık bir proletarya kastına bölünmesi, evrensel kabul görmüş bir fikirdi. Kahramanlar, ya da *The Dramatic Universe'te* [Dramatik Kâinat] söylediğim gibi Hemiteandrik Çağ, şehir devletlerini yaratmış, ticareti, deniz ve kara ticaret yollarını kurmuş, yazı sanatını keşfetmiş, büyük teknik ilerlemeler kaydetmiştir. **Fakat bu Çağ, bir fatihin bir emriyle on binlercesi katledilebilen sıradan insan için hiçbir şey yapmamıştır; bu katledişlere karşı ahlaki bir öfke yükselmemiştir, hatta rahiplerden, şairlerden bile.** İnsan hayatının kutsallığı ve her insanın kendi kurtuluşunu arama hakkı şeklindeki yeni fikirler hem güçlü hem umut vaat ediciydi. Eğer insan ırkı faciadan kurtarılacaksa bu fikirler kaçınılmazdı. Yine de tarihte, bu fikrin doğurduğu yeni değerlerin kabul görmesi için yüzyıllar geçmesi gerektiğini görüyoruz.

Şimdi, saf bireyselciliğin artık yeterli olmadığı bir Yeni Çağ'a giriyoruz. Dünya o kadar karmaşık bir hale geldi, insan çıkarları birbirine o kadar bağımlı oldu ki başkasını düşünmek kendini düşünmenin önüne geçmek zorunda artık. Hıristiyan öğretisinin kalbinde yatan temalardan biri şudur: **"Birbirinizin yükünü taşıyın, böylece Mesih'in Yasası'nı yerine getirirsiniz."** (Pavlus'tan Galatyalılar'a Mektup: 6:2).

İki bin yıllık Hıristiyan kültürü, bu bariz ve gerekli hakikatin kabul görmesi konusunda neredeyse tamamen başarısız oldu. Egoizm, başkaları için olduğu kadar bizim için de korkunç sonuçları olan bir şeydir. Bu güne kadar **"başkalarını sevmeye"** yönelten şeyin işe yaramadığını ve yaramayacağını kabul etmeliyiz. Akıldan önce hayal gücünü yakalayacak yeni bir şeye ihtiyaç var ve bu **"yeni şey"** küçük ölçekte, fazla dikkat çekmeden gelip, daha geniş kapsamlı kabul arayışına girmeden kendini ispatlamak zorunda. **Sanayi devrimi, tarım toplumlarının modasını geçirmişti; onlar da göçebe hayata aynı şeyi yapmıştı. Komünizm, derin bir dinsel inanç ve disiplin olmaksızın işlemez. Tarih, sadece Rusya'da değil, pek çok başka örnekte de göstermiştir ki ateist komünizm, acımasız bir baskı olmaksızın işleyemez.**

Peki insan ırkına hayat konusunda yeni bir bakış getirecek yeni fikir nereden gelecek? The Dramatic Universe'te [Dramatik Kâinat] Yüksek Güçlerle beraber çalışma -Sinerjizm- fikri gelecek çağın anahtar fikri olacaktır, demiştim. Bunu yazarken bile, gücünü tam olarak görememişim. **"Yüksek Güçler"**i hâlâ insanlığın dışında bir şey olarak düşünüyordum. Nesnel aklı başarmış, dolayısıyla Kâinatın Yaratıcı Güçleri ile iletişim kurabilen insanlardan oluşan bir **"gizli liste"** hipotezi atmıştım ortaya.

Şimdi Hasan Şuşut ile yaptığımız konuşmaların akışında, hatta daha da çok zikir yapmamın bir sonucu olarak, "Yüksek Güçler'in insanın dışında İşleyemeyeceğini görmeye başladım, insani araçlar olmaksızın bu güçler hiçbir şey yapamaz. Sinerji, Kâinatın Yaratıcı Özü ile işbirliği değil, kişinin kendisinin kâinat yaratıcı bir zekâya ermesi demektir. Bunu çok önceden görebilmeliydim, zira daha 1960'ların başında, The Dramatic Universe'ün [Dramatik Kâinat] ikinci cildinde, Kâinatın Yaratıcı Özüyle insanın **"yüce doğasını"** eşleştirmiştim. Teoride kabul ettiğim şeyi gerçekte yaşamaya başlayana kadar, "iç çemberin" nasıl işlediğini anlayamamıştım. Bu "işlemenin" içimde olabileceğine hâlâ inanmıyordum. Hasan, bunun aslında mümkün olduğuna inandırdı beni, her ne kadar bunu kendi Itlak Sufizmiyle ifade etse de. Her şey bir yana bu, Gürciyev'in ta en baştan beri öğrettiği şeydi. Bu,

kendimle ilgili olduğunu düşünmeden kabul ettiğim bir dogmaydı, ki dogmalara bağlanma genelde bu şekilde olur. Ancak şimdi kırk yıl sonra, Uspenski gruplarında girdiğim şekillenmeden başımı kaldırıyordum; bu gruplarda sürekli telkin edilen şey, varoluşun üst düzeylerinin çok uzaklarda olduğu ve nesnel bilincin bizim işimiz olmadığıydı.

İç âlemimdeki değişimleri göz ardı etmem imkânsızdı. On beş yıl önce yazdığımda doğruyu söylemiş olduğumu şimdi kendim görebiliyordum: **"İrade yoktur,"** ve **"Salt İrade olarak Tanrı yoktur."** Bu önermenin doğal sonucu şudur: Kendi gerçek varlığım söz konusu olduğunda, Ben de yokum. **Kişinin var olmadığını, "varolan" şeyin sadece hakiki bilincin yerini düş âlemindeki bir bilincin aldığı maddi bir nesne, bir mekanizma olduğunu, oldukça açık ve nesnel bir biçimde görmesi, kulağa geldiği kadar korkunç bir şey değildi; tam tersi bu gerçeğin mihenk taşı, tek umut kaynağıydı.**

İç âlemim yeni görünüşlere açıldıkça, yaşama biçimimin bir anlam ifade edip etmediğini sormaya başladım kendime. Tüm hayatım boyunca, ağır bir yük taşımak zorunda kaldığım durumlara sokmuştum kendimi. Bunların hepsinde yeterli dış desteğin gelmesini engelleyen yapay, neredeyse kurgusal bir unsur vardı. Sırf işlerin yürümesi için aşırı bir çaba sarf etmem gerekti hep. Sanki, sahte bir inançtan gerçek bir durum yaratmaya çalışıyordum her seferinde. Bir keresinde Yapısal İletişim'in farklı olacağını düşünmüştüm. Bu oluşumda, modern hayatın gittikçe artarak bağımlı olduğu öğrenme ve iletişim süreçlerini geliştirecek büyük bir potansiyel taşıyan gerçekten orijinal ve değerli bir teknik vardı. Zeki ve kendini adamış insanların desteği vardı, yeterince paramız da vardı. Planlarımızı inceleyen müşavirlerin verdikleri tavsiyelere uymuştuk. Başarı garantiymiş gibi görünüyordu. Ve yine de aksilikler birbiri ardı sıra ortaya çıkmaya başladı. Önceden görülemez, ya da en azından bizim örneğimizde görülememiş, olan olaylar, sunduğumuz makinelerin üretilmesini geciktirdi. Örneğin, General Electric Şirketi'nin başı Sir Arnold Weinstock'un kararıyla araştırma, geliştirmeye ayrılan paranın aniden kesilmesi gibi olaylar. Böylece, ABD Donanması ile yapılacak çok önemli bir mukaveleyi kaçırdık. IBM ile çok iyi üst düzey temaslarımız vardı; hatta bize, Systemaster'ın bilgisayarlı eğitimde olası bir araç olarak kullanılmasını deneyecek bir ekip yollamışlardı. Sonra IBM üst düzey yönetimi birden, eğitim alanındaki bu heyecanlı programı iptal etmeye karar verdi; bizse bir iki cesaretlendirme ve mali destekle kaldık, öte yandan da büyük bir hamle umudundan mahrum kalmış olduk. Bay Nixon'un başkan seçilmesinden sonra, diğer binlercesi gibi, sosyal ödeneklerimiz kesildi. İşi sürdürebilmek için Birleşik Devletler'e art arda seyahatler yaptım; şirkete her geçen gün daha çok vakit ayırmaya başlamıştım. Yönetim Kurulu başkanıydım; aslında şirketi idare etmekle yükümlü olmamam gerekiyordu, fakat kaderimin izlediği yol kendini tekrar ediyor gibi görünüyordu yine.

Baştaki niyet, şirkete ayda birkaç gün, vaktimin geri kalanını da yazmaya ayırmak şeklindeydi. Yayıncılarımla mukaveleler yapmıştım. Sistematik bilimini geliştirmek ve The Dramatic Universe'ü [Dramatik Kâinat] yazdığım sıralarda yapılan araş-tırmaları izlemek istiyordum. İç âlemime ayırmak için de daha çok vakte ihtiyacım olduğunu biliyordum.

Hasan Şuşut, sağlığıma daha çok dikkat etmemi rica ederek Türkiye'ye geri döndü. Tavsiyesini göz ardı ettim. Aralık geldiğinde sadece aşırı yorgun değil, ciddi biçimde hastaydım. Ne büyük talihtir, o sıralar Ratnasuriya'nın 1948 yılında tanıştırdığı, kesintili bir ilişki sürdürdüğüm Doktor Chandra Sharma ile yeniden temasa geçtim. Sharma, tanıştığım en olağanüstü insanlardan biriydi. Gözlerini hayata Güney Hindistan'da bir köyde açmıştı, sonra bir tapınağa girip Sri Ramana Maharşi'ye hizmet etmişti. Maharşi onu Bombay'a "doktor olmaya" yollamıştı. Daha sonra İngiltere'de geçerli bir doktor, homeopati ve diğer doğal tıp yöntemlerinin önde gelenlerinden biri oldu. Hastalarının durumunu esrarengiz, neredeyse mucizevi şekilde teşhis etme yeteneğine sahipti. Ortodoks tıbbın yardım edemediği durumda olan yüzden fazla öğrencimi, dostumu ona yollamışımdır. Şaşırtıcı tedavileri ona, özellikle İngiltere, Kuzey Avrupa ve ABD'de o kadar büyük bir ün sağlamıştır ki şu anda ülkede en aranan doktorlardan biridir.

Konudan, Ocak 1969'da başıma gelen şeyi anlatmak için saptım. S.C.S. Ltd. daha yeni kurulmuştu ve tüm dikkatimi talep ediyordu, ancak kendimi zorla ofise sürükleyebiliyordum. Doktor Sharma, bir prostat ameliyatı olmam gerektiğini söylemişti; fakat önce gücümü artırmak istiyordu.

Sonra 28 Ocak'ta bir anda çöktüm. Eşim Sharma'yı arayıp hezeyan içine girdiğimi, büyük tehlike altında olduğumu söyledi. Derhal geldi ve ben tehlikeyi atlatana kadar on altı saat benimle kaldı. Ne onunla ne başkasıyla iletişim kurabiliyordum, zira bedenimden ayrılmıştım. Söylediğim, yaptığım hiçbir şeyin bilincimle bağlantısı yoktu. Elizabeth'in mevcudiyetinin farkındaydım ama bunu ona iletmek için hiçbir şey yapamıyordum.

Sonra hayatımın en önemli ve aydınlatıcı tecrübesini yaşadım. Kanımın tamamen zehirle dolu olduğunun bilincindeydim; eğer belli bir yoğunluğa erişirse beynimin zarar görebileceğini, bir daha asla bir iletişim kuramayacağımı biliyordum. Hemen ölmeyeceğimi, tam bir aptallık hali içinde kalacağımı da biliyordum, ta ki dış dünya ve oradaki insanlar anlayana kadar. Yine de tamamen ve doğrudan **"Kendimin"** tüm o dünyanın dışında olduğumun ve hep öyle olacağının bilincindeydim. **"Ben kendim"** özgür kalabilirdim ve hatta iletişimin de mümkün olacağı anlar olabilirdi. Sonra eşime bunları anlatmak, onu rahatlatacak bir şeyler söylemek istedim. Ama tamamen umutsuz bir durumdaydım. Konuşuyordum; ama konuşan **"Ben"** değildim. Doktor Sharma'nın bana bir şeyler yaptığının bilincindeydim, ama ağzımı aç dediğinde açamıyordum bile. (s.496-501)

Reenkarnasyon Avrupa'da Yanlış anlaşıldı

Gürciyev, tecrübe düzeyleri ile hipnotizma arasındaki ilişkiden söz etti. İşe çeşitli madde ya da enerjileri tanımlamakla başladı. Ona göre bunların varlığı, her ne kadar doğal bilimler henüz keşfetmemiş olsa da, gösterilebilirdi. Herhangi bir fiziksel yolla belirlenemeyecek kadar ince maddeler de vardı. Mümkün olan tüm hareketler bu maddelere bağlıydı. Örneğin düşüneceksek, düşünce maddesini kullanmamız gerekirdi. Herhangi bir normalüstü tecrübemiz olacaksa, bu ancak uygun madde varsa mümkün olabilirdi.

Bu ince maddeleri ayırmanın ve kontrol etmenin yolları vardı. Bu yollardan biri, bizim hipnotizma dediğimiz şeydi. Harekete geçirilen madde türüne göre çeşit çeşit hipnotizmalar vardı. Gürciyev hafızanın geri çekilmesini, tüm canlılarda var olan ve **"fiziksel beden içinde bir tür ince beden olarak kristalleşme"** yeteneğine sahip belirli bir maddenin bir özelliği olarak açıkladı. Prens bu ince bedenin, dünya üzerinde başka insan ya da hayvan biçimlerinde yeniden hayata gelip gelemeyeceğini sordu. Gürciyev buna itiraz etti, ancak Prens'in reenkarnasyonun gösterilebileceği iddiasını ne kabul ne de reddetti. Sadece şunu söyledi:

> **"Reenkarnasyon Batı'da o kadar yanlış anlaşıldı, o kadar yanlış yorumlandı ki, ondan bahsetmenin bir anlamı yok."**

Hassasiyetin açığa çıkarılması ve hipnotize edilen deneklerin farklı metallere verdiği farklı tepkiler üzerine yaptığım deneyler hakkında yorumlar yaptı. Her metale karşılık gelen özel bir madde vardı. Bu maddeler, gerçek insan maddesine oranla düşük miktarlarda olmak üzere, insanın içinde de mevcuttu. Her maddenin belirli bir psişik özelliği vardı. Bir denek derin bir hipnoza girdiğinde, farklı maddeler, tıpkı bir mıknatısın etkisi altındaki demir ve pirinç tozları gibi ayrışmaya başlardı. Bu koşulda denek, normalde duyarlı olmadığı maddelere tepki verebilirdi. Dolayısıyla, bir kimse, farklı metaller kullanarak, öfke, korku, aşk, kibarlık, vs gibi farklı psişik tepkiler yaratabilirdi. (s.98-99)

Kaynak:
John Godolphin Bennett, TANIK- Bir Arayışın Hikâyesi, trc: Çiçek Öztek, YKY, Eylül-2006, İstanbul

TASAVVUFÇULARIN KAYGAN ZEMİNİNDE YÜRÜMEK

19.12.2012 tarihinde çıkan bir haber gündeme şu şekilde geldi.

> Yayın dünyasının konuştuğu otosansür, geçtiğimiz hafta Evrensel gazetesinin haberiyle ortaya çıktı. Fırat Yayınevi, 10. Sınıf edebiyat kitabında Yunus Emre'nin ilahi türündeki şiirini 8 kıtadan 7 kıtaya indirdi.İlahi'nin en bilinen dörtlüğü olan,
>
> **"Cennet cennet dedikleri**
> **Birkaç köşkle birkaç huri**
> **İsteyene ver onları**
> **Bana seni gerek seni"**
> mısraları sansürlenmişti.
>
> Yayınevi, "Şiir bu haliyle Talim Terbiye'den onay aldı" diyerek kendisini savundu. Ancak, sansürü yayınevinin kendisinin mi yaptığı, Talim Terbiye Kurulu'nun mu talep ettiği anlaşılamadı.Kültür Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu'nun onaylama gerekçesini, "şiirden beklenen kazanımların, söz konusu eksik haliyle de sağlanması" olarak gösterdi.Talim ve Terbiye Kurulu'nda yönetici düzeyde çalışmış iki eğitmen, Radikal gazetesine konuyu iki farklı açıdan değerlendirdi ;Uygulamayı 'hatalı' bulduğunu belirten eski yönetici, "Şiir bütünsel olarak alınmışsa kıta çıkarılamaz, şiirin tamamı alınmadığı için kitap geri dönmeliydi" görüşünde. Kurulda başkanlık düzeyine çıkmış bir başka isim ise, uygulamada 'teknik olarak' yanlışlık olmadığı görüşünde.Bakan Dinçer: **"Öküz altında buzağı aramak"** Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer İlköğretim Kitaplarında Yunus Emre şiirinin sansürlendiği iddialarına ilişkin olarak, “Ben bu tartışmayı biraz öküz altında buzağı arama tartışması olarak görüyorum" dedi. Dinçer, İstanbul'da “Okullar Hayat Olsun Projesi" değerlendirme toplantısına katıldı. Toplantı çıkışı basın mensuplarının soruların yanıtlayan Dinçer, İlköğretim ders kitaplarında Yunus Emre şiirinin sansürlendiği iddialarına ilişkin olarak şunları söyledi: **"Konu Yunus Emre olunca, Yunus Emre'yi sansürlemek bizim haddimize mi? Böyle bir şeyi düşünüyor olmak bile bence çok doğru bir yaklaşım değil. Bu, bizi bilmemek, bizi tanımamak anlamına gelir. Normal şartlarda, bahsedilen kitap, özel bir yayınevinin hazırladığı bir ders kitabı. Talim ve Terbiye Kurulu'nun denetim ve süreçlerinden geçmiş bir kitap. Talim ve Terbiye Kurulu, bir sansür kurulu değil ki, böyle bir şey yapsın?**
>
> **Bakanlık olarak hangi sınıfta, hangi kazanımların olacağını tespit ediyoruz. Piyasadaki ders kitaplarını hazırlayan öğretmenlerin, bu kazanımları, oradaki anlatımlarında sağlayıp sağlamadıklarını ölçüyoruz. Dolayısıyla kitabı yayımlayan yazar, kazanımları öngören dizeleri almış, onun dışındaki dizelere yer vermemiş. Bizim ölçümümüzde şiirin tamamı var mı yok mu diye bir inceleme yapılmaz."** Dinçer, tartışmayı "öküz altında buzağı arama" tartışması olarak gördüğünü ifade ederek, "Biz asla öyle bir şey düşünmeyiz ve yapmayız. Piyasadan gelen kitapların, kazanımlara uygun şekilde hazırlanıp hazırlanmadığını kontrol ederiz. Kitaba, bu süreçte bakılmış ve kazanımları sağladığı görülünce de onay verilmiştir" dedi.

Bu meyanda yapılan hatalar bakış açısıyla çeşitlemeli olur. Ancak umumun sorumlu olduğu dini hukuk çerçevesinde Yunus Emre kaddesellâhü sırrahu’l azizin şathiye sınıfına girecek ilâhisinin eğitimi tamamlanmamış ve seviye itibarı ile zamanımız itibariyle zayıflıkları olan umum talebenin ders kitaplarına konulması birinci yanlıştır.

İkinci yanlışta koyanın veya sâirenin hangi niyetle olduğunu bilmediğimiz şekilde Molla Kasım cephesiyle sansürlenmesidir.

Üçüncü yanlışta açığa çıkmış bu konuyla eğitim kitaplarında başıboşluğun varlığıdır.

Bu yanlışlar sayısı artırılabilir.

Önemli olan eğitimde ülkenin nerelere doğru gittiğidir. Lise okul kitaplarında tasavvuf konusunun okutulacak muhakkak bir ders seviyesi vardır. Fakat genç dimağların daha kulluğun şuuruna ermeden Allah Teâlâ ile naz makamında söylenecek sözlerin içeriğine çekilmesi ile onların Ateist zihniyetinin katmanlarına çekmek ve ileride dini alaya almaya varacak bir yol açmanın sebebi olmak müthiş hata kabilinden olacağı unutulmamalıdır. Aslında veli zâtların sözlerinin hak ve hakikatin bir cephesinde olsa da, nefsini temizlemek isteyen birçok tâlibleri şek ve şüpheye düşürmüştür. Bu sözler, şek ve şüpheye düşürmek için söylenmişde değildir. Belki insanların şek ve şüphesinden çıkarıp ve izâle etmek ve ileri seviyede Allah Teâlâ'ya muhabbetti sağlamak olsa da Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin irşad sünnetine muvafık olmadığından zarara meyletmiştir. Neticede kaygan zemindeki şathiyenin unsurları kabilin olup faydadan çok zarara dönük bir hal almıştır.

Tasavvufun en çetrefilli konularında cesaretli konuşan Melâmilerin üçüncü dönem Piri Seyyid Muhammed Nûr'ül Ârabî kaddesellâhü sırrahu'l azîz dahi bu gibi tasavvufun ince meselelerinin ulu orta konuşulmasından muzdâr olmuş zararın varlığına işaret etmiştir. Hakkında anlatılır ki;

> Kendileri bir akşam çok müteessir bir halde hane-i saâdetlerine dönmüşlerdi. Bu teessürü gören eşi, O'na, neden müteessir ve üzgün olduğunu sorunca, şu cevabı aldı:
>
> **"Ey hanımım, ben üzgün olmayayım da kim olsun? Biraz önce İhvanın kahve köşelerinde tevhidin sırlarını konuştuklarını duydum. Umum yerde konuşulmaması gereken şeyleri kahve köşelerinde konuşuyorlar!"**

Konuyla ilgili gelecek şathiye ve açıklamalı bir fetvâ makaleyi burada zikredelim. Allah Teâlâ'm doğru yaptığımız yanlışlardan Zâtına sığınırız.

İhramcızâde İsmail Hakkı

ŞATHİYE

Mutasavvıfların birçoğunun teveccüh gösterdikleri **"Şath"** lugatte Arapça Ş-T-H kökünden iştikakla; sarsılma, hareket, titreme anlamına gelir. Bu bağlamda, içinde fazla hareket vukû bulduğu için un elenen alete de 'miştâh' denilir. Miştâh denilmesi hareketin çokluğundan, belki de bu hareket sırasında dışına un taşmasındandır.

Sûfîler bununla "vecd ve istiğrak halinde tecelliyata gark olan kalb(sır)lerinin hareketini ve sarsılmasını kasd ederler. Bu hareket ve sarsılmaya maruz kalan sûfî, dinleyenin çok garip karşılayacağı sözler söyler. İşte bu şekilde söylenmiş sözlere şathiyat denir.

Sûfîlerin en çok tenkide maruz kaldıkları hususlardan birisi de, ne kasd edildiği kolay anlaşılmayan kapalı veya sembolik ifadelerden oluşan ve sûfîyi kuşatıp ondan taşan vecd halinin tasviri anlamına gelen ruh lisanıyla konuşmasının açılımı ve hissettiği hallerin lafızlarla ifadesi olan bu "şath/şatah"larıdır.

Bu sebeple tasavvuf ehli nazarındaki hakiki manasını göz önüne almayarak, zahir şekline göre bunları manasızlıkla suçlamak yanlıştır. Bu tür manzumeler mana derinliğine nüfûz edemeyen "kâl ehli"ne göre saçma gibi görünürse de, tasavvuf rumuzuna layıkıyla aşina olanlara, onların pek sarih bir manası ve birçok anlamı vardır.

Bakî'nin de bir şiirinde dediği gibi;

"Hüner esrâr-ı ma'nâ anlamaktır lafz-ı muğlâktan "

Mistik tecrübe aklî değildir sadece yaşanır. Bu bakımdan mistik tecrübenin

kişilere anlatılması, nakledilmesi zordur. Ancak, nakil de şarttır. Zira hiçbir bilgi gizli kalmaz, kalmayacaktır. Bu eşyanın hakikatine aykırıdır. Var olan bilgi tezahür etmek için var olmuştur. Ne var ki, insanlığın idraki aynı seviyede değildir. Aktarılan bilgilerin anlayış farklarına göre kavranılması muhakkaktır. Ayrıca muhatabın ve konunun seviyesi yükseldikçe, kelamda tasarruf ve ifadede semboller kullanmayı çoğaltma, bir kâinat kanunudur. [101]

Soru:

Bazı kitaplar da Muhyiddîn İbnu'l-Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîzin ''Fusus'ul Hikem''ini Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem tarafından yazılıp ona verildiği yazmakta. Hâlbuki İbn-i Arabî'nin ''Fusus'ul Hikem'' ve diğer kitaplarında küfür sözleri türü bulunmaktadır. Bu kitabı peygamberin yazdığı doğru olabilir mi? Bu kitapların okunması caiz mi? İbn-i Arabî hakkında ne dersin?

BİSMİHİ TEÂLÂ

Ulema arasında en çok tartışılan kişilerden birisi de İbn-i Arabî'dir (kuddise sırruhu). Ulemanın bir kısmı onun veli olduğuna kabul etmektedir. Nitekim bunlardan biri olan İbn-i Haceri'l mekki, İbn-i Arabî (rahmetullahi aleyhima) hakkında şöyle demektedir.

'' İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) arifi billâh olan, ALLAH'ın (Celle celalühü) veli kullarından olup bildiği ile amil olan ulemadandır. İbn-i Arabî'nin (kuddise sırruhu) zamanının âlimlerinden olduğu hususunda ittifak edilmiştir. Öyle ki kendisi her türlü ilimde kendisine tabi olunan olup, kendisi başkasına tabi olanlardan değildir…. Kendisi zamanının en takvalılarından olup sünneti seniyye'yi ihya etmiş ve mücahede hususunda zamanının en büyüklerindendir. Hatta kendisinin bir abdest ile üç ay durduğu rivayet edilmiştir. Diğer hallerini buna kıyas et. Kendisinin ''Futuhatu'l Mekkiyye'' isimli eserini yazdıktan sonra sayfaları hiçbir koruyucu olmadan Kâbe'nin üzerine koymuş, bir sene orada kalmasına rağmen Mekke çok yağmur ve rüzgârlı bir yer olmasına rağmen ne sayfaları yağmurdan ıslanmış, ne de rüzgâr sayfalarından birisini uçurmuştur… Onun kitaplarında ilk bakışta anlaşılması zor olan hakikatlerden yüz çevirmek gerekir. Zira o hakikatleri ancak o mertebeye gelen arifler, kitab ve sünnet hakikatlerine muttali olanlar anlayabilir. Bu hakikatleri anlayamayan bir takım cahil insanlar onun boynundan İslâm ipini çıkaranlar ve ondan şer'i teklifleri düşürerek onu en büyük şirklerden bir şirk ile suçlayanlar hem dünyada hem de ahirette açık bir hüsrana düştüler. (İbn-i Haceri'l mekki, feteva-i hadisiyye, c:1 sh: 210)

Osmanlı devletinin 9. Şeyhulislam'ı olan İbn-i Kemal Paşazade'de, İbn-i Arabî (rahmetullahi aleyhima) hakkında şöyle demektedir.

'' Ey İnsanlar iyi bilin ki İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) kâmil bir müçtehid, fazıl bir mürşidtir. Kendisinin yüksek mertebelerine işaret eden birçok menkıbe ve harikulade halleri olan biri olup, ulema arasında makbul ve faziletli birisidir. Kim onun hakkında ileri geri konuşur, onun faziletini inkâr ederse hata eder. Eğer inkârında ısrarcı olursa delalete düşer ve zamanın sultanı onu bundan dolayı cezalandırır. Onun eserlerinden olan ''Fususu'l Hikem'' ve '' Futuhatu'l mekkiyye'' isimli eserlerinde ki bazı meseleler emri ilahiye'ye ve şer'i muhammediyye'ye uygun olup ehl-i keşif ve ehl-i batın dışında ki zahir ehline gizli hususlardır. Kim bunlarda ki manayı ve anlatılmak isteneni anlamazsa '' hakkında bilgin olmayan şeylerin arkasına düşme. Zira kulak, göz ve kalb bundan mes'uldür.'' (İsra/36) ayeti kerimesi gereği susması gerekir.'' (Tabakatu'l müçtehidin, c: 1 sh: 133)

İbn-i Arabî'nin (kuddise sırruhu) özellikle ''Fususu'l Hikem'' ve ''Futuhatu'l Mekkiyye'' isimli eserlerinde ki görüş ve vahdet-i vucud hakkında ki görüşlerinden ötürü ulemanın büyük bölümü tarafından küfür ve zındıklıkla itham edilmiştir.

---

[101] Yrd. Doç. Dr. Cengiz GÜNDOĞDU Abdülmecîd Sivâsî'nin Mevlânâ'nın Şathiyye Türünde Yazdığı Bir Gazeli'ne Yaptığı Şerh: Şerh-i Ebyât-ı Celâleddîn-i Rûmî [Dergi]. - [s.l.] : Atatürk Üniv. İlâhiyat Fak. Tasavvuf Anabilim Dalı.

Mesela Hanefilerden Şehabeddin Hüseyin b. Süleyman (rahmetullahi aleyh) ibn-i Arabî'nin (kuddise sırruhu) küfrüne hükmederek, kitablarının okunmaması gerektiğine hükmetmiştir. Takiyyiddin ibn-i teymiyye, Şerafeddin İsa zevavi, kadı kuzat bedreddin, Sadedin harisi, Zeyneddin Ömer b. ebi hazm, (rahmetullahi aleyhim ecmain) gibi birçok âlim İbn-i Arabî'nin (kuddise sırruhu) kâfir ve zındık olduğuna hükmederek kitablarının okunmaması gerektiğini söylemişlerdir. (Abdurrahman sehavi, kavlu'l münbi an tercümeti ibn-i Arabî, c: 2 sh:365, 379)

İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) hakkında leh'te ve aleyh'te Konuşanlar olduğu gibi onun hakkında konuşmayıp ''onun hakkında konuşmayıp susan kurtulmuştur.'' (Suyuti, tenbihü'l gabi bi tebrieti ibn-i Arabî, sh:9) diyen Şerafeddin Münavi, Hafız zehebi (rahmetullahi aleyhima) gibi ulemada bulunmaktadır. İbn-i Teymiyye ise İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) hakkında ''fetvalar''ın da '' onun kâfir olduğunu söyleyenler olmakla beraber onun öldüğünü zaman İslâm dinine yakın olduğunu zannediyorum….. ama nasıl öldüğünü en iyi ALLAH (Celle celalühü) bilir.'' (Mecmau'l feteva, c: 2 sh: 143) derken, **''el Furkan beyne evliya-i'r-rahman ve evliya-i'ş-şeytan''** isimli eserin de '' İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) kendisi hakkında söylenen şeylerden uzak olup **''Futuhatu mekkiyye'' isimli eserinde ki sözleri tasavvuf erbabının bazı hallerinden dolayı söylediği sözler olduğundan bunlar hakkında mazur sayılır.''** (c:1 sh:210, 215) demektedir.

İbn-i Arabî'nin (kuddise sırruhu) hakkında ki olumsuz görüşler genellikle onun tasavvufi yönünden dolayıdır. İkinci bin'in müceddidi İmamı Rabbâni (kuddise sırruhu) ''Mektubat'' isimli eserin de onun hakkında özet olarak **'' …..Bize düşen onun şeriate uygun olan sözlerini kabul edip, şeraite uygun olmayan sözlerini kabul etmemektir. İbn-i Arabî'yi (kuddise sırruhu) kabul etmede veya etmeme de bu fakirin tercih ettiği orta yol budur. Onun halini en iyi bilen ALLAH'tır (Celle celalühü).''** (Mektubat c: 2 mek: 77) demek suretiyle onun hakkında en uygun olanın orta yol olduğunu ifade etmiştir.

> İbn-i Arabî (kuddise sırruhu) hakkında en iyi yolun orta yol olduğunu beyan edenlerden birisi de Hanefi mezhebi'nin Osmanlı dönemin de yaşayan muhakkik âlimlerinden İbn-i Abidin'dir (rahmetullahi aleyh). İbn-i Abidin (rahmetullahi aleyh) babasının "Reddul muhtar"ına yaptığı "dürrul muhtar" isimli haşiyede İbn-i Arabî'ye (kuddise sırruhu) bir bab ayırarak onun hakkında geniş malumat vermektedir.

METİN

Eş-şeyhu'l-Ekber Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin halinin beyanındadır. – Allah Teâlâ bizi onunla fâidelendirsin -

Ebussûud Efendi'nin Marûzât'ında zikredilmiştir ki, Ebussûud Efendi'ye **"Şeyh Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin "Füsûsu'l-Hikem" isimli eserindeki bazı sözleri şeriata uymamaktadır. O eseri kendinden sonra gelenleri sapıtmak için yazmıştır. Onu okuyan mülhiddir, diyen kimsenin sözünün mânası nedir? Ve bu kimseye ne lâzım gelir?"** diye sorulmuş.

Ebussûud Efendi de:

"Evet, o eserde şeriata uymayan bazı sözler vardır. Bazıları bu sözleri şeriata uydurmak için tevîl etmişlerdir. Fakat biz, bu şeriata uymayan sözlerin bazı Yahudiler tarafından Şeyh Muhyiddin İbnü'l-Arabî Hazretlerine iftira edilmiş olduğunu yakinen biliyoruz. Artık bu şeriata uymayan sözleri ihtiyaten okumamak vâcibdir. Sultan, bunların okunmasını yasaklayan bir de emir çıkarmıştır. Buna göre şeriata uymayanı eserleri okumaktan, ezberlemekten ve dinlemekten sakınmak vâcibdir." diye cevap vermiştir.

FETVA AÇIKLAMASI

"Yakînen biliyoruz ilh…" Yani şeriata uymayan sözlerin bazı **Yahudiler tarafından** Muhyiddin Arabî Hazretlerine iftira edilmiş olduğunu Ebussûud Efendinin yakînen bilmesi ya yanında sâbit olan bir delil iledir veya Şeyh-i Ekber'in bu sözler ile muradı anlaşılmayıp tevili de mümkün olmadığı için bu sözlerin

Şeyh-i Ekber'e iftira olduğu taayyün etmekledir. Nitekim İmam Şarânî'yi de çekemeyenler, bazı kitaplarına şeriata muhâlif sözler ilave edip İmam Şarânî'ye iftirada bulunmuşlardır.

Bunun üzerine İmam Şarânî asrındaki âlimleri toplayıp, bu kitabların müsveddelerini göstermiş. Bu müsveddelerde şeriata muhâlif sözlerin bulunmadığı görülmüştür.

Şeyh-i Ekber'in itiraz ettikleri sözlerinin açıklanmasını isteyenler Nablûsi Abdülganî'nin "Er-Reddü'l-metin alâ müntakısı'l-ârif Muhyiddin" isimli kitabına müracaat etsinler.

"İhtiyaten okumamak vâcibdir ilh…" Şeyh-i Ekber'in kitabında şeriata uymayan sözlerin iftira olduğu sâbit olursa zaten bunların okunmaması vâcibdir.

İftira olduğu sâbit olmazsa herkes bu sözler ile Şeyh-i Ekber'in ya muradını anlayamaz veya muradının hilâfını onlar da bu sözleri inkâr eder. Bu takdirde de bu sözlerin okunmaması vâcibdir.

İmam Suyûtî "Tenbihü'l-gabî bi-tebriet-i İbn-i Arabî" ismindeki risâlesinde:

"Muhyiddin İbnü'l-Arabî hakkında âlimler iki fırkaya ayrılıp birisi onun velî olduğuna, diğeri ise velî olmadığına inanmıştır. Bence iki fırkanın da razı olmayacağı bir yol vardır: Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin velî olduğuna inanılması, fakat kitablarının okunmasının haram olmasıdır." demiştir.

> Muhyiddin İbnü'l-Arabî'den **"Biz öyle bir zümreyiz ki, bizden olmayanların kitaplarımızı okumaları haramdır."** diye nakledilmiştir.

Çünkü Sufiler ıstılah olarak bir takım lâfızlar üzerine anlaşıp o lâfızlar ile fukahâ arasında bilinen mânaları murad etmemişlerdir. Kim o lâfızları fukahâ arasında bilinen mânâlara hamlederse kâfir olur.

İmam Gazâli bazı kitablarında; **"Sufilerin bazı sözleri, Kur'ân-ı Kerim'de ve hadis-i şerifdeki yed, ayn, istivâ gibi müteşabih olan âyet ve hadîslere benzemektedir."** demiştir.

Bir kitabın Muhyiddin Arabî'ye aid olduğu sâbit olunca, o kitaba bir düşman veya bir mülhid veyahut bir zındık tarafından kelimeler sokulmuş olması ihtimali bulunabileceğinden o kitapta mevcud olan her kelimenin Şeyhin sözlerinden olduğunun sâbit olması veya o kelimeler ile sufiler arasında bilinen manânın kasdedilmiş olduğunun sâbit olması lazımdır. Bunu bilmek ise mümkün değildir. Bildiğini iddia eden insan kâfir olur. Çünkü bu kalbe aid olan işlerdendir ki, bunu ancak Allah Teâlâ bilir.

Büyük âlimlerden birisi sufilerin büyüklerinden birisine **"Zâhiri inkârı gerektiren lâfızlar üzerine anlaşıp ıstılah yapmağa sizi sevk eden nedir?"** diye sormuş. Sufi de: **"Bu ıstılahları bilmeyen, tarikat dâvâsında bulunmasın ve ehil olmayan tarikata girmesin. Ehil olmayan kitaplarımızı okumasın. Bilhassa kitaplarımızı okuyan zâhiri ilimleri anlamaktan âciz ise hem kendisi sapar, hem de başkalarını sapıtır. Kitaplarımızı okuyan ârif ise müritlerine kitap okutmak tarikatlarından değildir ve ilmi de kitaplardan almazlar."** diye cevap vermiştir.

> İmam Suyûtî'nin Risâlesinin başka bir yerinde "Fakîh, âlim İzzüddin b. Abdüsselâm "Muhyiddin İbnü'l-Arabî aleyhinde konuşur ve o, zındık dır." derdi.
>
> Bir gün arkadaşları kendisine "Bize kutubu göstermeni istiyoruz." dediler. O da Muhyiddin İbnü'l-Arabi'yi gösterdi. Bunun üzerine arkadaşları: "Sen ona hem zındıkdır, hem de kutubdur diyorsun. Bu nasıl olur?" dediler.
>
> İzzüddin b. Abdüsselâm: **"Ben, ona zındık demekle şeriatı koruyorum. Kutub demekle hakikatı söylüyorum."** demiştir." diye zikredilmiştir. İmam Suyûtî'nin sözü burada bitmiştir.

Muhakkik İbn-i Kemal Paşa Fetvasında "Muhyiddin İbnü'l-Arabi'yi medhetmiş, onun pek çok eserleri bulunduğunu söylemiş, "Füsusû'l-Hikem" ile "Fütuhât-ı Mekkiyye" onun eserlerindendir. Bu kitapların meselelerinin bazıları, Allah Teâlâ'nın emrine ve Peygamber Efendimizin sünnetine muvafıktır. **Bu kitapların meselelerinin bazılarını, zahir ehil anlayamaz. Ancak keşif ve batın ehli anlar.**

Bu meseleler ile murad edilen mânâyı anlayamayan kimsenin bu hususda sükût etmesi vâcibdir. Çünkü Hak Teâlâ Hazretleri:

> **"Senin için hakkında bir bilgi hasıl olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalp: Bunların her biri bundan mesuldür."** (İsra Suresi: âyet : 36) buyurmuştur, diye zikretmiştir.

"Muhyiddin-i İbnü'l-Arabi hal ve ilim cihetinden tarikatın şeyhidir îlh…" Tarikat; Allah Teâlâ'ya ulaşmak arzusuyla menzillerden geçerek, makamlarda yükselerek giden kimselerin takib ettikleri hususi yoldan ibarettir.

Ehl-i Hakk'a göre hal: Sırf Hakk'ın lütfün dan kalbe gelen neşe, hüzün, sıkıntı, ferahlık gibi şeylerdir ki, bunlar insanın kendi kendine elde ettiği hallerden olmayıp, Hakk'tan kalbe gelen hallerdir.

Makam: Allah yolcusunun manevi menziline denir ki, çalışma neticesinde elde edilir.

İlim : Gerçeğe uygun olan kesin inanç dan ibarettir.

"Erbab-ı hakayık ilh…" Hakikat: Allah Teâlâ'nın sırlarını kalp ile müşahede etmekten ibarettir. Hakikat, manevi bir sırdır ki, onun sınırı ve ciheti yoktur. Şeriat, tarikat ve hakikat bir mânayadır. Allah Teâlâ'ya giden yolun bir zâhiri, bir de bâtını vardır. Zâhiri: şeriat ile tarikattır. Batını ise; hakikattir. Şeriat ile tarikattaki hakikatin gizli olması, sütte kaymağın gizli olması gibidir. Sütü yaymadan kaymağını elde etmek mümkün değildir. Şeriat, tarikat ve hakikatten maksat, kulun kendisinden istenilen şekilde kulluk vazifesini yerine getirmesinden ibarettir.'' (İbn-i Abidin, dürrul muhtar, c: 4 sh: 238,239).

> Hulasa **<u>İbn-i Abidin'in (rahmetullahi aleyh) haşiyesinden anlaşılan İbn-i Arabî kaddesellâhü sırrahu'l azîzin şeriat'e uygun olmayan sözlerinin kendisine ait olmayıp İslâm düşmanı Yahudiler tarafından uydurularak onun eserlerine ilave edilmiş olmasıdır.</u> Ancak bu sözlerin kendisi tarafından söylendiğini farz-ı muhal etsek dahi gerek İmam-ı Rabbanî kaddesellâhü sırrahu'l azîzin, gerekse İbn-i Abidin'in (rahmetullahi aleyh) işaret ettiği gibi onun şeriate uygun olmayan sözlerini okumayıp (ki bu gibi sözleri okumak izah edildiği gibi caiz değildir) orta yol üzere olmaktır.**
>
> (http://makalat.net/muhiddin-ibn-i-arabi.html)

AİLE VE TOPLUM DÜŞMANIMIZ TV DİZİLERİ

Artık birilerinin bu topluma acıma zamanı gelmedi mi?

Dışarıda geçim sıkıntısı, evde televizyon baskısı. Dizilerde cabası.

Milli ve dinî ahlakımızı bozacak ne varsa saat 20.00 den sonra vizyonda. (Gündüz olan programları takip edemediğim için onlar hakkında yorum yapamıyorum.)

Dil zaten katledildi. Yarım yarım kelimeler, bozuk bozuk cümleler. Gençlerin anladığı dozajda kaliteli yeni düzmece küfürler. Şebekçe Türkçe nasıl konuşursunun örneklemeside yapılıyor.

Kocasını aldatan kadınlar, tecavüz eden erkekler, hemcinslerine tepkilerini ille de tokatla ifade eden kişiler.

TV kanalları kıtlığından mı nedir, aile ve toplumu kaosa götürecek saçmalıklar yumağı olan senaryoları haftalarca ve günlerce kazançlar uğruna sürdürdükleri üçer saatlik diziler ile başımıza bela oldular.

Bunlara kim dur diyecek?

Cevabı yok…

Son on yıldır bu durum perişan vaziyette gidiyor. Akademisyenler, isimlerine yenisini eklemek için masalarından başlarını kaldırıp bu konularda hiç fikir üretmeyecekler mi?

Çocuklarımızı çalıyorlar, geleceğimizi birleri birilerine feda mı ediyor?

Kültür yok, şahsiyet yok, fikir hiç de yok.

Varsa yoksa narsis emellerine ulaşmaya çalışan aşağılık kompleksi içerisindeki insanlar.

Eskiden dünyayı kurtarmak için anarşist, dünyayı fethetmek için faşist olmaya çalışan insanlar vardı. Şimdi ise egosunu tatmin etmek için hedefi olan insanlar bile kalmadı.

Amacı amaçsızlık olan bir nesil, nereye doğru gidiyor?

Sormak lazım. Toplum mühendislerimiz nerede ve ne yapıyorlar?

Siyasetçilerimiz seçim dışında halkın derdine ne kadar nüfuz ediyorlar?

Hayatımız Hindistan'da çalışan trenlere döndü.

Düzen yok, düzelme yok.

Bu durumun derdini çeken kanaat önderi de yok.

Birileri kafası kafama uygun, bu olur, derken ötekisi hayır içinde; uzlaşma yok. Sadece "gizli amaç" var.

Yürekleri fetheden, canları sevindiren, birbirini seven insanlar beş on sene sonra kaybolacak, görüyor.

Sitelerinde emniyet içinde karınlarının gurultusunu duyacak kadar yalnız kalacak bu insanlara ancak ağlamak için kendimi zorluyorum. Gözümden yaş çıkmıyor. Öyle hale gelmişiz ki "kalpler hasta, ruhlar mahkum"

Yoksa Avrupalılar gibi uyuşturucuya mahkûm olmak için ne gerekiyorsa yapalım-dan

çıkma zamanı gelmedi mi?

Aşağıda "KEVİN HAKKINDA KONUŞMALIYIZ" (We Need to Talk About Kevin) adlı filmi seyretmenizi tavsiye ederim. Bu film çaresiz kalmış toplumda ilişkilerin bittiği yerde yardım etmeyen devleti anlatıyor. Aile içinde, çözüm yok. Bu çözümsüzlüğü çözecek okul da eğitim de yok.

Bu filmde tek suçlu var o da devlet ve milletin kendisi. Aile yetersiz kalınca, devletin yapacağı psiklojik

terapiyi nasıl yapabilir ki?

İtiraf etmeliyim ki, gençlerde arkadaş çevresinden ve eğitmenlerinden aldığı tavsiye daha etkili olurken, gelecekte dünyayı kurtaran narsist [102] diktatörlere aday olmakta ebeveyn denetimini artık istememektedirler.

Konu üzerinde idealleri sadece dünya olan görüşten biraz uzaklaşıp "orta yolu" bulan fikir, yönetim ve hedefleri olan bir millet olmak için gayret göstermeli değil miyiz?

Pek umutlu görünmese de, geç kalmamak için "çok şeyler yapmak lazım" diyebilirim.

İlk yapılacak şey öteki ile diğeri arasındaki uzlaşma sağlanmalıdır. Vakıflar, cemaatler, dernekler en ince detaylarına kadar devlet tarafından incelenmeli ve art niyetli kişilerin önüne geçilmelidir.

Okullarda kitap okuma alakalı yeni düzenlemeler getirilmeli, çocukları dershanelerden kurtararak üniversite giriş sınavları için kaybedecekleri zamanları telafi etmelerini sağlamalı ve giriş sınavlarında kültür seviyesi üzerinden derecelendirilmeye gidilmelidir.

Okumayan nesiller yönetilmesi kolay olanlardır. Kimliği olgunlaşmamış milletler emperyalist ülkelerin oyuncağı olur.

Allah Teâlâ milletimizi ve bütün insanlığı art niyetli olan şeylerden muhafaza buyursun.

Amin

KEVİN HAKKINDA KONUŞMALIYIZ (We Need to Talk About Kevin)

Vizyon tarihi 3 Şubat 2012 (1s 50dk)

Yönetmen: Lynne Ramsay

Oyuncular: Tilda Swinton, John C. Reilly, Ezra Miller devamı...

Tür: Dram, Gerilim

Ülke: ABD, İngiltere

Özet

Film, İspanya'da yapıldığını bildiğimiz bir domates savaşı olayı ile başlıyor, Eva (Tilda Swinton) büyük bir mutlulukla kıpkırmızı domateslerin arasında adeta kayboluyor, düşüyor, kalkıyor, kayıyor, en sonunda birçok el Eva'yı yukarı kaldırıyor, Eva çok mutlu, kendisini belli ki çok özgür hissediyor, sonra birden uyanıyor Eva, evinde. (Bu domates savaşı belki bir rüyaydı, belki de Eva'nın daha önce yaşadığı özgür hayattan hatırladığı bir andı.) Müstakil bir evde tek başına yaşıyor Eva ve uyandığında camdan dışarı bakıyor, kırmızı boyalar görüyor. Dışarı çıkıyor ve görüyor ki evine kırmızı boyalarla saldırılmış, her yer kıpkırmızı olmuş, arabasına da aynı şekilde. Hiçbir şey yokmuş gibi arabasına biniyor ve aklına daha önce koymuş olduğu belli bir şekilde gidip bir iş başvurusu yapıyor, kabul ediliyor ve kısa süreli de olsa mutlu oluyor Eva. Genelde ise bitkin, mutsuz.

Film belirli aralıklarla zaman geçişleri yapıyor - bu değişik zamanları Eva'nın saç şekliyle de takip edebiliyoruz. Filmi gizemli kılan taraf da filmin kronolojik olarak düzensiz ve kolajsı kurgu yapısı. Çünkü başta tek bildiğimiz Eva'nın tek başına yaşayan, mutsuz, bakımsız bir kadın olduğu ve

---

[102] Narsisizm: Narsisizm veya "benseverlik", kişinin kendisine duyduğu cinsi arzu, kabaca tabirle kişinin kendisine aşık olması benliğini putlaştırması olarak tanımlanan bir terimdir. Farklı tanımları ve kullanımları mevcuttur.

geçmişinde sıkıntılı bir şeyler yaşadığı. Daha sonra Eva yeni başladığı işinden bir günlük izin alıyor ve hapishanede birini ziyaret ediyor. Bu ziyaretten sonra geçmişle ilgili daha çok zaman sıçramaları yaşıyoruz ve artık Eva'nın hayatındaki sıkıntı tek tek ortaya çıkmaya başlıyor. Eva özgürlüğüne düşkün, kariyer sahibi, ama âşık olmuş ve evlenmiş bir kadın; hamile kaldığında bu durumundan pek mutlu olmadığını hissediyoruz. Bebeği, doğduktan sonra ilk birkaç ay susmaksızın ağlayarak anne Eva'yı daha da perişan ediyor. Eva adeta mutsuz, bitkin ve çaresiz bir hal alıyor her geçen gün. Kocası ise abarttığını düşünüyor çünkü o eve geldiğinde, oğlunu kucakladığında hiçbir sorun yok. Bebeğin tüm garezi annesine sanki.

Oğulları Kevin altı yaşına geldiğinde hala anneye garezi sürmekte, tek kelime konuşmamakta, annesinin "hadi bana geri yolla" diyerek bacaklarına doğru ittiği topa karşılık vermemekte. Annesi çocuğun otistik olduğundan şüphelenerek doktora götürüyor ama doktor da oğlunun gayet "normal" olduğunu söylüyor. Eva adeta mutsuz bu cevaptan çünkü, biliyor ki oğlunda bir sorun var. Sanki sadece onun görebildiği bir sorun.

Ergenlik çağında Kevin artık isyankâr bir genç. Fakat genellikle alıp veremediği hep annesinin üzerine. Eva belki bir şeyler değişir umuduyla yeniden hamile kalıyor ve bu kez Kevin'in tam tersi kişilikte bir kızları oluyor. Kevin elbette bunu da kendisine bir tehdit olarak görüyor ve kız kardeşine zarar verme potansiyeli taşıyor.

Eva, Kevin'in böyle sorunlu bir çocuk olmasında hiçbir şey söylemese de kendini suçlamaktadır şüphesiz. Zaten filmin anlatmak istediği, kafamızda soru işareti bırakarak günlerce düşünmemizi istediği şey de budur: Her şeyin bir sebebi var mıdır? Kevin'in çocukluktan beri süregelen uyumsuz kişiliği ve sonunda da bir canavara dönüşmesinin sebebi çocukluğunda yaşadıkları, annesinden aldığı olumsuz tepkiler, hatta belki daha anne karnındayken sevilmediğini, istenmediğini hissetmesi midir yoksa kendisinin de filmde cevapladığı gibi bütün bunların bilinebilecek hiçbir anlamı ve hiçbir sebebi yok mudur... Bu durumda sevilmediğini düşünen her çocuk potansiyel bir canavar mı olacaktır? Büyük sevgiyle yetişmiş, çok normal ailelerin içinden çıkan nice katiller, sapıklar yok mudur?

Filmin en korkunç gerçeği aslında doğumundan beri bir türlü iyi geçinemeyen, günleri birbirlerine zindan eden anne oğulun arasında aslında tam da bu sebepten dolayı oluşmuş muhteşem güçlü bağ bana kalırsa. Birbirlerini en iyi anlayan ve tanıyan anne-oğul'dur aslında ve bu birbirlerinin en şeytani yönleri yoluyla da olsa aralarında bir bağ sağlamaktadır. Oğlunun gerçek karakterini görebilen tek kişi annesidir, ne babası ne de kardeşi, bu yüzden aslında Kevin için en önemli kişi annesidir. Ne acı bir tutku ve bağ...

Filmin feminist bir yanı olduğunu da düşünüyorum. Film bize tüm bunlarla birlikte aile denen kavramda birilerinin mutlaka bazı kirleri örtmesi, bazı lekeleri silmesi gerektiğini ve bunun da genelde "anne"ler olduğunu hatırlatıyor. Eva, evinin duvarlarına dökülmüş olan kırmızı boyaları jiletle kazırken yönetmen uzun uzun bunu izletiyor bize, biz rahatsız olana kadar, yani diyor ki bu harap olmuş durum bir şekilde düzeltilmeli, birinin ortalığı toparlaması gerekiyor ve bunu yapan da genelde kadınlar, anneler oluyor, toplum tarafından da onlardan bu bekleniyor.

(Melis Z. Pirlanti- blossomel@gmail.com-twitter:blossomel)

Yorum:

Gerçekten Kevin'i ailesi kurtaramazdı. Birileri kurtarırdı. O kurtarıcı belki okulunda verilen eğitim olacaktı. Ancak okul hayatı o çocuğa yardım etmedi. Sadece gurura odaklanmayı öğretmişti.

Kevin okul katliamına giderken beslendiği fikri kapının üzerinde yazıyordu. "Sadece benlik" kokan narsist fikirlerle dopdolu dizeler.

PRIDE[103] FOCUS

[103] **Pride:** i. Gurur, kibirlilik, ağalık, azamet, övünç, iftihar, haysiyet, kıvanç, övünç kaynağı, izzetinefis, onur, şeref, kibir, kendini beğenmişlik, tafra, gösteriş, ihtişam, en parlak zaman, aslan sürüsü

A feeling which makes you want to do your best all the time in everything you do

Concentration of the mind such that nothing distracst[104] you from your task

GURURA ODAKLAN

Eğer her şeyde her zaman en iyi yapmak istiyorsan bir duygun olsun.

Zihnin böyle bir konsantrasyon sağlarsa görev seni dağıtamaz.

--

Annesi hapishanede Kevin'e soruyor.

Annesi-Tabii ki, bugün olayın yıldönümü.

Kevin -İki yıl.

Annesi-Düşünmek için oldukça yeterli bir zaman.

Annesi-Bana bunu neden yaptığını söylemeni istiyorum.

Kevin-Bildiğimi sanıyordum ama şimdi o kadar emin değilim.

Başka bir zaman annesi Kevin'e yanlış hareketini sorgularken sordu.

Annesi- Neden böyle bir şey yaptın?

Kevin - Sadece kolleksiyon yaptım.

Annesi-Kolleksiyon yapmak için biraz tuhaf şeyler değiller mi?

Kevin -Etiketlemeyi sevmem.

Annesi-Peki amaç ne?

Kevin -**Herhangi bir amacı yok. Amaç bu.**

--

İşte hedefi olmayan bir nesil, sür istediğin yere sür, sürülmek hakkı vardır.

İhramcızâde İsmail Hakkı

[104] **Distract:** f. DAĞIT: aklını başından al, dağıt, avutmak; dikkatini dağıtmak, aklını karıştırmak; başka tarafa çekmek; şaşırtmak, rahatsız etmek, delirtmek (Argo)

BİLGİ KURAMININ TEMEL KAVRAMLARI
DOĞRULUK VE GERÇEKLİK

Bilgi kuramının temel sorusu "insan elindeki olanaklarla doğru bilgiye ulaşabilir mi?" olduğuna göre,bilgi kuramına eğildiğimiz ilk adımda yeni bir soruyla karşılaşırız. "Peki, ama doğru bilgi nedir?" Daha önemlisi, neye "doğru", neye "yanlış" diyoruz.Kuşkusuz, ister nesnel, isterse düşünsel anlamda olsun, var-olanı bilen her zaman bir özne/süjedir ve bilgi de süjenin başarısıdır.Yani, bizim var-olana ilişkin olarak dile getirdiğimiz her yargı, nesneye, ya da var-olana değil,kendimize ilişkindir. Çünkü var olan, ister nesne, ya da isterse düşünsel bir var olan olsun neyse odur ve onun doğru, ya da yanlış diye nitelendirilmesi söz konusu değildir. Doğru, ya da yanlış gibi yargılar, bilgiye, kurama, sava, düşünce ya da kanıya, kısaca bir dil anlatımı biçiminde dışa vurulan bir yargıya/önermeye ilişkindir. Yargılarımız da "her cismin kendine özgü bir ağırlığı vardır" gibi dış dünyayla, "2+2=4" gibi düşüncede var olan sayılarla, ya da "evrenin ana ilkesi sudur" gibi gözlem ve deneyle kanıtlanamayan metafizik alanla ilgili yargılar olabilir.Bu yargıların doğru olup olamayacağı, yani insanın doğru bigiye ulaşıp ulaşamayacağı konusunda bir karar verme çabası bizi önce birbirinden yapı ve işleyişi açısından çok farklı dünyaların/alanların irdelemesine götürecektir.

Pluralist/çokçu felsefe anlayışı varlık kategorisi açısından birbirinden farklı üç dünyadan söz ediyor.

Bunlardan biri, fiziksel/nesnel dünya, yani fiziksel durumlar dünyasıdır.

Diğeri ruhsal yaşantılarımızın, arzu ve isteklerin, umutların, düşüncelerin yer aldığı tinsel/ruhsal dünya, üçüncüsü ise nesnel anlamda idelerin, yani düşüncede var olan kavramların dünyasıdır.

Bilimin, fiziksel/nesnel dünyanın kesin bilgisine gözlem ve deneyle ulaştığı, bu alanda felsefeye bir söz kalmadığı ileri sürülebilir. Oysa, felsefenin işlevi ister fiziksel/nesnel, isterse düşünsel alanda olsun, var-olanın tümel bilgisine ulaşmaktır. Aslında, dış dünya ile düşünzel dünya ayırımına girdiğimizde, öncelikle dış dünyada var olanın/varlığın maddi, nesnel ve aynı zamanda da tikel olduğunu görürüz.Örneğin, nene olarak dünyada tek tek insanlar vardır.Oysa, düşünsel alanda "insan" kavramı, tekil ve nesnel insanları değil, tüm insanları kapsar. Ayrıca, dış dünya ile düşünce dünyası arasındaki en önemli ayırım, ikisinin gelişme süreçlerindeki karşıtlıkta kendini gösterir. Dış dünyada, örneğin bir buğday tanesi toprağa düşer, uygun koşulları bulduğunda şişer, çatlar. Önce bitki, sonra başak olur.Bu sürecin her aşamasında doğa dünyasının çeşitli etkileri işe karışır. Yani, doğadaki gelişme taneden başağa ve çok sayıda doğal etkenin işe karışmasıyla gerçekleşirken; düşünce genelden özele, yani başaktan taneye doğru gelişecektir. Öyleyse, doğal süreçte bir nedensellik egemenken, düşünsel dünyada ereksellik söz konusudur. (1)

Birbirinden ne kadar farklı yapı ve işleyişe sahip olursa olsun, insan bilinci, fiziksel dünya ile düşünce dünyası arasında bir bağlantı oluşturur ve bu bağlantı bir dil anlatımı biçiminde dışa vurulur. Her filozof böyle bir bağlantıyı kendi bakış açısıyla, farklı yönlerden ele alır ve farklı söylemlerle anlatır. Böylece çeşitli felsefeler doğar. Örneğin, dış dünya ile düşünce dünyası birbirinden farklı yapılar olarak ele alındığında, bu kez de, felsefe bunlardan hangisinin ötekinden doğduğu sorusunu gündeme getirecek, bu soruya yanıt arama çabaları da birbirine taban tabana zıt iki anlayışı, materyalist ve idealist felsefeleri yaratacaktır.

Bir felsefi görüşün doğru anlaşılması ve yorumlanması için, öncelikle bu felsefe dallarının kullandığı kavramların anlamını bilmek ve bu kavramlar üzerinde bir anlam birliği oluşturmak gerekir. Çünkü, kavramlar üzerinde bir anlam birliği oluşturmak, doğru düşünmenin ve tartışmanın temeli olduğu gibi, mantık biliminin temel ilkelerine uygunluğun da vazgeçilmez koşuludur.

Gerçekten, bazı kavramların günlük konuşma dilindeki anlamıyla, felsefenin bu kavramlara yüklediği anlam çoğu kez birbirinden farklı olabilmektedir. Örneğin, "ideal" sözcüğü günlük dilde "varılmak istenen en yüce amaç, ülkü" anlamında kullanıldığı halde, felsefede bu sözcüğün anlamı "ide/fikir, düşünce ile ilgili olan" demektir. Bu durumda, felsefede "doğru bilgi"nin ne demek olduğunu bilmeden, "doğru bilgiye ulaşabilir miyiz, ulaşamaz mıyız?" gibi soruları tartışmanın bir anlamı yoktur. O zaman, "gerçek", "doğru" gibi temel kavramların anlamı üzerinde bir uzlaşı sağlamak zorundayız.

DOĞRULUK (Hakikat-Verité) : Doğa ve toplum olaylarındaki nedenselliği kavrayarak bunu bilimsel bir yasa biçiminde dile getirmeyi amaçlayan bilimler açısından "doğruluk", "dile getirdiğimiz bir yargının, yani önermenin konusuyla, olgular ve nesneler arasındaki uygunluğun bulunması" olarak tanımlanır. Yani, bizim dışımızdaki nesnelerin, dünyada olup bitenlerin doğru, ya da yanlış olması değil, dile getirilen yargıların, yani önermelerin doğru ya da yanlış olması söz konusudur.

Bir önermenin bilimsel açıdan doğru olup olmadığı gözlem ve deneyle test edilir Örneğin, "şu kalem kırmızıdır" dendiğinde, dile getirdiğimiz yargıyla, işaret ettiğimiz nesne arasında bir uygunluk varsa önermemiz doğrudur. Fakat böyle bir doğru tanımı felsefeyi ilgilendirmez. Çünkü, felsefe için bilgi ile, bilinmek istenen nesne arasında tam bir uygunluğun var olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Bilgilerimizle, bilgilerimize konu olan nesneler arasında tam bir uygunluğun bulunması mümkün müdür? Yani, nesneler bize oldukları gibi mi görünürler, yoksa biz nesneleri bize göründükleri gibi mi biliriz? İşte felsefe bu türden soruları çoğaltır ve bu nedenle de doğruluğun tam ve kesin bir tanımını veremez. Zaten böylesine tam ve kesin bir tanım vermek felsefenin özüne de uygun değildir. Bu nedenle, felsefe "doğru bilgi nedir?" sorusunu, bilgi felsefesini oluşturan çeşitli görüşler açısından farklı biçimlerde yanıtlayacaktır.

Bilim alanında doğrunun gözlem ve deneyle test edilerek, kolaylıkla ortaya konabileceğini biliyoruz. Oysa, felsefe gözlem ve deneyi aşan metafizik konularla ilgili olduğuna göre, bir felsefi yargının doğruluğunun, ya da yanlışlığının gözlem ve deneyle test edilemeyeceği de açıktır. Kaldı ki, felsefi açıklamalarda bilimsel anlamda bir kesinlik de aranmaz. Öyleyse, felsefi yargılarda, yani felsefenin dile getirdiği önermelerde doğru ya da yanlış değerlendirmelerine yer verilmeyecek midir? Kuşkusuz, felsefe de kendi yargılarını doğru-yanlış olarak değerlendirir.Fakat bu değerlendirme, bilimsel anlamda bir değerlendirme değildir. Öyleyse, yapısı gereği gözlem ve deneye uygun olmayan metafizik yargılarda doğrunun, ya da yanlışın ölçüsü nedir?

Felsefe alanında dile getirilen bir yargının doğru, ya da yanlış olarak değerlendirilmesi, o yargının tutarlı olup olmadığına, yani yapısında bir çelişkinin bulunup bulunmamasına, sağlam gerekçelerle ve kanıtlarla desteklenmesine ve mantık ilkelerine uygunluğa bağlıdır.

Bir felsefi açıklamanın tutarlı olması, o açıklama içinde yer alan önermelerde mantıksal bir çelişkinin bulunmaması demektir. Bir önermenin aynı anda ve aynı koşullarda hem doğru, hem de yanlış olarak ele alınması, ya da önermenin zaman ve koşullar değişmediği halde hem evetleyici, hem de değilleyici biçimde dile getirilmesi "çelişki" yaratır. Örneğin, insan aynı zamanda hem ölümlü, hem de ölümsüz olamaz. Aynı anda ve aynı koşullar altında odanın he aydınlık, hem de karanlık olduğunu dile getirmek

bir çelişkidir. “Bugün havanın açık ve güneşli olmasından yararlanarak balığa çıktım, fakat yağmur ve fırtına yüzünden hiç balık tutamadım…” biçiminde yaptığımız bir açıklamada, havanın hem açık ve güneşli, hem de fırtınalı ve yağmurlu olduğu dile getirilmekle bir çelişkiye düşülmüştür. Bu nedenle, böyle bir açıklama tutarsızdır. Oysa, balığa çıktığım zamanla, balık tutma eylemine başladığım zaman arasında hava koşulları değişmişse, açıklamada bir çelişkiden ve dolayısıyla tutarsızlıktan söz edilemez.

GERÇEKLİK (Realité) :Fiziksel/nesnel dünyada bilinçten bağımsız ve nesnel olarak var olana “Gerçek” denir. Örneğin, oturduğumuz koltuk, karşımızdaki bilgisayar nesnel açıdan gerçektir.

Felsefe böylesine yalınç ve tekil bir gerçeği değil, genel olarak “gerçek”i arar. Böyle bir gerçek de hem düşüncede, hem de dış dünyada var-olandır.Bu nedenle, felsefede gerçek kavramının, bilimde olduğu gibi tek ve kesin bir tanımı yoktur. Örneğin, bazı filozoflar “gerçek-olan”ın yalnızca zihinde tasarlanabildiğini, dış dünyadaki nesnelerin gerçek olmadığını savunurlar. Asıl gerçeğin yalnızca zihinsel kavramlar olduğunu, somut nesnelerin varlığının yalnızca zihindeki kavramlarına bağlı bulunduğunu savunan bu anlayışa “idealizm” denir. Örneğin, Platon’a göre, duyular dünyasındaki nesnelerin bir gerçekliği yoktur. İdea, nesnel olanın üstünde asıl gerçektir ve insandan bağımsız, tanrısal ve başlangıcı-bitimi olmayan salt kavramların dünyasıdır. Nesnel dünya/duyular dünyası ise ideaların gölgesinden, silik bir kopyasından başka bir şey değildir. Sözgelimi, masa yok olup gider, ama zihindeki masa kavramı her zaman var olacaktır. Öyleyse, asıl gerçek yok olup giden nesne değil, onun her zaman zihinde var olan kavramıdır.

Bazı filozoflar olan somut nesneler olduğunu savunurlar. Örneğin Hobbes Tanrının bile maddi nitelikte doğal bir nedeni olduğunu ileri sürer. Marx’a göre de evren tümüyle maddesel bir yapıdır ve doğa dışı, tinsel bir etkiyle değil, kendi maddi yasalarıyla gelişir. İşte somut ve nesnel varlığı gerçek sayan ve maddeye öncelik veren böyle bir anlayışa da “materyalizm-maddecilik” denir. Materyalistlere göre, örneğin somut bir masa nesnesi olmadan, zihinde bir masa kavramının oluşmasına olanak yoktur.

Unutmamalıyız ki, “doğru” bilgi ile, “gerçeklik” ise varlıkla ilgili kavramlardır ve felsefe yalnızca somut varlıkla değil, soyut ve zihinsel var-olanla da ilgilidir. Örneğin, özgürlük, insanlık, değer gibi soyut kavramlar da felsefe açısından gerçektir. Öte yandan, dış dünyaya ilişkin bilginin doğruluğu, dile getirilen yargı ile o yargıya konu olan nesne arasındaki uygunluk olarak ele alındığında, doğru bilgi gerçeği yansıtan bilgi olarak da nitelenebilir. Yani, bu durumda, böyle bir bilginin “gerçeği dile getirdiğini”, gerçeğin nesnel niteliği kabul edilmezse, “gerçek” bilimsel olma niteliğini de yitirir ve öznel bakış açılarına bağlı olur. Bu durumda, gerçeğin nesnel olma zorunluluğu onun zorunlu ve belirleyici bir özelliğidir. Gerçeğin nesnelliği kavranınca da yeni bir soruyla karşılaşırız: “Dış dünyanın kesin bilgisi kazanılabilir mi?” Yani, bilgilerimizle, bilgilerimize konu olan nesne ve olay arasında tam ve eksiksiz bir uyumun bulunması mümkün müdür? Nesneler bize olduğu gibi mi görünürler, yoksa biz onları yalnızca bize göründükleri gibi mi biliriz? Dış dünya ile düşüncemiz arasında tam bir örtüşme sağlanabilir mi? Bilgiyi edinen süjenin sahip olduğu akıl, duyum, sezgi gibi yeteneklerin bilgi edinmedeki işlevi nedir?

İşte bu türden soruların tartışılması, temelde **“Bilgilerimizin sınırı nedir?”, “Doğru bilgi var mıdır?”, “Doğru bilgi varsa, hangi kaynaktan gelen bilgi daha doğrudur?”** sorularında birleşerek, bilgi kuramının temelini oluşturur.

Bazı filozoflar insan aklının ve düşüncesinin mutlak varlığı, kesin gerçeği, Tanrının, evrenin ve ruhun özü gibi metafizik konuları kavrayabileceğini ve insanın bu konularda da sağlam bilgi edinebileceğini savunurlar. Aklın bizi kesin bilgiye ulaştırabileceğini ve akılda temellendirilen bilginin kesinliğinin tartışılamayacağını savunan felsefelere, felsefe tarihinde "Dogmatizm, böyle bir tavrı benimseyenlere de "Dogmatik" denir. Zaten "dogma" sözcüğü, bir dinin, bir görüş, ya da ideolojinin mutlak gerçek olarak ileri sürdüğü ve tartışılmadan benimsenmesini istediği buyruklar ve açıklamalar için kullanılan bir sözcüktür. Buna göre, genel anlamda "dogmatik" , bir görüşü, ya da düşünceyi tartışmadan, ya da eleştirmeden benimseyen kişidir.

Bazı filozoflara göre, insan aklı ve düşüncesi varlıkların özünü ve gerçek nedenini kavrayamaz. Yani, insan mutlak gerçekliğin bilgisini edinemez. Biz, nesneleri yalnızca bize göründüğü biçimiyle, yani duyularımızın ve algılarımızın bize tanıttığı gibi bilebiliriz. Bilgilerimizin yalnızca duyum ve algıların bildirdiği görünümlerle sınırlı olduğunu, nesnelerin bize yalnızca göründüğü gibi bilineceğini, insan aklının varlığın özüne ve mutlak gerçeğe ulaşamayacağını savunan felsefelere de "Agnostisizm-Bilinemezcilik" denir. Örneğin, Bertrand Russell'a göre, fiziksel nesnenin kendisini/gerçek doğasını bilemeyiz. Nesne hakkındaki bilgimiz duyu verileriyle dolaysız olarak bildiğimiz şeyden, yani görünüşten hareket ederek yaptığımız bir çıkarımdır.

Kesin bilgiye ulaşılamayacağı görüşünden yola çıkan bazı filozoflar da, "**nesneler hakkında kesin bilgi edinemeyeceğimize göre, benimsenecek en doğru tavır kesin yargılardan kaçınmak olmalıdır."** Görüşünü dile getirirler.

Kuşkuyu felsefenin temeli yapan ve gerçek bir filozofun, kendisine sunulan bilgileri ne doğru olarak kabul, ne de yanlış olarak reddetmemesi gerektiğini, kesin yargılardan kaçınılması gerektiğini savunan düşünceler de kuşkucu felsefeler olan sofizmi ve septisizmi yaratacaktır.

…………………………………………………………….

NOTLAR:

(1) "Dış Dünya Üzerine Bilgimiz" – Bertrand Russell- Çev. Vehbi Hacıkadiroğlu- Alaz Yay. İst.1980

AMERİCAN HİSTORY X [Geçmişin Gölgesinde (1998)]

Günümüz Türkiye'sinde yaşanılan ortam sorunlarını Amerikan toplumu üzerinden görmek; terörün kucağına düşen gençlerin, niçin-nasıl ve nedenlerini sorgulamak; hatanın öfkenin ve yapılan hatalı davranışların gidişatını görmek isteyenler için tavsiye edeceğimiz güzel bir film.

MUHAKKAK İZLEYİN (Seyredenler için bir tekrarı daha olabilir.)

Yönetmen: Tony Kaye

Ülke: ABD

Tür: Suç | Dram

Vizyon Tarihi: 09 Nisan 1999 (Türkiye)

Süre: 119 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: David McKenna

Müzik: Anne Dudley

Görüntü Yönetmeni: Tony Kaye

Yapımcılar: Bill Carraro | Michael De Luca | Jon Hess |

Oyuncular: Edward Norton, Edward Furlong, Elliott Gould

Oyuncular ve Karakterler

Edward Norton	....	Derek Vinyard
Edward Furlong	....	Danny Vinyard
Beverly D'Angelo	....	Doris Vinyard
Avery Brooks	....	Dr. Bob Sweeney
Jennifer Lien	....	Davina Vinyard
Ethan Suplee	....	Seth Ryan
Stacy Keach	....	Cameron Alexander
Fairuza Balk	....	Stacey
Elliott Gould	....	Murray
Guy Torry	....	Lamont
William Russ	....	Dennis Vinyard
Joseph Cortese	....	Rasmussen (as Joe Cortese)
Jason Bose Smith	....	Little Henry (as Jason Bose-Smith)
Antonio David Lyons	....	Lawrence
Alex Sol	....	Mitch McCormick

Kısa Özet:

Derek Vinyard, odasında ve göğsünde Nazi amblemi bulunan; zenci düşmanı bir Nazi'dir. Kardeşi Danny ise, Derek kadar cesur ve atılgan olmasa da, abisi kadar ırkçı bir Nazi'dir.

Zenciler tarafından öldürülen babası yüzünden nefreti dizginlenemeyen Derek, bir gece hayatını tümüyle değiştirecek olan bir suç işler.

Derek Vinyard, artık bir katildir ve hapishaneye gönderilir. Hapishane ortamında Derek'in bilmediği kurallar geçmektedir ve genç adam şimdi bıçak sırtındadır.

Zenci bir çamaşırcıyla arkadaş olan Derek, nefret ettiği siyah tenli adamların, psikolojisini altüst eden sapkın kurallarıyla tanışınca, inançları ve 'hayatta kalma arzusu' arasında seçim yapmak zorunda kalacaktır. Öte yandan, kardeşi Danny, genç bir adam olmuş ve tıpkı abisi gibi 'acımaz bir ırkçı' olarak yetişmektedir.

İngiliz yönetmen Tony Kaye imzalı 1998 yapımı "American History X" filmi, çıktığı zamanlarda olay yarattı. Edward Norton'ın "Terminator 2: Judgment Day"in 'John Connor'ı Edward Furlong ile "American History X", seyircisini hayattan gerçek bir drama izlemiş gibi derinden etkiliyor.

Filmin Senaryosu

Filmin sonlarına doğru okul müdürünün Derek'e sorduğu soru mesela “Yaptıkların sana daha iyi bir yaşam sundu mu?”

Hapiste bir revir koğuşunda kimsesiz, tek başına, ırzına geçilmiş ve dövülmüş bir halde, revirden çıktıktan sonra öldürüleceğini bilerek orada bir zamanlar sıradan bir çocukken okuldaki ödevlerinden kaç alacağından başka bir derdi yokken geldiği noktaya vardığında gerçektende yaptıklarına değdi mi?

Film bu soruyu artık sonlara doğru soruyor bu soruya gelene kadar aslında biz Derek ve Ailesinin noktaya nasıl geldiğini de yavaş yavaş öğreniyoruz. Aslında film tek bir günün içinde geçmişe dönüşlerle başlayıp bitiyor.

İlk sahne siyah beyaz bir gece.

Üç zenci bir gece birilerinin arabasını çalmaya çalışıyor. Abisinin gürültüsünden bir türlü uyuyamayan kardeş sese kalkıp olanları görüyor ve sıradan olması gereken bir gece o ailenin tüm hayatını yeknasak eden bir biçime dönüşüyor.

Tüm o geceyi hep siyah beyaz izliyoruz.

Derek in yatağından fırlayıp öfkeyle silahına sarılmasını ailenin yataklarından fırlamasını ve Derek in evin kapısını hışımla açıp elindeki silahla karşısına çıkan zenciye hınçla defalarca ateş açmasını. Bir insanı kaç kere öldürebilirsiniz ki? Ardından diğer zencileri avlama seansı başlıyor. Kaçan arabaya ateş açıyor diğer hırsızı yaralıyor. Arabadaki zenci ile işi bittiğinde ise yaraladığı zenciye dönüp kalan hıncının son damlasınıda kullanmaya kararlı. **Adamı aşağılayıp öldürmeli. Çünkü o beyaz.** Buna hakkı var. Ailesini koruyor. Ölen babasından, zenciler yüzünden çıktığına emin olduğu yangında görev yaparken ölen babasından ona kalan hediye olan arabasını çalmaya niyetlenen zenciye gününü göstermek için geri dönüp yaralı adama önce kaldırımı ısırttırıyor ardından boynunu ayağıyla kırıyor. Sahnenin can alıcılığı bu değil aslında. Abisine tapan kardeş Danny o sırada olanlara inanamaz bir halde abisine doğru koşuyor. Derek'in çaresiz, yaralı bir adamın boynunu kırarken çıkardığı ses ile bacaklarının dermanı kesiliyor ve olduğu yerde kala kalıyor.

O sırada polisler geliyor. Abisinin gözünde gurur ve neşe var. Hakettiklerini o namussuz zencilere verdi, bundan emin. Polislerin direktiflerine uyuyor. Çünkü o iyi bir adam. Haketmeyen kimseye zarar vermez. Gururla, yüzündeki sevinçle polislere dönüyor o sırada göğsündeki nazi haçınıda polisler rahatça görüyor. Bunun gururunuda taşıyor. Ne de olsa o doğru tarafta. **Ta ki polisler kelepçeleri takıp onu kardeşine doğru döndürene kadar. (Bu duruma kelepçenin gerçek perdeyi aralaması denir. Töre cinayetlerini işleyenler, teröristlerin yakalandıklarında hissettikleri duygu, kan davası**

için yapılan zorlama cinayetlerin vb. hepsinde fail, kelepçe ile nasıl şoka girdiklerini bu sahnede çok iyi fark edebilirsiniz.)

O sırada dudaklarını ısırıyor. Gözleri artık gurur dolu değil. Kendine ne yaptığını hala düşünmüyor. Ama babasız kalan ailesine ne yaptığını işte o an anlıyor.

Birileri söylemişti yada okumuştum tamamını anımsamıyorum. Şöyle bir şeydi birilerinin canını aldığınızda onun olabileceği her şeyi de ortadan kaldırmış oluyorsunuz.

Sonuçta Derek birilerini öldürdü. Ama hem kendi hem en sevdiği kişiler olan ailesinin yaşamını değiştirdi. Belki başkalarınında bunu filmin sonuna kadar göremeyeceğiz.

Bundan sonra zaman atlaması var.

Artık renkli bir dünyadayız.

Bugündeyiz. Geçmişten sıyrıldık. **Artık siyah beyaz ve değiştirilemez geçmiş değil.** Bu gün var. Yarının öncesi.

Bu gün Derek in kardeşi Danny de bir dazlak olma yolunda uygun adım ilerliyor. Okulda verilen basit bir ödevde oldukça tahrik edici davranımış ve Nazileri metheden bir kompozisyon yazmış. Öğretmeni çok ağır ifadelerle onun okuldan atılması için müdürle tartışıyor. **Müdür Sweeney ısrarlı.** Hala bir umut olduğuna inancı var. Daha sonra Danny e eğer okulda kalmak istiyorsa yarına kadar abisinin hapiste olması ile yaşadıklarını ve abisi ile ilgili düşüncelerini yazması ödevini veriyor. Danny beyazların her zaman haklı olduğuna emin olsa da daha küçük bir çocuk ve henüz sistemin dışına çıkmak fikri onu korkutuyor. Zenci müdüre takmaz havalarına girmesine rağmen ödevi yapacak.

O sırada dünyanın değişmez gerçeği ile tuvalette tekrar gözgöze geliyoruz. Evet bildiniz, 3 kişi eğer tuvalette top oynuyorsa tekmeledikleri tek şey yerde yatan yalnız bir öğrencidir. Ne demişler birlikten kuvvet doğar.

Hikayemizin ana fikri bu aslında. Bu üç küçük zenci bir adet beyaz gammazı yerde racon konusunu öğretiyorlar. O sırada tuvalette olan Danny tabiki bu zencilere papuç bırakacak değil. Onlara dikleniyor. Bu Danny zaten daha evvel zencileri kendi sahasından silen Derek denen beyazın kardeşi değil miydi? Dişler biraz daha gıcırdıyor. Neyse ki bu top oyununu Danny ile de oynayabilirler. Zira sayısal üstünlükleri var. Ama Danny dede şans var.

Zil çalıyor.

Danny eve döndüğünde abisi ile tekrar beraber olmaktan çok mutlu. Ailenin yaşam standardı düşmüş. Bu arada Derek ailesinin hapishanede kendisini görmeye gelmesini istememiş. Üç yılın ardından kardeşler ilk defa buluşuyor. Her şey aynıymış gibi davranmaya çalışıyorlar.

Derek değişmiş artık dazlak değil.

Onun yerine Danny saçlarını dazlak yaptırmış. Üç yıl boyunca hapishanede neler çektiğini bilmediği abisine özenmiş. Onun gibi haç dövmesi yaptırmış. Abisi olmadığında birilerinin yanına sığınmış. Onun dazlak arkadaşları kol kanat germişler. Yalnız bırakmamışlar. Kardeşte de büyük potansiyel görüyorlar. Aslında gören kimse yok. Daha sonra anlıyoruz ki **bunlar sadece nereye yönlendirsen oraya giden büyük güruh. Bir nevi bunları maşa olarak kullanan biri var perde ardında.** (Nazi gurubunu dizayn eden gizli komite lideri Cameron)

Polisin bir türlü hapse tıkamadığı bir adam Cameron ve onunda adamı olan Derek. Babası öldüğünde Cameron ona kol kanat germiş. Gencecik birini yoğurmuş ve iplerini ele geçirmiş. Şimdi Derek yok ama ailesi sağ olsun yeni bir Derek geliyor Danny.

İşte tam burada Derek in tavırlarındaki çekingenlik göze batıyor. Bir şey var ailesinden sakladığı. Gelen telefonla fısır fısır bir şeyler konuşuyor. O sırada eski dostlardan biri eve geliyor. Cüssesine oranla

mercimek kadar beyni olan Seth. Seth sadece gürültü. Derek tamamen gitmesini söyleyemiyor ama eski dostunu gördüğü için çokda mutlu değil. Neyse kardeşi ile kısa bir konuşma yapıp Cameron konusunda onu üstünkörü uyarıyor. Gece ki Cameron ın verdiği partiye kız arkadaşını oradan çekip çıkarmak ve Cameron ada cehenneme gitmesini ama kardeşini yanında götürmemesini söylemek için gidiyor. Tabi işler beklendiği gibi gitmiyor. Önce kız arkdaşının aslında tam anlamıyla bir aptal olduğunu daha sonrada arkadaşlarının aslında arkadaş falan olmadığını anlıyor. Ama hayal kırıklığına uğrayan kız arkadaşı (ki sanırım gözünü kan bürümüş lafı daha iyi tanımlar onu) herkesin ortasında Derek in artık bekledikleri kahraman olmadığını haykırınca işler karışıyor.

En iyi dostu sandığı Seth ona silah çekiyor. Evet dünya kalleş ama Derek de başının çaresine bakabiliyor.

Ordan hasbelkader kaçıyor.

Eve geri dönerken kardeşi onu yakalıyor ve hayal kırıklığı içinde. Üç yılını boş fikirlerle mi geçirmiş? Abisinin hapse girmeden önce inandığı tüm şeyler onunda inançları olmuş artık. Bu üç yılda yanında olan insanlara sırtını çevirdiği için abisine kızgın. Ama Derek inden artık Danny den kaçma şansı yok. Ona dünyanın ne menem bir yer olduğunu, aslında görünen her şeyin gerçek demek olmadığını anlatıyor.

Bu sırada filmde ara ara geçmişe gittiğimiz gibi gene geçmişe ve Derek in ilk hapishane günlerine siyah beyaz ekranla dönüyoruz.

İlk gün ve Derek korkuyor. Orada yalnız yapamayacak. Dayanamayacak. Oraya ait değil. Hapishaneler suçlu Meksikalı, zencilerin yeri. Onun gibi beyazları sevmezler. Her şeyden heryerden korkuyor. Değişmeyen insanlık içgüdüsü buradada sekmiyor. Bir yerlere ait olma ihtiyacı. O da rengini belli etmenin kendisi için en hayırlısı olduğunu anlayıp hapisteki dazlakların arasına karışıyor. Ait olduğu yeri buldu burada da. Boş zamanlarından bu dazlak grubu ile takılsa da çalışma saatlerinde çok geveze bir zenci ile ortak. Zamanla içlerinde yaşadıkça Meksikalılardan uyuşturucu alıp kendi grubuna satan dazlak liderle beraber gözleri açılıyor.

Belki bunda beraber çalıştığı zenci ile geçirdiği vakitlerinde etkisi olabilir. Birisini yakından tanıyınca ister istemez önyargılarımızda yıkılıveriyor sanki. Özellikle bu zencinin hapse düşme öyküsü onun tüm oluşmuş fikirlerini yıkıyor. Bizim geveze zencimiz 6 yıl yemiş. Çünkü bir hamburgecinin yanındaki dükkandan bir TV çalmış. Kaçarkende 3 polise yakalanmış. O sırada kolundan tutan polisin ayağına elinden kayan TV düşünce saldırı suçundan 6 yıl hapis cezası almış. Bu zenci ilk hapise girdiğinde Derek e Buradaki zenci sensin" demişti. Gerçektende hapishanelerin 3 de 2 si beyaz ırktan olmayan insanlarla kaplı. Araya Beyaz Derek in 3 kişiyi 3 yıl hapis cezası aldığınıda ayrıca ekleyelim.

Ve gün oluyor dazlaklarla artık aynı havuzda yüzmek istemeyen Derek cezasını çekiyor. **Dostları sandığı onu duşta yalnız yakalayıp acımasız bir şekilde tecavüz edip dövüyorlar.** (Artık sen zenci oldun, diyorlar.) Bu da artık Derek in sınırı geçtiği ve gerçekleri gördüğü an.

Saldırının ardından onu ziyarete gelen **Zenci Müdür Sweeney** ona artık sınırı geçtiğini gösteriyor. Hani bazen bir şey olur ve biri bizi sarsmadan kendimize gelemeyiz. İşte Derek in dişlerine kadar sarsıldığı kendine geldiği zaman bu. Revirden çıktığında dazlaklar onu gene kendi aralarına gel dediklerinde o yalnız kalmayı seçiyor. Bile bile korumasız kaldığını, saldırıya açık olduğunu bilsede girdiği yoldan vazgeçmiyor. Bizim şirin zenci bunun aklını başına getirmeye çalışıyor. O konuşmada Derek kaderini kabullenmiştir. Başka türlü yapamayacağını kesinkes anlatıyor. Ve bundan sonra hapisteki hayatını kimseden zarar görmeden geçiriyor. **Çünkü dünyada yeri olmadığını düşündüğü o pis zencilerden biri -ki sonradan en iyi arkadaşı olan adam ona bahsetmeden Derek e kefil olmuş. Kimse ona hapiste ilişmiyor.**

Ertesi sabah Derek ve Danny evden çıkıyorlar. Danny i okula bırakıp kendide dazlaklarla konuşacak kavga çıkmaması için arabulucuk yapacak. Belki Dazlaklar onun sözünü dinlerler diye Sweeny onu yönlendiriyor. Derek gene öleceğini bile bile kabullenişle geçmişindeki hataları temizlemek üzere söz veriyor. Kardeşiyle okulun önünde vedalaşmaya çalışıyor ama dili varmıyor. Aklındaki fikir bir

daha onları göremeyeceği. Danny da bütün gece oturup kendi ile hesaplaşarak **American History X** adlı ödevini yazmış. İçi çok rahat. Artık bu dazlakların içine girmeyecek. Hep beraber yeni bir gelecek kuracaklar.

Danny okul tuvaletine dersten önce gidiyor. elindeki ödevini kenara koyuyor. İşini tam bitirip çıkacakken o sırada kapı açılıyor. Geriye döndüğünde 2 şey gözüne çarpıyor. Dünkü tuvaletteki şu 3 kişilik çetedeki kafa tuttuğu zenci çocuk ve elindeki silah. Ve hiç duraksamadan çocuk tetiği çekiyor. Kurşunlar Danny i delip geçerken kanlar etrafa sıçrıyor. Bir kısmı da küçük katilimizin yüzüne yelpaze gibi vuruyor.

O sahnelerin ardından sesi duyup koşan Derek i görüyoruz. Kardeşine sarılıp ağlıyor. “Her yaptığımız şey gelip bizi bulur” oluyor. Derek de verdiği acının fazlasını kat be kat ödüyor.

Sözle tarif edilemeyecek kadar acı bir an. Bazen ilk çıkışı kaçırdıktan sonra biz geri dönsek de bazılarının hayatını öylesine değiştirmiş oluyoruz ki artık telafisi mümkün olmayan acıları da hayatımıza almış oluyoruz sanki.

Çapraz olayların ve sonuçların gerçekliği ile karşılaşan tövbekâr dazlak (terörist) hatayı işleyişin ve dönüşün arasındaki paradokslarda gezinip duruyor. Yapılan yanlışlar için hep bedel ödenir mi veya ödenmez mi? sorusunun cevabını bulmaya çalışıyor.

Filmin fazla eksik hiç bir sahnesi yok. Ama neden yönetmenin başka ses getiren işleri olmadı çok merak ettim. Söyleyecek şeyleri olan iyi bir film.

http://forum.divxplanet.com/index.php?showtopic=154101

FİLMDEKİ ÖNEMLİ MESAJLARDAN

Terörist lider Cameron Alexander

> Derek Vinyard, Venice Beach’de Cameron Alexander isimli kişini tuzağına düşmüştü. Bu kişi Los Angeles'ta beyaz üstünlüğünü savunan, yayınların en büyük yazarı ve dağıtıcısı olan Irkçı müzik gruplarını destekleyip, ırkçı yazılar ve yorumlar yazan birisidir. Dazlak çetesine gizliden yardım ediyordu. Derek’in düşüncesini etkileyip yanlışları doğru olarak yorumlayacak şekle dönüştüren kişi.
>
> Cameron insanları nasıl kullanacağını çok iyi biliyordu.
>
> Cameron Alexander, Derek'i çocuklara gönderdi. Derek Vinyard taraftar gurup oluşturması için ezilen ve dışlanmış çocuklara gönderdi.
>
> (Kafası bozuk çocuklar; Siyah ve Meksikalı çetelerinden dayak yemekten bıkmış olanlar) söylevi çok can alıcıdır.

Slogan **"SADECE SERSERİ OLMA. BİR ŞEYİN PARÇASI OL!"**

Derek Vinyard guruba konuşuyor.

“Kendinize saygınız olsun! Buraya muhabbet etmeye gelmedik. Kesin sesinizi! Gözümüzü açmamız gerekiyor. Bu eyalette şu an 2 milyonun üzerinde kaçak göçmen yatıyor. Burada olmaya hiçbir hakları olmayan o insanlar için eyalet geçen sene tam 3 milyar dolar harcadı. Kaçak göçmen suçluları hapsetmenin masrafı 400 milyon dolar. Bu ülkeye, göçmen bürosunun işgüzarlık edip hüküm giymişleri araştırmaması sayesinde girdiler. Kimin umurunda! Hükümetimiz bile takmıyor. Sınır politikamız içler acısı. Şaşıracak bir şey yok. Adamlar güney sınırımızda bizimle alay ediyor. Kanunlarımızla mı alay ediyor? Her gece bu asalaklardan binlercesi sel gibi sınırın üzerinden akarak mal bulmuş gibi geliyor. Gülmeyin! Komik bir şey anlatmıyorum ki! Bu hepimizin hayatıyla ilgili! **Dürüst, çalışkan Amerikalılar ihmal ediliyor çünkü hükümetimiz bu ülkenin vatandaşı bile olmayan bir grup insanın anayasal haklarına daha çok önem veriyor.** Özgürlük Anıtı ne diyor? **"Bana**

yorgunları açları ve fakirleri verin." Oysa yorgun, aç, fakir olan Amerikan halkı! Bunu düzeltene kadar almayın şu herifleri! Çünkü kaybediyoruz! Hayatlarımızı sürdürme hakkımızı kaybediyoruz! Özgürlüğümüzü kaybediyoruz!

Niye?

Bazı iğrenç yabancılar gelip bizi sömürsün diye Ve bu uzaklarda olan bir şey değil! Bu hiçbir şey yapamayacağımız bir yerde olmuyor! Tam burada oluyor! Bizim mahallemizde hemen arkanızdaki binada. Archie Miller o marketi çocukluğumuzdan beri işletirdi. Dave orada çalıştı, Mike da. İflas edince lanet olası... bir Koreli satın alıp bu çocukları işten kovdu! Ve deli gibi para kazanıyor, çünkü sekiz tane kaçak işçi aldı! Hepsi gözümüzün önünde oluyor. Ama hiç kimse bir şey yapmıyor. Ve bu beni çok fena kızdırıyor! Etrafınıza bakın! Burası bizim mahallemiz değil! Burası bir savaş alanı! Bu gece bir savaş alanındayız. Karar verin! Ülkemizin ırzına geçerlerken kenarda... sessizce durup izleyecek miyiz? Yoksa birleşip bir şeyler mi yapacağız? Evet! Aynen öyle! Bir şeyler yapacağız! Pekala gidelim. Hadi kendinize gelin.

Ve bu konuşma herkesin hoşuna gitti. Derek ne dediyse yaptılar.

Evde Yahudi dostları Doris'inde bulunduğu kahvaltı sofrasında Derek konuşmasında yargılama ve anlayış ikilemleri hakkındaki fikirlerini şu şekilde açıklıyor.

Sistemin kendilerini ihmal ettiğini hisseden insanlar öfkelerini böyle dışa vuruyorlar. Watts'da ya da 68 Chicago isyanlarında da böyle olmuştu.

Saçmalık bu kimi kandırıyorsunuz?

İsyan öfkenin mantıksız bir dışavurumu diyemezsiniz, bu bir kaçıştır. Fırsatçılık bile deseniz kabul ederim. Bir grup insan bir nedenle dükkan yağmalamaya gidiyor o kadar. Ve kendi semtlerindeki dükkanları yağmalamaları sadece kanuna hiçbir saygıları olmadığını gösterir. Bir de toplum düzeninden ya da yurttaşlık görevlerinden anlamadıklarını.

Dur bir dakika!

Beyazlar da beyazlara karşı suç işliyor. Ama Amerika genelinde yüksek bir cinayet oranları yok. Tanrı aşkına istatistiklere bakın. Her siyah erkekten birisi ceza sisteminin içinde bir yerde. Bu bir rastlantı mı yoksa bu insanlar ırk olarak suça eğilimliler mi?

Üstelik de bununla gurur duyuyorlar. **Belki de bu yargı sistemindeki önyargının bir kanıtı.** Evet suç istatistikleri hakkında konuşacaksan onları yaratan sosyal eşitsizlikleri de düşünmelisin. İşte ben bundan nefret ediyorum. Çünkü bir şeyi alıp ona başka bir isim veriyorsun. Böylece o insanlar kendi yaptıklarından sorumlu olmuyorlar.

Yani şöyle diyorsun: **"Bu ayaklanma değil öfke!" "Bu suç değil yoksulluk."**

Hepsi saçma sapan şeyler! O ünlü davada da aynı şey oldu. Medya olayları çarpıtınca insanlar neye odaklandı? Acaba polisler tutuklanacak mı? Acaba Rodney King'in yurttaşlık hakları çiğnendi mi? Böylece herkes Rodney King'in kendisini unuttu. Adam birden çok suç işlemiş. Kendi itiraf etti! Adam pilot olmuş uçuyor Otobanda 180 km hızla giderken polisler kenara çekiyor ve onlara saldırıyor! Polislere saldırıyor ve adam beraat ediyor! Ve ayının teki kamerasını olayın yarısında çalıştırıyor. Böylece sadece polisleri adamı döverken görüyoruz.

Evet. Powell'la Koon kollarını sallayıp sopalarla adama vuruyor. Briseno da arkadan kafasını tekmeliyor. Tabii olay barbarca göründü. Herkes **'ah zavallı adam'** dedi. Ama o zavallı adam polise saldırmıştı. Ve polisler tamamen kurallara uygun olarak kendilerini korudukları halde mahkemeye çıkarıldılar. Bence kasette hiç öyle bir şey yoktu. Bence polisler sopalarını aşırı şekilde

kullandılar diyebilirsiniz. Aşırıyı neye göre ayarlıyorsunuz. **[“Polis orantısız güç kullandı”]** [105] Bence gayet dozundaydı. Polisler o kararı vermek için senden daha iyi bir konumda.

Toplum olarak polislere bu kararları alma yetkisini neden veriyoruz?

Çünkü işlerinin zor ve tehlikeli olduğunu biliyoruz.

(Ne yazık ki buna ve yetkilerine saygı duyan çok az insan var.)

Yasalara saygı duyuyorum demedim. Polisin otoritesini tanırım. **Rodney King gibi maymunları sokağa salan yasalara saygı duymam.** İkincisi hepinizin bildiği gibi KKK denen organize olamamış serserilerin kurduğu çeteye üye değilim.

Lütfen! Kıçınla düşünmeyi bırak artık. Can alıcı noktayı kaçırıyorsun. Esas söyleyeceğim şey bu değildi. Nedir esas konu?

Tamam şöyle düşün! Danny o gece yolda giderken Rodney King onu ezip geçseydi Bu Rodney King olayını kapatabilir miyiz?

Sadece tartışıyoruz. Güzelce tartışıyoruz değil mi? Rodney King viskiyi çekmiş kafası dumanlı bir halde sürerken Danny'yi öldürseydi başka telden çalardın. O kasette kimseye çarptığını görmedim sen de öyle. Şükürler olsun ki adam kimseyi öldürmemiş! Öyle olsaydı yani o maymun arabasıyla bir çocuğu ezseydi herkes bu konuya çok farklı yaklaşacaktı değil mi? Polise değil, Rodney King'e odaklanacaklardı. Ama o birini ezmedi. Birkaç polise saldırdı. Ve birden tüm Amerika bu katışıksız piç için tek yürek oldu. Kafayı yiyeceğim. **Zor durumdaki siyahlara yardım etmeye mecburmuşuz gibi bir fikre saplanmışız.** Geçmişteki adaletsizlikleri unutana kadar onlara ayrıcalıklar tanıyoruz. Çok saçma sizin o liberal zırvalıklarınız da aynı şeyin uzantısı. Ülke içerden çürürken herkes kafasını çevirip başka yöne bakıyor. **Tanrı aşkına Lincoln köleliği kaldıralı 130 yıl oluyor.** Bunca yılda hala kendilerine gelemediler mi? **Yahudiler de 5000 yıldan uzun süredir zulüm görüyor.** Buna göre Yahudi karşıtlığına duyarlı olmak sence yanlış mı, diyorsun

Bu ikiyüzlü liberallerden bıktım. İşte yine başladık. Bu kısıma bayılıyorum. Harika! Şerif Gates'i nasıl da günah keçisi yaptılar. Zenci Willie'ye bu kadar sert davranabilirler miydi? Mümkün değil. Çünkü o kaset Gates'den kurtulmak için tasarlanan bir tuzak.

Yahudi Doris’in bu konuşmaya karşı yargısı şu şekildedir.

“O kaybolmuş.”

Derek’in annesi ise

“O bir çocuk.” Babasız bir çocuk. Doris çocuklarının yaşadığı dünyayı bilmiyorsun.”

----

[105] Ne zaman ve nerede kamu düzenine uymayan bir olay çıksa ve polis olaya müdahale etse, Polise yöneltilecek itham hazır. **“Polis orantısız güç kullandı”** Akla ilk gelen soru, **“Bu oran nasıl belirleniyor?”** Orantıda kullanılan ölçü ile söylersek; **“Olaya müdahale etmek aslî görevi olan Polisin kullandığı güç, müdahale edilen olaya oranla % kaç fazla idi?”** Ayrıca bu oranları kim belirliyor? Şimdilik bu sorulara ara verip işin başka yönüne bakalım. Bir toplantı, bir gösteri yürürlükteki yasalara uygun olmalıdır. Eğer bu uygunluk yoksa Polisin görevi o toplantıyı ya da gösteriyi önlemektir. **Önleme emrini de Polisin amirleri verir. Polis de yasalardan kaynaklanan bu önleme görevini amirlerinin de emirleri doğrultusunda yerine getirir.** Toplantı hem izinsiz hem de toplantı ya da gösteriyi düzenleyenler Polise hakaret eder ya da saldırırsa, Polis de yasaların kendine tanıdığı” zor kullanma hakkını” kullanır. Polisin zor kullanma hakkını **“orantısız olarak”** kullandığını Başbakan Yardımcısı da iddia etse, bu kesin delil değildir. Çünkü Başbakan Yardımcısı da uygulanan oranın ne olacağı hususunda bir ölçüye sahip değildir. **Yoksa Polisin orantılı güç KULLANABİLMESİ İÇİN meslekî araçlarını bir yana koyup onları “Yumurta ile” mi teçhiz etsek? Belki böylece Polisi yıpratanların yüreği rahat eder.**
Bkz: http://www.tid.web.tr/ortak_icerik/tid.web/143/31-%20ne%C5%9Fet%20ersoy.pdf

Derek hatanı karartan ve yanlışlara düşüren terörist lider Cameron Alexander'la hapis dönüşü yüzleşme konuşması.

Cameron Alexander:

Kafanı topladığında tekrar konuşuruz.

Derek:

"Ama ben olmasam da hiç fark etmez. Çünkü yeni mahsüller sıraya girmiş bekliyor değil mi? **Pis oğlan avcısı! İnsan avlıyorsun! Onları kullanıyorsun!** Senin saçmalıkların yüzünden hayatımın 3 yılını kaybettim. Ama artık seni tanıyorum aşağılık yılan!

Cameron Alexander:

Bak Derek dikkat et kolla kendini. Nerde olduğunu unutma! Burası öyle istediğin gibi girip çıkabileceğin özel bir kulüp değil, tamam mı? Kes sesini!

Derek:

"Buraya tek bir şey söylemeye geldim ben çıktım yokum! Danny de çıktı! Bir daha aileme yaklaşacak olursan seni gebertirim!

Cameron Alexander:

Affedersin ama umrumda değilsin Derek. **Gelip havlayarak beni tehdit edemezsin.** Sen ne yaparsan yap. Ama Danny iyi bir çocuk senin gibi korkak değil. Yardımıma ihtiyacı var ben de edeceğim.

Derek:

Danny'nin yanına bir daha yaklaşırsan sana kendi kalbini yediririm.

Cameron Alexander:

Ben gitmeyeceğim. O bana gelecek. Onun için senin asla olamayacağın kadar önemliyim. Kahretsin. Sen artık ölüsün Vinyard.

Derek'in ilk hapis gününde karşılaştığı acı manzara: Hakaret:

Gardiyan bağırıyor.

"Mahkumlar kahvaltı sırasına! Bugün sakın gecikme bok herif! Kahvaltı istiyorsanız hemen kalkın! 5 dakikanız var! Burası benim mekanım! Kalkın! Sizin sorununuz ne pislik herifler?

Hadi! Hadi açın şu kapıları! Tamam dizilin! 5 dakikanız var! Öne çıkın! Yatağını toplamayanı yakarım! İkinci gün sonunda 1 hafta bile dayanamam diye düşünüyordum.

Hadi aşağılık herifler! Bugün yemek istiyor musunuz bok kafalar?

Bana bak beyaz dazlak! Kendini özel biri mi sanıyorsun beyaz balık? İlikle o üst düğmeni Hadi yürüyün! Gözlerime mi baktın? Bir daha gözlerini dikme! Yoksa gebertirim seni! Gözüm üstünde olacak beyaz bokluk! Bir daha gözlerimin içine bakarsan senin o kafatasını düzerim! Öne çıkın! Sola dönün! Hadi yürüyün yemeğe! Doğru yürü beyaz balık! Doğru yürü pislik! Hadi!

Zenci arkadaşı Derek'e hapisteki hayatın gerçek cephesini söylüyor.

"Hapiste sana ne yaptıracakları hiç belli olmaz Bu arada neden buradasın? Yaşlı bir kadını soydun değil mi? Tamam senin gibileri bilirim ben. Şu kötü tavırlı sert beyazlardansın. Ama bak sana ne diyeceğim dostum. Kıçını kollasan iyi edersin. Çünkü **hapiste zenci olan sensin.** Ben değil!

Hapiste yaşamak gurup üyesi olmak mı? Ben bu idaeller için mi hapse düştüm diyen Derek ikilemini arkadaşına açıyor.

“O lanet Meksikalı'ya kıyak mı çekiyor?

Mitch onlarla gizlice bir iş çeviriyor işte bilirsin.

Şaka yapıyorsun di mi?

Hayır.

Ama saçmalık bu. Biri onunla konuşmalı. Ne yaptığını zannediyor ki?

Şu an ceset değilsen bunu Mitch'e borçlusun unutma. Dinle bu umurumda bile değil. Ben kendimi korurum ama böyle yapmamalı. Artık sıkıldım. Sert konuşmaya gelince herkes konuşuyor. Ama kimsenin bir şey yaptığı yok. Bu vaaz saçmalıklarından vazgeçsen iyi edersin. Artık canımızı sıkmaya başladın! Kendine sakla.

Okul Müdür Sweeney ziyaretine gelir. Derek ile konuşması şu şekildedir.

Sweeney:

Danny hakkında konuşmaya gelmiştim ama acelesi yok. Sana bazı kitaplar getirdim.

Derek:

Ne oldu ona? Beni merakta bırakma.

Sweeney:

Tıpkı seninle aynı yolda. Dinle annem de aynı şeyi söyledi. Ama Danny benim sorumluluğumda değil.

Derek:

Ne yapmamı bekliyorsun ki? Bana bir yararı yok kendimi suçlu mu hissetmeliyim?

Sweeney:

Hiçbir şey yapmanı istemiyorum. Sadece gerçek duygularını bilmek istiyorum.

Derek:

Sence buraya düşmesini ister miyim? Yani bilmiyorum Kafam karma karışık oldu. Ne hissettiğimi. Kafam karma karışık oldu. Ne hissettiğimi bilmiyorum ben Ne bileyim bazı şeyler var ki doğru değil.

Sweeney:

Olur öyle Derek sen zeki çocuksun işin içinde olup da bu saçmalıktaki kusurları görmemen imkansız.

Derek:

Hey dinle sadece kafam karışık dedim. İnanmıyorum demedim.

Sweeney:

Tamam işte o yüzden yeni şeylere açık olmalısın. Öfken seni tüketiyor. Tanrının sana verdiği beyni kullanmanı engelliyor.

Derek:

Tanrım liseden beri düşüncelerimden duygularımdan bahsedersin. Olanlar hakkında ne biliyorsun?

Sweeney:

Bu durumu biliyorum. İçinde olduğun durumu.

Derek:

İçinde olduğum durumu nasıl bilebilirsin?

Sweeney:

Bir zamanlar Ben de herkesi her şeyi suçluyordum. Çektiğim tüm sıkıntılardan acılardan, başıma gelenlerden yakınlarımın başına gelenlerden ötürü Herkesi suçlardım. Beyazları suçlardım. Toplumu suçlardım. Tanrıyı suçlardım. Cevap bulamadım çünkü yanlış soruları soruyordum. Doğru soruyu sormalısın.

Derek:

Ne gibi?

- **"YAPTIKLARIN SANA DAHA İYİ BİR YAŞAM SUNDU MU?"**

Derek:

- Hayır.

Derek:

Yardım etmelisin dostum. Bana yardım et. Çıkar beni buradan. 4 ay sonra şartlı çıkabilirim. Çıkar beni buradan. 4 ay sonra şartlı çıkabilirim. Onlara benim için birşeyler söyle. Söyledim zaten. Peki çıktın diyelim sonra? Artık ailemin başına bela olmayacağım. Her şeyden mümkün olduğunca uzaklaşacağım.

Sweeney:

Bu yeterli değil. Yardımımı istiyorsan daha iyisini yapmalısın. Yardımım koşulsuz değil. Kaçman benim için yeterli değil.

Derek bu konuşmanın üzerine bir de dazlaklar tarafında duş aldıkları yerde arka tarafından tecavüze uğradı. Hayatı bir daha karardı.

Hayatını siyahlara nefretle geçiren Derek zenci arkadaşının yardımı ile hapiste hayata tutunmaya başladı

Arkadaşı:

Neyin var senin? Yemekhanede yaptığın o saçmalık neydi dostum? Söylesene kafayı mı yedin? Çıldırdın mı? Bana bak adamım! Burada tek başına yapamazsın. O pisliklerin hiçbirinden korkmuyorum, tamam mı?

Derek:

Bana 6 kişi saldırdılar. Bu bir daha olmayacak. Keşke yine deneseler.

Arkadaşı:

Dinle o beyaz arkadaşlarından bahsetmiyorum! Onlar seni koruyorlardı salak! Ama herkesin içinde ters davrandın! Şimdi yalnızsın! Ben bizimkilerden bahsediyorum. Sana tecavüz edip dövecek ve öldürecekler geri zekalı!

Derek:

Neden bana bilmediğim bir şey söylemiyorsun? Bunu düşünmedim mi sanıyorsun? Saldıracaklarsa saldıracaklar yapabileceğim hiçbir şey yok Ne yapabilirim dostum?

Derek'in geri kalan hapis hayatındaki düşünceleri ve psikolojik ortamı şu şekildedir.

Böylece başladığım yere dönmüştüm. Her gün 'Bugün gittim' diyordum. Ne zaman hücremden çıksam Ne zaman o duşa girsem bekliyordum Harekete geçmeleri an meselesiydi. Sadece çabuk olmasını umuyordum. **Ama o an gelmedi. Bir anlam veremedim.** Çünkü bazılarının bunun için can attığını biliyordum. Bir süre sonra sadece başımı eğip Sweeney'nin gönderdiği kitapları okumaya başladım. Orada son 6 ay hayalet gibiydim.

Derek, hapisten tahliye olurken zenci arkadaşı ile farkettiği gerçekleri açıkladı.

Arkadaşı:

Ne oldu adamım çıkıyor musun? Hadi daha ne bekliyorsun? Çık git buradan artık.

Derek:

Biliyor musun tuhaf bir hisse kapıldım.

Arkadaşı:

Öyle mi? Neymiş o?

Derek:

Herhalde buradan sağ salim çıkabilmemin nedeni sensin.

Arkadaşı:

Hadi oradan, ne saçmalıyorsun?

Derek:

Çatlak bir beyaz için kellemi ortaya koyar mıyım sanıyorsun? Evet doğru. Ne salağım. Ben de öyle düşünmüştüm. Sana borçluyum adamım.

Arkadaşı:

Borçlu değilsin, tamam mı?

Derek:

Evet borçluyum.

Arkadaşı:

Buradan çabucak çıkacaksın. Merak etme adamım bu çocuk oyuncağı. Sen kardeşlerime iyi davran yeter, tamam mı?

Danny Vinyard abisi ve kendilerinin geldikleri ortam hakkında sebebi açıklarken vardığı sonuç

"Geçmişe bakıp sevdikleriniz hakkındaki gerçekleri kabullenmek zordur." Derek'e neden böyle oldu Nasıl başladı? Diye soracak olsanız hala babamızın ölümüyle başladığını söyleyecektir. Ama aslında daha önce başlamıştı. Babasının Doktor Sweeney! Hakkındaki ön yargısıydı. Yani **Pozitif siyahi ayrımcılığı hakkındaki görüşleriyle etkilemesiydi**[106]

---

[106] Pozitif ayrımcılık, yalnızca "dezavantajlı" gruplara mensup bireylere verilen ekstra haklardır. Pozitif ayrımcılık, dezavantajlı gruplar herkesin rahatça kullanabildiği bazı hakları çeşitli sebeplerden dolayı kullanamayabileceği için; onlar ancak bazı özel birtakım haklara sahip olurlarsa çoğunlukla gerçekten eşit olma şansını yakalayabilecekleri düşüncesiyle yapılır. Örneğin ülkemizde herkesin kamuya açık tuvaletlerden yararlanması bir (negatif) haktır. Ne var ki tekerlekli sandalye kullanan veya başka engeli olan kişiler çoğu

----

Derek'in fiziki müdahalesi ile yaralanan Cameron, Alexander ve Seth hastanede yoğun bakımdalar iken Doktor Sweeney gelerek, Derekten birkaç hayati talepte bulundular. Çünkü bulaştığı kötü şeyleri temizlemek yine ona düşecekti. (Terörist Liderlerden her zaman bu istenmiştir.)

Doktor Sweeney:

Dün gece Ben'in orada saldırıya uğramışlar. Ne kötü. Evet yaşayacak gibiler.

Derek:

- O halde şansları varmış.

Doktor Sweeney:

- Ama biri bedelini ödeyecek.

Derek:

Ne?

Doktor Sweeney:

Belki eski ekibinle konuşursun diye düşünmüştük.

Derek:

Hayır yapmayın mümkün değil. Bu iyi bir şey değil.

Doktor Sweeney:

Dinleyecekleri biri varsa o da sensin.

Derek:

Hayır çok üzgünüm ama ben ayrıldım. O herifler herhalde şimdi peşimdelerdir.

Doktor Sweeney:

Senden yardım istiyoruz. Ona bunu yapacağımı mı söyledin? Lütfen artık bunların benimle bir ilgisi yok.

Doktor Sweeney:

Hayır yanılıyorsun seninle çok ilgisi var.

Derek:

Benden ne istiyorsun? Elimden geleni yapıyorum! Sadece ailemi bunun dışında tutmak istiyorum. Benden bu durumu düzeltmemi isteme! Benden önce de vardı. Ama sen de yardım ettin şimdi çekiliyor musun?

Doktor Sweeney:

Çekilirsen barış olmaz. Barışa giden yol gayretten geçer.

Derek:

---

zaman bu tuvaletlerden (merdivenler, dar alanlar vb. sebeplerden dolayı) yararlanamazlar. Bu durumda devlet bu tuvaletlerin açılması ve kullanılması ile ilgili düzenlemelere bir madde ekleyerek bu dezavantajlı grup için ekstra pozitif düzenleme yapar ve der ki: "tuvaletlerin girişinde şu-şu ölçülerde rampa, tuvalet kabinleri, kapıları, lavabolar şu-şu özelliklerde olmak zorundadır". İşte bu durumda devlet dezavantajlı kişiler için bir pozitif hak öngörmüş, bu kişilerin herkesle gerçekten eşit olabilmesini ve negatif haklardan yararlanabilmesini sağlamış oluyor. Pozitif ayrımcılık fazladan bir hak değildir. Sadece herkesle gerçekten eşit olunabilmesinin garanti altına alınmasıdır

Bu hiçbir şeyi değiştirmez.

Doktor Sweeney:

- Belki.

Derek:

- Birazcık bile. Yani benden ne istediğinin farkında mısın cidden? Tanrım! Kahretsin! Tamam. Beni beyaz veletlere vurduracaksın.

Doktor Sweeney:

Bundan şüpheliyim. Öyle olacak. Sonra hep beraber duruma güleceğiz.

Danny Vinyard'ın hazırladığı kompozisyonda şu cümlelerle herşeyi özetledi.

"Galiba size öğrendiklerimi anlattığım yer burası.

Sonuç şu.

"Öfke bir yüktür."

"Hayat sürekli kızgın yaşanmayacak kadar kısadır." Buna kesinlikle değmez. Abim Derek bir yazıyı alıntıyla bitirmek iyidir der. Birileri zaten senin söyleyeceğini en iyi şekilde söylemiştir. Daha iyisini yapamıyorsan onlarınkini alır ve yazını etkileyici şekilde bitirirsin. Seveceğinizi düşündüğüm birinden alıntı yapıyorum.

"Biz düşman değiliz dostuz. Düşman olmamalıyız. Hırslarımız zorlayabilir. Ama yürek bağlarımızı koparamaz. Hafızamızın gizemli yolları tekrar aşıldığında canlanacak. Ve tabiatımızın ...iyi yönlerinin yanında olacaktır."

http://www.karabulut.co/elestiri-american-history-x/

http://bildirgec.org/yazi/american-history-x/

BOWLİNG FOR COLUMBİNE/ Benim Cici Silahım (2002) Film-Belgesel

Yönetmen: Michael Moore

Ülke: Kanada, ABD, Almanya

Tür: Belgesel | Tarihi

Vizyon Tarihi: 07 Şubat 2003 (Türkiye)

Süre: 120 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: Michael Moore

Müzik: Jeff Gibbs

Yapımcılar: Chris Aldred , Gillian Aldrich , Charles Bishop

Firma: Alliance Atlantis Communications | Dog Eat Dog Films | Iconolatry Productions Inc.

Ödüller: Oscar, 31 ödül ve 7 adaylık

Web Sitesi: Official site

Çekim Yeri: Auburn Hills, Michigan, USA

Oyuncular: Michael Moore, Charlton Heston, Marilyn Manson

ÖZET:

Amerika'da son yıllarda küçük çocukların saçtığı dehşetle birlikte boyutlarını görmeye başladığımız silah kültürünü inceleyen sıradışı bir belgesel.

Moore film için, silahların Amerikan kültürünün bir parçası olduğunu savunan ve silah fetişisti bir kuruluşun başkanlığını yürüten, eski oyuncu **Charlton Heston** ve dehşet saçan çocuklara ilham verdiği iddia edilen **Marilyn Manson** gibi isimlerle hassas konuyu masaya yatırıyor.

Michael Moore'un gösterildiği festivallerde büyük beğeni toplayan ve bolca ödül toplayan yapımı, tüm zamanların en iyi belgeseli seçildi. Yönetmen **Roger ve Ben**'in ardından bir kez daha esprili ve aydınlatıcı belgesel sinemasına geri dönüyor.

FİLMDEN

"Ulusal Silah Birliği" sizin için çok ilginç bulacağınız bir film hazırladı. Hep birlikte izliyoruz.

ABD, 20 Nisan 1999 .

Sıradan bir Amerikan sabahı. Çiftçi tarlasını sürüyor Sütçü sütünü dağıtıyor.

Başkan, adını telaffuz edemediğimiz bir ülkeyi bombalıyor.

Kuzey Dakota, Kerry McWilliams, sabah yürüyüşünde.

Michigan, Bn. Hughes yeni bir okul gününe öğrencileriyle merhaba diyor.

Colorado'da bir kasaba. Saat 06.00. İki çocuk bowling oynuyor.

Evet, ABD'de olağan bir gün daha başlıyor.

(Bankada)

Buyurun?

Bir hesap açtıracaktım.

Pekala, ne tür bir hesap açtıracaktınız?

Bedava tüfek dağıttığınız bir hesap.

Tamam.

“Michigan'da gazetede bir ilan görmüştüm. North Country Bank, hesap açtıranlara bedava tüfek veriyordu.”

“Mevduat hesabı açtırıp hemen silahınızı alabilirsiniz. Broşürde her türlü bilgi mevcuttur. Önce sabıka kaydınızı araştırıyoruz. Temizse sonrası kolay.

Evet, bu hesaptan açtırmak istiyorum. Daima en az silah bulundururuz. silah mı? Vay canına

Evet.

Sicilinizi kontrol etmeliyiz.

Bu kadar mı?

Biz lisanslı silah satıcısıyız.

Hem banka hem silah satıcısı. Irkla ilgili ne yazayım? Kafkasya kökenli mi?

Kafkasya

Kafkasya Şimdi heceleyeceğim.

Kaf-kas-ya. Doğru mu?

Evet. Teşekkürler. Bunun sizi endişelendireceğini sanmıyorum. Zihinsel özürlü olduğunuza hükmedildiği ya da akıl hastanesinde yattığınız oldu mu?

Hiç akıl hastanesinde yatmadım. Zihinsel özürlü olduğuna hükmedilmek ne demek?

Bir suçla ilgili olarak.

Ha! Suç açısından.

Zihinsel özürlü ve sabıkalı değilsem sorun yok.

Doğru.

İşte silahın Mike.

Teşekkürler. Vay be. Aynısından bende de var.

Güzel kayıyor.

Hedefi hiç şaşmaz. Harika.

Sana bir soru; bankada silah dağıtmak biraz tehlikeli değil mi?

…………

Biri vurulduğunda her zaman, "Kesin bir şey yapmıştır." deriz.

"Kahretsin, adamın kıçına 50.000 dolar yatırdılar."

5.000 dolar olduğunda birini öldürmek isteyen önce bir düşünecektir..

"Senin beynini uçururdum ama şimdilik durumum iyi değil." "Ek bir iş bulup biraz para biriktirdim mi sen ölü bir adam olacaksın." Dua et o mermiyi alabilecek param hiç olmasın.

Charlton Heston ve benim büyüdüğüm yerin yakınında Michigan Milisleri'nin eğitim yeri var. Neden bowling lobutları?

Teknik olarak meşru müdafaa açısından bakarsanız küçük bir hedef ve ayrıca insan görünümüne sahip olması.

Michigan Milisleri'ni 19 Nisan 1995 yılında tüm dünya tanıdı. Michigan'da yaşayan ve milis güçlerine katılan Timothy McVeigh ve Terry Nichols, Oklahoma'daki Federal binayı havaya uçurdular. Bu olayda 168 kişi ölmüştü. Michigan Milisleri McVeigh ve Nichols gibi olmadıklarını göstermek için yoğun çaba sarf ettiler.

…………………….

Bu bir Amerikan geleneği.

Silahlı olmak Amerikan sorumluluğudur. Silahlı değilsen sorumsuz birisindir..

Çocuklarını kim koruyacak?

Polis mi, Federal hükümet mi?

Hayır. Kendini ve aileni korumak senin görevindir. Eğer yapmazsan bu görev ihlalidir ve Amerikalı değilsindir.

Hepsi bu.

………………

ALMANLAR SOYKIRIMDA 12 MİLYON KİŞİ ÖLDÜRDÜ

JAPONLARIN ÇİN'İ İŞGALİ,

FRANSIZLARIN CEZAYİR KATLİAMI,

İNGİLTERENİN HİNDİSTAN KATLİAMI,

Peki tüm bunlara rağmen bu ülkelerde yılda kaç silahlı cinayet işleniyor?

Almanya'da 381.

Fransa'da 255.

Kanada'da 165.

Birleşik Krallık'ta 68.

Avustralya'da 65.

Japonya'da 39.

ABD'de 11.127.

……………………….

Sorulması gereken soru şu:

Amerikalılarda farklı olan ne var?

Cinayet doğalarında mı var?

Avrupa'da, Avustralya'da özgür dünyanın diğer ülkelerinde kendilerini kaybedip çılgınca cinayet işleyen insanlar çıkmıyor.

Onlar da Amerikalılar gibi, Orada da kendini kaybedip cinayet işleyen çıkabiliyor. Mesela Britanya'daki futbol şiddeti. Quaker değil onlar. Ne zaman diğer özgür dünya ülkeleriyle karşılaştırma yapacak olsam **"Bizim kültürümüz çok farklı. Çok farklıyız."** diyorlar. Ama dediğiniz gibi orada da şiddet içeren filmler, oyunlar yabancılaşmış bir gençlik var. Bizimki gibi okullarda dua da yok.

Nerede radikal bir fark var?

Farklı yanımız nedir?

Nedir?

Nedir?

Nedir?

Nedir?

Bilmiyorum.

……………………….

Başka ülkelerde bizdeki kadar silahlı cinayet yok. Çoğu insan **"ortalıkta silah olmadığı için"** diyor. Britanya'da, Almanya'da falan silah edinmek zordur. Ama Kanada'da on milyon evde 7 milyon silah var. Uzun süre olmayacak. Dinleyin ama. Kanada bir av ülkesi. Milyonlarca silah var. Ama 30 milyonluk bir ülkede geçen yıl sadece birkaç cinayet olmuş.

…………….

Sorum şu: **Ortalıkta bu kadar silah var peki neden birbirlerini bizim kadar çok öldürmüyorlar? Sanırım Amerikan tarihi çok kanlı bir tarih.** Alman tarihi öyle değil mi? Veya Britanya? O kadar değil. Alman tarihi kanlı değil mi? Ha, onlar evet. Britanyalılar 300 yıl boyunca dünyayı silah zoruyla yönettiler. Onlarda da şiddet, kötü adamlar, suç bir sürü silah var. Bu, incelenmesi gereken ilginç bir husus. Siz ayrıntılı olarak incelersiniz. Ama benim söyleyebileceğim bundan ibaret. Niye bizim birbirini bu düzeyde öldüren tek ülke olduğumuz konusunda bir görüşünüz yok mu? Bizim herhalde daha karışık bir etnik yapımız var.

Yani sorun etnik mi?

Hayır. O kadar ileri gitmek istemem. Medeni haklar konusunda zaten çok sorun yaşadık. Bir cevabım yok. Ama sorunun karışık etnik yapı olmasıyla ne kastettiniz? Anlamadım. Niye bu kadar çok Amerikalı birbirini öldürüyor, dediniz. Bu doğru mu bilmiyorum ama doğruysa. Bu biliniyor. Bizde silahlı cinayet sayısı diğer ülkelerin çok üstünde. Tek verebileceğim cevap zaten verdiğim cevap.

Yani?

Yani tarihimiz çoğu ülkeninkinden çok daha fazla şiddet içeriyor. Rusya'dan, Japonya'dan, Çin'den fazla değil. Almanya'dan da.

Almanya'dan da fazla değil ama kesinlikle Kanada'dan daha fazla. Ben Flint kentindenim ve geçen yıl orada yaşında bir oğlan sınıfa tabanca getirdi ve yaşındaki bir kızı öldürdü. Gerçekten trajik bir olaydı. Ama onlar çocuktu.

6 yaşındaydı. Duydunuz mu?

6 yaşındaki biri 6 yaşındaki arkadaşını vurdu.

…………….

Pazar gecesi AMF Broadway Lanes'te üç bowling salonu çalışanı vuruldu. Gerçekten hiçbir şey bilmiyorum. Üç kişi öldü. Littleton'da. Bowling salonunda. Başınız sağ olsun.

İyi günler.

Evet, bu zamanda Amerikalı olmak harikulade bir şey.

HZ. MEVLÂNA CELÂLEDDİN RUMÎ KADDESELLÂHÜ SIRRAHU'L AZİZİN MESNEVİ 1.CİLTTEKİ SANSÜRLENEN HİKAYESİ

Mesnevî-i Şerif'in 1.cildinde **"Taassup yüzünden Hıristiyanları öldüren Yahudi padişahın hikâyesi"** adı ile geçen kıssa diyalogcu geçinen kişiler tarafından sansürlendiğini üzülerek utanarak ifade ediyorum ki;

Bu önemli "aldatma hikâyesini" anlatım sonunda gelen nasihatteki mevzuya bağlayarak **"Ahmed'e Doğru"** diye alakasız bir isim altında zikrediyorlar. Bu hikâyeyi konusuna bağlı olarak bu başlık ile ilişkilendirilmesi resmen Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize yapılmış bir hakarettir. (!)

Hikâyenin ana fikrine göre isim başlığı başka olması gerekirken Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize bu isim altında bağlayan insanlar ne yapmak istiyorlar?

Birşeyin üzerini kapatmak mı istiyorlar?

Bizim anlamadığımız çok şeyi mi biliyorlar?

Ayrıca bazı **"Seçmece Mesnevi Hikâyelerinde"** ise bu konuyu bulmak pek mümkünde değil.

Bizim buradan anladığımız bir şey yok diyelim. Ancak Mevlevi veya sempatizanı olarak geçinen bu kişiler, acaba birilerini memnun etmek için Mevlâna Celaleddin Rumî Efendimizi niçin incitiyorlar? Bunu düşünmek istemiyorum ve bu hatanın sehven yapıldığını zannetmiyorum. Acilen düzeltilmesi gereken bu hususun gereğini tekrar ederek ve sözü uzatmadan İsmail Güleç Beyefendinin bu hikâye üzerindeki mütalaalarını fayda kabilinden buraya derc ediyoruz.

MESNEVÎ'DE GEÇEN HİKÂYEDEKİ VEZİR, AZİZ PAVLUS MUDUR?

igulec@sakarya.edu.tr

27 Haziran 2008 Cuma

Mesnevî"de Geçen "Taassup Yüzünden Hıristiyanları Öldüren Yahudi Padişahın Hikayesi"ndeki Vezir, Aziz Pavlus mudur?

Can the Vizier in the Tale of the Jewish Sultan who Murdered Christians Because of his Fanaticism, Recounted in the Mesnevi, Be Identified as Saint Pavlus?

Öz

Mevlâna"nın *Mesnevî*"sinde birçok hikaye yer almaktadır. Bunlardan biri de taassup yüzünden Hıristiyanları öldüren Yahudi padişahın hikayesidir. Bu hikayede geçen ve ismi belirtilmeyen vezirin kim olduğu konusunda şarihler arasında tartışmalar olmuştur. Kimi şarihler, bu vezirin Aziz Pavlus olduğunu ileri sürerken, kimileri de bu konuda fikir beyan etmemişlerdir. Bu makalede vezirin gerçekten kimi şerhlerde geçtiği gibi Aziz Pavlus olup olmadığı tartışılmış ve konu hakkındaki görüşler değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Mevlana - Mesnevi, Pavlus - Hikaye.

Abstract

Mevlâna"s *Mesnevî* includes many stories. One of them is about a Jewish Sultan who slaughtered Christians because of fanaticism. There have been debates on the identity of this anonymous vizier among the poets. Some argued that it was no other than Saint Pavlus in the tale while others have adopted a neutral position. In this article, it has been discussed whether it was Saint Pavlus who was the vizier in the story or not and the various arguments have been considered as well.

Keywords: Mevlâna - Mesnevî, Commentary – Paul.

Mevlâna Celaleddin Rûmî"nin (ö. 1273), *Mesnevî* isimli tanınmış eserinde klasik Doğu edebiyatının ortak malzemesi olan ayetler, hadisler, enbiya kıssaları, evliya menkıbeleri yer alır. Bunların yanı sıra *Mesnevî*"de, özellikle Hâkim Senâî (ö. 1150) ve Şeyh Attar (ö. 1221) gibi kendinden önceki büyük şairlerin eserlerinde olduğu gibi, mazmunlarının teşkil ettiği sanatındaki malzemenin önemli bir kısmını hayvan hikaye ve motifleri oluşturur. Mevlâna, bu hikaye ve motiflerde birçok konulara temas etmiş, tasavvufi, dini, felsefi, ahlakî ve terbiyevî düşüncelerini, görüşlerini, bazen başlı başına bir hikaye ile remzi olarak, bazen de bir veya birkaç beyitten ibaret motiflerle telmih ve insan-hayvan, iç-dış benzerliklerinden ve münasebetlerinden faydalanarak yaptığı teşbihlerle açıklamıştır.[1] Mesnevî"de geçen hayvan hikayelerinden bir kısmının *Kelile ve Dimne*"den alınmış olduğu bilinmekle beraber[2]Hıristiyanlıkla ilgili hikayelerin alındığı kaynaklar hakkındaki bilgilerimiz yeterli değildir.

Mevlâna"nın Hıristiyanlarla ilgili anlattığı ilk hikaye, Mesnevî"nin birinci cildinin üçüncü hikayesi olan "Taassup yüzünden Hıristiyanları öldüren Yahudi padişahın hikayesi"dir. Sözünü ettiğimiz hikaye Mesnevî"nin birinci cildinde 321-739. beyitler arasında yer almaktadır:

> "Yahudiler arasında zâlim, İsâ düşmanı ve Hıristiyan öldüren bir hükümdar vardı. Peygamberlik zamanı ve nöbeti İsa"nındı. Musa devri geçmişti. Öyle olmakla beraber o, Musa"nın; Musa da o"nun ruhu mesâbesindeydi. O şaşı hükümdar Allah yolunda iki demsâz ve hemdem olan Musa ve İsa"yı birbirinden ayrı gördü. Yahudi hükümdar çıfıtlık kini ile o kadar şaşı oldu ki, aman Yâ Rabbî sana sığındık! Ben Musa dininin hâmî ve yardımcısıyım diye yüz binlerce mazlum mümîni öldürdü. Yahudi hükümdarın sapık ve hileci bir veziri vardı ki hile ile suyun üstüne düğüm vururdu. Bu vezir dedi ki, Hıristiyanlar canlarını kurtarmak için dinlerini hükümdardan gizlerler. Onları öldürme ki, öldürmenin faydası yoktur. Din, misk ve öd ağacı değildir ki kokusu olsunda ondan anlaşılsın.
>
> *Hükümdar vezire sordu ki o halde ne tedbir alalım? Bu hilenin, bu yalanın –Yani İseviliğin- yayılmasına mâni olmanın çaresi nedir? Tâ ki dünyada Nasrâniliğini ilan eden, yahut gizli din kullanan bir Hıristiyan kalmasın. Vezir dedi ki: Şahım, kulağımı ve elimi kestir ve acı bir hüküm ile burnumu ve dudağımı yardır. Ondan sonra beni darağacının altına getir. O sırada bir şefaatçi çıksın ve senden affımı istesin. Bu işi tellal çağrılan ve kalabalık olan dört yol ağzı bir meydanda yaptır. Ondan sonra beni yanından uzaklaştır ve uzak bir şehre sür ki, Hıristiyanlar arasında şer ve fitne çıkarayım. Gizli olarak diyeyim ki: Ben sırren Hıristiyan"ım. Ey sırların âlimi olan Rabbim sen bilirsin. Şah benim imânıma vâkıf oldu. Yahudilik taassubu dolayısıyla canıma kastetti. Dinimi gizlemek, şahın dinini izhâr etmek istiyordum. Şah esrarımdan koku aldı. Sözlerim onun nezdinde töhmetli tutuldu. Şah bana dedi ki: Senin sözün, içinde iğne bulunan ekmek gibidir. Senin kalbinden benim kalbime pencere vardır. Ben o kalp penceresinden senin halini gördüm. Halini görüp anladığım dedikoduna kulak asmam. Eğer İsa dini yardımcım olmasaydı şah beni çıfıtçasına parçalatacaktı. İsa için canımı feda eder, başımı veririm. Hatta bundan dolayı kendimi yüz bin kere minnettar sayarım. İsa"dan canımı esirgemem, lakin onun dinine dair iyiden iyiye malumatım vardır. O pak dinin birtakım cahiller arasında kalıp ziyana uğrayacağına hayıflanıyorum. Allah"a ve İsa"ya şükür ki biz bu hak dinin rehberi olmuşuz. Yine şükrolsun ki o çıfıttan da çıfıtlıktan da kurtulmuş, Hıristiyanlık zünnarını belimize bağlamışız. Ey insanlar; zaman İsa devridir. O"nun dinine ait esrarı candan gönülden dinleyiniz.*
>
> *Vezir bu hileyi sayıp dökünce, hükümdarın kalbindeki endişeyi tamamıyla izâle etti. Hükümdar vezirin dediği siyaseti onun hakkında yaptırdı. Ahali ise vezirin cürümü ve cezası karşısında hayran kaldı. Hükümdar veziri, Hıristiyanların bulunduğu memlekete sürdü. O da gittiği yerlerde onları davete başladı. Yavaş yavaş mezhebine girmek suretiyle yüz binlerce Hıristiyan vezirin başına toplandı. Vezir o cemaate İncil"in, zünnarın, namazın esrarını gizlice anlatıyordu. Vezir zâhirde din hükümlerinin vâizi idi. Lâkin batında ve hakîkatte kuşbazların ıslığı ve tuzağı gibiydi. Bundan dolayı ashaptan bazıları, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)"den insanı azdıran nefsin hilesine dair malumat isterlerdi... Hıristiyanlar tamamıyla o vezire tabi oldular. Zaten avam insanların taklit kuvveti nedir ki? Vezirin muhabbetini kalplerine ektiler. Kendisini İsa"nın vekili farz ettiler. O vezir hakikatte tek gözlü ve melun bir deccal idi. Ey ni"me"l-mûîn olan Allah; imdâda yetiş!... O alçak vezirin aslı ve mayası haset idi. Onun kulağını ve burnunu batıl yere ve bedava olarak verdi... Vezir gibi halkı sapıtmayı kendine sermaye yapma ve herkesi namazdan, niyazdan ve ibadetten alıkoyma.*
>
> *O kafir vezir ki din nasihatçisi kılığına girmiş, hile ile bâdem helvasına sarımsak karıştırmıştı. Kuvve-i zaikası olanlar –yani ağzının manevi tadı yerinde bulunanlar- vezirin sözlerindeki lezzet arasında bir de acılık duyuyorlardı. Vezir nükteli sözler söylüyordu. Lakin o sözler, içine zehir karıştırılmış şeker şerbeti gibi idi. Vezirin zahiri kelamı: Hak yolunda gayretli ol diyordu. Zımnen ve fiilen ise rûha atâlet ve miskinlik tavsiye ediyordu... Veziri dinleyenlerden her kim anlayışlı ve zevk sahibi değilse, vezirin sözleri onun boynuna halka gibi geçiyordu.*

Hükümdardan ayrı olarak vezir altı sene müddetle İsevi"lerin penâhı ve muktedâsı oldu. Halk –yani Hıristiyanlar- dini de, kalbi de ona teslim ettiler, onun emrine ve hükmüne karşı can fedâ edecek dereceye geldiler. Vezir ile hükümdar arasında gizli muhabere oluyordu. Vezirin vaatlerinden hükümdarın kalbi rahatlaşıyordu. Hükümdar ona: Ey benim makbulüm, zamanı geldi. Kalbimdeki endişeyi çabucak gider, diye bir mektup yazdı. Vezir ise "Şahım İsa dinine fitne düşürmek işiyle meşgulüm", diye cevap gönderdi.

İsa kavminin rabt u zabt hususunda on iki hakimi vardı. Her fırka, ayrı bir beyin tabii idi ve tamahkarlık sevkiyle onun kulu ve kölesi olmuştu. Bu on iki bey ile onların kavmi, o nişanı kötü vezirin itaatine girmiş ve bendesi olmuştu. Hıristiyan beyleriyle tâbîlerin hepsi de vezirin sözlerine kanmışlar, ahvâl ve harekâtına bağlılık göstermişlerdi. Vezir öleceksin demiş olaydı, o beylerden her biri, her an ve saat huzurunda can verirdi. Vezir o beylerden her birinin namına bir tomar tanzim etti ki tomarların hepsi de meslek ve mezhep itibarıyla bambaşka idi. O tomarlardan her birinin hükümleri başka türlü ve biri, başından sonuna diğerine aykırı idi. Tomarın birinde, riyâzet ve açlık yolunu, tövbenin ve günahlardan dönüşün rüknü kılmış. Tomarın birinde demişti ki: Riyâzetin faydası yoktur. Bu yolda cömertlikten başka kurtulacak cihet bulunmaz. Tomarın birinde de demişti ki; senin açlığın da cömertliğin de mağbuduna karşı şirk koşman olur. Gamda olsun, rahatta olsun, tevekkül ve teslimden başka amellerin hepsi hile ve tuzaktan ibarettir. Tomarın birinde demişti ki: Vacip olan hizmettir. Yoksa tevekkül düşüncesi bâis-i töhmettir. Tâ ki o emir ve nehiylerle kendi aczimizi ve Hakk"ın kemâl-i kudretini görüp anlayalım. Tomarın birinde demişti ki: Kendi aczini görme, aklını başına al. Kendinde acz görmek, Allah"ın nimetine küfran göstermektir. Kendi kudretini gör ki bu kudret ondandır. Kendindeki kudreti Allah"ın bir nimeti bil. Tomarın birinde demişti ki: Bu ikisinden –yani kendinde acz ve kudret görmekten- geç. Nazara sığan, görülebilen her ne varsa tevhid yolunda manevi put sayılır. Tomarın birinde demişti ki: Bu mumu söndürme. Çünkü nazar ve istidlâl bu meclisin mumu gibidir. Nazar ve istidlâlden geçersen, vuslat gecesinin yarısında mumu söndürmüş, karanlıkta kalmış olursun. Tomarın birinde demişti ki: Korkma, nazar ve istidlâl mumunu söndür. Yani müessiri bulmak için esere bakmaktan vazgeç ki ona mukabil yüzlerce nur görmüş olasın... Tomarın birinde demişti ki: Allah sana ne vermişse, onu icâd ederken sana şirin kılmıştır. Tomarın birinde demişti ki: Kendi isteğini bırak. Çünkü senin tabiatınca makbûl olan, kötü ve merdûd bir harekettir. Tomarın birinde demişti ki: Allah"ın müyesser kıldığı şeyler –yani icrasını kolaylaştırdığı hareketler- kalbin hayâtı ve rûhun gıdasıdır... Tomarın birinde demişti ki: Kendine bir üstat bul. Haseb ve neseb dolayısıyla âkıbet-i umûra vâkıf olamazsın. Tomarın birinde demişti ki: Üstadı tanıdığın için üstat sensin. Tomarın birinde demişti ki: Bunların hepsi birdir. İki gören şaşı bir zavallıdır. Tomarın birinde demişti ki: Yüz nasıl bir olur? Böyle düşünen delidir. Her biri diğerine zıt bir sözdür. Nasıl olabilir ki biri zehir, öbürü şekerdir?

İsa dininin düşmanı olan o Yahudi vezir bu tarzda ve nevide on iki tomar yazdı... O Yahudi vezir hükümdarı gibi cahil ve gâfil idi. Bunun için kadim ve kabulü zaruri olan bir emr-i ilâhî ile pençeleşmeye kalkıştı. Öyle bir Kâdir-i mutlak uğraşmak istedi ki, bunun gibi yüzlerce âlemi bir dem içinde, yahut bir kün emriyle yokluktan vücûda getirir... O vezir de, onun gibi yüz, hatta yüz bin vezirin de hîlesini Allah, bir kıvılcımla mahveder. Cenab-ı Hak, o Yahudi vezir ve emsâlinin düşündükleri hileleri, mazlumlar hakkında hikmet hâline getirir. Yine zehirli su gibi olan tezvirlerini mağdurları için şerbet derecesine çıkarır... O vezir, kendiliğinden başka bir hile yaptı. Vaazı bıraktı, halvete oturdu. Kırk elli gün kadar halvette oturup müritlerini ayrılık ateşine yaktı. Halk o vezirin hâl u kâli ve zevk u iştiyâkından deli divâne oldu. Müritler ağlayıp vezirin dışarı çıkması için yalvarıyorlardı. O ise halvet hanesinde riyâzat yüzünden iki kat olmuştu. Müritler diyorlardı ki: Sensiz bizim için hidayet nuru yoktur. Yedici bulunmazsa körün hali nasıl olur? İkram ve ihsan etmiş olmak için ve Allah aşkına artık bundan fazla bizi kendinden ayırma. Biz çocuk gibiyiz ki sen de dadımız mesâbesindesin. Terbiye ve irşâd gölgeni başımızdan eksik etme. Vezir dedi ki: Rûhum dostlarımdan uzak değildir. Lakin dışarıya çıkmam için müsaade yoktur. Hıristiyan vezirleri şefaat için, diğerleri de nefislerini kötülemek üzere vezirin yanına geldiler. Dediler ki: Ey kerim olan vezir, biz sensiz, gönlümüzden, dinimizden yetim kalmış olduk. Bizim için bu ne bedbahtlıktır. Sen halvetten çıkmamak için bahane buluyorsun. Bizim ise yüreğimiz yandığı için yüreğimizi çekiyoruz. Biz senin güzel sözlerine alışmış, süt gibi olan hikmetlerini bol bol içmiştik. Allah aşkına olsun bize bu cefayı etme, lutfeyle de halvetten çıkmak için bugünü yarına bırakma. Bu aşıklar sana gönül vermişlerdir. Sen olmayınca delâlete düşeceklerdir. Hepsi de senin firakında karada kalmış balık gibi çırpınıyorlar. Derenin bendini aç da suyu salıver. Ey şu asırda misli bulunmayan, Allah aşkına olsun, halkın feryâdına koş ve imdâda yetiş. Vezir dedi ki: Ey dedikoduya angarye olarak tutulmuş gevezeler, ey vaaz, söz, dil ve kulak arayanlar. Adi bir hissin mevzii bulunan kulağınıza pamuk tıkayınız, bilakis gözünüzdeki his bağını çözüp atınız. Guş-ı sırrın, yâni bâtın kulağının pamuğu bu zahirdeki kulaktır. Bu kulak tıkalı

bulunmadıkça manevi kulak sağır demektir. Hissiz, kulaksız ve fikirsiz olun ki irciğ hitabını işitesiniz... Müritlerin hepsi dediler ki: Ey sıvışmak için fırsat arayan hakîm, bu hileyi, bu cefayı bize yapma. Yük taşıyacak hayvana kudretine göre yük vur. Zayıf insanlara da tâkâtleri miktarı iş buyur...Vezir müritlere dedi ki: Delil ve hüccetlerinizi kısa kesiniz. Verdiğim nasihatlere kalbinizde ve ruhunuzda yol veriniz. Ben bu halvethaneden dışarı çıkamam. Çünkü kalp ahvâli ile meşgûlüm. Müritlerin hepsi dediler ki: Ey vezir, sana söylediğimiz sözler, itiraz ve inkar kabilinden değildir. Bizim temennilerimiz, yabancıların sözüne benzemez...

O vezir halvethane dilinden seslendi ki: Ey müritler, malumunuz olsun. İsa bana bütün dost ve akrabadan münferit ol diye haber gönderdi. Yüzünü duvara çevir ve yalnız otur. Hatta kendi varlığından halvet ve inziva et. Bundan sonra konuşma yoktur. Artık benim sözle işim gücüm kalmamıştır. Dostlar, Allahaısmarladık. Ben ölmüşüm ve dördüncü kat feleğe intikal etmişim. Bu intikalim felek-i nârî altında meşakkat çekmemek ve odun gibi yanıp mahvolmamak içindir. Artık dördüncü kat semada İsâ"nın yanında oturacağım. Sonra Hıristiyan beylerini çağırdı. Tenhaca her biriyle görüşüp konuştu. Her birine dedi ki: İsa dininde Hakk"ın vekili ve benim halefim sensin Öbür beyler senin tebğan olacaktır. İsa hepsini senin tabilerin kılmıştır. Serkeşlik edecek beyi yakala, ya öldür, yahut esir et. Lakin ben sağ oldukça şu vasiyeti kimseye söyleme. Ben ölmedikçe de riyâset ve niyâbet talebine kalkışma. İşte bu tomarı ve dîn-i İsa hükümlerini ümmete karşı birer birer ve fesâhatle oku. Beylerden her birine ayrı ayrı olarak Hak dininde senden başka vekil yoktur dedi. Her birini birer birer tazîz ve takdîs etti, ona söylediğini aynen buna da söyledi. Her birine birer tomar verdi ki murâd ve mazmûnları birbirine zıt idi. Eliften ye"ye kadar olan harflerin şekli nasıl muhtelif ise, o tomarların metni de öylece birbirine aykırı idi. Bu tomarın hükmü, diğerinin zıddı idi. Nitekim bu tezadı evvelce beyân etmiştik. Ondan sonra kırk gün kapısını kapadı, kendisini öldürüp varlığından kurtuldu.

Halk vezirin öldüğünü haber alınca mezarının başı mahşere döndü. Halk, saçını sakalını yolarak ve elbisesini yırtarak onun matemine o kadar toplandı ki, Arap"tan, Türk"ten, Rum"dan ve Kürt"ten mürekkep o kalabalığın sayısını ancak Allah biliyordu. Onun mezarının toprağını başlarına saçtılar. Onun derdini kendileri için derman saydılar. O kimseler, vezirin kabri başında bir ay oturup matem ettiler ve gözlerinden kanlı yaşlar akıttılar. Bir ay sonra halk dedi ki: Ey büyükler, beylerden vezirin yerine geçecek kimdir? Ki o vezirin makamında imam ve muktedâ tanıyalım; ve elimizi, eteğimizi onun eline teslim edelim... O muktedanın yani vezirin ölümünden sonra kalktılar ve yerine vekil istediler. O beylerden biri ilerledi. O vefakar kavmin yanına gitti. Dedi ki, işte o zatın vekili, hatta İsa"nın bu zamanda nâibi bendim. İşte bu tomar benim vesikamdır ki ondan sonra niyâbet ve riyâset benim hakkımdır. Diğer bir bey de pusudan çıktı ve ortaya atıldı; o da hilâfet davâsında idi. O da koltuğunun altında bir tomar gösterdi. Bunun üzerine ikisinde de çıfıt gazabı peyda oldu. Diğer beyler de birer birer ve birbirinin arkasından keskin kılıçlar çekerek geldiler. Her birinin elinde kılıç ve tomar vardı. Neticede azgın filler gibi birbirlerine girdiler. Yüz binlerce Hıristiyan maktul düştü. Kesilmiş başlardan tepeler peydâ oldu.Sağdan, soldan kan selleri aktı, havaya dağlar gibi tozlar kalktı. Vezirin ektiği fitne tohumları, o ölülerin başlarına afet olmuştu. Cevizler kırıldı. İçi olanların ölümden sonra temiz ruhu kaldı..." ***[3]***

1- Hikayenin kaynağı

Kaynaklarda bu hikayenin, *Tefsîr-i Ebu"l-Fütûh-ı Râzî* ve *Kısâsü"l-Enbiyâ*adlı kitapta yer aldığı ve Pîrûz"un Hayâlât"ıyla savaşındaki elini kulağını kesmesinin de bu hikayeye katıldığı belirtilmektedir.[4] Mevlâna"nın yararlandığı kaynaklardan Şeyh Ebu"l-Hasan b. Haysam"ın *Kısâsü"l-Enbiyâ*"sının Muhammed b. Esed Tüsterî tarafından Farsça"ya tercümesinde yer alan hikaye ise şöyledir:

"*Yüce Tanrı İsa"yı göğe ağdırdıktan sonra Hıristiyanlar, Polos onları yoldan çıkarıncaya dek iyi bir yol tutmuşlardı. Polos Yahudî"ydi. İsa"yı İsa dinine uyanları kötü görür, boyuna onların kötülüklerini söyler onlara düşmanlık ederdi. Kocalınca şerrimin kötülüğümün onlardan eksilmesini istemem dedi, bir gözünü kör olmuş gösterdi. Hıristiyanlara dedi ki: Beni tanıyor musunuz? Evet, dediler, Tanrı mahlukatının en kötüsüsün sen. Dedi ki: Dün gece İsa"yı rüyamda gördüm, gözüme bir yumruk indirdi, kör etti beni. Ne vakte dek benim yoluma girenleri inciteceksin dedi. Ben titreye titreye sıçrayıp uyandım, baktım ki bir gözüm görmüyor. Şimdi İsa"nın benden razı olması için dininize girmek istiyorum, bunun için geldim size; çünkü onun gazabına dayanamam ben, dedi. Hıristiyanlar onu aldılar, bir eve götürdüler. O da rahiplerin yolunu yordamını tuttu. Bütün gün oruç tutardı, bütün gece namaz kılardı. Sonunda halk ona inandı. Derken bir topluluğu yanına çağırdı. Dedi ki: Görmüyor musunuz, ordu padişahın önünden gider. Evet dediler. Öyleyse namazda doğuya*

*dönmeniz daha doğru. O topluluk Kudüs"ten yüz çevirdi, doğuya yöneldi. Bir zaman sonra bir başka topluluğu çağırdı, dedi ki: Yüce Tanrı her şeyi insanın faydası için yarattı. Evet dediler, doğru. Peki neden öküz eti helal olsun da domuz eti haram olsun? Ben şöyle görüyorum: Domuz eti de helal. O topluluk domuz etini kendilerine helal saydı. Bir zaman sonra bir başka topluluğu çağırdı ve dedi ki: Diriltmek, yaratmak yüce Tanrı"dan başkasına kolay değil. Evet, dediler. Peki dedi, bu halde İsa"nın Tanrı olması gerek. Çünkü o kuş yarattı, ölüyü diriltti. Bir zaman sonra da halkı topladı, dün gece rüyada İsa"yı gördüm, senden razı oldum, dedi, elini yüzüme sürdü. Tanrı, onun elinin kutluluğu yüzünden gözümü açtı, aydınlattı. Bana size söylemem için birkaç söz ısmarladı. Bilginlerinizden büyüklerinizden bir topluluğu seçin, bana gönderin de onlara söyleyeyim. Onlar, bilginlerinden, ulularından üç kişiyi seçip gönderdiler. Teker teker benim yanıma gelin, dedi. Önce birisini çağırdı, ona, İsa bana dedi ki, dedi, neden onlar bana kul diyorlar? Siz de biliyorsun ki ben ölüyü diriltim, kuş yarattım, anadan doğma körün gözünü açtım, bunları Tanrı"dan başkası yapamaz. Ben Tanrı"yım. Bana Tanrı demeniz gerek. O adam bundan böyle İsa"ya Tanrı demeyi kabul etti, yanından çıktı. Sonra öbürünü çağırdı. Ona dedi ki; İsa bana ümmetime söyle, dedi, ben öyle şeyler yaptım ki onları Tanrı"dan başkası yapamaz. Neden bana Tanrı kulu diyorsunuz. Tanrı"nın ortağıyım ben, benim hakkımda bu inancı beslemelisiniz. O adam da bu sözü kabul etti, dışarıya çıktı. Sonra üçüncüsünü çağırdı, dedi ki: İsa, ben dedi, Tanrı"nın oğluyum, siz de gördünüz, işittiniz, ben nasıl yarattım, nasıl ölüyü diriltim, İncil"i böyle okumanız gerek. O da bu sözü kabul etti, yanından çıktı. Sonra Polos o gece kendini öldürdü. Bazıları da, İsa"nın sözlerini haber verdim ona gideceğim, dedi. Halkın gözleri önünde kendini öldürdü. Hıristiyanlar bu hali gördüler, ertesi günü üç kişinin yanına gittiler. Dediler ki: İsa Polos"a ne demiş, o size neler söyledi? Üçü de duyduğunu söyledi, sözleri birbirini tutmadı; aralarında ayrılık çıktı. Onlardan birinin adı Nastur"du, birinin Melka, öbürünün de Mâr Yakub idi.**[5]***

Nastûrîler Hz. İsa"nın Allah"ın oğlu olduğunu ileri sürdüler, Melkânîler; Mesih, annesi ve Allah diye üç ilâha inandılar ve Yakubîler, Mesih"in Allah olduğunu kabul ettiler.[6]

İbrahim b. Mansur Nişâbûrî"nin (ö. 1035) Kısâsu"l-Enbiyâ isimli eserinde "Kıssa-ı Agâz-ı Tersâyî" bahsinde Yunus adlı bir Yahudi"nin, Hıristiyanlığa ihtilaf soktuğu ve sonunda da kendisini öldürdüğü aynı tarzda anlatılmaktadır.[7]

2- *Mesnevî* şerhlerine göre vezir kimdir?

a- Vezirin kimliği konusunda yorum yapmayanlar

Mesnevî, yazıldığı dönemden itibaren birçok kereler tercüme ve şerh edilmiştir.[8] Mesnevî"nin ilk mütercim ve şârihlerinden olan Mûinî (ö. 1436"dan sonra), manzum şerhinde vezirin ismi konusunda herhangi bir yorum yapmamıştır.[9] Abdülmecid-i Sivâsî (ö. 1639) vezirin hilekar, adam aldatan ve iki yüzlü olduğunu söylemekle yetinmiş ve kim olduğu konusunda bir şey söylememiştir.[10] Sarı Abdullah Efendi de (ö. 1661) vezirin kim olduğu konusunda yorum yapmamıştır.[11] Ankaravî İsmail Efendi (ö. 1631) bu beyti sadece tercüme etmekle yetinmiş, hiçbir açıklama yapmadan bir sonraki beyte geçmiştir.[12] Şifâî Mehmed Dede (ö. 1671)[13] ve Şeyh Murad-ı Buhârî (ö. 1848), vezirin kim olduğu konusunda yorum yapmayan diğer şârihlerdir.[14] Âbidin Paşa (ö. 1848) ise, okuyuculardan veziri, tanıdıkları ve bildikleri en hilekâr ve düzenbâz bir adam olarak düşünmeleriniistemekle yetinmiş ve vezirin kimliği konusunda herhangi bir açıklama yapmamıştır.[15]

Ahmet Avni Konuk (ö. 1938) mufassal şerhinde; padişahın Yahudi kralı Herod"un oğullarından Celîl ve "müzevir Yahudî vezir"in de onun vezirinin olması gerektiğini söylemekte ve bunun ayrıntı olduğu için tarihçiler tarafından pek dikkate alınmadığını belirtmektedir.[16] Bunun yanı sıra Pavlos"un, hikayedeki vezir olup olmadığı konusunda herhangi bir yorum yapmadan Ahmet Mithat Efendi"nin (ö. 1912) *Müdâfaa* namındaki eserinden aldığı iki paragraflık bilgiyi dercetmiştir.[17] Son dönem Mesnevî şârihlerinden Kenan Rifâî (ö. 1950) vezirin kim olduğu konusunun üzerinde durmamış, sadece vezirin sahte mürşitlere benzediğini söyleyerek açıklamalarına geçmiştir.[18] Tahirü"l-Mevlevî (ö. 1651) bu hikayenin uzunca bir bölümünü tercüme etmekle yetinmiş ve vezirin kim olduğu konusunda bir fikir belirtmemiştir.[19] İncil kelimesine yaptığı açıklamada ise İncillerin çokluğundan ve birbirleriyle çelişmesinden rahatsız olan Pavlus"un bu duruma müdahale ettiğini belirtmekle yetinmiştir.[20]

b- Vezirin kimliği konusunda yorum yapanlar

Vezirin kim olduğu konusunda üç şarih açıklama yapmıştır. Vezirin kim olduğu konusunda ilk defa isim telaffuz eden şarih Mustafa Şemî Dede"dir (ö. 1596"dan sonra). Şemî Dede şerhinde, vezirin isminin, be"nin üzerine ötre koyarak "Bûles" olduğunu söylemekte ve Pavlus"un,

Hıristiyanları çeşitli mezheplere ayırdığını belirtmektedir.[21] Şemî Dede gibi İsmail Hakkı Bursevî (ö. 1725) de şerhinde vezirin ismini kesin olmayan bir dille ifade etmekte ve açıklamasını şöyle yapmaktadır:

> "Yahudi padişahın ateşe tapan, aldatıcı, su üzerine nakış yapıp düğüm atan hilekar bir veziri var idi. Kimileri, bu beyitteki vezirin Bevles**[22]**olduğunu söylerler. Burada da vezîr ile şeytana işaret vardır. Çünkü Allah"ı anmaktan sakındıranın yakını şeytandır. Mecûsî devamlı ateşi üflediği gibi şeytan da insanın kulağına vesvese ve kibir üfler. Vezîrden kastedilen huy veya şehvet olması uygundur. Çünkü rûhun vezîri akl olunca nefsin veziri aklın karşıtı olan şehvet olması gerekir. Ondan dolayı su ile temsîl etdi. Çünkü yeme içmeden oluşur. Ve şehvetin mecûsiyyet ile münâsebeti aşırı yemek düşkünlüğünde tabiatın ateşten olmasının gereği vardır. Bundan dolayı, Ramazan ayında yeme içme haramdır. Tâ ki, murettebât istimâl etmek hasebiyle haraiçteki sıcaklığı sabırla kontrol altına alıp ateş tuzağından kurtulmak mümkün olsun. Çünkü iki cihânda âteş yanmaz."**[23]**

Şemî ve Bursevî"den sonra vezirin kim olduğu konusunda yorum yapan ve kendinden öncekilere göre daha ayrıntılı bilgi veren Abdülbaki Gölpınarlı"dır (ö. 1982). Gölpınarlı"ya göre bu hikayenin kahramanı Polos (Pavlos)tur. Miladın II. yılında doğmuştur. İsrailoğullarından olup asıl adı Saul"dür. Önceleri İsa dininin en büyük düşmanı iken sonradan Hıristiyan olmuş Anadolu, Kıbrıs ve Yunanistan"da bu dini yaymaya çalışmış, MS 62 veya MS 63"te Roma"ya gitmiş ve MS 66"da idam edilmiştir.[24] İncil"i inceleyen Mevlâna bu hikayeyi o kitaba göre yorumlamış ve tasarladığı şekliyle hikayeyi almıştır.[25]

3- Tefsirlere göre Pavlus elçi midir?

Hileci vezirin kim olduğu konusunda kesin bir ifadede bulunmayı zorlaştıran sebeplerden biri de Kuran-ı Kerim"de, Yasin suresi 13-30"daanlatılan kasaba halkına gönderilen elçiler kıssasıdır.[26] Kimi müfessirler bu elçilerden birinin Pavlus olduğunu söylerler. Elmalılı Hamdi Yazır (ö. 1942), gönderilen elçilerin Yuhanna ile Pavlus olduğunu belirtirken[27] Süleyman Ateş"e göre ise elçiler; Yuhanna, Simun ve Pavlus"tur.[28] Fahreddin Râzî"nin (ö. 1209) rivayetine göre Hz. İsa Antakya kralına iki elçi gönderir. Kral mucizeler gösteren bu elçileri tutuklar ve hapse attırır. Hz. İsa daha sonra onları kurtarmak üzere Simun"u gönderir ve Simun Kral"ı ikna ederek iki elçiyi hapisten kurtarır.[29] Hasan Basri Çantay (ö. 1964), meal-tefsirinde ismi geçen şehrin Antakya olduğunu ve elçilerin de Yuhanna ve Bevles (Pavlus) olduğunu Beydavî"den (ö. 1286) nakletmektedir.[30] Ömer Nasuhî Bilmen (ö. 1971), kendinden önceki müfessirlerin eserlerine göre bu elçilerin Yuhanna, Bulus (Bevles, Pavlus) ve Simun olduğunu söylemektedir.[31] Bursevî tefsirinde gönderilen elçilerin Yahya, Yunus ve Simun[32], İmam Kurtubî (ö. 1273); Sadık, Saduk, Şelum, Simon ve Yahya[33] Ebu"l-Leys Semerkandî (ö. 983); Terman, Talus ve Şemun[34] Mehmet Vehbî (ö. 1828); Yunus, Yahya ve Şemun[35] Emir Sultan (ö. 1429); Yahya, Suğbân ve Şemun[36] isimlerini vermektedir. M. Asım Köksal (ö. 1998), *Peygamberler Tarihi* isimli eserinde Hz. İsa"nın on iki yere elçiler gönderdiğini ve Antakya"ya gönderilen elçinin Butrus ile birlikte Bulus isminde havarilerden olmayan birisinin olduğunu söylemektedir.[37] Tefsirlerde ittifak olan isim Simun veya Şem"un"dur. Üzerinde ittifak edilen bir diğer isim ise olayın geçtiği mahallin Antakya oluşudur. Elçilerin Hz. İsa tarafından gönderilmiş olması da üzerinde ittifak edilen hususlardandır.

Hicazî ise bu rivayetleri mesnedsiz iddialar olarak bulmakta ve bu konudaki bilgileri israiliyyat olarak değerlendirmektedir.[38] Muhammed Esed (ö. 1992), şehrin neresi olduğu ve elçilerin kim olduğu konusunda yapılan bu tip yorumları spekülatif bulmakta ve kıssayı temsil olarak değerlendirmektedir.[39]

4- Vezir olduğu söylenen Pavlus kimdir?

a- Hayatı

Pavlus"un yaşamı ve öğretilerine ait bilgiler konuyla ilgili Hıristiyan literatüründen kaynaklanır. Pavlus"la ilgili bilgilerin temel kaynağı Yeni Ahit"tir. Hıristiyan literatürü dışında Pavlus"la ilgili ilk elden bilgilere başka kaynaklarda rastlanılmaz.[40]. Pavlus"un nereli olduğu ve ne zaman doğduğu tartışmalıdır. İlk elden kaynaklarda onun doğum tarihiyle ilgili açık bir ifadeye rastlamak mümkün değildir. Muhtemelen MS 10"da doğmuş olduğu kabul edilir.[41]

Pavlus hakkında tartışılan bir konu da ismidir. Luka, Yeni Ahit"in "Elçileri İşleri" bölümünde Pavlus"tan "Saul" ismiyle bahseder. Pavlus"un Yahudi kökeniyle ilişkili olan bu İbranice isim, büyük ihtimalle İsrailoğulları tarihindeki meşhur kral Saul"un isminden hareketle verilmiş olmalıdır.[42] Pavlus ismine ise Yeni Ahit"te Elçilerin İşleri 13/9"dan itibaren rastlanır. Saul isminin yalnızca Luka tarafından kullanılması ve mektuplarında kendisinden bu isimle hiç bahsetmemesi Luka"nın Yahudi cemaati içinde Pavlus"un kabul görmesi isteğiyle davranmış olmasını

düşündürmektedir.[43] Bir kısım araştırmacı ise onun birden fazla ismi olduğunu, ona dinsel isim olarak Saul isminin verildiğini, Pavlus isminin ise Roma vatandaşı olması nedeniyle aldığı ismi olduğu söylenir. Bazı araştırıcılar ise Pavlus isminin İbranice Saul"ün Yunanca telaffuzu olduğunu söylerler. Pavlus ismini sonradan aldığını, Kıbrıs valisi Sergius Pavlus"un onun öğretisini kabul eden ilk kişi olması hasebiyle valinin isminden hareketle Pavlus adını seçtiğini düşünenler de vardır. Bütün bu ihtimaller arasında Pavlus"un doğumundan itibaren bir Yahudi bir de Romalı olmak üzere iki isim taşıması ihtimali daha kuvvetli görünmektedir.[44]

Saul, Tarsus doğumlu olup, zengin ve tanınmış bir Yahudi ailesinin erkek çocuğudur. Ferisi mezhebine bağlı ve çadırcılıkla geçinen bir Yahudi olan babası[45] o dönemde Tarsus kentinde pek az aileye tanınan imtiyazlardan birine sahip olan Roma vatandaşlığına kabul edilir. Annesinden hiç bahsedilmeyen Pavlus"un bir kız kardeşi ve ondan doğan bir yeğeni olduğu söylenmektedir (Elç. İş. 23/16). Bazı araştırıcılar ise onun evlendiğini, bir çocuk sahibi olduğunu ve sonradan dul kaldığını iddia ederler.[46] Halbuki onun mektuplarından hiç evlenmediği anlaşılmaktadır (Korintoslulara I.Mektup. 7/8-9).

Pavlus"un, ilk eğitimini doğum yeri Tarsus"ta aldığı kabul edilir. Eğitimini sürdürmesi için ailesi tarafından MS 14"te Kudüs"e gönderilen Pavlus"un burada, 5-6 yıl kadar, tüm halkın sevgisini kazanmış bir Ferisi kutsal yasa öğretmeni Hillel"in torunu Gamaliel"in dizinin dibinde eğitim gördüğü ve Sanhedrin"i izleyen ve verilen kararları etkileyen birisi olduğu söylenir (Elç. İş., 5/34, 8/1, 22/3, 26/10). Kudüs"te Gemaliel"in talebesi iken hocasının kızına aşık olduğu ve onunla evlenmek istediği, fakat kızın kendisinden yüz çevirmesi üzerine saldırganlaşarak öfkeyle Yahudi ilke ve değerlerine düşman olduğu ve bu doğrultuda Musa hukuku karşıtı faaliyetlere başladığı iddia edilir.[47] Bununla birlikte Pavlus"un Kudüs"te bulunup bulunmadığı konusu tartışmalı olup bu konuda en yetkin araştırmacılardan biri olan Şinasi Gündüz, onun Kudüs"te bulunmama ihtimalinin daha yüksek olduğunu düşünmektedir.[48]

Saul, Kudüs"te Sanhedrin üyesi iken Suriye Yahudilerini teftişe gönderilir. Ayrıca o, Suriye"de de İsa"nın yolunda yürüyen kadın erkek kimi bulursa tutuklayıp Kudüs"e getirmek niyetindedir. (Elç. İş., 9/2) Saul, bu görevle Şam"a yolculuk ederken, ilginç bir deneyim yaşar. Şam"a yaklaştığı esnada bir öğle vakti birdenbire gözleri kör eden bir ışığın çevresini aydınlattığını görür. Işık o kadar güçlüdür ki Pavlus"un gözleri görmez olur. Bunun etkisiyle yere yıkılan Pavlus"a bir ses "Saul, Saul! Bana neden zulmediyorsun?" der. Bunun üzerine Pavlus"un "Ey Efendim, sen kimsin?" sorusuna aynı ses "Ben senin bana zulmettiğin İsa"yım." der. (Elç. İş., 9/3-5, 22/6-9, 26/13-15) Daha sonra İsa, Pavlus"a hitaben yaptığı konuşmada, onu, kendisine hizmet etmekle görevlendirdiğini, ulusların gözlerini açmak ve şeytan hükümranlığından Tanrı hükümranlığına döndürmek için gönderdiğini söyler. (Elç. İş., 26/16-18)

Bu olayın tarihi kesin olmayıp 33 ile 36 arasında değişik tarihler verilir.[49] Pavlus, İsa sonrası yaklaşık 30 yıl boyunca Mesih ve Rab olarak nitelendirdiği tanrısal varlık İsa ile ilgili çeşitli vizyonlar görmüştür. Yahudi kaynaklarına göre ise yolda Pavlus"a güneş çarpmış ve kendinden geçmiştir. Ayıldığında görmediği ve tanımadığı Hz. İsa"nın taraftarı kesilir.[50]

Havarilerden Hananya"ya bu olay bir vizyonla bildirilince, Hananya"nın teşvikiyle Pavlus vaftiz olup cemaate kabul edilir. (Elç. İş., 9/9-19) Yahudiler Saul"u öldürmek isterler ve öğrencilerinin yardımıyla Kudüs"ten kaçar. (Elç. İş., 9/23-25) Kudüs"e geldiğinde İsa"nın öğrencileri kendilerine kötülük eden bu adama ancak Barnabas"ın delaletiyle inanırlar. (Elç. İş., 9/26-29) Kudüs"te Yahudileri kendini öldürmek istemeleri üzerine Tarsus"a gider. (9/30) Pavlus çeşitli mucizeler göstererek İsa gibi felçlileri iyileştirir (9/32-34), ölüleri diriltir (9/39-43).

Saul, Barnaba ile birlikte Kıbrıs"a gider ve orada Vali Sergius Pavlus adında bir zata Allah"ın sözünü anlatır. Vali, Saul"e iman eder ve valinin yanında bulunan Beryaşu veya Elimas adında bir sihirbazı da kısa süreliğine kör ederek kendisine inandırır. (Elç. İş., 13/4-12)

Pavlus"un hayatı yolculuklarla geçmiştir. Üç ana misyon yolculuğu altında özetlenen bu yolculuklar esnasında her gittiği yerde hoşgörü ile karşılaşmaz. Antakya"da halkın şiddetli saldırısına uğrar ve taşlanır. İnsanlar onu öldü sanıp bırakırlar. Şehrin dışına sürüklerler. Öğrencileri çevresinde toplanınca Pavlus ayağa kalkıp şehre döner ve gayretli çalışmasına devam eder. (Elç. İş. 14/19-22) Müfessirler bu olaydan dolayı, ilgili ayetleri tefsir ederlerken Pavlus"u da zikrederler. Yanlarına seçecekleri adam yüzünden araları açılan Barnaba ile Pavlus ayrılır ve yollarına ayrı ayrı devam ederler. (Elç. İş. 15/36-40) Pavlus Tyatira"da hapse atılır ve bir mucize sonucu zindandan çıkartılır. (Elç. İş. 16/16-40)

Son yolculuğunda Kudüs"te, Tanrısal hukuka karşı gelmediğini göstermek ve Yahudilerin tepkisini çekmemek için adak adamıştır. Bunun üzerine dört kişiyle birlikte tapınağa gider ve yedi günlük arınma törenine katılır. Ancak olaylar beklendiği gibi gelişmez ve Anadolulu bazı Yahudiler "Kutsal Yasaya karşı öğretileri yayan adam budur." diyerek halkı toplayıp Pavlus"u apar topar dışarı

çıkarırlar ve döverler. Kızgın halk tarafından öldürülmek üzereyken Romalı askerler tarafından kurtarılır ve kaleye götürülür. (Elç. İş. 21/27-36) Kalede Roma vatandaşı olduğunu söyleyerek kırbaçlanmaktan kurtulur. Ertesi gün, Sanhedrin"de Pavlus hakkında ölüm kararı verileceğini öğrenen Romalı komutan, onu Yahudilerin hiddetinden ve kininden korumak için Sezariye valisi Feliks"e gönderir. (Elç. İş., 23/12-29) Vali Feliks, Pavlus"u suçlayan Yahudileri de çağırarak mahkeme kurup yargılamaya başlar. İki yıl kadar (MS 58-60) Sezariye"de valinin yanında tutuklu kalan Pavlus, Feliks"in yerine vali atanan Festus"un kendisini Kudüs"te yargılanmasını önermesi üzerine Roma vatandaşı olarak Roma"da yargılanmak istediğini belirtir ve Roma yolculuğu başlar. (Elç. İş. 25/11-12) Maceralı bir seyahatten sonra Roma"ya ulaşan Pavlus, orada taraftarları tarafından karşılanır (Elç. İş. 28/17-24). Kiraladığı bir evde iki yıl kalır ve bu zaman zarfında hiçbir engelle karşılaşmadan öğretisini yaymaya çalışır (Elç. İş.28/30-31). Öte yandan Roma"daki yaşantısı hakkında bilgi veren kaynaklar Pavlus"un eza ve işkencelere maruz kaldığını belirtmektedirler.[51]Geleneksel Hıristiyan düşüncesi, Pavlus"un, İmparator Nero tarafından, iktidarının zedelenmesi korkusuyla MS 67"de öldürtüldüğü kanaatindedir. Tarih konusundaki bilgiler, diğer birçok konuda olduğu gibi kesin değildir.[52]Bir başka görüşe göre meşhur Roma yangınından sonra Nero"nun bütün Hıristiyanları suçladığı ve onlara karşı sistematik bir eza ve işkence başlattığı, bazı Hıristiyanları çarmıha gerdirdiği, ateşe veya vahşi hayvanların önüne attırdığı anlatılır.[53]

Pavlus"un ölümü hakkında Yeni Ahit bir şey söylemezken, bazı Hıristiyan yazarlar eserlerinde Petrus"la birlikte Roma"da acı çektirilerek öldürüldüklerini söylerler.[54]

Pavlus; cüsse olarak ufak tefek ancak yapılı, başı açık, çarpık bacaklı, kaşları birbirine bitişik, uzunca burunlu, koyu gri sakallı, mavi gözlü, gülümser yüzlü ve tamamen zarif bir adam olarak tarif edilmektedir.[55]

b- Pavlus"un misyonu ve etkisi

Pavlus, Hıristiyanlar için o kadar çok önemlidir ki o olmaksızın ne Katolik Kiliseden, ne Yunan veya Latin patristik teolojisinden ve ne de Hıristiyan-Helenistik kültürden bahsedilebilir.[56] Bununla birlikte o, bir yönden yaklaşık iki bin yıldır ileri sürdüğü görüş ve düşünceleriyle tartışılagelen bir kişi, diğer yönden tarihte üstlendiği önemli rolün hemen herkesçe kabul edildiği bir düşünür, bir misyoner, teolog ve din kurucusudur. Kimine göre halüsinasyonlar gören bir epileptik veya sürekli vizyonlar gören bir histeriktir. Kimilerine göre ise yaratıcı bir düşünür, teolojik bir devrimcidir. Pavlus"un öğretilerini benimseyen sıradan inananlara göre ise, Tanrı oğlu İsa Mesih"in mesajını insanlara iletmek üzere Tanrı tarafından seçilen bir elçidir.[57]Mektuplarında ise kendini, çarmıha gerilerek öldürülen ve sonra tekrar dirilen Rab İsa Mesih"in mesajını vazetmek üzere seçilerek görevlendirilen kişi olarak tarif etmektedir (Galatyalılara Mektup, 1/1-2, 2/7, I. Kor. 11/23, Selaniklilere I. Mektup, 4/2).

Birçok araştırmacı, tarihsel İsa"nın[58] mesajını değiştirerek bozan kişinin Pavlus olduğu konusunda hemfikirdirler.[59] Pavlus, İsa"nın inancına ihanet etmekle suçlanmış, İsa"nın basit öğretilerini tahrip eden, Hıristiyanlık olarak bilinen dini oluşturan kişi olmakla itham edilmiştir. Hıristiyanlık, mesih mistizmine sır dini olarak Pavlus"un ellerinde şekillenmiştir. O Hıristiyanlığı Yahudilikten kurtarmış paganist sır dinlerinin bir adaptasyonu olarak Hıristiyanlığı oluşturmuştur.[60]

Pavlus"un yetiştiği çevreye ve kültürel geri plana bakıldığında üç önemli öğe olduğu görülür. Bunlar; eski ahit ve Yahudilik, Helenizm ve sır dinleri ile gnostizmdir.[61] Dolayısıyla Pavlus"un tarihsel İsa ile ilişkisi Hıristiyanlığın ilk dönemlerinden beri tartışılmaktadır. Kumran metinlerinde bazı ifadelerde bulunan doğruluk öğretmeninden İsa"nın kardeşi Yakub"u, yalancılar adamı ifadesinden de Pavlus"u kastettiği iddia edilmektedir.[62]

Pavlus, tarihsel İsa"nın yaşamına ilişkin anlatılarda yer alan İsa"nın vaftizi, Havarileriyle yediği yemek, haç, mucizeleri ve benzeri unsurları zaman zaman kullanmış ve bunları kendi öğretilerinde destekleme bağlamında yorumlamıştır.[63] Pavlus öğretisinde, tarihsel İsa"dan öte kendi öğretilerinin kaynağı olarak algıladığı Tanrısal İsa"yı ve Tanrısal İsa"ya imanı ön plana çıkarmaktadır.[64] İsa"nın Tanrı merkezli din anlayışına karşılık Pavlus"un öğretilerinin temelini ise Kristosentrizm veya Mesih merkezlilik düşüncesi teşkil eder.[65] Pavlus; Tanrının egemenliği, İsa"nın şahsının getirdiği mesajın önüne geçirmesi, Tanrı düşüncesi, Tanrısal hukuk, başta sünnet olmak üzere yiyeceklerle ve şabatla ilgili kurallar, otorite anlayışı ve sosyal-siyasal yapıya karşı tutum ve davranışları, mesih, Rab, tanrı oğlu gibi konularda kaynak olarak tarihsel İsa"yı değil, vizyonlarla kendisine göründüğünü ileri sürdüğü metafizik varlık Mesih"i esas aldı ve hitap ettiği insanlara Mesih"in vahyine mazhar olan ve bunu yayan kişi olarak kendisine uymalarını, her yönden kendisini izlemelerini öğretti.[66] Bu açıdan baktığımızda, günümüz Hıristiyanlığının temel dogma ve düşüncelerinin geri planında Pavlus"un yaklaşımları yatmaktadır. Bu nedenle Pavlus Hıristiyanlık

tarihinin en önemli siması, hatta Hıristiyan dinsel geleneğinin hemen her alanına damgasını vuran merkezi bir figürdür. Hıristiyanlık, Pavlus tarafından geliştirilen bir din olarak karşımıza çıkmakta ve Helenistik İsa cemaati tarafından savunulan inanç ve değerleri alarak kendi bakış açısı ve yorumları çerçevesinde değerlendirerek günümüz Hıristiyanlığının şekillenmesini sağlamıştır. Çoğu kimsenin sandığının aksine tarihsel İsa veya Mesih ne Pavlus"un öğretilerinde ne de bu öğretiler etrafında gelişen Hıristiyanlıkta merkezi bir figürdür. Tarihsel İsa, çağdaşı Yahya gibi insanlığın kötülüğün tahakkümünden kurtarılması, şeytanın yeryüzündeki saltanatının son bulması ve Tanrı"nın insan inanç, düşünce ve davranışlarına egemen olması mesajını yayan ve yaklaşan hesap günü konusunda halkı uyararak onları tövbeye ve Tanrı"ya imana davet eden bir kimsedir. O Tanrı"nın birliğine üstünlüğüne ve mutlak egemenliğine inanan bir muvahhid ve toplumdaki sosyal çöküşe, elitler ve din adamı hegemonyasına karşı çıkan bir sosyal devrimcidir. Öte yandan Pavlus"un öğretilerinde yer alan merkezi figür Mesih İsa"dır. Mesih İsa varlık öncesi var olan tanrısal bir figürdür, Tanrı oğludur, insanlığın ilâhî kurtarıcısı olan Rab"dir. İnsanlığın hukuk-günah-ölüm kısırdöngüsünden kurtarılması amacıyla bedenleşen, sonra ölen ve yeniden dirilen bir tanrısal varlıktır, görünmez Tanrı"nın görüntüsüdür. İleride insanlığın kurtuluşuna yönelik ilâhî planı gerçekleştirmek üzere yeniden yeryüzüne gelecektir. Pavlus tarafından ön plana çıkarılan bu Mesih figürünün gerek varoluşsal gerekse fonksiyonel açıdan Tarihsel İsa ile bir ilişki yoktur.[67]

5- Vezîr ile Pavlus arasındaki benzerlikler ve farklılıklar

a- Vezîr ile Pavlus arasındaki benzerlikler

Yukarıda kısaca özetlenen hikayeye göre Yahudi padişahın veziri ile Pavlus arasındaki benzerlikleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Her ikisi de Yahudi"dir: Pavlus, Yeni Ahit"e göre Tarsuslu bir Yahudidir (Elç. İş. 21/39). Bir başka yerde ise kendini "doğumunun sekizinci gününde sünnet olan, İsrail soyundan, Benyamin kıptından özbeöz İbranî" (Filippililere Mektup, 3/5) olarak tanımlar.

2- Büyücülükle meşgul olmuşlardır: Kıbrıs"ta Vali Pavlus"un huzurunda büyücü Elimas"ı (Elç. İş. 13/6-11) alt etmiştir. Ayrıca birçok mucize gösterdiği de Yeni Ahit"te geçmektedir.

3- Kendilerini din ulusu gibi göstermişlerdir: Pavlus, Şam vizyonundan sonra kendisinin mesajı doğrudan İsa"dan aldığını söyleyerek kendisinin İsa Mesih tarafından özel olarak seçilmiş bir elçi olduğunu ilan etmiştir. Bir başka yerde ise kendisinin doğmadan önce seçildiğini söylemektedir. Vezir de halvette iken İsa ile görüştüğünü iddia etmektedir.

4- Her ikisi de insanları Hıristiyanlığa davet etmiş ve Hıristiyanlar etraflarında toplanmışlardır: Pavlus, yaptığı yolculuklar sırasında ve sonrasında özellikle Anadolu ve Avrupa"da dini tebliğ etmiş ve birçok insanı kendisine inandırmış ve etrafında toplamayı başarmıştır.

5- Hıristiyanların itikadını bozmuşlardır: Pavlus, kimi Hristiyan teologlarına göre, başta Tanrı anlayışı olmak üzere Tanrısal hukuk ve sünnet gibi birçok konuda Tarihsel İsa öğretileriyle çelişen inanç ve uygulamaları başlatan kimse olarak, kimi Hıristiyanlarca da Hıristiyanlık dinini tahrif eden kimse olarak değerlendirilir.

6- İsa"nın kendilerine göründüğünü ve onun halifesi olduklarını iddia etmişlerdir: Saul, Kudüs"te Sanhedrin üyesi iken Suriye Yahudilerini teftişe gönderildiği yolculukta, Şam"a yaklaştığı esnada bir öğle vakti İsa"yı görür. (Elç. İş., 9/3-5, 22/6-9, 26/13-15) Bu olaydan sonra İsa"nın elçisi olduğunu söyleyerek vaaz ve nasihatlere başlar.[68]

7- Haset sahibidirler: Pavlus"un, Kudüs"te hocası Gameliel"in kızına aşık olması ve kızın bu aşkına karşılık vermemesi üzerine saldırganlaşarak öfkeyle Yahudi ilke ve değerlerine düşman olduğu ve bu doğrultuda Musa hukuku karşıtı faaliyetlerine başladığı iddia edilir.[69]

8- Akıl ve hikmet sahibi Hıristiyanlar onlara inanmamışlardır: Kudüs"teki Petrus ve Yakup cemaati ile Pavlus yanlıları arasında birçok konuda ciddi tartışmalar ve sorunlar yaşanmıştır. Sonunda Pavlus, Müjde"nin sünnetlilere bildirme işinin Petrus"a verildiğini, sünnetsizlere bildirme işinin de kendisine verildiğini söyleyerek (Gal. 2/7) aralarındaki ayrımı net bir şekilde ifade eder.

9- Dönemleri: Vezirin yaşadığı zaman Hıristiyanların kovuşturulduğu dönemdir. Pavlus"un yaşadığı dönem de Hıristiyanların çok sıkı bir şekilde Yahudiler ve Romalılar tarafından takip edildiği ve inananların öldürüldüğü dönemdir.

10- Tomarlar yazmaları: Pavlus"un da cemaatinin olduğu bölgelere gönderdiği mektupları vardır. Bunlar 14 tanedir. Bu mektuplarda, tomarlarda olduğu gibi inanç ve amel ile ilgili uyarı ve nasihatler yer almaktadır. Birbiriyle çelişkili ifadeler yer almazken tarihsel İsa ile çelişen nasihatlere rastlanmaktadır.

12- Öleceklerini söylemeleri: Pavlus Efes"ten gelen cemaatin ileri gelenlerine Milet"te yaptığı konuşmada (Elç. İş. 20/18-35) "Sizlerden hiçbirinin yüzümü bir daha görmeyeceğini biliyorum." der (Elç. İş. 20/25). Bu konuşmadan sonra öğrencileri hep birlikte ağlayıp onun sarılmaya başlarlar.

b- Vezîr ile Pavlus arasındaki farklılıklar

1- Vezir olması: Pavlus vezirlik yapmamıştır. Ayrıca devrinde Yahudi padişah olarak Hirodes Agripa"yı görmüş ve onun tarafından yargılanmak istenmiş ve Romalılara sığınarak bu yargılanmadan kurtulmuştur. Bununla birlikte İsa"yı bir padişah olarak kabul edersek Pavlus"u da diğer havariler birlikte onun vezirlerinden biri olarak görebiliriz.

2- Padişahla haberleşmesi: Aynı şekilde İsa ile vizyonlarla görüşmesi ve ondan aldığı haberleri insanlara vazetmesi benzerlik gibi gözükse de bu hikâyede anlatıldığı şekilde ve maksatta değildir.

3- Kulağı, burnu, eli ve ayağı kesilerek sürgüne gönderilmesi: Hananya"nın ve Barnabas"ın delaletiyle vaftiz olarak İsa taraftarlarınca kabul edilmesi olayında burun kulak kesme olmasa da birisinin tavassutu olması dikkat çekicidir. Ayrıca Perge"den kovulması ve Listra"da taşlanması ve öldü sanılarak bırakılması onun Hıristiyanlar tarafından daha inandırıcı bulunmasını temin etmiştir.

4- Hıristiyanlar on iki boya ayrılması ve her boyun bir beyi olması: Yakup"un mektubu şu ayetle başlar: Tanrı"nın ve Rab İsa Mesih"in kulu ben Yakup, dağılmış olan on iki oymağa selam ederim.[70] Ayrıca Esinlemeler"de ise Yeni Kudüs"ün tarif edildiği 12-13. ayetlerde, şehrin surlarının on iki kapısı olduğu ve on iki meleğin bu kapıları beklediği, kapıların üzerinde de İsrail oğullarını on iki oymağının adları yazılı olduğu belirtilmektedir.[71] İsa"nın etrafında on iki havari olması, muhtemelen İsrail oğullarını temsil eden 12 kabilenin yeniden inşasını simgelediği düşünülmektedir.[72] Tarihte, Hıristiyanlar on iki kavme ayrılmamıştır.

5- Vezir her beye İncil"in hükümlerini birbiriyle çelişecek şekilde ayrı ayrı öğretmesi: Pavlus, gittiği her yerde insanların durumuna göre birbirine yakın şeyler söylemişse de özellikle Kudüs"te Yahudilerle tartışırken Anadolu"daki müminlerine söylediklerinden farklı şeyler söylemiştir.

6- Vezirin her emiri ayrı ayrı veliaht ilan etmesi: Pavlus"tan bahseden kaynaklarda böyle bir olaydan bahsedilmektedir.

7- Kırk gün halvette kalmaları ve müritlerinin yalvarmaları: Aynı şekilde Pavlus"un hayatında böyle bir olay vuku bulmamıştır.

8- Vezirin kendini öldürmesi: Pavlus, Roma"da İmparator Neron tarafından öldürülmüştür.

Sonuç

Mesnevî"de anlatılan bu hikayede geçen vezirin kim olduğu konusunda müşterek bir kanaat olmadığını daha önce belirtmiştik. Mevlâna, vezirin ismini zikretmediği gibi, şârihlerin üçü hariç hemen hepsi vezirin kim olduğu konusunda fikir ileri sürmemişler, ileri sürenlerin ifadesinden de kastedilen şahsın Pavlus olabileceği ihtimali söylenmesine rağmen, biri dışında hiçbiri kesin bir dil kullanmamıştır.

Bunların yanında vezir hikayesiyle Pavlus"un hayatında benzerlikler olduğu da aşikardır. Bu benzerliklere rağmen bahsi geçen vezirden Pavlus"un kastedildiğini söylemek güç görülmektedir. Aralarındaki farklılıklar ciddi olup tarihlerle uyuşmazlık göstermektedir. Ayrıca, Pavlus"un mektuplarında birbirleriyle çelişen ifadelere rastlanmamakta olup, İsa ile çelişen bölümler yer almaktadır.

Görüldüğü gibi tefsirler arasında da bu konuda üzerinde görüş birliğine varılmış bir isim bulunmamaktadır. Ayrıca Mevlâna gibi bir müderrisin bu ayeti ve tefsirini bilmediğini düşünmek mümkün görülmemektedir. Bu ayetin tefsirlerini bilen ve Pavlus olduğu konusundaki rivayetlerden haberdar olduğunu tahmin ettiğimiz Mevlâna"nın, tefsirlerin bir kısmında kendisinden gerçek elçi olarak bahsedilen birisini yalancılıkla ve bozgunculukla itham edeceği ihtimali bize zayıf bir ihtimal gibi görünmektedir.

Hikâyede dikkat çeken bir diğer konu şerhlerde Yahudi padişahın isminin kim olduğu konusunda bir yorum yapılmamasıdır. Ayrıca vezirin Pavlus olduğu yönünde kanaat belirten şârihlerden sadece üçünün vezirin ismini zikretmeleri ve bunlardan sadece birinin ayrıntılı olması dikkati çekmektedir. Mevlevîhanelerde Mesnevî ve şerhlerini dinleyerek yetişen mevlevilerin bu konuda yorum yapmaması, geleneksel anlatımda vezirin kim olduğu konusunun çok önemli olmadığını da düşündürmektedir.[73]

Sonuç olarak; hikayedeki vezirin Pavlus olması ihtimali zayıf görünmektedir. Bu hikaye; Müslümanların, İsa"nın getirdiği dinin kendisinden sonra gelen kimileri tarafından tahrif ve tağyir edildiği kanaatini taşıması bakımından dikkat çekicidir. Kimi Hıristiyan teologlarının Hıristiyanlığı bozan kişi olarak andıkları Pavlus"un hikayede geçen vezir olması ihtimaliyle birlikte konu, Mesnevî"nin kaynakları ve Mevlâna"nın yaşadığı dönemdeki İsa ve Pavlus anlayışı öğrenildiğinde daha net bir şekilde ortaya konulabilecektir.

Kaynakça

Abdülmecid Sivâsî. *Şerh-i Mesnevî*, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi 1651.

Abidin Paşa. *Tercüme ve Şerh-i Mesnevî-i Şerif*, 3.bs. İstanbul, 1305.

Ateş, Süleyman. *Kuran Ansiklopedisi 13*, İstanbul: KUBA, (t.y.).

_____*Yüce Kuran"ın Çağdaş Tefsiri 7*, İstanbul: Yeni Ufuklar, (t.y.).

Bahar, Beki L. *Efsaneden Tarihe Ankara Yahudileri*, İstanbul: Pan, 2003.

Baykal, Özgür. "Mevlâna"nın *Mesnevî*"sinde Hayvan ve Hikaye Motifleri",*Şarkiyat Mecmuası*, V/25 (1964), s.23-30.

Bilmen, Ömer Nasuhî. *Kuran-ı Kerimin Türkçe Meâl-i Alisi ve Tefsiri,* c.VI, İstanbul: Bilmen, 1965.

Brown, Edward G. "A Parallel to the Story in the Mathnawi of Celaleddin Rumi of the Jevish King who Persecuted the Christians", *Islamica*, Volumen Secundum, Fac. 1, Lipsiae in Adipus guae Asia Maior Appelian Tur, Alr. MCMXXVI, s.129-134.

Çantay, Hasan Basri. *Kuran-ı Hakim ve Meâl-i Kerim II*, İstanbul: Çantay, 1984.

Ebu"l-leys Semerkandî. *Tefsîrü"l-Kuran 5*, sad. Mehmet Karadeniz, İstanbul: Sezgin, 1995.

Emir Sultan. *Yasin-i Şerif"in Meal Tefsir ve Hassaları*, ter. Hasanü"l-Halebî, sad. Melih Yuluğ, İstanbul: Çelik, 1991.

Esed, Muhammed. *Kuran Mesajı Meal-Tefsir*, İstanbul: Gerçek Hayat, 2000.

Gölpınarlı, Abdülbaki. *Mesnevî Şerhi I*, 3.bs., Ankara: Kültür Bakanlığı, 2000.

Güleç, İsmail. "Türk Edebiyatında *Mesnevî* Tercüme ve Şerhleri", *Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları*, yay. haz. Zehra Toksa, Harvard 27/II (2003), s.161-176.

Gündüz, Şinasi. *Pavlus Hıristiyanlığın Mimarı*, Ankara: Ankara Okulu, 2001.

Hicazî, Muhammed Mahmud. *Furkan Tefsiri 5*, çev. Mehmet Keskin, İstanbul: İlim Yayınları, (t.y.).

İmam Kurtubî. *el-Câmiü"l-Ahkâmi"l-Kur"an 14*, ter. Beşir Eryarsoy, İstanbul: Buruc, 2002.

İsmail Ankaravî. *Şerh-i Mesnevî I*, İstanbul: Matbaa-ı Amire, 1289.

İsmail Hakkı Bursevî. *Rûhü"l-Beyân Tefsiri* iht. Muhammed Ali Sabunî, ter. Cüneyt Gökçe, İstanbul: Damla, 1995.

_____ *Rûhü"l-Mesnevî II*, İstanbul, 1287.

Kenan Rıfaî. *Şerhli Mesnevî-i Şerîf*, İstanbul: Kubbealtı, 2000.

Koner, M. Muhlis. *Mesnevî"nin Özü*, Konya: Konya Belediyesi, 1961.

Konuk, Ahmet Avni. *Mesnevi-i Şerif Şerhi I,* yay. haz. Selçuk Eraydın - Mustafa Tahralı, İstanbul: Gelenek, 2004.

Köksal, M. Asım. *Peygamberler Tarihi II*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1995.

Küng, H. *Christianity: Its Essence and History*, tr. J. Bowden, London: SCM, 1995.

Lüdemann, G. *Heretics: The Other Side of Early Christianity*, tr. J. Bowden, London: SCM, 1996.

Mehmet Vehbî. *Hülâsetü"l-Beyân fî Tefsîri"l-Kur"an 11*, İstanbul: Üçdal, 1968.

Mustafa Şemî Dede. *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi 334.

Olgun, Tahirü"l-Mevlevî. *Şerh-i Mesnevî,* 2.bs., İstanbul: Şamil, (t.y.).

Pollock, J. *The Apostle: A Life of St Soul*, Oxford, 1969.

Sakaoğlu, Saim. "*Mesnevî*"deki Hikayelerin Kaynakları ve Tesirleri" *I.* Milli Mevlâna Kongresi *(3-5 Mayıs 1985) Tebliğler*, Konya: Selçuk Üniversitesi, 1985, s.105-113.

Sanders, E.P. "Jesus and the Covenent", *The Historical Jesus*, ed. C. A. Evans - S. E. Porter, Sheffield: Sheffield Academic, 1995.

Sarı Abdullah Efendi. *Cevâhir-i Bevâhir-i Mesnevî I*, İstanbul, 1287.

Şeyh Mehmed Buhârî. *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, M. Arif - M. Murad 112/1.

Şifaî Mehmed Dede. *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Dârü"l-*Mesnevî*, 209.

The New Testament The New King James Version: İncil, 2.bs., İstanbul: Yeni Yaşam, 2000.

Yavuz, Kemal. *Mûinî"nin Mesnevî-i Murâdî"si II. cilt Metin*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1976.

Yazır, Elmalılı Hamdi. *Hak Dini Kuran Dili 5*, İstanbul: Bedir, 1993.

---

* Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü,(www.ismailgulec.net)

[1] Özgür Baykal, "Mevlana"nın Mesnevî"sinde Hayvan ve Hikaye Motifleri",*Şarkiyat Mecmuası,* V/25(1964), s.23.

[2] Saim Sakaoğlu, "Mesnevî"deki Hikayelerin Kaynakları ve Tesirleri", *I.Milli Mevlana Kongresi (3-5 Mayıs 1985) Tebliğler*, Konya 1985, s.105-113.

[3] Tahirü"l-Mevlevî, *Şerh-i Mesnevî I,* İstanbul (t.y.), s.237-430.

[4] Abdülbaki Gölpınarlı, *Mesnevî Şerhi I*, 3.bs., Ankara 2000, s.166.

[5] Gölpınarlı"dan naklen: Edward G. Brown, "A Parallel to the Story in the Mathnawi of Celaleddin Rumi of the Jevish King who Persecuted the Christians", *Islamica*, Volumen Secundum, Fac. 1, Lipsiae in Adipus guae Asia Maior Appelian Tur, Alr. MCMXXVI, s.129-134.

[6] İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhü"l-Beyân Tefsiri 2,* iht. Muhammed Ali Sabunî, ter. Cüneyt Gökçe, İstanbul 1995, s.395.

[7] Mevlana Müzesi Kütüphanesi, No: 1189, 244[a]-245[b].

[8] Bu konuda daha fazla bilgi için bk. İsmail Güleç, "Türk Edebiyatında Mesnevî Tercüme ve Şerhleri", *Journal of Turkish Studies: Türklük Bilgisi Araştırmaları*, yay. haz. Zehra Toska, Harvard 2003, 27/II, s.161-176.

[9] Kemal Yavuz, *Mûinî"nin Mesnevî-i Murâdî"si II. cilt Metin*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul 1976, s.137.

[10] Abdülmecid Sivâsî, *Şerh-i Mesnevî*, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi 1651, 70[b].

[11] Sarı Abdullah Efendi, *Cevâhir-i Bevâhir-i Mesnevî I,* İstanbul 1287, s.307.

[12] İsmail Ankaravî, *Şerh-i Mesnevî I*, İstanbul 1289, s.108.

[13] Şifaî Mehmed Dede, *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Dârü"l-Mesnevî, 209, 22[b]-23[a].

[14] Şeyh Mehmed Buhârî, *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, M. Arif-M. Murad 112/1, 32[a].

[15] Abidin Paşa, *Tercüme ve Şerh-i Mesnevî-i Şerif*, 3.bs. İstanbul (h.1305), s.249.

[16] Ahmet Avni Konuk**,** *Mesnevi-i Şerif Şerhi I***,** Yay. Haz. Selçuk Eraydın, Mustafa Tahralı, İstanbul 2004, s.178.

[17] *a. e.*, s.179.

[18] Kenan Rıfaî, *Şerhli Mesnevî-i Şerîf*, İstanbul 2000, s.84.

[19] Tahirü"l-Mevlevî Olgun, *Şerh-i Mesnevî*, 2.bs., İstanbul (t.y.), s.244.

[20] *a.e.*, s.250.

[21] Musrafa Şemî Dede, *Şerh-i Mesnevî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi 334, v.30[a].

[22] Bevles isminin Pavlus"a, sünneti kaldırmasından dolayı verildiğini Metin Bobaraoğlu"ndan dinledim. O da Turgut Koca Dedebaba"dan duymuş.

[23] İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhü"l-Mesnevî II*, İstanbul 1287, s.23.

[24] Abdülbaki Gölpınarlı, *Mesnevî Şerhi I*, 3.bs., Ankara 2000, s.166.

[25] *a.e.*, s.170.

[26] Bu ayetlerde anlatılan olay şöyledir: Bir şehire iki elçi gönderilir. Şehir halkı onlara inanmaz ve yalanlar. Bunun üzerine üçüncü bir elçi daha gönderilir. Şehir halkı yine inanmaz. Bunun üzerine şehir halkından olup uzakta oturan biri onların gerçek elçiler olduğunu ve dinlemelerini söyler. Şehir halkı onu da dinlemez ve öldürür. (Yasin 36/13-30)

[27] Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili 5,* İstanbul 1993, s.4016.

[28] Süleyman Ateş, *Yüce Kuran"ın Çağdaş Tefsiri 7*, İstanbul (t.y.), s.342-343.

[29] Süleyman Ateş, *Kuran Ansiklopedisi 13*, İstanbul (t.y.), s.291-292.

[30] Hasan Basri Çantay, *Kuran-ı Hakim ve Meâl-i Kerim II*, İstanbul 1984, s.781.

[31] Ömer Nasuhî Bilmen, *Kuran-ı Kerimin Türkçe Meâl-i Alisi ve Tefsiri 6*, İstanbul 1965, s.2925.

[32] İsmail Hakkı Bursevî, *Rûhü"l-Beyân Tefsiri 7*, iht. Muhammed Ali Sabunî, ter. Süleyman Mollaibrahimoğlu, İstanbul 1995, s.43.

[33] İmam Kurtubî*, el-Câmiü"l-Ahkâmi"l-Kur"an 14*, ter. Beşir Eryarsoy, İstanbul 2002, s.389.

[34] Ebu"l-leys Semerkandî, *Tefsîrü"l-Kuran 5*, sad. Mehmet Karadeniz, İstanbul 1995, s.180.

[35] Mehmet Vehbî, *Hülâsetü"l-Beyân fî Tefsîri"l-Kur"an 11*, İstanbul 1968, s.4615.

[36] Emir Sultan, *Yasin-i Şerif"in Meal Tefsir ve Hassaları*, ter. Hasanü"l-Halebî, sad. Melih Yuluğ, İstanbul 1991, s.253-257.

[37] M. Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi II*, Ankara 1995, s.328.

[38] Muhammed Mahmud Hicazî, *Furkan Tefsiri 5*, çev. Mehmet Keskin, İstanbul (t.y.), s.139.

[39] Muhammed Esed, *Kuran Mesajı Meal-Tefsir*, İstanbul 2000, s.898.

[40] Şinasi Gündüz, *Pavlus Hristiyanlığın Mimarı*, Ankara 2001, s.22.

[41] *a.e.*, s.32.

[42] a.y.

[43] *a.e.*, s.33.

[44] *a.e.*, s.33-34.

[45] Şinasi Gündüz"den naklen; J. Pollock, *The Apostle: A Life of St Soul*, Oxford 1969, s.5.

[46] Pollock, *a.g.e.*, s.7.

[47] Şinasi Gündüz"den naklen, G. Lüdemann, *Heretics: The Other Side of Early Christianity*, tr. J. Bowden, London 1996, s.62.

[48] Gündüz, *a.g.e.*, s.35-36.

[49] *a.e.*, s.44.

[50] Beki L. Bahar, *Efsaneden Tarihe Ankara Yahudileri*, İstanbul 2003, s.27.

[51] Gündüz, *a.g.e.*, s.79.

[52] *a.e.*, s.81-83.

[53] *a.e.*, s.83.

[54] *a.e.*, s.21.

[55] *a.e.*, s.34.

[56] Şinasi Gündüz"den naklen; H. Küng, *Christianity: Its Essence and History*, tr. J. Bowden, London 1995, s.144.

[57] Gündüz, *a.g.e.*, s.12.

[58] Tarihsel İsa lafzından kastedilen, Pavlus"un iman etmeden önce inananların inandığı İsa"dır.

[59] Nikos Kazancakis"in aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan "Günaha Son Çağrı" adlı filmde, Pavlus"la İsa"nın karşılaştığı sahnede İsa Pavlus"a **"Ben bunları söylemedim. Uyduruyorsun."** şeklinde çıkışınca Pavlus, "İnsanlar sana değil, benim anlattığım İsa"ya inanırlar." şeklinde cevap verir. Bu replik, bu tür yaklaşımları çok güzel özetlemektedir.

[60] Gündüz*, a.g.e.*, s.17-18.

[61] *a.e.*, s.89-119.

[62] *a.e.*, s.141.

[63] *a.e.*, s.204.

[64] *a.e.*, s.207.

[65] *a.e.*, s.210.

[66] Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz. Gündüz, *a.g.e.*, s.203-251.

[67] Gündüz, *a.g.e.*, s.253-254.

[68] Yeni Atik"te, Pavlus"tan başka kimselere de İsa"nın göründüğü ve konuştuğu yazılıdır. Hatta, Yeni Ahit"in son kitabı Esinleme"ye giriş, İsa"nın Yuhanna"ya görünmesi ve vahiylerinden oluşmaktadır.

[69] Şinasi Gündüz"den naklen: Lüdeman, *a.g.e.*, s.62.

[70] *The New Testament The New King James Version: İncil*, 2.bs., İstanbul 2000, s.259.

[71] *a.e.*, s.300.

[72] Şinasi Gündüz"den naklen: J. E. Sanders, "Jesus and the Covenent",*The Historical Jesus*, ed. C. A. Evans - S. E. Porter, Sheffield 1995, s.58-59.

[73] Hocam Prof. Dr. Kemal Yavuz"a, konu ile ilgili görüşlerini sorduğumda, bu hikayenin şerhine farklı bir açıdan yaklaşarak, Mevlana"nın burada fesatcılığın ve bozgunculuğun kötü bir şey olduğuna dikkat çektiğini, Mevlana"nın devrine göre konuştuğunu, ayrılıkların zararlarını anlattığını Mevlana sonrası asrın ise birlik devri olduğunu, Aşık Paşa ve Gülşehri"nin de aynı fikri işlediklerini ayrıca belirtmiştir. Kısaca; Mevlana ayrılma ve parçalanmanın zararlarından, Aşık Paşa da birliğin faydalarından bahsetmiş ve öğüt vermişlerdir. Her iki edip de devirlerini anlatmışlardır. Değerli görüşlerini benimle paylaşan hocama çok teşekkür ederim.

http://akademik.semazen.net/author_article_detail.php?id=1154

SANSÜRLENEN HZ. MEVLÂNA kaddesellâhü sırrahu'l azîz

"Şeb-i Arus törenlerinde her yıl yaklaşık 1 saat süren protokol konuşmaları ilk kez iptal edilen, Konya Valiliği öncülüğünde her yıl düzenlenen ve 7 Aralıkta başlayan ***'Hz. Mevlâna Celâleddîn Rumî kaddesellâhü sırrahu'l azîzin 739'uncu Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma'*** programı bugün ***'Şeb-i Arus'*** töreniyle sona erdi."

17 Aralık 2012 pazartesi günü halkın ruhuna ilaç olacak önemli bir husus olan Hz. Mevlana ve Şeb-i Arus etkinlikleri yerel kanalların birkaçı dışında TV'in önemli kanalları tarafından yokmuş sadedine müteveccihen görünmezden gelinerek türlü biçimlerde dahi ele alınmadı.

Mütefekkir geçinen **"medya kuşları"**mız var ya, onlar dahi Hz. Mevlâna'yı konuşmaya değerli bulamadılar. Birde işin garibi odur ki, 21 Aralık'ta kıyamet kopacak zırvalarına kilitlenerek milletin değerli vaktini çaldılar. Haberleri yok, bence o üç beş kafadarın kıyameti kopmuştu. Onlar ki, Hz. Mevlana'yı zarurî bir gündem vesilesi kılarak, öğüt verecek güzel insanları dahi konuk etmeye tenezzül etmediler.

Bu vahim durumdan anlaşılan o dur ki, millî değerlerini kaybetmiş bu sevimsiz medya kuşları toplumun ihtiyacı olan Hz. Mevlana'yı unutturmak istiyorlarsa da, diğerleri gibi kendilerini unutturacaklar.

Allah Teâlâ dostlarını tanımayı ve tanıtmayı ret edenler, hakkında olumlu düşünemeyiz. Onların bu durumlarını da kaderî vechedeki sıkıntıların çokluğuna işaret sayarız.

Bu sene ilk defa Şeb-i Arus törenlerinde her yıl yaklaşık 1 saat süren protokol konuşmaları iptal edilince de, medya TV de Hz. Mevlana'yı haber programlarında bile saniyelerle hesaplanacak zamanlara hapsettiler. Biz bunu bir işaret sayarak diyoruz ki, bu manevi çoşkunun gelecek senesi hakkında, devlet ve vüzera bir daha etkinliklere teşrif buyurmayacaklar.. Yani gelecek sene Şeb-i Arus'un, yerel bir etkinlik statüsüne doğru gidişinin sinyali bugünden tevdi edildiğini söylemek gerekir.

Eyvâh halimize ki, dinî ve millî etkinlikler eriyen mum gibi yok olup gitmektedir. Unutulmamalıdır "edeple gelen izzetle gider". Hz. Mevlana kaddesellâhü sırrahu'l azizin türbe girişinde yazılanı unutmamak gerekir.

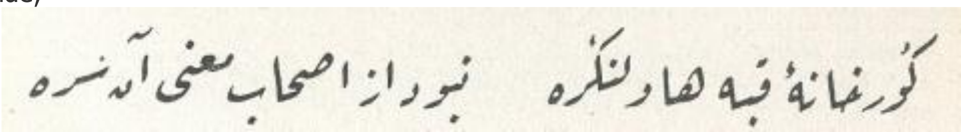
"Kâbetü'l-uşşak başed in mekâm
Her ki nakıs amed inca şud tamam."

(Âşıkların kabesi oldu bu makam, her kim ki noksan geldi oldu tamam.)

Hz. Mevlâna Celâleddin Rumî kaddesellâhü sırrahu'l azîz Efendimizden milletimiz adına özür diliyoruz.
İhramcızâde İsmail Hakkı

HZ. MEVLANA GELİNCE BABASI AYAĞI KALKTI MI?

mevlananın babasının mezarı mevlananın babasının ayaktaki mezarı mevlana hz kabri Mevlânâ'nın babası Sultanü'l-Ûlema Bahaeddin Veled 12 Ocak 1231 tarihinde Hakk'a yürüdü. Sağlığında "**Benim ve benim çocuklarımın ve onların evlat ve ahfadının mezarları burada olacaktır**."1 sözleri üzerine o günlerde Sultanların gül bahçesi olan bugünkü yerine defnedildi. Mesnevîsinde;

گورخانه قبه ها بر کرده اند   نبود از اصحاب معنی آن سره

"**MEZARIN ÜSTÜNE TÜRBE YAPMAK, KUBBE KURMAK, YÜCE DUVARLAR ÖRMEK, MANA ERLERİNCE MAKBUL BİRŞEY DEĞİLDİR**."2 Diyen Mevlânâ, babasının mezarı üzerine türbe yapmak isteyen dostlarının isteklerine "**gök kubbeden iyi türbe mi olur?**" gerekçesiyle karşı çıktı, türbe yapımına müsaade etmedi. Halen Mevlânâ"nın babası Bahaeddin Veled"in kabri üzerinde Horasan çamurundan 78 cm. eninde, 2.36 cm. boyunda ve 86 cm. yüksekliğinde mermer kitabeli birsanduka vardır. Kitabenin Türkçesi şöyledir; "**Tanrı bakidir. Burası, ulumuz, efendimiz, şeriat sadrı, hikmet kaynağı, sünneti dirilten, bid"atı kökünden söküp atan, kendisine uyulan, Rabbe mensub âlim ve âmil, bilginler padişahı, doğunun, batının müftüsü, şeriatın ve dinin Bahâ"sı, İslâmın ve Müslümanların şeyhi Belhli Ahmet oğlu Hüseyn oğlu Muhammed"in yattığı topraktır. Tanrı ondan da razı olsun, geçmişlerinden de. Altıyüz yirmisekiz yılı rebüilâhırının onsekizinci Cuma günü kuşluk çağında göçtü.**"3

Aradan yıllar geçer. Bu defa da 17 Aralık 1273 tarihinde Mevlânâ sevdiğine kavuşur. Muhteşem cenaze töreninden sonra, bugünkü türbesinin bulunduğu yere, babası Bahaeddin Veled'in mezarının baş tarafına defn edilir.

Mevlânâ"nın Hakka yürüyüşünden sonra, onu sevenlerden Alemeddin Kayser, Mevlânâ"nın oğlu Sultan Veled'e müracat ederek "**Mevlânâ"nın üzerine bir türbe yaptırmak istediğini, bu is için otuz bin dirhem ayırdığını**" söyler. Sultan Veled babasının mezarı üzerine türbe yapımına karşı çıkmaz. Bu fikir 2. Gıyaseddin Keyhüsrev'in kızı ve Müineddin Pervane'nin karısı Gürcü Hatun tarafından da desteklenir. Kendisi de 80 bin dirhem verir, ayrıca Kayseri malından da 50 bin dirhem tahsis eder. Mimar Tebrizli Bedreddin'in denetiminde türbe kısa zamanda tamamlanır.4 (Resim: 1-2)

Yine aynı tarihlerde Selim oğlu Abdülvahid ve Konya'lı Genak oğlu Hümameddin Muhammed tarafından bir ahşap sanduka yapılır. Sanduka üzerinde ustaların adlarının yanında, Kur"ân-ı Kerîm"den ayetlere, Mesnevî ve Divan-ı Kebîr'den özellikle ölüm ve ahiret temalarını işleyen seçme beyitlere yer verilir. Selçuklu ahşap işçiliğinin emsalsiz numunelerinden olan sanduka, ceviz ağacından yapılmış olup, normal sanduka ölçülerine nazaran oldukça büyüktür. Sanduka 2.91 cm. uzunluğunda, 1.15 cm. eninde, baş tarafta yükseklik 2.65 m. ayak tarafında ise 2.13 m.dir5 (Resim 3-4).

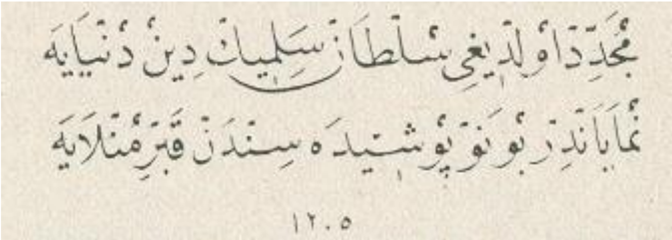
Konu ile ilgili 3, kişi, Mevlânâ"nın oğlu Sultan Veled'dir. Mevlânâ"nın oğlu Sultan Veled de 11 Kasım 1312 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuştu. Sultan Veled'de, Mevlânâ"nın hemen yanına, sağ tarafına (güney) defn edildi.6

Sultan Veled'in Mevlânâ"nın hemen yanına defnedilmesinden sonra, Mevlânâ için yapılmış tek bönbeli (tek kişilik) yüksek sandukanın altında iki mezar yer almıştır. Başka bir deyişle iki mezarın üzerinde, tek kişilik bir sanduka bulunmaya başlamıştır. Her halde bu durum sıkıntı vermiş olmalı ki, Kanuni Sultan Süleyman gök mermerden yeni bir sanduka yaptırmıştır (Resim: 5-6-7-8). Eni 310, boyu 380 ve yüksekliği 89 cm. olan bu sandukada kitabe yoktur. Kitabe özellikle konulmamış olmalıdır. Bu yeni sandukaya eğer kitabe konulacaksa, üç adet kitabe birden konulmalıydı. Birinci kitabede Mevlânâ"nın, ikinci kitabede Sultan Veled'in ölüm tarihleri, üçüncü kitabede ise sandukanın yapım tarihi olmalıydı. Bir sanduka üzerinde üç kitabenin fazla olacağı görüşüyle olsa gerek, yeni yapılan mermer sandukaya hiç kitabe konulmamıştır. Mevlânâ ve Sultan Veled'in ölüm tarihlerini günleriyle bildiğimize göre, sandukaya kitabenin konulmayışı bizim yalnızca mermer sandukanın tam yapılış tarihini öğrenmemizi engellemiştir.

Ancak Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından çıkartılmakta olan "**Etnoğrafya Dergisi**" için hazırladığımız "**Padişah III. Selim'in Mevlânâ'nın Türbesi için yaptırdığı Pûşide**" (*) adlı makalemizi hazırlarken, bu tarihi tesbit ettiğimizi zannediyoruz.

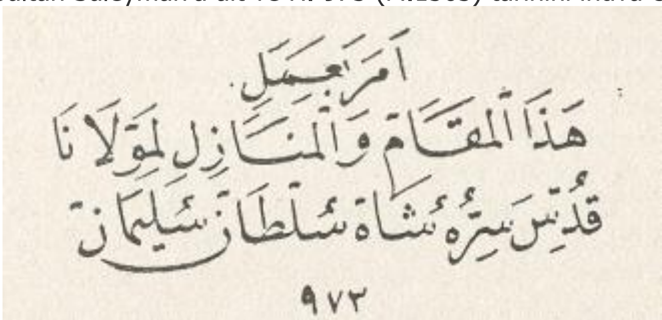
III.Selim'in Mevlânâ"nın Türbesine hediye ettiği Pûşide halen, Mevlânâ Müzesi 658 envanter no'da kayıtlıdır. (Resim 9-10). Pûşide 107*160cm. ebadında olup yeşil renkli atlas kumaş üzerine Sarma ve

Maraş İşi Teknikleri ile ve gümüş sim ile işlenmiştir. Pûşidenin üzerinde iki kayıt vardır. Birinci kayıt III. Selim'in bu Pûşideyi Mevlânâ'nın Türbesine hediye etmesi münasebetiyle Şair Şeyh Galib'in yazdığı 7 bendlik Terci-i Bend'in[7] nakarat beytini ve H. 1205 (M.1790) tarihini ihtiva ediyor. (Resim: 11).

MÜCEDDİD OLDUĞI SULTÂN SELİM'İN DÎN Ü DÜNYÂYA
NÜMÂYÂNDIR BU NEV-PÛŞİDESİNDEN KABR-İ MUNLÂYA
"Sultan Selim'in hem dini hem dünyayı yenileyen bir padişah olduğu,
Mevlânâ"nın kabrine hediye ettiği bu yeni örtüden de bellidir."

İkinci kayıt ise Kanunî Sultan Süleyman'a ait ve H. 973 (M.1565) tarihini ihtiva ediyor. (Resim: 12)

EMARA Bİ-'AMELI
HÂZA'L-MAKÂM VA'L-MENÂZİLİ Lİ-MEVLÂNÂ
KUDDİSE SIRRIHÛ ŞÂH SULTÂN SÜLEYMÂN
973

"Allah onun sırrını mukaddes eylesin! Şah Sultan Süleyman
Mevlânâ"nın bu makamını ve menzillerinin yapımını emretti."
H. 973 M.1565

Kanunî ile III. Selim arasında 200 yıldan fazla zaman aralığı vardır. Öyle ise nasıl oluyorda, III. Selim, Kanunî'nin 973 tarihini hediye ettiği Pûşidenin üzerine yazdırıyor. Mevlânâ Müzesi'nin ilk Müdürü M. Yusuf AKYURT yazdığı rehberde[8] Kanunî"nin bu kaydına işaret ederek "**Semahane ve Mescidi şerifin Kanunî tarafından inşa olunduğu bu vesikadan anlaşılıyor.**" diyor.
Şahabettin UZLUK ise eserinde[9] "**Binaenaleyh Y. AKYURT'un semahane ve mescit hakkında kitabe olarak aldığı üç satırlık Arapça ibare, mimarî bir gövdede mevcut olan kitabe değildir. Belki 973 de hediye edilmiş bir örtü üzerinde bulunan sırmadan yazılan şiirin ikinci kıtası idi. O halde kitabenin yapı ile kat'i suretle alakası yoktur**" diyor. Bizde Şahabettin UZLUK ile aynı görüşteyiz. Zira bir binanın kendisinin de, ilavesinin de kitabeleri, binanın kendi üzerinde olur. Hem Pûşide ile Semahane ve Mescit bölümlerinin ne gibi bir ilgisi vardır ki, bu bölümlerin kitabeleri Pûşidenin üzerine yazılsın. Ancak bu kayıt, bir başka örtüden de buraya nakledilmiş olamaz. Çünkü Pûşideye söyle bir göz atmak bile, bu iki kaydın aynı tarihte, aynı malzeme ile, aynı ustanın elinden çıktığını anlamak için kâfidir. Öyle ise bu kaydın, bu Pûşidenin üzerine yazılma sebebi nedir? Kayıt üzerinde yazılan "**Makam ve Menazil**" kelimelerinde kasdedilen yerler neresidir?
Kanunî"nin kaydına geçen "**Makam ve Menazil**" kelimelerinin manası bellidir.[10] Durak ve konak yerlerinden kasıt, son durulacak yer, yani mezar olmalıdır. Kanunî"nin yaptırdığı mezar da bizim düşüncemize göre şu andaki mermer sandukadır. Yapılış tarihi H. 973 (M.1565) dir.
Padişah III. Selim, mermer sandukanın Kanunî tarafından 973 H. yılında yaptırıldığını biliyordu. Bu kaydı Mevlânâ"nın Türbesi için yaptırdığı Pûşidenin üzerine koydurdu. Böylece "**Dedem Kanunî**

mermer sandukayı H. 973 (M.1565) yılında yaptırdı, ben de H. 1205 (M.1790) yılında örtüsünü yaptırıyorum" demek istemiş olmalıdır.
Görüldüğü gibi Mevlânâ"nın ölümünde, Sultanü'l-Ûlema Bahaeddin Veled'in mezarı üzerinde bahsettiğimiz yüksek ahşap sanduka yoktur ki, ayağa kalkmış olsun. Kaldıki böyle bir maddi kalkış da söz konusu olamaz.

Kaynaklar

[1] Ahmet Eflakî, Ariflerin Menkıbeleri, (Çev. Tahsin Yazıcı) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1989, Cilt, 1, sah.54
[2] Mevlânâ Mesnevi, cilt. 3, sah, 13, Beyit 130.
[3] Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlânâ Celâleddin, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 1989, sah. 37.
[4] Ahmet Eflakî, Ariflerin Menkıbeleri, (Çev. Tahsin Yazıcı) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1989, Cilt, 1, sah. 151-153
[5] Mehmet Önder, Mevlâna Müzesi şaheserlerinden Mevlâna"nın sandukası, Ülkü Basımevi, Konya 1958
[6] Abdülbaki Gölpınarlı Mevlâna"dan sonra Mevlevilik, İnkilap Kitabevi, İstanbul 1953, Sah. 43

ŞEYH ALİ SEMERKANDÎ Kaddesellâhü Sırrahu'l Azîz

"Ankara vilâyetine bağlı Çamlıdere kazasının kabristanında mevcut bulunan türbesinde mütevellileri, halifeleri, müridanı ve gönüldaşları ile yatan Şeyh Ali Semerkandî Hicrî 720 ve Milâdî 1300 senesinde İsfahan'da doğdu.

Hz. Ömerü'l-Faruk radiyallâhü anhın dördüncü batından zuhur eden nesline mensup torunudur. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme ulaşan akrabalığı vardır.

Babası muhterem Yahya efendidir. Küçük yaşlarda ömrünün tamamını Allah Teâlâ Hazretleri'nin yolunda geçirmek için varlığını bu mübarek yola adadı. Kendini tam yetiştirdi, pişti, kemâle erdi ve veliler listesine girdi; manevi yönden indi ilâhi'de yüksek mertebelere ulaştı, takdir topladı ve yetkiler (görevler) aldı. Manâ ikliminin ve manâ âleminin sultanlarından oldu. Mekke'ye, Medine'ye teşrif etti, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin mânen iltifatına mazhar oldu, onun mânevi evlâdı olma şerefine erdi. Çin Hindi'ne gitti, sonra ülkesine döndü, babası, annesi ve kardeşleri ile görüştü. **"Bahru'l-Ulûm"** adındaki tefsir kitabını yazdı. Her çeşit ilme vakıftı, her yerde ve İslâm dünyasında tanınıp ün yaptı. İrşat için üzerine vazife yüklendi. Rum diyarı bulunan Anadolu'ya hicret etti. Konya ve Karaman'a geldi. Benzeri kentlere uğradı. Karaman beyi dâhil devlet erkânına nasihat edip ders verdi. Pek çok ülkelere, kentlere sefer etti. Hattâ karyelerde bulundu. Alanya'ya ve Alanya'ya yakın yerlere gitti, oralardan Örenşar'a (Eskipazar'a) geldi. Osmanlı İmparatorluğu paytahtlarından Bursa'ya götürüldü. Bursa padişahı, vüzerası, ulemâsı ve ahalisi ile görüştü. Örenşar'a geri avdet etti, dünya ile ilgili makam ve meta'da gözünün olmadığını hissettirdi. Örenşar'dan **Kızılcahamam**'a bağlı **Çatak** karyesine geldi. Anadolu'da mütevazı ve sade yaşayışı ile (halkın derdi ile hemdert) kerâmet ehlinden mübârek bir zat olarak bilindi. Gelip geçmiş bazı zevat gibi İslâm'a ve insanlara yaptığı hizmetlerinin aşkı içinde dönüp dolaşırken müsait bir zaman ve zeminle karşılaşıp evlenemedi. Çamlıdere'ye geldi ve buraya ömrünün son bölümünü geçirmek üzere yerleşti. Çamlıdere'nin insanlarına iltifat etti, bunlarla beraber gönül gönüle yaşamak istedi. **Çamlıdere'nin pak neslini mânevi evlâdı (ehli) olarak ilân etti.** Başta **"Şifalı Mübârek Çekirge Suyunu"** başka bir deyimle **"Sığırcık Suyunu"**, **"İbret Dersi Veren Sacayağını", "Kerâmet Emmarelerini"** ve **"Benzeri Hatıralarını"** bırakıp Hicrî 862, Milâdî 1442 senesinde 142 yaşında iken Çamlıdere'de irtihal etti. Bazı yerlerde bu zatın namım ve öyküsünü taşıyan türbelerde yatan zevat bu zatın namı ile yaşamış bulunan halîfeleridir. Veya gelip geçmiş emsâlî (isim benzeri) bir başka mübârek zatlardır. Yahut sefer ettiği zamanlarda ikâmet eylediği yerlerdeki makamatı türbeler temsili ile yadedilmektedir".

Arifibillah Şeyh Ali Semerkandînin hayatı gerçekleri dile getiren olay ve harikalarla doludur. (Rahmetullahi aleyh). Bu kadar tanınması, bu kadar yerlerde isim yapması onun ne kadar büyük bir velî olduğunu ve onun ne kadar meşhur bir zat bulunduğunu sergiliyor.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Doğup Büyüdüğü ve İrtihal Ettiği Yer

Şeyh Ali Semerkandî Hicrî 720, Milâdî 1300 tarihinde İsfahan'da doğmuş irtihalı ise Ankara vilâyetine bağlı Çamlıdere kazasında Hicrî 862, Milâdi 1442 yılında vuku bulmuştur. **Vefatı esnasında Şeyh Ali Semerkandî 142 yaşlarında idi.** Bir zamanlar Karaman (Larende) halkının ilgilileri bu konuyu takip edenler Konya'da mahkeme olmuş, mahkeme (heyet-i kuzat) tarafından Şeyh Ali Semerkandî'nin Ankara vilâyetinin Çamlıdere kazasında yattığına dâir karar verilmiştir.

1225 tarihinde "Berat" veren Yabanabat kadısının da bu karardan haberdar olduğu anlaşılıyor. Çünkü Yabanabat kadısının kesin hüccetlere dayanarak verdiği "Berat" da Hz. Ömerü'l-Faruk Hazretlerinin evlâdından Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere (Şeyhler) de medfun olduğu kaydedilmiş bulunmaktadır.

Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî'nin Ankara vilâyetinin Çamlıdere kazasında yattığına dâir delil bir

değil, pek çoktur ve işaretler az değildir.

Ârifibillah Şeyh Ali Semerkandî'nin türbesi Çamlıdere'nin kabristanını şereflendirmektedir. Bu mübarek zat İsfahan'da doğup büyüdükten, Semerkant gibi ilim irfan membaından ve o civarlardan lâzım olan tahsilini tamamladıktan sonra irşat için ülkeden ülkeye, beldeden beldeye gitmiş ve seferlerde bulunmuştur. Ömrünün hitamında Çamlıdere'de Hakk'a yürümüştür. Kendisine bağlı mütevellileri, halifeleri ve müridanı ile (zatından hariç tamam on kişi olmak üzere) şahsına has türbesinde yatmaktadır. Bir tarafında yedi, bir tarafında üç bulunuyor. Bunlar üçler, yediler olarak vasıflandırılıyor. **Kendisi ile beraber türbede toplam onbir kişidirler.**

Şeyh Ali Semerkandî'nin doğduğu İsfahan İran ülkesinin en büyük ve en önemli şehirlerinden biridir.

Çamlıdere Ankara'dan 105 km. uzaklıkta ve Ankara'ya göre İstanbul istikametindedir. İstanbul istikametine doğru Kızılcahamam'ı, anayolu takip ederek 10 km. geçince; Çamlıdere yol güzergâhında bulunan Yanıkköy'e 18 km. uzaklıkta kalmaktadır. Yani şirin Anadolu'muzun tipik ve mütevazı şehri Çamlıdere Gerede ile Kızılcahamam'ın arasında kalan belirli bir bölgede yerini almıştır..

Çamlıdere dikkat ve ilgi çekici bir maziye sahip ve ünlü bir menkûle maliktir. Zikri geçen velîyi bağrını açıp sinesinde taşımaktadır. Maddî ve mânevi hallerin kucakladığı Çamlıdere, toplanıp derlenmesi gereken ve halka gerçek yönleri takdim edilmesi icab eden rivâyetlerle dolup taşmaktadır.

Çamlıdere daha önceleri sıra ile **"Kuzören, Şeyhler (Şıhlar)"** isimlerini taşımış, ilçe olunca "Çamlıdere" ismi ile isimlendirilmiştir. Çamlıdere Anadolu'nun uzak ve yakın geçmişini temsilen ortaya koyabilecek evsaftadır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Yakınları

Şeyh Ali Semerkandî'nin kardeşlerinin olduğu biliniyor, iki veya üç erkek kardeş oldukları rivayet ediliyor. **Hz. Ömer İsfahan'ın fütuhatında oğlunun birini oraya bırakmış, orada yerleşip kalan Hz. Ömer'in oğlu İsfahanlı bir kız ile evlenmiş idi.** Şeyh Ali Semerkandî bu sülâleden zuhur etti.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin kardeşlerinden birinin adı **Kebir Ahmet (yani Seyyid Ahmed-i Kebir)** idi. H. 720 tarihinde İsfahan'da doğan Şeyh Ali Semerkandî kardeşi Ahmet ile hayata mukaddes bir gaye doğrultusunda bakıyordu. Annesi babası temiz pak bir nesilden gelmişler, çocuklarının Allah yolunda velî ve mürşid olduklarını görmüşlerdir.

Büyüyüp giden Şeyh Ali Semerkandî ermişlerin yolunda idi, İlâhi aşk ile yanıp tutuşuyor ve çocukluk çağını İsfahan'da geçiriyordu. 20 yaşına ulaşınca kendinde bir başkalık hissetti. 40 sene mağarada ibâdet etti. Çilehaneye girdi, çilehâne usulünü itaatle takip edip neticeye başarı ile vardı. Kemâle erip olgunlaştı. Kendisine ilham gelmeye bağladı.

Zaman ilerliyor, seneler geçiyordu. Şeyh Ali manâ âleminin sultanlarına karıştı, sahib-i kerâmet oldu ve velâyet yetkisini aldı. Onun için artık bütün rahmet ve bütün imkân kapıları açılmış oluyordu. Zaman geldi, gün oldu Mekke ve Medine'ye gitti, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme (mânen) hizmet etti, onun türbedârı oldu, hattâ Efendimiz tarafından manevî evlâtlığa kabul edildi.

Şeyh Ali Semerkandî İle İlgili İsim, Makam Ve Hâl Benzerliği

Yeryüzüne gelen insanların isim bakımından olsun, türlü tutum ve davranış bakımından olsun, hattâ makam ve mevki bakımından olsun, kişilerin görüş ihtilâfları ve açık, kesin bürhan yokluğu sebebi ile zaman zaman birbirlerine zan ve tahmin açısından benzetildikleri vaki olan bir durumdur. Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin ismine benzer ismi taşıyan zatlar muhtelif beldelerde ikâmet edip yaşamış olabilirler. Ayni hâl ile de hallenmiş bulunabilirler. Bu arada bazı yerlerde bu zata izâfe edilen kabir ve türbeler bu zatın makamı, yahut bu zatın halifelerinin medfun bulunduğu yer olmaktadır.

Şunu açıkça belirtmek gerekir ki Şeyh Ali Semerkandînin ismi Türkiye'nin yani Anadolu'nun bazı yerlerinde bazı türbelere ve bazı makamlara yöneltilerek yadedilir. Hattâ İslâm âleminin birçok

yerlerinde de geçer. Yalnız muhtelif yerlerde Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin ismini taşıyan türbelerde yatan zatlar bu zatın halifeleridirler. Öteden beri bu zatın ismi altında hatırlana gelmişlerdir. Şeyh Ali Semerkandî muhtelif ülkelere kendi adına iş gören, hareket eden halifeler tayin etmiş, onlara manen direktifler vermiştir. Onlar bu zatın namı ile yaşamışlardır. Yahut aynı isim tahtında başka bir velî ayni hal ile hallenerek oralardan gelip geçmiştir ne malum.

Şeyh Ali Semerkandî sağlığında "Baba-resül" adında bir zatı kendisi adına faaliyet göstermesi için halife tayin edip "Zeyne" beldesine gönderiyor. Zeyne Osmanlı imparatorluğu döneminde Konya'ya bağlı idi. Sonraki dönemde kentlerin İdarî şekli değişmiş, bugün "Zeyne" "Sütlüce" adını alıp kasaba olmuş ve Mersin vilâyetinin kazası bulunan Gülnar'a bağlanmıştır.

Zeyne karyesinde yatan zat, Şeyh Ali Semerkandînin kendisi değil, zikri geçen halifesidir, Evliyaullahtan olup mübarek büyük zatlardan biridir. Yanında belirli birtakım yatırlar bulunmaktadır. Zeyne bölgesinde Evliyaullah'tan **Babaresül** ile ilgili değişik hayli pek çok zuhur eden kerametler anlatılmakta, öyküsü dillerde dolaşmakta ve manzume halinde hikâyeleri nakledilmektedir. Şeyh Ali Semerkandî'nin namı ile anılması o kentte Babaresûl'ün Şeyh Ali Semerkandînin manen familyesine dahil olmasından ileri geliyor. Bundan böyle Çamlıdere kazasında medfun Şeyh Alî Semerkandî ile Zeyne'de medfun Babaresül arasında kesin olarak bir benzerlik bulunmamaktadır. Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamhdere'deki öyküsü başka, Babaresûl'ün Zeyne'deki öyküsü başkadır.

Babaresül Zeyne'de evlenmiştir, çocuk sahibi olmuş, annesi yanında yatıyor, Anadolu'da doğmuştur. Hattâ Anadolu'dan şarka gitmiş, Mısır'a kadar seyahat etmiştir. Aksine Şeyh Ali Semerkandî Şark'tan Anadolu'ya gelmiş, hiç evlenmemiş, evlâdı yoktur ve daha başka halleri ile Zeyne'deki yatan zata hiç benzememektedir. Fakat bazı menkıbelerin Çamlıdere'den Zeyne'ye götürülüp getirilmesi, araya fasılaların girmesi ile iki zatın hayat öyküsünün bazı yönleri ihtilâta uğramıştır.

Çamlıdere'de Şeyh Ali Semerkandî Külliyesi'nde mevcut belgeler Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de medfun bulunduğunu kesinlikle ilân ediyor. Şunu belirtelim ki Zeyne'de yatan zatın ismi de Ali olabilir, Semerkant'a sefer etmiş, orada tahsil görmüş ve birtakım yerlere sefer etmiş ve kerametleri görülmüş olabilir. Hattâ velîler arasındaki hal ve keramet benzerliği de cereyan etmiş bulunabilir. Lâkin Zeyne'deki yatan Ali, Çamlıdere'deki yatan Ali değildir. Karaman'da Anadolu'nun ve Türkiye'nin bazı kentlerindeki, İslâm âleminin bazı ülkelerindeki medfun nice nice adı Ali olan velîler arasındaki benzerlik böyle bir yorum, böyle bir izah ve böyle bir hüsnü zandan başka birşey değildir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde devletten (Hazine-i Hassadan) Çamlıdere'ye 45 (kırkbeş) bin kuruş gelir. 30 (otuz) bin kuruşu Çamlıdere'de sarf edilir, 15 (on beş) bin kuruşu Zeyne'ye gönderilirdi. Hattâ **"Sığırcık Suyu"** nun bulunduğu yerlerden tahsil edilen vergiler Çamlıdere'ye sevkedilirdi. Buna benzer icraat harfiyen tatbik edilirdi.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de tefsiri, menkıbeleri ve benzerî kayıtlar vardı. Vaktiyle bu eserler o devrin Osmanlı padişahına götürülmüş, padişah memnun kalıp ilgi göstermiş ve eserleri kendine takdim edenlere ikram ve izzette bulunmuştur. Padişahın etrafındaki devlet erkânı ve o günün Şeyhül-İslâm makamında bulunan İslâm âlimi ve öbür ülemâ yakınlık duyup Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını tasdik ederek kayıtlara intikâl ettirmişlerdir.

Padişahlıkça gönderilen tahsisat H. 1330 senesine kadar Çamlıdere'ye gelmiştir. Umumî harp çıkıp seferberlik ilân edilince her şey sona erdi, tahsisat kesildi. Bundan sonra Osmanlı İmparatorluğu belini doğrultamadı, olanlar oldu, ülkenin çehresi değişti, eserler olsun, kayıtlar olsun bilinmezlik içinde tarihin meçhul sayfalarına gömülüp gitti.

Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili **"Bahrü'l-Ulûm"** adında gayri matbu tefsir vardır. Hattâ zatına has menâkıbı var idi, belirli zevat tarafından görülüp okunmuştur. Fakat M. 1926 tarihinde büyük bir yangın çıkıp bir kaç ev hariç Çamlıdere'yi yer ile bir etti. Yangın karşısında her şeyini (kül olup) savrulmaya terkeden Çamlıdere Şeyh Ali Semerkandî hakkındaki eserleri ve kayıtları da (birkaçı hariç) ateşler içinde kül olup gitmekten kurtaramamıştır. Onun için deniliyor ki zikri geçen kıymetli zatın yazılı ve kıymetli belgeleri, menkıbeleri evlerle birlikte yanmış ve kaybolmuştur. Lâkin eldeki belgeler

yeteri kadar tatmin edicidir.

Yeryüzünün çeşitli yerlerinde Enbiya'nın ve Evliya'nın, bu arada birçok zevatın kendi adlarına atfen anılan makamlarının olduğu şüphesizdir. Evliya'dan Şeyh Ali Semerkandînin Çamlıdere'deki türbesi makamı değil, asıl kabridir. Bu türbede bizzat kendi zatı (naşı) bulunmaktadır. İlgili resmî belgede Çamlıdere (yani Şeyhler karyesin) de medfun olduğu kaydedilmektedir. Yanında bulunan ve kendisine komşuluk eden diğer on kişi ile berzah âlemine buradan katılmış bulunmaktadır.

Yeryüzünde aynı ismi ve aynı unvanı taşıyan binlerce insan gelip geçmekte, bu insan kitlelerinin içinde pek çok meşhur zatlar bulunduğu ve bunların hatırlardan çıkarılmadığı için yerleri, yurtları ve kabirleri belli sınırlar içinde muhafaza edilmektedir. Aksine peygamberlerin ekserisi dâhil bazı meşhur zatların hayatlarının tamamı, nerede yattıkları ve nüfûs hüviyetleri bilinmemektedir.

Ârifibillah Şeyh Ali Semerkandî'nin bir hayli kerameti zahir olup elan bilinmekte ve muhtelif rivayetlerle nakledilmektedir. Bu zattan bahseden ve bahsettiği memul bulunan eserler mevcuttur. Tefsiri, mübarek suyu, sacayağı ve emsali nakiller, menkıbeler, belgeler meydandadır. Mahallî halkın arasında Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili kayıtlar yapanlar, bilgileri zapt edenler olmuş, bizzat gerçeği ifade eden olaylara (kerameti yansıtan harikalara) şahit olanlar bulunmuştur. Bu eşhası yakînen görmek sûretile ellerindeki ve dillerindeki dokümanlardan gerekli nakilleri yapmak her zaman mümkündür. Yani günümüzde Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili aranan bilgiler mahallî halk arasında canlı ve taze olarak yaşamakta, bazı emareler tevatüren ortada görülmektedir.

Bir başka hususu dahi hatırlatmak gerekir ki Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Çamlıdere'de medfun bulunduğuna dâir mahallî ve mübarek suyun bulunduğu yeri çevreleyen bölgede yaşayan Müslümanlar arasında kesin ittifak vardır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Şemaili

Şeyh Ali Semerkandî kaddesellâhü sırrahu'l azîz, uzun boylu, iri yarı idi. Nuranî yüzlüydü. Buğday renkliydi. Kırmızı benizliydi. Elleri büyükçe olup bıyıklı ve ak sakallıydı. Beyaz sakalı ve beyaz elbisesi ile şeklen ve mânen efrad-ı beşer için ne güzel bir numûne idi. Elini öpmek isteyenler onun eline kapanmaya kalkarlar, fakat O Büyük Velî Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri elini geri çekerdi. Nuranî yüzü, buğday renkli benzi ve aksakalı ile inananlara iltifat eder, tanışmak için ziyaretine gelenleri yanında bulunanlara takdim ederdi. Dostça gelenlere ilgi gösterip muhabbetle bakardı. Uzun boy üzerinde nuranî yüzlü, buğday renkli ve aksakallı Şeyh Ali Semerkandî inananların hayalinde ve gönlünde her zaman dolaşmakta, bundan böyle ünü dünyaya yayıldığı için unutulmamaktadır.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Doğup Büyüdüğü Yerlerin Daha Önce Feth Olunmuş Bulunması

Hz. Ömer radiyallâhü anh halife olduğu vakit Rum ve İran devletleri ile savaş sürüyordu. Bu iki devlet dünyayı paylaşmışçasına hükmediyorlardı. İslâm askerleri bu iki devlete fırsat vermiyordu. Rum imparatoru İslâm askeri karşısında mağlup düştü, çareyi kaçmakta buldu.

Hz. Ömer, İran Hükümdarını ve İran halkını İslâm dinine davet etti. İslâm ordusu İran ordusuyla pek çetin savaşlar yaptı, fetihlerde bulundu. İran ordusu yenilip bozguna uğradı. Fetihname Hz. Ömer'e ulaştı. Bundan ötürü Emirü'l-Mü'minin çok memnun oldu.

Çok geçmeden Kisra'nın (Şahın) beyaz sarayı İslâm ordusu tarafından kuşatıldı. Hendek gazasında Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem;

"Bana İran'ın anahtarları verildi, şu anda Kisra'nın beyaz sarayını görüyorum" diye buyurmuş idi. Ve böylece sarayın içerisinde bulunanlar teslim oldular. Elde edilen mallar Medine'ye getirildiler. Hz. Ömer radiyallâhü anh ahaliyi topladı. Şu açıklamayı yaptı:

"Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Kisra ve Kayser defineleri Allah yoluna harcanacaktır" diye

buyurduğu, bakın ne kadar doğru imiş dedi.

Fütuhat devam etti, birçok yerler teslim alındı, pek çok kâfirler katledildi ve nice kişiler Müslüman oldu. Nihayet otuzbin İslâm askeri yüz elli bin İran ordusuna karşı çıktı. Şiddetli bir muharebe oldu. Tarihte eşi görülmedi. Muharebe meydanında sel gibi kan aktı. İslâm askerlerinden ve İslâm kumandanlarından şehit düşenler oldu.

İranlılar ise geceleyin yollarını şaşırdılar, İslâm askerleri ve Müslümanlar için yakmış oldukları ateşlerin içine düştüler, İran askerleri yedişer yedişer birbirlerine bağlı idiler. Bundan dolayı birine gelen diğer altısına da geliyor idi. Bu sebeple İran ordusunun otuz bini savaş meydanında, yetmiş bini de kaçarken telef olup gitmiştir.

İslâm askeri yeni kumandanları ile Hemedan, İsfahan, Azerbaycan ve Derbend taraflarını tamamen ele geçirdi. Kisra Yezdecürd önce İsfahan'a, Kerman'a ve nihayet Horasan'a kaçtı. Etrafındaki İranlıları başına toplamaya ve onları savaşa kışkırtmaya başladı. Bunun üzerine Horasan'ın ele geçirilmesi de gerekiyordu. İslâm ordusunun bir kolu Horasan'a girdi.

Yezdecürd İslâm askeri tarafından takip edilmekte idi. Belh şehrinde bulunuyordu. Belhi de bıraktı. Turan'a, Türkistan'a kaçmak zorunda kaldı. Horasan ahalisinin hepsi itaate zorlandı. Yezdecürd Horasan'dan da kaçtı. Türk Hakan'ı ile Çin hükümdarına mektuplar yazdı, acele yardım istedi.

Bu büyük ve başarılı fütuhat Hz. Ömer'e bildirildi. Hz. Ömer nehrin yani "Amu Derya"nın öbür tarafına geçmemelerini ve İran toprakları ile iktifa edilmesini emretti. Mescide topladığı ahaliye:

"İran devleti mahvoldu. Bundan sonra bir karış yerlerini bile geri alamazlar. Cenabı Hakk onların diyarını ve malını bize miras bıraktı. Bizi sınayacak. Sakın halinizi değiştirmeyin. Yoksa o sizi de başka bir kavmin baskısı ile cezalandırır" buyurdu.

"Maveraünnehir" tabiri Şark yani yakın doğu için "Amu Derya" sı hakkında kullanılır. "Mavera" ard, geri taraf demektir. "Maveraünnehir" nehrin (Amu Irmağının) ard ve geri tarafı anlamına gelir. Şeyh Ali Semerkandî'nin "Maveraünnehir" den Rum diyarına hicret ettiği malumdur. Bu zatın yetiştiği devrelerde Buhara, Semerkant ve benzeri şehirler İslâmî ilim ve faaliyetlerin okutulduğu medreselerin, tekkelerin beşiği olmuştu. Buralarda da bulunan Şeyh Ali "Semerkandî" namı ile anılır olmuştur. "Semerkandî" namı ile tanınmış, Anadolu'da, İslâm ülkelerinde bu isim kulakların yabancısı olmamıştır.

Şarkta, İslâm dünyasında yetişmiş birçok büyük insanlar zaman zaman dindaşlarını doğru yola sevk etmek için, hayatta ilim, iman ve tecrübenin kendilerine vermiş olduğu kudretle kıymetli sözler söylemişlerdir.

Hz. Ömer'in zamanında Şarkta fütuhat hedefine ulaşmış, Hz. Ömer'den sonra da gelişme göstermiş, Buhara, Semerkant ve benzeri kentler (yerler) dâhil İslâm dünyasının sınırları içine girmiştir.

Hz. Ömer radiyallâhü anh Halife Olduğu Sıralarda Bir Kaç Ülke Haşereler ve Salgın Hastalıklar Altında İnliyordu

Hz. Ömer radiyallâhü anhın halifeliği zamanında Türkistan, İsfahan ve Şiraz şehirlerinde, bütün bu ülkelerde (geniş yer kaplayan beldelerde) tarlalardaki mahsûllere çekirge, bambul, ağkurdu, kınacık, gurul, fare, köstebek gibi zararlı mahlûklar musallat oldu. Bu sebeple bu ülkeler bir kaç kere mahsûl alamayıp kıtlık içinde aç susuz kaldılar. Bundan başka karahumma ve trahom hastalığı salgın hale geldiğinden yüzlerce insanın ölümüne sebep oluyordu. Bu durum Hz. Ömer radiyallâhü anhe malum oldu. Bu ülkelerin kurtarılması emrolundu.

Hz. Ömer erkanına, toplayıp zikri geçen ülkelerin başına gelen âfeti anlattı. **"Türkistan'a Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem zamanında bir elçi gönderildi. Buradaki insanlar iyi karşılamışlar, İslâm dinine saygılı olduklarını bildirmişlerdi. Bunlar şimdi dardadırlar. Biz bunlara yardım elimizi uzatalım ve dinimizi de yayalım"** dedi.

Hz. Ömerü'l-Faruk Hazretleri İslâm ordusuna emir vermek sureti ile anılan yere gitmeyi plânladı. Lâzım olan yardım malzemelerini de yanlarına aldılar ve kısa zamanda yola çıktılar. Belirtilen âfetlerin alfanda ezilen ülkelere ulaştılar. Türkistan'a üç km. kala bir yerde konakladılar.

Hz. Ömer radiyallâhü anh muhtelif bölgeleri gözden geçirdikten sonra hiç bir yere izinsiz girmek istemedi. Önce ilgili krallara name gönderdi. İsfahan kralına da yazdı. Namede şöyle yazılı idi:

"Ben Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin ikinci halifesi Hz. Ömer'im. Medine'den geliyoruz. Sizin başınızdaki musibetleri biliyoruz. Biz bu musibetleri Cenabı Allah'ın sayesinde yok eder, sizi ve mahsûlünüzü şifaya kavuştururuz. Sizi bu âfetlerden kurtarırız" diyordu. Ve devamla:

"Bizim dinimiz malum çok büyük bir dindir. Ona da saygı gösterip Müslümanlığı kabul edersiniz. (Aslında bize değil) bu dinin sahibi olan Cenabı Allah'a, O'nun Rasülüne ve dinine saygı göstermiş olursunuz" diye yazdı.

Bu nameyi İsfahan kralı okudu, karşılık olarak o da bir name yazdı. Ve Hz. Ömer radiyallâhü anhe gönderdi. Namede kral:

"Biz her yönden çökmüş ve çok fakir insanlarız. Eğer bizi bu dertlerden kurtarırsanız şehrin kapıları açıktır. İslâm dininin büyüklüğünü bilip size tabi oluruz. Aksi halde bizleri rahatsız etmeyin, geldiğiniz yerden geri dönün" dedi.

Hz. Ömer radiyallâhü anh nameyi okumaya başladı. Önce memnun olmuş idi. Sonunu okuyunca öyle bir sinirlendi ki, öyle bir celâllandı ki herkesin aklı çıktı. Orda bulunanlar titremeye başladılar. Elçiye Hz. Ömer elinin şehadet ve orta parmağı ile işaret ederek:

"Sizin kralınız bizleri tanımıyor mu da böyle yazıyor? Varırsam onun iki gözünü bu parmaklarımla çıkarırım" dedi.

Elçi korkusundan titredi, geri dönüp krala geldi. Daha henüz kral sormadan elçi:

"Kral Hazretleri" diye söze başladı. Kekeleyerek:

"Ben ömrümde öyle azametli adam görmedim. İki eli ile işaret etti. Kralınız bizim sözlerimizden tereddüt mü ediyor? İki parmağım ile Kralınızın gözünü çıkarırım" diye sert çıkışta bulundu" dedi.

Elçi sözlerine devamla:

"Ben daha fazla duramadım, yanından kaçtım. Öyle bir adam ki, heybetli hali ile bir nâra attı. Dağlar, ovalar yerinden oynadı. Kendi adamlarının bile korkudan akılları başlarından gitti. Ve tirtir titriyorlardı. Eğer bu adam üstümüze gelirse bizi perişan eder" dedi. Kral anlatılanları gözlerinin önünden geçirdi. O parmakların hayâli sanki gözlerini çıkaracakmış gibi oldu.

Kral:

"Demek ki Muhammed'in halifesinin parmağı imiş...İslâmiyet dini bu kadar kuvvetli ve kutsalmış. Hiç şüphem kalmadı"

diyerek tekrar bir name yazdı.

"Rasül-i Ekrem'in halifesi ve İslâm dininin büyük adamı bizleri düşündüğünüzden dolayı sizlere minnettarız. Şehrin kapıları sizlere açıktır, buyurun" dedi. Ve tekrar bu nameyi Hz. Ömer radiyallâhü anhe gönderdi.

Name Hz. Ömer'e ulaştırıldı. Halife-i Sani nameyi okudu ve müsbet karşıladı. Hemen yola revan oldular. Ve nihayet o zamana göre İsfahan'ın Şiraz şehrine vardılar. Halk istikbale çıktı, herkes dertlerim dile getirdi. Orada bütün insanlar ağlamaya başladılar. Hz. Ömer ağlayan bu dertli insanlara dönerek: **"Hiç üzülmeyin, ben sizi Cenabı Allah'ın sayesinde bu dertlerden hemen kurtaracağım"** dedi.

Hz. Ömer peygamberimiz Hz. Muhammed'in kendisine hediye ettiği ve parmaklarından akan şifalı suyun gizli bulunduğu asayı yere çaktı. Cenabı Allah'ın inayeti ile haşere âfetinden ve salgın

hastalıktan bunalan halk refaha kavuşmak üzere bir olay ile karşı karşıya geldi.

Asa'yı Şerif Mübarek Su

Hz. Ömer radiyallâhü anh yere çaktığı asanın yanında Hazreti Allah'a duada bulundu. Orada hazır bulunan halk hep "Âmin" dediler. Hz. Ömer Hak Teâlâ Hazretlerine iltica etti.

"Allah'ım, yardım ve şifâ senden, herşey sana malumdur" diyerek asayı yerden çıkarması ile mübarek suyun fışkırması bir oldu.

Hz. Ömer mübarek suyun çıktığı yere beş oluklu (kurnalı) bir çeşme yaptırdı. Ellerini havaya kaldırarak:

"Yarabbi, sen bu mübârek suyu Müslümanlara kâfirlerin kıyasıya vuruştuğu bir savaşta sevgili peygamberin Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin mânevi ilâç ve şifâ olarak mübarek parmaklarından akıttın. Her derde şifâ kıldın. Kıyamete kadar kalacağını murat eyledin. Âlemlerin hayranı Habibin iki cihan serveri başımızın tacı, bütün dertlerin ilâcı, yüce dinimizin mübelliği, bütün Müslümanların şefaatkârı olan sevgili peygamberimizin âhir zaman nebisi Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem hürmeti için, Kur'an-ı Azimüşşanın hürmeti için bu ülkede bulunan kullarını bütün musibetlerden sen emin kıl ve şifâ ver. Hidâyet şendendir. Bu ülkeye İslâmiyeti nasip ve bizi eri muzaffer eyle Yarabbibi! " diye niyazda bulundu.

Ala Sığırcık Kuşları

Mustarip insanlar imdat bekliyorlar, ıstırap verici belanın altında inim inim inliyorlardı. Hz. Ömer radiyallâhü anh mübarek suyun başında müstecab duasını yaptıktan sonra Cenab-ı Allah'ın ıstırap dindirici inayetini bekliyor, ümidini Rabbımız'ın lûtfuna, ihsanına, rahmetine derun-i dilden bağlamış bulunuyordu.

Ala sığırcık (Semermer = zürzür) kuşları bir hışıltı, bir gürültü ve bir haykırış ile güneş ışığını tutarcasına hücuma geçtiler. Orada mahsulata musallat olan haşereleri (çekirge ve benzerlerini) helak ettiler, mazarratın tamamını hezimete uğrattılar.

İnsanlar da tutuldukları hastalıklardan kurtulmak için çeşmenin başına koşuştular. Ve gelip çeşmeden su içtiler. Suyu içenler hemen şifa buldular. Hem de İslâm dinini kabul edip Müslüman oldular. Artık bütün ülke tamamen Müslüman oldu. Beklenen şifa ve ümit edilen ilâç ülkeyi refaha ulaştırmış oldu.

Hz. Ömer radiyallâhü anh, Oğlunun Birini Çeşmenin Başında Bıraktı (Asâ Ve Kılıç)

Hz. Ömerü'l-Faruk radiyallâhü anh Hazretleri bahsi geçen çeşmenin başına oğlunun birini bıraktı.

"Oğlum sana şu mübarek Asay-ı Şerifi ve şu kılıcı bırakıyorum. Bunlar sana hediyem olsun. Bu mübarek suyu bütün gelene geçene içir. Çünkü bu su Kıyamet'e kadar kerâmet olarak kalacak, her tarafa gidecek ve bütün mahsûllerin mazarratlarının ilâcı şifası olacak" dedi.

Bundan sonra Hz. Ömer ordusu ile birlikte Medine-i Münevvere'ye döndü. Bu muhterem zatın aman dileyen insanlara alâka gösterip yardımcı olması dillerde söylenen ve kulakları çınlatan destan oldu.

Hz. Ömer radiyallâhü anhın Oğlu Evlendi

Hz. Ömer radiyallâhü anhın çocukları Abdullah, Abdurrahman, Abdullah, Asım, Zeyd, Hafsa, Fatıma, Rukiye ve Zeynep'tir.

Hz. Ömerü'l-Faruk'un evlâdının tamamı dokuzdur. İçlerinde Hadis ilminde hafız olan Abdullah'tan başkası Hz. Ömer radiyallâhü anhe nisbet edilmemiştir.

Mübarek suyun bulunduğu yerde kalan Hz. Ömer'in oğlu dünya evine girdi. Asil bir Türk ailesinin kızı

ile evlendi. Bu şekilde İsfahan diyarında bir yandan görevinin idraki altında, bir yandan aile reisliğinin yüklediği sorumluluk tahtanda hayatını sürdürüyordu.

Belirtilen ülkede Hz. Ömer radiyallâhü anhın nesli batan takibi ile devam edip gitti, İsfahan ile Şiraz arasında elan varlığını devam ettiren mübarek su **"Sığırcık Suyu"** namı ile bilinmekte, usulüne göre götürülen yerlerde tesirini göstermektedir. Dünya acibeler ve harikalarla doludur. Bunlar hep Cenabı Allah'ın varlığını, birliğini, gücünün büyüklüğünü ilân eden alâmetlerdir.

Şeyh Ali Semerkandî Doğdu

Hz. Ömer radiyallâhü anhın mübarek suyun başında bıraktığı oğlundan Hz. Ömer'e mensup nesil dördüncü batana ulaşmışta. Dördüncü batından sonra teselsül eden nesilden oğlan çocukları zuhur etti. Bunlar Hz. Ömer'in torunları oluyor, onun şerefinden şeref taşıyorlardı.

Bunlardan biri H. 720, M. 1300 yılında doğan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleridir. Şeyh Ali Semerkandî hakkında el yazması gayri matbu menkıbeler elden ele dolaşır bir vaziyette görülmüştür. Bu menkıbeler Şeyh Ali Semerkandînin terceme-i halini, çilehaneden çıkışını, mübarek topraklara gittiğini, Efendimizin manevî evlâtlığına kabul edildiğini, Hindi Çine gittiğini, bu ülkenin kralı ile görüştüğünü, onları imana davet ettiğini, orada bir kerametini izhâr eylediğini, Rum diyarına hicret ettiğini, Anadolu'da muhtelif yerlerde ikâmet edip görüldüğünü, çeşitli olaylarla karşılaştığını ve kerametlerinin sadır olduğunu kaydetmiştir.

Aynı menkıbelerde Şeyh Ali Semerkandî'nin Hz. Ömeru'l-Faruk'un oğlunun, oğlunun, oğlunun, oğlunun oğlundan yani dördüncü batından sonra zuhur eden nesline mensup olduğu da kaydedilmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin kendisi ile tanınan, kardeşinin birinin adı Ahmed-i Kebir (Kebir Ahmed) dir. Bunlar büyüyüp Semerkant, Buhara, Taşkent, Horasan illerinde ilim irfan yuvası olan medreselerde uzun seneler tahsil gördüler.

O günün prensipleri dâhilinde nefis tezkiyesi için disipline (çilehaneye) girdiler. Mağaralarda yıllarca ibâdet ettiler. Manâ âleminin sultanı olmak, Cenabı Allah'a kurbiyet ve kâmili iman sahibi bulunmak için böyle yaptılar. Aslında bu mübarek yolun yolcuları bu usulden geçiyorlardı. Bu usul duruma göre 10 sene, 20 sene, 30 sene, 40 sene ve 50 sene devam ederdi.

Çilehaneye girenler bir zeytin ve hurma ile gıdalarını alıp beslenebilirler. Başka bir şey yemeden zikir ederler. Zikri geçen dönem ve yörelerde usul böyle idi. İşte Şeyh Ali Semerkandî de (ve kardeşi de) mağaraların birinde 40 sene ibâdet etmiştir, ilmin her çeşidinden anlayan Şeyh Ali Semerkandî "Bahr-ul Ulûm" adlı büyük ve kıymetli bir kitap yazdı. Bu kitap tefsir kitabı idi.

Şeyh Ali Semerkandî Mekke ve Medine'de

Cenabı Allah'ın sevgili kulu Şeyh Ali Semerkandî dört başı mamur bir hüviyete bürünüp yükseklerin yükseğine uçup gitti. Ermişlerin meclisine girdi ve büyük velîlerden oldu. Bundan sonra Şeyh Ali Semerkandî'nin dönemi başlıyordu. Mekke-i Mükerreme tarafından bir nur göründü. Mekke'de "Beytullah" vardı. Aym nur Medine'yi de içine alıyordu. Bu iki mübarek beldeye sefer edecekti. Rabbimizin takdiri böyle idi.

Kendisine : **"Mekke'ye doğru"** denilince harekete geçti, yolculuğa çıkıp Mekke'ye kadar geldi, Mescidi Haram'a vasıl oldu. Bu kıymetli zat Mescidi Haram'da 14 sene İmam-Hatip olarak kaldı. Medine-i Münevvere'ye teşrif etti. **Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin Ravza-ı Mütahhara'sında 7 sene türbedarlık görevini yürüttü.**

Şeyh Ali Semerkandî bir gün rüyasında Hazreti Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ile Hz. Fatıma aleyhisselâmı gördü. Her şeyi ve aradığını burada buldu. Hz. Fatıma aleyhisselâm:

"Ya Ali, sen git Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kabri şerifini ziyaret et. Seni mânevi evlâtlığa kabul edecek" dedi.

Şeyh Ali Semerkandî hemen kalkıp Hazreti Fatıma'nın kabrine kadar gitti ve usulüne göre ziyaret etti. Oradan Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kabrine giderek murakabeye oturdu. Kabri Şerifte:

“Lebbeyk Allahümme Lebbeyk” dedi. Kabri Şeriften bir nida geldi.

“Lebbeyk ya Ali! Seni manevî evlâtlığa kabul ettim. Kıyamete kadar mucizatım baki kalsın. Beni ziyaret edemeyen fakir, mazeretli, parasız ümmetlerim mümkün ise seni ziyaret edebilirler. Sen benim varisim olduğun için beni ziyaret etmişler gibi kabul ederim” demek sureti ile iltifatlar yağdırdı.

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin huzurunda ağlayıp kendinden geçen Şeyh Ali Semerkandî Cenabı Allah'ın yolunda kendi varlığını tamamen eritmişti.

Şeyh Ali Semerkandî Hind-i Çin’de

Şeyh Ali Semerkandî zaman zaman manevî yönden gizli seslere muhatap oluyordu. Bir ara yine zatına görev yükleyen mukaddes bir nidaya muhatap oldu. Ve bu nidayı özellikle ve rahatlıkla işitti.

“Ya Ali şu anda Hindi Çini irşat et” denildi. Şeyh Ali Semerkandî bu vazifeyi Medine'de aldı. Oradan Mekke'ye hareket etti. Kâbe-i Muazzamayı ziyaret etti ve Arafat'a çıktı. Vakfeyi yapıp Mina ve Müzdelife'yi ziyaret etti.

Cenabı Allah'ın azameti, lütfü ve ihsanı karşısında gözlerinden yaş akıtan Şeyh Ali Semerkandî arada bir tebessüm ediyor ve gideceği yolların hayalini kuruyordu. Mekke'de kendisine tevcihen takdir edilen nasibini aldı. Müzdelife'de niyazım tamamladı, Mina'da bir gece yattı. Tecelli eden hikmetleri birbir fark ediyordu.

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem tarafından Hz. Ömer'e hediye olarak verilen mübarek suyun gizlendiği asâ miras tariki ile Şeyh Ali Semerkandî'ye intikâl etti. Böylece Şeyh Ali Semerkandî'nin hayatı hikmetler neşreden membai hikem haline geldi.

Şeyh Ali Semerkandî Allah yolunda kal ile değil hâl ile şu görünümde idi:

1) Yalın ayak,

2) Başı açık.

Şeyh Ali Semerkandî Hindi Çine gitti. Düşmanlardan uzak durmayı, onların ağına düşmemeyi hatırından çıkarmıyordu. Düşman denen Şeytan ve Şeytanın askerleri daima Cenabı Allah'ın velilerine tuzak kurmak için plân hazırlarlar.

Kralın ülkesine yani Çin Hindi'ne gelen Şeyh Ali Semerkandî Kral ile ilgili saraya ulaşb. Bir de gördü Kralın sarayında Kral dahil ilgili şahıslar toplanmışlar ağlayıp duruyorlardı. Bu ağlamanın, sızlamanın ve feryadı basmanın bir sebebi vardı. Şeyh Ali Semerkandî Çin Hindi Kralı ile böyle bir vaziyetle karşılaşmasının hikmetlere istinad ettiğini biliyordu. Buraya gönderilmişti ki büyük bir hizmet görecekti. Vazifeli gelmişti, bundan ötürü vazifesini yapacaktı.

Ölen Çocuk Dirildi Ve Hindi Çin Kralı Müslüman Oldu

Hindi Çin'in Kral Sarayında matem havası esiyordu. Çünkü Kral'ın bir çocuğu vardı, çocuk ölmüştü. Fakat bu büyük acının tesiri altında kalıp bir türlü bu çocuğun cesedini usûlü müvacehesinde defnedemiyorlardı. Bu sebepten başta Kral olmak üzere Saray erkânı harap olmuşlar, bitap düşmüşlerdi.

Şeyh Ali Semerkandî Kral'ın bulunduğu odaya girdi, kendini tanıttı. Kral'a:

“Benim dinim (İslâm)ı kabul ederseniz, bu çocuğunuzu Cenabı Allah'ın izni ile canlandırırım” dedi. Zaten kralın bir kız çocuğundan başka evlâdı yoktu. O da ölmüş idi.

Çocuk ölmüş duruyordu. Elleri çocuğu defnetmeye varmıyor, için için ağlıyorlardı. Çocuk acısı bunları

yakıyor, vücutlarında bir sarsıntı meydana getiriyordu. Hepsi bu olay karşısında donup kalmışlardı sanki.

Bu durum karşısında Veliyyullah Şeyh Ali Semerkandî'nin bir teklifi oldu. Teklifi Kral dahil hepsi memnuniyetle kabul ettiler. Şeyh Ali Semerkandî'nin amacı bu insanların Müslüman olup hidayete ermeleri ve Cenabı Allah'ın rızasını tahsil etmeleridir. Teklifinin asıl gayesi, bundan ibaret idi.

Şeyh Ali Semerkandî ellerini havaya açıp Kâinatın ve her şeyin Halikı Cenabı Allah'a dua etti. Ve çocuğa:

"Kum biiznillâh Teâlâ (Allah Teâlâ'nın izni ile kalk)" dedi. Anasının kucağında cansız yatan çocuk Büyük Velînin hitabı ile karşı karşıya idi. Şeyh Ali Semerkandî' nin Asasında hikmet sırlarını yakından takip ediyorlar, çocuğun anası ile diğer ilgililer hep yalvarıyorlardı; Çocuk:

"Lâilâhe illallah Muhammedürrasülûllah"

diyerek canlandı.

Bu hâli gören Kral, çocuğun anası ve Saray erkanı tevbe ve istiğfar ederek Hak (İslâm) dinini kabul ettiler. Çocuğun anası ve babası Müslüman olmakla (İslâm dinini kabul etmekle) en büyük ve en iyi işi işlemiş oldular.

Kral bütün ülkeye ferman yazıp Hindi Çin ahalisini İslâm dinine davet etti. Ahali itiraz etmedi. Böylece bu ülkede yaşayan nice insanlar İslâm dinî ile müşerref oldular. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri orada biraz kalarak onlara Müslümanlık hakkında bilgiler öğretti. Hindi Çin'i küffardan kurtarmış oldu.

Ahmed-i Kebir (Kebir Ahmet) kaddesellâhü sırrahu'l azîz

Cenabı Allah'ın yardımı ile Şeyh Ali Semerkandî Çin Hindi'ni irşat etti. Bundan sonra ülkesine döndü. Kerametinin zahir olması Hindi Çin halkını Hak dine ısındırdı, İsfahan'a geldi, sılasına kavuştu. Cenabı Allah'a yalvarıyordu, doğup büyüdüğü yerleri ziyaret ediyor ve bir yandan hasret gideriyor, bir yandan geçen günlerini hatırlamaya çalışıyordu.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Ahmed-i Kebir isminde kardeşi vardı. (Bir rivayette Şeyh Ali Semerkandî'nin üç kardeş oldukları, Anadolu'ya intikal ettikleri kaydedilir). Şeyh Ali Semerkandî ülkesinde kardeşi Ahmed-i Kebir ile görüştü. Çok sevdiği ve saydığı kardeşinin yaranda hasret giderdi.

Ahmed-i Kebir'in ismine benzer isimle yaşayan tanınmış veya tanınmamış kimselerin Anadolu'da olsun, diğer ülkelerde olsun gelip geçtiklerini görenler ve bilenler olabilir. Fakat Şeyh Ali Semerkandî'nin kardeşi Ahmed-i Kebîr, bilinen veya söylenen Ahmed-i Kebîrlerden başkadır..

Şeyh Ali Semerkandî Kardeşi ile İmtihandan Geçti

Şeyh Ali Semerkandî kardeşi Ahmed-i Kebir ile ibâdet etmeye koyuldu. Cenabı Allah'ın yolunda yükselmek, yüksek mertebelere ulaşmak için çaba gösteriyordu. Kendilerine ilham geldi. Birinin Rum diyarını irşat, diğerinin de orada kalması emrolunuyordu. Rum diyarını irşat etmek büyük bir vazife idi. Bu büyük vazifeye hem Şeyh Ali Semerkandî, hem Ahmed-i Kebir talip oldu. Önceleri bir türlü anlaşma hâsıl olmadı. Yani bu konuda ittifak edip anlaşamadılar.

Aralarında kesin bir istişareye girip bu durumun münasip ve makûl yönlerden halli cihetine yöneldiler. Yaptıkları müşavere iyi bir sonuca ulaştı, ikisi de haklarına ve haklarındaki İlâhî takdire razı oldular. Sömeklerinden ayrılmış bulunan darı (mısır) danelerini yığın (öbek) yaptılar. **Mısır öbeğinin üzerinde mısır öbeği bozulup dağılmadan veya ayak, diz ve eller öbeğe gömülmeden hangisi Allah rızası için iki rekât namaz kılmayı başarırsa o Rum diyarına gidecek.** Diğeri orda kalacak. Müşaveredeki kavli karar böyle idi.

Esasen Şeyh Ali Semerkandî ile Ahmed-i Kebir'e silsileyi takiple Hz. Ömer radiyallâhü anhden miras olarak bir asa ve bir de kılıç kalmıştı. Asayı alan gidip Rum diyarını irşat edecek, kılıcı alan da orda kalacaktı.

İşte bu iki kardeş bu anlaşma ile darılan yığın yaptılar. Önce Ahmed-i Kebir darı yığınının üzerine çıktı.

"Ya Rabbi, Rum diyarına gidebilmem için senin rızan ile bu darı yığınının üstünde iki rekât namaz kılacağım" diye niyet etti. Namaza durdu, fakat ayakları darı yığınına biraz battı. Rükûa varınca biraz daha battı. Secdeye varınca darı yığını temelli dağılıverdi.

Darı yığını üzerinde namaz kılma sırası Şeyh Ali Semerkandîye gelmişti. Yine darılan toplayıp yığın yaptılar. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri :

"Ya darı yığını! Allah rızası için ve Rum diyarına gitmem için senin üzerinde iki rekât namaz kılacağım. Hiç dağılma horasan (tuğla tozu ile kireçten yapılan harç gibi) ol"

dedi. Ve darı yığınının üstüne çıkıp niyet ederek namaza durdu. Şeyh Ali Semerkandî namazı kılarken Ahmed-i Kebir :

"Dur şimdi darı yığını dağılır, dur şimdi dağılacak derken" Şeyh Ali namazı kılıp bitirdi. Bir de baktılar ki darı yığını horasan gibi birbirini tutmuş ve taş gibi olmuştu. İşte oranın ismi o zamandan beri "Horasan" adı ile Horasan diyarı olarak nam yaptı.

Şeyh Âli Semerkandî anılan kardeşi ile giriştiği imtihanı böylece kazanmış oldu. Ahmed-i Kebir :

"Kardeşim ya Ali, sen Allah indinde daha makbulsün, hak şenindir. Al şu asa senin hakkın. Kılıç da benim" diyerek anlaştılar ve helâllaşarak ayrıldılar.

Şeyh Ali Semerkandî 7 Bin Evliyaya Sultan Oldu Ve Anadolu'ya Hareket Etti

Şeyh Ali Semerkandî Anadolu'ya gitmek için imtihanı kazanmış, asayı eline almış ve bu konuda büyük bir yetkiye mazhar olmuştu. Anadolu fütuhat dönemini yaşıyor, Rum diyarının insanları mürşidlere şiddetle ihtiyaç hissediyorlardı. Şark diyarında bulunan medreselerde ve tekkelerde ehliyet kesbeden imanlı âlimler ve velîler bölük bölük Anadolu'ya akın etmeye başlamışlardı.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri 7 bin (yahut 70 bin) Evliya topluluğuna sultan (kumandan) oldu. Sonra büyük dedesi Hz. Ömerü'l Faruk'un çeşme yaptırdığı yere geldi. Asayı çeşmenin (pınarın) kurnalarına değirerek :

"**Ya mübarek, şu mübarek suyu em, sinene çek"** deyip kurnalardan akan suyu yine asaya Cenabı Allah'ın izni ile gizledi. Suyun emmaresi ve kalıntısı aynı yerde günümüzde devam etmekte, İsfahan ve Şiraz arasında "Sığırcık Suyu" olarak bilinmektedir.

Daha sonra bu mübarek zat Rum diyarı olan Anadolu'ya hareket etti. Mahiyetinde bulunan velîlerin her birini bir mahalle dağıtıp yerleştirdi. Çünkü kendilerine "**Islah olunacak Rum diyarı"** diye işaret verilmişti. Bu bakımdan her velî Rum diyarında neden bir görev aldığını biliyordu.

Şeyh Ali Semerkandî maliki bulunduğu asa ile ve mahiyetindeki velilerle Anadolu'nun kentlerini tarıyor, irşada muhtaç insanları arıyordu. Artık bundan sonra Anadolu Cenabı Allah'ın dostları ile dolup taşıyor, velîlerin beşiği oluyor ve bambaşka bir görünüme giriyordu.

Ahmed-i Kebir Şark kentlerinde kendine tevdi edilen kılıçla kaldı, Rabbimiz'in muradı böyle idi. Dünya pek çok olaylara sahne olmuş, pek çok velilerin hamili bulunmuş ve nice nice Beni Âdem'in hatırında olmayan hadiselere tanık hale gelmiştir. Şeyh Ali Semerkandî'nin asası, Ahmed-i Kebir'in kılıcı hikmetlerle bezenip durmuştur.

Şeyh Ali Semerkandî Konya'da

Cenabı Allah'ın sevgili kulu, büyük velî ve Hz. Ömer'in pak nesli her şeyini feda ederek irşat için şirin Anadolu'nun yolunu tutmuş, gönlünü irşat aşkı ile doldurmuş gidiyordu. Hicret sevabının denizinde yüzüyor, diyar diyar geziyor, yapacağı hizmetlerin ne kadar büyük olacağını seziyor ve eli altında bulunan velîleri ilgili yerlere boncuk gibi diziyordu.

Uzun ve uzayıp giden yolları katettikten sonra Şeyh Ali Semerkandî Konya'ya geldi. Şeyh Ali

Semerkandî irşat için geziyordu. Konya ve havalisinde yapacağı hizmetleri tamamladı. Konya ve havalisinden ayrıldı.

Şeyh Ali Semerkandî Alanya'da

Konya kentinden ve Konya bölgesinden ayrılan Şeyh Ali Semerkandî Alanya yoluna düştü. Alanya'ya vasıl olmak için çaba gösteriyor, orayı da irşat etmesi gerekiyordu. Hak Teâlâ Hazretlerinin sevgili kulu Alanya'ya vardı ve orada ibret verici hallerle gözüktü. Orada burada gözüküyor, görevini yaşayarak ifâ ediyor, harikaların tevlidi ile büyüklüğünü gösteriyor ve kerametlerinin gölgesinde varlığını her yerde hissettiriyordu.

Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri Alanya'da derviş elbisesi ile geziyordu. Birgün deniz kenarında dolaşıyordu. Ağlayıp gezen bir mazluma rast geldi. Bu mazlum çok dertli inim inim inliyordu, dertli olduğunu akıttığı gözyaşları ile belli ediyordu. Bu mazlumun görünüşü, etrafı üzüntüye boğan içten ağlayışı Şeyh Ali Semerkandî'nin dikkatini çekti. Göz yaşı döken bu şahısla ilgilendi.

"Niçin ağladığını" ona sordu.

Ağlayıp gezen kişi:

"Çok sevdiğim bir incim vardı. Benim için çok önemli idi. Dalgınlık eseri denize düşürdüm. Aradım bulamadım, hatırladıkça içim yanıyor, ağlıyorum" dedi.

Şeyh Ali Semerkandî bu şahsı yanına alıp incisinin denize düştüğü yere gitti. Denizde bulunan balıklara hitab etti, onlarla konuştu: "Ey balıklar, Allah'ın izni ile bir inci getirin" dedi. Bütün hayvanların birer lisanı hali vardır. Balıklarında birer hal lisanı vardır.

Her balık Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin bulunduğu yere bir inci ile geldi. Şeyh Ali Semerkandî balığın birinin ağzından bir inci aldı. Bu inci "Ah incim, vah incim" diye ağlayıp gezen şahsa ait idi. İncide bir noksanlık veya fazlalık gözükmüyordu. Şeyh Ali Semerkandî bu inciyi zikri geçen şahsa verdi.

Kaybettiği incisine kavuşan şahıs o kadar memnun oldu ki hayatında en sevinçli anlarını yaşadı. Ve sevinerek evine gitti. Bu inci o şahsın hayatında önemli bir yer kaplıyordu herhalde. Kaybedilen kıymetli bir şeyin acısını çekerken ve acısını çektikten sonra bulmak çok tatlı olur.

Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili bir asa, bir aba ve benzeri eşyanın Alanya'da mahfuz olduğu mervidir. Olabilir, çünkü halifelerine hatıra olarak vermiş, oralarda arzu edenlere bırakmıştır. Büyük zatların elbette hayranları ve hadimkârları olur, onlar bu zatlardan hatıra olabilecek şeyleri yanlarında alıkoymak isterler. Bu cins istekler normaldir.

Şeyh Ali Semerkandî Eskipazar (Örenşar) Da

Bu büyük veli Alanya'dan ayrılmak için münasip bir an bekliyordu. Beklediği an geldi ve harekete geçti. Alanya ve havalisi onun denetiminden geçmiş idi. Onun namı ve direktifi ile hareket eden veliler, halifeler bulunuyordu. Gülnar'ın Zeyne (Sütlüce) karyesinde bulunan zat, Şeyh Ali Semerkandî'nin namı ile ün yapan **"Baba-resül"** adındaki halifesidir. Onun da makalesi, manzumesi, mesnevisi, tarihçesi Şeyh Ali Semerkandî'ye nazire olarak kaydedilmiştir (rahmetullahi aleyh).

Şeyh Ali Semerkandî Alanya'dan ayrıldı, uzun yollarda seyahat ediyordu. Örenşar'a kadar durmadan dinlenmeden geldi. Günümüzde Örenşar Çankırı vilâyetine bağlı Eskipazar kazasının eski adıdır. Buraya gelince burada ikâmet etmeye niyetlenen büyük veli derviş kılığında bulunuyordu.

Akşam köy odasına misafir oldu. Köylüler bu zatın kim olduğunu bilmiyorlardı. Aralarında "Acaba bu adam kimdir?" şeklinde fısıldaşarak konuşuyorlardı. Çünkü köy odasına şimdiye kadar hiç görmedikleri, vakarlı ve etrafa manâlı bakışları ile iyi niyet saçan bir zat misafir olmuştu. O gün bu durum köyde büyük ve ilginç bir haberdi.

Şeyh Ali Semerkandî Çoban Olarak Gözüktü

Bir ara köylüler toplanıp aralarında: **"Bir çoban bulsakta, şu ekinlerimizi hayvanlardan kurtarsak, çobansızlıktan ekinleri bütün başıboş hayvanlar yiyor, tepeliyor"** diyorlardı. Hayvanların başı boş dolaşmaları iki yönlü ziyana sebep olur. Ya ekine, bahçeye ve benzeri şeylere musallat olurlar. Ya da kendilerine kurt ve benzeri saldırgan vahşi hayvanlar musallat olurlar.

Tabiî Şeyh Ali'nin buraya gelmesi İslâm dinini yaymak ve uğradığı yerleri (insanları) irşat etmekti, işte bu konuşmaları fırsat bilip köylüleri irşat etmek maksadı ile Şeyh Ali:

"Ağalar siz çoban bulana kadar ben sizin mallarınızı güdüvereyim" dedi.

Köylüler bu teklifi kabul ettiler. Bu zatın adını sorup "Şeyh Ali" olduğunu, lâkabına "Semerkandî" dendiğini öğrendiler.

"Olur, iste bakalım ücretini" dediler. Bu muhterem zat:

"**Ben ücret (para) falan istemem, yalnız benim karnımı doyurun. Birde yatacağım yeri temin edin, olur biter"** dedi.

Köylüler bu işe daha fazla memnuniyet gösterdiler. Neden memnuniyet göstermesinler ki karşılarına bir çoban çıktı gözü dünyaya tok. Parada pulda gözü yok. Cenabı Allah'ı zikirden gafil kılan şeylerden tamamen uzak. Bu faziletli çobana hep bir ağızdan:

"Peki" dediler.

Köylü ile Şeyh Ali anlaştı, dünya konusunda hiç bir ihtilâfları yoktu, herkes bu çobanda gördüklerini diğer çobanlarda göremiyorlardı. Ne vardı bu çobanda, neden bu çoban para (ücret) istemiyor ve bu çoban niçin boğazı tokluğuna sığırları gütmek istiyordu? İşte işin bu tarafını anlayabilecek basiret sahipleri her yerde bulunmazdı. Ne tatlı insandı Şeyh Ali... Hayvanlar dahil hiç kimseye zararı yoktu.

Çobanların En İyisi

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da mânevi heybeti ile gözüküyor, manâlı mânalı dağlara, ovalara, taşlara, ağaçlara ve rızkını toplayan hayvanlara bakıyordu. Âleme anlamlı ve ibret dolu amaçlı düşüncelerle bakabilmek büyük insanlara mahsus bir nitelik. Gündüz tarlalara, çimenliklere otlamak için tek ve çift yürüyüp giden sığırların peşinde Şeyh Ali Semerkandî.

Hz. Musa da koyun gütmüş, koyunları sulamıştı. Ebu'l Beşer Hz. Âdem çift sürdü, öküzlerin peşinden yürüyüp evlek evlek tarlaları sürdü. Şeyh Ali Semerkandî başka bir şey değil ayni şeyi yapıyordu. Evet sığır güdüyor, sığır suluyordu. Öteden beri Örenşar'ın ovaları bölük bölük sığırlarla öbür hayvanlarla dolup taşardı.

Bir kaç gün geçti. Köylüler böyle bir çobanı ilk defa görüyorlardı. Ve bütün köylüler sevinçli idiler. Şimdiye kadar böyle bir çobana raslamadıkları için kendilerini uçuyor ve neşe saçıyor bir havanın içinde buldular. Nerde ise birbirlerini kucaklayıp tebrik edeceklerdi.

Yalnız dikkat edilecek bir nokta vardı. Bu büyük veli hayvanlara kızmıyordu, sığırlara söğüp saymıyordu. Ağzından katiyyen kötü bir lâf çıkmıyordu. Hattâ hayvanlar ona serkeşlik yapmadan itaat ediyorlardı. Bir kimsenin boğazı tokluğuna sığırları otlatması çeşitli hikmetlere ve çeşitli sebeplere yönelikti.

Şeyh Ali Semerkandî'nin gayesi ne idi?.. Kalbinde Allah aşkını taşıyanlar, kalbinde iman nurunu muhafaza edenler Şeyh Ali Semerkandî'nin gayesini çok çabuk ve gayet iyi anlıyorlardı. O'nun gayesi Cenabı Allah'a ibadet etmek, onu tanımak ve insanları ona yöneltmekti.

Bu zat çobanların en iyisi idi. Vakit girince namazını kılar, zikrini yapar, duasını ve niyazını tamamladıktan sonra üzerine aldığı dünyevî görevini bihakkın yerine getirirdi. Güttüğü ve otlattığı sığırları incitmezdi, onları aç susuz bırakmazdı. İslâmî her yerde tam olarak yaşadığı için elbette çobanların en iyi rütbesine ulaşmıştı.

İneklerle Buzağıların Bir Arada Otlamaları

Yine bir akşam köylüler köy odasında oturmuşlar sohbet ediyorlardı. Sağılır ineklerine çoban bulduklarından ötürü sevinmelerine bir diyecek yoktu. Ama: **“Danaları, buzağıları ne yapalım”** diyorlardı. Ve:

“Birde danalara, buzağılara çoban bulsaydık” diye hayıflandılar. Devamla:

“Sığırlardan ne rahatız” diyerek birbirlerine göz kırptılar. Şeyh Ali Semerkandî ermişlerin meclisinde üye idi, manen salahiyet sahibi idi. Göz kırpmalara, başka türlü davranışlara önem verecek bir kişi değildi. Hâsılı büyük bir zat idi. Bu büyük zat köylülere:

“Danalarınız, buzağılarınız için merak etmeyin. Onları da sığırların yanına katın ben güderim” dedi.

Köylüler:

“İyi ama danalar, buzağılar anaları bulunan ineklerin memelerinden sütlerini emerler” dediler. O mübârek zatda:

“Siz danaların, buzağıların emmelerine, ineklerin emzirmelerine karışmayın. Ben onları emzirtmem. Yalnız sığırları bana teslim ettiğiniz yere kadar danaları, buzağıları getirip götürmek size ait, gerisi bana aittir” dedi.

Köylüler Şeyh Ali'nin teklifini benimseyip kabul ettiler ve bu işe candan:

“Peki” sözü ile mukabelede bulunarak çoktan razı oldular. Köylüler sık sık bir araya geldikçe bu işi hayallerinde gezdirerek ağızlarında konuşup duruyorlardı. Ve

“Biz bulduk yitirmezsek” diye neşeli lâflar ediyorlardı.

Bu çoban ne güzel çobandı.. Sığırları, danaları ve buzağıları bir arada güdecek, ineklerin memelerindeki sütler akşam sahipleri tarafından sağılıncaya kadar bir kazaya uğramayacaktı. Şeyh Ali Semerkandî olağanüstü bir görünümle ortaya çıkıyordu ki bu bir ehli keramet işi oluyordu. Bakalım Şeyh Ali Semerkandî'yi kaç kişi anlayacaktı...

Şeyh Ali Semerkandî hayvanlar hakkında bir bildiği vardı ki köylülere ilgili hususlarda teminat veriyor, **“karışmayın”** diyordu. Hayvanlara söyleyeceği sözler vardı. Onun söylediği sözleri hayvanlara ileten, anlatan bir gizli kuvvet vardı. Buna iman gerektir. Burada akıl işlemez, iman iş görür.

Şeyh Ali Semerkandî sığırları (inekleri), danaları, buzağıları karşısına alıp:

“Ey hayvanlar, Allah rızası için benim yüzümü kara çıkarmayın. Emmeden ve emzirmeden eve dönüp gelin” dedi. Hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî yi dinlediler ve onun yüzünü kara etmediler.

Hayvanlar inekli danalı, buzağılı otlarlar, emmezler, emzirmezler sahipleri tarafından çobana teslim edildikleri, yere kadar gelirler dururlar. Orası onlar için yasak sınırıdır. Evlerine gitmek üzere gelip yasak sınırı geçince meleşirler, her inek danasını buzağısını arar, her dana buzağı anasını arar. Böylece emme ve emzirme faaliyeti başlar.

Bu hayvanlar akşama kadar birbirlerinin yanma bile gelmezlerdi. Yani buzağı anasını emmek için zorlamaz, inek emzirmek için buzağısını aramazdı. Bu durum Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin kerameti idi. Örenşar'da derviş kılığında gözüken kişinin kim olduğu ve nasıl bir zat bulunduğu zahir olan kerametleri delâleti ile daha iyi anlaşılıyordu.

Ekinlerin İçinde Dolaşan Sığırlar Ekinleri Yemeyip Otları Yediler

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da ikâmet etmeye, hayvanları otlatmaya ve köylülerin yanında bulunmaya devam ediyordu. Buradaki yaşayan insanların irşat olup İslâm dinine gönül vermelerini temine çalışıyordu. Güzel şeye ve hayra delâlet etmek davranışların en iyisidir. Bu mübarek zatın tutum ve davranışını ibret ve heyecanla temaşa eden köylüler manen yapılan uyarılar bünyesinde cehalete veda ediyorlardı.

Şeyh Ali Semerkandî birgün güttüğü sığırları ekin ekili tarlaya saldı. Hayvanlara:

“Tarlanın ekili ekinine değmeyin, sadece otları yiyin” dedi. Hayvanlar otları teker teker ayıklayıp yediler, fakat bir tel dahi olsun ekin koparmadılar. Bu hali gören köylüler bir türlü akıl erdiremiyorlar, hattâ sinirlenip öfkeleniyorlardı.

Şeyh Ali'nin yanına kadar gelip bir şeyler söylemek için ıkınıp sıkınanlar oldu. Hattâ:

“Ne yapıyorsun be adam” diyerek çıkışanlar da göze çarpıyordu. Köylülerin telâşı karşısında Şeyh Ali sükûnetini bozmuyor, halim selim bir vaziyette hareket ediyordu. Ve:

“Merak etmeyin ağalar, hayvanlar ekinleri yemezler. Baksanıza otları yiyorlar” demek zorunda kaldı.

Köylüler birde baktılar ki hayvanlar hakikaten otları yiyip ekinlere hiç dokunmuyorlardı. Bunun üzerine bırakıp geldiler. Geldiler ama birbirlerine:

“Bu nasıl adam, buzağılarına analarının memelerindeki südü emzirmez, hayvanlara ekinleri yedirmeden ekinlerin içindeki otları ayıklattırır. Bunda birşey var ama bakalım sonu ne olur. Yoksa kerametli (ermiş) mi, sihirbaz mı, nasıl iş bu...” dediler,

Birde:

“Yahu nemize lâzım, ne olursa olsun işimizi görüyor ya” dediler. Köy halkını teşkil eden insanlar büyük bir zat ve bu zatın elinden zuhur eden keramet harikaları ile karşı karşıya idiler, insanlar Şeyh Ali'nin Cenabı Allah'ın keramet göstermeye yetkili velilerinden olduğunu ilk fırsatta kestiremiyorlar, keramet harikaları karşısında afallayıp kalıyorlardı. Fakat imam kuvvetli olan kişiler Şeyh Ali'ye hayran kalmaktan kendilerini alamıyorlardı.

O sene oraya Cenabı Allah bol bol ekin verdi. Bu mübarek ekin (nimet) leri biçip sürmek ve ambarlara doldurmakla bitiremediler. Bereketli mahsûlün tadına doydular. O kadar çok ekin oldu. Bolluğa kavuşan köylüler çok memnun kaldılar. Amma yinede bu büyük zatın kıymetini ve sahibi keramet olduğunu idrak edemeyenler oldu.

Otların Büyüyüp Ekinleri Basması

Cenabı Allah insanların dünyaya boşu boşuna gönderilmediklerini, imtihana tabi bulunduklarım ve yaptıklarından mesul olacaklarını haber veriyor. Aklı başında olan her insanın bu durumları bilmesi ve öğrenmesi lâzımdır. Bilhassa zikri geçen hususlara herkesin inanması şarttır.

Cenabı Allah'ın hükümlerini ve kudretini insanlara anlatmak için çalışan insanlara, onların elinden sadır olan harikalara karşı çıkmamak lâzımdır. Şeyh Ali Semerkandî’nin elinden sadır olan kerametler Cenabı Allah'ın kudretini ilân etmekte idi. Aklı-selim sahibi kişiler Cenabı Allah'ın bir kuluna neler ve nasıl bir yetki vermekte olduğunu seyretmişler, bu ibretli manzaraya iman etmekte geç kalmamışlardır.

Köylülerin ekinlerini süratle büyüyen yabani otlar boğuyordu. Otların tarlaları bürüyüp örtmesinden ekinler âdeta görünmez olmuştu. Bu olaya “Otların ekinleri basması” deniyordu. Köylüler otları ayıklamakla başa çıkamamışlardı. Çok uğraşıyorlar durmadan çaba gösteriyorlar, çalışıyorlar fakat çoğalıp giden otların önüne geçemiyorlardı.

Orada bulunan Şeyh Ali Semerkandî bu durumu yakından gördü. Köylünün çektiği sıkıntıya ve acı verici üzüntüye seyirci kalmadı. Onlara yine biiznillah kerametini izhar etti. Sığırları ekin tarlalarına saldı. Bu muti (itaatkâr) hayvanlara ekinleri basan otları yedirtti ve ekinler boğulmaktan kurtuldular.

Paytaht Bursa

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da kalmaya devam ediyor, irşat hizmetini çeşitli vesilelerle halka aktarıyordu, Anadolu'nun pek çok yerlerinde olduğu gibi buradaki halk da **“Rum”** etkisinden, “Rum”

kalıntılarından daha henüz kurtulmuş değildi, irşada şiddette muhtaç idiler. Fütuhat daha henüz uzaklaşıp tarihe gömülmüş değildi. Halk İslâm dinine girmek için fevc fevc akın ediyordu.

Şeyh Ali Semerkandî Rum diyarı bulunan Anadolu'ya ayak bastığında “Bursa” şehri Osmanlıların “Paytahtı” idi. Bursa'da Osmanlı Hakanlarından Orhan Gazi'nin oğlu **Birinci Sultan Murat yani Murat Hüdavendigâr** padişah idi. Murat Hüdavendigâr Osmanlı padişahlarının üçüncüsüdür. Hüdavendigâr Gazi diye de anılır. Tahta çıktıktan birkaç yıl sonra Osmanlı Devletini İmparatorluk haline getirmiştir.

Bu zat Orhan Gazi'nin küçük oğludur. Gayet iyi huylu olduğundan kendisine Hüdavendigâr denilmiştir. Padişah olunca Bursa'yı merkez yaptı. Asi Karaman, Germiyan oğullarını Ankara'da perişan etti. Sonra Rumeliye geçerek Edirne ve Filibe'yi aldı. Balkanlarda ilerlemeyi çekemeyen Macar, Sırp, Ulah ve Bulgarlar birleştiler. Edirne sırtlarına kadar geldiler, bir gece hepsi sarhoş olarak istirahatte iken Türk-İslâm ordusu ansızın baskın yaptı, bütün düşmanlar zor kaçabildiler. Bu muharebe yerine **“Sırp Sındığı”** denildi.

Murat Hüdavendigâr daha sonra Selanik ve Manastırı da aldı, Sırp ve Bosna kralları yine birleşerek memleketimize hücum ettiler. Murat ordusu ile düşmanı fena halde bozdu. Bu meydan muharebesinden sonra yaralılar arasında dolaşırken **“Miloş Kaploviç”** isimli bir Sırplı tarafından hançerle şehit edildi. Zamanında memleketimiz çok genişlemiştir. Bursa civan büyük bir vilâyet halinde onun ismini almış, Hüdavendigâr Vilâyeti denmiştir. Şeyh Ali Semerkandî' nin Murat Hüdavendigâr ile görüştüğü, teklif edilen vezirliği kabul etmeyip Çamlıdere'yi tercih ettiği mervidir.

Osmanlı Padişahlarının resmi mühürü olan “Tura” Murat Hüdavendigâr'ın zamanında icat edilmiştir. Bu kıymetli zatların manen görüşmeleri, manen bilişmeleri ve manen birbirlerine yakınlık duymaları imkân haricinde kalan bir durum değildir. Şeyh Ali Semerkandî’nin Anadolu'da irşat görevi ile görevli bulunduğuna göre imanlı bir Hünkâr ile temas kurup görüşmesi gayet normal bir haldir.

Kurt ve Ala Öküz

Bursa Osmanlılara Başkent olmaya devam ederken Şeyh Ali de Örenşar'da ömrünü sürdürmeye, burada olayların âmilleri ve failleri ile hikmetlerin tecellisine vesile olmaya devam ediyordu. Sığırları otlatmaya ve ibret verici harikaları sergilemeye koyulan Şeyh Ali Semerkandî'nin varlığı parlayan ay gibi her yerde gözüküyor, İslâm her yerde batılın imha olup gitmesine şimşek gibi yetişiyordu. Hazreti Allah Anadolu'yu velileri, âlimleri ve mücahidleri ile böylece ihya etmiştir.

Örenşar'da köyün civarında bir çeşme vardı. Şeyh Ali Semerkandî sığırları çeşmenin bulunduğu taraflarda güderdi. Vakti saati gelince bu çeşmede sular ve aynı çeşmenin suyundan abdest alıp namazını kılardı. Bu mübarek zat hayvanların hakkını verir, onları aç susuz bırakmaz ve kendisi de ibâdetini asla terk etmezdi.

Yine bir gün sığırları sulamış, onlara istirahat emrini vermişti, İstirahate çekilen sığırlar kulaklarını kuyruklarını sallayarak ve geviş getirerek mışıl mışıl dinlenme vakitlerini dolduruyorlardı. Şeyh Ali abdest almış namaz kılıyordu. Selâm verip namazdan çıktı. Birde ne görsün... Bir kurt gelmiş ala öküzün başında bekliyor...

Şeyh Ali ayağa kalktı, yönünü kurdun bulunduğu tarafa çevirdi ve kurdun niyetini, ne yapacağını anladı, kurda seslendi:

“Cenabı Allah'ın mahlûku ey kurt!

Allah aşkına bırak öküzü. Bu öküz ve öbür sığırlar bana emanettir. Ben bu öküzün sahibine ne söylüyeyim, ne haber vereyim” dedi.

Kurt Allah tarafından lisana geldi. Ve:

“Cenabı Allah'ın ey kulu! Ey Rasüli Ekrem'in manevî evlâdı ve Hazreti Ömerü'l Faruk'un torunu! Bu öküzden bana Allah'ım tarafından nasip verildi” dedi. Şeyh Ali Semerkandî kurdun söylediklerini dinliyor, zihnine kaydediyor ve bu konuyu bir yere dayandırmaya çalışıyordu.

Zekâtını Vermeyen Kişinin Serveti Hayır Getirmez

Acaba kurt başka bir sığırı ve başka öküzü yemek istemiyorda, neden bu ala öküzü yemek istiyordu... Mutlaka bunda bir hikmet vardı. Kurt bu hikmeti de açıkladı. Şeyh Ali Semerkandî'ye ciddi bir tavırla:

"Çünkü bu öküzün sahibi zekât vermez. Onun için ben bu öküzü yiyeceğim" dedi.

Zatı muhterem Şeyh Ali Semerkandî kurdun bu sözleri karşısında irkildi

Şeyh Ali Semerkandî Kurda:

"Mademki öyle, yarın ye. Bugün bana bağışla bu öküzü" dedi.

Kurt büyük bir velinin sözlerini dinledi, itiraz etmedi ve "Evet" der gibi bir tavır takındı. Oradan uzaklaşmak için gideceği yeri tasarlıyordu. Kurdun ne yapmak istediği keyfiyet düşündürücü idi. Ve kurt çekip gitti. Saatler ilerliyordu ve akşam vakti yaklaşıyordu.

Akşam vakti olunca sığırlar otlamayı terk edip köye geldiler. Şeyh Ali de köye geldi. Biraz düşünceli bulunan Şeyh Ali öküz sahibi ile ne ve nasıl konuşacaktı... Geçen olayı olduğu gibi aktaracaktı. Bakalım öküz sahibi nasıl karşılayacaktı... Şeyh Ali köyde öküz sahibini buldu, ona konuyu anlattı.

"Yarın bir kurdun gelip öküzünü yiyeceğini" açıkladı. Sebebini de enine boyuna izah etti.

Müslümanlıkla Alâkaları Az Olanların Hali

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da sığır otlatmaya ve halktan bir fert olarak görünmeye müdavim olduğunda buralar Bizanslıların elinden ve işgalinden yeni kurtulmuş idi. Buraların insanlarının Müslümanlıkla alâkaları çok azdı. Ve Allah'ın emirlerini de hiç bilmezlerdi.

Onun için o adam yani öküz sahibi:

"Benim malımı kurt nasıl yer" dedi. Durup durup küplere biniyor ve köpürüyordu. Şeyh Ali'yi âdeta tahkir etti. **"Böyle şey olmaz"** diyerek ertesi gün öküzünü yine sığırlarla birlikte otlatmaya saldı. İnat bir kişi idi, fakat Şeyh Ali'nin sözleri karşısında gösterdiği inatçılığının kendine zarar vereceği belli idi. Gün gelecek, pişman olacaktı ama vaktinde yapmadığı nedametin faydasını göremeyecekti.

Allah Teâlâ'nın emirlerine ve O'nun imanlı kullarının nasihatlerine kulak vermeyenler Müslümanlıkla samimi ilgi kurmak istemiyorlar sayılır. Ala öküzün sahibi aynı duruma düştü. Muhterem zatın uyarmalarına kulak asmadı, sözlerini dinlemedi. Onun manalı işaret ifadeleri öküz sahibince alay konusu edildi.

Kurt Ala Öküzü Yedi

Ertesi gün sığırlar otlamak için yola revan oldular, ala öküz de onların içindeydi. Sahibi ala öküzün sığır sürüsünden ayrılmamasını istedi. Ala öküzü bir kurdun yiyeceğine hiç ihtimâl vermedi. Şeyh Ali önemli bir uyarıda bulunmuştu ama öküz sahibinin gönül gözü tamamen kapalı bulunuyordu.

Ertesi günü aynı saatte kurt sığır sürüsüne yaklaştı. Ala öküzün bulunduğu tarafa sessizce gitti. Ala öküze dalıp onu yere serdi, yemeğe başladı. Şeyh Ali Semerkandî bu manzarayı gördü. Bu durumun böyle tecelli edeceğini Şeyh Ali biliyordu. Kurda Şeyh Ali bazı şeyleri hatırlattı.

"Ey kurt! Öküzün derisini zayi etmeden etini ye de, derisini sahibine götürüp vereyim" dedi.

Kurt Cenabı Allah'ın velisine saygı gösterip onun tavsiyelerine uydu. Aynen bir kasap gibi yaptı. Öküzün etini yedi, derisine dokunmadı. Bilindiği gibi kurtların âdetlerindendir, yerken hayvanların derisini kasap gibi yüzerler. İşte bu tecrübe ile sabit olan husus, ta o zatın hatıratından bu yana biline gelmiştir.

Ala Öküzün Derisi Köye Geldi

Artık olan olmuştu, kurt öküzün derisini yüzmüş, bir tarafa bırakmış, etini kemâli âfiyetle yemişti.

Şeyh Ali Semerkandî deriyi aldı köye götürmek ve öküzün sahibine vermek üzere karar vermişti.

“Benim malımı kurt nasıl yer” diyen öküz sahibi bu defa ne diyecekti bakalım...

Bu işten Şeyh Ali Semerkandî üzülmemiş değildi. O da bir insandı, olaylar karşısında üzülebilme ve sevinebilme kabiliyetleri ile muttasıftı. Kurdun öküzü yemesi ve öküz sahibinin meram anlamayışı Şeyh Ali'yi üzmüş, elinden geleni yapmış ve neticeyi Hak Teâlâ'ya havale eylemişdi.

Ala öküzün ala derisini ala öküzün sahibinin diğer kara öküzünün sırtına belli olmayacak şekilde serdi Şeyh Ali. Gören kara öküzü ala öküz sanırdı. Akşam vakti sığırlar hep köye döndüler. Kara öküz ala öküzün derisi sırtında olduğu halde eve yavaş yavaş geldi.

Bütün sığırlar, öküzler evlere (ahırlara) dağıldılar. Fakat ala öküzün sahibi kara öküzünü göremedi. Oraya baktı, buraya baktı gelen giden yok.

“Ah kara öküzüm gelmedi” dedi. Kalkıp Şeyh Ali'nin yanına vardı. Dizlerini dövmeye başladı.

Şeyh Ali:

“Ben sana demedim mi idi: Kara değil, ala öküzün yok. Onu kurt yedi. Baksana ala öküzün derisi kara öküzün üstünde” dedi. Ala öküzün derisini çekiverince altından kara öküz çıkıverdi. Öküz sahibi öfkelendi, kabına sığmıyordu ve ne yapacağını şaşırdı.

İmanlı âlimlerin, velilerin sözleri altın ayarındadır, belki daha üstündür. Onların sözlerine ve nasihatlarına dikkat etmek, kulak vermek gerekir. Öküz sahibinin Şeyh Ali'ye diyeceği hiç bir söz yoktu. Ama cahil adam ne dediğinden, ne yaptığından haberi yok.

Öküz Sahibi Mahkemeye Koştu

Ala öküzün derisi ortada. Sahibi deriyi gördükçe kabına sığmıyor, sanki saldıracak yer arıyordu. Bir şeyler yapmak niyetinde idi. Büyük Veli Şeyh Ali'yi dinlememenin sonu bu. En sonunda öküz sahibi Ali Semerkandîyi mahkemeye vermek üzere harekete geçti. O zamanın yargıcı bulunan kadıya kadar gidip şikâyet etti.

Kadı bindi atına geldi köye ve ifadeleri aldı. Öküz sahibi mahkemeyi gayesinden saptırmaya, kadıyı yanıltmaya çalıştı. Yalancı şahitler buldu, onlara para verdi ve çirkin hareketlerle herşeyi alt üst etti. Hattâ daha da ileri gitti. Kadı ile kendi menfur emelinde birleşti. Maalesef kadıya da para yedirdi.

Dağlar Yürüdü

Yalancı şahitler:

“Öküzü kurt böyle yemez, parçalar. Bakın bu deri parça parça edilmemiş. Bu deriyi adam yüzmüş” dediler. Deri hakikaten usta bir kasap tarafından yüzülmüş gibi idi, Burada büyük bir imtihan vardı. Şeytan şahitleri kendi tarafına çekiyor, onları vesvese çukuruna itiyordu.

Kadı Şeyh Ali'ye:

“Sen ne diyorsun?” diye sordu. Hattâ **“şahidin var mı?”** dedi. Şeyh Ali:

“Benim şahidim kim olsun? Dağlar taşlar olsun” dedi. Kadının rüşvet çamurunda ayağı kaydı. Şahitler zaten berbat oldu.

Şeyh Ali'ye ters ters bakan Kadı:

“Behey adam, dağlar taşlar şahit mi olur?” dedi. Şeyh Ali Kadı'nın niyetini hissediyordu. Para kadının gözünü gönlünü kör etmişti. İtiraz eden kadı ve öküz sahibinin bir numaralı adamı.

Cenabı Allah'ın izni ile Büyük Veli mânevi yetkisini kullanacaktı. Nitekim kullandı. Kerametini harekete geçirdi. Dağlara:

“**Ey dağlar öküzü kim yedi. Allah Rızası için şahit olun”** dedi. Cenabı Allah'ın hikmeti bu ya. Dağlar bir

gürültü ile birden üzerlerine doğru yürüyüverdi.

Taş Olan Kadı Ve "Durdağı"

Bu hali görenler

"Aman bu dağlan durdur, yoksa mahvolacağız" diye Şeyh Ali'ye yalvarmaya başladılar. Şeyh Ali de

"Ey dağlar durun, benim Allah'ım büyüktür. Kötülük yapanın cezasını o verir"

dedi. Dağlar bir anda durdu. Orda bulunanlar bu hali de pek yakından açık bir şekilde gördüler.

Kadı mahkemede patavatsız lâflar etti, keramet harikasını gördüğü halde yine hatalı lâflar etmeye özeniyordu. Şeyh Ali'ye:

"Haydi getir kurdu, kendin yedin öküzü" gibi söylediği lâflar unutulacak cinsten değildi. Bu zat bu konuda hiç günahının olmadığını ileri sürdü. Hâlâ inadından ve sözünden dönmeyen kadı, Şeyh Ali'nin haksız olduğunu ileri sürerek fikir birliği kişilerle:

"Öküzü, Ali ödesin" dedi. Kadı da vicdan diye bir şey yoktu.

Şeyh Ali Semerkandî'nin gösterdiği keramet gerçeğinden ibret almayan kadı gözlerini örten kör dumanları silemedi. Şeyh Ali'nin halini ve tecelli eden harikayı gören köylüler hep iman ettiler. Suçsuz olduğu anlaşılan Şeyh Ali Semerkandî Hak ve halk nazarında iltifat ve yakınlık gördü. Ne idi kadının keramet harikası karşısında menfi bir tavır takınmasındaki maksat?..

Karardan sonra kadı abtıa binip yola düştü. Dağdan geçerken at ile birlikte taş oldu. Dağın adı **"Durdağı"** oldu. Elan bu dağda bu konu ile ilgili rivayetler tekellüm edilmektedir. Örenşar (Eskipazar) kentinde bu olayın tarihi levhası, değişik yorumlar ortamında nakledilmesi sürüp gitmektedir.

İşin acı tarafı büyük bir evliyanın karşısında bir kadının dünya malına yenilmesi, bundan böyle bu evliyayı mahkûm etmeye kalkması olmuştur. Hâlbuki kadı kararında mal, para ve sapık kişilerin baskısına yenik düşmemeli idi. Zikri geçen kadı yanlış kararının cezasını bulmuştur.

Akarken Duran Su

Günümüzde Çankırı vilâyetinin Eskipazar kazası ve civarı Şeyh Ali Semerkandî'nin Alanya'dan sonra teşrif ettiği yerdir. O günden bu yana isim, nüfus ve idare değişikliği olmuştur. Eskipazar'a bağlı **Sadeyaka** köyü vardır. Bu köyün bir de **"Şeyhler"** mahallesi vardır. Bu Şeyhler mahallesine yakın bir çeşme vardır. Bu çeşme asırlardır durmadan akıyor.

Şeyh Ali Semerkandî o zaman güttüğü sığırları bu çeşmeden suladığı olmuştur. Burada unutulmayan, faydalar bahşeden ve dillerde destan olan hatıralar bırakmıştır. Dünyanın mübarek ve şifalı sularından biri buradadır. Bu suyun adı "**Çekirge Suyu"** veya **"Sığırcık Suyu"**dur. Bu mübârek suyun meydana gelişi şöyledir :

Şeyh Ali Semerkandî bir vakit zikri geçen çeşmenin yanına abdest almak için gelmişti. Köyün kadınları çeşmenin önünde ekin yıkayıp oralara sermişlerdi. Bu zat bunlardan çeşmeye yanaşıp abdest alamadı. Vakitte iyice daralmıştı. Bundan ötürü sıkıntıya düşmüş bir hali vardı. Orada akıp duran çeşmeden su ihtiyacını temin etmesi, abdest alması zaruri bir durum arz ediyordu.

Bu mecburiyet karşısında Şeyh Ali Semerkandî çeşme başında bulunan kadınlardan su istedi. Kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'nin kendilerinden ihtiyacı için özellikle abdest alması için su istemesini itibara almadılar. Halbuki abdest için su vermeleri gerekirdi. Abdest almak bir ibâdettir, abdestle kılman namaz da bir ibâdettir. Kadınlar bu durumu akıllarına bile getirmeyip üzücü bir tutuma girdiler.

Kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'ye saygı gösterecekleri yerde hakaret etmekten kendilerini kurtaramadılar. Bu muhterem zata:

"Biz ekin yıkıyoruz, tasamız senin abdestin mi?" diye sert çıkışta bulundular. Büyük velinin karşısında

edep ve terbiyesini kaybeden kadınların hatalı davranışları acıklı olayların ve üzücü manzaraların vuku bulmasına zemin hazırlıyordu. Bunlar saliha kadınların seviyesinde değillerdi, İslâmî terbiye ve nezâketten yoksun kişilerden ne gibi bir nezâket beklenebilir ki...

Kadınlar gayretüllaha dokundular. Dakikalar geçtikçe Şeyh Ali"nin kalbi hırpalanıyordu. İnanç zayıflığından uzak kalamadıkları anlaşılan bu kadınlar bahil olmanın ve gafil bulunmanın vereceği zararları da idrak edemiyorlardı. Hele içlerinden biri Şeyh Ali'ye olanca hakaretini kustu. Çünkü İslâmın getirdiği nezâketten nasipsiz, kabalık yapmayı marifet sayan bir toydu.

Şeyh Ali vaktin çıkmak üzere olduğunun farkına vardı. Bu bakımdan o vaktin namazını kılamayacağı korkusu içini sardı. Gerçi ne yapıp yapıp teyemmümle de olsa o vaktin namazım geçirmeyip kılacaktı ama gözünün önünde şırıl şırıl akıp duran sudan neden abdest alamasındı...

Şeyh Ali Semerkandî orada asasında gizli bulunan suyu çıkarmak gönlüne düştü. Cenabı Hak velisini hakaret yağmuruna tutanların karşısında yalnız bırakmadı. Şeyh Ali kadınlara bir terbiye ve ibret dersi vermek istedi. Kadınlar suyun başında ara sıra kavga da ediyorlardı. Ekin yıkarken:

"Sen yıkayacaksın, ben yıkayacağım" diye de döğüş ettikleri de oluyordu.

Bu kadınlar aslında İslâm dinine iman etmişlerdi, fakat daha henüz tam yaşamıyorlardı. Asadan su çıktığı zaman bu kadınların birbirlerine düşmeleri muhtemeldi. Durum bunu gösteriyordu. Kadınların çeşme başında gelip geçen erkeklere karşı kendilerini korumamaları, gizlenecek taraflarını gizlememeleri çok abes oluyordu. Şeyh Ali Semerkandî işin bu tarafını da düşündü. Asasından çıkacak olan su, bu durumun halledilmesine ve kadınların çeşmenin başından uzaklaşmasına vesile olacaktı.

Şeyh Ali Semerkandî asasını yere üç defa kakdı veya vurdu :

"Ya mübarek patla" dedi. Bir değirmenlik su patlayıp çıkmıştır. Şeyh Ali Semerkandî'ye hakaret yağdırıp su vermeyen kadın suyu görünce feryadı basmıştır. Çünkü su ırmak olurcasına gözüktü, sanki oraları alıp götürecek gibiydi. Dehşetli bir heybet arzediyordu.

Çeşmenin başında bulunan kadınlar Şeyh Ali Semerkandî'nin çıkardığı suyu gördüler.

"Vay Ekinlerimizi de, kendilerimizi de sel götürecek" diye velveleyi kopardılar. Panik içinde kalan kadınlar ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Bu zaün keramet tariki ile çıkardığı su âfet getirecek cinsten değildi. Mutlaka bir fayda getirecekti.

Şeyh Ali Semerkandî çıkan bu suyun oralara bir âfet getirmeyeceğini, bereket getireceğini biliyordu. Cenabı Allah'ın sevgili kulu Şeyh Ali Semerkandî bulunduğu yerdeki insanların bu sudan istifade etmelerini diliyordu. Niyeti halisti ve hiç kimseye kötülük etmek değildi. Suyun olduğu yerlerde hayat olur, canlılık olur ve nebatat verimli bir şekilde mahsûl verir.

Şeyh Ali Semerkandî kadınlara nasihat etti. Onlara:

"Serkeşlik yapmayın, su darlığınız gidecek, buraya bereket yağacak, bereketli mahsulat zuhur edecek, bütün dünya buraya gelecek ve bolluk içinde yaşayacaksınız" dedi. Kadınlar Şeyh Ali'nin müjde veren sözünü hiç dinlemiyorlardı.

"Biz su falan istemeyiz. Suyun senin olsun" dediler. Hattâ gösterdiği kerametleri başına kaktılar.

"**İnekleri ekinlerin içinde güdüyor ekinlere zarar verdirmiyorsun, inekleri buzağılarla güdüyorsun buzağıları emzirtmiyorsun. Bir öküzün daha önceden kurt yiyeceğini haber veriyorsun. Sen sihirbaz mısın nesin"** diye alay ettiler.

"Şimdi üzerimize su çıkarıp gönderiyorsun, biz senden su istemiyoruz, faydasını da istemiyoruz" deyip kestiler.

Bu lâkırtılar işe yarar sözlerden değildi. Şeyh Ali Semerkandî işe yaramayan ve kalb inciten sözler karşısında dikilip kaldı. Şimdi ne yapacaktı... Bu kadınlar burada yaşayan insanlar hiç mi iyilikten anlamazlardı? O vakit durum bunu gösteriyordu.. Bazı insanlar karakterleri icabı iyilik karşısında

müteşekkir olmazlar, menfi ve hoş olmayan bir tavır takınırlar. Şeyh Ali Semerkandî'ye su vermeyen kadınlar böyle bir garip duruma girdiler. Şeyh Ali'nin yapacak başka bir hareketi ve iyilik takdim edecek bir muhatabı kalmamıştı. Ve hemen çıkarıp akıttığı suyu durdurdu.

Şeyh Ali Semerkandî suya:

"Dur yâ mübarek! Bunlara iyilik yaramaz, çıktığın yerden geri bat, kuruyup gitme, çık yine bat, olduğun yerde sakin ol" dedi. Mübarek su, bu büyük velinin kerameti olarak onun niyet ve arzusuna göre tecelli etmiştir.

Dünyanın Acibelerinden ve Harikalarından Biri

Bütün peygamberler birtakım ters insanlarla ve aksi adamlarla karşılaşmışlar, bu yüzden sıkıntı çekmişlerdir. Veliler de aynı şekilde çeşitli adamlarla karşılaşıyorlar, kendi İnikatlarından habersizlerin taşlamalarına maruz kalıyorlar. Şeyh Ali Semerkandî ile münakaşa eden kadının sözleri sıkıntı verici idi, bu kadm aksi bir kadındı.

"Öküzü kurda yedirirsin, ekinlerin içinde sığırları gezdirirsin, şimdide köyümüzü kentimizi suya mı bastıracaksın.. Sihirbaz mısın nesin?" diyerek bu büyük veliyi tahkir eden kadın başka söyleyecek söz bulamamış mı idi... İşte bir veli böyle tahkir edilirse onun için ıstırap olur.

Büyük Veli Şeyh Ali Semerkandî mübarek suya:

"Kaybol git ve görünme" demedi.

"Olduğun yerden çık, bir çay, bir ırmak, bir çeşme gibi akma. Ancak bir kuyu, bir pınar gibi ol, kaynadığın yerden geri bat, görüntüne ve tesirine devam et. Haşerelerin imhasına vesile ol" dedi.

Bugün mübârek su bir kuyu halindedir, akıntısı yedi adımdan fazla gitmiyor. Dünyanın acibelerinden ve harikalarından biri olarak görünüyor.

Bedduayı Hakedenler

Örenşar kentinde Sadeyaka köyünün Şeyhler Mahallesi üzerinde insanı düşündüren rivayetler ve nakiller vardır. Şeyh Ali Semerkandî ülkesinden kalkmış irşat için Anadolu'yu adım adım geziyordu. Mübarek suyun bulunduğu yerdeki insanlardan hakaret görmesi, bilhassa bir kadının o büyük veliyi tahkir etmesi gayretûllaha dokunmuş olacaktı.

Herşeyin zaman ve zemini gelince kullanılması zaruri bir keyfiyettir. Onlar bu büyük velinin bedduasını haketmiş olsalar gerek. Büyük velinin bu kadar alçak gönüllü davranmasına, bu kadar nasihat etmesine karşın onların şımarıklık yapmaları elbette karşılıksız kalmazdı.

Belirtilen yerdeki yaşayan insanların mübarek suyun başındaki döğüşüp itişme hatıraları devam eder gider. Belki Kıyamete kadar.

Hikmetinden sual olunmaz. Hattâ onlar bu mübarek sudan istifade edememektedirler. Şeyh Ali bir kere suyu orda çıkarmış oldu. Takdiri İlâhi böyleymiş. Pişman olmak veya olmamak Takdiri İlâhi'yi değiştirmiyor.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Mübârek Su Hakkındaki Niyazı

Zikri geçen mübarek suyu yakından bilenler, suyun bulunduğu yere kadar gidip ziyaret ediyorlar. Suyun hassesine ve şifâ bakımından tesirine bakıp Cenabı Allah'ın kudret ve azametini yakından tefekkür ve temaşa ediyorlar. Cenabı Allah bu mübarek suya hasse (kendine ait özellik) vermiştir.

Hattâ mahsûlleri (ekili tarlaları) haşerelerin baskınına uğrayan insanlar (büyük ve samimi bir iman aşkı ile) bu Mübarek Suyu vesile kılarak Cenabı Allah'ın inayetini talep etmektedirler. Nitekim aradıkları şifâ'nın ve ilâcın bu şekilde meydana geldiğini haşeratın ve mazarratın def'i ref' olduğunu görmektedirler.

Şeyh Ali Semerkandî bu Mübarek suyu çıkardığında birtakım niyazlarda bulunmuştur. Bu suyun haşerelere şifâ ve ilâç olmasını Cenabı Allah'tan niyaz etmiştir ve niyazı Rabbimiz tarafından kabul buyurulmuştur. Bunda şek ve şüphe yoktur. Zaten şek ve şüphe edenler istifade edememektedirler.

Şıhlar mahallesinde yaşayan insanlar zamanında Şeyh Ali Semerkandî'yi üzen kadın ve kadınlardan (anıldıkça) memnun olmadıklarını, onların yanlış hareketlerini tasvip etmediklerini açıklamaktadırlar. Bu zata ve bu zatın şahsına atfedilen bu suya saygısızca davrananları kınamaktadırlar. Bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî yi üzenlerden üzülerek bahsetmektedirler.

Bursa'da Padişah'ın Has Bahçesi

Şeyh Ali Semerkandî Örenşar (Eskipazar) kentini kaplayan yörede görevine devam ediyordu. Orda burda irşat görevini sürdürüyor, velâyet makamının gerektiğini yapıyor, sığır otlatarak, derviş görünümünde bulunarak İslâm'ın her yere nakşını temine gayret ediyordu. Bereketli bir hayatın ve bereketli bir ömrün sahibi bulunan Şeyh Âli Semerkandî Hazretleri insanlara dağda bağda, köyde kentte örnek oluyordu.

O sıralarda Bursa Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkenti bulunuyordu. Padişah Bursa'da oturuyordu. Bir ara mazarrat (haşeretler) mahsûllere büyük bir âfet halinde musallat oldu. Hiç mahsûl alınamaz olmuştu. Bir kaç sene böyle devam etti. Ortalığı yakıp kavuran bir kıtlık âfeti alıp yürüdü. Birde hastalık görüldü, insanlar ölüm tehdidi altında büyük bir sıkıntıya ve paniğe düşmüşlerdi. Sık sık ölüm olayları dikkati çekiyordu.

Padişahın **“Has Bahçe”** adında bir bahçesi vardı. Bu bahçeye de aynı haşere (çekirge) ler musallat olmuş idi. Çekirgeler bahçede olan bitenleri yiyip bitiriyordu. “Has Bahçe”de herşey mevcuttu. Çok kıymetli idi bu bahçe, içinde neler vardı neler... Sanki yalancı Cennetti. Güllük gülistanlık.

Padişah insanların çektiği ıstırabı bihakkın gördü, üzüntüye kapıldı ve harekete geçti. Herkes kıtlıktan aç kalıyor, yokluk ahaliyi perişan ediyor ve hastalık her kapıyı çalarak ölüm saçıyordu. Padişah öne düştü, âlimleri, tabibleri başına toplayıp çare aradı. Oraya buraya, her yere haber saldı. Çok uğraştılar, gece gündüz çaba gösterdiler, halkı ezen bu felâketin önüne geçmek için bütün, çarelere başvurdular ve olanca güçlerini harcadılar. Ne yaptılarsa muvaffak olamadılar ve her tarafı arayıp taramalarına rağmen elleri boş kaldı.

Mübârek Sığırcık Suyu “Maü'lcerad”

Rum diyarının fethi ve irşadı için Şark'tan hicret edip Anadolu'da hareket halinde bulunan âlimler ve veliler birbirlerini, birbirlerinin meziyet, eser ve hususiyetlerini çok iyi biliyorlardı. Bilhassa Maveraünnehir'den gelen âlimler Anadolu'nun her yerine nüfuz ederek irşat konusunda zirveye çıkmak, Cenabı Allah'ın rızasına vasıl olmak istiyorlardı.

Bursa o günlerde İslâm âlimlerinin ve Evliyai Kirâm'ın beşiği haline gelmişti. Şeyh Ali Semerkandî'yi bilenler pek çoktu. Hattâ Şeyh Ali Semerkandî’nin “Bahru'l Ulûm” adındaki eseri âlimler arasında ün yapmış, bu ün Bursa kentine kadar ulaşmıştı. Bursa'da ulema arasında haşere ve hastalık âfetine çare aranırken bir ara Hz. Ömer'e Hz. Peygamberden intikâl eden şifalı suyun gizlenmiş olduğu Asayi Şerif konu edildi.

Bu Asa o anlarda Şeyh Ali Semerkandî'de bulunuyor, Örenşar kentinde Veliyyullah Ali Semerkandî ile dolaşıp duruyordu. Bursa uleması bunun İsfahan ile Şiraz arasında olduğunu öğrendiler. Ancak Şeyh Ali ile Anadolu'ya geldiğini ne bilsinlerdi... Şüphesiz Asâ'da gizli olan şifalı suyun emmaresi Hz. Ömer'in akıttığı yerden kaybolup gitmiş değildi. Bu su üzerinde İlmî araştırmalar, keşfî uğraşmalar devam ediyordu.

İmanlı âlimler o devrelerde herhangi bir konuda kitap yazarlarsa ilgili padişah veya ilgili devlet erkânı tarafından istinsah edilip dünyanın önemli ülkelerine gönderilir, oralardaki ilim mensupları bu kitaptan haberdar edilirdi.

Bursa padişahının etrafında bulunan âlimler okumadık kitap bırakmadılar. Hz. Ömer'e Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemden hediye tariki ile intikâl eden Asa'dan, Efendimiz parmağından akan suyun (şifâ neşreden Mai Mübârekin) bu Asâ'da gizli bulunduğundan, bu suyu Hz. Ömer'in İsfahan ve Şiraz tarafına bir çeşme yaptırıp o çeşmeden akıttığından, böylece oralardaki haşere âfetinin ve hastalık felâketinin def edildiğinden haberdâr oldular.

İlim insanlar için büyük bir kuvvettir. İlmî ve keşfî kanaldan yürüyen âlimler padişahı uyardılar. Bursa'da baş gösteren haşere âfeti ile hastalık felâketinin önlenmesi için İsfahan tarafında bulunan ve anılan sudan Bursa'ya getirilmesi zaruri bir hal almıştı.

Çünkü Cenabı Allah derdi (hastalığı) yaratmış, aynı zamanda şifayı (ilacı) da yaratmıştır. Aramak ve sebeblere sarılmak gerekmektedir. Hattâ Efendimiz hem âhireti, hem dünyayı isteyenlerin ilme sarılmalarının gerektiğini söylemiştir. Gerçekte budur.

Anadolu'yu tarayan âlimler arasında şifalı suyu Hz. Ömer'in bizzat İsfahan tarafına bıraktığını, suya vasıl olmakla görenler olmuş, bu durum padişaha sunulmuştur. Artık şifalı suyu bulmak için ve İsfahan'a gidip getirmek için karar verildi.

Padişah Ferman Çıkardı

Âlimler suyun hal ve keyfiyetini, adresini tesbit edip padişahın fermanına eklediler. İsfahan olsun, Şiraz olsun, hasılı o taraflarda bulunan kentler olsun Bursa'ya epeyce uzaktı. O günün şartlan oralara kadar atlarla kara yolu üzerinden gitmeyi gerektiriyordu. Ne olursa olsun gidilecek o sudan mutlaka getirilecekti.

Ama kim ve kimler gidecekti... Padişah ve onun başında bulunduğu devlet erkanı bu konuda en iyi ve en isabetli karara varmaya çalışıyordu. Aslında meselenin başında ilim ve ilim adamları vardı. Bu iş Cenabı Allah'ın inayeti ile mutlaka başarılacaktı. Bu âlimler elbette boş değildiler. Çünkü imanlı idiler. Şeyh Ali Semerkandî'nin eserini tetkikle, onun şifalı su konusundaki ününü anlamakla bu velinin hüviyetini gün ışığına çıkarmış oldular.

Padişah fermanına, ehil üç adamın gidip bu mübarek sudan alıp gelmesini kesin emirle kaydetti. Üç devlet adamı, yani üç memur veya üç subay (Zaptiye) görevlendirildi.

Üç Zaptiye Bursa'dan Yola Çıktı

Bursa'dan üç zaptiyenin yola çıkarılması gerçekleşmiş oldu. Bursa'dan ayrılan üç zaptiye büyük bir sorumluluk altına girmiş bulunuyordu. Yürüyorlar, durmadan yürüyorlar, Bursa'nın şekli hayallerinde dalga dalga oluyordu. Günün birinde şifâ suyunu bularak Bursa'ya gelebilmeleri en büyük başarı olarak ilân edilecekti. Üç zaptiye bir an önce suyu bulup gelmeleri için can atıyordu.

Yolun başlangıcında çok heyecanlı olan bu şahıslar Örenşar'a doğru ilerliyorlardı. Akıllarında çok şeyler dolaşıyordu. Geride ıstırap içinde yanıp dönen insanlar kalmıştı. Onlar ümidi bunların getirecekleri şifâ haberine bağlamıştı.

Evet:

1) Halk hastalıktan ölüyor,

2) Mahsulat âfetten yok oluyordu.

Şark tarafına uzayıp giden yolu yaya olarak kat etmek kolay değildi. Ne olursa olsun emri alan kişiler yürüye yürüye gidecek, bu uzun yolun sonuna varacak ve suyu bulup getireceklerdi. Zira başka çıkar yol yoktu.

Nihâyet Örenşar'a kadar geldiler. Şeyh Ali Semerkandî ise Örenşar ve Örenşar'ın civarında bulunuyor, buralarda kendisine takdir edilen zamanı tamamlıyor, İlâhî tecelliyatı gözleyip takip ediyordu. Büyük velinin her şeyinde her bir tutum ve davranışında hikmetler çağlıyordu

Mübarek Suyun Üç Yolcusu Aliyyü'ssemerkandî İle Örenşar'da Karşılaştılar

Kıvrılıp giden Örenşar yolları dağlardan ovalardan geçiyordu. Buralarda bir çoban vardı, Örenşar'm dağında gözükür, ovasında gözükürdü. Bursa'dan mübarek su için yola çıkan üç yolcu Örenşar'm dağında bu çobana rastladılar. Çobana baktılar, tekrar tekrar baktılar. Bu çoban daha başka bir çobandı. Yüzünden nurlar akıyor, sevimli gözleri ile âleme hikmetle bakıyordu.

Üç yolcu bu çobanın kim olduğunu bilemediler ama bu çoban Şeyh Ali idi. Şeyh Ali üç yolcunun hâl ve keyfiyetini biiznillah anladı. Yolculara nerden gelip nereye gitmekte olduklarını sordu. Çobanın bir bildiği vardı, her çoban bir olmazdı. Şeyh Ali bilgili, alçak gönüllü ve maneviyatı yüksek bir insan idi.

Aliyyü'sSemerkandînin karşısında dikilen üç zaptiye bakınıp durdular ve nerden gelip nereye gitmekte ve niçin gitmekte olduklarını anlatmaya hazırlandılar. Başladılar anlatmaya. Olan biten şeyleri izah ettiler. Şeyh dinledikçe her şeye vakıf oluyor ancak tebessüm etmekle yetiniyordu.

Çoban kıyafeti ile Örenşâr âlemine gözüken Şeyh Ali vakar ve sabırla karşılaştığı olayları manâlandırıyor, ibretle bakabilen gözlere ibret dersi veriyordu. Zaptiyelerin burada çok dikkat etmeleri gerekmekte idi.

İnsanın her karşılaştığı kişi Hak Teâlâ'nın yarattığı bir âdemdir, her âdemin ne olduğunu herkesten daha iyi bilen Allah'tır. Kılık kıyafet bir insanın ne ve kim olduğuna dâir kesin bir ölçü değildir. Cenabı Allah'ın has kulları dünyanın görünüş ve riya anlayışına önem vermezler.

Üç Zaptiyenin Biri Hatalı Konuştu

Şeyh Ali Semerkandîye vazifelerini anlatan zaptiyeler iyi bir başlangıç yapmışlardı amma içlerinden biri çocukça hareket ederek hatalı konuşmalar savurdu. Çocukça dedik, fakat büyük bir adamın çocukların yaptığı hataları işlemesi affedilmez ve hoş karşılanmaz.

Bakınız o üç zaptiyenin biri öbürlerine Şeyh Ali'nin huzurunda:

“Yahu siz rast geldiğiniz adamlarla lâfa dalıyorsunuz, konuşacağız derken eğlenip duruyorsunuz. Ülkemiz bu kadar ıstırap içindedir. Şununla bununla fazla vakit kaybetmeye lüzum var mı?

Hem bu çoban ne bilecek, adamın haline bakın?

Üstünde kırk yamalı bir abası var, baksanıza... Çobandan ne medâr ve ne medet umulur?

Durmayın haydi gidelim” dedi.

Hattâ bu zaptiye sözü daha ileri götürdü. Söze devamla Şeyh Ali'ye: **“Senin işin yok mu? Haydi sığırlarını güt neylersin bizi...”** deyip çıkıştı. Azarlamalarını sürdüren bu zaptiye kendinde büyük bir cüret gördü.

Halbuki bu muhterem çobana böyle gönül zedeleyici sözler söylemek kimin haddine idi... Kabahati olmayan insanı sebepsiz yere incitmek günahtır. Şeyh Ali Semerkandî zaptiyelere yardımcı olacaktı başka her hangi bir art niyeti yoktu. Normal usuller muvacehesinde onlara yaklaşmak ve dertlere çare bulmak niyetindeydi.

Şeyh Ali'nin büyük bir zat olduğunu aklının ucundan bile geçiremeyen zaptiye bir anda düşüncesiz bir tutumun içine girmiş bulunuyordu. Allah'ın çoban kullarını da hesaba katmak onlar hakkında yanlış yorumlara girmemek gerekir. Padişah Allah'ın kulu olduğu gibi çoban da Allah'ın kuludur.

Arkadaşlarını Şeyh Ali Semerkandî'den koparıp yola iteleyip kakan zaptiye ne biliyordu acaba?... Bu hareketi bir şey bildiğinden değildi. Aliyyü'sSemerkandî yi bilmiyordu, işte böyle... Öyle ya ne bilsinler çobanın kim olduğunu...

Aliyyü's Semerkandî “Üç Gider İki Gelirsiniz” Dedi

Şeyh Ali Cenabı Allah Teâlâ'nın seçkin kullarından idi, olgun bir zat olarak gözüküyordu. Her şeyin

aslını faslım biliyordu. Sert davranan insanların seline kapılmaz, onlara uymazdı. Kâmil olmayan insanı idare etmek kolay bir iş değildir. Şeyh Ali zaptiyelere sert davranmıyor, alçak gönüllülük ediyor ve onları samimiyetle dinlemeye yöneliyordu.

Şeyh Ali zaptiyelere nasihat etmek istedi. Nasihat güzel şeydir. Nasihat dinlemeyen, kulağına lâf girmeyen insanlar başlarına gelecek şeylere katlanmak mecburiyetindedirler. Onun için insanlar nasihat dinlemek sûretile ayakta durabilirler.

Şeyh Ali Semerkandî üç zaptiyenin ahvaline baktı, gelecekte onların başlarına gelecek olan şeylerden bahsederek büyüklüğünü gösterdi. Ve onlara:

“Oğlum!... Üç gider, iki gelirsiniz. Arayı arayı beni bulursunuz. Çobanı o zaman bilirsiniz. Şifayı benden alırsınız” dedi. Ama bu şahıslar bu zatın sözünden hiç bir şey anlamadılar. Belkide söylenen sözün derinliğine, inceliğine, manidârlığma ve vecizliğine inmediler.

İçlerinden biri çobanın sözü ile iş yapılmayacağı kanaatini izhar etmişti ki en büyük hatayı dilinden fırlatarak sergilemişti. Halbuki İslâm dininde meşveretin (istişare ile iş yapmanın) önemi çok büyüktür. Üç zaptiye bu hususu biliyorlardı. Lâkin Örenşar beldesinde bir anda hayatın ters yönden hevesatına kapılıverdiler, Şeyh Ali'yi bir tarafa itip yollarına devam ettiler.

Üç Kişi Tarif Edilen Yola Varmak Üzere Yollarına Devam Ettiler

Uzun yolları kat etmek için çaba gösteren üç zaptiye ovaları geçip dağları aşıyorlardı. Bursa nere İsfahan nere... fakat aldıkları emri yerine getirme hevesleri ve gönüllerine koydukları azmin teşvikleri onları ileriye doğru hızla itiyordu. Onlar için ölmek var dönmek yoktu. Nitekim yürüdüler ve yürüdüler... İsfahan, Şiraz, Horasan, Buhara, Semerkant'ı dairevî olarak içine alan (Anadolu'ya göre) Şark diyarına ulaştılar.

Ellerinde taşıdıkları fermana ve talimata göre mübarek suyun bulunduğu yeri, İsfahan'ı arıyorlardı sordular ve durmadan sordular. Hani: “Soran dağları aşmış, sormayan düz ovada şaşmış” derler. Sordular ve tarif edilen yere vardılar. Şeyh Ali Semerkandî Örenşar'da geziyor, sonuca intizar ediyordu.

Oralarda neyi ve kimi bulacaklardı... Ellerindeki ciddi talimat gereğince şifalı suyun bulunduğu yeri tesbite çalışıyorlardı. Ellerindeki kesin belgeler, zihinlerindeki kati bilgiler ve gönüllerindeki iman nuru onları güçlü kılıyordu. Yani bu kimseler âlimlerin direktifine göre ellerindeki belgelerle hareket ediyorlardı. Boş değildiler, bundan ötürü cesaretle ileri atılıyorlardı.

Bu üç kişiyi seçerken ulemanın görüşü de alınmışta, ulema bu üç kişiyi tasvip etmişti. Yola dayanıklı, araştırma istidadına sahip idiler. Araştırmacıların kendilerine has özellikleri olur. Bu özellikler bu üç kişide görülmüştü. Onun için bir ülkenin büyük bir faciadan kurtulması bunların bulup getirecekleri şifalı suya bağlanmıştı ki bu da Cenabı Allah'ın hikmetleri arasında yer alıyordu.

Ahmedi Kebîr'i Buldular

Horasan illerinde, Semerkant kentlerinde ve İsfahan beldelerinde adım adım aradıkları Şeyh Ali Semerkandî’nin kıymetli kardeşi Ahmed-i Kebîr'i buldular. Bir bayram havasına girip dertleşmeye, konuşmaya ve uzlaşmaya başladılar. Üç zaptiyenin kalbi küt küt atıyordu. Ahmed-i Kebir'e bir şeyler demek ve şifâlı suyu sormak için can atıyorlardı.

Söz padişahın fermanına geldi. Heyecan içinde padişahın fermanını ve olayı dile getiren emrini Kebir Ahmed'e bildirdiler. Bursa halkının düştüğü felâket çukurunun ne kadar derin olduğunu anlayan Ahmed-i Kebir düşünmeye başladı.

Kebir Ahmet büyük zatlardan, Hak Teâlâ'nın veli kullarındandı. Yollarda olup biten şeyleri keşfetti. Hattâ bunların Şeyh Ali Semerkandî ile görüştüklerini bile hissetti. Ahmed-i Kebir bir ara bu üç zatın neden buralara kadar geldiğini tefekkür etti. Aradıkları suyun, yâni şifalı suyun Aliyyü's Semerkandî de olduğunu, onunla neden anlaşmadıklarını aklından geçirdi.

Ahmed-i Kebir etrafına bir göz gezdirdi. Misafirlerin yüzüne baktı. Geldikleri yer ile bulundukları yerin arasının ne kadar uzun olduğunu hesapladı. Hayret etti. Onlara işin aslını anlatmak zorunda kaldı.

Üç Kişiden Biri Öldü

Ahmed-i Kebîr karşısında iki kişi görüyordu. Çünkü İsfahan ve civar kentlerde Kebir Ahmed-i ararken bu üç zaptiyeden biri ölmüştü. Karşılıklı konuşurken Kebir Ahmed bunu da anladı. Evet Kebir Ahmed dert yükü ile dolaşan bu insanları ters yüz etmek istemedi.

Ahmed-i Kebir onlara seslendi:

"Siz yolun yakınından dönmeyip buraya kadar geldiniz. Bilemediniz, anlayamadınız ve düşünemediniz. Gelirken yolda karşılaşıp konuştuğunuz çoban sizin derdinize ilaç bulacak olan tabibti. Sizin aradığınız şifalı su ondadır. Oturup onunla neden anlaşmadınız... Amma ne hikmettir ki zahmet edip buraya kadar kalkıp geldiniz. Hani siz üç kişi idiniz. Biriniz ne oldu?" dedi.

Geride kalan iki zaptiye:

"Sorduğunuz o arkadaşımız öldü" dediler. Gözleri yaşlarla dolup dolup boşalıyordu.

Ahmed-i Kebire bu iki zat:

"Aman efendim, sen yolda karşılaştığımız çobanı, onunla yaptığımız konuşmayı ne bildin" dediler. Ahmed-i Kebir cevap verdi:.

"O çoban benim kardeşimdir, esasen sizin aradığınız o idi; şifalı su ondadır. Biz buradayız. Ve lâkin o Anadolu'da vazifelidir" dedi. Gaibi Allah bilir ve bildirdiği evliya kulları da bilir.

Ahmedi Kebir Bu İki Şahsı Şeyh Ali Semerkandî'ye Götürdü

Bursa'dan yolları teperek gelen arkadaşlarını kaybeden iki zaptiye Ahmed-i Kebir'e sarılıp bağlandılar. Hallerini, dertlerini ona döktüler ve aman dilediler. Hattâ yalvarıyorlar:

"Ya Ahmed! Ne olur bizi, kardeşin Aliyyü's Semerkandî ye götür" diyorlardı. Anlaşılıyordu ki bunların ıstırabı basit bir ıstırap değildi. Arkalarında kendilerini bekleyen bir insan kitlesi bırakmışlardı.

Ahmed-i Kebir bu iki kişinin çektiği ıstırabın çok ağır olduğunu yüzlerinden okuyordu. Artık bunlar ıstırap içinde pişip olgunlaşmışlardı. Herhangi bir iddiaları yoktu, insanları pişiren, dünyayı tanıtan ıstıraptan Arkadaşlarını kaybeden ve ülkelerine şifalı suyu götürmek için son gayretlerini sarf eden bu iki kişi Ahmed-i Kebir'in etrafında pervane gibi dönüşüyorlardı.

Ahmed-i Kebir bunların hiç vakit geçirmeden Örenşar'da Şeyh Ali Semerkandî'ye ulaşmalarının gerektiğini pek yakından temaşa etti. Dünyada insanı insana muhtaç kılıp bağlayan Hazreti Allah her şeye kadirdir. Şeyh Ali Semerkandî'nin şifâ suyuna memur edilmesi, Rum diyarını dolaşıp durması bir sürü hikmetlerin tecellisine yönelikti.

İki zat dayanamayıp Kebir Ahmed'e:

"Bizi Şeyh Ali'ye götür", dediler. Çok sıkıldılar, ne yapıp yapıp Şeyh Ali'ye bir an önce gitmek istiyorlardı. Yalvardılar, yakardılar ve Kebir Ahmed'in önünde boyun büktüler. Bunların yalvarmaları karşısında Kebir Ahmed hareketsiz kalmadı.

Kebir Ahmet:

"Peki öyle ise, sizi Şeyh Ali'ye götüreyim" dedi. Birine:

"Sen sağ ayağımın üstüne bas ve boynumdan kucakla", öbürüne:

"Sen de sol ayağımın üstüne bas ve boynumdan kucakla" dedi.

"Gözlerinizi yumun (kapayın), ben açın diyene kadar açmayın" dedi. Ve sıkı sıkıya tenbih etti. Ahmed-i Kebir'in kerameti böylece sadır oldu. Çoban Şeyh Ali ile ilk defa karşılaşıp konuştukları

Örenşar yöresine geldiler. Dur dağına yaklaşınca Kebir Ahmet:

"Gözlerinizi açın" dedi. Gözlerini açınca birde ne görsünler, daha önce Çobanla konuştukları yere gelmişler.

Örenşar'dan Horasan'a ve Horasan'ın bulunduğu ülkeye kaç günde varmışlardı? Belki günlerce yol yürümüşlerdi. Fakat Örenşar'a dönüp gelmeleri on dakika bile sürmedi. Günlerdir belki aylardır zar zor gittikleri yerden aniden dönüp gelmeleri kendilerini derin düşüncelere şevketti. Bambaşka bir hale uğradıklarını, bilemedikleri bir durumla karşı karşıya olduklarını kabul ettiler.

Ahmedi Kebir Örenşar'dan Geri Döndü

İki zaptiye şaşırıp kalmıştı, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kebir Ahmet bunları uyardı ve söz müdahalesinde bulundu. Bu zat onlara:

"Merak edip derin derin ne yapacağız diye düşünmeyin. Bunlar olağan iştir. Siz şimdi gidip kardeşim Şeyh Ali'den özür dileyin" dedi ve geldiği yere döndü.

İki zaptiye Şeyh Ali'nin yanına geldiler, eline ayağına sarıldılar:

"Aman Şeyhimiz! Bizi affet. Biz hata ettik. Ama daha önce senin kim olduğunu bilememiştik" dediler. Böylece özür dilemiş, hatalarını dile getirip gerçeği görmüş oldular.

Şeyh Ali bunların haline baktı. **"Her ne ise, zahmeti siz kendiniz çektiniz"** dedi. Ve onları o gün misafir etti. Beraberce her şeyi konuşup anlaştılar. Bursa ve kentin civarında bulunan halkın bu iki kişiyi günlerce bekleyip durmaları kolay bir iş olmuyordu.

Bu bakımdan Bursa'ya erken gitmek, ıstırap çeken insanların ıstırabını dindirmek ve dertlilerin derdine derman, yaralıların yaralarına merhem olmak icab ediyordu. Aliyyü's Semerkandî çağırılan (davet edilen) Bursa'ya gitmek için kararını verdi. Ahmed-i Kebir kardeşi Şeyh Ali Bursa'ya gitmek için hazırlık yaparken Buhara'ya çoktan geri dönüp varmıştı. Belirli bir bölgede yerleşmiş bulunan Semerkant, Buhara, Horasan, İsfahan ve Şiraz Şark'ın ün yapmış şehirleridir.

Günün birinde Ahmed-i Kebir dünyadan veda etmeye hazırlandı. Şu fani dünyada ebedi kalan yoktu. Şimdiye kadar dünyanın in

sanlarla dolup dolup boşalması bunu gösteriyordu. Evet günün birinde Ahmed-i Kebir Hakk'a yürüdü ve rahmetlik oldu. Aliyyü's Semerkandî'nin büyük kardeşi idi. Buhara'da bulunmaktadır.

Bursa'ya Haber Uçurdular

İki zaptiye Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin kendileri ile Bursa'ya kadar gideceğini anlayınca çok sevindi. Bu iki kişinin sevinci bir bayram havasını andırdı. El altından bir köylü ile anlaşıp bu köylüyü (kendilerinden önce Bursa'ya haber ulaştırmak üzere) yola çıkardılar. Köylü pürtelâş içinde yola koyuldu ve Bursa cihetine hızla yöneldi. Bursa'ya varınca Padişah'a ve erkanına:

"Şifalı suyun ve bu su sahibinin gelmekte olduğunu su sahibi Şeyh Ali Semerkandî'nin büyük bir zat olduğunu, onu karşılamak için yola çıkmalarının (istikbâl etmelerinin) gerektiğini" anlatacaktı.

Anılan köylü adam bu heyecanlı habere kâmil olarak yıldırım hızı ile dere tepe dümdüz gitti. Kısa zamanda Bursa'ya vardı ve padişahı buldu, olanları ve olacak olanları anlattı. Bu haber Bursa'da dalga dalga yayıldı, herkes ilgi gösterdi ve halk arasında bir merak hissi uyandı.

"Bu su nasıl bir su, bu zat nasıl bir zattır" diye günün konusu tamamen bu olaydı.

Padişah; vezir vüzeranın ve ilgili ülemanın katıldığı bir toplantı yaptı, durumu onlarla görüştü. Görüşmede herkes fikrini söyledi ve Aliyyü's Semerkandî'nin Bursa'ya gelmekte oluşu yetkili kişilerin dikkatini çekti. Bakalım sonuç nerde düğümlenecekti... Fakat şunu bilmek lâzımdı ki Kibarı Evliya'dan çok muhteşem bir zat geliyordu. Bundan dolayı Bursa kentinin insanları ne kadar iftihar etse azdı.

Aliyyü's Semerkandî'yi Denemek Ve İmtihandan Geçirmek İçin Fikir İleri Sürüldü

Vezirler ve âlimler arasında bir kaynaşma başladı, tereddütlü anlar geçiriliyordu. Şeyh Ali bir dereceye kadar biliniyordu ama bu şahıs nasıl bir zattır, ne yapar, ne eder ve büyüklüğü nereden geliyor düşüncesi vüzeranın ve ulemanın aklını meşgul ediyordu. Vezirler bu zatı açık delillerle anlamak istediler ve ortaya onun büyüklüğünü çıkarabilecek ölçü atmak dilediler.

Vezirlerden biri: **"İstikbâline çıkacağımız Şeyh'in haber verildiği gibi büyüklüğünü ve derecesini anlayabilmek için ona bir kaç sual sorarız veya çeşitli denemelerde bulunur, bu şekilde onu imtihandan geçirmiş bulunuruz"** dedi.

Vezirin bu teklifi kabul edildi. O zamanlarda şöyle bir örf ve âdet vardı. Hazır vaziyette yetiştirilmiş ve eğitilmiş arslanlar bulundurulurdu. Şehir bir istilaya ve herhangi bir saldırıya uğrarsa hemen bu azgın arslanları bırakırlar, saldırganları parçalattırırlardı.

İlgililer: "**Şeyh Ali'nin üzerine de bu arslanları bırakalım. Eğer büyük bir zat ve ermişlerden ise belli olur. Yoksa kendini kurtarsın"** dediler. Bu durumun hayallenmesi bile insana ürperti veriyordu. Nasıl olacaktı bu iş...

Bir insanın üzerine arslanların hücum etmesi nasıl izah edilebilir? Elbette arslanlar tarafından hücuma uğrayan insanın parça parça olacağı ve kanlar içinde kalıp can vereceği akla gelir.

Şeyh Ali arslanlarla karşılaşacak, büyük bir denemeden geçmiş olacak... İlgililer böyle arzu ettiler. Bakalım nasıl bir manzara tecelli edecek... Bu manzarayı duyupta merak etmemek mümkün mü hiç... O heyecanlı manzara bekleniyor, Cenabı Hakkın bu konudaki takdiri ibretle temaşa edilmek isteniyordu.

Selâma Duran Arslanlar

Arslanları Şeyh Ali Semerkandî'nin geleceği yolun şehir başlangıcından bıraktılar. Arslanlar kükreyerek ileri atılıp parçalayacakları adamı arıyorlardı sanki. Arslan seslerini işitenler ve bu haberi işitenler o tarafa koşuşarak gidiyorlardı. Koşuşanların kalbi eri mekik dokuyordu. Heyecanlı anlar bekleniyor, akılları tırmalayan olayın seyredilmesi titrekli konuşmalara sahne oluyordu.

Aliyyü's Semerkandî Bursa şehrinin sınırları içine girmiş, yanındaki görevlilerle uzun yolculuğun sonuna gelmiş bulunuyorlardı. Muhterem veli Şeyh Ali uzaktan gözüktü ve gözükünce vaki olacak olaya herkes yüksek yerlere tırmanıp oralardan seyretmek istiyordu.

Biraz sonra arslanlar Şeyh Ali'ye yaklaşmış olacaklardı. Arslanlar orayı burayı koklayarak, tozu dumana katarak yol boyu yürüyüp gidiyorlardı. Böylece iki taraf dakikalar geçtikçe birbirlerine yaklaşıyordu.

Şeyh Ali'nin yanındaki adamlar arslanları uzaktan görür görmez yakınlarında olan ağaçlara tırmanmaya başladılar. Ağaçların en yüksekte bulunan dallarına çıkıp oturdular. Her şeyin bir anda toz duman içinde kalacağı, bu değerli zatın kanlar içinde can vereceği sanılıyordu. Bu deneme ve imtihan çok ağır, hem manidardı.

O heybetli hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî'yi ilk görüşte donup kaldılar; üzerlerindeki korkulu niteliği attılar ve âdeta mülayemet içinde bulunan bir kuzuya döndüler. İki arka ayaklarının üzerine dikilip (sanki kendi cinsine selâm veren adam gibi) selâma durdular. Bu ibretli manzarayı görenler başka bir şey değil, büyük velînin kerametini seyrediyorlardı.

Şeyh Ali Semerkandî arslanlara işaret edip: **"Benimle bereber gelin"** dedi. Arslanlar ona harfiyen itiaat ediyorlardı. Hepsi birden Bursa'ya geldiler. Halk o gün şimdiye kadar görmedikleri bir günü yaşıyordu. Herkes bir heyecanın tesiri altında idi. İnsanlar Bursa'nın havasını değişik bir biçimde görüyorlardı.

Tabuta Canlı Giren Adam Ölüp Çıktı

Daha önceden varılan kararlar tatbik ediliyor, zincirleme olarak Şeyh Ali Semerkandî denemeye ve imtihana hedef kılmıyordu. Bursa'da bu muhterem zat iddia âmili olmak için gözükmemişti. Dertlilerin dertlerine gerekli ilgiyi göstermek, mânevi doktorluk görevini ve yetkisini ifa etmek için bulunuyordu. Amma ilgililer, yetkililer durmuyorlar bu zatı sık sık sınama hevesine giriyorlardı. Şeyh Ali'yi ikinci defa sınadılar.

Bir tabutun içine canlı bir adam girdirip aynen bir cenaze gibi musalla taşma kodular. Bir cemaat teşkil ederek Ali Semerkandî'yi cenaze namazını kıldırmaya davet ettiler. Bir tertip eseri olduğu için cenaze namazının Şeyh Ali tarafından kaldırılması ısrarla isteniyordu. Bu görev güya ona bir iltifat bir ikram imiş gibi teklif edildi. Bu konuda tertipçiler renk vermek istemiyorlardı.

O büyük Veli'ye bu gibi teklifler aniden yapılıyor, onun için emri vaki niteliğini taşıyordu. Evet:

"Aman Şeyhimiz bu cenazenin namazını ne olur kıldırıver" dediler. Ali Semerkandî cemaatin yanına vakarla yaklaşıp etrafını bir süzdü. Her şeyi anlıyor ve denemeden geçtiğini açık bir biçimde keşfediyordu.

Cemaatle tabutun arasına girip ayakta duran Ali Semerkandî cemaate yönünü döndü ve bir şeyler söyledi.

"Bu tabutta bulunan şahsın namazı ölü niyeti ile mi, yoksa diri niyeti ile mi kılınacak?" dedi.

Cemaatin içinde bulunan deneme tertibinin görevlilerinden bazıları:

"Yahu sen nasıl Şeyhsin? Diri yani canlı adamın cenaze namazı kılınır mı? Bu nasıl olur?" dediler. Bunun üzerine orada bulunanlar:

"Elbette cenaze namazı ölüye kılınır" diye hep bir ağızdan bağırıştılar.

Ali Semerkandî:

"Öyle ise ölü niyetine kılalım" dedi. Ve hazır bulunanların iştiraki ile namazı ölü niyetine niyet edip kıldılar. Selâm verilip namazdan çıkıldıktan sonra orada bulunan tertipçiler tabutun başına koşuştular.

Tabutu açtılar. Açtalar ama ne görsünler... Tabutun içine koydukları sağ(canlı) adam çoktan ölmüş, ses soluk yok, uzanmış cansız yatıyor.

Aliyyü's Semerkandî Kur'anı Kerim'i Konduğu Yerden Bulup Aldı

Padişah konağına götürülmek üzere Şeyh Ali'yi oraya davet ettiler ve: "Buyurun gidelim" dediler. Fakat daha önce konağın merdiveninin bir tarafına yine Şeyh Ali'yi imtihan etme kabilinden Kur'anı Kerim'i (Mushafı Şerifi) gizlilikle koymuşlardı. Şeyh Ali'ye bu merdiveni gösterdiler.

"Buyurun buradan konağa teşrif edin" dediler.

Şeyh Ali Semerkandî merdiveni ağır ağır çıkıyordu, Kur'anı Kerim'in konduğu yere gelince durdu, hemen eğildi. Gizli tutulan yerden Kur'anı Kerim'i sanki eli ile koymuş gibi **"Bismillah"** diyerek çıkarıp aldı.

"Yâ mübarek senin üzerine basmam, senin yerin ayak altı değil, baş üstü" dedi.

Aliyyü's Semerkandî den özür dileyen dileyene.

Bursa'da Padişahın Has Bahçesi Haşereden Kurtuldu

Bursa'da büyük küçük, ihtiyar genç ve herkes Ali Semerkandî'nın büyük bir kişi olduğunu anladı. Şeyh Ali'yi deneyenler ve imtihan edenler **"Şeyh Ali büyük kişi"** demekten kendilerini alamıyorlardı. Allah'ın velisi Bursa'nın her yerinde Allah'ın izni ile varlığını, kudretini ve salâhiyetini gösterdi.

Artık Bursa'dan bu mübarek zatın ve getirdiği mübarek suyun hürmetine âfetler, tehlikeler ve

hastalıklar kalkıp gitmeye başladı. Rabbimiz böyle mukadder kılmıştı.

Ali Semerkandîyi doğruca padişahın **"Has"** bahçesine götürdüler. Bu bahçede her çeşit çiçek, her çeşit meyvalı meyvasız ağaç ve her çeşit nebadat bulunuyordu. Çekirgelerin (haşerelerin) istilasına uğrayan bahçe uyuz hastalığına tutulup tüyü dökülen hayvana dönmüştü. Âfet içinde eriyip akan bahçeye Ali Semerkandî bir göz attı. Mübarek suyu bir kabın içine aktarıp bir ağaç dalına taktı ve dua etti.

Bir de ne görsünler... Bir bulut görüntüsünde sığırcık kuşları.. Tabur tabur pike yapıyorlardı. Hızla akın eden sığırcık kuşlarının karşısında çekirgeler (haşereler) hareketsiz kalıyor, ya da onların çıkardıkları sesleri duymakla oldukları yerde (fevc olup) gidiyorlardı. Bunu müteakip Bursa kentini saran hastalık âfeti olsun, mahsulatı imha eden haşere belası yok olup gitti.

Şeyh Ali'yi Geri Göndermek İstemediler

Şeyh Ali Semerkandî'nin Bursa'ya teşrif etmesi ile âdeta bu ülkeye bereket ve huzur gelmişti. Onun için Bursa'dan gönderilecek bir zat değildi. Bursa için velinimet olmuştu. Padişah olsun, vezirler olsun artık **"Şeyh Ali'yi bırakmayalım, yanımızda kalsın, ondan istifade edelim ve o bizden, biz ondan ayrılmayalım"** diyorlardı. Kim istemez ki bu mübarek zatla bir arada bulunmayı... Ali Semerkandî'nin Bursa'ya gelişi çok iyi oldu ve bundan herkes memnun kaldı.

Bursa Bursa olalı çok şeye şahit olmuş, pek çok velilerin beşiği bulunmuş, fakat Şeyh Ali'nin burada misafir olarak bulunması daha başka bir mânevi hava estirmiş idi. Elbette Şeyh Ali'nin Bursa'da kalmasını Bursalılar candan arzu ettiler. Böyle bir büyük zatı neden kaçırsınlardı.

Şeyh Ali Semerkandî'ye Baş Vezirlik Teklif Edildi

Padişah yanı başında Ali Semerkandî gibi büyük bir zatın vezir olarak bulunmasını istedi, zira onu çok beğenip sevdi. Vezirler de istediler. Bursalılar Ali Semerkandî'nin meclisinde bulunmak için can atıyorlardı. Bütün halk arasında bu konu söz konusu ediliyor, konuşmalar çok yönlü olarak etrafa dalga dalga yayılıp gidiyordu. Şeyh Ali Semerkandî'ye:

"Ne olur kabul buyur, seni baş vezir yapalım" dediler.

Bursa toprakları üzerinde mânevi ağırlığı ile dolaşan büyük veliye pek büyük ikram ve izzette bulunup saygı gösterdiler. Amma ne yaptılarsa hiç birine iltifat etmedi, verdikleri dünyalıkları geri çevirdi ve vezirliği kabullenmedi. Çok uğraşıp yalvardılar, lâkin ikna edemediler. Dünya malı, dünya makamı ve dünya tantanası onun gönlünde yoktu. Şeyh Ali Semerkandî bunu etrafına toplanıp **"Seni Veziri Azam yapalım"** diyenlerden çok iyi biliyordu. O manâ âleminin veziri idi. Bu zatı dünyanın içinde bulunanlarla ikna edemeyeceklerini anlayan ilgililer kabuklarına çekilip sükût etmeyi tercih ettiler.

Şeyh Ali Semerkandî Bursa'dan Ayrıldı

Şeyh Ali Bursa'da görevinin ve işinin sona erdiğini anlayınca oradan ayrılmayı gönlüne kodu. İlgililerin dikkatini çekerek:

"Ben burda kalamam, müsaade edin gideyim, çünkü vazifeliyim" dedi. Her tarafa haber salıp Şeyh Ali'nin büyük bir veli olduğunu bildirdiler. Aynı zamanda kendisinden sitayişle bahsettiler.

Şeyh Ali Semerkandî Bursa'dan vedalaşıp ayrıldı. Ve yoluna revan oldu, görevinin başına döndü. O'nun vazifesi irşat idi. Rum diyarının irşadı için gerekli sıkıntıya ve ıstıraba katlanarak gösterilen hedefe doğru ilerliyordu. Bu bakımdan bu zatı beşerî anlayışla bir yere bağlamaya zorlamak doğru olmazdı.

Bursa'da Yapılan Kayıtlar

Bursa padişahı unutulan zevatın listesinde yer almaması, herkes tarafından bilinmesi için Ali Semerkandî hakkında bir kaydın yapılması için ferman eyledi. Bu zatı ilgililer kayda aldılar, eseri tefsirler, namı müfessirler arasında yer aldı. Ali Semerkandî yi ilim sahasında gerçek âlimler mutlaka

bilirler.

Bursa'da **"Çekirge Hamamları"** nın olduğu yere o gün bugün "Çekirge Semti" denir. Hattâ bu zat Bursa kayıtlarında "Çekirge Şeyhi" diye bilinir. Bursa'da bir "Çekirge Şeyhi Ali", birde "Semerkandî Şeyh Ali" diye kayıtlarda konu edilir. Çamlıdere'de "Şeyh Ali Semerkandî Külliyatında" mevcut İlâmati Şer'iyye'de (Beratta) "Sığırcık Şeyhi" diye kayıt geçer. Aslında **"Çekirge Şeyhi Ali"**, "Semerkandî Şeyh Ali" ve **"Sığırcık Şeyhi Ali"** bir şahıstır. Bu üç unvan mübarek zat Şeyh Ali Semerkandî'nin zatına aittir. Kayıtlara muhtelif yönlü ifâdelerle iliştirilmiş, ulema ve avam halk arasında ayrıntılı olarak söylene gelmiştir.

Bereketli ömrü, bereketli seyahati ve bereketli irşadı ile pek çok yerlere nüfuz eden Ali Semerkandî Hazretleri hakkında derlenen, samimi olarak rivayet ve bilgilere saygılı davranmak, hüsnü niyet ve hüsnüzanla bu zatın hatıratına bakmak en çıkar yoldur.

Ehli kemâl olan Ali Semerkandî Bursa'dan ayrıldı.

Aliyyü's Semerkandî Bursa'dan Örenşar'a (Mübarek Suyun Bulunduğu Yere) Geldi

İnsanlara kerametleri ile gözüken bir veli hakkında neler söyleniyor idi ise Aliyyü's Semerkandî hakkında da o kadar çok şeyler söylenmiş, dillerde nakledile gelmiştir. Elbette bir velinin hayatının teferruatını harfiyyen, noktası noktasına tesbit etmek ve kayda geçirmek insan takatinin fevkında kalır.

"Dünyada hiç bir insanın hayatı, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin hayatı kadar milimi milimine tesbit edilmiş, gün ışığına çıkarılmış değildir".

Aliyyü's Semerkandî görünen tarafları ile karşılaştığı insanlar tarafından bilinmiş, mütevazi hali ile muhtelif ülkelerde benzeri durumları konu edilmiştir. Bursa'dan Örenşar'a dönüp gelen bu zat dünyanın hiç bir şeyinin etkisi altında kalmadığını, halkın derdi ile hem dert olmak için halkın içinde olmaya devam edeceğini göstermiştir.

Örenşar'da Sadeyaka köyünün "Şeyhler" mahallesine muttasıl topraklarda bulunan mübarek suyun yanına gelen Ali Semerkandî suyun civarında oralarda geçireceği son anlarını yaşıyordu. Mübarek su Rum diyarında kıyamete kadar kalacaktı. Cenabı Allah'ın takdiri böyle idi.

Şimdi dünyada bulunan sular içinde mübarek sular:

1) Zemzem (Mekkei Mükerreme'de)

2) Şarktaki Sığırcık suyu (İsfahan ile Şiraz arasında. Şebrem Pınarında. Çekirge Suyu namı ile de maruf).

3) Anadolu'daki Sığırcık Suyu (Eskipazar ilçesine bağlı Sadeyaka köyünün Şeyhler mahallesinde. Çekirge Suyu namı ile de maruf).

Ali Semerkandi'nin Örenşar semtinden ayrılma zamanı yaklaşıyordu. Velilerin bir yerden bir yere gitmesi veya hicret etmesi çeşitli hikmetlere dayanır. Bu zatın Örenşar'dan yani mübarek suyun bulunduğu yerden ayrılması kendisine mânevi yönden hissettirilmişti. Buradan nereye gidecekti acaba? Ali Semerkandî'ye dost olanlar, ona hizmet edenler pişman olmadılar. Fakat ona ihanet edenler süründüler.

Şeyh Ali Semerkandî "Çatak" Karyesine Geldi

Çatak köyü Kızılcahamam ilçesine bağlıdır. Şeyh Ali Semerkandî Örenşar beldesinden ayrıldı, kaynayan, kaynadığı yerden geri batan, toprakta (yeryüzünde) yedi adımdan ileri gitmeyen mübarek suyu çıktığı yerde bıraktı. Doğdu dağında çomağı (çomçası) ile hasırını da bıraktı. Bunlara benzer unutulması mümkün olmayan nice hatıralar bıraktı oralarda.

Mübarek suyun bulunduğu yerlerde bu zatla ve bu zatın konu edildiği hususlarda ibretiamiz neler anlatılıyor neler... Allah'ın dostu Şeyh Ali, kerâmetleri ve hatıraları ile birlikte unutulacak gibi değil ki... Oralardan güneşin batması gibi kayboldu.

Çatak köyüne teşrif eden Şeyh Ali Semerkandî burayı benimsedi ve burada bir müddet iskân etti. Çatak'ta ihtiyaca cevap verecek bir ibadethanenin yani caminin bulunmadığını gördü. Buraya mutlaka bir cami lâzımdı, müslümanların müşterek olarak beş vakit bir araya gelip namaz kılacakları yer camilerdir.

Şeyh Ali Semerkandî bu hizmetlerin görülmesini üzerine aldı, hemen başladı ve kısa zamanda caminin yapımını sona erdirdi. Aslında camiler ve mescidler yeryüzünde Cenabı Allah'ın evleridir. Gerçek müminler camileri, mescidleri tamir ve ihya ederler. İmansızlar ise yakıp yıkarak harap ederler.

Şeyh Ali Semerkandî Mahlûklara Emredip Taş Getirtti

Şüphesiz Cenabı Allah'a itaat eden velilere, muhterem âbidlere mahlûklar itaat ederler. İtaat edilecek mertebeye yükselenler basit ve günahkâr kişiler değildirler. Mahlûkat Allah'ın dostlarını Allah'ın izni ile tanıyıp müşerref olabilirler. Gerçek mânada iman ve inanç sahibi olmak lâzımdır, imansızlıktan kişiye bir fayda gelmez.

Rabbimiz velilere yetki vermekte, bir veli yetkisine dayanarak icab ettiğinde kerametini göstermektedir. Hayvanların dilinden anlayan, onlara emir veren ve onlara hükmeden veliler vardır. Şeyh Ali Semerkandî hayvanların dilinden anlayan, onlara gerektiğinde emir verip hükmeden velilerden biri idi. Bu mübarek zatın bu halleri müşahede edilmiştir.

Çatak köyüne cami yapılırken büyük veli Şeyh Ali Semerkandî yabanî hayvanlara taş taşıtmış, onları bu caminin inşası hususunda hizmet görmeye yöneltmiştir. Hayvanlar Şeyh Ali Semerkandî ye bihakkın itaat edip herhangi bir itirazda bulunmamışlardır. Canla başla çalışan hayvanların o gün yapılan çatak (cuma) camiine katkıları çok olmuştur.

Hayvanat Cenabı Allah'ın sevgili kuluna itaat etmeyi Cenabı Allah'a itaat etmek olarak telakki ediyor, onun işaretine dikkatle itina gösteriyor ve ona doğru koşuyordu. Çok geçmeden bahsi geçen caminin inşaah sona erdi. Bundan hayvanlar dâhil herkes memnundu ve büyük hizmet görülmüş bulunuyordu.

O gün bugün Çatak'ta Cuma camii mevcudiyetini korumakta, aynı yerde Cuma namazının kılınması sürdürülmektedir.

Şeyh Ali Semerkandi'nin Savaşa Girip Müslüman Ordusuna Yardım Etmesi

Şeyh Ali Semerkandî Çatak'ta iken birgün bir hâl değişikliği ile gözüktü. O gün kollarını sıvadı, celalli bir şekilde kendine heybet verdi. Bir şeyler yapacağa benziyordu.

Şeyh Ali Semerkandî abdest aldı, namaz kılmaya hazırlanıyordu. Namaza duracağı sırada bir baktı ki gözünün görebildiği yerde İslâm ordusu ile düşman ordusu karşı karşıya gelmiş, ama İslâm ordusu düşman ordusu tarafından kuşatılmıştı. Bu büyük veli Çatak'ta gözüküyordu ya her şeyi ile kuşatılmış imdat isteyen İslâm ordusunun yanında idi.

Müslüman askerler nerde ise mağlup olacaktı. Olduğu yerden fırlayan mübarek zat Şeyh Ali Semerkandî asasını eline alıp çalıları çırpıları keser gibi iki tarafa sallamaya başladı. Çalıları kırıp geçiriyordu. Görenler ona gülüyordu. Meğer Şeyh Ali Müslüman askerlerinin yanında harbe girmişti. Düşmanları yerden yere sermişti.

Şeyh Ali Müslüman askerlerine mânevi babta yardıma gitmiş idi. Şeyh Ali'yi askerlerden görenler olmuş. Onu çalıları sallarken gören Çataklılar ise: **“Yine ne yapıyor bu derviş! Delirdi mi yoksa... Eli kolu sıvamış, asasıyla çalıları çırpıları kırıyor”** demişler. Demişler ama ne bilsinler o büyük zatın ne yaptığını...

Aynı savaşta Çatak'tan “Bayram” isminde bir asker bulunuyordu. Bu asker bu savaşta Şeyh Ali'nin

elinde kılıç olduğunu, bütün düşmanları kırıp geçirdiğini, bundan böyle Müslümanların (İslâm ordusunun) galip geldiğini görüp olanları defterine yazmıştır. Asker dönüşü köye gelince hepsini anlatmıştır.

Asker Bayram köylerinde cami yapan bu mübarek zatı kolu sıvalı bir şekilde ve elinde kılıç olduğu halde düşman ordusunun üzerine yürüdüğünü ibret ve heyecanla seyretmiş, İslâm ordusunu kuşatan düşman ordusu neye uğradığını bilemeyip çil yavrusu gibi darmadağın olmuş, perişan bir vaziyette yenilgiye uğramıştır. Böylece Müslümanlar galip gelmişlerdir. .

Şeyh Ali Semerkandî'nin Harbe İştirakinin Yankısı

Savaşta bulunan imanlı asker Mehmetçik “Bayram” savaş sona erince hatıratını günü gününe yazıyor, Şeyh Ali Semerkandî’nin savaşa iştirak ettiği tarihi de kaydediyor. Asker Bayram düşünüyor kendi kendine bir manâ veremiyor ve her şeyi oluruna bırakıp köye dönünce askerlik hatıralarını dinleyenlere anlatmak üzere akımın gizli köşelerinde saklıyor.

Bayram gel zaman git zaman köyü bulunan Çatak'a dönüp geliyor. Bayram savaş meydanlarında canını dişine takarak düşmanla vuruşmuş, alın teri dökmüş, olanca gücünü kullanmış, vatanını korumak için elinden geleni yapmış bir asker. Bayram, Şeyh Ali Semerkandî’nin ne kadar büyük bir zat olduğunu düşündükçe düşünüyordu,

Çataklılar Şeyh Ali'nin Büyük Bir Zat Olduğunu Öğrendiler

Asker Bayram askerlik görevinden dönüp gelince başından geçenleri anlatırken bir ara Çatak'ta cami yaptıran Şeyh Ali Semerkandî’den de bahsetti. “**Düşman ordusu ile çarpışan Müslüman askerlerin yanında çarpıştı. Düşman askerini kırıp geçirdi. Düşman ordusu müthiş bir yenilgiye uğradı. Mağlûp olan düşman kuvvetleri hezimete uğradı. Şeyh Ali Semerkandî sayesinde İslâm ordusu galip geldi. Bu durumları gözlerimle görüp defterime kaydettim”** dedi.

Asker Bayram'ın bu sözleri Çatak köyünde sanki bir bomba gibi patladı. Herkes hayret etti. Bilhassa Şeyh Ali Semerkandîye önem vermeyip dudak bükenler utançlarından yere baktılar.

“Hor görme haraba ehlini Hazine anın içinde yatar”.

Kim bilir Şeyh Ali Semerkandî yi dış görünüşü ile değerlendirmeye kalkanlar onu bir hiçten ibaret mi sanmışlardı... O'na çobandır, derviştir, kılığı kıyafeti tantanalı süslü püslü değildir diye hatalı ve menfi bir düşünce ile bakmışlardı. Ona menfi kanaatlarla bakanlar şaşkına döndüler.

Bu olay karşısında paniğe kapıldılar, vicdan azabı içindi boğulur gibi olanlar gidip Şeyh Ali Semerkandî'den özür dilemek hevesine kapıldılar. Artık özür dilemekten başka çare yoktu. Özür dilemeyi iyi akıl ettiler. Bir insan özür dilemekle küçülmez, aksine büyür ve faziletli olur.

Gönüllerince Şeyh Ali Semerkandî den özür dilediler ama bu özür dileme Şeyh Ali'nin yüzüne karşı olmadı. Çünkü Şeyh Ali'nin Çatak'ta kalması sona ermiş bulunuyor ve belki buradan ayrılmış bulunuyordu. Şeyh Ali Çatak'tan nereye gidecekti ve yolculuğu hangi kente idi... Bunu bilemiyorlardı.

Çeşitli Yorumlar Ve Laflar Dillerde Tekrar Ediliyordu

Çatak köyünün ilerde gelenleri uykudan uyanmış gibi hareket ediyorlar, birbirlerine mahalli şiveleri ile ileri geri lâflar patlatıyorlardı. Aslında Çataldılar büyük bir derde düşmüşler, Şeyh Ali Semerkandî'yi tam anlayamadıkları ve o'na gerçek mâna da alâka gösterip hizmet edemedikleri için ıstırap çekiyorlar, ne yapacaklarını bilemiyorlardı.

İlerde gelen kodamanlar köyün meydanlığında toplandılar.

“Yahu o gün, Allah daha iyi bilir ya, biz Şeyh Ali'yi kolu sıvalı görmüştük. Gördüğümüz yerde bulunan çalı çırpıları elindeki asası ile kırıyordu. Biz bu adam ne yapıyor, delirdi mi diye eğlenmiştik” dediler.

Sözlerine devamla:

"Şeyh Ali'nin yanına hemen gidelim. Kendinden özür dileyelim. Elini ayağını öpelim" dediler. Evet hakikati görüp gafletten uyandılar. Bu uyanış iyi bir şeydi ama biraz geç uyanışa benziyordu. Akıllarının başlarına gelmesi, Şeyh Ali'den özür dilemeye kalkmaları soylu bir davranıştı, yabana atılmazdı.

Son Anlarda Şeyh Ali'yi Çatak'ta Bulamadılar

O'nu aramaya çıkanlar özür dileme niyeti ile oraya buraya ürkek ürkek bakıp duruyorlardı. Bir velinin bir anda gözden kaybolup gideceğini bilmek ve bu durumu iyi hesaplamak lâzımdır. Veliler için uzak ve yakın diye bir mefhum sırası gelince söz konusu olmaz. Çataklılar o devirde bunu belki anlayamamış olabilirlerdi. O devirde Anadolu'nun her tarafı yeni yeni İslâm'a ısınıyordu.

Çataklılar hep birden caminin bulunduğu yere geldiler. Amma ne görsünler... Şeyh Ali yerinde yok... Nereye gitti acaba?. Oraya baktılar, buraya göz attılar. Allah'ın sevgili dostu Şeyh Ali Semerkandî göze görünen yerlerde yoktu. Bir yere gitmişti, mutlaka bir yerde idi lâkin o an için Çataklılar göremiyorlardı.

Acaba Şeyh Ali Semerkandî den özür dilemek için geç mi kalmışlardı?.. Özür dilemek için Çataklılar'ın yola çıkmaları çok iyi bir şeydi. Yalnız tevbe etmek, özür dilemek gibi konularda geç kalmamak icab eder. Eğer Çatak'ta Şeyh Ali'yi bulamazlarsa geç kaldıklarını anlamış olacaklardı.

Aradılar taradılar Şeyh Ali'yi bulamadılar, iyice anlaşıldı ki Şeyh Ali Çatak'tan ayrılıp bir başka yere gitmiş idi. Şeyh Ali'yi arayıpta bulamayanların hali, bir şey ümit edipte eli boş dönenlerin haline benzedi. Büyük veli bir hikmete mebni Çatak'tan ayrıldı. Her halde o günün Çatak halkı Şeyh Ali'ye karşı daha önceki münasip gördükleri sözleri, tutum ve davranışları ile başbaşa kaldı.

Şeyh Ali'nin Allah Yolunda Tozlanan Ayakları

Örenşar'da Şeyh Ali'nin gönlünü incitenler zamanla pişmanlık duymuş olsalar gerek. Bursa'dan gönderilen üç subayın ne hallere düştüklerini biliyoruz. Bunlardan ibret almak icab eder. Ve aynı hatayı yapmamak gerekir. Sonra çeşme başında bulunan bir kadının abdest almak için su istediğinde Şeyh Ali'yi tersleyip hakir görmesi ve su vermemesi ile bu mübarek zatın gönlünü incitmiştir. Sonra bu kadın, bu kadınla aynı fikirde olanların ve nesillerinin acı hallere düştüğünü biliyoruz.

İnsan olarak, bilhassa Müslüman olarak Cenabı Allah'ın mahlûklarına, mübarek kullarına karşı yıkıcı olarak değil, yapıcı olarak davranmalıyız, insanlar vahşî hayvanların sıfatları ile muttasıf olmaya çalışmamalıdırlar. Müslümanlar halim selim ve iyiliksever kimselerdir.

Şeyh Ali Semerkandî kendine hatalı hareket edenleri Allah'a havale ederek yollara düşmüş, Allah yolunda ayaklarını, tozlandırmış, tozlanan ayakları ile hicret etmesini bilmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri ayaklarının Cenabı Allah'ın yolunda tozlanmasını gönülden arzu etmiş ki Allah için diyar diyar dolaşıyor, irşat metodu ile İslâmî yayıyor ve hakikati bihakkın yaşıyordu, insanların gönlünü alıyor, onlara yakın olmak, onlara gerçekleri aktarmak için kendini onlara, onlardan bir parça olarak gösteriyordu. O'nun gittiği kent ve köylerde hayvan otlatması çok anlamlıdır.

Ahlâk-ı Muhammedi

Şeyh Ali Çamlıdere'ye gelecekti, burası son yurdu olacaktı. Yani Çamlıdere'den öbür âleme göçecekti. Çünkü dünyada her canlıyı vakti gelince ölüm ziyaret ediyordu. Bir gün mutlaka ölüm Şeyh Ali'yi de ziyaret edecekti. Bu muhterem zat çok çeşit insanlarla görüşmüş, devlet adamları ile tanışmış, onlardan çok cazibeli teklifler almış ama Çamlıdere'yi ve civarını mesken edinmek üzere tercih etmiştir.

Kuş tüyünden yapılmış yatakta gaflet içine girip yatmakla Cennetin bulunamayacağını bilenler Şeyh

Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'ye teşrif edip buradan köprü kurarak "Berzah âlemine" naklolduğunu çok iyi değerlendirmelidirler. Belki Çatak köyünden Şeyh Ali Semerkandî için dünyada pek çok gidilecek yerler vardı ama bu zatın Çamlıdere'ye gelip yerleşmesi pek çok hikmetlere isnat etmektedir.

Çataldılar Şeyh Ali'yi bulamadılar, mübarek zat Çamlıdere'ye gitmişti. Şüphesiz Şeyh Ali kendi başına buyruk değildi, bağlı bulunduğu bir merci vardı. Veliler silsilesinde yeri belli idi, nereye sorumlu ise oraya yönelerek ve oraya danışarak iş yapıyordu. Nihayet Çatak'tan gitmesi yani yerini değiştirmesi için emir aldı ve kendisine yol göründü.

Velilere ve velilerin durum ve davranışına dünya ve akıl kanunları ile müdahale edilemez. Çünkü veliler "Ehli Şeriattir". Ehli Şeriata hakaret nazarı ile bakmak arif ve kâmil insan işi değildir.

Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de

Aliyyü's Semerkandî Hazretleri Çatak'tan ayrılmadan önce daima yanında bulundurduğu ve ihtiyacında kullandığı "Saçayağını" kerameti tariki ile fırlatması emrolundu. Bu "Sacayağı" nereye gidip oturursa Aliyyü's Semerkandî oraya gidip yerleşecekti. "Sacayağını" fırlattı, "Sacayağı" gelip Çamlıdere'ye oturdu ve bunun üzerine Aliyyü's Semerkandî gelip Çamlıdere'ye yerleşti.

Bazı veliler tarihte böyle bir hal ile yer değiştirmişler, fırlattıkları eşya veya malzemelerinin düştüğü yere gidip yerleşmişler ve orada irtihal etmişlerdir. Bu durum Cenabı Allah'ın takdir buyurduğu hikmetlerden biridir. Veliler ordusunun karşılaştığı ibretli bir manzara ve ibretli bir tecelliyattır.

Asırlarca önce Çamlıdere çok küçük bir karye idi. Bu bakımdan Çamlıdere'nin kuruluşu çok eskidir. Vaktile Çamlıdere'nin içinden geçen kuru derenin sağ yamacında "Yayalar" adı verilen 3040 hanelik bir köy, derenin sol kısmında 810 hanelik bir topluluk vardı. Bu kısım "Kuzören" namı ile anılırdı. Şeyh Ali Semerkandî önce Yayalar köyüne gelip iskân etmiş idi. Sonra Kuzören yakasına geçti, burada iskân etmeye başladı. Şeyh Ali Semerkandî'nin ismine atfen buraya "Şeyhler" adı verildi: Burası bu ismi asırlarca taşıdı. Şeyhler zamanla çok genişleyip büyümüştür. Zamanla Yayalar köyü buraya katılıp buranın bir mahallesi haline gelmiştir. Şeyhler ismi daha sonra değişerek "Çamlıdere" olmuştur.

Kuruluşu bu şekilde olan Çamlıdere idari bakımdan önceleri Çorba'ya (Pazar'a) bağlı bir karye iken Hicrî 1314 tarihinde Bucak oldu. Hicrî 1326 yılından önce Belediye teşkilâtı kuruldu. 1915-1916 yıllarında Kızılcahamam'a bağlandı. Nihayet 27/11 /1955 tarihinde 6191 sayılı kanunla ilçe oldu.

Çamlıdere ilçesinde Oğuz boylarının isimlerini taşıyan Bayındır, Buğralar, Bükeler, Peçenek gibi köylerin bulunması bu köylerin Orta Asya'dan gelen TürkJer tarafından kuruldukları anlaşılmaktadır.

Evet Çamlıdere'ye teşrif eden Şeyh Ali Semerkandîye buradaki yaşayan insanlar tarafından hüsnü kabûl gösterilmiştir. Çamlıdere'ye yerleştikten sonra hizmetlerini sonuna kadar burada devam ettirmiştir. Çamlıdere'de manevi sahada olsun, ilmî sahada olsun sonsuz hizmetler görmüştür.

Ali Semerkandî Fırına Girdi Yanmadı

Velilere keramet tariki ile verilen yetki ve kabiliyetten biri de ilgili velinin ateşte yanmamasıdır. Şeyh Ali Semerkandî böyle bir deneme ile de karşılaşıp kerametini biiznillah tecelli ettirmiştir, içi ateş dolu fırına girip (veya girdirilip) oturmuş, yanmamıştır. Bu şekilde keramet izhar eden kutuplar vardır/) Şeyh Ali fırından sapasağlam çıkmıştır.

İmansızın biri velilerden birine yaklaşıp:

"Ey pir! Duyduğuma göre bizim gireceğimiz cehenneme siz de girecekmişsiniz. O zaman aramızda ne fark kalır ve bu nasıl olur?"

dedi. Allah'ın velisi bu imansızı ateşle dolu bir fırının önüne kadar götürdü. Kendi elbisesinden bir parça, bir parça da imansızın elbisesinden kesip fırının içine attı. Fırının ateşi sönüp bittikten sonra baktılar ki imansızın elbisesinden kesilip atılan parça kül olmuş. Fakat Allah'ın velisinin elbisesinden

kesilip atılan parça olduğu gibi duruyor, ateş hiç dokunmamış. Veli imansıza dönerek:

“İşte Cehennem'de sizinle bizim aramızdaki fark buna benzer” dedi. Mü'minler cehenneme (yanmayan elbise şeklinde) girdikleri gibi, imansızların cehenneme girmeleri de yanan elbise parçası gibidir. İmansız bu manzara ve ibretli olay karşısında hemen iman etti.

Şeyh Ali Semerkandînin ateşte yanmadığını gören kimseler, O'nun büyüklüğünü takdir eden kişiler, O'nun yanında olup ondan müstefid olmuşlardır. Her bakımdan Çamlıdere'ye ilim irfan ağacını diken Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de ve pek çok ülkelerde unutulması mümkün olmayan simalar seviyesinde kalmaya devam etmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'nin Kuzören (Şeyhler) Yakasında

Şeyh Ali Semerkandî Yayalar mahallesinden Kuzören yakasına geçince Kuzören “Şeyhler” ismine çevrildi. Bundan sonra Kuzören'e Şeyhler denmeye başlandı. Bu isim Çamlıdere'nin uzun süre sayılıp sevilen namı olarak kulaklarda çınladı. Şeyhler Çamlıdere'nin nüvesini teşkil ederek büyüyüp gelişmiştir.

Uzun yıllar Şeyhler'de ikâmet eden muhterem Aliyyü's Semerkandî Çamlıdere'yi ilim, irfan ve fazilet beşiği yapmış, hizmeti unutulması mümkün olmayan, ciğerlere ferahlık veren tatlı bir havaya girmiştir. Bu zatın ünü ve namı ülkeleri aşmış, şöhreti dalgalar halinde her tarafa yayılıp gitmiştir.

Hazreti Pirin hizmetlerini iki bölümde açık olarak görüyoruz:

1) Manevî sahayı kaplayan hizmetleri,

2) İlim yolu ile dalgalanan hizmetleri.

İrşat görevi ile ülkeler aşan Şeyh Ali'nin ilme hizmeti ilgi çekici bir düzeydedir. Zaten ilim İslâm'ın hayatıdır. Cenabı Allah'ın dostları ilmin karşısında olmayıp ilmi arının bal ürettiği gibi üretmişler, insanlar için faydalı hale sokmuşlardır. İlmi ile amel eden imanlı âlimlerin İndi İlâhı'de dereceleri çok yüksektir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Unutulmayan Berrak Hayat Levhası

Şeyh Ali Semerkandî'nin babası ve annesi pak ve temiz kimselerdi. Annesi hafıza, saliha ve afife idi. Bir gün ve bir gecede Kur'ânı Kerim'i hatmettiği olurdu. Bu değerli hatun taharetsiz hiç gezmezdi

Annesi Şeyh Ali Semerkandî'nin büyük bir zat olacağını anlıyordu. Onun için Şeyh Ali Semerkandî'den Cenabı Allah'ın indinde makbul olan büyüklük ümit etmiştir. Çünkü annesi Şeyh Ali Semerkandî ye hamile iken çok dikkat etmiş, hamileliği devresinde hiç taharetsiz bulunmamıştır Aynı zamanda hiç abdestsiz meme vermemiş, midesine haram lokma yani şüpheli şey göndermemiştir.

Şeyh Ali Semerkandî anlayışlı, akıllı, kavrayışlı ve çok keskin zekâlı idi. Yedi yaşma kadar dikkati çeken güzel halleri ile geldi. 7 yaşında iken büyük başarı elde etti. Mübarek kitabımız Kur'anı Kerim'in tamamını ezberledi ve hafız olma şerefine erdi.

Nihayet 12 yaşına baliğ oldu. Yine bu yaşta değerli bir başarı elde etti. 10 kıraeti ezberine aldı. Aklî ilimler konusunda süratlendi ve hızla ilerledi. Yükseldikçe yükseldi. Kur'ânı Kerim'i çok iyi anlıyor ve çok güzel anlatıyordu. Hattâ Kur'ânı Azimüşşanı iki defa tefsir etmekle padişahların ve âlimlerin dikkatini çekmiş, kendine taş atanları mahcup etmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî âlimleri zaman zaman uyarır ve yanıldıkları, hata ettikleri mesele ve mevzularda onlara gayet lâtif ve nazik biçimde itiraz ederdi. Şeyh Ali Semerkandî'nin bu muazzam dikkatine ve İlmî muhakemesine babası muttali oldu, sevincinden hayran kaldı. Müstecab dualarda bulundu:

“Yâ ariflerin tacı, Cenabı Allah'ın yardımı senin üzerine olsun” dedi.

Kabei Muazzama'da kaldığı müddetçe Arabî lisana tam vakıf oldu. Kabilelerin bütün lûgâtlarını zihnine aldı, fasih olanı fasih olmayandan ayırıp çıkardı. Zamanla Tefsir ilmini tahsil etti ve Hadis ilmini

öğrendi. Buharî ve Müslim Hadisleri konusunda gerekli bilgileri ezber etti.

Okudu, durmadan okudu. Âlimlerin büyüklerinden icazet aldı. İlim tahsilinde çok ileri bir seviyeye yükseldi. Aldığı icazet bir tane değil, pek çoktur. Çeşitli kentleri gezerek birçok yıl durmadan ilim öğrenmiş, kemâle ermiş ve sahibi salahiyet olmuştur. Yani en büyük bilginlerden olmuştur.

Zamanında hiç bir bilgin Şeyh Ali Semerkandî ile aklî ve naklî bilgiler konusunda tartışmağa ve mübahase etmeye muktedir değildi. Geldiği ve uğradığı memleketlerde olan hükemâ, ukelâ, ulema ve fudalâ Şeyh Ali Semerkandî'nin bilgisine ve faziletine hayran kalıp gıpta ederlerdi. Hattâ çok beğendiklerini gizleyemeyip açığa vururlardı.

Şeyh Ali Semerkandî her ilim dalında çok bilgin oldu. Birçok zaman okutmakla uğraştı ve halka birçok ilimler öğretti. Kendini padişahlardan ve dünya makamı için takip edenlerden gizledi. Çamlıdere gibi bidayette pek küçük bir karyeye tırmanıp sığınması bu prensip ve esasa dayanır. Padişahların dünyevi teklif ve iltifatlarını alıp bir taç olarak başına komadı, böyle şeye tenezzül etmedi. Bazı yerleri tenha bulup gizlendiği varittir.

Ali Semerkandî'nin Çamlıdereliler'e Bıraktığı Büyük Miras

Aliyyü's Semerkandî Hazretleri'nin pek çok ülkeleri gezip irşat ettiği malûm. En son olarak Çamlıdere topraklarında hayatını hitama erdirip ömrünün sonuna ölüm (mezar) denen noktayı burada koymuştur. Maddeye yani paraya, mala mülke ve mansıba hiç önem vermediği gibi yüzünü dönüp bile bakmayan Büyük Veli Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'ye (bu beldenin kadirşinas nesline) manevî miraslar bırakmıştır. Bıraktıklarından bazıları:

1) Tefsir kitabı (Bahru'l Ulüm = Kur'an tefsiri),
2) Mai Mübarek (Çekirge veya Sığırcık Suyu),
3) Sacayağı,
4) Medrese tedrisaü,
5) İrşad metodu,
6) İlim anlayışı,
7) Tevazû prensibi,
8) Şeyh unvanı,
9) Meşayih silsilesi,
10) Hulefâ silsilesi,'
11) Mânevi evlatlık rütbesi,
12) Günahı gerektiren hallerin men'i,
13) Tekke ve Dergâh teşkilatı,
14) İlgi toplayan itibar,
15) Tavizsiz İslâmî yaşayış.

Bu kadar miras bırakan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri basit bir kişi değil, büyük bir velidir. Hizmetlerini Çamlıdere'de sürdüren Şeyh Ali ömrünün sonuna gelmiş bulunuyordu:

Şeyh Ali Semerkandi'nin İrtihali

Aliyyû's Semerkandî de bir fâni idi, çünkü baki olan Cenabı Allah'tır. Her canlı ölümü tatmakta, hiç bir canlı ölümden kaçıp kurtulamamaktadır. Ömrünün sonuna gelen Şeyh Ali Çamlıdere'den Berzah âlemine uçup gidecekti. Çünkü Cenabı Allah böyle takdir buyurmuştu.

Şeyh Ali artık Çamlıdere'de her teşkilatını kurmuş, onun adına bu teşkilatlan yürütecek halifelerini, şeyhlerini ve ulemasını tensip etmişti. Çamlıdere'nin geleceği parlak idi bundan sonra. Çünkü kıyamete kadar Çamlıdere bağrında büyük bir zatı taşıyacaktı. Bu şerefte ona yetecekti.

Padişahların oturdukları büyük ve tantanalı şehirleri bir tarafa bırakıp Çamlıdere'de yaşamayı ve Çamlıdere'nin garip topraklarında yatmayı tercih eden Şeyh Ali Semerkandî her an berzah âlemine (kabir denen bir başka eve) taşınmayı zihninde tasarlıyordu. Çamlıdere onun füyûzatı ile tam kıvamına girmiş, kemalât yükünü almış ve insanları sayıca artmıştı.

Şeyh Ali'nin yaranları onu sık sık ziyaret etn.eye başlamışlardı. Çamlıdere beldesi, başka beldeler ve belki bütün aünya Ali Semerkandî'nin vefatına ilgi duyuyorlardı ne malûm. Bu zat için ölüm anında hüzün bahis konusu değildi. Çünkü Evliyaullah'tandı. Velilere bir hüzün ve bir korku yok idi.

Hicrî sene 862 idi. Milâdî sene ise 1442 idi. Şeyh Ali Semerkandî 142 yaşına ulaşmıştı. Ankara civarı ki Yabanabat kazası ve bu kazaya bağlı nahiyelere merbut **"Şeyhler = Kuzören = Çamlıdere"** karyesi. Büyük bir veliyi, büyük bir âlimi ve kutubu üzerinde taşıyordu. Son demlerini yaşayan Şeyh Ali Semerkandî anılan tarihlerde Ankara'ya civar olan Çamlıdere'de Hakk'a yürüdü.

Şeyh Ali Semerkandî şimdi Çamlıdere'de medfundur, türbesi Çamlıdere kabristanının orta yerinde bulunmaktadır.

Cenabı Allah'ın velileri Allah yolunda Allah için şunları terk ettiler:

1) Evlerini,

2) Yurtlarını,

3) Yakınlarını,

4) Mallarım,

5) Ailelerini.

Şeyh Ali Semerkandî'ye İlgi Duyan Osmanlı Padişahları

Osmanlı padişahları Şeyh Ali Semerkandî'yi, O'nun medfun bulunduğu Yabanabat kazasına tabi Şeyhler (Çamlıdere) karyesini biliyorlardı. Bu bakımdan ilgi göstermişler, Çamlıdere'de yaşayan O'nun manevi evlatlarını bazı mükellefiyetlerden muaf tutmuşlardır. Bu konuda verilen "serbestnameler" padişahların, (Şeyhülislâmların fetvaları ve tavsiyeleri üzere ilgilendiklerini, ilgililerin gerekli müsbet ve müfid muamelelerde bulunduklarını gösteriyor. (Hicrî 1399 yılına göre) 166 yıl önce Yabanabat kadısı bu kayıtları bizzat görmüş **"Hazine-i Amire'de Mahfuz Mevkufat Defterlerine"** kayd edilmiş bulunduğunu tesbit etmiştir.

Bundan böyle Çamlıdere Harbi Umumiye'ye kadar vergiden, Medresesinde okuyan talebeler (mollalar) askerlikten muaf idi: Onun için bu gerçekler Aliyyü'sSemerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını, Yabanabat kadısının Konya'da görülen Karamanlıların (geri çevrilen) iddialarını bildiğini, Çamlıdereliler'in (Şeyhler karyesine mensup kişilerin) tasvip gören savunmalarını bir nevi belgelere dayanarak sergilemektedir. Padişahlar ve ilgili makamlar tahsildarların Çamlıdere'ye gidip halkı vergi ödemek için zorlamamalarını kayda geçip serbestnameler yazmışlar, zaman zaman görevlileri uyarmışlardır.

Bu konuda Sultan Mustafa Han, Sultan Abdulhamit Han, Sultan Selim Han, Sultan Mahmut Han Sanî ve benzeri padişahlar zamanında Çamlıdere ile ilgili vergilerin alınmaması, böylece Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin manevî evlatlarının incitilmemesi ve rencide edilmemesi için kati ve kesin emirler verilmiştir. Yabanabat kadısı bunları hep gözden geçirmiş, bu emirlere istinaden Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin Çamlıdere'de (Şeyhler'de) medfun bulunduğuna değinerek ayni istikamette karar vermiştir.

Bu beldeye padişahların, devlet erkanının, şeyhülislâmlığın ve âlimlerin resmen ve hususiyyeten ilgi

göstermeleri ve belgeler muvacehesinde dikkati çeken emirlerin verilmesi az ve basit bir şey değildir. Çamlıdere'ye önem veren devlet adamları ve salahiyetli makamlar boşuna önem vermemişlerdir. Burada manâ âleminin sultanlarından çok değerli Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri yatıyor da onun için. Zaman zaman alâkalılarca padişahlara belgeler ve eserler takdim edilmiş, meşihatta bu konu incelendiğinde padişahların Çamlıdere üzerine dikkatleri çekilmiş Çamlıdere'de yatan Hz. Ömer'in torunu Şeyh Ali Semerkandî hakkında ne kadar saygı gösterilse azdır denilmiştir.

Mübârek Çekirge Veya Sığırcık Suyu Ve Sığırcık Kuşları

Mâi mübârekin dünyanın acibelerinden biri olduğu şüphesizdir. Bu suda diğer sularda bulunmayan kuvvet ve keyfiyet vardır. “Maü’l Cerad” veya “Sığırcık Suyu” namı ile ve meşhur suda Cenabı Allah'ın Evliyasından Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin feyizli ve tesirli nefesi ve müstecab duası bulunmaktadır.

Mâi mübâreke saygılı davranmak icab eder. Bu su içilir, fakat onunla abdest alınmaz ve yıkanılmaz. Bilhassa belden aşağıya sürülmez.

Dünyada malûm olan üç mübarek su vardır. Biri Mekke'de “Zemzem” suyu. Biri İsfahan ile Şiraz arasında Şebrem'de. Biride Çankırı'nın Eskipazar kazasına bağlı Sadeyaka köyünün “Şıhlar” mahallesinin sınırları içindedir. (Mahallenin biraz ilerisinde). Müstakil olarak bulunuyor. Üstü örtülü. Bina halinde bulunan çatının içinde. Betonlaşmış bir su kuyusu görünümünde, ön tarafı tel örgü ile çevrilidir ve çimenliktir. Yakınında Cuma Camii vardır. Bu suyun sahibi ve yetkilisi Şeyh Ali Semerkandî Hazretleridir. Şeyh Ali Semerkandî burada uzun müddet kalmıştır.

Bu sudan başka yerlere götürüleceği zaman şifasının müessir olması, muradın faydalı yönde tecelli etmesi bakımından Hak Teâlâ Hazretleri için şükür kurbanı kesilmesi yaygınlaşmıştır. Onun için :

“Bu su kurbansız gitmez, gitsede tesirini göstermez” düşüncesi hâkimdir. Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri, mübarek suya: **“Ya mübarek!”** Kurbansız gitme ki kıymetin takdir edilsin” demiştir. Mübarek sudan inancı kuvvetli ve niyeti halis olanlar istifade edebilmektedirler.

Mâi mübarek Çerkeş, Gerede ve Eskipazar ilçelerinin çevrelediği orta yerde bulunmaktadır. Doğusunda Çerkeş, batısında Gerede ve kuzeyinde Eskipazar yer almaktadır. Şifâ kasdı ile bu pınardan su götürüleceği zaman Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'deki manevî evlatlarının öncülüğü ile götürülebilmektedir. Çünkü Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri suya:

“Şifâ ve deva tesirini ehlimin eli ile göster” diye dua etmiştir.

Talip olanlar Çamlıdere'ye gelirler, Şeyh Ali Semerkandî evlatları arasında kur'a (ad) çekilir. Kime çıkarsa, talip olanlar onu suya götürürler. Suyun başında kurban kesilir ve Yasin-i Şerif okunur. O götürülen kişi usûlüne göre sudan alır. Birlikte âfet bölgesine giderler. Biiznillah (mukadder ise) âfet ortadan kalkar.

Bir yerde bulunan mahsulata çekirge ve benzeri zararlı haşere âfeti musallat olduğu vakit zikri geçen pınardan, belirtildiği gibi usulüne riâyet edilerek bir kumkuma içine su alınır. Bu alınan suya faydalı sığırcık kuşları tabi olur, ona uyar ve onu izleyerek arkası sıra gider. Bu kuşlara **“Semermer”** veya “Tayri zürzür” adı verilir. Hattâ “Sevadiye” de (uzaktan karaltı halinde görülen kalabalık da) denilir.

Suyu (kumkuma içinde olduğu halde) yüklenen kişi götüreceği istikâmete yönelir, götüreceği yere kadar üstünde (yanında) taşır, yere koymaz, arkasına bakmaz. Haşere âfetinin bulunduğu yere varınca suyu taşıyanın başının üzerinden semaya doğru olan istikâmette (boşlukta) sığırcık kuşları tabur halinde belirir. Kuşlar şiddetli giden bulut ve süratle yol kat eden yıldırım gibidir. Oradaki köyün, kentin ve caminin etrafı tekbirle dolaşılır. Suyu yüksek bir yere yahut cami içine götürülüp mihraba veya mimbere takarlar. Teberrûken Kur'an okunur, bilhassa Kur'anı Kerim'in kalbi bulunan Yâsin-i Şerif kırâet edilir ve şu veya emsali dua okunur. (Arapça veya Türkçe olarak) :

“İlâhi Ya Rabbi! (üç kere tekrarlanacak). Şu köyün, şu kentin dört bir tarafından zaptı ziraatinden olmuş olacak (cünüdu'lcerad), bambul, kımıl, ağkurdu, tartıl, sinek, çekirge, kınacık, bit, pirecik,

fare sıçan, yılan çıyan ve bütün haşereleri def'i ref'eyle Rabbim”.

Cemaat toplu halde “Âmin” der. Su takılırken bir kaptan başka kabada aktarılabilir. Arta kalırsa isteyenlere dağıtılır.

Sığırcık kuşlarının rengi siyah, beyaz ve ala olarak görüldüğü vakidir. Sığırcık kuşları hızla pike yaparak yere doğru inişe geçerler, kuşlar; çekirgeler ve haşereler üzerine sayha (haykırış) çıkarırlar, çekirgeleri katlederler, çekirgelerden hayat ve hareket emmaresi görülmez olur. Belki kuşların sesinden hepsi ölür gider.

Rum beldesinde (Anadolu diyarında) bu mübarek su meşhurdur, tesiri ortadadır. Bulunduğu yerden mazarrati muhtelifenin ve âfati beliyyenin zuhur ettiği beldelere nakledilmektedir. Çekirge ve öbür haşereler ziraat mahsûlünü istilâ ettiği zaman işaret edildiği şekilde bu suyun nakli yapılınca haşerelerin imhasında tesiri görülmektedir. Şüphesiz bu sudaki her bir tesir hasleti Allah Tealâ'dandır.

Mübarek Suyun Götürüldüğü Bazı Önemli Yerler (Kırım)

Osmanlı padişahlarından bazıları zikri geçen mübarek suyun, has bahçelerinin haşere (çekirge) istilâsına uğraması sebebi ile tesir atma ihtiyaç duymuşlar, bu sudan getirtmişler, aynen şifa bulmuşlar, sığırcık kuşlarının çekirge âfetini, fare beliyyesini defettiklerini bizzat gözleri ile görmüşlerdir.

Bir zamanlar Rusya'ya çekirge âfeti musallat olmuştu. Çekirge sürüleri tarlaları istilâ etmişti. Çekirge sürüleri mahsulatı yiyor ve işe yaramaz hale getiriyordu. Rusya'da insanlar bu durumdan mutazarrır oldular. Çok çaba gösterdiler, fakat bir çaresini bulamadılar.

Kırım Müftüsü Rus Kralı Nikola'yı uyardı. Hz. Ömer radiyallâhü anhın torunu Şeyh Ali Semerkandî ye atfedilen mübarek şifalı sığırcık (çekirge) suyundan bahsetti. Bu suyun Anadolu'da Osmanlı topraklarında olduğunu hatırlattı. Bu konuda Osmanlı padişahına başvurmanın gerektiğini ileri sürdü. Kırım Müftüsü çekirge âfetine uğrayan Rusya'ya bu sudan getirilmesinin gerektiğini münasip bir ifade ile söyledi.

Mübarek sudan Rusya'ya götürülmesi için keyfiyet Osmanlı padişahına bildirildi. O zaman padişah II. Mahmut idi. Suyun bir an önce Rusya'ya ulaştırılması için hazırlığa girişildi. Gidecek adamlar tesbit edilip gerekli talimat verildi. Rusya'ya gittiklerinde kendilerine para ve dünyalıktan herhangi bir şey verilmek istendiğinde almamaları, ihtiyaçlarının padişahlıkça karşılanacağı bildirildi.

Anılan mübarek sudan görevlenen kimseler Kırım kanalı ile Rusya'ya götürdüler. Mübarek suyu götürenler Kırım'a vardıklarında oranın uleması ve Müslüman halkı tarafından muazzam bir yakınlık ve samimi bir ilgi görmüşler, saygı ile karşılanmışlardır.

Rus Kralı Nikola çekirgelere hücum eden ve çekirgelerle kıyasıya harb eden sığırcık kuşlarını gördü ve olayı bizzat seyretti/9® Böylece Rusya (ve Kırım) topraklarında çekirge âfeti kalkıp gitti. Bu durum özellikle Rusya'da yaşayan Müslümanlar arasında büyük bir haber olarak yayıldı ve günün konusu oldu.

Rusya'ya mübarek suyu götüren zevat ilgililerce (veya Kırımlı Müslümanlar tarafından) teklif edilen dünyalıkları kabul etmemişlerdir. Ancak verilen şu üç şeyi almışlardır:

1) Kılıç (bir adet),

2) Saat (bir adet),

3) Pusula (bir adet).

Memleketlerine döndükleri zaman bu durum başta padişah olmak üzere herkes tarafından duyulmuştur, ilgililer bu şahıslara zikri geçen bu üç eşyayı neden aldıklarım sormuşlar, onlar da:

“Biz verilen şeylerin hiç birini kabul etmedik. Ancak kılıcı verirken bu kılıçla düşman tarafından bir saldırıya uğrarsanız kendinizi savunursunuz. Saati verirken namaz vaktinin gelip gelmediğini bu

saatle bilirsiniz. Yolunuzu ve yönünüzü kaybederseniz bu pusula ile bulursunuz dediler. Biz de makul karşılayıp geri çevirmedik” diye cevap vermişlerdir. Bu cevapları ilgililerce hoş karşılanan görevliler hoş karşılanmış, hadise dillere destan olmuştur.

Iı. Mahmut Tarafından İlgi İle İzlendi

Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandî II. Mahmut tarafından araştırıldı. Çamlıdere'den götürülen eserler ve belgeler Şeyhülislâmlığı ve padişahı tatmin etti. Bilhassa Rusya'ya götürülen Mübarek Suyun tesiratı bütün dikkatleri Çamlıdere'nin üzerine çekmiştir.

Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de oturan manevî evlatları her hangi bir saygısızlığa maruz bırakılmaması gerekiyordu. Şeyhülislâmlık Ömerü'lFaruk'un torunu Şeyh Ali Semerkandî ye ne kadar hizmet edilse o kadar uygun ve münasip olacağını açıklıyordu.

Padişahlıkça Çamlıdere'ye gereken ilgi gösterildi. Hazinei Hassadan para gönderildi, âcil ihtiyaçların görülmesi için talimat verildi. Vergi ve askerlik konusunda kolaylık ihdas edildi. Bu ilgi bütün padişahı arca tekrar edilip sürdürüldü ve Çamlıdere'de oturan Şeyh Ali Semerkandî'nin mânevi evlâtları Osmanlı İmparatorluğunun son demine kadar bu itibar ve hürmetten müstefid olmuşlardır.

Çamlıdere'den Rusya'ya Seyahat Edenler

Vaktiyle Çamlıdere'den Rusya'ya seyahat edenler olmuş, bunlar Rusya'da muhtelif yerlere uğramış ve Kırım'ın Müslüman Tatarları ile görüşmüşlerdir. Orada Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri konu edilmiş, seyahat edenler Çamlıdereli oldukları yani Şeyh Ali Semerkandî'nîn medfun bulunduğu yerden oldukları için Kırımlı Müslümanlar tarafından samimi ilgi görmüşlerdir.

Kırımlı samimi Müslümanlar Şeyh Ali Semerkandî'nin Büyük bir Veli olduğunu bildikleri için onun mânevi evlâtları olan seyyah Çamlıdereliler'e çok hürmet etmişlerdir. Çamlıdereliler Kırım Müslümanlarının İslâmiyet'e sıkı sıkıya bağlı olduklarını görmüşlerdir. Aynı zamanda onların Kırım'daki medreselerinde kalmışlar, **“Derviş Aşkın”** isminde bir zatın Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili bir kitab okuduğuna muttali olmuşlardır.

Kırımlı Müslümanlar da Şeyh Ali Semerkanî'nin ne büyük bir zat olduğunu biliyorlardı. Rusya'daki âlimler Şeyh Ali Semerkandî'nin Hanefi mezhebine mensup olduğunu, Nakşibendi tarikatından bulunduğunu söylemişlerdir.

PADİŞAH KILICI

Tarihte Çamlıdere ve Çamlıdere'nin civarındaki karyelerde meskûn insanların padişah şehri olan İstanbul ile sık sık irtibatları bulunurdu. Bundan böyle Çamlıdere halkından olsun, civar kentlerin halkından olsun İstanbul'da padişaha ve devlet erkânına yakın yerlerde çalışanlar bulunurdu. Her hangi bir hastalık ve bir âfet vaki olduğunda Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerine atfedilen Mübarek Şifalı su padişaha ve ilgili makamlara hatırlatılırdı. Onun için padişahlar bu şifalı sudan daima istifade etme imkanını aramışlardır.

Bir zamanlar Dolmabahçe sarayının bahçesinde haşere âfeti zuhur etmişti. Mazarrat gittikçe tahammül boyutlarını aşmıştı. Buna bir türlü çare bulamadılar. Zamanın padişahına Şeyh Ali Semerkandî yi ve bu zatın Mübarek suyunu haber verdiler. Sonra bu Mübarek Su'dan Dolmabahçe'ye götürüldü. Böylece Dolmabahçe sarayından mazarrat (biiznillah) kalktı. Bunun üzerine padişah ve ilgililer Şeyh Ali, Semerkandî Hazretlerinin büyük bir veli olduğunu tasdik ettiler.

Sultan Mahmut Sani zamanında da mazarrat ve âfet “Has Bahçe'yi” tehdit etti, çekirge felâketi yüksek boyutlara ulaştı. Çamlıdere ile irtibat kuruldu. Mübarek sudan temin edilip götürüldü. Bu suyu götüren Şeyh Ali Semerkandînin manevî evlatlarından Çamlıdereli birinci (baş) Şeyh Mütesarrıf Mehmet Arif idi.

Şeyh Mehmet Arif İstanbul'a girerken “Baş Şeyhi” Padişah ve erkânı karşılamıştır. Su daha yolda getirilirken “Sığırcık Kuşları” çekirgelerin (haşerelerin) hesabını görmüşler, hattâ kuşlar çekirgelerle

harbederlerken kan içinde kalmışlardır.

Bu duruma şahit olan padişah ve erkânı Şeyh Mehmet Arif'i kendilerinden büyük bir zat olarak bilip yolda istikbâl etmişlerdir. Şeyh Mehmet Arif ile padişah ve ulema Şeyh Ali Semerkandînin mânevi himmeti ile kaynaşıp aralarında bir bayram havası estirdiler, sarayda gönül gönüle sohbet ettiler.

Sohbet esnasında bir ara Çamlıdere'den söz açıldı, ilgililer Çamlıdere'de İslâmî (Şer'i) faaliyetin ne merkezde olduğunu Mehmet Arif'e sordular. O da gerekli bilgiyi verdi. Suç işleyen bir kadın konu edildi.

Padişah; iki başlı yani ucu iki çatal, çelikten, büküldüğü zaman ucu sapına değdiği halde kırılmayan çelik, altın suyuna batırılmış, bir yüzünde Saf Sûresinin 13. ncü âyeti, öbür yüzünde "Hakan Sultan Mahmut'tan Şeyh Mütesarrıf Mehmet Arif'e yadigar" ibâresi yazılı bir kılıç yaptırdı. Şeyh Mehmet Arif'e verdi. Bu kılıçla anılan suçlu kadının cezasının infaz edilmesi de bahis mevzu idi. Sonra kadın çuval içinde İslâm hukuku muvacehesinde idam edildi. Zikri geçen kılıç Çamlıdere'ye Padişah kılıcı olarak intikal etti. Son devreye kadar herkes tarafından görülme imkânı vardı. Fakat sonra varislerinin hangisinde olduğu bilinemez hale gelmiştir.

Bahsi geçen kılıcın Şeyh Ali Semerkandî Külliyesine girmesi için Şeyh Mehmet Arif'in torunlarından talep edilmiştir. (Şimdilik Külliye'de kılıcın anlatışa göre temsili şekli muhafaza edilmektedir).

Bir padişah tarafından Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdereli manevî evlâtlarına hususiyetle bir kılıç hediye edilmiştir. Bu az şey değildir. Hediye edilen kılıç Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin manevî şahsiyeti ve onun mübarek suyunun tesiri hürmetine takdim edilmiştir. Bunun için bu kılıç Çamlıdere'nin manevî değerlerini temsil eden unsurlardan biridir. Şeyh Ali Semerkandî'nin külliyesinde yer alması lâzımdır.

Şeyh Mehmet Arif'i padişah ve erkânı memnuniyetle Çamlıdere'ye uğurlamışlar, yapılan iltifatlar, gösterilen yakınlıklar zihinlerden silinmemiş, günümüze kadar teferruatlı olarak dillerde söylene gelmiştir. Şeyh Mehmet Arif Çamlıdere'ye avdet edince padişahın ve devlet erkânının talimat ve direktifini ilgililere ulaştırmış, ilgililer ilgili emirleri Çamlıdere'nin muhteviyatında tatbik etmişlerdir.

II. Abdülhamid'e Giden Dört Kişi

Padişahlar ülkelerinde büyük zatlardan kimlerin yatmakta olduğunu, büyük zatlardan hayatta kimlerin bulunduğunu umumiyetle meşihat reislerinden sorup öğrenirlerdi. Padişahlar arasında Şeyh Ali'yi tanıyanlar sık sık mübarek sudan İstanbul'a götürüyorlardı. Şeyh Ali Semerkandî'yi yakından anlayan Sultanlar gözyaşlarını tutamazlar ve ferman çıkarıp bu zatın ülkesine alaka gösterirlerdi.

II. Abdülhamit zamanında Çamlıdere'den dört kişi İstanbul'a gitti. Giderken Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili belgeler ve eserler, hattâ Şeyh Ali Semerkandînin Çamlıdere'de medfun bulunduğuna dâir vesikalar götürdüler. Bu belgeleri, eserleri ve vesikaları padişah sarayına giderek Sultan Abdülhamid'e gösterdiler.

Padişah Sultan Abdulhamid meşihat reisini yani Şeyhülislâmı yanma çağırdı. Ona zikri geçen dokümanları gösterdi. Şeyhülislâm Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili belgeleri, eserleri ve vesikaları tetkik etti, hayran kaldı. Sultan Hamid'e dönerek: **"Padişahım bu zat Halife-i Sani Hz. Ömeru'l Faruk'un torunudur. O'na ne kadar saygı gösterilse azdır"** dedi. Bu konuda elden gelen ilginin gösterilmesinin icab ettiğini açıkladı.

Sultan Hamid Şeyh Ali Semerkandînin ahvaline ve büyüklüğüne hayran oldu ve gözleri yaşardı. Şeyhülislâmca: .

"Şeyh Ali Semerkandî'ye ve Çamlıderedeki manevî evlâtlarına nasıl bir iyilik yapayım, nasıl bir saygıda bulunayım ve iyilik saygı çeşidinin hangisi uygun olur?" diye sordu.; Şeyhülislâm:

"Çamlıdere'ye Hazinei Hassadan yardım gönder, Şeyh Ali Semerkandînin türbesini yaptır, medfun bulunduğu Çamlıdere'den vergiyi kaldır, orada okuyan mollaları askerlikten muaf tut ve su getirt"

dedi. Sultan Hâmid sevindi ve memnuniyetle kabul etti. Padişahın ilgisi ile zikri geçen hususlar Çamlıdere'de tatbik edildi.

30 bin kuruş olmak üzere Çamlıdere'ye aylık bağlandı. Abdulhamid Çamlıdere'ye iki memur yolladı, **"Türbe, cami, çeşme yaptırın"** dedi. Memurlar Çamlıdere'ye geldiler, Şeyh Ali Semerkandî'nin kabrini gördüler, türbe, çeşme, cami yaptırdılar. Hepsini birden hizmete (ziyarete) açtılar.

Abdulhamid Çamlıdere'ye olanca gayreti ile alâka gösterdi. Su ile gidenlere çok para dağıttı. Çamlıdere Medresesine yardım etti. Çamlıdere'den vergi kaydını sildi. Mollasını askerlikten muaf tuttu.

Görülüyor ki Şeyh Ali Semerkandînin medfun bulunduğu Çamlıdere dikkati çeken olaylara sahne olmuş, bu olaylar bir hakikati asırlarca yansıtmıştır.

Şeyh Ali Semerkandî'ye Atfedilen "Sacayağı"

"Ateş üzerine tencere, kazan ve benzeri gibi kap oturtmaya yarayan üçgen şeklinde üçayaklı (demir, çelik ve emsali maddeden yapılmış) **destek görevini yapan eşyaya sacayağı denir".**

Evliyaullah'tan Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerine ait olan ve O'nun keramet eserinden ve alâmetlerinden bulunan bir sacayağı da Çamlıdere'de "Şeyh Ali Semerkandî Külliyatında" mevcut ve mahfuzdur.

Bu sacayağı özellikle mânevi açıdan diğer sacayaklarına benzememekte, Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin hatırası olarak asırlardır korunup elde tutulmakta, halk tarafından ziyaret edilmekte, bu konuda dikkati çeken rivayetler belgelenmekte ve sacayağının manevî bir müessirat içinde bulunduğu gün ışığı gibi ortada gözükmektedir.

Sacayağı Şeyh Ali Semerkandî'nin malzemelerinden ve eşyalarından biridir, onun keramet alâmetidir. Çatak'tan attığında Çamlıdere'ye düşmüş, bir ayağı kırılmış ve bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de kalmasına vesile olmuştur. Kırık ayak Sacayağının bir parçası olarak yanında bulunmaktadır. Vakti ile ilgililer Sacayağını kontrol ve tetkik etmişler, fakat muayene esnasında kesin bir teşhis koyamamışlardır.

Çataktan atınca Sacayağı kırılmış idi Onun için burada kalmış idi Başına çok şeyler gelmiş idi Kendi mevt olup suyu şifa kaldı.

Bahru'l ulûm (İlimler Denizi)

Allah için yaşayan, Allah için hareket eden, Allah için konuşan İslâm âlimlerinin kalemleri de iş görmüş, o mübarek eller ki tuttukları kalemlerle gerçekleri kâğıt üzerine serip sergilemişlerdir. Şeyh Ali Semerkandî eli kalem tutan, tefsir kitabı gibi değerli bir eser veren mümtaz bir âlim idi.

Şeyh Ali Semerkandî'nin telif ettiği tefsirinin adı: "Bahru'l Ulûm" dur. Hattâ bu tefsiri iki defa yazmıştır. Osmanlı Padişahlarından biri Şeyh Ali Semerkandî ye hayran olup O'nu daima yanında bulundurmak istemiş idi. Fakat Padişah'a yakın âlimlerden biri Şeyh Ali Semerkandî yi kıskandı, bu zatı cahil olmakla itham etmek istedi. Bunu anlayan Şeyh Ali Semerkandî Bahrü'l Ulumû ikinci kere yazıp takdim etti, bu zatı itham eden âlim mahcup oldu.

Bahrü'l Ulûm'ü Türkçe lisanı ile ifade edersek "İlimler Denizi" olarak dilimizde sembolleşir. Belki bu isim altında başka müelliflerin başka konularda da eserleri bulunabilir. Kur'anı Kerim Cenabı Allah'ın Kelâmı Mübârekidir, her çeşit ilme (bilgiye) işaret vardır.

Müfessirler Kur'anı Kerim'i gerekli usuller muvacehesinde tefsir ederlerken ilim dallarına (konularına) işaret ederler ve ilimleri bölümlerine (amaçlara) göre açıklarlar. Şeyh Ali Semerkandî tefsirini okuyanı doyurucu bir şekilde telif etmiş, mukni metodla başka eserlere ihtiyaç hissedilmeyecek şekilde tertip eylemiştir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin İlmî keyfiyeti, mefkuresi, kâinat üzerindeki izahatı ve beşeriyetle ilgili

açıklamaları “Bahru'l Ulûm” adındaki tefsirin içindedir. Fakat şimdiye kadar Türkiye'de bu tefsir baştan aşağı elden (gözden) geçirilerek Şeyh Ali Semerkandî’nin manidar, veciz ve kıymetli sözleri halka (nasa) takdim edilmemiştir.

Bir ilim kitabı ve bir tefsir kitabı kütüphanelerin hiç açılmayan raflarında, dolaplarında mahkûm edilip çürümeye terkedilmemelidir. Her halde bundan sonra icab eden faaliyet gösterilir, bundan böyle Şeyh Ali Semerkandî’nin değerli sözlerinden ve açıklamalarından herkes istifade eder. Şeyh Ali Semerkandî ye ait olan “Bahru'l Ulum” tefsirini Türkçeleştirip dil fesahati açısından çalışmalar yaparak yeni kuşaklara okutma imkânı hazırlanmalıdır.

BERAT

“Her hangi bir kimseye ve her hangi bir yere bir hak ve bir imtiyaz sağlandığını bildirir kâğıt, vesika ve belgeye berat denir”.

Osmanlı imparatorluğu zamanında Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin suyu hürmetine Çamlıdere halkına birtakım hak ve imtiyaz tanınmıştır. Bu haklar ve imtiyazlar belgelerle ilgililere ulaştırılmıştır.

Elan Çamlıdere ile ilgili Osmanlı İmparatorluğundan kalma ve Yabanabat Kadılığınca verilmiş bir “Berat” vardır. “Şeyh Ali Semerkandi Külliyatı'nda” mevcuttur. Bu “Berat” ta fevkalâde ve kesin ikna edici hüküm ve malûmat vardır. Beratta şunlar belirtiliyor:

1) “Çamlıdereli imanlı kimseler Ömerü'lFaruk'un torunu Şeyh Ali Semerkandî’nin manevî evlâdıdırlar”.

2) “Çamlıdereli imanlı kimseler Sığırcık Suyuna memurdurlar”.

3) “Osmanlı Sultanlarından Çamlıderelilere mükellefiyetten masun olmaları için Serbestname verilmiştir”.

4) “Şeyh Ali Semerkandî Çamlıdere'de medfundur”.

5) “Sığırcık Suyu Şeyh Ali Semerkandî ye aittir”.

6) “H. 970-1132-1176-1190-1203-1225 tarihlerinde, ayrı ayrı Padişahlarca Çamlıdere'ye, Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de yattığına, O'nun suyu hürmetine Çamlıdere sâkinlerinin mükellefiyetlerden (vergilerden) muaf tutulduğuna dair “Berat” verilmiştir.

7) “Mevcut Berat'ta Sultan Selim Han, Sultan Mustafa Han, Sultan Mahmut Han ve Sultan Abdulhamit Han'ın isimleri vardır”.

8) “Beratta Çamlıdere ile verilen ilgili emir ve kararların mucibince amel edilmesi katiyetle istenmektedir”.

9) “Çamlıdereli meşayih ellerindeki delillerle Yabanabat Kadısının huzurunda Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de yattığını, bütün Padişahların Çamlıdere'ye “Berat” (Serbestname) verdiklerini, kendilerinin Şeyh Ali Semerkandî'nin evlâtları olduklarını ve bundan böyle birçok haklara sahip bulunduklarını ispat etmişlerdir.

Yabanabat Kadısı asırlarca önce Çamlıdere hakkında karar verirken bütün kayıtları gözden geçirmiş, Konya'da görülen mahkemeden haberi olmuş ki tereddüt etmeden Şeyh Ali Semerkandî’nin Çamlıdere'de medfun olduğunu “Berat” ta dile getirmiştir. Zira belirtildiği gibi asırlarca önce Karamanlılar Şeyh Ali Semerkandî’nin Karaman'da yattığını, karşı tarafta Çamlıdere'de (Şeyhler'de) yattığını delillerle savunmuşlar. İlgili mahkemenin Kuzatı Çamlıdere'de (yani Şeyhler karyesinde) yattığına karar vermiştir. Bu hususu ibraz eden belge belirli şahısların uhdesinde görülmüştür. Zikri geçen belge M. 1961 senesinde bizzat Çamlıdere'de okunmuştur. Bu duruma şahit olanlar da görülmüştür.

Sığırcık Suyu Hadimleri

“İsfahan ile Şiraz arasında bir su çıkar ki Cenabı Allah'ın sanatlarının acaibindendir. Sığırcık Suyu namı ile meşhurdur. Her ne zaman bir arsayı (yeri) çekirge istilâ edip mahsulatım yese, bir kimse varıp o sudan bir kumkumaya alıp arkasına dönüp bakmadan ve o kumkumayı yere komadan zikri geçen arsaya götürse bu suya hesapsız sığırcık kuşları tabi olur. Tabi olan sığırcık kuşları o çekirgeyi katleder. Bu durumu tevatürle naklederler”

Çamlıdere ile ilgili Sığırcık Suyu da Eskipazar ilçesinin Sadeyaka köyündedir. Aynı hal ve evsaf bu suda da mevcuttur. Ancak Sadeyaka karyesindeki Sığırcık Suyu'na Çamlıdere'de yatan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin mânevi evlâtları memurdur. Şeyh Ali Semerkandî'nin niyazı ve vasiyeti bu istikamettedir.

Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'de Sığırcık Suyu'na memur evlâtlarına “Sığırcık Suyu Hadimleri” de denir. Bilhassa ala sığırcık kuşları bu suyu takip edip haşerelerin imhasını temin etmektedirler.

Sığırcık Suyunun Nakli (Götürülmesi)

Çamlıdere'de medfun Şeyh Ali Semerkandînin manevi evlâtlarına “Şeyh” unvanı takdim edilmiş, mübarek suyun götürülmesinde görev alan aynı evlâtlara “Şeyh” tabiri kullanılmıştır. Mübarek suya ihtiyacı olan kişiler Çamlıdere'ye teşrif ederler. Çamlıdere'de sıraya giren Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'nin manevî evlâtları arasında ad (Kur'a) çekilir. Adı çıkan Şeyh delâlet buyurup Çamlıdere'ye teşrif eden kişilere türbeyi ziyaret ettirir. Suya gitmek üzere harekete geçerler, kurban alırlar.

Mübarek suyun bulunduğu yere giderler, abdestli bulunurlar. Suyun başında “Yasin” sûresini okurlar. Ancak **“Selamün Kavlen Min Rabbin Rahim”** (Yasin 58) âyetine gelince üç kere tekrar ederler :

Bu âyeti üçüncü okuyuşta kurbanı zebh eder (keser) ler. Ondan sonra kumkumaya mübarek sudan doldururlar. Şeyh efendi kumkumayı abdestli olduğu halde, boynuna takar. Kumkumayı sol göğsü üzerinde bulundurur. Yere hiç koymaz ve arkasına bakmamak üzere vazifelenir. Böylece mübarek suya saygı göstermeye devam eder.

Bu şekilde yola revan olan ihtiyaç sahibi ve sahipleri kişiler ile şeyh zikir ve teşbih ile meşgul olmaları uygun düşer. Şeyh efendi tuvalet ihtiyacım göreceği anlarda yanındaki kişiye kumkumayı saygı ile teslim eder, o da saygı ile teslim alır. Şeyh tuvalet ihtiyacını görür. Abdestlenir ve tekrar kumkumayı teslim alır.

Şayet yol uzak olursa ve yolda gecelemek icab ederse Şeyh abdestli olarak kumkumayı duvara takar. Gerekli ihtiyaç ve geceleme sona erdikten sonra yine Şeyh abdestli olarak duvardan alıp önceki gibi üzerine takar, yanındakilerle yola revan olur. Gidecekleri yerde bulunan insanlara haber ulaşınca bir araya toplanırlar. Şeyhi görünce tekbir ve tehlil ile karşılarlar.

Eğer gidilen yerde cami varsa mübarek suyun bulunduğu kumkuma oraya götürülür. Camide “Yasin” sûresi okunacak.

Bu mübarek âyete gelince bu kurban yani ikinci kurban zebh edi (kesi) lir. Bu arada Şeyh Efendi cemaatle birlikte tevbe-i istiğfar yapar. Küsler barışır. Ondan sonra Şeyh Efendi kumkumayı eline alır, mübarek suyu temiz bir kaba aktarır. “Yasin” sûresinin kıraeti sona erince dua yapılır. Mübarek su caminin mihrabının sağ tarafına takılır. Mihraba mimber yakın ise mimbere de takılır. Su böylece takılı olarak kalır.

Yedi Harika

Mübarek şifalı suyun nakledilmesi ile defedilen âfeti beliyye:

1) **Çekirge :**
Çekirgeye karşı ala sığırcık kuşları hücum eder.
2) **Bambul:**

Bambul kendiliğinden kaybolur, imhası gözükmez.

3) Tırtıl:

Tırtıl kendi kendine imha olur.

4) Kımıl:

Kımıl kendiliğinden imha olur.

5) Sıçan (fare):

Gelincik fareye saldırıp imha eder.

6) Yılan:

Yılana leylek hücum edip yok eder.

7) Kuraklık:

Kuraklık yağmur duası ile ortadan kalkar. Hastalık : Hastalıklara da iyi geliyor.

Çekirge malûm yaratık. Bambul ağaçlara taarruz eden böcek. Tırtıl ağacı saran, onun yaprağını tamamen yiyip kurutan muzır yaratık. Kımıl tahıl danelerini delip özünü kurutan böcek. Sıçan malûm mahlûk. Yılan yine malûm mahlûk. Kıtlık veya kuraklık ki bunların defi için mübarek su zikredildiği gibi usulüne göre götürülür ve yağmur duası da usulüne göre yapılır. Koyunlar kuzularından ayrılır, koyun yoksa öbür sağılan hayvanlar yavrularından ayrılır, küsler barıştırılır, tevbe-i istiğfar yapılır, herkes hazır bulunur, mazereti bulunan kadınlar orda bulunmazlar ve Cenabı Allah'a yalvarıp yakarmalar tam yapılır.

Dağda Beliren Kırmızı Toprak

“Vakti ile Örenşar'da yani Mübarek Sığırcık Suyu'nun bulunduğu bölgede pek çok hayvanat bulunurdu. Sürüler halinde otlarlardı: Bir tarafta at, bir tarafta merkep, bir tarafta davar ve bir tarafta sığır sürüleri gruplar halinde göze çarpardı. Bu bakımdan bu bölgede meslek bakımından hayvancılık hâkimdi. Ve burada yaşayan insanlar genellikle hayvancılık yapmakla geçimlerini temin ederlerdi.

Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin tarihte buralarda çoban olarak gözükmüş bulunması geçim ve yaşam keyfiyeti bakımından normal bir özellik idi. Örenşar bölgesinde Şeyh Ali Semerkandî ile ilgili kurt ve öküz olayında bu muhterem zatın kurda **“öküzü takdir edildiği veçhile ye, fakat derisine dokunma”** diye bir sözü vardı. **“Öküzü senin yediğini akşam eve dönünce böyle isbat edeceğim”** şeklinde hatırlatmada bulunmuştu.

Olay mahkemeye intikâl etmişti. Şeyh Ali Semerkandî mahkemede dağlara taşlara: **“Şahit olun”** dediğinde dağların taşların üzerinde unutulmayacak hadiseler, hatıralar meydana gelmiştir. O esnada Doğdu dağında bir bölüm yukardan aşağıya doğru çöküp inmiştir. O yukardan aşağıya inen yer boyanmış gibi kıpkırmızı bir renk taşıyan bir toprak yığını olarak hâlâ duruyor.

Eskipazar Sadeyaka köyünün Şeyhler mahallesinde halkın oturma ve toplanma yeri olan taşlık bir mevki vardır. Bu taşlık yerden bakıldığı zaman zikri geçen dağın kırmızı topraklı yeri açık bir şekilde rahatlıkla gözükür. Bahsi geçen olay ve anılan Veliyyullah hakkında diğer ibretli hadiseler değişik bir biçimde oralarda yaşayan halkın dilinde devamlı olarak tevatür derecesinde sanki bugün olmuş gibi söylenir durur”

Mübarek Suyun Kaybolması

“Mübarek Sığırcık Suyu'nun Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'deki evlatlarının eli ile bir beldeden bir beldeye naklolduğunu, tesirini onların eli ile gösterdiğini ilgililerden bilmeyen yok. Yabancı olan insanların yani Şeyh Ali Semerkandî'nin ehli olmayan kimselerin eli ile bu Mübarek Su'yun götürülemediği, yabancılardan götürmeye kalkanların yolda kaplarından kaybolduğu görülmüştür.

Vaktile o günün Çerkeş İlçesi Müftüsü bu Mübarek suyun bulunduğu yere kadar gidip bu sudan bir kaba almış. Ancak su götüreceği yere varmadan kaybolmuş. Müftü suyu götürmek için birkaç defa denemiş, yine kaybolmuş.

En sonunda su kabının ağzını iyice lehimletmiş, lâkin su yine kaybolmuş. Müftü bu Mübarek Su'yun

Çamlıdere'deki Şeyh Ali Semerkandî'nin mânevi evlatlarının eli ile naklolacağını itiraf etmiş, Çamlıdere'den bir kimse (Şeyh) götürmekle suyu ancak nakledebilmiştir..

Yine vakti ile başka memleketten bir şahıs kendi başına Mübarek Suyun bulunduğu yere gidip bir kabın içine, bu sudan almış, Kızılcahamam'a kadar gelmiş, yemek yemek için lokantaya girmiş. Sonra, su kabına bakmış ki su kabında su yok, Mübarek Su kaybolmuş. Böylece su kabı bomboş, kup kuru kalmış. Bu şahıs suyumu kim aldı diye bağırıp çağırmış; bana şaka mı yapıyorsunuz demiş. Ama hiç kimseden cevap çıkmamış.

Mübarek Suyun özelliğini bilenler bu şahsı uyarmışlar. Bu suyu Şeyh Ali Semerkandî'nin Çamlıdere'deki manevi evlatlarına mensup biri ile alabileceğini izah etmişlerdir. Ve bu şahıs Çamlıdere'deki Şeyhlerden birini alıp arzu ettiği yere nakledebilmiştir. Bu duruma benzer olaylar daha pek çoktur, halk arasında konu edilmektedir.

Mübarek suyun götürülmesinde niyetin hâlis olması lâzımdır. Mübarek Suyu yabancılar götürseler bile bir fayda görmezler. Suyun bulunduğu yerde yaşayan insanlar bile bu sudan kendi başlarına istifade edememektedirler. Çamlıdere halkından gelenler olduğu vakit onlara rica edip Mübarek Suyun pınarından su alıvermelerini istemektedirler. Bu anlatılanlar tecrübe ile sabittir"

Mübarek Sudan İstifade Şekli

"Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerinin Çamlıdere'deki türbesinde medfun olduğu herkesin malûmudur. Bu zatın kerametleri vardır. Bilhassa onun bereketli nefesini taşıyan Mübarek Suyu, Çamlıdere'den bir şeyhi refakat ettirerek, Mübarek Suyu pınarından alarak riyasız olarak bir dünya menfaati ummadan götürenler gittikleri yerde muvaffak olmuşlar, mazarratlar sahih itikat ve güzel niyet muvacehesinde bertaraf olmuştur"

İhtiramla Takılan Mübarek Suyun Etkisi

"Geçmiş tarihlerde Çamlıdere'de **"Ağkurdu"** meşe korularına musallat olmuştu. Haziran ayında idi. Çaresi bulunamadı. Buradan bazı kişiler Mübarek Suya gönderildi. Usulüne göre Mübarek sudan getirdiler. Getirilen Mübarek Su Çamlıdere'nin Merkez Büyük (Ulu) Camii Şerifine ihtiramla takıldı. Neticede ağaçların dalında binlerce bulunan "Ağkurdu" yere dökülüp helak oldu. Bu olay bizzat görülmüştür"

Kaynak:

Hüseyin ÂŞIK (İstanbul Gaziosmanpaşa Müftüsü), Şeyh Ali Semerkandî k.s. Hayatı ve Menkıbeleri, Ankara, 2004

FOSFATİDİLKOLİN

Fosfatidilkolin (lesitinden türemiştir), kolinin temel besin kaynağı olup bir fosfat grubu, 2 yağ asidi ve kolinden medyama gelir. İçindeki yağ asitlerinin bileşimi fosfatidilkolinin sağlığı destekleyici değerini belirler. Fosfatidilkolin mideye girdiğinde hücre zarıyla bir bütün olarak birleşmek yerine, çoğu kolin, gliserol serbest yağ asiti ve fosfat grubuna ayrışır.

• Her ne kadar kolin insan vücudunda metionin veya serinden yapılabilse de son zamanlarda bir elzem besin olarak tanımlanmıştır.

İşlevi

• Kolin yağların düzgün metabolizması için gereklidir; yağların hücre içine ve dışına olan hareketlerini kolaylaştırır. Vitamin B12, 5-adenosilmetionin ve folik asit gibi, kolin de insan vücudunda bir metil donör olarak rol oynar. Böylece, karaciğerdeki yağların dışarıya çıkarılması gibi lipotropik etkide anahtar rolü nedeniyle, kolin karaciğer fonksiyonu için esastır. Yeterince kolin bulunmaması halinde yağlar karaciğerde hapsolur, metabolizmayı bloke ederler. Sonuç olarak, yağ ve safranın hareketsizliği siroz gibi daha ciddi karaciğer bozukluklarının gelişmesine yol açar.

• Kolin fosfatidilkolin ve sfingomyelin gibi hücre zarının temel unsurlarının yapımındaki çok önemli rolü nedeniyle hücre zarı bütünlüğü için gereklidir.

• Kolin asetilkolin sentezi için elzemdir. Kolin desteği hafıza da dahil olmak üzere beyin fonksiyonlarında son derece önemli rol oynayan asetilkolinin kümülasyonunu arttırır (Canty, DJ and Zeisel, SH. Nutr Reviews. 52;327-339, 1994).

• Fosfatidilkolin kolesterolün çözünürlüğünü arttırarak ateroskleroza yol açma yeteneğini azaltır. Kolesterol seviyesini düşürmeye, dokularda biriken kolesterolü ortadan kaldırılmasına ve trombosit agregasyonuna engel olmaya yardımcı olur (Brook, JG, Linn, S, and Aviram, M. Biochem MedMetabol Biol. 35;31-39, 1986.). İçeriğindeki yüksek miktarda linoleik asit fosfatidilkolin desteğinin yararlarının çoğundan sorumlu olabilir.

Etki Şekli

• Kolin, özellikle karaciğer fonksiyonlarında metil donör olarak rol oynar.

• Kolin asetilkolin, fosfatidilkolin ve sfingomyelin sentezine imkan verir.

İhtiyaç

• Yakın geçmişte kolin temel besin olarak tanımlanmıştır.

RDA (önerilen günlük miktar):

Bebekler ve çocuklar: 125 ila 375 mg/gün

Kadınlar: 425 mg/gün; Hamile kadınlar: 450mg/gün; Emziren kadınlar: 500 mg/gün Erkekler: 500 mg/gün

ABD de günlük ortalama alım miktarı: Fosfatidilkolin olarak yaklaşık 6 gr/gün **Bulunduğu Besinler:**

• Sebzelerde serbest kolin olarak (özellikle karnabahar ve marulda), tam tahıl, karaciğer ve soyada.

• Lesitin olarak (%10-20 fosfatidilkolin içerir) tam tahıl, et ve yumurta sarısında. **Eksikliği**

• Kolinin tamamen yokluğu nadirdir veya yoktur ve yalnızca araştırma çalışmaları ortamında yaratılmıştır.

• Yetersizliğinde kaslarda zayıflık, el ve ayak parmaklarında karıncalanma, kilo kaybı ve yorgunluk görülür.

• Kolinden fakir gıdalarla beslenen hayvanlarda karaciğer ve böbrek bozuklukları gelişir.

• Kolinden fakir gıdalarla beslenen insanlarda karaciğer yağ infiltrasyonu ve diğer karaciğer fonksiyon bozuklukları gelişir.

Kolin hücre kültürlerinde insan hücreleri için temel besindir. Kolinden zayıf damar içi (intravenöz) solüsyonlarla beslenen insanlarda kolin eksikliği belirtileri gelişir (Canty, DJ and Zeisel, SH. Nutr Reviews. 52;327-339, 1994; Zeisel, SH, et al. FASEB J 5;2093-2098, 1991).

Terapötik Kullanım Karaciğer Bozuklukları

Fosfatidilkolin çeşitli karaciğer bozukluklarının tedavisinde kullanılır:

*Akut ve kronik viral hepatit: Kronik viral belirtiler karaciğeri ciddi bir biçimde tehdit eder. Halen çok sayıdaki kontrollü çalışmalar fosfatidilkolinin (PC)enfeksiyonda güvenli ve güçlü bir girişim olduğunu tespit etmiştir (Mueting 1972, Hirayama 1980, Yamo1978, Kosina 1981, Jenkins 1982, Visco 1985, Hantak 1990, Ilic and Begic-Janev 1991). Bu çalışmalarda oral ve infuzyon yoluyla yüksek doz PC uygulamasıyla optimal sonuçlara ulaşılmıştır. Klinik bulgular normale döndüğünde oral PC dozuna geçilmiştir. Bu hastalarda karaciğer enzimleri, serum lipitleri, immün markerleri ve bilirubin seviyelerinin düşmesinin yanı sıra yapılan karaciğer biopsilerinde yağ dejenerasyonu, inflamasyon, sarılık, karaciğer büyümesi ve fibrozda geriye hareket kaydedilmiştir.

• Azalmış safra çözünürlüğü

• Diabetik yağlı karaciğer

• İlaç kaynaklı karaciğer hasarı: Antikonvulsan ilaç kullanımı sıklıkla karaciğer toksisitesine yol açar. Ortalama beş yıl süre ile antikonvülsan ilaç kullanan demekler GGT ölçümleri ile değerlendirilmiş (Hisanaga 1980) ve altı ay boyunca PC verilmiştir. Deneklerde istikrarlı bir pozitif netice ve ayrıca GGT düzeylerinde azalma elde edilmiştir.

• Toksik karaciğer hasarı: Kuntz (1965) kimyasal zehirlenmeye maruz kalan hastalarda, Esslinger (1966) bitki zehirlenmelerine uğrayan hastalarda PC nin kayda değer etkiler yarattığını bildirmiştir.

• Yağlı karaciğer: Çeşitli derecelerde karaciğer hasarı olan 650 denek 5 yıl boyunca izlenmiştir. Deneklere 950 mg intravenöz PC ile birlikte oral PC (450 - 700 mg) uygulanmıştır. Kan değerleri normale dönünce yalnız oral PC verilmiştir. Hastalar karaciğer hasarı şiddetine göre gruplandırılmıştır: yağ dejenerasyonu, akut inflamasyon, kronik agresif inflamasyon ve ileri fibrotik hasar. Çalışmadaki bütün gruplar yarar görmüştür. Deneklerin çoğunda yağ dejenerasyonunda geriye dönüş görülmüş, PC akut inflamasyon olanlarda ortalama 10 gün gibi bir süre içinde hızlı bir iyileşme sağlamıştır (Wallnoefer and Hanusch 1973).

• Alkol kaynaklı karaciğer hastalığı: Maymunlar üzerinde yapılan çalışmalar fosfatidilkolin desteğinin alkol kaynaklı karaciğer anomalilerine ve siroza karşı koruduğunu belirlemiştir. Aynı etkilerin insanlar üzerinde de olabileceği tahmin edilmektedir. Bununla beraber kolin tuzunun insanlarda alkol kaynaklı karaciğer hastalığı tedavisinde herhangi bir değerinin olmadığı düşünülmektedir, ancak, genel karaciğer desteğinde yararlı olabilir.

Detoksifikasyon

Membran sağlığı organizmanın tamamının sağlığı demektir. Toksinlerin yağ asit asitlerine afinitesi bulunmaktadır; lipit ortamına tam anlamıyla yerleşir, zayıflatır ve parçalarlar. Muhtemel netice erken apoptoziz, hücrenin erken ölümüdür. Genel olarak normal mitoz vücut sağlığının sürdürülmesi için yeni hücre oluşumunu sağlar. Ancak toksisitenin lipitlere olan afinitesi toksinleri ve hastalıklı toksik lipitleri yeni oluşumların içine kolayca yeniden dağıtabilir. Vücut sağlıklı olduğunda toksinlerin yeni yerleşimlere girişmelerini bağlayacak yeter miktarda glutatyon ve askorbat ile bunları kontrol altında tutabilir. Ne var ki savunma zayıf olunca toksinler sürekli olarak dağılabilir ve sonunda rejenerasyon sürecinin yavaş olduğu merkezi sinir sistemi (MSS) ve kemikte saklanırlar.

Detoksifikasyonun hedefleri:

1. Esansiyel besinlerin dengelenmesiyle, yüksek enerji lipitlerin (PUPA ve HUP A) değiş tokuşu yoluyla rejenerasyon ve detoksifikasyon sürecine enerji sağlamak, böylece yenilenmiş güçle yeniden oluşuma yol açmak.
2. Doğru zamanda toksin gidericiler, askorbat, klorella ve mümkün ise IV glutatyonu dahil etmek

Nörotoksinlerin detoksifikasyonu hücre zarının dengeli yağ asitleri ve destekleyici fosfolipitlerle beslenmesini gerektirir. Fosfatidilkolin hücre zarındaki en verimli fosfalipittir ve 33.000 m2 lik membranıyla karaciğeri toksisite ve enfeksiyona karşı korur. Karaciğer detoksifikasyonda çok önemli rol oynar, ama bünyesindeki yağ asitleri ve nörotoksinlerin lipit eritebilirlik özelliği nedeniyle toksik sıkıntıları ortadan kaldırabilmek için lipide dayalı girişimler gereklidir. Karaciğer bir kez zarar görürse yağları daha fazla normal olarak metabolize edemez. Lipit havuzları karaciğer yoluyla hepatositlerde birikir. Yağ asitlerinin beta oksidasyonu baskılanır, detoksifikasyon ve prostaglandin üretimi zayıflar. PC üzerinde yapılan geniş kapsamlı araştırmalar fosfatidilkolinin karaciğeri alkol, tıbbi ürünler, çevresel kirlilik, ilaç molekülleri(ksenobiotikler) ve viral, bakteriyel ve fungal enfeksiyonlardan kaynaklanan hasara karşı koruduğunu ortaya koymuştur (Lieber 1994a, 1994b, 1995, 2001a, 2001b).

Hiperkolesterolemi ve Ateroskleroz

Fosfatidilkolin kolesterolün çözünürlüğünü arttırarak aterosklerozu indükleme yeteneğini azaltır. Fosfatidilkolin aynı zamanda kolesterol seviyesinin azaltılmasına, kolesterolün doku depolarından atılmasına ve trombosit agregasyonunun önlenmesine yardımcı olur (Brook, JG, Linn, S, and Aviram, M. Biochem Med Metabol Biol. 35;31-39, 1986). Fosfatidilkolin içinde bulunan yüksek linoleik asit içeriğinin yararlı etkileri aşağıdadır:

• * Fosfolipit preparatı olan Lipostabil in ateroskleroz ve yüksek kolesteraol tedavisinde kullanımı üzerine araştırma yapılmıştır. Bu Almanya yapımı %70 fosfatidilkolin içerikli lesitin preparatının değerlendirilmesiyle ile ilgili yapılan muhtelif çalışmalarda günde bir kez 1.5 gr ile günde 3 kez 3.5gr arasında dozlarla total serum kolesterol ve trigliserit düzeyleri önemli ölçüde düşmüş, HDL

kolesterol düzeyleri ise yükselmiştir (Lipostabil. Natterman International GMBH,1990; Wojcicki, J, et al. Phytotherapy Res. 9;597-599, 1995).

- Almanya'da "Essantiale" ticari isimle piyasada satılan yüksek konsantrasyonlu fosfatidil preparatı FDA nın Alman eşiti olan BGA 'dan ruhsat alacak yeterli klinik sonuçlar ortaya koymuştur. Bu form doğru pozisyonda bağlanan, gliserol molekülünün ilk ve ikinci karbonuna bağlanan, esansiyel yağ asiti, linoik asitin molekülün %50 sini oluşturduğu, %90 fosfatidilkolin içermektedir. Bu preparatın önerilen standart kullanım dozu, yemeklerle birlikte günde üç kez 350 mg dır(Essentiale, Natterman International GMBH, 1989).

Bipolar Depresyon

- Mania'nın beyinde kolinerjik aktivitenin azalmasıyla ilişkili olduğuna dair kanıt mevcuttur. 15-30 mg/gün seviyesinde fosfatidilkolin desteğinin bipolar depresyon tedavisinde yararlı etkiler gösterdiği tespit edilmiştir (Wutman, R, et al. Nutrition and the Brain. Vol. 5. Raven Press: New York, 1979; Cohen, B, et al. Am J Psychiat 137:242-243, 1980; Cohen, B, et al. Am J Psychiat 139;1162-1164, 1982).
- Fosfatidilkolin kullanımı ile beyindeki kolin seviyesini yükselterek bipolar depresyon hastalarında kayda değer gelişme veya semptomlarda iyileşme elde edilebilir. Bazı çalışmalar Lityum karbonat, bipolar depresyonun standart ilaç tedavisinin beyindeki asetilkolin aktivitesinin artışı olduğuna inanmaktadır (Jope, R, et al. Am J Psychiat 142;356-358,1985).

Alzheimer Hastalığı

- Kolin desteği normal hastalarda beynin içindeki asetilkolin akümülasyonunu arttırdığı için bazı araştırmacılar Alzheimer hastalarına faydalı olabileceği varsayımında bulunmuşlardır. Bazı çalışmalar kolin desteği ile beyindeki asetilkolin içeriğinin artışının hafızayı geliştirdiğini göstermiştir. Bununla beraber fosfatidilkolin kullanan klinik deneylerde önemli yararlar tespit edilememiştir. Çalışmalarda hem normal kişilerde, hem de Alzheimer hastalarındakolin desteğinin hafızayı geliştirdiği tespit edilmiştir. Bununla beraber, bu çalışmalar ve yorumları hakkında denek sayısının çok az , kullanılan fosfatidilkolin dozunun çok düşük ve çalışmaların çok yetersiz bir şekilde tasarlandırılmış olduğu yönünde eleştiriler ortaya çıkmıştır (Rosenberg, G and Davis, KL. Am J Clin Nutr. 36; 709-720, 1982; Levy, R, et al. Lancet 1;474-476,1982; Sitaram, N, et al. Life Sci 22;1555-1560, 1978).
- Alzeimer hastalığı kolinerjik transmisyonda azalma ile karakterizedir, ama Alzheimer hastalığındaki kolinerjik transmisyon kolin eksikliği ile değil, asetilkolin transferaz enziminin bozulmuş aktivitesi ile ilişkilidir. Asetilkolin transferaz asetilkolin oluşturmak için kolin ile asetil molekülünü birleştirir. Ancak, yüksek düzeydeki kolin bu çok önemli enzimin aktivitesini mutlaka arttırmadığı içinfosfatidilkolin desteğinin Alzheimer hastalarının çoğunda etkili olduğu muhtemelen kanıtlanmamaktadır.
- Hafif - orta dereceli demens hastalarında yüksek kaliteli fosfatidilkolin preparatlarının 15 - 25 gr/gün dozunda kullanımı yararlı olabilir (Murray, M. p. 140, 1996).

Biçim

- Kolin çözünür tuz olarak, en sıklıkla ya kolin bitartrat, sitrat veya klorid, ya da lesitinde fosfatidilkolin olarak bulunur.
- Lesitinin mevcut ticari şekillerinin çoğunda yalnızca %10-20 oranında fosfatidilkolin bulunur.
- "Fosfatidilkolin" olarak etiketlenmiş desteklerin çoğu yalnızca %35 fosfatidilkolin içerir.
- Bazı yeni ve güçlü preparatlar %98 e kadar fosfatidilkolin içermektedir. Fosfatidilkolinin bu saf formları daha az gastrointestinal yan etki nedeniyle tercih edilmektedir. Bu özellikle yüksek dozda (15-30 gr) fosfatidilkolin gerektiren durumlarda özellikle doğrudur, çünkü lesitin gibi düşük konsantrasyonlu biçimlerde çok büyük miktarlar kullanılmalıdır ki yan etkiler neredeyse kaçınılmaz olacaktır.

İntravenöz formu da mevcuttur. Karaciğer vücudun en büyük organıdır ve infüzyondan ilk PC akışını alır. Ancak artmış PC ve yüksek performanslı lipitleri (HUFA lar) paylaşan her organ, her nöron, her hücrede lipit takası sistemiktir. Artan metabolik performansın da sistemik olması beklenir.

Doz

• %90 fosfatidilkolinli, en yaygın kolin desteği formu lesitinin kullanım dozu (yemeklerle günde 3 kez:

- 350-500 mg t.i.d. karaciğer bozukluklarında
- 500-900 mg t.i.d. kolesteraolü düşürmede
- 5.000-10.000 mg g.d. Alzheimer hastalığı ve bipolar depresyon tedavisinde (Murray, M. p. 141, 1996)

Yan Etkiler

• Kolin ve fosfatidil kolin genellikle iyi tolere edilir.

• Günlük 20 gr dozun üzerindeki saf kolin - fosfatidilkolin değil - balık kokusuna benzer bir koku üretir.

• Yüksek dozda, birkaç gram, lesitin iştahta azalma, mide bulantısı, midede şişkinlik, gastrointestinal ağrı ve/veya bazı kişilerde diareye sebep olur.

Toksisite

Alıntı yapılmış kaynakların hiç birinde belirtilen yan etkiler dışında bir toksisiteye rastlanmamıştır.

Kontrendikasyonlar

• Fosfatidilkolin doktor kontrolü dışında depresyon hastaları (unipolar veya klinik depresyon) için endike değildir, çünkü yüksek dozda fosfatidilkolin bazı durumlarda depresyonu arttırabilir.

İnteraksiyonlar

• Kolin diğer metil donörlerle birlikte çalışır ve vücudun karnitin ve folik asiti korumasına yardımcı olur (Daily, JW and Sachan, DS. J Nutr 125;1938-1944, 1995; Varela-Mreiras, G, et al. J Nutr Biochem 3;519-522, 1992).

• Fosfatidilkolin ve pantotenik asit asetikolini oluşturmada kullanılır.

Fosfatidilkolin "Teknik Versiyonu"
Alternative Medicine Review, Vol 7, #2, April, 2002

Giriş
Fosfatidilkolin (PC), yaşam kaynaklarında her zaman var olan başlıca maddelerden biri olan bir fosfolipittir.(l). PC bütün hücre zarlarının ve kandaki lipoproteinlerin predominant fosfolipitidir. Doğal surfaktantların ana fonksiyonel unsuru ve esansiyel bir besin olan kolinin, vücuttaki en önemli rezervuarıdır(2). PC yağın parçalanmasını, emilmesini ve taşınmasını kolaylaştıran ve entero-hepatik dolaşımla geri dönüştürülen safranın ana bileşenidir. Yakın zamana kadar PC fosfolipitlerin bir komplex karışımı olan lesitin, ve diğer lipitlerle karıştırılıyordu. Yüzde otuz veya daha fazla PC ile zenginleştirilmiş lesitin preparatları PC konsantresi olarak kabul edilmektedir.

Farmakokinetik ve Metabolizma

• Kimyasal olarak, PC gliserole dayalı (CH2OH-CHOH-CH2OH) ve her üç karbonun yerine geçen bir gliserofosfolipittir. Yağ asitleri karbon 1 ve 2 nin, fosfatidilkolin ise karbon 3 ün yerine geçer. Basitçe anlatmak gerekirse, PCmolekülü bir baş grup (fosforilkolin), bir orta kısım (gliserol) ve iki kuyruktan (farklı yağ asitleri) meydana gelir. İki kuyruktaki yağ asitlerindeki değişkenliklerin nedeni

insan dokularında PC moleküler türlerindeki büyük çeşitliliktir.

- İn vivo,PC iki ana yolla üretilir(4). Genel olarak, fosfatidik asit (PC) üretimi için iki yağ asidi (asil "kuyruklar") gliserol fosfata eklenir("orta kısım"). Sonra, CDP- kolinden fosfokolin ("baş grup") eklenince, PA diasilgliserole dönüşür. İkinci yol, fosfatidiletanominalin (PE) metilasyonudur; fosfolipit P Enin etanolamin baş grubuna eklenen üç metil grubu bulunmaktadır, böylece PC ye dönüştürür.
- Oral alımı yemeklerle 24 saatte %90 a kadar iyi absorbe edilir.
- Postprandiyal dönemde PC kana aşama aşama karşır ve 8-12 saat sonra en üst seviyeye ulaşır. Sindirim sürecinde PC moleküllerinin çoğundaki pozisyon-2 yağ asitleri ayrılır(5). Sonuçta oluşan liso-PC kolayca intestinal duvar hücrelerine girer ve arkasından pozisyon-2 de yeniden açillemeye geçerler. Pozisyon-2 yağ asitleri membran akışkanlığına katkıda bulunur (pozisyon-1 ile birlikte), ama öncelikli olarak eikosanoid üretiminde ve sinyal transdüksiyonunda kullanılır. PC yağ asitlerinin omega-6/omega-3 dengesi diyette yağ asiti alımına bağlıdır(6,7).
- Kolin çok büyük bir olasılıkla insan için temel besindir ve besinle alınan kolin genellikle PC olarak mideye iner. Kan ve dokudaki kolinin PC olarak tutulur ve besinle alınan PC "düşük salınımlı" kan kolin kaynağı olarak görev yapar. Yetersiz beslenen düşük kan kolini olan bireylerde karaciğer steatozu ve bununla ilişkili bozukluklar sıklıkla görülür ve bu bireyler genellikle PC desteğine olumlu yanıt verir(10).
- Metil grubun(-CH3) varlığı protein ve nükleik asit sentezi ve regülasyonu, faz-2 hepatik detoksifikasyonu ve metil verme gibi çok sayıda için biyokimyasal proses için çok önemlidir.
- Kısıtlı kolin alımı ile başlatılan metil yetersizliği insanlarda karaciğer steatozu, maymunlarda kanser riskinin artmasıyla ilişkilendirilmiştir. PC her bir PC molekülünden 3 e kadar metil grup temin edebilen mükemmel bir metil grup kaynağıdır.

Etki Mekanizmaları

- PC yaşamsal faaliyetlerin çoğunun gerçekleştiği, dinamik moleküler tabakalar olan hücre zarının temel yapısal desteğidir. Toplam membran fosfolipitlerinin %40 ını oluşturan PC nin varlığı membran akışkanlığının homeostatik regülasyonu için önemlidir. En dıştaki hücre zarındaki PC molekülleri, prostaglandin/eikosanoid hücresel iletişim fonksiyonları için ve hücre dışından içine sinyal transdüksiyonunu desteklemek için yağ asitleri salar.
- PC kanda dolaşan lipoprotein partiküllerinin temel bileşenidir. PC nin akciğerler ve gastrointestinal sistem epitelyal-luminal ara yüzeylerini ciddi anlamda koruyan surfaktan (yüzey-aktif) özellikleri vardır(14,15).
- Biyokimyasal olarak, PC bazı fosfolipitler ve diğer biyokimyasal olarak önemli moleküllerin öncelikli prekürsörüdür. Ayrıca, PC in vivo antioksidan koruma da sağlar. İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan çalışmalarda, PC çeşitli kimyasal toksinler ve farmasötik advers etkilere karşı koruduğu görülmüştür.

Klinik Endikasyonlar

Bugüne PC nin en iyi belgelenen klinik başarısı, muhtemelen hasar sonrası karaciğerin iyileşmesi hücre zarı kütlesinin iyi bir şekilde yenilenmesini gerektirmesi nedeniyle, karaciğer hasarını kayda değer bir şekilde iyileştirilmesi olmuştur. Sekiz çift-kör deney çalışması ve sayısız çalışma raporu bulguları, enzimatik ve diğer biyokimyasal göstergelerde iyileşme, karaciğer dokusunda daha hızlı fonksiyonel ve yapısal onarım, deneklerin genel durumunda hızlı iyileşme ve PC tedavisinden sonra uzamış survi dahil olmak PC nin üzere önemli klinik yararları olduğunu göstermiştir.

Alkole BağlıHepatik Steatoz ve İnflamasyon

- Knuechel alkole bağlı hepatik steatoz (yağlı karaciğer) ve inflamasyonu olan 40 erkek hasta üzerinde çift-kör bir çalışma yapmıştır. Deneklerin aldıkları ilaçlar kesilmiş ve iki gruba randomize edilmiştir; bir gruba plasebo, diğerine ağızdan günde 1350 mg PC (B vitaminleriyle takviye edilerek) verilmiştir. İki hafta içinde PC nin yararları açıkça görülmüş, sekizinci haftada biyokimyasal karaciğer fonksiyonları ölçümlerinin çoğu plaseboya göre önemli ölçüde düzelmiştir.

- Daha sonra yapılan iki çift-kör çalışma bu bulguları desteklemiştir. Schuller Perez ve San Martin çalışmalarında vardıkları sonucu söyle belirtmiştir: "Görüşümüze göre alkole bağlı steatoz tedavisinde yüksek-doymamış fosfatidilkolin kullanımı çok verimlidir."(18).

Buchman ve arkadaşları 15 yağlı karaciğer hastasına çift-kör intravenöz total parenteral nutrisyon olarak PC uygulamış ve önemli yararlar elde etmiştir(19). Diğer araştırmacılar da hafif ila orta dereceli hepatik inflamasyonu olan vakaların en çok PC desteğinden yararlandığını bildirmiştir(20).

- Hayvanlar üzerinde yapılan bir çalışmada maymunlara sekiz yıl boyunca günlük alkol kürü uygulanmıştır. Körleme çalışma planlamasından sonra bazı hayvanların diyetine PC eklenmiştir. Birkaç yol sonra PC olmaksızın alkol verilen maymunlarda ileri fibrozis gelişirken PC desteği verilmiş maymunlarda yağlı karaciğer ve hafif fibrozis gelişmiş, ama daha fazla ilerlememiştir. Daha sonra hayvanlardan üçüne verilen PC kesilmiş ve alkole devam edilmiş; bunlarda hızlı bir şekilde yaygın, yaşamı sonlandıran karaciğer fîbrozu gelişmiştir.

İlaca Bağlı Karaciğer Hasarı

- Bir çift-kör çalışmada rifampin ve diğer iki anti-tüberküloz ilaç kullanımı nedeniyle karaciğer hasarı olan 101 tüberküloz vakası plasebo verilenler ve günde 1350 mg güçlendirilmiş PC verilenler olarak iki gruba ayrılmıştır. Üç ay sonra PC grubunun SGOT ve SGPT enzim düzeylerinde ciddi azalma kaydedilmiştir.

Hepatit B

- Kronik Hepatit B virüs infeksiyonu nedeniyle ilerleyen karaciğer hasarı olan (HBsAg negatif) 30 hasta üzerinde yapılan çift-kör çalışmada standart immnosupresif tedavinin yanı sıra hastaların bir bölümüne PC (günde 2300 mg), bir kısmına da plasebo uygulanmıştır. Bir yıl içerisinde PC grubu karaciğer yapısında kayda değer iyileşme ile önemli oranda stabil olurken plasebo grubunun durumu kötüleşmiştir(23).
- Atmış hepatit B pozitif hasta (HBsAg pozitif) 60 gün süre ile güçlendirilmiş PC (günde 1350 mg) ve plasebo grubu olarak ikiye ayrılmıştır. 30 günden itibaren PC grubu %50 HBsAg-negatif olarak, %25 HBsAg negatif plasebo grubuna göre klinik olarak gelişme göstermiştir(24).
- 50 hastanın dahil edildiği bir çift-kör çalışmada, bütün HBsAg negatif, ve biyopsi ve immunolojik testlerle çok ağır karaciğer hasarı tespit edilen hastalarda PC grubu (günde 1350 mg güçlendirilmiş PC) plasebo grubuna göre kayda değer yarar görmüştür($p<0.001$). PC grubundaki hastaların %80 inin (25 hastada 20) önemli oranda gelişme gösterdiği tespit edilirken, plasebo grubundaki hastaların %24 ü (25 hastada 6) orta derecede iyileşme göstermiştir. PC grubunda plasebo grubuna göre hücre yapısı, biyokimyasal, ımmunolojık ve hematolojik parametreler önemli oranda düzelmiştir. Bir yıl süren çalışmanın sonunda klinik iyileşme devam etmiştir(25).

Hepatit C

- Çok merkezli, çift-kör bir çalışmada, kronik hepatiti olan (B veya C) 176 hastaya 24 hafta boyunca interferon-alfa verilmiş, daha sonra 24 hafta süreyle PC (günde 1.8 g) ve plasebo olarak randomize edilmiştir. Özellikle hepatit C alt grubunda olmak üzere önemli miktarda hasta PC ye cevap vermiştir. Buna ilaveten, 24 hafta daha sürdürülen PC desteği ile daha uzun süreli gelişme elde edilmiştir(26).
- Uzun süreli, çok merkezli çift-kör bir PC çalışması sürdürülmektedir; sonuçları bu hayatı tehdit eden hastalığın yönetiminde büyük bir atılım olabilir(27)

Respiratuar Distres Sendromu

*Prematüre bebeklerde surfaktan PC bakımından anormal derecede düşüktür. Dışarıdan verilen olgun profilli surfaktan tedavisi (total fosfatidilkolinin %70-80 i PC ile) respiratuar distres sendromu(RDS) olan veya RDS riski taşıyan bebekler için standart tedavidir. Klinik deneylerin metaanalizi doğal surfaktanların sentetik olanlara göre daha gelişmiş hayatta kalım ve genelde daha iyi sonuçlar sağladığını önermiştir(28). 78 RDS li bebek üzerinde yapılan bir başka randomize

çalışmada doğal surfaktan 6 saat sonra üstünlüğünü kanıtlamış, 24 saattesurfaktan PC profili normale dönmüştür(14).

Nekrotizan Enterokolitis, Gastrointestinal koruma
Gastrointestinal sistemin ana intrensek surfaktanı olarak PC gastrik epitelyumun asit bariyer özelliklerinin korunmasına yardımcı olur. Hayvan çalışmaları, PC aspirin ve diğer non-steroidal anti-inflamatuar ilaçların etkilerini bloke etmeden advers GÎS etkilerine karşı koruduğunu önermektedir(25,29,30). Carlson ve arkadaşları PC den ve diğer fosfolipidlerden zengin formülle beslenen pre-term bebeklerde daha düşük nekrotizan enterokolitis vakası olduğunu bildirmişlerdir(31).

Merkezi Sinir Sistemi Kolinerjik İmbalansı
• Israrlı anekdotsal iddiaların tersine on çift-kör, plasebo kontrollu çalışmada PC kognisyona yarar sağlamamıştır(32). Kolinerjik imbalansının özelliği olan ataksi, tardiv diskinezi ve diğer merkezi sinir sistemi sorunlarına karşı yapılan çalışmalarda düş kırıklığına uğratan sonuçları da açıklayabileceği üzere PC nin “terapötik penceresinin” çok dar olduğuna dair göstergeler bulunmaktadır.

Toksisite ve Yan Etkiler
PC diğer besinlerle gayet uyumludur ve besinlerle birlikte kullanıldığında absorpsiyonu artabilir. Standart toksikolojik değerlendirmeler PC den kaynaklanan önemli akut veya kronik toksisite ve mutajenisite ve teratojenisite olmadığını göstermiştir. PC günlük kullanımda (18 grama kadar) iyi tolere edilir. Intolertans semptomları neredeyse yalnızca GIS rahatsızlığı-diare, fazla şişkinlik hissi ve bulantı ile sınırlıdır.

Doz
Terapötik kullanım aralığı günde 800 - 2400 mg, ve karaciğer salvajı için 4 - 6 gram veya daha fazlası önerilmektedir. Ağır karaciğer hasarı olan vakalarda en iyi sonuç, terapiye intravenöz ve oral PC tedavisine birlikte başlayıp, gelişme elde edilmeye başladıktan sonra oral desteğe devam edilerek elde edilir. “Death cap” diye bilinen mantardan zehirlenme neticesi meydana gelen karaciğer hasarında bu prosedürün hayat kurtarıcı olduğu kanıtlanmıştır(34)

Referanslar

1. Kidd PM. Dietary phospholipids as anti-aging nutraceuticals. In: Klatz RA, Goldman R, eds. Anti-Aging Medical Therapeutics. Chicago, IL: Health Quest Publications; 2000:283-301.
2. Zeisel SH, Blusztajn JK. Choline and human nutrition. Annu Rev Nutr 1994;14:269-296.
3. Schneider M. Phospholipids. In: Gunstone FD, Padley FB, eds. Lipid Technologies and Applications. New York, NY: Marcel Dekker; 1997:15-30.
4. Kent C. Eukaryotic phospholipid biosynthesis. Annu RevBiochem 1995;64:315-343.
5. Zierenberg 0, Grundy SM. Intestinal absorption of polyenephosphatidylcholine in man. J Lipid Res 1982;23:1136- 1142.
6. Kidd PM. Cell membranes, endothelia, and atherosclerosis -the importance of dietary fatty acid balance. Altern Med Rev 1996;1:148-167.
7. Kidd PM. Phosphatidylcholine, a superior protectant against liver damage. Altern Med Rev 1996;1:258-274.
8. Zeisel SH, Da Costa K, Franklin PD, et al. Choline, an essential nutrient for humans. FASEB 1991;5:2093-2098.
9. Wurtman RJ , Hirsch MI, Growdon JH. Lecithin consumption raises serum free choline levels. Lancet 1977;ii: 6869.
10. Buchman AL, Dubin MD, Moukarzel AA, et al. Choline deficiency: a cause of hepatic steatosis during parenteral nutrition that can be reversed with intravenous choline supplementation. Hepatology 1995;22:1399-1403.
11. Ghyczy M, Boros M. Electrophilic methyl groups present in the diet ameliorate pathological states induced by reductive and oxidative stress: a hypothesis. Brit J Nutr 2001;85:409-414.

12. Thistle JL, Schoenfield LJ. Bile acid, lecithin, and cholesterol in repeated human duodenal biliary drainage: effect of lecithin feeding. Clin Res 1968;16:450.

13. Toouli J, Jablonski P, Watts JM. Gallstone dissolution in man using cholic acid and lecithin. Lancet 1975;ii: 11241126.

14. Lloyd J, Todd DA, John E. Serial phospholipid analysis in pre term infants: comparison of Exosurf and Survanta. Early Human Dev 1999;54:157-168.

15. Dunjic BS, Axelson J. Gastroprotective capability of exogenous phosphatidylcholine in experimentally induced chronic gastric ulcers in rats. Scand J Gastroenterol 1993;28:89-94.

16. Lieber CS, Leo MA. Polyenylphosphatidylcholine decreases alcohol-induced oxidative stress in the baboon. Alcoholism Clin Exp Res 1997;21:375-379.

17. Knuchel F. Double blind study in patients with alcohol-toxic fatty liver. Med Welt 1979;30:411-416.

18. Schuller-Perez A, San Martin FG. Controlled study using multiply-unsaturated phosphatidylcholine in comparison with placebo in the case of alcoholic liver steatosis. Med Welt 1985;72:517~521.

19. Buchman AL, Dubin M, Jenden D, et al. Lecithin increases plasma free choline and decreases hepatic steatosis in long-term total parenteral nutrition patients. Gastroenterology 1992;102:1363-1370.

20. Panos MZ, Poison R, Johnson R, et al. Activity of polyunsaturated phosphatidylcholine in HBsAg negative (autoimmune) chronic active hepatitis and in acute alcoholic hepatitis. In: Gundermann KJ, SchQmacher R, eds. 50th Anniversary of Phosp*lipidResearch (EPL). Bingin-Rhein, Germany: wbn-Verlag; 1990: 103-110.

21. Lieber CS, Robins SJ, Li J, et al. Phosphatidylcholine protects against fibrosis and cirrhosis in the baboon. Gastroenterology 1994; 106:152-159.

22. Marpaung H, Tarigan P, Zein LH, et al. Tuberkulostatische kombinations therapie aus INH, RMP und EMH. Therapiewoche 1988;38:734- 740.

23. Jenkins PJ, Portmann HP. Use of polyunsaturated phosphatidylcholine in HBsAg negative chronic active hepatitis: results of prospective double-blind controlled trial. Liver 1982;2:77- 81.

24. Visco G. Polyunsaturated phosphatidylcholine (EPL) associated with vitamin H-complex in the treatment of acute viral hepatitis-H. La Clinica Terapeutica 1985;114:183-188.

25. Ilic V, Hegic-Janev A. Therapy for HHsAg-positive chronically active hepatitis. MedWelt 1991;42:523-525.

26. Niederau C, Strohmeyer G, Heintges T, et al. Polyunsaturated phosphatidylcholine and interferon alpha for treatment of chronic hepatitis H and C: a multicenter, double-blind, placebo-controlled trial. Hepatogastroenterol 1998;45:797-804.

27. Schenker S. Polyunsaturated lecithin and alcoholic liver disease: a magic bullet? Alcoholism Clin Exp Res 1994;18:1286-1288.

28. Halliday HL. Natural vs synthetic surfactants in neonatal respiratory distress syndrome. Drugs 1996;51 :226-;237.

29. Leyck S, Dereu N, Etschenberg E, et al. Improvement of the gastric tolerance of non- steroidal anti-inflammatory drugs by polyene phosphatidylcholine (Phospholipon 100). Eur JPharmacol1985;117:35-42.

30. Swarm RA, Ashley SW, Soybel Dl, et al. Protective effect of exogenous phospholipid on aspirin-induced gastric mucosal injury. Am JSurg 1987;153:48-53.

31. Carlson SE. Lower incidence of necrotizing enterocolitis in infants fed a preterm formula with egg phospholipids. Pediatr Res 1998;44:491-495.

32. Kidd PM. Unpublished analysis. 1998; El Cerrito, California, USA: drkidd@aol.com.

33. Little A, Levy R, Chuaqui-Kidd P, et al. A double-blind, placebo controlled trial of high- dose lecithin in Alzheimer's disease. J Neurol Neurosurg Psychiatr 1985;48:736-742.

34. Esslinger F. Death cap mushroom poisoning: report of clinical experience. Med Welt 1966;19:1057-1063.

Not: Phosphatidyl Choline ve Fosfatidilkolin adı ile satılan ürünleri vardır.

LESİTİN [Yumurta Yağı-Soya Yağı]

Lesitin, diğer adıyla **fosfatidilkolin**, genel olarak glikolipidler, trigliseridler ve fosfolipidlerden oluşan bir karışımdır. Biyokimyada lesitin saf fosfatidilcolin adi verilen fosfolipid ile eşanlamlı olarak kullanılır. Bu madde yumurta sarısından ya da soya fasulyesinden elde edilir. Lesitin kelimesi de zaten Yunanca yumurta sarısı demek olan lekithos—(λεκιθος)dan gelir.

Lesitin ticari olarak yuksek derece saflıkta bulunabilmekte ve bir gıda katkı maddesi olarak yahut ilaç yapımında kullanılmaktadır.

Biyolojide lesitin

Lesitin bütün vücut tarafından ihtiyaç duyulan bir maddedir, hücre zarını oluşturan yapıtaşlarındandır. Hücre zarına esneklik verir. Ayrıca beynin etrafındaki koruyucu zarlar da yüksek düzeyde lesitin içerir. Yeterli beslenen bireylerde lesitin karaciğer tarafından üretilmektedir.

Bunun dışında lesitin kalın bağırsak zarının önemli bir öğesidir. Bu mukoza zarı barsakları içeride bulunan bakterilerin saldırılarından korur. Ülserli kolit hastalarında bu zarda bozukluklar vardır ve zarın ihtiva ettiği lesitin düzeyinin sağlam insanlara göre çok daha az olduğu gözlemlenir.

Gıda katkı maddesi olarak lesitin

Lesitin zehirli olmayan ve vücut tarafından tolerans gösterilen bir sürfaktanttır. Genel olarak yoğunlaştırıcı, karıştırıcı, yalıtıcı ve ilaçların etrafındaki koruyucu tabakaların yapımında kullanılır. Örneğin lesitin çikolatalarda karıştırıcı(emülgatör) olarak kullanılır ve kakao ile kakao yağının birbirinden ayrılmasını önler.

Ticari olarak genelde soya fasulyesinden elde edilir ancak ayçiçeği gibi diğer maddelere doğru bir yönelim de görülmektedir.

Tıpta lesitin

Lesitin ilaç yapımında çeşitli maddelerin birbirine karışımını sağlamakta kullanıldığı gibi tabletlerin etrafındaki koruyucu tabakayı oluşturmak için de kullanılır.

Lesitinin vücutta bulunan kolesterol ve trigliserid düzeylerine oldukça önemli bir etkisi olduğu bilinmektedir. Lesitinin kolesterolü düşürücü bir özelliği vardır.

Genelde kolesterolü artırdığı düşünülen yumurta aslında kolesterolü düşüren yüksek düzeyde lesitin ihtiva etmektedir ve böylelikle bir çeşit denge oluşturmaktadır.

Eczacılık teknolojisinde emülgatör olarak süspansiyon ve emülsiyon yapımında kullanılır.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Lesitin

WİKİREBELS: THE DOCUMENTARY (2010) Film

Yönetmen: Jesper Huor , Bosse Lindquist

Ülke: İsveç

Tür: Belgesel

Vizyon Tarihi: 12 Aralık 2010 (İsveç)

Süre: 58 dakika

Dil: İngilizce, İsveççe, Icelandic, Arapça

Görüntü Yönetmeni: Lars Granstrand , Sven Lindahl Ranelf

Yapımcılar: Johan Branstad , Johan Brånstad , Jesper Huor |

Firma: SVT Sales , SVT Television

Çekim Yeri: Berlin, Germany

ÖZET:

WikiLeaks, dünya tarihinin ve olaylarının şekillendirmesindeki, küresel bir siyasi oyunlar olduğunu açığa çıkaran bir web sitesidir. Bu site kurumsal yolsuzlukları ve siyasetin gölgeli arka kapı ilişkileri ile ilgili gizli belgelerin birçoğunu sunmuştur.

WikiLeaks belgeseli hikayelerinin arkasını bir hikaye gibi bu belgeselde anlatmaktadır.

WikiLeaks'in esrarengiz baş editörü Julian Assange kimilerine göre bir casus veya cesaretli bir özgürlük şampiyonudur.

WikiLeaks ile birçok çeşitli şirketler ve devletlerin kirli çamaşırlarını açığa çıktı. Belki WikiLeaks'te bu tüm komploları sona erdirmek için ayrı bir komplo olabilir.

Bugün, Amerika Birleşik Devletleri hakkında pek çok yüksek bilgiyi ifşasından sonra, WikiLeaks tehdit altında bir kuruluş olmuştur. WikiLeaks ile Almanya merkezli, başka bir sızıntı operasyonun doğmasına yol açmıştır.

Sonuçta WikiLeaks bir altkültür olarak oluşmuş küçük bir grup insanlar olmasına rağmen büyük güçlere karşı, internet kafeler ve evlerde bir bilgi savaşı vermeye devem etmektedirler. Aslında bu internetin geleceği ile ilgili bir savaştır. Bu savaşta Avrupa'nın kuzey eteklerinde iki küçük ülke - İzlanda ve İsveç - önemli bir rol oynamaktadırlar.

Amerika ordusunun Irak Savaşı'nda yapmış olduğu yanlışlıklar, katliamlar gerçek görüntülerle ifşa edilmesi açısından izlenmesi gerekli bir belgesel.

TÜRKÇE ALT YAZI

Metinlerin genellikle diyalog şeklindedir.

“Söylenenlere göre, WikiLeaks tüm dünya medyasının toplamından daha fazla gizli belge yayınlamış.”

“Bu doğru olabilir mi?”

“Evet, bu gerçekten doğru olabilir mi? Bu bir endişe değil mi?”

“Dünya medyası o kadar kötü bir iş çıkarmış ki küçük bir grup aktivist grup bile tüm dünya medyasından daha fazla gizli bilgi yayınlayabilmiş.”

“WikiLeaks, en kapsamlı, gizli, askeri ve diplomatik malzemeyi umuma açtı.”

“Tüm dünyadaki meydan okuyan ve kışkırtan hükümetlerin en gizli sırlarını ortaya çıkardı.”

“Gizli bilgilerin, bireyler veya organizasyonlar tarafından ifşa edilmesini kınamalıyız.”

“Gücü ellerinde bulunduranlar, güçlerini isteyerek bırakmayacaklar. Bu ne yazık ki doğanın bir gerçeğidir.”

“Savunma bakanlığı, WikiLeaks'in Savunma Bakanlığı veritabanı veya kayıtlarından elde ettiği her tür belgeyi geri vermesini talep etmektedir. Bu kapalı organizasyonun gelişmesinin ardındaki gerçek hikâye henüz açığa çıktı.”

“Dünya Assange'nin tecavüzcü mü yoksa aziz mi olduğunu tartışırken WikiLeaks, kendi siyasi gündemini takip etmeye devam ediyor.”

“ Her ortaya çıkardığımız malzemenin içerisinde ikinci bir mesaj var, o da: ibret alın. Eğer ahlâksız, kanunsuz davranışta bulunursanız, bu bulunacak, ortaya çıkarılacak ve siz de bunun ceremesini çekeceksiniz.”

“Burada, ulusal tabanı olmayan yeni bir tür asi Bilişim Teknolojileri gerillaları görüyoruz.”

“Öğrenci yurtları, kafeteryalar ve sunucu odaları...”

“Buralar onların tüm dünyaya yayılmış komuta ve kontrol merkezleri.”

“Ve savaş çoktan başladı.”

“ Tahmini olarak adet uzman istihbarat bürosu personeli bu kuruluşun ve onun ürünlerinin peşinde.”
“WikiLeaks rekor bir sürede dikkatleri üzerine çeken küresel bir güç oldu.”

“İlk başta anlamak kolay olmayabilir, ama gizli bilgilerin ortaya çıkarılması uzun vadeli siyasi ve ideolojik mücadelede sadece küçük bir adımdır.”

“Ayrıca gizli bilgileri sızdırmak bir silahtır, münferit bir eylem değildir.”

“ Kamunun bu belgeleri bilmeye hakkı var ve tarihi kayıtların da diplomatik, siyasi, etnik veya tarihsel önemi içermeye hakkı var. Eğer bu sürece bir şeyler müdahale ediyorsa, bunu ödetiriz. Ona, bilgisayar çağının Scarlet Pimpernel'i dendi.”

“Eğer onu sadece görünüşüne bakarak yargılayacak olursanız, WikiLeaks'ı takip ettiğimiz 6 ay boyunca saç şeklini değiştirme sıklığına dayanarak ona bukalemun diyebilirsiniz.

“Ama içine bakarsanız Julian Assange'ın hâkim güçlere isyan ettiğini göreceksiniz.

“Avustralya'da gençken kendisine çok yetenekli bir hacker olan "Mendax"ın ismini vermişti.

“ 21 yaşına geldiğinde kendisini, farklı hack davası için çıkarıldığı mahkemede suçunu itiraf ederken buldu.”

“ Evet, ABD askeri güvenlik koordinasyon merkezinde bir açık bulduk. Bu, ABD ordusu interneti Milnet'in en üst güvenlik duvarıdır. 2 yıl boyunca bunun kontrolü bizdeydi.”

“ABD uzay ajansı NASA, Melvin bilgisayar hack sendikasının kurbanlarından biri.”

“FBI'nın da dahil olduğu Amerikan araştırmacıları, şüpheleriyle ilgili Avustralyalı otoritelerle iletişime geçti.”

“ Mahkemeye söylenene göre adam, polisin ANU'nun hacklenmesi konusundaki araştırmasını bile kurcalamış.”

Hakim, Assange'ın sadece meraklı bir genç olduğuna karar verdi ve onu sembolik bir ceza ödeterek serbest bıraktı.”

“Oysa bu duruşma Assange'nin sınırlanmamış bilginin önemine dair duygularını daha da körükledi.”

“Birkaç arkadaşıyla bir araya gelerek Avustralya'nın ilk internet sağlayıcılarından birini kurdu ve politik olarak hassas görüşe sahip kişilere fikirlerini paylaşabileceği bir platform hediye etti.”

“Fakat **müşterilerinden biri gizli Sayentoloji**[107] kitapçıkları yayınlar ve bu müşterisinin sansürlenmesi için salgırdan çabalara girişilir.

“Kaliforniya'daki Sayentoloji'nin avukatlarından olan Moxon-Kobrin, bize saldırı amaçlı mektuplar gönderdi ve sonunda beni izlemesi için özel bir dedektif tuttu. Dedektif, benim sessiz telefon hattımı ele geçirmeyi başarmış ve o hattan beni arayarak tehdit vari şeyler söyledi. Ben de bunu nasıl yaptıklarını öğrendim. Siteyi sansürlenme girişimleri, onun, önemli bilgileri toplumdan saklayanlara karşı bir şeyler yapılması gerektiğine olan inancını artırdı.

“Asıl problem olumlu reform etkisi yaratacak, adaletsizliği düzeltecek ve ıslah edecek daha fazla şey yapmaları gerekiyordu.” Assange, ifşa etmeyi önleyici bir araç olarak görür, ve ahlaki açıdan sorgulanabilir işlere veya suç eylemlerine karışan kişileri, bununla yüzleşecekleri konusunda uyarır.

“ İfşaatların önemini çok önceden anlamıştım.”

Assange WikiLeaks.org ismini 1999 yılında almıştı.

“ 2006 yılında, Assange ve aynı görüşte olan bir grup insan gücü suistimali duyurmak isteyen kişiler için WikiLeaks.org adında özel bir internet servisi kurmaya başladı.

“Komplocu arkadaşları hacker matematikçilerden oluşuyordu.”

“Dünya'nın dört bir yanında bulunuyorlar ve gizli bir mail listesiyle iletişim kuruyorlar.”

“Bu platformla, gizli bilgileri topluma duyurmak için dünya çapında bir hareket inşa etme düşüncelerini tanımlamaya başladılar.”

“Onlar, bunun en uygun maliyetli siyasi bir silah olduğunu ve niyetlerinin insanoğlunun siyasi semâsına yeni bir yıldız yerleştirmek olduğunu beyan ettiler.”

“ Geniş çaplı her yenilik, bilgi üzerine kurulmalı çünkü, Virüslerdan sonra sadece bilgi, geniş çaplı bir yenilik gerçekleştirip yayabilir.”

“Wikipedia'dan ilham alarak, WikiLeaks sızdırılmış bilginin doğruluğunu kontrol etmek ve gönderenin kimlik izlerini yok etmek için bu bilgileri anonim gönüllülere dağıtırdı.”

“Anlaşıldı ki toplumun genelinin WikiLeaks malzemelerini analiz edecek ne zamanı, ne ilgisi, ne de kaynağı vardı.”

“Bu nedenle profesyonellere yönelinildi.”

---

[107] Sayntoloji, "gerçeğin çalışması", insanın ruhsal bir varlık olduğuna ve geçmişin acı tecrübelerinden kendini kurtarması için bir insanda bulunan ruhun gücüne inanan ve kendini tanıma ve manevi tatmin yoluyla "ruhsal ve duygusal rahatlama" meydana geleceği şeklindeki bir inanç ile karakterize din felsefesi ve sistemi (1954 yılında L. Ron Hubbard tarafından Kaliforniya'da kurulan)

“ 2006 yılında, toplumun geneli analiz makaleleri yazar diye ummuştuk, hep birlikte, fakat bu gerçekleşmedi.”

“WikiLeaks, gerçek bir etki yaratmak için ihtiyaç duyulan kaynağın ve motivasyonun sadece medyada olduğu sonucuna vardı.”

“ 2007 yılında WikiLeaks, İngiliz gazetesi The Guardian'ın katkılarıyla eski cumhurbaşkanı Daniel Rap Moi'nin Kenya devlet fonundan ciddi miktarda parayı zimmetine geçirdiğiyle ilgili belgeler yayınladı.”

“Bundan kısa bir süre sonra, Kenya polisinin ölüm devriyeleriyle ilgili bir rapor yayınladılar.”

“Bu haber büyük karmaşaya sebep oldu, fakat bir organizasyon olarak WikiLeaks toplum genelinde bilinmez olarak kalmaya devam etti.”

“Fakat haber, eylemciler arasında ve internet üzerinde dört bir köşeye yayıldı, ve nihayetinde dünyaki en büyük ve en eski hacker kulübü olan **Alman Kaos Bilgisayar Kulübü**’ne ulaştı.”

“ Bunu yılının sonlarına doğru birkaç arkadaşımdan duydum.”

“ Hakkında bir şeyler okumaya başladım ve böyle bir projenin topluma verdiği değeri anlamaya başladım.”

“Politikayla meşgul olan Kaos bilgisayar kulubü, uzun süredir bilgiye ücretsiz erişim için mücadele ediyor.”

“Üylerinden birisi olan **Daniel Domscheit-Berg WikiLeaks** ile toplum konusunda aynı görüşü paylaştıklarını fark etti.”

“Bilgisayar danışmanlığı işinden ayrılıp kendisini tamamen bu organizasyona adadı.”

“ Sorulması gereken şey, tutumunuz.”

“Topluma karşı nasıl bir tutum içerisindesiniz? Ortada olan şeylere bakıp bunların Allah vergisi olduğunu mu kabul ediyorsunuz yoksa toplumu, bir problemi tespit edip, o problem için yaratıcı bir çözüm bulma yeri olarak mı görüyorsunuz?”

“Yani bu, toplumda bir izleyici mi yoksa aktif bir katılımcı mı olduğun meselesidir.”

“**Bilgisayar kulubü, bazı sivri hack yeteneklerini WikiLeaks'in kullanımına sundu.”**

“Şimdi ihtiyaç uydukları şey işe fiziksel bir cennet.”

“İsveç dosya paylaşım sitesi Pirate Bay ile bağlantılı hackerlarda istedikleri şey vardı.”

“İfade özgürlüğünün olduğu bir yerde, hatırı sayılır teknik beceri.”

“ Birçok günümüz ülkelerinde artık medyaya karşı sağlam yasa yok.” Fakat örneğin Belçika, ABD gibi düzeltme yapılan ülkelerde ve özellikle İsveç'te medyayı, araştırmacı ve genel gazeteciliği koruyan sağlam yasalar var.” Dolayısıyla, bizim bakış açımıza göre bu, eğer burada aranızda İsveç'li varsa, ülkenizin bilgi özgürlüğü kalelerinden biri olduğundan emin olmak gerekir.”

“ İsveç imrenilecek, gerçi mükemmellikten uzak bir yayın koruma rekoruna sahip.”

“ Birkaç yıl içinde, sansüre karşı internet yayınlarını korumada pratik bir rekora sahip.”

“WikiLeaks'i, ana sitelerini Stockholms'ün varoşlarındaki bu gösterişsiz bodrum katına yerleştirmeleri için harekete geçiren şey tabii ki İsveç'in eşsiz ifade özgürlüğü yasasıdır.”

“ İlk başta, WikiLeaks'tan hoşlanmayan yerlerlerin IP yasaklamasını aşmak için trafiği bizim üzerimizden yönlendirmek istediler.” “Fakat daha sonra buraya sunucu koydular.”

“ PRQ müşterilerine tam bir gizlilik sunuyor.”

“Sistemleri herhangi bir kimsenin WikiLeaks sohbet sayfalarını dinlemeyi veya kimin kime ne gönderdiğini görmeyi engelliyor.”

“Gizlilik servisleri, VPN tunelleri sağlıyoruz.”

“ Bir müşteri sunucumuza bağlanır ve bilgi indirir.” Bilginin kaynağından birisi onları izlemeyi denerse, sadece bize ulaşırlar ve biz de IP adresini kimin kullandığını söylemeyiz.”

“ PRQ, takip kaydında dünyada bulabileceğiniz en zorlu İnternet Servis Sağlayıcısıdır.”

“Sundukları içerik konusunda avukatların tacizlerini umursamayan başka kimse yoktur.”

“ Ve bu tutum, WikiLeaks'ın kuruluş amacıyla gayet güzel çalışıyor.” Burası sunucu odamız.”

“ WikiLeaks'ın PRQ'ya ihtiyaç duyma nedeni, çalışmalarının İsveç'in katı ifade özgürlüğü yasalarıyla korunuyor olmasıdır.”

“PRQ'nun sonuna kadar faydalandığı yasalar.”

“ İsveç yasalarınca yasal olan her şeyi kabul ediyoruz.” Ne kadar sakıncalı olursa olsun.”

“Ahlâki yargılamalar yapmıyoruz.”

“Bu klasik silahların yerine kullandığımız saatli bir bilgi bombasıdır.”

“Umarız ki, bu bilgi bombaları bir şekilde klasik silahları durdurabilir.”

“ Burada eski bilgilerden bahsetmiyoruz.”

“Örneğin WikiLeaks, PRQ'daki sunucularından ABD Guantanamo körfezi gözaltı merkezine ait bir talimname yayınladı.”

“İnternete sızan askeri bir talimname, Küba Guantanamo körfezindeki ABD deniz üssünde, terör şüphelilerine nasıl davranıldığının detaylarını açıklıyor.”

“Belgeye göre tutuklular, hücre cezası ve aşağılanma ile zihinsel olarak çöküntüye uğratılıyor.”

“İnsan Hakları Grupları yıllardır ABD yönetiminden bu talimnamelere erişim için izin istiyordu.”

“ Eğer bu tür önemli belgeleri sansürlerseniz sizi sadece eleştirmekle kalmayacağız.”

“Sansürlemeye çalıştığınız malzemeyi alacak, ve bunu tüm dünyanın dört bir köşesine yayacağız.”

“Ve bunları hiç kaybolmayacak şekilde arşivlerimize koyacağız ve herkesi bunları kopyalamaları için cesaretlendireceğiz.”

“ WikiLeaks'ın sansürlemeye karşı mücadelesi coğrafi bir sınır tanımıyor.”

“Sıradaki adım, çok uluslu ticaret şirketi Trafigura tarafından hazırlanan dahili bir rapor yayınlamak.”

“Şirket, Fildişi Sahili'ne zehirli atık döktüğü ve binlerce kişinin bu yüzden tedavi gördüğü iddia ediliyor.”

“The Guardian gazetesi bununla ilgili bir hikaye üretecekti.”

“Ve sonuç olarak, susturuldular.”

“ Şirket, gizli bir emirle tüm İngiltere basınını susturdu.”

“Bu raporun içeriğiyle ilgili hiçbir şeyi ve susturuldukları gerçeğini yazmayacaklardı.”

“ ABD'de, hackerler cumhuriyetçi başkan yardımcısı adayı Sarah Palin'in ABD şeffaflık yasasını hiçe sayarak özel bir e-posta hesabı ile devlet işlerini yürüttüğü keşfetti.”

“WikiLeaks onun mesajlarını yayınladı.”

“Sadece iki sene sonra site milyonlarca gizli belgeyi halka açtı.”

“Fakat WikiLeaks bir organizasyon olarak gizli kalmaya devam ediyordu.”

“Sadece Julian Assange ve Daniel Domscheit-Berg halk içine çıkıyordu.”

“Daniel, Schmitt takma adını kullanıyordu.”

“Herkese merhaba, benim adım Daniel Schmitt, yanımdaki ise Julian Assange.”

“ Buraya WikiLeaks projesi hakkında kısa bir sunum yapmak için geldik.”

“The National'a göre, ki bununla gurur duyuyoruz.”

“Bu son alıntılarımızdan biri.”

“The National'ın söylediğine göre biz ortaya çıktığımızdan beri Washington Post'un son yılda ürettiğinden daha fazla casus üretmişiz.”

“Çok geçmeden yayınlama faaliyetleri karşı ataklarla karşılaştı.”

“WikiLeaks yasaklı siteler listesini yayınlayınca, Tayland, Çin ve İran'ın da bulunduğu bazı ülkelerdeki internet servis sağlayıcıları onların sitelerini kapattı.”

“Daha hassas belgeler yayınladıkça, WikiLeaks davalara ve tehditlere hedef oldu.”

“İşte şimdi WikiLeaks ABD istihbaratının dikkatini çekmişti.”

“Gizli bir raporda, sitenin ulusal güvenlik için bir tehdit olduğu iddia edilerek, sitenin kapatılması için çeşitli yöntemler öneriliyordu.”

“Öncelik, bilgileri sızdıran şahısları bulmaktı.”

“ABD istihbaratı, raporu WikiLeaks'a sızmadan önce sadece kısa bir süre gizli tutabildi.”

“WikiLeaks'in, elindeki bilgileri paylaşabilmesi için daha fazla ve güvenli yerler bulmak zorunda olduğu aşikârdı.”

“Kuzey Atlantik'in ortasındaki bir adada bir dizi olaylar meydana geldi.”

“Bu olaylar daha fazla sansür çabalarına neden olduysa da, WikiLeaks için yeni fırsatlar da doğuracaktı.”

“ Ekim gelmişti, Ekim 2008 , ve İzlanda banka sistemi patlatıldı.”

“1- 2hafta içinde kütlesinin %95'ini kaybetti.”

“Bu da her hafta bir bankanın iflas etmesi demek.”

“ WikiLeaks, İzlanda felaket getiren banka sisteminin nasıl çöktüğüyle ilgili bir belge ele geçirdi.”

“Kayırma ve torpil nedeniyle oluşan dikkatsizlik ve gizlilik.”

“Bu çok detaylı belge internete konduğunda, banka karşı bir saldırıya geçti.”

“ WikiLeaks'i ilk olarak Ağustos 2009 'un başlarında duydum.”

“ Uyandığımda televizyonda bir haber gördüm.”

“ Bir sitede önemli bir belge yayınlandığını söylüyordu.”

“ Belge batan Kaupthing bankasının yüksek risk taşıyan krediler defteriydi.”

“ Tüm düzenleyiciler görevlerinde ihmalkâr davranmış, tüm bankacılar işlerin asıl durumu hakkında yalan söylemiş.”

“ Banka yönetimi ifşaatlara panikle tepki gösterir ve çaresiz bir hareketle İzlanda hakimlerini aşırı tedbir almaya zorlar.”

“ Haberi hazırlayan ilk kişi bendim, fakat banka oldukça garip bir tutum sergiledi.”

“1 Ağustos Cumartesi haberleriyle karşınızdayız, fakat bu her haberi verebildiğimiz anlamına gelmez.” Devlet televizyonuna susma emri gelmiş ki bu İzlanda devlet haber müdürlüğü tarihinde ilk ve tektir.” Herkesin okuması için www.”WikiLeaks.”org adresinde yayınlandı.”

“ Sızıntı, İzlanda'daki kayırmacılığın yıkıcı etkilerini gözler önüne seriyordu.”

“ Ülke olarak başarısız olmuştuk çünkü ihtiyacımız olan bilgiyi paylaşmamıştık.”

“Bilgi kıtlığının ortasındaydık.”

“Bu bir çeşit nihayetinde WikiLeaks çalışanları toplansın dendi ve herkes geldiğinde biz, "Pekâlâ, yapmamızı istediğiniz bir şey var mı?" diye sorduk, meğer varmış.”

- Programa hoş geldiniz.” - Teşekkürler.” Bana bir hayalinizden bahsettiniz.”

“İzlanda'da yayıncılık özgürlüğünün öncüleri olmamız gerektiğiyle ilgili.”

“Kesinlikle, kesinlikle.” Ve "İsviçre Bankası" adını verdikleri fikirlerini sunuyorlardı.”

“Bu temel olarak, vergi limanı modelinin, şeffaflık limanına dönüştürülmüş haliydi.”

“Neden İzlanda dünyanın yayınlama merkezi olmuyor? Çünkü bu. Julian ve ben, ortaya fikirler atıyor ulusal televizyonlarda bunun İzlanda için geleceğin iş modeli olduğunu ifade ediyorduk, ve bu oldukça garip hissettiriyordu.”

“ Ertesi gün ise herkesin bunu konuşmak istediğini farkettik.”

“İzlanda, toplumun gizli olması durumunda hangi problemlerin doğabileceğini görmüş durumda.” WikiLeaks bize ihtiyacımız olan kıvılcımı verdi.”

“Bu fikre sahiptik fakat bununla ne yapacağımızı bilmiyorduk.”

“Onlar geldiler ve bize anlattılar.” Ve bu inanılmaz derecede değerli bir şeydir.”

“ WikiLeaks, İzlanda aktivistleri ve parlementerleriyle bir araya gelerek İzlanda'yı gazetecilik için cennete çevirecek bir teklif üzerinde çalışmaya başladılar.”

“ Herbert, ben, Birgitta Jonsdottir, ve Julian Assange.”

“Hepimiz bir otel odasına oturduk ve 4- 5 saatte tüm teklifi sıfırdan yazdık.”

“ Teklif, İzlanda Meclisi'nde oybirliği ile kabul edilmiştir.”

“Meclis'te bir tasarıyı kabul ettirmek neredeyse imkânsızdır.”

“Böyle bir teklifin herkesin onayıyla geçmesi meclis için büyük bir başarıydı.”

“ Bu WikiLeaks için de bir zaferdi.”

“Artık ifşaları bir silah olarak kullanmıyor, ayrıca ifade özgürlüğü yasalarını direk olarak etkiliyordu.”

“WikiLeaks'ın arkasındaki hacker dünyası öyle emin bir şekilde büyüyor ki vizyonları gelişmiş bir topluma öncülük edecektir.”

“Bence, sistemlerle uğraşan insanlar ve sistemlerle uğraşan teknoloji odaklı insanlar, sistemlerden oldukça iyi anlıyorlar.” Topluma bakacak olursanız, onlar da ayrı bir sistem.”

“ WikiLeaks ile ilişkili insanlar tıpkı bu uğurda çabalayan, ben ve diğer insanlar gibiler.”

“Ve hepsinden önce bu insanlar bilgi eylemcileridir.”

“ Onlar bilginin gücüne ve malumatın gücüne ve bu ikisine de herkesin sahip olması gerektiğine inanıyorlar.”

“ Belki de bu gibi fikirler, genç eksi bir Amerikan hackerinin hayatının en kritik kararını almaya teşvik ediyor.”

“2010 yılı başlarında, Irak'ta bulunan ABD ordusunda istihbarat analisti olarak hizmet eden Bradley Manning, ordudaki veya devlet hizmetlerindeki diğer milyonlarca Amerikalı gibi, gizli bilgi veritabanına giriş izni vardı.”

“Kendisi suç ve yozlaşmaya dair bulgular keşfeder ve bunu başka bir hacker olan Adrian Lamo'ya anlatır.”

“ Manning: Eğer gizli ağlara erişim iznin olsaydı ve inanılmaz şeyler görseydin, korkunç şeyler.

“ Ne yapardın?

Lamo: Duruma bağlı.”

“Ne gibi? Manning: WikiLeaks'a gönderildi.”

Manning: Çılgın beyaz saçlı bir herife.”

Manning: Ortalığı karıştırdım.”

“ Manning, askeri ve diplomatik yüz binlerce raporu WikiLeaks'a gönderdiğini yazar, şu ana kadarki en büyük sızıntı.”

“ Manning: Bunu sana söylediğime inanamıyorum.” Lamo: Peki son planın ne?

Manning: Bundan sonrasını Allah bilir.”

Manning: Umarım dünya çapında tartışmalar, münazaralar ve yenilikler olur.”

Manning: Belki de genç, saf ve aptalımdır.

“ Manning WikiLeaks'e güvenir.”

“Fakat, Lamo durumu orduya bildirir.”

“Manning yıl hapis cezası ile karşı karşıyadır.”

“Olayların bir çoğu da hâlâ belirsizdir.”

“Bir şey kesindir: aynı süreçte, WikiLeaks Manning'in sızdırmakla suçlandığı aynı içerikte belgeler almıştır.”

“ Kaynaklarımıza, malzemelerini elimizden geldiğince kamuda en iyi şekilde temsil edeceğimizi, ve aldıkları riske karşın, azami ölçüde siyasi bir etki elde edeceğimizi taahhüt ederiz.”

“ WikiLeaks patlayıcı malzemeye sahiptir.”

“Tek başlarına halledebileceklerinden çok daha büyüktür.”

“Assange tek bir hamleyle tüm kaynaklarını riske atmaya karar vermiştir.”

“Bir kafede oturuyorduk ve dizüstü bilgisayarını açarak bana:

“ "Çok ilginç bir şey göreceksin.” “ dedi.”

“Oldukça şaşırmıştım.”

Bu öyle bir şeydi ki, aşırı derecede önemli ve çok güçlü bir malzeme olduğunu söyledim.”

[Gerçek görüntüler] 25.dk

“ Bu, Amerikan saldırı helikopteri mürettabatının Bağdat'ta devriye sırasında gördüğü görüntüdür.”

“Aşağıda ayakta duran insanları görüyor musun?

“Sokakta bir grup insan vardır.”

“İkisi, uluslararası haber ajansı Reuters için çalışıyor.”

“Şoför, Saeed Chmagh ve kameraman Namir Noor-Eldeen.”

“ Beni en çok rahatsız eden şey, insanların gereksiz yere ellerindeki gücü suistimal edip masumlara zarar vermesidir.”

“ Otel , burası Çılgın At 1-8 , silahlı şahıslar görüyoruz.”

“Saldırı için izin istiyorum.”

“Anlaşıldı, konumumuzun doğusunda personelimiz yok.”

“ Bu videoyu gönderen ve bu savaşı durdurmak isteyen kişi ciddi bir çaba sarfetmiş.”

“O nedenle en azından, bu video insanlara gösterilirse, ileride olacakların engellemesi için gereken motivasyon sağlanabilir.”

“ Tamam, atış serbest.”

“- Anlaşıldı, devam et.” - Yapamam, binanın arkasındalar.”

“ Videonun yüksek çözünürlüklü ve kaliteli olması, orantısız güçle insanları zırhlı araçlar için tasarlanan 30mm'lik mermilerle vurarak paramparça etmeleri beni şok etti.”

“ Onları haklayınca bildir.”

“- Tamam.”

- “Tüttür onları.”

“- Hadi, ateş! - Anlaşıldı.”

“Devam et.”

“ Farklı kişiler Birleşik Devletler'in Irak'ta bulunmasının doğru veya yanlış olduğunu tartışıyor.”

“Ama yine de bu olayda, Birleşik Devletler'in Irak'ta bulunmasının doğru olduğunu düşünüyor, o zamanda, o bölgede bulunmasının, helikopterle yerde sürüklenen adamı seyretmesinin doğru olduğu düşünüyor olabilirsiniz.”

“ Birleşik Devletlere yerde sürünen yaralı adamı vurmanın bir faydası olmadı.”

“Aşağıda sürüklenen bir adam var.”

“Reuters çalışanı, Saeed Chmagh ciddi şekilde yaralandı.”

“Ayağa kalkıyor.”

“- Elinde silah var mı? - Hayır, henüz göremedim.”

“ Söz hakkı olmayanlara konuşma fırsatı vermek çok önemlidir.” Orada bulunan insanlara karşı hangi savaş suçlarının işlendiğini anlatmaya çalışan yerde yatan bir adama kimse gerçekten inanmaz.”

“ Bu nedenle ben de, mümkün olduğu kadar yardım etmeyi teklif ettim.”

“ Merkez burası Çılgın At, olay yerine giden şahıslar görüyoruz muhtemelen cesetleri ve silahları alıyorlar.”

“- Onları durdurmalıyız!

- Yaralıyı alıyorlar.”

“- Ateş için izin istiyoruz.”

- Hadi ama, izin ver.”

“Çocuklarını okula götüren bir baba yolda yaralı bir adam görür, ve yardım etmek için durur.”

“Burası Master , dinliyorum.”

“Siyah bir minibüs var, yaralıyı alıyorlar, ateş işin izin istiyoruz.”

“Master , anlaşıldı, izin verildi.”

“1-8, ateş ediyorum.”

Tamam.”

“Bu neden yapılır?

İki sebep var.”

“ Birincisi, çünkü insan öldürmek eğlencelidir.”

“Uzun süre öyle bir çevrede bulunup insan öldürmenin etkilerinden kurtulduysanız, bu size oyun gibi gelir.” Diğeri ise öldürdükleriyle övünmeleridir.”

Üsse döndüklerine gidip millete:

"Hey, bugün 13 tane öldürdüm.”

“ derler.”

“ Şuna bak, camdan fırlamış.”

“Hey, şu ölü pisliklere bak.”

“ Kara birlikleri vardığında, arabada çocukların olduğunu görür.”

“ - Çocukları savaş alanına getirmeleri onların suçu.”

- Aynen öyle.”

“ Videoyu yüzlerce kez izledikten sonra, oradaki insanların kimliklerini öğrenmek adeta takıntı haline geldi.”

“ Onlar, Reuters çalışanları Namir Noor-Eldeen ve Saeed Chmagh idi.”

“ Ama benim için, oradaki diğer insanların kimliklerini belirlemek de önemliydi, özellikle de araçtaki çocukların.”

“Oraya gidip röportaj yapmaya değeceğini düşündük.”

“Çocuklar saldırıdan sağ kurtulmuşlardı.”

“Hrafnsson, daha fazla bilgi için Bağdat'a gider. **12 Temmuz 2007 tarihinde, Bağdat'ın Alamir bölgesinin bu köşesinde.**

“ Çocukların nerede olabileceğinin izini sürer ve helikopter filmini mağdurların ailesine izletir.”

“Arabada çocuklar vardı, silah değil.”

“ Yaralı bir adama yardım etmek için inmiş.” Bu helikopterden de anlaşılıyor.”

“ Gazeteci bakış açısıyla bakıldığında minivanın orada bulunması tamamen bir tesadüf.”

“ Şöför olay yerinden çocuklarını okula götürürken tesadüfen geçmiş.”

“ Kocamın yaralı bir adama yardım etmesi yanlış bir şey değildi.”

“ Arabada onunla beraber çocuklar vardı.”

“Ne suç işlediler de onu ve çocukları vurdular?”

5 Nisan 2010 tarihinde, WikiLeaks "Bir Ordunun Katliamı" filmini yayınlar.”

“Etki çok büyüktür.”

“ RAHATSIZ EDİCİ GÖRÜNTÜLER IRAK'TAKİ ABD ORDUSUNUN SİVİLLERİ ÖLDÜRDÜĞÜNÜ GÖSTERİYOR.”

“ Savunma bakanlığından bir siteye sızdırılmış.”

“ Tartışmalı video WikiLeaks sitesinde yayınlandı.” WikiLeaks yeni medya ortamında bir güç faktörü olarak anılıyor.”

“ Helikopter videosuna tüm kaynaklarını koyarak, WikiLeaks haber alanında bazı büyük isimlerin dikkatini çekmeyi başardı.”

“Assange'nin diğer sızdırılmış ABD belgelerini halledebilmesi için tam da böyle bir şeye ihtiyacı vardı.”

“Bu yayına bakarak, bu kadar yoğun bir malzemeyle herhangi bir kuruluşu batırmayacak şekilde nasıl baş edebiliriz, bunun yollarını bulmaya çalışıyorum.”

“ Assange, New York Times, The Guardian, ve Der Speigel ile iletişim kurmaya devam etti.”

“Assange, dünyaca saygın gazetelerin editörlerini, ipleri elinde tutarak belgelerini koordineli bir şekilde yayınlamaya ikna ediyor.”

“Bizim için yeni olan şey, rekabetçi kuruluşları, birbirlerine rakip olmasınlar diye işbirliğine zorlamamızdır.”

“ Böylece bir kuruluş için değil, hikaye için gerekenin yapılmasını sağladık.”

“ 2010 yılı Temmuz sonlarında, Afganistan raporları aynı gün ve zamanda yayınlandı.”

“ Ordudaki en büyük sızıntılardan birisi büyük öfke doğurdu.” ABD ordusu tarihindeki en büyük sızıntılardan birisi Afganistan savaşındaki birkaç örtbas olayını ortaya çıkardı.” Bu malzemenin gerçek hikayesi şu: Savaş, bir kez başladığında ardı arkası kesilmeyen lanet bir şeydir.”

“ Malzemenin yayınlanması, övgüyle olduğu kadar sağlam bir eleştiriyle de karşılaştı.”

“ Savunma bakanlığı, WikiLeaks'in Savunma Bakanlığı veritabanı veya kayıtlarından elde ettiği her tür belgeyi geri vermesini talep etmektedir.”

“ WikiLeaks ilk kez, cevap vermekte zorlandığı eleştirilerle karşılaştı.”

“Sivil Afganlıların da isimlerinin bulunduğu belge, onları Taliban'ın hedefi haline getiriyor.”

“ Bu belgelerin yayınlanmasının savaş alanındaki sonuçları potansiyel olarak ağır ve tehlikelidir.”

“Bay Assange ve kaynakları "çoğunluğun iyiliği" için yaptıkları şey hakkında istediğini söyleyebilir.”

“ Fakat işin aslı onlar, ellerini bazı genç askerlerin veya Afgan ailelerinin kanlarına bulamış olabilirler.”

“ Gizli belgeleri yayınlamak çok riskli olabilir.”

“Fakat Assange'ye göre amaca giden her yol mübahtır.”

“ Bu belgelerin tamamını hiçbir ayırım gözetmeden yayınlamak zorunda kaldık.”

“Aksi taktirde hiçbirini yayınlamayacaktık.”

“O savaşın seyrine ve hayat kurtarma potansiyeline dair bu tarihi belgenin olağanüstü değeri masumlara karşı tehlikesinden daha büyüktür.”

“ WikiLeaks aynı hatayı tekrarlamamak için önlem alır.”

“Yayınlanacak olan Irak savaşından 400.000 adet askeri rapor, özenle düzenlenerek isimler kaldırıldı.”

“Ayrıca deneyimli gazeteciler ağlarını da güçlendirmeye başlarlar.”

“Iain Overton Londra tabanlı araştırmacı gazetecilik bürosunda editörlük yapıyor.”

“Şimdi ise belgeleri analiz edip kendi belgesellerini üretecekler.”

“ Ekibimize en iyileri dâhil etmek için çılgın bir telaş içerisindeyiz.”

“Bir hafta sonunda 25 kişilik bir ekip ayarladık ve telefonum fazla konuşmaktan ateş gibi oldu.” Ağustos ayında bir Cumartesi gecesi, bizden yaklaşık veya 6 kişi Julian ile görüştük.”

“ 1 saat sonra, bir USB bellek içerisindeki , gizli askeri belge ile ayrıldık.”

“Belge esasında bu savaşın bir ansiklopedisiydi.”

“Gün gün, saat saat, ceset ceset yayınlanmış raporlar.”

“ Bu raporların, olay yerinde bulunan insanlar tarafından, yaşanılan şeylerin ardından yazıldığını hissediyorum.” Bir nevi, kendi gözlerinden gün gün gördüklerini yazmışlar.” Ve bu yeni bir şey.” Böyle bir şeyi daha önce gerçekten hiç yapamadık.”

“ Belgelerde ABD'nin bugüne kadar gizlediği on binlerce sivil kayıp rakamları bulunuyor.”

“Ve ABD'nin son verdiğini söylediği işkencenin, hâlâ Irak'lı müttefikleri tarafından yapıldığı yazıyor.”

“ Öyle hikayeler var ki sizi üzüntüye boğuyor.” Bazıları inanılmaz derecede kahramanca.” Ölene kadar işkence edilen veya ailesi önünde vurulan çocuklar var.” Bunları okuyup da etkilenmemek elde değil.”

“ Raporları okurken, genç bir Amerikan askerinin çok bürokratik, rahatlatıcı, arınmış bir şekilde, bir babanın çocuklarını okuldan eve götürürken hızlı araba kullanmasını anlatıyor.” Onlar da arabaya ateş açıyorlar.” Baba çocuklarının vurulmasından korkarak onlara yere yatmalarını söylüyor.” Çocuklarının hepsi öldürülür, üçü de.” Fakat haberlerde buna "aşırı güç" deniyor.” Bu aşırı güç falan değil.” Bu cinayettir.” Korkunç bir şey.”

“ Bunlar aslında savaşta yaşanan yeni şeyler değil.”

“ Savaş cehennemdir.” Rezil şeyler olur.”

“Bu kayıtlar da bize savaşın cehennem olduğunu anlatıyor.”

“Gerçeği saklamıyorlar.”

“Ve onlar Amerikan üssündeki klimalı bir konferans odasında oturan halkla ilişkilerci gibi olayları ordu lehine çarpıtmıyorlar.”

“Bu, tüm ayrıntılarıyla yazılmış düşüncesiz, tartışmasız bir ölüm.”

“ Bu raporların oluşumu surasında , 109,000 kişi hayatını kaybetti.”

“Elimizden geleni yapıyoruz ve bu o kadar büyük bir şey ki insanlar umarız bu verileri yıllarca çalışacaklardır.”

“ Bu anlatmaya ve duyurulmaya değer bir şey.”

“İnsan hayatına duyulan saygının eksikliği belgenin her yerinde tekrarlanıyor.”

“Bu görüntüler, üç düşman askerinin saklandığı düşünülen binayı bombalama emri alan helikopter mürettebatının görüntüleri.”

“Çılgın At -, o binaya roket atıyorum.”

“Birden birisi görünür.”

“Ama ekip beklemez.”

“Ekip adam geçene kadar bekleyebilirdi.”

“Bu belki de Bağdat'ta insan yaşamına verilen değeri gösteriyor.”

“Özel araçlar saldırı helikopteri tarafından takip ediliyor.”

“Sürücü araçtan çıkar ve teslim olduğunu belirtmek için kollarını havaya kaldırır.”

“Londra'daki araştırmacılar korkunç şeyler buldukça, kendilerini daha da çok tehdit altında hissediyorlar.”

“Zamanla, birilerinin ofislerini izlediği anlaşılıyordu.”

“ Bilmediğim kuvvetler tarafından dinlendiğimi, izlendiğimi biliyordum.”

“İsimsiz kaynaklardan garip mesajlar aldım.”

“Hiç hoş olmayan ölüm tehditleri aldım.”

“Özellikle de çocuklarımı bu işe karıştırmaları oldukça gereksizdi.”

“Washington Post'un haberine göre ABD meclisindeki sağcı üyeler, her bir kaynağımızın Avrupa'dan kaçırılması gerektiğine dair benzer ifadelerde bulunmuşlar.”

“ Washington'da sözü geçen tanınmış bir kişi olan Christian Whiton WikiLeaks üyelerinin yargılanmaları için kışkırtıcı bir şekilde, onlara terörist muamelesi yapılması gerektiğini söylüyordu.”

“ Bir çeşit casusluğa veya siyasi savaşa kalkışan insanlar için açık bir cezanın olması gerekir.”

“ Bu, habercilik veya şeffaflık mücadelesi değil, bu bize karşı açılmış siyasi bir savaş.”

“ ABD, WikiLeaks'ı durdurmak için daha da ileri gitti.”

“Ödeme servis sağlayıcısı Money-Bookers WikiLeaks hesabını kapattı.”

“WikiLeaks ile bağlantılı olduğundan şüphe edilen Amerikalı hackerler göz altına alındı, sorgulandı ve bilgisayarlarına el konuldu.”

“ Günün sonunda, internetteki şeyler göründüğünden daha az gizemli ve yenidir.”

“ Biraz daha ileri giderseniz sunucuları barındıran telekomünikasyon firmalarını veya bu bilgileri afişe ederek bunu mümkün kılan hosting firmalarını bulacaksınız.”

“Bu insanlara banka hizmetleri sağlayan bankaları bulacaksınız.”

“Bu işe bulaşan kişilere kiralık ev sağlayan ev sahiplerini bulacaksınız.”

“ Yani bu şekilde soğanı soyacak olursanız, oldukça eminim ki bu organizasyonların ne olduğunu, faaliyetlerini nerelere ilettiğini ve doğrudan hangi yargıya bağlı olduklarını göreceksinizdir.”

“ Halbuki, saldırılar güçlendikçe, WikiLeaks'a verilen destek de büyüdü.”

“Julian Assange'ın birkaç yıl sabit bir adresi olmadı, fakat nereye gitse aktivistler ona para vermeden uyuyabileceği bir yer sağlamak için hazırdı.”

“İnsanlar, hükümetlerle boy ölçüşen bir araştırmacı gazetecilik fikrini sevmişlerdi.”

“ Julian Assange şeklinde, siber karanlıklardan ok gibi fırlayan yarı romantik, hızlı bir Scarlet Pimpernel karakteri.” Bu çok cazibeli.”

“Saygı duyabileceğim bu kadar insan arasında bulunmaktan çok mutluyum.”

“ İdeal bir medya figürü olan Assange, bilgi çağının yalnız kovboyu olarak tasvir edildi.”

“ - .saf bir melek gibi.” - Ben mi? Saçımdandır.”

“ WikiLeaks'a övgüler ve ödüller yağıyordu.”

“TIME dergisi Assange'yi dünyanın en etkili adamları listesine dahil etti.”

“ Solzhenitsyn'in sözünü hatırlamalısınız.”

“ Doğru zamanda söylenmiş bir hakikat sözü dünyadan daha ağır basar.”

“Fakat WikiLeaks cephesi pek sakin değildi.”

“Assange yakında yayınlanacak olan Irak belgelerinin daha fazla öfkeye sebep olacağının farkındaydı.”

“Ağustos'ta İsveç'e gider.”

“Dünya'nın en geniş basın özgürlüğü yasasına sahip ülkenin koruması altına girme amacıyla konaklama iznine başvurur.”

“Spekülasyonlardan sonra, Korsan Partisi WikiLeaks sunucularının yönetimini aldığını duyurur.”

“ Bu WikiLeaks'ın daha fazla İsveçli olacağı anlamına mı geliyor?

“ Umarım.”

“ Başlangıçta her şey iyi gider.” Julian Assange sıcak bir şekilde karşılanır.”

“Büyük siyasi ve sendika etkinliklerine davet edildi.”

“Nobel Barış Ödülü ile ödüllendirilmesi gerektiği yönünde telefonlar gelir.”

“Julian Assange'nin Stockholm ziyareti medyada kargaşaya neden olur.”

“ 3 yılda tüm dünya haber ajanslarından daha fazla olay ifşa eden bir sitenin arkasındaki adamı kimse kaçırmak istemez.”

“Birkaç gün sonra resim çarpıcı bir şekilde değişir.”

“ Savcı, Julian Assange hakkında soruşturma yapma kararı aldı.”

“Julian Assange dün gece sorgulandı.”

“ İsveç'li yetkililer WikiLeaks'ın kurucusu Julian Assange için tutuklama kararı çıkardı.”

“Tecavüz ve cinsel taciz ile suçlanıyor.”

“ 20 Ağustos'ta, Assange tecavüz ile suçlanır.”

“İddialar dünya basınında hemen yankı bulur.”

“Suçlamaların ardında Assange ile normal bir ilişki yaşayan iki kadın vardır.”

“Kadınlar herhangi bir basın açıklaması yapmaz.”

“Fakat akşam gazetesi Aftonbladet'in isimsiz olarak yayınladığı röportajda, onlardan birisi, gönüllü olarak başayan ilişkinin daha sonra taciz halini aldığını fakat Julian'dan korkmadığını ve onun kötü birisi olmadığını söyler.”

“WikiLeaks'ın kurucusu ve tecavüz suçlamalarının hedefi olan Julian Assange şu an telefon hattımızda.” Katıldığınız için teşekkürler, Bay Assange.” Bu konuda ne düşünüyorsunuz?” Bunun bir tür karalama kampanyası olduğu gayet açık.”

“ İşveç'e bir mülteci olarak geldim.” Arkadaşlarımızı tutuklayan ve beni casuslukla yargılamak isteyen Pentagon'la sıradışı bir yayınlama kavgasına girişmiş mülteci bir yayıncı olarak.” O nedenle, İsveç adalet sisteminin istismar edilmesi beni hem üzdü hem de hayal kırıklığına uğrattı.”

“ Assange kimseyi seks yapmaya zorlamadığını ve adalet sisteminin kötüye kullanıldığını söyler.”

“Kişisel intikamın ve ABD baskısının kurbanı olduğunu ima eder.”

“Bu davanın WikiLeaks ile ilişkilendirilmesi, örgütte çalışan birçok insanı da sıkıntıya soktu.”

“ İsveç'teki Amerika Büyükelçiliğinde bu haberleri okuyup:

"Olayı bildirmekten başka yapmamız gereken bir şey yok.” diyen bir ekip olmalı.”

“ Gerçek ne olursa olsun, sadece Assange'nin değil, WikiLeaks'ın ismine de gölge düşürüldü.”

“Tecavüz suçlamaları WikiLeaks tarafından protesto kasırgalarına neden oldu.”

“**WikiLeaks sansasyon haline geldi, çünkü son iki büyük vurgun ve ve ana akım medyanın ellerinde oynayan asıl vurgunlar "WikiLeaks ABD'ye karşı" veya "Julian Assange Pentagon'a karşı" şeklindeydi.” WikiLeaks bundan ibaret değil.” Tüm dünyadan gelen, her türlü sızıntıya odaklanmış bir sitedir.”**

“ Organizasyonu zayıf düşürdü.” Ben böyle düşünüyorum.”

“ Bir kişiye fazla odaklanıldı ve bir kişi bir örgütten daima daha zayıftır.”

“ Assange tüm kaynakları devasa bir ifşa kampanyası ile yayınlama kararı aldığında fikir farklılıkları meydana geldi.”

“Ve bu olay örgütün nasıl idare edilmesi gerektiğine ilişkin ciddi bir hoşnutsuzluk kaynağı haline geldi.”

“Bence yapılması gereken en akıllıca şey, bu projeyi yavaşça adım adım büyütmek olurdu.”

“ Böyle olmadı.” Yapılan şey, en büyük olayı seçip tüm çabayı, tüm kaynakları, eldeki her şeyi bu yayınları üretmek için harcamak oldu.”

“ Diğer sesler eleştiriye isimsiz medya röportajlarıyla katıldı.”

“Şimdi sızıntıları bulma sırası Assange'ye gelmişti.”

“Domscheit-Berg ve Assange arasında geçen bir sohbetten bir kesit:

“ Julian: O sen miydin?

Daniel: Newsweek veya başka yerle bu konu hakkında konuşmadım.”

Daniel: Birlikte çalıştığımız kişilerle konuştum.”

Julian: Tam olarak kim? Daniel: Cevap vermek zorunda değilim.”

Julian: Cevap vermeyi red mi ediyorsun?

Daniel: Artık sana o kadar da güvenilmediği gerçeğiyle yüzleş.”

Daniel: İmparator veya köle tüccarı gibi davranıyorsun.” Herkese şeffaf olmaları gerektiğini telkin ediyorsan, senin de şeffaf olman gerekir.”

“ Başkalarından beklediğin standartları kendin de sağlamalısın.”

“ Ve artık felsefi olarak aynı doğrultuda gitmediğimizi anladım.”

“ Tartışma, Daniel ve birkaç kişinin WikiLeaks'tan istifa etmesiyle sona erer.”

“ Sonunda ben de diktatör tavırları yüzünden Julian'la tartışarak ayrıldım.”

Julian son olarak bana: "Onunla bir problemim olsaydı, defolup giderdim.” dedi.”

“ Örgütten ayrılanlar sessizce kendi sitelerini kurdular.”

“OpenLeaks, otoriter bir editör olmadan çevirimiçi bir dağıtım servisi gibi çalışarak insanların elindeki malzemeleri isimsiz bir şekilde medyaya ulaştırmasına yardım edecek.”

“ Openleaks, isimsiz kaynaklardan malzeme kabul etmek isteyen üçüncü şahışlara hizmet servisi olma amacı taşıyan bir teknoloji projesidir.”

“ Görüşlerinin artık WikiLeaks ile uyuşmadığına karar veren birkaç kişi hakkında fazla konuşmak istemiyorum.”

“ Fakat bazı kişilerin WikiLeaks ile aynı doğrultuda bir site açmak niyetinde olduklarını duyuyorum.” Bence bu harika bir fikir ve onlara başarılar dilerim.” Ne kadar çok olursa o kadar iyi.”

“ WikiLeaks belgelerin diğer kısmını yayınladığında kitlesel medyanın dikkatini çekmeye yarayan küme stratejisini sürdürmeye devam etti.”

“Her olayda, uydu haber kanalı, BBC dünya radyosu, karasal kanallar, televizyoncular ve internet, tamamı aynı anda hikayenin üzerine gidiyordu.”

“Bu ifşaat gerçekler hakkındadır.”

“Irak savaşının gizli belgeleri. İnternet platformu WikiLeaks. WikiLeaks , sayfa gizli belge yayınladı.” Konu tutuklu istismarı olunca müdahale edilmiyor gibi suçlamalarda bulunuluyor.” Bu doğru değil.”

“ Irak belgeleri tüm dünya manşetlerinde yer aldı.”

“Assange'nin stratejisi sayesinde, sızıntılar WikiLeaks kaynaklarına müthiş bir etki ve büyük bir destek sağladı.”

“Belirli görevlerde çalışan 800 kişilik ekibe 40 kişi daha neredeyse tam zamanlı çalışmak üzere katıldı.”

“WikiLeaks gelecek yayınları planlamak için hazır durumda.”

“Ama önce, yayınlanması gereken son bir parti ABD belgesi daha var.”

“ Bu son yayında farklı bir metod izledik.”

“Hepsini tek seferde yayınlamaktansa, zamana yaymaya çalıştık.”

“ Nedense bu sefer, yayınlanan belgelerin doğuracağı sonuçları kestirmek öncekilerden çok daha zordu.”

“ Çıktı - binlerce Amerikan diplomatik bildirisinin ilki.”

“Birleşik Devletler gizli bilgilerin ifşa edilmesini kınamaktadır.”

“ Eleştiri fırtınası içerisinde, WikiLeaks dünya barışını tehdit etmekle suçlandı.”

“Onlar ve medya patronları, İran Nükleer Reaktörlerinden Suudi Arabistan'ın iç siyasetine kadar birçok konuyu içeren yüz binlerce diplomatik raporu yayınlamanın doğuracağı sonuçları kestirecek kadar yeterince ehiller mi?

“Yoksa bu da yine amaca giden her yol mübahtır meselesi mi?

“Christian Whiton'a göre işler bundan çok daha basit.”

“ Bence Bay Assange de bir savaş sürdürüyor.”

“ Silah kullanmıyor ama, kelimeler gibi daha saf araçları da kullanmıyor.”

“ Bilgiyi kullanıyor, yönlendirilmiş bilgileri kullanıyor.”

“Bu bana göre siyasi bir savaştır.”

“ Genel olarak WikiLeaks iyilik amaçlı bir güçtür.”

“Sanırım bu konuda kesin olamayız.”

“WikiLeaks çok güçlü.”

“Ve bence insanlar çok güçlü şeylere karşı dikkatli olmalılar.”

“ WikiLeaks web sitesi yarın tekrar kaybolabilir veya birden binlerce başka noktada tekrar belirebilir.”

“Tarih yazılmaya devam ediliyor.”

“Tecavüz suçlamaları dinecek gibi de durmuyor.”

“Şurası kesin ki, ne olursa olsun, WikiLeaks bir tohum ekti.”

"Silinmesi imkânsız olan bir düşünce."

"Bu düşünce, şeffaflık üzerinde büyük etki yaratan gizli bilgiyi yaymak için yeni yollar ve yeni kanalların oluşturulmasıdır."

"Sadece internet üzerinde değil, daha geniş bir küresel boyutta."

" Son yılda şunu gerçekten öğrendim ki sadece yukarıdan aşağı değil temelden de bir değişiklik yapılabilir."

"Bilgi, sınırlara saygı duymaz."

"Devletler bilgiye yaklaşma biçimlerini tekrar düşünmek zorunda kalacaklar."

" Bunu yapamayan devlet miadını dolduracaktır."

" Eğer askeri ve savunma politikamız olacaksa, bu kontrol edilebilir bir bilgiyi esas almalıdır."

"Tabii ki demokrasi ülkesiyiz."

" Dünya tarihindeki en açık ülkelerden biri olduğumuza inanıyorum."

" Fakat bilgi, belirli durumlarda korunmalı ve kamuya uzak tutulmalı."

" Şeffaf olmayan demokrasi demokrasi değildir, sadece boş bir sözdür."

FORKS OVER KNİVES (2011) FİLM

[Bıçaklar Yerine Çatallar- Çatallar bıçaklar üzerinde]

Yönetmen: Lee Fulkerson
Ülke: ABD
Tür: Belgesel
Vizyon Tarihi:06 Mayıs 2011 (ABD)
Süre:90 dakika
Dil: İngilizce
Senaryo:Lee Fulkerson
Müzik:Ramón Balcázar
Görüntü Yönetmeni:John Orfanopoulos
Yapımcılar:Allison Boon | John Corry | Brian Wendel |

Özet

Kanser oranları artıyor, insanlar giderek şişmanlıyor, küresel ısınma önlenemez hale geliyor, ormanlık alanlar azalıyor, birçok canlı türü yok oluyor ve bizim gibi milyarlarca omurgalı-memeli hayvan kırıma uğruyor. Bu trajik olayların en büyük sorumlusu ise endüstriyel hayvancılık ve hayvanlara zulüm uygulayan kurumlar. Bu belgesel'de bu olayların nasıl geliştiğini anlatıyor.

FİLMDEN

“Bu filmde yer alan ifadelerde profesyonel bir tıbbi danışmanlık kastedilmemiştir.”

“İzleyicilerin herhangi bir diyet ya da egzersiz programına başlarken ya da programlarını “değiştirirken” kendi sağlık koşullarına göre profesyonel tavsiye almaları gerekir.”

Ortalama bir Amerikalı normalden 10 kilo ağırdır.

460 000 Amerikalı kadın kalp krizi ve inme tehdidi altındadır.

69 gram yağ. Aslında 12 gram yağ ve yarı değeri kadar kaloriden

Şeker ve yüksek tansiyondan bahsediyoruz ve kemik hastalıklarından: osteoporoz...

Prostat kanseri şu anda Amerikalı erkekler arasında en yaygın kanser.

Doktorlar kesinlikle daha az kırmızı ve işlem görmüş et yememiz gerektiğini söylüyorlar. ...ve damar sertliği ve kanser ve bağışıklık sistemi hastalıkları...

Çocuklarımızda görülmemiş miktarlarda 2. tip şeker hastalığı var.

Ve ilkokula giden çocuklarımızda yüksek tansiyon görmeye başlıyoruz.

Merak ediyorsanız, 2.120 kalori.

Batı beslenme biçimi bariz biçimde zarar veriyor. Gittikçe ağırlaşan bir problemimiz var ve problem olarak ağırlaşan bizleriz.

Yemek, hayatımız ve geleneklerimizin merkezinde. Hemen her özel kutlama yemek ve ziyafet içeriyor. Fakat bu yemeklerin bazıları, sağlığımız için iyi olduğunu düşündüklerimizin bir kısmı da dahil olmak üzere, en ciddi sağlık problemlerinin birçoğunun sebebi olabilir mi? Belli ki önemli bir sağlık kriziyle karşı karşıyayız.

Bugün Amerikalıların en az %40'ı obez. Ve nüfusumuzun yarısı çeşitli biçimlerde reçeteli ilaç kullanıyor.

En iyi bilinen kolesterol ilacı Lipitor, dünyadaki gelmiş geçmiş en çok yazılan ilaç.

4 yaşındaki beş Amerikalıdan biri obez sayılıyor. Yine de Meksika Amerikalısı ve Afrika Amerikalısı çocuklar hala daha fazla kilolu görünüyor. Bu çocuklar, ebeveyninden daha az yaşayan ilk ABD nesli olabilirler. Sağlığa yılda 2.2 trilyon dolar harcıyoruz.

Savunma bütçesinin beş katının üstünde. Aslında sağlık için kişi başına ödediğimiz miktar, dünya üzerindeki tüm endüstrileşmiş ülkelerden fazla, yine de her zamankinden daha hastayız.

Görüldüğü gibi, sağlıklı insanlardan para akmıyor, ölü insanlardan da. Para ikisinin ortasından geliyor. Bir şekilde hayatta ama bir ya da daha fazla kronik hastalığı olanlardan. Obezite, diyabet, kalp hastalığı, yüksek kan basıncı, bu ülkeye her yıl 120 milyar dolardan fazlasına maloluyor. ABD'de dakikada bir kişi kalp hastalığından ölüyor. Günde 1500 kişi kanserden ölüyor.

Bu iki hastalık her yıl bir milyonun üzerinde Amerikalı'yı öldürüyor. Diyabet vakaları özellikle genç nüfusumuzda baş gösteriyor. Diyabet, diyabet. Hayati tehlikesi olan diyabet. Bugün ABD'de doğan üç kişiden birinde, kalıcı hasar veren bu hastalık hayat boyu ilerliyor.

Milyonlarca diğeri bozunma etkili hastalıkların taşıyıcısı olarak acı çekiyor

İçimizden milyonlarcası kronik yorgunluğunu şeker, kahve ve enerji içecekleriyle maskeliyor.

YORUM

Önce inkarla başlayarak **[“İzleyicilerin herhangi bir diyet ya da egzersiz programına başlarken ya da programlarını “değiştirirken” kendi sağlık koşullarına göre profesyonel tavsiye almaları gerekir.”]** kendi sorumluluklarını silerken, daha sonra acıları belirterek **[Hasta Amerikan]** halkını deşifre ediyorlar. Ve daha sonra insanlığa iyilik namına yani, **“Yeni Dünya Düzeni”** için **“eylemsiz” “pasif” “hareket kabiliyetini yitirmiş” “et beslenmesini bırakarak üremesi zayıflamış”** halk kitlesi oluşumunu dizayn etmek için düşünceyi yönlendirmeye çalışan bir belgesel.

İki tane doktorun yaptığı çalışmalar kendilerince doğruluğu malum (!) bilgiler sunuluyor.

> [1980'lerin ortasında kalp hastalıklarında, felçte, Alzheimer ve kanseri önlemede etkin olduğunu gösteren araştırmalar arttı. İlk önemli çalışmalardan biri 2005'te Ohio Cleveland Kliniği'nden Dr. Caldwell Esselstyn'in yürüttüğü bir çalışmaydı. 20 yıllık bu araştırmanın sonucunda düşük yağlı, bitkisel gıdalara dayanan bir beslenmenin kalp hastalıklarını durdurabildiği, hatta geri çevirebildiği tespit edildi. Bitkisel gıda ağırlıklı beslenmeye dair en iyi veriler Çin- Oxford-Cornell Beslenme ve Sağlık Projesi'nin direktörü Dr. T. Colin Campbell'den gelmektedir. The China Study (Çin Çalışması) adlı kitabında 65 farklı Çin köyünde 6 bin 500'den fazla insanı inceleyerek yapılan 30 yıllık beslenme ve sağlık çalışmasında, işlenmemiş gıdalarla, bitkisel gıdalara dayanan bir beslenmeyi benimsemiş olan Çinlililerin herhangi bir kalp-damar hastalığına Amerikalılardan daha az yakalandıkları görüldü.]
>
> …………………

Yukarıda azda olsa bahsettiğimiz konularla, insanların kendi elleri ile uyuşturulması için hazırlanmış belgesellerden birisidir diye söyleyeceğimiz bu belgesel filmde **“doğrular ve eğriler”** içerisinde nasıl bir yargı yanlışına doğru sevk edildiğinizi anlamak çok mümkün olamayacaktır.

Sürekli bitkisel beslenmeye doğru yönelişi teşvik eden bu bilgi aktarımı içerisinde seyirci bir zaman sonra et yemekten vaz geçip bitkisel beslenme hayatına geçirilmesi sağlanmış olacaktır. Yani “aslan” yerine “inek” olması sağlanacaktır.

Belgeselde sunulan her teori dünyanın herhangi bir yerindeki uygun gelecek "bilgi ve veri" ye adapte edilerek sunuluyor. (Belgeselin 24:51 dk yerinde kaynak belirtilmeden Hintli araştırmacılardan bahsediliyor. Hayvani proteini kötülüyorlar.) Ayrıca sürekli nüfusu içerisinde yorum yapma imkânı % hesabıyla yanlış yapılan istatistikler doğru veriler olarak dikte ediliyor.

Belgeselde konuları işleyenlerin, doğrular arkasında gizlediği hedefini görmek şöyle dursun onların nasıl emperyalizme hizmet ettiklerini bir türlü fark edemezsiniz. Aslında görmenizde çok kolay değil. Mesela Amerikan halkı hasta diye bahseden filmde **"Fast Food"** ürünleri tenkit ederken bunları durdurmak için yorum yapmıyor. Üreticileri hakkında dahi bir yorum yapmadan geçiştiriyor. İnsanları ve hastaları şifa yolu olarak bitki temelli beslenme çukuruna çekiyorlar. Asıl tehlike olan GDO nun verdiği zararlara hiç değinilmiyor.

Eğer bu iyilik taraftarı insanlar gerçek bir beslenme bilgisi sunmak isteselerdi **'kolay yemek'** türü diye bahsettiği alışkanlığın temelini kurutalım derlerdi. Ayrıca film boyunca hazır sıvı gıdaların zararı hakkında yorum bulamazsınız. Hele Cola hakkında hiç.

Peki ne oluyor?

Burada sözü Rahmetli Osman Nuri KOÇTÜRK hocamıza bırakalım. Daha 1960'larda hocamız tarafından fark edilmiş bu hileyi aşağıdaki alıntı ile daha iyi kavrayacağınızı umarım.

Hayvansal Protein Kaynakları

Yeni sömürgeciler, sömürdükleri toplumların hayvansal protein kaynakları bakımından yeterli bir düzen içinde bulunmasını daha önce de kısmen açıklanan sebeplerle arzu etmezler.

> **Et, süt, yumurta ve balık gibi hayvansal protein kaynakları, ihtiva ettikleri cevherler dolayısıyla, toplum sağlığını, kol ve kafa gücünü geliştiren, toplumun reaksiyoner niteliğini kamçılayan besinlerdir.**

En son bilimsel araştırmalar tüketilen hayvansal protein miktarı ile zekânın gelişmesi arasında ilişkiler bulunduğunu göstermiş bulunuyor. Oysaki sömürgeci sömürdüğü toplum insanının afyonlamışçasına uyutulmasını ve millî sorunlarını göremeyecek ve çözemeyecek kadar bilinçsiz kalmasını arzu eder. Bundan dolayı bu ülkelerde, et, süt, yumurta ve balık üretimi dolaylı yollardan daima baltalanır. Halk, bol miktarda tahıl, şeker ve yağ ile başka deyimle boş kalori kaynakları ile beslenmeye ve yetinmeye mecbur edilir. Nitekim Türkiye'mizde son 15 yıl içinde hayvancılığımızı baltalamak ve balıkçılığımızın gelişmesini engellemek için bazı etkili çalışmalar yapılmıştır.

> **Hint halkını sığırların mukaddes yaratıklar olduğuna inandırarak, pirinçle beslenmeye mahkûm edenlerin, Türkiye ve diğer geri ülkelerde benzer çalışmalara girmelerini doğal karşılamak gerekir.**

Çünkü İngilizler Hintlileri kandırıp sığırın mukaddes bir hayvan olduğuna inandırmakla 500 milyonluk bir toplumu yıllarca sömürmeye muvaffak olmuşlardı. Şu sırada da Amerikalılar Türk halkını uyuşturmak ve uyanmasını geciktirmek için başka usullerle yurdumuzda hayvancılığın gelişmesini ve halkın daha çok et yemesini engelliyorlar. **(Etlerin içine domuz katma hilelerinin ardındaki sır.)**

İngilizlerin Hintlilere Uyguladıkları İnek Hilesi

Emperyalistler afyon ve diğer uyuşturucu ve keyif verici maddelerin serbestçe kullanılmasını sağlamak suretiyle bir ülkenin sömürülmesinin mümkün olabileceğini daha önce Çin'de giriştikleri denemelerden öğrenmiş bulunuyorlardı. Asırlarca bu ortamda sömürülmüş olan Uzak Doğu ülkeleri uyanmaya başladıktan sonra, afyon yerine

kullanıp insanları sezdirmeden uyuşturabilecekleri yeni vasıtalar aramaya başladılar. Bu yeni vasıtanın tercihen bir besin maddesi olması ve sömürgecilere ticarî çıkarlar da sağlaması gerekiyordu. Klâsik sömürgeler olarak tanımlanan **Uzak Doğu ülkeleri halkının yaşantıları üzerinde yapılan incelemeler ve bunların mutad besin maddeleri üzerindeki araştırmalar pirincin bu maksatla kullanılabileceğini göstermiş olduğundan ilk uygulamalar Hindistan'da yapılmıştır.** Uzak Doğu'da yaşayan halkın dinî inançlarını, örf ve âdetlerini istismar etmek suretiyle İngilizlerin Dünyanın bu bölgesinde yarattığı şartlar, halkın afyon yerine pirinçle uyuşturulmasını mümkün bir hale getirmişti. Bu sayede 40 50 milyonluk bir İngiliz milleti, kendi yaşadığı adadan binlerce mil uzakta, kendilerinden on kat daha kalabalık bir topluluğu, orada silâhlı tümenler de bulundurmadan rahatça sömürmeye muvaffak olmuştur. Bugün dahi pirinç ve buğday gibi tahıllarla beslenmekte olan Hindistan şeklen istiklâline kavuşmuş görünmekle beraber, ekonomik yoldan eskisi gibi istismar edilen bir sömürge olmaktan kendini kurtaramamış bulunuyor. **İngilizler Hint halkını bol miktarda tahıl ve az miktarda et ile beslenme ortamına itekleyebilmek için küçük hilelere başvurmuşlardır.** Hintliler kendilerine süt verdiği için inekleri analarına benzetmekte ve bu hayvana karşı saygı duymaktadırlar. Bu inanç sömürgecilerin yardımı ile kuvvetlendirilmiş ve Hintlilerin inekleri analarına benzeterek etini yememekte gösterdikleri hassasiyet istismar edilmiştir.

Bugün bile Hindistan'da insanlar sokaklarda açlıktan ölürlerken, sığırlar salma salına gezmekte ve ömürlerini tamamlamaya çalışmaktadırlar. Sığırların kesilerek etlerinin yenmesine müsaade etmeye kalkışan **Hint hükümetleri büyük tepkilerle karşılaşmışlar ve parlâmentoyu basmaya kalkan halkı durdurmak gerçekten güç olmuştur. İngilizler in hiç farkettirmeden Hint halkının aklına perçinledikleri, ineklerin analarına benzediği için etinin yenmemesi gerektiği hakkındaki inancı XX nci asrın ikinci yarısında aydın Hintli münevverler söküp atamamaktadırlar. Bundan dolayı Hint halkı etyemez.**

Beri taraftan pirincin ve buğdayın bol miktarda tüketilmesi için ne gerekiyorsa, o titizlikle yapılmıştır. **Hindistan'ın köylerine kadar giden sömürgeciler, cahil halkı kandırmak için bir tabağa bir avuç pirinç, başka bir tabağa da bir parça et koyarak bunu bir gece öylece bırakmışlar ve ertesi gün her iki besin maddesinin de ne durumda olduğunu halka göstererek onları yanıltmışlardır.** Havanın sıcak olması dolayısıyla kokmuş ve iğrenç bir hâl almış olan et, çevre şartlarının etkileyemediği pirinçle mukayese edilince Hintlileri et yiyenlerin midesinin kokuşacağı ve pirinçle beslenenlerin ise sağlıklı kalacaklarına inandırmak güç olmamıştı.

(Not:Belgeselin 24:51 dk yerinde kaynak belirtilmeden Hintli araştırmacılardan bahsediliyor. Hayvani proteini kötülüyorlar. İngiliz hilesini düşününce "bir şey var" demek geliyor.)

Böyle olmasına rağmen Hint halkını etten böylece soğutan İngilizler, sabah kahvaltılarında bile tütsülenmiş balık ve domuz pastırması üzerine kırılmış bir yumurta, bol miktarda sütle beslenmeyi ve bu yoldan kendi topluluklarının entellektüel gücü ile sağlığını en üst seviyede tutmayı ihmal etmemişlerdir.

Hindistan'da kurulan ve bugün Türkiye'de de faaliyet göstermekte bulunan **«VEJETARYEN»** dernekleri halka hayvanı kesip etini yemenin bir dehşet olduğunu telkin etmeye devam etmiştir. Bu insanlar, yalnız bitkisel yiyeceklerle beslenmekte ve bundan dolayı aklî gelişmenin tamamlanması için lüzumlu olan hayvansal proteinler ile et, süt,

yumurta ve balık gibi hayvansal yiyeceklerde bulunan **VİTAMİN B 12'yi yeterli olarak alamamaktadırlar.**

Sabah kahvaltısında bile domuz sucuğu, tütsülenmiş balık, yumurta ve süt yiyen İngiliz'in, bitkisel yiyeceklerden başka hiç bir şeyi ağzına koymayan hasta Hintliyi sömürmesi ve kaynaklarını istediği gibi kullanması bundan dolayı zor olmuyordu.

İngilizler bu hale soktukları Hintliler ile alay etmeyi de ihmal etmemişlerdir. Bir İngiliz yazarı «Benares» isimli yazısında Hintlilerin mukaddes şehri olan Benares'de günahlarından arınmak için «Ganj» nehrine girişlerini tasvir ederken, yüzlerce kilometre uzaktan mukaddes hayvan olarak kabullendikleri sığırlarım da çalınmaması için yanlarına alıp, yalınayak Benares'e kadar yürümüş olan sefil köylülerle en kaba şekilde alay etmektedir.

Bu köylüler, tek yiyecekleri olan pirinci de çıkınlayıp yanlarına aldıkları için Ganj'a girerken sığırları ile pirinç çıkınlarını nehrin kenarına bırakıyor ve sığırlar da köylünün yokluğundan yararlanarak pirinç çıkınındaki pirinçleri yiyorlardı, diyen yazar okuruna şu soruyu sormaktadır:

"Bu manzarayı seyrederken insan, sığırların mı, yoksa insanların mı daha akıllı yaratıklar olduğu sorusunu kendi kendine sorma zorunluğu duyuyor."

Gerçekten de, bol pirinç ve tahıl yedirmek, et, süt, yumurta ve balık gibi yiyeceklerden yoksun bırakmak suretiyle insanları sığırlar kadar ve hattâ onlardan daha aptal yaratıklar haline getirmek mümkündür. Hele bu uygulamalar, insanların dinî inançlarını da istismar ederek ve onları alaca karanlıkta yollarını göremez hale getirmek için girişilen bir takım bio sosyal uygulamalarla da birleştirilecek olursa o zaman İngilizlerin Hindistan'da yarattıkları sömürme ortamını başka ülkelerde yaratmak da zor bir iş olmaz. **Nitekim Hindistan denemesiyle İngilizlerin edindikleri bilgi, bugün Birleşik Amerika tarafından ve daha bilinçli bir şekilde, buğday ve soya yağı ile başka toplumlar üzerinde de uygulanmaktadır.** Bunlardan da sırası gelince söz edilecektir. Amerikalı dostlarımız artık buğday ve soya yağı gibi üretim artıklarını atom silâhlarından da daha etkili savaş araçları olarak sahneye koymuş ve hattâ bizler üzerinde de uygulamaya başlamışlardır.

ET, KIMIZ, YOĞURT VE KEFİRLE BESLENDİĞİ ÇAĞDA, DÜNYA'YA HÜKMETMİŞ OLAN TÜRKLER, BUGÜN BİR EKONOMİK SÖMÜRGE GİBİ KULLANILMAKTAN YAKMIYORLARSA, UYDUKLARI BESLENME DÜZENİNİN, **ET YERİNE BOL MİKTARDA TAHILLA BESLENMEKTE OLUŞUMUZUN** BUNDA ÖNEMLİ BİR PAYI OLMASI GEREKİR.

Kalıtıma ilişkin niteliği çok üstün olan Türk toplumunu, cengâver ve ilerici bir toplum olmaktan çıkarıp, sömürülmeye elverişli bir ülkenin insanı haline getirmek için ne yapmak gerekiyorsa, dostlarımız bunu yapmışlardır. Türk halkı, kendi ürettiği tahılın tümünü yedikten sonra, emperyalist Amerika'nın üretim artığı olarak ortaya çıkan buğdayı ile soya ve pamuk yağları için de bir pazar olarak kullanılmaya başlamış bulunuyor. Hindistan'da başlatılan oyun zamanla, bütün Dünya'ya yayılmış ve sömürülecek olan ülkenin insanı bu yoldan, hasta, geri zekâlı ve yumuşak başlı, ayni zamanda çıkarcı bir yaratık haline getirilmiştir. Emperyalistler, kendi tarım politikalarına yön verirlerken, kendi insanlarına çok miktarda et, süt, yumurta ve balıkla, az miktarda tahıl yedirebilecekleri bir ortam hazırlamaya ve sömürge halkının ise çok tahıl, az etle beslenmesine bilhassa dikkat ederler.

İleri emperyalist ülkelerde bir insanın bir yılda tükettiği tahıl miktarı ile

sömürülen ülkelerdeki tüketim karşılaştırılacak olursa, bu gerçek daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Sömürgeciler sömürdükleri ülke halkının çok miktarda tahıl ve az miktarda et, süt, yumurta ve balıkla beslenmesini arzu ederler. Bu düzene göre beslenme entellektüel gücün gelişmesine engel olduktan başka, hastalıklara karşı direncini yitiren kimselerin hastalanmasına ve çocuk ölümlerini artırdığından nüfusun artıp toplumun güç kazanmasına engel olacak. Sömürgeciler ayrıca bol miktarda ürettikleri tahıllara pazar hazırlamış olacaklardır. Sömürülenler çok miktarda tahıl tüketirlerken, emperyalistler de az tahıl tüketerek açığı et, süt, yumurta gibi hayvansal protein kaynaklan, bol miktarda meyve, sebze ile kapatırlar.

Dikkat edecek olursak, bütün oyunu ortaya koyacak ipuçları elde etmemiz için yeterli olabilecektir. Örneğin Birleşik Amerika'da bir insana bir yılda 646 kilo tahıl isabet ettiği ve üretim bu derece yüksek olduğu halde, Amerika vatandaşı bunun yalnız 67 kilosunu tüketmekte ve geri kalan miktar hayvanlara yem olarak verilmekte, tohum olarak kullanılmakta yahut ta geri kalmış ülkelere satılarak değerlendirilmektedir. **Avrupa ve Amerika memleketlerine seyahat eden Türkler, oralarda yaşayanların ne kadar az ekmek yediklerini görmüşlerdir. Bundan dolayı çok ekmekle karın doyurmaya iyiden iyiye alışmış veya alıştırılmış olan Türkler, lokantalarda veya ziyafetlerde birkaç defa ekmek istemek zorunda kalırlar.**

Kanada'da ise çok miktarda buğday üretildiğinden, insan başına düşen yıllık buğday ve tahıl miktarı 929 kiloya kadar yükselmekte, fakat Kanada vatandaşları bunun yalnız 71 kilosunu ekmek olarak tüketmektedirler. Bundan dolayı Kanada'da geri ülkelere buğday ihraç eden ve bu yoldan büyük gelirler sağlayan bir ülke halindedir. İngiltere ve Fransa, Birleşik Amerika ile Kanada'ya nazaran daha az buğday üretmesine rağmen, bunlar da sıra ile 85 kilo ve 110 kilo tahıl tüketmektedirler. Tahılları bu kadar az kullanan bu ülkelerde, daha sonra izah edileceği veçhile, insanlar çok miktarda et, süt, yumurta ve balık tüketerek hem entellektüel ortamı ve hem de toplum sağlığım düzenlemiş bulunuyorlar. **Ürettikleri fazla tahılı da âdeta bir silâh gibi kullanarak, geri ülkelere yardım ismi altında ihraç eden emperyalistler, bu yoldan onları uyuşturmakta, sağlıklarını bozmakta ve bir ilâç pazarı haline sokmaktadırlar.**

1958 yılı esas alınmış olduğu için, Hindistan'ın insan başına yılda 144 kilo tahıl düşecek şekilde bir üretim yapmakta olmasına mukabil, insanların 124 kilo tahıl tükettiklerini görüyoruz. Geriye tohumluk ve hayvan yemi olarak kullanılabilecek 20 kilo buğday kalmaktadır. Bu miktar buğdayla hayvan beslemek kabil olamayacağı ve ayrıca tohumluk olarak değerlendirildiği takdirde yetmeyeceği için Hindistan'da koşullar, o günden bu yana hızla bozulmuş ve Hindistan Birleşik Amerika'dan her yıl 12 milyon ton buğday ithaline mecbur kalmıştır. Şu günlerde bu miktar buğday ithal etmekte olmasına rağmen, Hindistan'da insanlar sokakta açlıktan ölmektedirler.

Artık **Hindistan Amerika'nın kıskacına girmiş bulunuyor. Halkı ayakta tutacak miktarlara göre besleyebilmek için Hint Hükümetleri Amerika'nın dümen suyunda gitmeye mecburdurlar.** Nitekim iktidarı ele aldıktan sonra, açlığın ülkeyi tehdit etmekte olduğunu fark eden Bayan Gandi'nin ilk işi Washington'u ziyaret etmek ve kendilerine tahıl yardımı yapılması için ricada bulunmak olmuştur. İşte böylece Amerikan buğdayına muhtaç bir hale gelmiş olan Hindistan bir sterlin sömürü bölgesi olmaktan çıkıp, yavaş yavaş doların sömürdüğü bir bölge haline gelmeye ve el değiştirmeye başlamış bulunuyor. Bundan sonraki devrede kendi üretim imkânım iyice yitirmiş ve ithal malı tahılla beslenmeye alışmış bulunan Hint halkı, açlıktan ölmemek için Amerika'dan buğday getirecek gemileri beklemeye, bunlar için para ödeyip, Amerika'ya dua etmeye

mecbur kalacaktır. (Günümüz Türkiyesinde saman ithal ediliyorsa bu durumun vahimliğini daha çok açığa çıkarmaktadır.)

İsrail'in Beslenmedeki (Tahıldan Et'e) Değişimi

Sömürülen ulusların yeni yeni ve pek geç olarak öğrenmeye başladıkları bu gerçekler emperyalistler tarafından Hindistan denemelerine girişilmeden önce de bilinmekte ve askerî bir sır gibi gizli tutulmaktaydı. Fakat sömürgeci kadroların içinden sıyrılarak yeni bir devlet kurmuş olan Yahudiler öğrendiklerini kendi toplumlarında da uygulamakta gecikmemişlerdir. **İlk göçmenler Filistin'e geldikleri zaman bu bölgede yaşayan Yahudiler de çevre şartlarına uymuş ve çok tahıl az miktarda et ile beslenmeye alışmışlardı.**

Emperyalist ülkelerden kopup gelenler ve bunların yönetim kadrolarında görev almış oldukları için beslenmenin toplumun bio sosyal karakterine yapacağı etkiyi de iyi biliyorlardı. **Çok tahıl ve az etle, bölgede Arapları bertaraf edebilecek bir uygarlık kurmanın imkânsız olacağını önceden bildikleri için öncelikle ülkenin beslenme alışkanlıklarını değiştirmek için tarımsal üretimi, ithalât ve ihracatı bu icaplara uyarlı kalıplara uydurdular.** Israil'de hazırlanan kalkınma plânlarında halkın daha az ekmek ve daha çok miktarda et, süt, yumurta ve balıkla beslenmesini mümkün kılacak hedefler öngörülmüş ve plân gerçekleştirmiştir. **17 -18 yıllık bir süre içinde Orta Doğu ülkesi olmaktan sıyrılıp batılı düzene geçmesini bilmiş olan İsrail öncelikle tükettiği tahıl miktarını artırmaya bilhassa dikkat etmiştir.**

Almanya, bunu daha uzun süre içinde ve daha bilinçli bir şekilde eski tarihlerde yapmıştır. **1800 yılında Almanlar bizden de daha çok ekmek ve bizim tükettiğimiz kadar et tüketiyorlardı.** Fakat tahılla beslenen bir toplumun teknolojik gelişmesini tamamlayamayacağını anlamış bulunan Almanlar entellektüel gücün gelişmesine müsait bir biyolojik ortam yaratabilmek içi tüketilen tahılı azaltıp, et miktarım ço-ğaltmayı bildiler.

Buna göre tahıl tüketimini kısıtlayabilmek için, et tüketimini belirli bir nisbete göre artırmak gerekir. Çünkü insanların tahıl tüketimini kısar da eti de artırmayacak olursanız, o zaman Hindistan'daki gibi bir açlık ortamı hazırlamış olursunuz. Tahıldan 100 kilo bir kısıntı yapabilmek için tüketilen et miktarım 18 20 kilo artırabilmek lâzımdır. **Nitekim İsrail de bunu yapmış ve tahıl tüketimini kısıtlarken et, balık, yumurta ve süt tüketimini artıracak çareler aramış ve bulmuştur.** Sömürgeciler dişlerini geçirdikleri toplumlarda bu uygulamalara müsaade etmez ve hayvancılığın gelişmesini bazı oyunlarla engellerler. Bu oyunlar et bölümünde anlatılacaktır.

İşte Türkiye'de şekerden sonra sahneye konan tahıl oyunu da kısaca bundan ibarettir. Emperyalistler bir zamanlar bol miktarda et tükettiği için ülkelerinde at oynatan Türk toplumunu şeker, yağ ve tahıl gibi boş kalori kaynakları ile beslenmeye alıştırarak emellerine hayli yaklaşmış bulunuyorlar. (Senelerce yumurta dahi yenmesine engel oldular.)

Türkiye bugünkü hali ile bir insanın bir yılda 268 kilo tahıl ve bir günde ortalama 700 gram ekmek tükettiği çoğunluğu yalnız tahılla beslenen sağlıksız ve entellektüel gelişmesini tamamlayamamış bir ülke halindedir.

NOT daha fazla bilgi için **[Osman Nuri KOÇTÜRK,** BARIŞ VE EMPERYALİZM, Ararat Yayınevi, Şubat 1968, İstanbul] kitabı bulup okumanızı, bulamayanlar ise aşağıdaki linklerden erişerek okumalarını tavsiye ediyorum.

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/11/30/baris-ve-emperyalizm/

http://ismailhakkialtuntas.com/2012/11/30/osman-nuri-kocturk-baris-ve-emperyalizm-yazilari/

“ATALARI GİBİ BESLENMEYENLER,

“YENİ DÜNYA DÜZENİNE” KÖLE OLURLAR.”

ÇOCUĞUMU AŞILATMALI MIYIM?

Dünya Sağlık Örgütü tarafından iyi beslenmeyen çocuklar üzerinde bir araştırma yapıldı. Bu araştırmaya göre kızamık geçirmeye yatkın bir grup çocuk ele alındı, gurubun yarısına kızamık aşısı yapıldı yarısına ise aşı yapılmadı. Bu araştırmaya göre kızamık aşısı yapılmayan grubun %2.4 kızamığa yakalanırken, kızamık aşısı yapılan grubun %33.5 i kızamık hastalığına yakalandı.

1975 yılında Japonya bebek aşılama yaşını 2 yaşına çıkardı. Sonuç olarak SIDS (Ani Bebek Ölüm Sendromu veya Beşik Ölümü) ve bebek havalesi gözle görülür bir şekilde azaldı. 1983 Japonya bebek aşılama yaşı yeniden 3 aya indirdi bunun uzerine bu hastalıkların oranı eski seviyesine geri döndü.

Avusturalya da bir grup gönüllüye kızamıkçık aşısı yapıldı ve bu gönüllülerin hepsinin vücutları beklenilen bağışıklığı üretti. Ancak ileriki dönemlerde bu gönüllüler kızamıkçık hastalığı ile karşılaşınca bunların %80'i kızamıkçık hastalığına yakalandı.

Amerika Birleşik Devletleri Milli Çocukluk Çağı Aşı Hasarları Yönergesine göre (1986 yılında kabul edildi) eğer aşının zararlı etkileri 4 saat içinde görülürse kişi tazminata hak kazanmıştır. Son derece sert kısıtlamaları olmasına rağmen 28 Şubat 1998 tarihi itibari ile tazminat ödemeleri 871.800.000 doları buldu. Bu rakam endişe verici, çünkü her 4 davacıdan 1 i bu tazminata hak kazandı.

Bazı araştırmacılara göre canlı viral aşıların kullanımı yabancı genetik maddelerin insan vücuduna girmesine sebep oldu. Bu nedenle geçen yıllarda olağan dışı bir şekilde otoimmün hastalıklarda artış görüldü. (multipl skleroz, romatoid eklem iltihabı, lupus, kanser, crohn hastalığı, astım vb.)

Yukarıdaki gerçekler aşılamanın değişik yönlerinin altını çizmektedir; tesirlilik, ters etkiler ve uzun süreli sonuçlar. Bu durumda şu sorular akla geliyor; neden insanlar bu deliller ışığında uyarılmadılar ve neden aşılama çocuklarımızın sağlığı için çok gerekli ve pozitif bir olgu olarak sunuldu.

Yeni doğmuş bir çocuk annesi olarak, bebek ve çocukluk dönemi aşılamanın yararları ve bu prosedürün gerekli olup olmadığı konusu, benim için çok önemli. Bu nedenle aşılama konusundaki bu araştırma 4 ay sürdü.

Aşılar Gerçekten İşe Yarıyorlar mı?

Bu konuyu araştırırken, birçok klinik araştırmaların ve tarihsel verilerin aşıların güvenlik ve etkinliği olgusunu çürüttüğünü hayretle keşfettim. Malesef, aşılar hakkında bu propaganda kampanyası çok geniş olduğundan birçoğumuz bu aşıların ciddi çocukluk dönemi hastalıklarını kökünden halledeceğini düşünmektedir. Gerçekte, eğer Lancet, WHO ve UNICEF'in verilerine bakılacak olursa bu tamamen değişik bir yön göstermektedir.

1800 den günümüze kadar mevcut bir çok hastalık, daha aşılar bulunmadan önce hijyenik çevre şartlarının düzeltilmesiyle kontrol altına alınmış, yayılması bulaşması engellenmiştir. Temel olarak, insanların genel sağlığı ve bağışıklık sistemleri iyileşti ve hasta olmadılar. Doktor W.J. McCormick in söylemine göre 1950'de (kızamık, kabakulak, kızıl ve ateşli romatizma hastalıklarının aşısı bulunmadan önce);

"Difteri, boğmaca ve tifo vakalarında görülen azalma, bu hastalıklara karşı geliştirilen aşılamanın başlamasından 50 yıl öncesine rastlamaktadır. Bu kontrol ölçülerinin adaptasyonundan sonraki döneme bakıldığında aşılama öncesi ve sonrası dönemde bir fark olmadığı görülmüştür. Kızamık, kabakulak, kızıl ve ateşli romatizma vakaları için geliştirilen kontrol ölçülerinde belirgin bir gelişme olmamasına rağmen bu hastalıklarda aynı azalmayı göstermişlerdir."

Ek olarak, bulaşıcı hastalık patlaması görülen bölgelerde dünya çapında yapılan bir araştırmaya göre (kızamık, çocuk felci, kızamıkçık, çiçek hastalığı) aşılanmış ve aşılanmamış insanlarda bu hastalıklara aynı oranda rastlandı bazı durumlarda aşılanmış insanlar daha çabuk ve uzun süreli hasta oldular. Örnek olarak:

1961'de Amerika Birleşik Devletlerinin Massachusetts eyelatinde tip II çocuk felci hastalığı patlaması ile karşılaşıldı. 3 kez aşılanmış insanlarda aşılanmamış insanlara göre felce daha çok rastlanıldı.

1976 yılında Dr. G.T. Stewart'ın İngiliz Tıp Dergisinde yayınlanan raporuna göre 8092 boğmaca vakasının %36 sı (2940) tamamen aşılılarda ortaya çıkarken, sadece %30 oranında (2424) aşısız kişide boğmaca hastalığı meydana geldi.

1973'te Brüksel deki çevre konferansında konuşan Profesör George Dick'e göre İngiliz halkının %75 i çiçek hastalığına karşı aşılandı. Ayrıca çocukların %40 ıda aşılandı. Sonuçlara göre aşılanan insanlarda hastalığa yakalanma riski gozle görülür bir şekilde artı.

Eğer aşılama bu yaygın hastalıkların azalmasında rol oynamıyorsa ve aşılanmış çocuklar, aşılanmamış çocuklardan daha fazla riske sahipse, neden aşılama çocuklarımızın sağlığını korumada bir araç olarak sunuluyor. Aşılama yanlısı guruplar tarihsel verileri sunarken neden içeriğini değiştiriyorlar. Örnek olarak, Tayland da yapılan geniş çaplı bir aşılama operasyonunda;

"Aşılama kapsamı 1984 yılında %6 dan 1988 yılında %63 e çıkarıldı. Bunun sayesinde kızamık hastalığı 1984 yılında 93.7/100.000 kişi iken 1986 yılında 37.1/100.000 kisiye düştü."

Bununla birlikte, 1987 yılında 87.1/100.000 kişinin ve 1988 yılında 59.1/100.000 kişinin kızamık hastalığına yakalandığı raporun dışında tutulmuştur. Aslında 1982 yılında kızamık aşısı yapılmamış guruptan, 57.1/100.000 oranında hastalığa yakalanma saptanmıştır. Bu oran ayrıca 1988 yılındaki orandan daha düşüktür ve bu yılda aşılama yapılmıştır.

Aşılamanın bulaşıcı hastalıklara karşı bir engel olmaması ve aşılanan çocukların bu hastalıklara yakalanma riskinin artığı görülmüştür, Ayrıca aşılamanın ters etkileri ve uzun süreli sonuçları düşünülmelidir.

Aşılamanın Erken Dönem Yan Etkileri

Aşıların erken dönem etkileri aşağıda sıralanmıştır;

Encephalopathy (geri dönüşümsüz beyin hasarı), ataxia (sarhoş yürüyüş), zihinsel gerilik, aseptik menejit (beyin veya omurilik hücre duvarlarında yanma), epilepsi hastalığı, hemiparesis (yarım felç), retinopathy ve körlük, hiperaktivite , anaflaksi , bebeklerde yüksek sesli ve uzun süreli ağlama (encephalitic), öğrenme bozukluğu, saman nezlesi , astım, ani bebek olümü (SIDS), Brakial pleksus nevraljisi (kollar, eller ve omuzları hareket ettiren sinir hücrelerindeki bir hastalık) ve karın ağrısı. İkincil komplikasyonları şeker hastalığı, Reye sendromu ve multipl skleroz hastalıklarını içermektedir.

Maalesef, aşılamanın gerçek zarar verici, yan etki reaksiyonlarını tespit etmek imkânsız. Örneğin, Bir İngiliz hükümet raporunun iddiasına göre DPT (difteri çocuk felci tetanos) aşısının kalıcı nörolojik zararı 300.000 de 1 kişi olarak belirtilmektedir. Oysa başka araştırmacılar bu seviyenin 62.000 de 1 kişiden 300 de 1 kişiye kadar çıkabileceğine inanmaktadırlar. Coulter ve Fisher tarafindan yapılan bir araştırmaya göre Amerika Birleşik Devletlerinde 3.3 milyon çocuğa DPT aşısı uygulanmış ve 48 saat içerisinde bu aşıyı alan 33.006 çocuk ta ciddi nörolojik reaksiyonlar olmuştur. (ansefalit, havale geçirme, bayılma)

Aşılama taraftarı gruplar bu ciddi problemleri sunarken, bu sorunların gerçek ve ciddi olmasına rağmen, bu problemlerin seyrek olduğunu belirtmektedirler. Örnek olarak;

"Aileler aşılamanın bu seyrek görülen fakat ciddi bir yan etkisi olan alerjik reaksiyon ve sara nöbetlerine karşı bilgilendirilmelidir. Aşıyı tavsiye eden her doktor bu immünolojik maddelerin reaksiyonlarını bilmek zorundadır. Eğer bu ciddi sorunlarla karşılaşılırsa ve hukuksal yola başvurulursa buna karsı en iyi korunma yöntemi, aşılamanın bu etkileri hakkında aileye ayrıntılı bilgi verildiği ve bu kararın karşılıklı olarak alındığı belirtilmelidir."

Bununla birlikte, aşılama sonucu oluşan sakatlıkların sıklığı ve tekrar oranı hakkında bir bilimsel delil yoktur. Sonuç olarak, bu reaksiyonların olağan dışı olduğu veya istatistiksel olarak belirgin olduğu konusunda bir bilgi edinilememektedir. Yukarıda belirtilen makalede olduğu gibi, bu tip makalelerden

aşılamayla beraber oluşan bu seyrek reaksiyonların sıklığı konusunda bir bilgi edinilememektedir. American Bakteril Aşıları ve Toxoidlerinin Tenkiti Panelinin 15. Toplantısında aşağıdaki kanıya varıldı;

"Birçok doktor aşıların reaksiyonların bildirilmesi konusunda pek hassas değiller veya aşıların özelliklerinden pek haberdar değiller. İlave olarak, hekimler ve aşıları üreten bu firmalar yan etkiler sonucu zarar gören hastalara karşı sorumludurlar. Bütün bu faktörler üst üste eklendiğinde görülmüştür ki aşılama sonucu oluşabilecek zararların tespiti çok zordur."

Bu nedenle, aşıların yan etkilerinin ve aşıların çocuklarda görülen zararlı etkilerinin çok yüksek olduğu ancak tıp ve eczacılar toplumunun sundukları bilgilerin bununla uyuşmadığından şüphelenilmektedir. Buna ek olarak çocukları kalıcı olarak aşılardan zarar görmüş anneler aşı risk derneği kurmuştur. 1967 de Batı Almanya da çiçek aşısı yapılan çocukların 3296 sının kulakları zarar görmüş ve 71 i tamamen sağır olmuştur. Başka bir uç değer olarak Avustralya da yapılan bir aşılama programı sırasında aşılanan yerli çocukların %50 si hayatlarını kaybettiler. Albert Einstein Tıp Fakültesi doktorlarından Dr. B. Bloom göre bir çok aşı üreten firma bu hukuksal maddi kayıp nedeniyle yeni aşı geliştirmesine ara vermişlerdir.

Aşıların bu yan etkilerinin nerden kaynaklandığı tespit edilememiştir. Ters etkilerin bu toksik katkı maddelerinden veya aşının kendisinden kaynaklandığı sorusu halen cevapsızdır.

Aşılamanın Uzun Dönemdeki Etkileri

Aşıların yukarda belirtilen bu kısa dönem etkilerinin endişe verici olmasına rağmen uzun dönemdeki etkileri daha da korkutucudur. Herhangi bir hastalıkla karşılaştığınızda virüs veya bakteri vücudunuza solunum yoluyla akciğerinizi geçerek girmektedir. Örnek olarak kızamık hastalığında havada bulunan bakteri öncelikle bademciklerle karşılaşır. Daha sonra bu virüsler lenflere girerler ve buradan da dalağa geçerler. Bu zincirleme işlem sürecinde vücut değişik reaksiyonlar göstererek örneğin öksürme ve hapşırma gibi virüsün vücuda girişini zorlaştırmaktadır. Fakat aşılarla bu yabancı antijenler direk olarak vücuda verildiğinden bu antijenler dokulara oradanda kan dolaşımına hızlı bir şekilde ulaşmaktadır. Böylece bu virüslerin vücudun önemli organlarına girişi kolaylaştırılmıştır. Bu erken yaşlarda vücudun savunma sisteminin elimine edilerek vücuda bu virüslerin verilmesi büyük problemlere yol açabilecektir. Ek olarak zayıflatılmış bu virüsler vücuda verildiğinden vücut önemli savunma sistemini aktif hale getirmemektedir.

Aşıların başka bir uzun dönem komplikasyonu da bir hücre bir antikor kuralıdır. Bunun anlamı şudur; bir B hücresi sadece bir antijene (hastalık yapan virüs veya bakteri) karşı etkin ise, bu B hücresi öbür hastalık yapıcı bakteri veya virüslere karşı etkin değildir. Eğer bir çocuk, çocukluk dönemi bir hastalığa doğal olarak yakalanırsa bu çocuğun vücudunun bağışıklık sisteminin sadece %7 si kullanılarak bu hastalığa karşı konulduğu tahmin edilmektedir. Ancak, çocuk rutin olarak aşılanırsa bu çocuğun bağışıklık sisteminin %70 bu antijenlerle mücadelede olduğundan öbür hastalık yapıcı etkenlere karşı etkisiz kalmaktadır. Güncel bir araştırmaya göre bu azaltılmış bağışıklık sistemi kapasitesi vücudun öbür hastalıklara, alerjilere ve bağışlılık sistemi hastalıklarına yakalanma şansını arttırmaktadır. Ayrıca başka uzmanlara göre bu zayıflatılmış virüsler sebebi ile vücut sürekli atak modunda çalışmak ta ve bu sebeple vücudun doğal bağışıklık sitemi zayıflamaktadır.

İsveç'te yapılan bir araştırmaya göre aynı doğum yaş grubunda bulunan iki çocuk grubu kullanıldı. Birinci gruba aşı uygulandı, ikinci gruba aşı uygulanmadı. Bu deneme de aşılanan çocuklarda bakteriyel enfeksiyona ve bazı ölümlere rastlanıldı. Bunun sonucunda araştırmacıların kanısı bu aşılar bağışıklık sitemini baskı altına alarak bu ölümlere sebep verdi şeklinde oldu.

Başka bir delile göre aşılar gene bir denemede, bağışıklık sitemini baskı altında tutmuştur. Bu deneme de 2 grup çocuk kullanılmış. İlk gruba çocuk felci aşısı yapılmış ikinci gruba ise aşı yapılmamıştır. Bu araştırmaya göre aşı yapılan çocukların 200 ü çocuk felci hastalığına yakalanmış, ama aşı yapılmayan çocukların bir tanesi bile çocuk felcine yakalanmamıştır.

Harold Buttram, MD ve John Hoffman, PhD ‘a göre çocukluk dönemi aşı uygulaması çocuğun bağışıklık sistemine yardımcı olmamakla birlikte, çocuğun bağışıklık sistemini etkileyerek çocuğun başka hastalıklara yakalanmasına sebep olabilmektedir.

Aşıların bir başka endişe verici yönü ise bu yabancı genetik maddenin vücuda verilmesidir. Harvard dan Dr. R. Moskowitz, MD nin açıklamasına göre aşılama otoimmün hastalıklara sebep olabilmektedir;

“Aşılarda bulunan virüslerin kendilerine has bir genetik yapıları bulunmaktadır. Bu genetik yapı misafir hücrelere yapışarak bu hücrelerin bünyesinde uzun yıllar boyunca faaliyet gösterebilmektedir. Bu viral faaliyet nedeniyle bağışıklık siteminin etkisi azalmakta ve vücut herpes, siğil, çeşitli kanserler, merkezi sinir sistemi hastalıkları, paralizler ve beyinde iltihap ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Ayrıca Dr. Markowitz ‘e göre aşılar orijinal hastalığın yumuşak ölçekli şekli olmakla birlikte, kendilerine has değişik belirtileri de ortaya çıkarmaktadırlar. Bazı durumlarda bu hastalıklar orijinal hastalıklardan daha ciddi bir durum oluştururlar. Bu durum da bu belirtileri teşhis etmek daha da zordur.

Amerikan Kanser birliğinin bir toplantısı sırasında, Rutgers Üniversitesinden Profesör R. Simpson bir uyarıda bulundu:

“Grip, kızamık, kabakulak ve polio hastalıklarına karşı yapılan aşılama programlarında insan vücudunda kolayca tespit edilemeyen hücre içi gizli-virüs hücreleri yapılanmaktadır. Bu gözükmeyen gizli-virüsler romatoid artirit, multipl skleroz, sistemik lupus erythematosus, parkinson hastalığı ve belkide kansere sebep olabilmektedirler.”

Toplanılan bu bilgilerin büyük çoğunluğu göstermektedir ki aşılar etkili olmamakla birlikte çocuklarda başka hastalıklara da yol açabilmektedir. Ek olarak aşıların ters etkileri göz ardı edilmiş ve uzun dönem zarar verici etkilerine ise hiç değinilmemiştir.

Bu bilgilerin ışığında neden aşıların engelleyici etkiye sahip olduğu konusu vurgulanmaktadır. Dr. Raymond Obomsawin göre yoğun aşılamayı göz önünde bulundurarak, aileler ve bu aşılamayı yapan sağlık memurları genel de, bu ihtimalleri göz ardı etmektedirler.

Bundan da anlaşılmaktadır ki aşılama bir politik ve ekonomik olgudur. Çünkü bu aşıları üreten firmalar ve doktorlar maddi çıkar sağlamaktadırlar. Barbara Fiher ‘e göre;

“Aşı üreticileri çok büyük miktarda para kazanmaktadır. Bu nedenle doktorlar da bu firmaların planları ile beraber hareket etmektedirler.”

Milyonlarca dolar göz önüne alındığında bu firmaların sorumluluğu sadece para kazanmaktır. Bu nedenle ben Oscar ı aşılattırmadım.

Birçok değişik alternatif ilaç bulunmakta bu bilgilere aşağıdaki siteden ulaşabilirsiniz; www.alternativemedicine.com

Eğer çocuğunuzu aşılattıracaksanız sadece çok önemli olanlarını yaptırınız. Örnek olarak difteri ve tetanoz aşılarını yaptırın ama DPT ve hepatit B aşılarından kaçının. Kabakulak aşısı ayrıca bazı ülkelerde yasaklanmıştır.

Eğer çocuğunuzu aşılatmak zorundaysanız, çocuğunuzun bağışıklık sistemini destekleyin . Bunu şöyle yapabilirsiniz; aşılamadan önce ve sonra çocuğunuza 1000 mg. Vitamin C, 500 mg. kalsiyum, 50 mg. Vitamin B6 verebilirsiniz.

Kendinizi eğitmeye devam edin ve aşılama hakkında araştırma yapın.

http://helalderman.wordpress.com/2010/06/17/cocugumu-asilatmali-miyim/

http://helalderman.wordpress.com/category/asi-ve-ilac/

GIDA TERÖRÜ

"Kemal ÖZER"

"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların **temiz, helal olanlarından yiyin**; eğer sadece O'na kulluk ediyorsanız, Allah'a şükredin. O'na karşı diliniz, bedeniniz ve malınızla, kulluk borcunuz olan şükrü yerine getirin." (Bakara 172)

"Ey insanlar! Yeryüzündeki helal ve temiz şeylerden yiyiniz. Şeytan ve benzerlerinin adımlarını izlemeyiniz. Çünkü onlar sizin için apaçık bir düşmandır" (Bakara 168)

"Allah'ın size temiz ve helal olarak verdiği rızıklardan yiyin. Kendisine iman ettiğiniz Allah'tan korkun yasaklarından sakının!" (Maide 88)

"Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin temiz/helal olanlarından yiyin, bu hususta azgınlık etmeyin. Sonra gazabım üzerinize iner. Kimin de üzerine gazabım inerse, hiç kuşkusuz o, uçuruma düşmüş, helak olmuştur." (Taha 81)

AŞAĞIDAKİ KONULAR HAKKINDA BİLGİLENMEK İSTİYORSANIZ BU VİDEOYU İZLEMENİZİ TAVSİYE EDERİM.

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=qWspi8gepWw#!

CocaCola. Kola (Coca Cola)'nın sırrı

Dünya Ticaret Örgütü hakkında,

Aşılar,

Zorla aşı yapılma konusu

Gıdalar,

Tohum Kanunu 2006

Bilim Kurgu Filmleri nasıl gerçek olacak,

İnsan sperminin tescillendiğini bilmiyor musunuz?

50 sene sonra çocuk sahibi olmak için sperm sipariş edeceğinizi,

Beslenme

Tıp fakültelerinde beslenme konusunun işlenmediğini

Sağlık sadece tedavi içerikli mi olacak?

Gıda ve sağlık harcamaları eşitlendi mi ne oldu

Tohum

Işıl işlemi yapılmış tohumlar ve gıdalar

Sızma zeytinyağı yiyen İtalyanlarda kanser vakası yok denecek kadar azdır.

Hibrit tohum gerçeği

Monsanto hileleri

Tohum dayatması

Kısır tohum ile beslenme ve kısırlaşma

Kişiye odaklı aşılar

Diş dolgularında gizlenen alıcılar

Modemler sinyali yaylı yataklar ilişkisi

İleriyi gören Osman Nuri KOÇTÜRK'lere ihtiyacımız var mı?

Helal Gıda yemek ne demek?

Gümrük giriş kanununu niye değiştik?

Hastalığı çıkmadan aşısını sipariş eden ülkeyi biliyor musunuz?

Muhakkak bu videoyu izleyin.

TEMİZ GIDA NE DEMEK-Kemal ÖZER

Sözlükler **Tayyib** kelimesini, iyi, hoş, iyi davranış, temiz, helâlin her türlü şüphelerden uzak, saf ve temiz kısmına **Helâl** kelimesini ise Allah'ın müsaade ettiği şey, temiz, yenilebilir, kullanılabilir, haram olmayan, dinî bakımdan kullanılmasında, yenilip içilmesinde, dinlenmesi veya bakılmasında yahut dokunulmasında nehiy olmayanlar olarak tanımlanıyor.

Birçok Ayet-i Kerim'e de helal ve temiz birlikte geçiyor.

"*Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz, helal olanlarından yiyin; eğer sadece O'na kulluk ediyorsanız, Allah'a şükredin. O'na karşı diliniz, bedeniniz ve malınızla, kulluk borcunuz olan şükrü yerine getirin.*" (Bakara 172)

"*Ey insanlar! Yeryüzündeki helal ve temiz şeylerden yiyiniz. Şeytan ve benzerlerinin adımlarını izlemeyiniz. Çünkü onlar sizin için apaçık bir düşmandır*" (Bakara 168)

"*Allah'ın size temiz ve helal olarak verdiği rızıklardan yiyin. Kendisine iman ettiğiniz Allah'tan korkun yasaklarından sakının!*" (Maide 88)

"*Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin temiz/helal olanlarından yiyin, bu hususta azgınlık etmeyin. Sonra gazabım üzerinize iner. Kimin de üzerine gazabım inerse, hiç kuşkusuz o, uçuruma düşmüş, helak olmuştur.*" (Taha 81) Daha fazlası için; Bakara 168, 172, 268, 273 Maide 4, 5, 87, 88 A'raf 32, 157, 160 Enfal 26, 69, 114 İsra 70 Mümin 64 Taha 81 Mü'minun 1-22, 51-56, 62, 78, 104, 114, 118 Hac 78, Embiya 268, 273 Ayet-i Kerime'leri bakınız.

Mutlaka dikkatinizi çekmiştir, Allah c.c. helal ve temiz olanlardan yiyiniz diyerek bitirmemiş. Ayet-i Kerime'lerin sonunda hep dikkat çekici ve ağır bir uyarı var. Aksi durumun "*Şeytan ve benzerlerinin adımlarını izlemek"* olarak tanımlanırken şeytan ve benzerlerinin adımlarını izleyenlerin Allah korusun *"apaçık bir düşman"* olduğu ifade ediliyor. Başka bir Ayet-i Kerime *"Allah'tan korkun yasaklarından sakının"* diye uyarırken Cenabı Hak başka bir Ayet-i Kerime'yi bitirirken "*Temiz/helal olanlarından yiyin, bu hususta azgınlık etmeyin sonra gazabım üzerinize iner"* diyerek çok dikkat çekici bir ikazda bulunuyor. '**Azgınlık etmeyin**' uyarısı tam bugüne ve azgınlık eden bizlere yönelik olduğundan endişesi olan var mı?

Allah c.c. temiz ve helali esas haramı bir istisna yapmış olmasına karşın insanoğlu bu istisnayı her şeye bulaştırarak hem açıkça Allah'a meydan okumakta hem de kendi eliyle fesada uğramaktadır. Bu yüzden ateşimizi kendimiz yakıyoruz.

Vahiyden beslenmeyi bıraktığımız ve '**azgınlık**' etmeye başladığımız günden bu yana başta midemize giren gıdalar olmak üzere tükettiğimiz mal ve hizmetler vahyin emirlerine aykırı ürünler yahut bunların karıştığı mamullerden oluşmaya başladı. Helali bir kenara itmenin yanında birçok Ayet-i Kerim'e deki temiz (tayyib)'den ne kastedildiği de ilgimizi çekmez oldu. Çünkü çoğumuz Kur'an-ı Kerim'i tefekkür ederek okumadık. Bu yüzden O'da kapılarını bize açmadı. Açmayınca yiyip içtiklerimiz yahut satın aldığımız bir şeyin helal mi yahut temiz mi olduğu konusunda endişe etmeyi bıraktık. Gelinen nokta (Allah korusun) -geçmiş ümmetlerin benzeri yöntemler olmasa bile- bilinmedik hastalıklara duçar olarak hızlı bir helak sürecine doğru üstelik kendi elimizle ilerliyoruz.

Kapitalist, Marksist dolayısıyla seküler kültürün tezahürü bir kültürden beslenen malum sanayileşme yeni üretim süreçleri ortaya koydu. Sonra bu bilgileri isimlerinin başında farklı unvanları olan

kimselere zerk ettiler. Sonra bu eğitimciler yeni mühendisler yetiştirdi. Müslüman bile olsa batı kültür emperyalizmin kaynaklarından beslenen bu yeni mühendislerin eliyle insanlığın milyonlarca yıldır ürettiği, sakladığı ve tükettiği yöntemleri önce bize ilkel(!) olarak tanıttılar. Daha sonra bu yöntemleri üreticilere dayattılar. Onlarda bizlere. Yetiştirdikleri teknisyen ve mühendisler, adeta yeryüzü fesada memur Kapitalizm'in dayattığı bu yeni yöntemin dışında bir bilgiye sahip olmadılar. Bu öğreti, geçmiş yöntemleri hep sağlıksız ve ilkel gösterdiği için toplumlara bu yöntemlerle üretilen ürünleri tüketmeyi önerdiler ve hatta dayattılar. Bürokrasinin iki dudağına mahkûm mevzuatlar aracılığıyla da bu teknikleri meşrulaştırmakla kalmayıp diğer yöntemleri hep reddederek öcü olarak gösterdiler.

Yeni yöntem Kapitalizmi o kadar memnun etti ki, bu yöntem sayesinde sağlıklarını kaybeden insanlar '**ilaç maymunu**' hale getirildi. Bu sistem öyle bir döngü haline geldi ki önce başta gıda ürünleri olmak üzere tüm tüketim maddeleri sağlıklı beslenme ve zorunlu ihtiyaç karşılama aracı olmaktan çıkarılıp, hoyratça tüketilmesi gereken bir süreç meydana getirildi. Ardından Kapitalizm tüketmeyeni insan yerine koymadı. Tüketim kölesi haline gelenlerimiz –kaç kişi bu süreçten kurtulabildiyse- insanlığını kaybetti. Yeni yöntemde insan ve doğa hep kaybeden taraf kapitalistler ise kazanan taraf oldu.

Ürettikleri gıdalarla önce hasta yaptılar. Daha çok tüketebilmek için hayatta kalmamızı da istiyorlardı. Bunun için büyük gayretler sarf ettiler. Sonra '**tedaviye davet**' ettiler. Tedavi olurken verdikleri ilaçlar bir hastalığı tedavi etti ancak başka hatalıklar meydana getirdi. Yeni hastalıklar için yeni ilaçlar ürettiler. Bu kez onları tükettik başka başka hastalıklar meydana geldi. Artık herkes kobaya dönüştü.

Bu süreçte 'modern tüketim köleleri' olabilmemiz için dedelerimizin tükettiği ürünler hor ve hakir gösterildi. Dedemizin yöntemleri '**ilkel**'(!) olarak tanımlandı. Bize '**modern**'(!) olduğumuzu söyleyerek oyuna getirdiler. Hep birden bu oyuna geldik. Dedelerimiz sabah aç karına bizim 'kurtlu' diye yüzüne bakmadığımız elmaları, kuru üzümleri yiyerek sağlıklı bir ömür sürdü. Çoğumuz 80 yaşında ama kavağa tırmanır diye gıpta ile baktık. Biz 5 yaşında siroz, 15 yaşında kalp krizi, yirmi yaşında kanserle hastanelerde gün sayarken 80 yaşındaki dedemizin nasıl kavağa tırmandığını Kur'an-ı Kerim bize 'akledin' dediği halde akledemedik. 'Cahil ve ilkel' olarak gösterildiği için öyle zannettiğimiz dedemizin yediklerini yemediğimiz için yaşam standardımız sürekli düştü. Dedelerimizin semtine uğramayan hastalıklar bizden çıkmaz oldu.

Birde baktık ki bu süreci dayatanlar kendi ürettiklerini kendileri tüketmeyip bize hakir gösterdikleri dedemizin kurtlu elmalarını kendileri tüketiyorlarmış. Bize sağlıklı diye binbir türlü uyduruk bilimsel(!) raporlarla sundukları besinleri kendilerine ayırmışlar. Şimdi bir kısmımız bunu keşfedince 'naturel=doğal' etiketiyle bize birkaç katı fiyata satmaya başladırlar. Doğal beslenme endişesinin ilgi görmesi üzerine 'Naturel Modası' başlattılar. (Bu modayı ileride irdeleyeceğiz)

Hz Âdem a.s.'dan bu yana sokaktan süt alan dedelerimiz meğer ne ilkel(!) insanlarmış ta yeni haberimiz olmuş. Bize bu yalana öyle inandırdılar ki önce sütümüzü müstahsile sattık sonra raftan bizim sütü 3 katına geri satın alır hale geldik. İnsanoğlu daha çok tüketim yani israf süreci yüzünden daha çok üretmeye kalkıştı. Daha çok üretmek, daha uzun saklamak uğruna, doğalı bozdu. Doğalı bozarken tayyib ve helal endişelerini de yitirdi. Helalden uzaklaşınca mideler fesada uğradı, bereket gitti. İbadetlerden haz alamaz hale geldik. Herkes birbirine sormaya başladı yeni nesil nereye gidiyor? Neredeyse ye'se düştük. Yeni nesli suçlamak yerine nedenini akletmedik. Özellikle tüm yalanların meşru gösterildiği reklâmların etkisiyle bir tüketim kölesi haline getirildiğinizi fark edemedik. Köleleştikçe helal haram araştırma hürriyetini de kaybettiğimizi fark edemedik.

Acı bir son geldi çattı. Neyin helal neyin haram olduğu artık belli değil. Size bu ürünü yahut şu firmanın ürününü yüzde yüz gönül rahatlığı ile tüketebilirsiniz diyebileceğimiz hemen hemen hiçbir ürün ve firma kalmadı. Pazardaki patatesten bile endişeliyiz. Helal olması içinde sadece 'domuz ve kan ürünlerinin olmam*a*sını anlamak' gibi bir yanlışa düştük. Bu da akledememiş olmamızın en büyük

delilidir. Artık patatesimizden domatesimizden bile emin değiliz. Acaba içinde kaç tür hormon var, ne kadar ilaç kullanıldı, hangi kalıtsal hastalıkları taşıyor, içindeki katkılar hangi hastalıkları tetikliyor, DNA'mızı nasıl etkiliyor? Gelecek nesillerimizde nasıl bir tahribat ve değişime neden olacak? Bütün bunları bilmiyoruz.

Bize bunların 'rahatlıklı tüketebilirsiniz' diyenlerde bilmiyor. Onlarda kaçırdı ipin ucunu.

Aklendenler olabilmek dileğiyle…

Kemal ÖZER

http://www.gidahareketi.org/Temiz,-Helal-Ve-Ipin-Ucunu-Kacirmak-I-9-yazisi.aspx

ÇOCUĞUMU AŞILATMALI MIYIM?

Dünya Sağlık Örgütü tarafından iyi beslenmeyen çocuklar üzerinde bir araştırma yapıldı. Bu araştırmaya göre kızamık geçirmeye yatkın bir grup çocuk ele alındı, gurubun yarısına kızamık aşısı yapıldı yarısına ise aşı yapılmadı. Bu araştırmaya göre kızamık aşısı yapılmayan grubun %2.4 kızamığa yakalanırken, kızamık aşısı yapılan grubun %33.5 i kızamık hastalığına yakalandı.

1975 yılında Japonya bebek aşılama yaşını 2 yaşına çıkardı. Sonuç olarak SIDS (Ani Bebek Ölüm Sendromu veya Beşik Ölümü) ve bebek havalesi gözle görülür bir şekilde azaldı. 1983 Japonya bebek aşılama yaşı yeniden 3 aya indirdi bunun uzerine bu hastalıkların oranı eski seviyesine geri döndü.

Avusturalya da bir grup gönüllüye kızamıkçık aşısı yapıldı ve bu gönüllülerin hepsinin vücutları beklenilen bağışıklığı üretti. Ancak ileriki dönemlerde bu gönüllüler kızamıkçık hastalığı ile karşılaşınca bunların %80'i kızamıkçık hastalığına yakalandı.

Amerika Birleşik Devletleri Milli Çocukluk Çağı Aşı Hasarları Yönergesine göre (1986 yılında kabul edildi) eğer aşının zararlı etkileri 4 saat içinde görülürse kişi tazminata hak kazanmıştır. Son derece sert kısıtlamaları olmasına rağmen 28 Şubat 1998 tarihi itibari ile tazminat ödemeleri 871.800.000 doları buldu. Bu rakam endişe verici, çünkü her 4 davacıdan 1 i bu tazminata hak kazandı.

Bazı araştırmacılara göre canlı viral aşıların kullanımı yabancı genetik maddelerin insan vücuduna girmesine sebep oldu. Bu nedenle geçen yıllarda olağan dışı bir şekilde otoimmün hastalıklarda artış görüldü. (multipl skleroz, romatoid eklem iltihabı, lupus, kanser, crohn hastalığı, astım vb.)

Yukarıdaki gerçekler aşılamanın değişik yönlerinin altını çizmektedir; tesirlilik, ters etkiler ve uzun süreli sonuçlar. Bu durumda şu sorular akla geliyor; neden insanlar bu deliller ışığında uyarılmadılar ve neden aşılama çocuklarımızın sağlığı için çok gerekli ve pozitif bir olgu olarak sunuldu.

Yeni doğmuş bir çocuk annesi olarak, bebek ve çocukluk dönemi aşılamanın yararları ve bu prosedürün gerekli olup olmadığı konusu, benim için çok önemli. Bu nedenle aşılama konusundaki bu araştırma 4 ay sürdü.

Aşılar Gerçekten İşe Yarıyorlar mı?

Bu konuyu araştırırken, birçok klinik araştırmaların ve tarihsel verilerin aşıların güvenlik ve etkinliği olgusunu çürüttüğünü hayretle keşfettim. Malesef, aşılar hakkında bu propaganda kampanyası çok geniş olduğundan birçoğumuz bu aşıların ciddi çocukluk dönemi hastalıklarını kökünden halledeceğini düşünmektedir. Gerçekte, eğer Lancet, WHO ve UNICEF'in verilerine bakılacak olursa bu tamamen değişik bir yön göstermektedir.

1800 den günümüze kadar mevcut bir çok hastalık, daha aşılar bulunmadan önce hijyenik çevre şartlarının düzeltilmesiyle kontrol altına alınmış, yayılması bulaşması engellenmiştir. Temel olarak, insanların genel sağlığı ve bağışıklık sistemleri iyileşti ve hasta olmadılar. Doktor W.J. McCormick in söylemine göre 1950'de (kızamık, kabakulak, kızıl ve ateşli romatizma hastalıklarının aşısı bulunmadan önce);

"Difteri, boğmaca ve tifo vakalarında görülen azalma, bu hastalıklara karşı geliştirilen aşılamanın başlamasından 50 yıl öncesine rastlamaktadır. Bu kontrol ölçülerinin adaptasyonundan sonraki döneme bakıldığında aşılama öncesi ve sonrası dönemde bir fark olmadığı görülmüştür. Kızamık, kabakulak, kızıl ve ateşli romatizma vakaları için geliştirilen kontrol ölçülerinde belirgin bir gelişme olmamasına rağmen bu hastalıklarda aynı azalmayı göstermişlerdir."

Ek olarak, bulaşıcı hastalık patlaması görülen bölgelerde dünya çapında yapılan bir araştırmaya göre (kızamık, çocuk felci, kızamıkçık, çiçek hastalığı) aşılanmış ve aşılanmamış insanlarda bu hastalıklara aynı oranda rastlandı bazı durumlarda aşılanmış insanlar daha çabuk ve uzun süreli hasta oldular. Örnek olarak:

1961'de Amerika Birleşik Devletlerinin Massachusetts eyelatinde tip II çocuk felci hastalığı patlaması ile karşılaşıldı. 3 kez aşılanmış insanlarda aşılanmamış insanlara göre felce daha çok rastlanıldı.

1976 yılında Dr. G.T. Stewart'ın İngiliz Tıp Dergisinde yayınlanan raporuna göre 8092 boğmaca vakasının %36 sı (2940) tamamen aşılılarda ortaya çıkarken, sadece %30 oranında (2424) aşısız kişide boğmaca hastalığı meydana geldi.

1973'te Brüksel deki çevre konferansında konuşan Profesör George Dick'e göre İngiliz halkının %75 i çiçek hastalığına karşı aşılandı. Ayrıca çocukların %40 ıda aşılandı. Sonuçlara göre aşılanan insanlarda hastalığa yakalanma riski gozle görülür bir şekilde artı.

Eğer aşılama bu yaygın hastalıkların azalmasında rol oynamıyorsa ve aşılanmış çocuklar, aşılanmamış çocuklardan daha fazla riske sahipse, neden aşılama çocuklarımızın sağlığını korumada bir araç olarak sunuluyor. Aşılama yanlısı guruplar tarihsel verileri sunarken neden içeriğini değiştiriyorlar. Örnek olarak, Tayland da yapılan geniş çaplı bir aşılama operasyonunda;

"Aşılama kapsamı 1984 yılında %6 dan 1988 yılında %63 e çıkarıldı. Bunun sayesinde kızamık hastalığı 1984 yılında 93.7/100.000 kişi iken 1986 yılında 37.1/100.000 kisiye düştü."

Bununla birlikte, 1987 yılında 87.1/100.000 kişinin ve 1988 yılında 59.1/100.000 kişinin kızamık hastalığına yakalandığı raporun dışında tutulmuştur. Aslında 1982 yılında kızamık aşısı yapılmamış guruptan, 57.1/100.000 oranında hastalığa yakalanma saptanmıştır. Bu oran ayrıca 1988 yılındaki orandan daha düşüktür ve bu yılda aşılama yapılmıştır.

Aşılamanın bulaşıcı hastalıklara karşı bir engel olmaması ve aşılanan çocukların bu hastalıklara yakalanma riskinin artığı görülmüştür, Ayrıca aşılamanın ters etkileri ve uzun süreli sonuçları düşünülmelidir.

Aşılamanın Erken Dönem Yan Etkileri

Aşıların erken dönem etkileri aşağıda sıralanmıştır;

Encephalopathy (geri dönüşümsüz beyin hasarı), ataxia (sarhoş yürüyüş), zihinsel gerilik, aseptik menejit (beyin veya omurilik hücre duvarlarında yanma), epilepsi hastalığı, hemiparesis (yarım felç), retinopathy ve körlük, hiperaktivite , anaflaksi , bebeklerde yüksek sesli ve uzun süreli ağlama (encephalitic), öğrenme bozukluğu, saman nezlesi , astım, ani bebek olümü (SIDS), Brakial pleksus nevraljisi (kollar, eller ve omuzları hareket ettiren sinir hücrelerindeki bir hastalık) ve karın ağrısı. İkincil komplikasyonları şeker hastalığı, Reye sendromu ve multipl skleroz hastalıklarını içermektedir.

Maalesef, aşılamanın gerçek zarar verici, yan etki reaksiyonlarını tespit etmek imkânsız. Örneğin, Bir İngiliz hükümet raporunun iddiasına göre DPT (difteri çocuk felci tetanos) aşısının kalıcı nörolojik zararı 300.000 de 1 kişi olarak belirtilmektedir. Oysa başka araştırmacılar bu seviyenin 62.000 de 1 kişiden 300 de 1 kişiye kadar çıkabileceğine inanmaktadırlar. Coulter ve Fisher tarafindan yapılan bir araştırmaya göre Amerika Birleşik Devletlerinde 3.3 milyon çocuğa DPT aşısı uygulanmış ve 48 saat içerisinde bu aşıyı alan 33.006 çocuk ta ciddi nörolojik reaksiyonlar olmuştur. (ansefalit, havale geçirme, bayılma)

Aşılama taraftarı gruplar bu ciddi problemleri sunarken, bu sorunların gerçek ve ciddi olmasına rağmen, bu problemlerin seyrek olduğunu belirtmektedirler. Örnek olarak;

"Aileler aşılamanın bu seyrek görülen fakat ciddi bir yan etkisi olan alerjik reaksiyon ve sara nöbetlerine karşı bilgilendirilmelidir. Aşıyı tavsiye eden her doktor bu immünolojik maddelerin reaksiyonlarını bilmek zorundadır. Eğer bu ciddi sorunlarla karşılaşılırsa ve hukuksal yola başvurulursa buna karsı en iyi korunma yöntemi, aşılamanın bu etkileri hakkında aileye ayrıntılı bilgi verildiği ve bu kararın karşılıklı olarak alındığı belirtilmelidir."

Bununla birlikte, aşılama sonucu oluşan sakatlıkların sıklığı ve tekrar oranı hakkında bir bilimsel delil yoktur. Sonuç olarak, bu reaksiyonların olağan dışı olduğu veya istatistiksel olarak belirgin olduğu konusunda bir bilgi edinilememektedir. Yukarıda belirtilen makalede olduğu gibi, bu tip makalelerden aşılamayla beraber oluşan bu seyrek reaksiyonların sıklığı konusunda bir bilgi edinilememektedir. American Bakteril Aşıları ve Toxoidlerinin Tenkiti Panelinin 15. Toplantısında aşağıdaki kanıya varıldı;

“Birçok doktor aşıların reaksiyonların bildirilmesi konusunda pek hassas değiller veya aşıların özelliklerinden pek haberdar değiller. İlave olarak, hekimler ve aşıları üreten bu firmalar yan etkiler sonucu zarar gören hastalara karşı sorumludurlar. Bütün bu faktörler üst üste eklendiğinde görülmüştür ki aşılama sonucu oluşabilecek zararların tespiti çok zordur.”

Bu nedenle, aşıların yan etkilerinin ve aşıların çocuklarda görülen zararlı etkilerinin çok yüksek olduğu ancak tıp ve eczacılar toplumunun sundukları bilgilerin bununla uyuşmadığından şüphelenilmektedir. Buna ek olarak çocukları kalıcı olarak aşılardan zarar görmüş anneler aşı risk derneği kurmuştur. 1967 de Batı Almanya da çiçek aşısı yapılan çocukların 3296 sının kulakları zarar görmüş ve 71 i tamamen sağır olmuştur. Başka bir uç değer olarak Avustralya da yapılan bir aşılama programı sırasında aşılanan yerli çocukların %50 si hayatlarını kaybettiler. Albert Einstein Tıp Fakültesi doktorlarından Dr. B. Bloom göre bir çok aşı üreten firma bu hukuksal maddi kayıp nedeniyle yeni aşı geliştirmesine ara vermişlerdir.

Aşıların bu yan etkilerinin nerden kaynaklandığı tespit edilememiştir. Ters etkilerin bu toksik katkı maddelerinden veya aşının kendisinden kaynaklandığı sorusu halen cevapsızdır.

Aşılamanın Uzun Dönemdeki Etkileri

Aşıların yukarda belirtilen bu kısa dönem etkilerinin endişe verici olmasına rağmen uzun dönemdeki etkileri daha da korkutucudur. Herhangi bir hastalıkla karşılaştığınızda virüs veya bakteri vücudunuza solunum yoluyla akciğerinizi geçerek girmektedir. Örnek olarak kızamık hastalığında havada bulunan bakteri öncelikle bademciklerle karşılaşır. Daha sonra bu virüsler lenflere girerler ve buradan da dalağa geçerler. Bu zincirleme işlem sürecinde vücut değişik reaksiyonlar göstererek örneğin öksürme ve hapşırma gibi virüsün vücuda girişini zorlaştırmaktadır. Fakat aşılarla bu yabancı antijenler direk olarak vücuda verildiğinden bu antijenler dokulara oradanda kan dolaşımına hızlı bir şekilde ulaşmaktadır. Böylece bu virüslerin vücudun önemli organlarına girişi kolaylaştırılmıştır. Bu erken yaşlarda vücudun savunma sisteminin elimine edilerek vücuda bu virüslerin verilmesi büyük problemlere yol açabilecektir. Ek olarak zayıflatılmış bu virüsler vücuda verildiğinden vücut önemli savunma sistemini aktif hale getirmemektedir.

Aşıların başka bir uzun dönem komplikasyonu da bir hücre bir antikor kuralıdır. Bunun anlamı şudur; bir B hücresi sadece bir antijene (hastalık yapan virüs veya bakteri) karşı etkin ise, bu B hücresi öbür hastalık yapıcı bakteri veya virüslere karşı etkin değildir. Eğer bir çocuk, çocukluk dönemi bir hastalığa doğal olarak yakalanırsa bu çocuğun vücudunun bağışıklık sisteminin sadece %7 si kullanılarak bu hastalığa karşı konulduğu tahmin edilmektedir. Ancak, çocuk rutin olarak aşılanırsa bu çocuğun bağışıklık sisteminin %70 bu antijenlerle mücadelede olduğundan öbür hastalık yapıcı etkenlere karşı etkisiz kalmaktadır. Güncel bir araştırmaya göre bu azaltılmış bağışıklık sistemi kapasitesi vücudun öbür hastalıklara, alerjilere ve bağışlılık sistemi hastalıklarına yakalanma şansını arttırmaktadır. Ayrıca başka uzmanlara göre bu zayıflatılmış virüsler sebebi ile vücut sürekli atak modunda çalışmak ta ve bu sebeple vücudun doğal bağışıklık sitemi zayıflamaktadır.

İsveç’te yapılan bir araştırmaya göre aynı doğum yaş grubunda bulunan iki çocuk grubu kullanıldı. Birinci gruba aşı uygulandı, ikinci gruba aşı uygulanmadı. Bu deneme de aşılanan çocuklarda bakteriyel enfeksiyona ve bazı ölümlere rastlanıldı. Bunun sonucunda araştırmacıların kanısı bu aşılar bağışıklık sitemini baskı altına alarak bu ölümlere sebep verdi şeklinde oldu.

Başka bir delile göre aşılar gene bir denemede, bağışıklık sitemini baskı altında tutmuştur. Bu deneme de 2 grup çocuk kullanılmış. İlk gruba çocuk felci aşısı yapılmış ikinci gruba ise aşı yapılmamıştır. Bu araştırmaya göre aşı yapılan çocukların 200 ü çocuk felci hastalığına yakalanmış, ama aşı yapılmayan çocukların bir tanesi bile çocuk felcine yakalanmamıştır.

Harold Buttram, MD ve John Hoffman, PhD ‘a göre çocukluk dönemi aşı uygulaması çocuğun bağışıklık sistemine yardımcı olmamakla birlikte, çocuğun bağışıklık sistemini etkileyerek çocuğun başka hastalıklara yakalanmasına sebep olabilmektedir.

Aşıların bir başka endişe verici yönü ise bu yabancı genetik maddenin vücuda verilmesidir. Harvard dan Dr. R. Moskowitz, MD nin açıklamasına göre aşılama otoimmün hastalıklara sebep olabilmektedir;

“Aşılarda bulunan virüslerin kendilerine has bir genetik yapıları bulunmaktadır. Bu genetik yapı misafir hücrelere yapışarak bu hücrelerin bünyesinde uzun yıllar boyunca faaliyet gösterebilmektedir. Bu viral faaliyet nedeniyle bağışıklık siteminin etkisi azalmakta ve vücut herpes, siğil, çeşitli kanserler, merkezi sinir sistemi hastalıkları, paralizler ve beyinde iltihap ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Ayrıca Dr. Markowitz ‘e göre aşılar orijinal hastalığın yumuşak ölçekli şekli olmakla birlikte, kendilerine has değişik belirtileri de ortaya çıkarmaktadırlar. Bazı durumlarda bu hastalıklar orijinal hastalıklardan daha ciddi bir durum oluştururlar. Bu durum da bu belirtileri teşhis etmek daha da zordur.

Amerikan Kanser birliğinin bir toplantısı sırasında, Rutgers Üniversitesinden Profesör R. Simpson bir uyarıda bulundu:

“Grip, kızamık, kabakulak ve polio hastalıklarına karşı yapılan aşılama programlarında insan vücudunda kolayca tespit edilemeyen hücre içi gizli-virüs hücreleri yapılanmaktadır. Bu gözükmeyen gizli-virüsler romatoid artirit, multipl skleroz, sistemik lupus erythematosus, parkinson hastalığı ve belkide kansere sebep olabilmektedirler.”

Toplanılan bu bilgilerin büyük çoğunluğu göstermektedir ki aşılar etkili olmamakla birlikte çocuklarda başka hastalıklara da yol açabilmektedir. Ek olarak aşıların ters etkileri göz ardı edilmiş ve uzun dönem zarar verici etkilerine ise hiç değinilmemiştir.

Bu bilgilerin ışığında neden aşıların engelleyici etkiye sahip olduğu konusu vurgulanmaktadır. Dr. Raymond Obomsawin göre yoğun aşılamayı göz önünde bulundurarak, aileler ve bu aşılamayı yapan sağlık memurları genel de, bu ihtimalleri göz ardı etmektedirler.

Bundan da anlaşılmaktadır ki aşılama bir politik ve ekonomik olgudur. Çünkü bu aşıları üreten firmalar ve doktorlar maddi çıkar sağlamaktadırlar. Barbara Fiher ‘e göre;

“Aşı üreticileri çok büyük miktarda para kazanmaktadır. Bu nedenle doktorlar da bu firmaların planları ile beraber hareket etmektedirler.”

Milyonlarca dolar göz önüne alındığında bu firmaların sorumluluğu sadece para kazanmaktır. Bu nedenle ben Oscar ı aşılattırmadım.

Birçok değişik alternatif ilaç bulunmakta bu bilgilere aşağıdaki siteden ulaşabilirsiniz; www.alternativemedicine.com

Eğer çocuğunuzu aşılattıracaksanız sadece çok önemli olanlarını yaptırınız. Örnek olarak difteri ve tetanoz aşılarını yaptırın ama DPT ve hepatit B aşılarından kaçının. Kabakulak aşısı ayrıca bazı ülkelerde yasaklanmıştır.

Eğer çocuğunuzu aşılatmak zorundaysanız, çocuğunuzun bağışıklık sistemini destekleyin . Bunu şöyle yapabilirsiniz; aşılamadan önce ve sonra çocuğunuza 1000 mg. Vitamin C, 500 mg. kalsiyum, 50 mg. Vitamin B6 verebilirsiniz.

Kendinizi eğitmeye devam edin ve aşılama hakkında araştırma yapın.

http://helalderman.wordpress.com/2010/06/17/cocugumu-asilatmali-miyim/

http://helalderman.wordpress.com/category/asi-ve-ilac/

İÇECEKLERDEKİ TEHLİKELİ SIR

Günümüzde gıda bir silah olarak kullanılıyor. Bu silahlar içinde içecekler; toplum sağlığını bozmakla kalmayıp, bitki, hayvan ve insanların genetik yapısını değiştirme yönünde de büyük bir risk oluşturuyor.

Günümüz tüketicisi süt, ayran, bal şerbeti, bitki ve meyve suları, hoşaf gibi doğal içecekler yerine kola, renkli ve renksiz gazozlar ile toz içecekleri tercih ediyor!

Kuşkusuz dünyanın en ünlü içeceği fabrikası, 1886'da ABD'de kurulan CocaCola. Kola (CocaCola) ilk olarak eczanelerde satılmak üzere üretilen bir ilaçken içeriğinde değişikliğe gidilerek 1895'de gizemli bir içeceğe dönüştürüldü.

Tüketicilerin yiyip içtikleri gıda ürünlerinin tüm içeriklerini bilmeleri temel insan haklarından biri olduğu halde tüketiciler, CocaCola başta olmak üzere birçok ürünün içeriğinde ne olduğunu tam olarak bil(e)miyorlar.

Hâlen kolanın içeriğinde bulunan yedi gizli maddeden söz ediliyor. Hakkında ürkütücü bilgiler dolaşmasına rağmen; alkol, sigara ve diğer madde bağımlılarında olduğu üzere ezici çoğunluk bu içecekten bir türlü vazgeçemiyor. Neden acaba?

İçeriğinde bulunan maddeleri sadece iki kişinin bildiği ve bu bilgilerin bir banka kasasında saklandığı, bunun da 'ticari bir sır' olduğu gibi birçok bilginin dolaştığı bu üründen, dünyada **saniye de 8 bin**, **yılda** ise 252.288.000.000 (**252 milyar 288 milyon**) **kutu -CocaCola**- tüketiliyor. Yani dünyanın CocaCola tüketimi, kişi başına ortalama 36 kutu civarında seyrediyor. Pepsi ve diğer yerel markaların tüketimleri de hesaba katıldığında, yıllık kişi başı ortalama 200-250 kutuluk tüketim ortaya çıkıyor.

Diğer gazlı içecekleri dikkate almadan sadece kolalı içecekleri hesaba kattığımızda, yılda**600 milyar ton su** kaynağının israf edildiğini görürüz. Buna kola benzeri diğer sağlıksız içecekleri de eklersek, ürkütücü boyutlarda su kaynağının -birkaç şirket tarafından- petrolden daha pahalıya pazarlandığını, dünya kaynaklarının ve insanların sömürüldüğü görebiliriz. **Türkiye'nin** -tarım sulaması hariç- **yıllık 7 milyar ton su tükettiği**ni düşünürsek **bir kola firmasının 600 milyar ton su tüketmesi insanlığın ortak kaynağının nasıl sömürüldüğünü gösterir**.

Dünyanın birçok bölgesinde insanlar günlük içme suyuna bile erişemezken, verimli su kaynaklarının bu tür sağlıksız ürünler için heba edilmesi, üstelik firmaların **0,2 sent sevilerinde mâl ettiği bir ton suyu, 2 bin dolara satması** bu sömürünün boyutlarını göstermek için yeterli olacaktır.

Öte yandan bugün dünyanın taşınabilir su kaynaklarının yüzde 25'inden fazlası tek başına 'The Coca-Cola Company' firmasının elinde bulunmaktadır. Hindli Aktivist Vandana Shiva'nın da ifade ettiği gibi, bu durum bile **tek başına büyük bir insan hakları ihlali**dir ve umuma ait olan yeryüzünün su kaynaklarının bir şirketin tekeli geçmesi, Türkiye Cumhuriyeti de dâhil devletlerin bu büyük firmaların su kaynaklarını keyfine göre kullanıp**bir milyon kat kârla** satması için bekçilik yaptığı ortaya koymaktadır. Bu tür firmaların suyu ne derece yasal yolla elde ettiği ayrı bir konu iken, bu firmaların faaliyet gösterdiği bölgelerde **su sevilerinde çok büyük düşmeler yaşanmakta** ve **içme suyu temininde zorluklar ile maliyet artışları ortaya çıkmaktadır**. Doğal olarak bu bedel, yerli halklara ödetilmektedir.

Peki, bu durumun suçlusu sadece devletler midir? **Alkollü olması bir yana ne derece sağlıklı olduğunun tartışıldığı** ürünleri **suya tercih eden bizler, masum olabilir miyiz?**Acaba başımızı iki elimizin arasına alıp düşünmeye ne zaman başlayacağız?

Hâlbuki devletlere düşen, yer altı ve yer üstü kaynakların tekellerin eline geçmemesi ve doğru bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Bugün bunu yaptıkları söylenebilir mi?

Kola ülkemize 1964 yılında, Mason Dolaksızoğlu Süleyman Sami Gündoğdu (Demirel)'in has adamı, **Kadir Has tarafından getirilir**. Bunun hatırına olmasa da Plevne kahramanlarımızdan **Abdülezel Paşa**'nın adı İstanbul'un büyük caddelerinden birinden silinerek, bu illeti Anadolu halkına bulaştıran Kadir Has'in ismi verildi. Kadir Topbaş bu hatayı, "ecdada ve tarihe karşı kadirşinaslık böyle olur" dercesine yaptı.

Kapitalizm ve **Amerikan emperyalizmi**nin sembolü haline gelen birkaç üründen biri olan kola, ikinci dünya savaşından sonra ABD devletinin de katkılarıyla başta Avrupa olmak üzere tüm dünyayı sarar. 1990'ların başlarında sona eren **soğuk savaş** esnasında girişi yasak olan kola, **eski Sovyetler Birliği** toprakları, **Doğu Avrupa ülkeleri** ve bu bloğa bağlı diğer ülkeleri de istila ederek dünyada tam bir hâkimiyet kurar.

1905'e kadar kolanın içeriğinde kokainden elde edilen bir maddenin varlığı –resmen- kabul edilmekte iken, bugün içerikte bu maddelerin varlığı reddedilmektedir. Mesela, **Red Bull isimli kola** **içeceğinin içeriğiyle ilgili araştırmalarda -Almanya ve Hong Kong'da yapılan incelemelerde- kokain bulunması üzerine geçen ay yasaklandığı gerçeği** üzerinden gidilir ise, bu ürünlerin **gerçek içerikleri** maalesef ,başta Türkiye olmak üzere birçok ülkede **etiketlere yazılmamaktadır**. Yine bir diğer araştırmada, **Hindistan'da** sağlıksız su kaynaklarından elde edilen kolalı **içeceklerde kurşun ve kadmiyum** gibi kalıntılar bulunduğu tespit edilmiştir.

Bugün ilaç üreticisi bile olsa herhangi bir firmanın ürettiği ürünün içeriğini gizlememesi gerekirken; kola firmalarının saklaması tuhaf değil midir?

İçeriği sağlıksız ve dinî açıdan tartışmalı olan, hatta birçok kimse tarafından 'haram' kabul edilen bu tür içeceklerin, iftar ve sahur sofralarını süslemesi ve insan sağlığını bozması bir yana; **insan nesli ve gen yapısı konusunda nasıl bir tahribat ve değişiklik yaptığı gerçeği, üzerinde en çok durulması gereken boyuttur**.

Bu tür hazır içeceklerin içecek ve yiyeceklerin içeriğinin gizlenmesinin yanı sıra kullanılan katkıların GDO'lu ürünler olması da üzerinde durulması gereken bir tehlike.

Çünkü tek başına bu durum bile '**GDO'ları Ulusal Biyogüvenlik Yasası ile zapt-u rapt altına alacağız' söyleminin ne kadar içi boş bir cümle olduğunu göstermek için yeterli.**İçeriğinde ne olduğunu tam olarak bilmediği bir ürünün satışına izin veren bir devletlerin içerikteki, GDO'yu denetlemesinin imkânsızlığı da ortaya çıkmakta.

Konumuz GDO değil gibi gözükse de **artık, GDO'nun konu içine girmeyeceği bir dış politika hatta güvenlik konusu bile olamaz**. Çünkü bugün GDO'lu ürünler, tüketime sunulan sanayi mamullerin neredeyse yüzde sekseninde en basit şekilde katkı maddesi kılıfı ile girmekte. Bu durum, uluslararası güçlere karşı bağımlılık yapması bir yana, **kendi isteğimizle sağlıksızlaştırılma ve kısırlaştırılma operasyonuna tâbi olduğumuzu gösterir**.

'Yine ürktük' diyenlere 'bu içecekler yerine doğal içeceklere yöneliniz' tavsiyesiyle birlikte "**daha bu ne ki"** demekten kendimi alamıyorum. Bütün **bunlara komplo teorisi gözüyle bakanlara,** yine F. William Engdahl'ın "**Hayır hayır! Bu bir komplo teorisi değil insanlığa yapılan komplodur!**" cümlesini

hatırlatmak isterim. Doğrusu oynanan senaryonun dehşeti karşısında insanda mecal kalmıyor... Bir de buna toplumun ölüm uykusu eklenirse gerisini siz düşünün...

Sonuçta şunu söylemek mümkün; çocuğunuza süt içmesini öğütlemeden önce bunu sizin yapmanız gerektiğini unutmamak şartıyla; **süt, ayran, hoşaf, şerbet gibi sağlıklı ve besleyici içecekler tercihine yöneliniz**. Bunu yaparken bu ürünlerinde endüstriyel olanlarından kaçınınız. **Bakmayın siz o köşeleri tutmuş borazanların 'sokak sütü' diye küçümsemelerine..**. İyice kaynatın ve için. Raftan asla süt almayın!

Günümüzde daha çok üretim, daha fazla raf ömrü, daha çok kazanç gibi sebeplerle hiçbir şey olması gerektiği şekilde üretilmiyor. Zaten dünyanın kirli bilgisi, kaynak alınarak hazırlanan mevzuat hazretleri de bunu öngörüyor.

Örnek verecek olursak; gerçek ayran, yoğurda su ilave edilerek yayık ya da benzeri yöntemlerle oluşturulur. Ancak **endüstriyel yöntem, yoğurt sürecini atlayıp** direkt sütü, katkı maddeleri ile ayrana dönüştürüyor. Gerçekte ayran olmayan bu ürünü, bizler 'ayran' diyerek içiyoruz.

Hakikat şu ki, içecek konusunda oldukça zengin bir mazimiz ve kültürümüz var. Eski günlerin sofralarını, **yayık ayranı**nın yanı sıra erik, kayısı, vişne, ahududu gibi meyvelerden yapılan farklı **hoşaf türleri** süslerdi. Sağlık deposu olmaları, doyumsuz tatları ve albenili renkleri sayesinde sofralarımıza hayat katarlardı. Katarlardı diyorum ama benim sofralarıma hâlâ hayat katıyorlar!

Seçkin bir misafiriniz gelse ya da siz bir yere misafir olsanız; **sultanların içeceği** bal, kızılcık, frambuaz, vişne, çilek, gül, karadut benzeri sayısız kaynaktan yapılan şerbetlerin mi yoksa kola türlerinin ikram edilmesini mi isterlerdi ya da isterdiniz? Aslında bu muhteşem doğal içecekler yerine, zararlı ve sağlıksız yapay katkı içecekleri sunmak misafirinize verdiğiniz değerin nişanesidir.

'Kola ve benzeri gazlı içecekleri içmeyeceksek ne içelim' diyenlere, yukarıda saydıklarımız yeterli gelmemişse kahve, çay, kuşburnu, adaçayı, ıhlamur –yapay tozları hariç- gibi sayısız bitki çayları söylemek ayıp olur.

http://www.gidahareketi.org/Iceceklerdeki-Tehlikeli-Sir----136-yazisi.aspx